

પ્રાસ્તાવિક નિવેદન.

પ્રકાશન—પ્રસ્તુત વસુદેવહિંદી ગ્રન્થને “ધ્રેણિવર્યં ધીમાન્ દેવચન્દ્ર લાલભાઈ જૈન પુસ્તકોદ્ધાર ફંડ” તરફથી પ્રસિદ્ધ કરવાના દ્વારાદાથી તેના કાર્યવાહકોએ ન્યાય-વ્યાકરણતીર્થ પંચમેચરદાસ જીવરાજ ભાઈ દોસીને પસંદ કરી તેના સંપાદનને લગતું સર્વ કાર્ય તેમને સોંપ્યું હતું. પરન્તુ પાલઢ્યથી અમુક આર્થિક પ્રશ્ને કારણે તે કાર્ય ઉપરોક્ત ફંડ તરફથી પટ્ટું મૂકતાં સં. ૧૯૮૨ માં અમે તેની તૈયાર થયેલ કૌંપી પંચમેચરભાઈ પાસેથી લઈ લીધી, અને તેના સમ્પાદનનો સર્વ ભાર અમે સ્વીકારી લીધો. આજે ચાર વર્ષને અંતે અમે તેના પ્રથમ અંકના પ્રથમ અંશને વિદ્વાનોના કરકમલમાં અર્પણ છીએ.

વસુદેવહિંદી અંતે તેના કર્તા—પ્રસ્તુત ગ્રંથ કે અંક, સો (૧૦૦) હંમક અને તેના અંતમાં ઉલ્લિખિત ગ્રન્થામ્ર (શ્લોકસંખ્યા) ને આધારે ૨૮૦૦૦ શ્લોકમાં સમાપ્ત થાય છે. ૧૬૯૦ અંક ૨૯ હંમક અને ૧૧૦૦૦ શ્લોક પ્રમાણ છે તથા ધીજો અંક ૭૧ હંમક અને ૧૭૦૦૦ શ્લોક પરિમિત છે. યથે વ અંક એક આચાર્યના રચેલા નથી પરન્તુ જુદા જુદા આચાર્યે રચ્યા છે. પ્રથમ અંકના કર્તા ધીસંઘદાસ ગણિ યાચક છે અને દ્વિતીય અંકના કર્તા ધીધર્મસેનગણિ મદત્તર છે. અત્યાર સુધીના અમારા અવલોકનને આધારે એમ જણાય છે કે—પ્રથમ અંક વચમાં તેમ જ અંતમાં અંકિત થઈ ગયો છે. પ્રથમ અંકના અંતમાં જે ૧૧૦૦૦ શ્લોકસંખ્યા નોંધવામાં આવેલ છે તે અમારી અક્ષર અક્ષર ગણીને ફરેલ નથી ગણતરી પ્રમાણે લગભગ ૧૦૦૦ શ્લોક જેટલી ઓછી થશે. આ ઉપરથી એમ અનુમાન કરી શકાય કે—પ્રથમ અંકમાં અંકિત ભાગ તેટલો જ હોવો જોઈએ જેટલો અમારી નથી ગણતરીમાં નૂટ્યો.

અત્યારે પ્રસિદ્ધ કરાતો પ્રથમ અંક ધીસંઘદાસગણિયાચકકૃત પ્રથમ અંકનો અંક છે. આ અંકનો તેમ જ તેના કર્તાનો પરિચય દ્વિતીય અંકમાં આપવાનો અમારો સંકલ્પ છે. અહીં ટૂંકમાં ફક્ત એટલું જ નિવેદન કરીએ છીએ કે—પ્રસ્તુત પ્રથમ અંકના કર્તા આચાર્ય, આપ્યકાર પૂજ્ય ધીજિનમદ્ગણિ ક્ષમા-ક્ષમણ પહેલાં થઈ ગયા છે. આ વાત આપણે આપ્યકાર વિરચિત વિરોપગત્રી ગ્રન્થમાં આવતા પ્રસ્તુત ગ્રન્થના ઉલ્લેખને જોઈને જાણી શકીએ છીએ.

પ્રથમ અંક—અત્યારે પ્રકટ કરાતો પ્રથમ અંક સાત હંમક સુધીનો છે. અર્થાત્ પ્રન્થકારે પ્રસ્તુત ગ્રન્થના આરમ્ભમાં (પૃષ્ઠ ૧ પંકિ ૧૭) જે મુલ્ય છ વિભાગો પાઢ્યા છે તે પંકી કહુલ્પતી પેઢિયા મુહં અને પેઢિમુહં આ ચાર વિભાગો પૂરા થઈ પાંચમા સરીર વિભાગના ૨૯ હંમક પંકી સાત હંમકનો આ અંકમાં સમાવેશ થાય છે.

ધમ્મિહાહિંદી—પ્રસ્તુત ગ્રન્થનું નામ વસુદેવહિંદી છે છતાં આમાં ધમ્મિહાહિંદી અને વસુદેવહિંદી એમ બે હિંદીઓ ઘળવાયલી છે. કહુલ્પતી પૂર્ણ થયા પછી લાગલી જ ધમ્મિહાહિંદી યાત્રુ થાય છે. છતાં ગ્રન્થનો વધારે ભાગ વસુદેવહિંદીએ રોકેલ હોવાથી આ ગ્રન્થનું નામ વસુદેવહિંદી કહેવામાં આવે છે.

પ્રતિઓ—આ ગ્રન્થના સંશોધનમાં અમે નીચેની પ્રતિઓનો ઉપયોગ કરેલ છે—

૧ હીન્દવીના સંઘના મંદારની લીં સંજ્ઞક. ૨ ત્રિસ્તુતિક ઉપાધ્યાયજી શ્રીમાન્ પત્નીન્દ્રવિજયજી મહારાજની યં સંજ્ઞક. ૩ અમદાવાદના ઢેલાના મંદારની ઢેં સંજ્ઞક.

આ ગ્રન્થ પ્રતિઓ પરસ્પર સમાન હોવાથી પાઠાંતર લેતી વેળા વારંવાર લીં યં ઢેં હંમકું ન પડે માટે એની ટુંકી સંજ્ઞા અમે લીં ૩ રાખી છે.

૧ પ્રવર્તક પ્રજ્ઞાંશ શ્રીમાન્ લાભવિજયજી મહારાજની કં સંજ્ઞક. ૨ પાટણના મોર્દાના મંદારની મોં સંજ્ઞક. ૩ પાટણના સંઘના મંદારની સંં સંજ્ઞક. આ ગ્રન્થ પ્રતોની ટુંકી સંજ્ઞા ક ૩ રાખવામાં આવી છે.

- ૧ ગોધાના સંઘના મંદારની મોં સંજ્ઞક. - ૨ પાટણના વાઢીપાર્શ્વનાથના મંદારની ઘાં સંજ્ઞક. ૩ સ્વંભાતના શેઠ અચ્ચાલાલ પાનાચન્દની ધર્મશાલાના મુસ્લકસંપ્રહની સ્વં સંજ્ઞક. આ ગ્રન્થ પ્રતિની ટુંકી સંજ્ઞા મો ૩ રાખેલ છે.

૧ અમદાવાદના શેઠ ડામભાઈના મંદારની ૩૦ સંજ્ઞક. ૨ શ્રમતના શાંતિવાયના તાદ્વપત્રીય મંદારની શાં૦ સંજ્ઞક. આ પ્રતોની ટુંકી સંજ્ઞા ૩૨ રાચેલ છે.

૧ લૌન્ચ્ઘી સંઘાઠાના સ્થાનકવાસી મુનિ ધીમેશ્વરીસ્વામિની મે૦ સંજ્ઞક.

૩ ઉપર જણાવેલ ચાર પ્રતો પૈકી શ્રમતના શાંતિવાયના મંદારની પ્રતિ તાદ્વપત્રીય છે અને સંવત્ ૧૩૮૬ માં લખાયેલ છે. તે સિવાયની ધીજી ઘધીયે પ્રતો કાગલ ઉપર લખાયેલ તેમજ ઉપરોક્ત તાદ્વ-વપત્રીય પ્રતિ કરતાં અર્વાચીન છે. આ સર્વ પ્રતિઓનો પરિષય, પાઠાન્તરોનો ક્રમ, ગ્રંથનાં વધતી અશુદ્ધિ-ઓ તથા પાઠાન્તરોના પ્રકારો અને કારણો આદિ વાચતો અમે પ્રથમ સંજ્ઞાના દ્વિતીય અંશમાં આપીશું.

અમારા સંકેતો—

૧ પ્રસ્તુત ગ્રંથમાં અમને જ્યાં જ્યાં પ્રતોમાં અશુદ્ધ જ પાઠો મળ્યા છે ત્યાં ત્યાં અમે અમારી મતિ-કલ્પનાથી તે તે પાઠોને સુધારીને () આવા કોષ્ટકમાં મૂક્યા છે. જુઓ પૃષ્ઠ ૧ પંક્તિ ૨-૩૦-૨૦-૨૩, પૃ૦ ૧૫ પ૦ ૧૩-૧૪-૨૦ દ્વિત્યાદિ.

૨ મૂલ્ય પ્રતોમાં જ્યાં જ્યાં પાઠો સ્પષ્ટિત મળ્યા છે તેવે સ્થળે સમ્બન્ધ જોડવામાટે દાક્ષલ કરેલ પાઠો અમે [] આવા કોષ્ટકમાં આવેલ છે. જુઓ પૃષ્ઠ ૧૦ પંક્તિ ૨૨, પૃ ૧૩ પં ૨૮, પૃ ૩૪ પં ૧.

૩ લિખિત પ્રતોમાં જે પાઠો અમને લેખકના પ્રમાદથી પેતી ગણ્ણ જણાયા છે તે પાઠો અમે પ્રારમ્ભમાં [] આવા કોષ્ટકમાં આપી દિપ્પણમાં “કોષ્ઠાન્તર્ગતમિદં પ્રમાદિકમ્” ઇમ જણાવ્યું છે, જુઓ પૃષ્ઠ ૧૬ પ ૨૪, પૃ ૨૫ પં ૧, પરંતુ આગલ ચાલતાં આ પદ્ધતિને જતી કરી તેવા પાઠોને અમે [* *] આવા કોષ્ટકમાં મૂક્યા છે. જુઓ પૃ ૪૨ પં ૧૬, પૃ ૫૦ પં ૨૦.

૪ જે જે સ્થળે અમને પાઠો સંદેહવાદ્ય જણાયા છે ત્યાં અમે આશું (?) ચિહ્ન મૂકેલ છે. અને જ્યાં હાંશા ઘરારાઓ અલ્પવ્યસ્ત જણાયા છે ત્યાં તેના આરમ્ભ અને અંતમાં આશું (??) ચિહ્ન મૂકેલ છે.

૫ પાઠાન્તરોમાં પ્રતિઓનાં નામ સાચે જ્યાં સં૦ જોડાયેલ હોય, જેમ કે—કર્સં૦ સંસં૦ ગોસં૦ આદિ, ત્યાં સમગ્રયુ કે તે પાઠો તે તે પ્રતિના વિદ્વાન્ વાચકે માર્જિનમાં અગર અદર સુધારેલા છે.

૬ પ્રસ્તુત પ્રકાશનમાં ઘણે જ સ્થળે (.) કોષ્ટકમાં આવેલ મીઠારૂપ પૂર્ણવિરામ નગરે પડતો. તે અમે પટલામાટે પસંદ કરેલ છે કે—“યસુદેવેણ મળિયં-” “મણ મળિય” દ્વિત્યાદિ સ્થલોમાં તે તે વ્યક્તિનું કથન થયાં સમાપ્ત થાય છે વ્ સ્પષ્ટ રીતે જાણી શકાય. અર્થાત્ એક વ્યક્તિનું કથન પાંચ કે વ્સ પાંચમાં પૂર્ણ થયું હોય તે દરેક પાંચમને અંતે । આયુ પૂર્ણવિરામ કરવાથી કેટલીક વાર જે મોટા-ઘાનો સંભવ રહે છે તે આ ચિહ્નથી દૂર થાય છે. જ્યાં એક વ્યક્તિના કથનમાં ધીજી ધીજી વ્યક્તિ-ઓનાં કથનો ઘણે જ દૂર મુખી ચાલતાં હોય ત્યાં અમે પારેમાણ પાસી ચાલુ । આ જાતનાં જ પૂર્ણ-વિરામ મૂક્યાં છે.

• દરેક પાનાના માર્જિનમાં જે દંડરીશા ઝંકો આપવામાં આવ્યા છે તે પંક્તિઓમાં ગણતરીમાટે છે.

૮ પ્રસ્તુત ગ્રંથમાં સ્થાને સ્થાને જે કોઈકસંજ્ઞા મોંઘવામાં આવી છે તે દક્ષલિખિત પ્રતોમાં થયાં, કિન્તુ અમારી અક્ષર અક્ષર ગણીને કરેલ ગયાં ગણતરીને આધારે મોંઘેલ છે.

પ્રસ્તુત ગ્રંથના સંતોષનમાં તેમ જ પાઠાન્તરો લેવામાં અમે ગુદ શિષ્યે સવિનય સાકષ્યાતી શરતી છે, છતાં વ અમારા પ્રસાદોપને કારણે સ્મલનાઓ ઘયેલી કોઈ વાચકોની નગરે આવે તેઓ અમને આત્માવે સ્પન્ના કરે. તેનો અમે દ્વિતીય અંશમાં યોગ્ય રીતે ઉદ્દેશ કરવા પ્ત્રીયું થઈ.

નિવેદનો—

પૂજ્યપાદ પ્રવૃત્તક શ્રીકાન્તિવિજયજી શિષ્ય-પ્રશિષ્ય
મુનિ ચતુરવિજય-પુણ્યવિજય.

प्रास्ताविकं निवेदनम् ।

प्रकाशनम्—प्रकृतोऽयं वसुदेवहिण्डप्रन्थः "श्रेष्ठिवर्यं देवचन्द्रं शालमाई जैनपुस्तकोद्धार फण्ट" द्वारा प्रकाशनेच्छया तत्कार्यवाहकैः "न्यायव्याकरणतीर्थे पण्डित चैचरदास जीवराज दोसी" महाशयाय सम्पादकाय समर्पित आसीत् । किञ्चाधिकद्रव्यव्ययादिकारणैस्तेरेतत्प्रकाशनं परित्यक्तमित्यस्मिन् पण्डित-श्रीचैचरदासपत्रात् तत्प्रतिकृतिं (प्रेसकॉपी) गृहीत्वा तत्सम्पादनादिकः समस्तोऽपि कार्यभारः स्वीकृतः । अद्य वर्षचतुष्टयान्ते वर्षं तस्य प्रथमखण्डस्य प्रथममंशं विद्वत्करकमलेशु समर्प्य कृतार्थीभवामः ।

वसुदेवहिण्डस्तंकार्त्तरश्च—ग्रन्थोऽयं खण्डद्वयेन लम्बकशतेन तन्मान्योद्धिखितस्योक्तसङ्ग्रानुसारेणाष्टाविंशतिसहस्रमितैः श्लोकैश्च पूर्णो भवति । आद्यखण्ड एकोनत्रिंशत्सुभकारकम् एकादशसहस्रश्लोकप्रमितश्च । द्वितीयः पुनरेकसप्ततिलम्बकारकः सप्तदशसहस्रश्लोकप्रमाणश्च । ग्रन्थस्यास्य खण्डद्वयं मैकाचार्यविनिर्मितं किन्तु पृथक्पृथक्कार्यसूत्रितम् । आद्यखण्डः श्रीसत्तुदासगणियाफण्टसन्तुक्, द्वितीयः पुनः श्रीधर्मसेनगणिसहस्राविहितः । अद्यावधिकृतास्त्वलोकनापारेणतद्ज्ञाते यत्-आद्यखण्डो मध्ये प्रान्ते च युतितः । एतत्खण्डमान्ते या एकादशसहस्रमिता श्लोकसङ्ख्याल्लिखिता वरीश्रुत्येते सा प्रत्यक्षरगणनाविहितासङ्घोक्तसङ्ख्यानुसारेण सहस्रश्लोकमिता न्यूना भविष्यतीत्येतदनुमीयते यत्-प्रथमखण्डमध्ये श्रुतिर्तोऽंश एतावानेव स्याद् यावानसङ्ख्यानायां युष्टिष्यति ।

साम्प्रतं प्रकाश्यमानोऽयं प्रथमोऽंशः श्रीसत्तुदासगणियाचकविनिर्मितस्याद्यखण्डस्यांशः । एतत्खण्डस्यास्य कर्तुंश्च सविशेषं परिश्रयं द्वितीयोऽंशे कारयिष्यामः । अत्र तावत् संक्षेपेणैतदेवापेक्ष्यामः यत्-प्रथमखण्डविनिर्माताऽऽचार्यो भाष्यकारश्रीजिनभद्रगणिसमाधमगणिसिन्तन इति । एतच्च भाष्यक-द्विरचितविशेषणवतिग्रन्थान्तर्गतैर्नतद्ग्रन्थाभिधानोल्लेखदर्शनेनावयुष्यते ।

प्रथमोऽंशः—अधुना प्रतिदिं प्राप्यमाणोऽयमंशो लम्बकसप्तशान्तो वर्त्तते । अथायं ग्रन्थारम्भे (पृष्ठ १ पंक्तिः १०) ग्रन्थकृदिः प्राधान्येन निर्दिष्टा ये पद्यार्थिकाराः दूरीदयन्ते तान्नाश्रित्य 'कहु-प्यची पेडिया मुहं पडिमुह' इत्येते चत्वारोऽर्थधिकाराः, एकोनत्रिंशत्सुभकारकस्य पद्यमस्य 'सती-रा'ऽऽख्यस्वार्थधिकारस्य सप्त लम्बका अस्मिन् समावेदिताः सन्ति ।

धम्मिल्लहिण्डिः—अद्यपि ग्रन्थस्यास्याभिधानं वसुदेवहिण्डिरित्यस्य तथाप्यस्मिन् धम्मिल्लहिण्डि-निर्णयसुदेवहिण्डिरित्येवं हिण्डियुग्मं व्यापारितं दृश्यते । कहुप्यचीवर्णनामन्तरं सप्त एव धम्मिल्लहिण्डि-वर्त्तते । किञ्च महान् ग्रन्थसन्दर्भो वसुदेवहिण्डिसम्बद्ध इति ग्रन्थस्यास्याभिधा वसुदेवहिण्डिरिति ।

सञ्चितः प्रतयः—ग्रन्थस्यास्य संशोधनकर्मणि निम्नोक्तः प्रतयः सञ्चिता वर्त्तन्ते—

१ टीम्बडी-सहभाण्डागारसत्का ली० संज्ञका । २ त्रिस्तुतिकोराध्यायधीयतीन्द्रमिजयवित्सत्का थ० संज्ञका । ३ राजनगरीय (भमदाबाद) वेलाभाण्डागारसत्का डे० संज्ञका ।

एतास्त्रिस्तः प्रतयः परस्परमतिसमाना इति पाठान्तरमदृशावसरे मा सूत्रं ली० थ० डे० इति पुनःपुनर्लक्षणधम इत्यस्माभिरासौ त्रिस्तयां प्रतीनां संक्षिप्ताऽभिधा ली ३ हतासि ।

१ मवर्त्तक-भ्रंशंश्रीलामविजयवित्सत्का क० संज्ञका । २ पत्तनीय-मोदीसत्त्वज्ञानकोशगतता मो० संज्ञका । ३ पत्तनीयसहभाण्डागारसत्का खं० संज्ञका । आसौ प्रतीनां संक्षिप्ताऽभिधा फः ३ विहितासि ।

१ गोषा-श्रीसहभाण्डागारसत्का गो० संज्ञका । २ पत्तनीयवर्दीपाशंनाथभाण्डागारसत्का थ० संज्ञका । ३ श्रुम्मतीर्थीय (एन्मात) धेष्टिअम्पालालपानाचंद्सत्कप्रमोशास्त्रपुस्तकसमूहगतता खं० संज्ञका । आसौ संक्षिप्ताऽऽख्य गो ३ विहितासि ।

१ राजनगरीयश्रेष्ठिदभाभाईभाण्डागारसत्का उ० संज्ञका । २ स्वम्भतीर्थीयश्रीशान्तिनाथप्रभुसत्क-
लादपत्रीयभाण्डागारगता शां० संज्ञका । अनयोः संक्षिप्ताऽभिधा उ २ कृतास्ति ।

१ लीम्बदीसङ्घाटकान्तर्गतस्थानकवासिमुनिश्रीमेघजीऋषिसत्का मे० संज्ञका ।

उपरि निर्दिष्टासु प्रतिपु मध्ये स्वम्भतीर्थीयश्रीशान्तिनाथभाण्डागारसत्का प्रतिस्ताडपत्रीया सं०
१३८६ मितेऽन्दे लिखिताऽस्ति । एतदतिरिक्ता अन्याः प्रतयः कद्दलोपरि लिखितास्ताडपत्रीयप्रतेरवांवीनत-
राश्च वर्तन्ते । आसां विशिष्टः परिचयः, पाठान्तराणां क्रमः, ग्रन्थेषु चर्द्धमानानामशुद्धीनां पाठान्तराणां
च प्रकारा कारणानि चेत्यादिकं द्वितीयांशप्रकाशनावसरे सवित्तरं दास्यामः ।

अस्माकं संकेताः—

१ ग्रन्थेऽस्मिन्नस्मिन्नं यत्र लिखितप्रतिप्वशुद्धा एव पाठा उपलब्धास्तत्र तत्र ते पाठाः स्वकल्प-
नया संशोध्य () एतादृक्चकोष्ठान्तः स्थापिताः सन्ति-पृष्ठं ९ पंक्ति. २-१०-२०-२७, पृष्ठं
१५ पंक्ति १३-१४ २० इत्यादि ।

२ हस्तलिपितप्रतिपु यत्र यत्र खण्डिताः पाठा आसादितास्तत्र सम्बन्धयोजनार्थं निवेशिताः
पाठाः [] एतादृकोष्ठान्तर्मुक्तास्सन्ति-पृ० १० पं० २२, पृ० १३ पं० २८, पृ० २४ पं० १५ आदि ।

३ हस्तलिखितप्रतिपु ये पाठा लेखकप्रमादादन्तः प्रविष्टा ज्ञातास्तान् यद्यपि प्रारम्भे []
एतादृकोष्ठान्तर्निवेश्य टिप्पण्यां “कोष्ठान्तर्गतमिदं प्रामादिकम्” इत्यस्माभिर्ज्ञापितम्-पृ० १६ पं० २४,
पृ० २५ पं० ९ किन्तवनन्तरमेवनां पद्धतिं विहाय तादृक्षाः पाठा अस्माभिः [* *] ईदृक्षस-
ङ्घट्टिककोष्ठान्तर्दर्शितास्सन्ति-पृ० ४२ पं० १६ आदि ।

४ ग्रन्थेऽस्मिन् ये सन्दिग्धायाः पाठास्तदप्रेऽस्माभिः एतच्छिद्धं (?) विहितम् । यत्र च कियोंश्चि-
द्ग्रन्थसन्दर्भं एव सन्दिग्धाथंस्तत्राऽऽदावन्ते चापि एतच्छिद्धं (?) विहितमिति ।

५ पाठान्तरेषु प्रतिनामभिः साधं यत्र सं० योजितः स्याद्, यथा-कसं० संसं० गोसं० आदि,
तत्र ज्ञातव्यम्, यत्-ते पाठास्तस्यास्तस्याः प्रतेः केनचिद्विदुषा वाचकेन मार्जेनेऽन्तर्वा संशोधिता इति ।

६ मुद्रितेऽस्मिन् ग्रन्थे भूरिस्थलेषु (.) कोष्ठकान्तर्दर्शितो बिन्दुकारः पूर्णविरामो द्रव्यते,
स चास्माभिरेतदर्थमङ्गीकृतो यत्-“यमुदेवेण भणियं” “मए भणियं” इत्यादिवेषु स्थानेषु तत्तद्गुण-
कर्म्यं क समाप्यत इति स्पष्टं ज्ञायेत । अर्थादेकस्या व्यक्तेर्यक्त्यं पद्यसु द्वासु अधिवेषु वा धावेषु
यत्र पूर्यते तत्र प्रतिवाच्यं । एतादृक्पूर्णविरामकरणे क्वचित्क्वचित् भ्रान्तिः सम्भवति साऽनेनाऽपाकृतेति ।
यत्र पुनरेकस्या व्यक्तेर्यक्त्यान्तरपरापरव्यक्तिवक्त्यं दूरं यावत् स्यात् तत्र भ्रान्तिनिवारणार्थं विभागं
(पारिप्राक) कृत्वा । एतादृक्प्रसिद्ध एव पूर्णविरामो विहित इति ।

७ प्रतिपत्रं मार्जेने ये आङ्गा अङ्गा इत्यन्ते ते तत्तत्प्रगतपङ्क्तिसङ्ख्याघोतनार्थमिति शेषम् ।

८ ग्रन्थेऽस्मिन् स्थाने स्थाने वा श्लोकसङ्ख्या निर्दिष्टास्ति सा न हस्तलिखितपुस्तकादुद्गता किन्तु
प्रत्यक्षरगणनाविहितासङ्ख्यानानुसारिणीति ।

ग्रन्थस्यास्य संशोधनं पाठान्तरसंग्रहणं चाप्याचार्यां गुरु शिष्याभ्यामितिस्तावधानतया वृत्तमस्ति
तथाप्यस्मात्प्रज्ञादोषेण सज्जाताः स्मरणा पैः कैश्चिदपि वाचकैर्दृश्येरन् ते शापयन्वज्जान् भ्रातृभाषेण ।
द्वितीयेऽंशे तदुत्तेरविधानमायां न विस्मरिष्याव इति ।

निवेदनी—

पूज्यपाद मन्त्रकथ्रीमत्कान्तिविजय शिष्य-प्रशिष्या
मुनी चतुरविजय-पुण्यविजयी ।

आभार प्रदर्शन.

—

आ धसुदेवहिंडी ग्रंथ जैतोना प्राचीनमां प्राचीन कथासाहित्यमांनुं एक अणमोलुं रत्न छे. तेनुं संपादनकार्य पूज्य प्रवर्तक श्रीमत्कान्तिविजयजी महाराजना विद्वान् शिष्य-प्रशिष्य मुनि श्रीचतुरविजयजी महाराज तथा मुनि श्रीपुण्यविजयजी महाराजे पोताना अमूल्य वरतनो भोग आपी अनेक प्रतिभो भेळरी घणी ज महेनते कथुं छे.

आ संपूर्ण ग्रंथ छपावतां जे रच्ये थवानो छे तेना प्रमाणमां अमोने जे सद्गृहस्यो तरफथी आर्थिक सहाय मळी छे ते ओळी छे. अने आजना समयमां वघारे मदद माटे फोइने कहेवुं घणुं अयोग्य लागवाथी सहायकोनी आझाथी आ ग्रंथना उत्तरोत्तर भागो छपाय एवा उद्देशथी आ प्रथम रंढना प्रथम अंशनी पूरेपूरी किंमत राखवामां आवी छे. जे जे सरती सद्गृहस्योए आ कार्यमां उदारता यतावी छे तेओनी शुभ नामावळी नीचे आपीए छीए—

नामने नहिं इच्छनार एक सद्गृहस्ये कागळोने रच्ये आप्यो छे.

१००० नामने नहिं इच्छनार एक सरती गृहस्य	५०० शा० जीवणलाल कीशोरदास वडोदरा.
१००० " " "	५०० हवेरी मोहनलाल मोतीचंद पाटण.
१२०० पूज्यपाद आचार्य श्री १०८ श्रीविजयकमलसूरीश्वरना शिष्य मुनि. वर्य श्रीनेमविजयजी तथा मुनि श्रीउत्तमविजयजीना उपदेशथी कपडवंजना शेठ मीठाभाई कल्याणचंदना उपाश्रय तरफथी. इ० शेठ प्रेमचंद रतनचंद तथा शा० न्यहालचंद केवळचंद.	२५० श्रीज्ञानवर्धक सभा बेरावल. इ० शेठ सुशालचंद करमचंद.
५०० शा० हिम्मतलाल दलसुरत नसवाडी.	२५० शा० गोपालजी दयाळ सीहोर.
	२०० संघवी नगीनदास करमचंद पाटण.
	२०० संघवी मणिलाल करमचंद पाटण.
	२०० शा० मोहनलाल चुनीलालनी पत्नी वेन समुवाइ पाटण.
	१०० हवेरी वापुलाल चुनीलाल पाटण.
	१०० सौभाग्यवती वेन पार्वतीवाई जामनगर.

आ प्रथम अंशने उंचा कागळोमां (क्रॉक्स्ली लायन लेजर) अने निर्णयसागर जेया जगत्प्रसिद्ध मुद्रालयमां छपावी प्रगटकरी विद्वद्गर्गना करकमलमां मूकना अमो भाग्यशाळी थया छीए तेनो वधो जस पूज्य संपादको अने सहायदावा उदार सद्गृहस्योने ज घटे छे.

छं.

सेक्रेटरी—

श्रीजैन आत्मानंद सभा भावनगर.

प्रथमांशस्यानुक्रमः ।

विषयः	पत्रम्	विषयः	पत्रम्
कहुप्पत्ती	१	२ सामलीलंभो	१२२
धम्मिल्लहिंडी	२७	३ गंधदत्तालंभो	१२६
पेटिया	७७	४ नीलजसालंभो	१५६
सुहं	१०५	५ सोमसिरिलंभो	१८१
पडिसुहं	११०	६ मित्तसिरी-घणसिरीलंभो	१९५
सरीरं	११४	७ कविलालंभो	१९८
१ सामाविजयालंभो	११४		

प्रथमांशस्य शुद्धिपत्रम्

पत्रम्	पंक्ति	अशुद्धम्	शुद्धम्
१६	२३-२४	[सोऊण]	०
१४	२९	अनुष्ठा	उ अनुष्ठा
२६	१०	भविस्सं	भविस्संति
२०	२६	"धम्मिल्ल" इति	"धम्मिल्ल" इति
३९	२१-२२	चित्तिपं—एयं प } सत्थं... षो }	चित्तिपं एयं— } एस यथो }
१५६	१६	नीलजलसा°	नीलजसा°
१९०	१९	येगाद	येयगा
१८९	१९	एयममे	एयममे

॥ अहम् ॥

॥ नमो त्थु णं समणस्स भगवओ महावीरस्स ॥

सिरिसंघदासगणिवायगविरइआ

वसुदेवहिंडी ।

। पढमं खंडं ।

॥ ॐ नमो सुयदेवयाए । नमो वीतरागाय ॥

*जयइ नवनलिणिकुवलंय-वियसियसयवत्तपंचालदलत्थो ।

उसभो गइंदमयगल-सुललियगंयविक्रमो भयवं ॥ १ ॥

नमो विणयपणयसुरिद्विदवंदियकमारविंदाणं अरहंताणं ।

नमो परिसुद्धनाणदंसणसमिद्धाणं सिद्धाणं ।

नमो जिणोपणीयायारविहिवियक्खणाणं आयरियाणं ।

नमो सीसगणपरमसुयसंपयड्झावयाणं उवज्झायाणं ।

नमो सिद्धिघसहिगमणकारणजोगसाहंगाणं साहूणं ।

पत्थावणा

एवं पंचनमोकारपरममंगलविहिविविद्विउच्छाहो अणुओगघरे सिरसा पणमिऊणं विन्न-15
वेमि—अणुजाणंतु मं, गुरुपरंपरागयं वसुदेवचरियं णाम संगहं वन्नइस्सं ।

तत्थ इमे अहिगारा, तं जहा—कहुप्पत्ती १, पेढिया २, मुहं ३, पडिमुहं ४,
सरीरं ५, उवसंहारो ६ ।

१ पंचालदहच्छो कसं ॥ २ च्छो कसं सं ॥ ३ र्दिवंदियं क ३ ॥ ४ णप्पं उं ॥
५ ण्णाणं उं विना ॥ ६ लवलविं ली ३ विना ॥

* उं पुस्तके नास्तीयं मङ्गलगाथा । अस्माकमन्येया प्रक्षिप्तैवाऽऽभाति, “एवं पंचनमोकारपरममंगल-”
इत्यादिग्रन्थकृदुल्लेखदर्शनात्, ऋषभमङ्गलानन्तरं पंचनमस्कारमङ्गलोपन्यासस्फानौचित्यात् । बहुधादत्तैषु दृश्यत
इति मूल आहता । मङ्गलगाथा चेयं “उसभो” इति-स्थाने “वीरो” इति-परावर्तनमात्रा पादलिप्ताचार्य-
विरचितवीरस्तोत्रे मङ्गलरूपा दृश्यते, प्रक्षिप्ता चेयं तत्रापि गीयते बुधैः, उद्बुध्यत इदं स्त्रोत्रमञ्जलगच्छीदै-
स्तृतीयस्वरूपेण । तथा धर्मसेनगणिमहत्तरविनिर्मितवसुदेवहिण्डिद्वितीयखण्डे इत्यं प्रकाश मङ्गलगाथा
वरीवृत्तवते—“जयइ नवनलिणिकुवलंयवियसियचरकमलपत्तलदहच्छो । उसभो सभावसुललियमयगलगइल्लिय-
पत्थायो ॥” इति ॥

[कहुम्पत्ती]

तस्य ताव 'सुहम्मसामिणा जंबुनामस्त पढमाणुओगे तित्वंयर-चक्रवट्टि-दूसारवंसप-
रुषणागयं वसुदेवचरियं कहियं' ति तस्सेव पभवो कहेयवो, तप्पभवस्स य पभवस्स ति ।
जंबुसामिचरियं

अत्थि मगहाजणवओ धणधन्नसमिद्धदाणसद्वियगहवइकुलयहलगामसतसन्निमहिओ,
छायापुप्फफलभोजतरुगणसमगवणसंडमंडिओ, कमलकुमुदकुवलयसोहिततलागपुक्करिणि-
वप्पसाहीणकमलानिलओ ।

तस्य मगहाजणवए रायणिहं नाम नयरं दूरावगाढवित्थयसलिलजातोवगूढदंढतर-
तुंगपराणीयभयदुप्रागारपरिगयं, बहुविहनयणाभिरामजलमारगरुयजलहरगमणविघातकरभ-
10 वणभरियं, अणेगैवाहपरिमाणपव्वंयं(?)^(?), दिग्वाचारपभवं, भंडसंगहविणिओगखैमं, सुसील-
माहणसमणसुसयर्णअतिहिपूयैनिरयवाणियजणोववेयं, रूतुरयजणोचजणियरेणुगं, मयगल-
मातंगदाणपाणियपसमियवित्थिन्नरायमगं ।

तस्य रायणिहे नयरे सेणिओ नाम राया, 'पयासुहे सुह' ति ववसिओ, पडिहयपठि-
पक्खपणयसामंतमउडमणिजुइरंजियसुपसत्थचरणकमलो, 'सीह-समुद-ससि-सूर-घणदाण,
15 सत्त-गंभीर-अंति-दित्ति-विहयेहिं तुलो' ति लोर्कमुहसतविमलविभाईजमाणकित्ती । तस्स य
रायणो पट्टमहादेवी चिह्णणा नाम । ताणं पुत्तो कोणिओ नाम ।

तस्य य *मगहापुरे पुवपुरिससमज्जियघणपगव्वो, विणयविज्जवियस्सरणो, दयापरो,
सयसंधो, दायवेक्खुद्धी, अरहंतसासणरओ उत्सभदत्तो नाम इह्मो । तस्स य
निरुवहयफलदुमणिविमलसभावा, सीलालंकारधारिणी धारिणी नाम भारिया । सा
20 कयाइ सयणगया मुत्त-जागरा पंच सुमिणे पासित्ता पडिबुद्धा, तं जहा—निधूमं हुयवहं १,
पठमसरं वियसियकमलकुमुदकुवलयउत्तं २, फलभारनमियं च सालियणं ३, गयं च गलित-
जलजलाहकपंडुरं सैमूसिययउत्तिसाणं ४, जंबूपलाणि य घणरसगंघोववेयाणि ५ ति ।
जहा दिग्वा य णए उत्सभदत्तस्स निवेइया । तेण वि भणिया—पहाणो ते पुत्तो भयि-

१ ही ३ ने ३ विनाअ्यत्र—तस्सेसो प० मो० सं० । तस्य सो प० व० । तस्सेसे प० उ० ॥ २ *गणहं
ही० व० ॥ ३ सं० विनाअ्यत्र—अयदिव्यापारं क० उ० । अयदिव्यापारं ही ३ ने ३ मो० सं० ॥
४ *भवमत्तं ही ३ क० मो० ॥ ५ *गमसुगीं क० मो० ॥ ६ *मुत्तं ही ३ । *णतिं उ० ॥
७ *यां दे० उ० ॥ ८ लोमगुहं उ० वि० ॥ ९ इस्समां मो० वि० ॥ १० उ० विनाअ्यत्र—तस्य
य राणो घेए पट्टमहादेवी । ताण पुत्तो कोणिओ नाम राया क ३ । तस्य य चैरणए देवीए पुत्तो
कोणिओ नाम राया ही ३ ने ३ ॥ ११ इह्मपुत्तो उ० वि० ॥ १२ तस्येय चउं मो० । तस्येय-
निपचउं दे० सं० ॥

* मगहापुरे उरुवहमित्तं । तपहिं सुत्तनिपाते—“पाव य भोगाणं येणं ३ मगपुं १” ५-१-२८.
अथ संतिचपदपणना—“मगप पुं मगपुं-राजर्ह” इति ॥

स्सति जहा वागरिओ अरहया । तओ तीसे परितोसविसप्पियहिययाए 'एवमेयं जहा भणिहि'—त्ति अहिलसिओ । आहूओ से गम्भो देवो वंभलोगुओ । समुप्पन्नो य से दोहलो जिणसाहुपूयाए, सो य विभवओ सम्माणिओ ।

पुण्णदोहला य अतीतेसु नवसु मासेसु पयाया पुत्तं, सारयससि-दिणयराणुवत्तिणीहिं कंति-दित्तीहि समालिंगियं, सुधंतवरकणगकमलकैणियारसरसकेसरसवण्णं, अविसैन्नपुद्भवण्णं, 5 पसत्थलश्रवणसाणाहकरचरणनयणवयणं । कयजायकम्मस्त य से जंबुफलाम-जंबुदीवा-धिवतिकयसन्नेज्जनिमित्तं कयं नाम 'जंबु'त्ति । धाइपरिक्खित्तो य सुहेण वहिओ । कलाओ य णेण अणंतरभवपरिचिताओ दंसिअमेत्ताओ गहियाओ । पत्तजोवणो य 'साणु-घोसो, पियंवओ, पुद्वाभासी, साहुजणसेवगो' त्ति जणेण परितोसवित्थिन्ननयणेण पसं-सिज्जमाणो, अलंकारभूओ मगहाविसयस्स जहासुहमभिरमइ । 10

तन्मि य समए भयवं सुहम्मो गणहरो गणपरिखुडो जिणो विव भवियजणमणप्पसा-दजणणो रायगिहे नयरे गुणसिलए चेइए समोसरिओ । सोऊण य सुहम्मसामिणो आगमणं, परमहरिसिओ घरहिणो इव जलधरनिनादं, जंबुनामो पवहणाभिरूढो निज्जाओ । नाइदूरे पमुक्कवाहणो परमसंविग्गो भयवंतं तिपयाहिणं काऊण सिरसा नमिऊण आसीणो ।

तओ गणहरो(रेण) जंबुनामस्स परिसाए य पकहिओ—जीवे अजीवे य; आसवं, वंधं, 15 संवरं, निज्जरं, सोक्खं च अणेगपज्जवं । तं सोऊण भयवओ वयणवित्थरं जंबुनामो विरा-गमगमस्सिओ, समुट्ठिओ परं तुट्ठिसुद्धंतो, वंदिऊण गुरुं विन्नवेइ—सामि! तुद्धं अंतिए मया धम्मो सुओ, तं जाव अम्मापियरो आपुच्छामि ताव तुद्धं पायमूले अत्तणो हियमा-यरिस्सं । भयवयां भणियं—किच्चमेयं भवियाणं ।

तओ पणमिऊण पवहणमारूढो, आगयमग्गेण य पट्ठिओ, पत्तो य नयरदुवारं । तं च 20 जाणजुयसंवारं पासिऊण चित्तेइ—जाव पवेसं पडिवालेमि ताव फालाइकमो ह्वेज्जा, तं सेयं मे अन्नेण नयरदुवारेण सिग्घं पविसिडं । एवं चित्तेऊण सारही पभणिओ—सोम! परावत्तेहि रहं, अन्नेन दुवारेण पविसिस्सं । तओ सारहिणा चोइया तुरया, संपाविओ रहो जहासंदिद्धं दुवारं । पस्सइ य जंबुनामो रज्जुपडिवद्धाणि सिला-सतग्धि-कालचफाणि लंघ-माणाणि परवलयपहणणनिमित्तं । ताणि य से पस्समाणस्स चिता जाया—'कयाइ एयाइं 25 पंडेज रहोवारिं, तओ मे विसीलस्स मयस्स दुग्गइगमणं ह्वेज्ज' त्ति संकप्पिऊण सारहिं भणइ—सारहि! पडिपहहुत्तं खं पट्टेहिं, गुणसिलयं चेइयं गमिस्सं गुरुसमीवे । 'तह' त्ति तेण पडिवत्तं । गओ गुरुसमीवं, पयओ विन्नवेइ—'भयवं! जावजीवं वंभयारी विहरिस्स' त्ति गिहीतवओ रहमारुहिऊण नगरमागतो, पत्तो य नियरंभवणं ।

१ लीए परितोसविसविसं उ० ॥ २ कणियां उ० ॥ ३ सण्णं पसं उ० । ४ ससुपुव्वयन्नपसं क० । ५ सत्तपुव्वयन्नं पसं ससं ॥ ४ परिकं ली ३ ॥ ५ ली ३ सं० विनाज्यत्र-सुयग्गसंवायं गो०वा० । ६ जुगो-यसंवायं क०सं० ॥ ६ क ३ व० विनाज्यत्र ०ज ली ३ । ७ जं गो ३॥ ७ पाडेज क ३ गो ३ उ० ॥ ८ गलयणं क ३॥

जंबुस्त अम्मा-पिअरोहिं संवादो

उइओ, पसन्नमुहवण्णो अम्मापियरं कयप्पणामो भणइ—अम्मयाओ! मया अज्ज सुहम्मसामिणो समीवे जिणोवएसो सुओ । तं इच्छं, जत्य जरा-भरण-रोग-सोगा नत्वि तं पदं गंतुमणो पवइस्सं । विसज्जेह मं ।

5 तं च तस्स निच्छयवयणं सोऊण वाहसलिलपच्छाइज्जवयणाणि भणंति—सुहु ते सुओ धम्मो, अम्ह पुण पुव्वपुरिसा अणेगे अरहंतसासणरया आसी, न य 'पवइयंति सुणामो । अम्हे वि वहुं कालं धम्मं सुणामो, न उण एसो निच्छओ समुप्पन्नपुवो । तुमे पुण को विसेसो अज्जेव उवलद्धो जओ भणसि 'पवयामिंति' ? । तओ भणइ जंबुनामो—अम्म-
ताओ! को वि बहुणा वि कालेण कज्जविणिच्छयं वचइ, अवरस्स थेवेणावि कालेण
10 विसेसपरिण्णा भवति । पेच्छ, सुणह, साहुसमीवे जहा मया अज्ज अपुव्वमवधारियं—
विसेसपरिण्णाए इन्भपुत्तकहाणयं

एगम्मि किर नयरे का वि गणिया ख्ववती गुणवती परिवसइ । तीसे य समीवे
नहायणा राया-उमच-इन्भपुत्ता उवगया परिमुत्तविमया वचंति । सा च ते गमणनिच्छए
पभणइ—जइ अहं परिचत्ता, निग्गुणओ ता किंचि सुमरणहेडं घेप्पउ । एवं भणिआ च ते
15 हार-उद्धार-कडग-केऊराणि तीय परिमुत्ताणि गहाए वचंति । कयाइं च एगो इन्भपुत्तो
गमणकाले तहेव भणितो । सो य पुण रयणपरिक्खाकुसलो । तेण य तीसे कणयमयं
पायपीढं पंचरयणमंडियं महामोहं दिट्ठं । तेण भणिया—सुंदरि! जइ मया अवस्स घेत्तयं
तो इमं पायपीढं तव पादसंसग्गिसुभगं, एएण मे कुणह पसायं । सा भणति—किं एएणं
ते अप्पमोहेणं?, अन्नं किंचि गिण्हसु त्ति । सो निदियसारो, तीए वि वदिन्नं, तं गहेऊणं
20 तओ स्विसए रयणविणिओगं काऊण दीहकालं सुहभागी जाओ । एस्स दिट्ठंतो ।

अयमुपसंहारो—जहा सा गणिया, तहा धम्मसुई । जहा ते रायसुवाई, तहा मुर-मणुयसु-
हभोगिणो पाणिणो । जहा आमरणाणि, तहा देसविरतिसहियाणि तथोवहाणाणि । जहा
सो इन्भपुत्तो, तहा भोक्खकंखी पुरिसो । जहा परिच्छावोमहं, तहा सम्मानाणं । जहा
रयणपायपीढं, तहा सम्महंसणं । जहा रयणाणि, तहा महवयाणि । जहा रयणविणिओगो,
25 तहा निष्ठाणमुहलामो त्ति ॥

एयं अयघारेऊणं कुणह मे विसग्गं ति ॥

तओ भणंति—जाय! जया पुणो एहिंति सुधम्मताभी विहरंतो तथा पणइस्सति ।

तओ भणइ, सुणह—

दुल्लहाए धम्मपत्तीए भित्ताणं कहा

30 इओ अहंए काले किर केइ ययंमया उज्जाणं निग्गया । तेदि य पाइदूरे तित्थयरो

१ अग्गो ही ३ ॥ २ इयवो कटो लोपो ॥ ३ यं न वो उ ॥ ४ ए ० विनायव्य—जहा पायपीढं
४ ॥ जहा रयणपीढं ही ० व ० क ३ लो ३ ॥

सुओ समोसरिओ । तओ कोऊइलेण पट्टिया, पस्संति य विन्ध्यमणसा सीहचक्रज्जरं
गगणतलमणुलिहंते, धम्मचक्रं च तरुणरविमंडलनिभं, छत्ताइच्छत्तभूसिअं च णमोभार्गं,
चामराउ य हंसधवलउ आगाससंचारिणीउ, चेइयपादवं च कप्परुत्तरं पिव नयण-मणहरं ।
अइगया य देवा-उसुर-मणुयसोहियं समोसरणं, पस्संति य भयवंतं देवविणिम्मिए सिंहा-
सणे सुहणिसन्नं । तओ वंदिऊण परमविन्धिया परिसामज्जे उवविट्ठा । सुणंति य भयवओ 5
वयणं हियय-सुइहरं धम्मकहाँसंसिअं । तं च सोऊण परितोसविद्यसियाणणा वंदिऊण
गिहं पट्टिया । तेसिं च अंतरा कहा समुट्टिया ।

तत्थेफो भणइ—वयंस ! अहो !!! अन्हेहिं मणुस्सजम्मस्स फलं सयलं गिँहीयं जं णे
सोयसओ तित्थयरो दिट्ठो, सबभावविभावणं च परमकंतं सुयं भासियं, 'ण एत्तो अइरियं
दट्ठवं सोयवं च अत्थित्ति मे मैथी । जो य संसारो तस्स य मुक्खोवाओ आमलगो विव 10
करतले दंसिओ भयवया सो तहाभूओ, न एत्थ वियारो । तं दुक्खं एरिसी संपत्ती न
होहिइ, तो पच्चयामो अविलंबियं तित्थयरपायमूले त्ति ।

अवरेण भणियं—सच्चमेयं जं तुमं भणसि, तं सुओ^१ ताव णे धम्मो, जओ पुणो एतं
अन्नं वा तित्थयरं दच्छामो तथा पवइस्सामो ।

इयरेण भणियं—अन्हेहिं कह वि (प्रन्थाग्रम्-१००) तित्थयरो दिट्ठो, निरावरणो, 15
विगतिविग्घो, दुग्गाएहिं च रयणरासी; तं कुणह ववसायं ।

इयरेण भणियं—कओ तुमे संदेहो तित्थयरदंसणं पडुच्च, तं नियत्तामो, सबण्णू अरिहा
छिदिहिइ संसयं ।

ते^२ गया, तित्थयरं वंदिऊण पुच्छंति—भयवं ! अतीए काले तित्थयरा आसी, अणागया वा
भविस्संति धम्मदेसगा ? । भयवया भणियं—भूरहेरवएसु ओसप्पिणि-उस्सप्पिणीणं दसमे 20
दसमे कालभागे चउवीसं तित्थयरा समुप्पजंति । विदेहेसु पुण जहन्नपए चत्तारि चत्तारि
जुगवं भवंति, उफोसपए चत्तीसं । तं एवं ताव तित्थयरदंसणं दुद्धभं, दंसणाउ वि दुद्धभं वयणं,
तं पि सोऊण कम्मगहययाए कोइ न सहइइ, जो य कम्मविमुँदीय सहहेज्जा सो संजमियवे
निरुच्छाहो भवेज्जा । जो वा सच्चक्खुओ उदिए स्वरिए मूढयाए निभीलियलोयणो अँच्छति
तस्स निरत्थओ आइघोदयो; एवं जो अरहंतवयणं सोउं न इच्छइ, सुयं वा न सहइइ, 25
सदहंतो वा सफलं न करेइ तस्स मोहमरहंतदंसणं । तो एवं भयवया समणुसट्ठा ते तत्थेव
समोसरणे पवइया, तो^३ संसारंतकरा संबुत्ता ॥

१ ०५ काले गगं छी ३ ॥ २ ०विसिय सुणंति छी ३ ॥ ३ ०हाभासियं क० मो० ॥ ४ गहीयं छी०
५० ॥ ५ साहसओ कसं० मोसं० उ० ॥ ६ अहरितं कसं० मोसं० उ० ॥ ७ भाई कसं० मोसं० । मती
उ० ॥ ८ ०सी हो० छी ३ गो० उ० ॥ ९ ले ति गो ३ सं० । १० ति उ० ॥ १० ०ओ भायेण धम्मो
क० सं० उ० ॥ ११ से तित्थ० छी ३ गो ३ सं० ॥ १२ ०दीए स० क ३ उ० ॥ १३ अत्थित्ति छी ३
क ३ गो ३ ॥ १४ से सं० उ० विना ॥

एवं अम्मतातो! अहमवि सुधम्मतामिसंदेसं जइ संपइं न करेमि, तओ कालेग विस-
यवक्खित्तंहिययस्स न मे धम्मे पडिवत्ती संभविज्जा, तं विसज्जेह मं ॥

तओ भणइ उसभदत्तो—जाया! अत्थि ते विउलो अत्थो विसयसंपायणहेउं, तं परि-
भुंजिऊण पगामं पघइस्ससि । तओ भणइ, सुणह—

5 इंदियविसयपसत्तीए निहणोवगयवाणरकहा

एगम्मि फिर वणे वानरो जूहवई सच्छंदपवारो परिवसइ । सो कयाइ परिणयवओ
वलवता वानरेण अभिभूओ । तेसिं च युद्धं लया-ल्लिहु-कड-पासाण-यंतनिवाएहिं संप-
लगां । सो जूहवई पराजिओ पलाइउमाठतो । इयरो वि अणुवइऊण दूरं नियत्तो । जूह-
वती पुण धितेइ—‘सो मे पच्छओ चेद वत्तइ’ त्ति पहारविधुरो तण्हा-छुहाभिभूओ एफं
10 पघयगुहं पत्तो । तत्थ य सिंलाजजं परिस्सवति । सो भयभेळवियद्विटी ‘जलं’ति मन्नमाणो
‘पाहं’ति मुहं छुत्तमंति । तं वद्धं, ‘थं च जोएयधं’ ति हत्थे पसारइ । ते वि वद्धा, पाए
छुभति । ते वि वद्धा, एवं सो अप्पाणं असत्तो मोएउं तत्थेव निघणमुवगतो । जइ पुण
मुहमेत्तवद्धो पयत्तं सेसेण सरीरेण अवद्वेण करंतो ततो निस्सरंतो दुक्खमरणं ॥

एवं अम्मयाओ! अहं संपयं वालभावेण भोयणाभिलासी जिद्धिमदियपडियद्धो, सुहभोयगो
15 मे अंपा । जया पुण पंधिदियविसयसंपलगो भवेज्जा तया जहा सौ वानरो जुहमरणं पत्तो,
एवं अणेगाणं जम्म-भरणणं आभागी भवेज्जं । ता मरणभीइरं विसज्जेह मं, पघइस्सं ॥

एवं भिणता कलुणं परुण्णा भणइ णं जणणी—जाय! तुमे कओ निच्छओ, मम पुण
धिरकालधित्तिओ मणोरहो—कया णुं ते वरमुहं पासिजं ति । तं जइ तुमं पूरेमि तो संपुण्णम-
णोरहा तुमे चेव अणुपघइज्जा । भणिया य जंबुनामेणं—अम्मो! जइ तुम्मं ऐसोऽभिप्पाओ
20 तो एवं भयउ, करिस्सं ते वयणं, ण उणु पुणो पडिंधेयघो त्ति कहागदियसेसु अतीतेसु ।
तओ तीए तुट्टाए भणियं—जाय! जं भगति तं तह काहामो । अत्थि णे पुघवरियाउ इम्म-
फन्नगाउ । अत्थि इह सत्यवादा जिणसासणरया, तं जहा—समुहपिओ, समुहदत्तो,
सागरदत्तो, कुबेरदत्तो, कुबेरसेणो, वेसमणदत्तो, वसुसेणो, वसुपालउ त्ति । तेसिं
25 सिरिसेणा, हिरिमती, जयसेणा य । तासिं धूयाउ, तं जहा—समुहसिरी, सिंधु-
मती, पउमसिरी, पउमसेणा, फणगसिरी, विणयसिरी, कमलावती, जसमती य ।
ताउ मुहायुक्काउ ‘पुघवरियाउ’त्ति करेमो तेसिं सत्यवादाणं विदित्तं । संरिट्ठं च तेसिं—
पघइदिइ जंबुनामो वरणे निवत्ते, किं भणइ ति । मेमि च णं वयणं सोउग सह पग्गीहिं

१ चचित्तम्म उ० ॥ २ मिलाजउ वम० री ३ उ० विजा ॥ ३ एम्मसि उ० गं० गे ३ । एमि
उ० ॥ ४ से क ३ उ० ॥ ५ आ वउ० मो० ॥ ६ भणो क ३ गे ३ । मग्गि उ० ॥ ७ गं री ३ म
८ तुमं री ३ । शुभं उ० ॥ ९ एम अभि? उ० ॥ १० जाय! जइ भगति तह तं का? उ० ॥

संलायो जातो विसण्णमाणसाणं 'किं कायञ्च'ति । सा य पवित्ती मुया दारियाहिं । ताओ एवेक(एक)निच्छयाउ अम्मापियरं भणंति—अम्हे तुम्हेहिं तस्म दिनाउ, धम्मओ सो ने य भवति, जं सो ववसिहीति सो अम्ह वि मग्गो ति । तं च तारिसं वयणं सोऊणं सत्यवाहेहिं विदिअं कयं उसभदत्तस्स ।

पसत्ये य दिणे पमक्खिओ जंबुनामो विहिणा, दारियाउ वि सगिहेसु । तओ महतीए 5 रिद्धीए चंदो विव तारगासमीवं गओ वधुगिहाहिं । ताहिं सहिओ सिरि-धिति-फित्ति-उच्छीहि व निअग्गभवणमागतो । तओ कोउगसएहिं ण्हविओ सघालंकारविभूसिओ च अभिणंदिओ पउरजणेणं । पूजिया समणमाहणा, नागरया सयणो य पओसे वीसत्थो मुंजइ । जंबुनामो य मणि-रयणपईवुज्जोयं वासवरमुवगतो सह अम्मापिजहिं, ताहि य नववहहिं । ✓

पभवसामिसंबंधो

10

एयस्मि देसयाले जयपुरवासिणो विंझरायस्स पुत्तो पभवो नाम कळामु गदिय-सारो, तस्स भाया कणीयसो पहू नामं । तस्स पिउणा 'रजं दिअं' ति पभवो माणेण निग्गओ, विंझगिरिपायमूले विसमपपसे सन्निवेसं काऊणं चोरियाए जीवइ । सो जंबु-नामविभवनागमेऊण विवाहूसवमिलिअं च जणं, तालुगघाडणिविहाडियकवाडो चोर-भडपरिवुडो अइगतो भवणं । ओसोवितस्स य जणस्स पयत्ता चोरा वत्थाऽऽभरणणि 15 गहेउं । भणियां जंबुनामेण असंभवेण—भो ! भो ! मा छिय निमंतियागयं जणं । तस्स वयणसमं थंभिया ठिया पोत्थकम्मजकरा विव ते निधिहा । पभवेण य वहुसहिओ दिट्ठो जंबुनामो सुहासणगतो तारापरिविओ विव सरयपुण्णिमायंदो ।

जंबु-पभवसंवादो

ते य चोरे थंभिए दहूण भणिलो पभवेणं—भइसुइ ! अहं विंझरायसुतो पभवो जइ 20 सुतो ते । मित्तभावमुवगयस्स मे तुमं देहि विज्जं थंभिणिं मोयणिं च, अहं तय दो विज्जाओ देमि—तालुगघाडणिं ओसोवणिं च । भणिओ जंबुनामेण—पभव ! सुणाहि जो एत्थ सव्भावो—जहं सयणं विभवं च इमं विल्लिजं चइऊण पभायसमए पघइउकामो, भावओ मया सघारंभा परिचत्ता, एयं च मे अप्पमत्तस्स न पभवति विज्जा देवता वा । न अ-मे सावजाहिं विज्जाहिं पओयणं दुग्गइगमणणाइगहिं । मया सुधम्मस्स गणहरस्स समीवे 25 संसारविमोयेणविज्जा गहिया । तं च सोऊण पभवो परमविन्दिओ उवविट्ठो 'धहो ! अच्छ-रियं !!! 'अं इमेणं एरिसी विभूर्इ तणपुलिआ इव सघहा परिचत्ता, एरिसो महप्पा वंद-णीउत्ति विणयपणओ भणइ—जंबुनाम ! विसया मणुयलोयसार, ते इत्थिसहिओ परि-मुंजाहि । साहीगसुहपरिचायं न पंडिया पसंसंति । अकाले पघइउं कीस ते कया वुद्धी ? ।

१ 'या य जं' डे० ॥ २ 'थं' उ० विना ॥ ३ क ३ विनाऽन्य- 'प चि ते ति' ली ३ । 'य ति सि' गो ३ । 'व ति' उ० ॥ ४ 'उत्त' गो० मो० सं० उ० ॥ ५ 'यणीवि' उ० ॥ ६ अहो इति डे० उ० विना न ॥ ७ जइ इ० ली ३ ॥ ८ एरिसा उ० विना ॥

परिणयव्या धम्ममायरंतो न गरहिया । तओ भणियं जंबुनामेणं—पभव ! जं पसंससि
विसयसुहं तत्थ सुणसु दिट्ठंतं—

विसयसुहोवमाए महुर्विदुद्विष्टंतं

कोइ पुरिसो बहुदेस-पट्टणवियारी अडविं सत्थेणं समं पविट्ठो । चोरेहि य सत्थो
५ अच्चाहतो । सो पुरिसो सत्थपरिभट्ठो मूडदिसो परिचभमंतो दाणदुद्धिणमुहेण वणगएणांभि-
भूओ । तेण पलायमाणेण पुराणकूयो तएण-दच्चपरिच्छन्नो दिट्ठो । तस्स तडे महंतो वड-
पायवो, तस्स पारोहो कूयमणुपविट्ठो । सो पुरिसो भयाभिभूओ पारोहमवलंबिऊणं ठिओ
कूयमञ्जे, आलोएइ य अहो—तत्थ अयगरो महाकाओ विदारियमुहो गसिउकामो
तं पुरिसमवल्लोएइ । तिरियं पुण चउदिसिं सप्पा भीसणा ङसिउकामा चिट्ठंति । परोह-
१० सुवरिं किण्ह-सुक्किला दो मूसया छिंदंति । हत्थी हत्थेण केसग्गे परामुसवि । तम्मि य
पायवे महापरिणाहं महुं ठियं । गयसंचालिए य पायवे वातविधूया महुर्विदू तस्स पुरिसस्स
केइ मुहमाविसंति, ते य आसाएइ । महुरया य ङसिउकामा परिवयंति समंतओ ॥

तस्स एवंगयस्स जं सुहं मन्नसि वं भणाहि ॥

धितेऊण पभवो भणइ—जंबुनाम ! जे महुर्विदू अहिलसइ तत्थियं तस्स सुहं तपेमि,
१५ सेसं दुक्खं ति ।

जंबुनामेण भणिअं—एवमेयं । उवसंहारो पुण दिट्ठंतस्स—

जहा सो पुरिसो, तहा संसारी जीवो । जहा सा अडवी, तहा जम्म-जरा-रोग-
मरणवहुंला संसाराडवी । जहा वणहत्थी, तहा मधू । जहा कूयो, तहा देवभवो मणुस्सभवो
य । जहा अयगरो, तहा नरौ-तिरिअगईओ । जहा सप्पा, तहा कोध-माण-माया-लोभा
२० चत्तारि कसाया दोग्गइगमूर्णनायगा । जहा परोहो, तहा जीवियफालो । जहा मूसगा,
तहा षाल-सुक्किला पक्खा सुइ-दियदसणेहिं परिविरवंति जीविअं । जहा दुभो, तहा
फम्मनंधणहेऊ अन्नाणं अपिरति मिच्छत्तं च । जहा महुं, तहा सह-कारिस-रंस-रुन-गांधा
इंदियत्था । जहा महुरया, तहा आगलुंगा सरीरुगया य वाही ॥

तरमेयं भयसंपडे वट्टमाणस्स कओ सुहं ? महुर्विदुरसैमाययओ वेयलं सुहवप्पणा ॥

२५ जइ पुण पभव ! फोइ रिद्धिमं पभवंतो गगणचारी भणेजा—एहि सोम ! गिण्ह मे हत्थे,
जा ते नित्यारेमि । पभव ! सो इच्छेजा ? । पभवो भगति—एहं न इच्छिद्विहि दु-
फत्तपंजराउ मोइजंतो ? । जंबुनामो भणइ—फयाद सो मूडयाए मधुगाही पभणेजा—दोउ
ताय मे तिस्सी मधुमस, तो मे नित्यारेदिसि ति । कओ पुण तस्म पिस्सी ? । परिच्छिन्नायारो
अपस्म पठिद्विहि अयगरुंहे । पभव ! अहं उपल्लग्गम्भापो न भविस्सं पमादी ॥

१ 'जः' मे इ मे० सं० ॥ २ 'ति' क इ ॥ ३ अहगतो क इ मे इ ॥ ४ पारो' क इ उ० ॥ ५ 'भो
६' दे० दिग् ॥ ७ 'जइय' मे० सं० ॥ ८ 'तायावभो क इ उ० ॥ ९ मणुमोदी क इ ॥ १० मणुमोदी उ० ॥
१ 'सुरेसु उ० दे० ॥

तओ पभणइ पभवो—एवमेयं । को पुण तुच्चं निघेओ ? केण वा दुक्खेण वाहियत्थ ? जओ अकंठे बंधुधम्मं परिचयह । जंबुनामो भणइ—पभव । गच्चभासदुक्खं वियाणं(ण)तो कुसलस्स किं बहुणा निघेयकारणेण ? । एत्थ दिट्ठंतं सुविहिया वण्णयति—

गच्चभासदुक्खे ललियंगयणायं

वसंतपुरे नयरे सयाउहो राया । तस्स ललिया देवी । सा किरं कयाइ ओलोय-5
णगद्धिया किंचि पुरिसं रुद्धिंस्स पस्समाणी चिट्ठइ । चेडी य से 'अच्चभासर्वत्तिणि' ति तदा-
गई दहूणं चित्तेइ—किं मत्ते देवी पस्समाणी चित्तकम्मजुवई विव निचलच्छी ठिया ? ।
तीर्यं वि अवलोहंओ, दिट्ठो य णाप सो पुरिसो चक्खुरमणो । चित्तिं च णाप—असंसयं
एयस्मि पुरिसे (मंथायं—२००) निवेसिया णाप दिट्ठी । विण्णत्ता य णाप देवी—तुच्चं दिट्ठीए
सविहूओ(यं) मया विजायं, जं आयरेण पुरिसं एयं पस्सह । कस्स थ नाम चंदे दिट्ठी 10
नं रमेज्जा ? । देवीए भणियं—साधु सधं, को पुण एस हवेज्ज चरणितलपुण्णचंदो देवो
विजाहरो व ? ति । सा भणइ—विसजेह मं, जाव णं जाणामि ।

विसज्जिया, गहियत्था नियत्ता साहइ—इहेव नयरे ममुद्धपियस्स सत्थवाहस्स पुत्तो
ललियंगओ नाम कलाविहंणू शुणवं च । तओ सा ललिया देवी तं वयणं सोऊण भणइ—
हले ! मंदभागयाए मे चक्खुपहे पडिओ, जओ अनिघ्णुं मे हियं, एत्थ मे चक्खु अवरज्जति । 15
चेडीए भणिया—देवी ! मा विसायं वच्चह, अहं तुच्चं पियनिमित्तं केणय अविजायं आणेमि ।
तीए भणिया—करेहि जत्तं इमस्स सरीरस्स रक्खणनिमित्तं । 'एव' ति योत्तुणं सा गया लेहं
देविसदिट्ठं गहेऊण ललियंगयसमीवं । निवेदिओ अ णाप देवीए दंसणुच्चवो चित्तविंगारो
तओ सो तं वयणं सोऊण लेहगहियत्थो य चेदिं भणइ—सुयणु ! अईव मे पत्ताओ, चंदेहं
पुण को धरणिंतलं गओ छिवेज्जा, अणिदिओ यो सवं (सयं) पासेज्जा । ताए भणितो—'अस-20
हायस्स हत्थगतो वि अत्थो नीसेज्ज, सुसहायस्स पुण न किंचि दुद्धं, अहं एस भारो' ति
योत्तुण पडिनिर्यत्ता देवीए सधं कहेइ ।

ततो अभिगमणोवायं चित्तिऊण कोमुइयवारे 'देवी सक्य' ति तीसे विणोयहेउं लेण-
गपरंपरववदेसेणं पवेसितो देवीए वासधरं चेडीए । तत्त्वज्जंकिओ सह देवीए परिवसइ
विसंतोवभोगवत्तिवत्तो । इओ य अत्तेउरमहत्तरएहिं रायविदियं च कयं । विसोहेउं 25
पयत्ता । आगमितं च चेडीए निउणाए । तओऽजायं दोहि वि जणीहिं अप्परक्खणनिमित्तं
वीसत्थो अमेज्जकूवे हुंहा(डो) मज्जे पविट्ठो(?) ।

१ तुम ली ३ । तुज्जं गो ३ ॥ २ ०ण धायाहिं क ३ उ० ॥ ३ किरि ली ३ ॥ ४ ०वत्तणि उ० विना ॥
५ ०ण विचितं क ३ ॥ ६ तीए वि क ३ । ०तीइ वि उ० ॥ ७ ०इय उ० ॥ ८ ०णविता धं डे० । ०णविधा
धं उ० ॥ ९ ०वियणू उ० विना ॥ १० ०णिगओ ली ३ गो ३ ॥ ११ आणदिओ कस० मोस० विना ॥
१२ धासुओ पा० ली ३ ॥ १३ नासेज्जा ली ३ क ३ । विणसेज्जा उ० ॥ १४ ०दीय उ० ॥ १५ ०सयोव
क ३ उ० ॥ १६ ली० य० विनाऽम्यत्र—सुहामहामग्गे प० डे० । सुहामग्गप० गो ३ ॥
न० हिं २

तं च परमासुरं दहूण निंदतो नियगविष्णाणं परमदुक्खिओ चित्तेइ—जइ इत्तो मे निग्गमो
होच्चा तो अळं मे परिसपज्जवसाणेहिं भोगेहिं ति । ताओ य से अणुकंपणहा भुत्तसेसमाहारं
पखिवंति । तं च छुहावसेण परिचयवसेण य तब्भाविओ अहिलसति । पाउसकाले मे-
होदण पुण्णो कूवो । निद्धमणोदयत्तायसंयद्धो उग्घाहिओ पुरिसेहिं । सलिलवेगेण निच्छु-
5 भ्ममाणो निग्गओ खाइतीरे । वाएण समाहओ मुच्छिओ, दिद्धो य नियगघाईए, पक्खा-
ळिऊण संचारिओ य सघरं पवेसिओ । पडियरिओ कमेण जहापोराणसरीरो जातो ॥

। एअस्स दिट्ठंतस्स उवसंहारो—जहा सो ललियंयतो, तहा जीवो । जहा देवीदरिसण-
संयंधकालो, तहा मणुस्सजम्मं । जहा सा चेही, तहा इच्छा । जहा वासघरे पवेसो, तहा
विसयसंपत्ती । जहा रायपुरिसा, तहा रोग-सोग-भय-सी-उण्हपरिताया । जहा कूवो, तहा
10 गम्भवासो । जहा भुत्तसेसाहारपरिक्खेवो, तहा जणणिपरिणामियउन्न-पाणा परिसवादाणं ।
जहा निग्गमो, तहा पसवसमतो—। जहा धाई, तहा देहोपग्गहकारी कम्मविवागसंपत्ती ॥

पभव ! जइ तस्स देवी रूवविन्धिया पुणो पट्टवेच्चा तो पविसेच्चा ? पभवो भणइ—
कहं पविसिहइ तहाणुभूयदुक्खो ? जंबुनामेण भणियं—अवि सो अन्नाणयाते विसयसं-
भोगगरुययाए य पुणो पविसेच्चा, जहा अन्नाणिणो सत्ता विसयपट्टिवद्धा गम्भवासं । अइं
15 पुण गहिययंध-भोक्खसम्भावो पुणो राग-दोसवत्तिणिं न पवजिस्सं ॥

तओ पभवो भणइ—सोम ! सुणह, जहा तुब्भेहिं कहियं तहा तं । एगं पुण विन्नवेमि—
लोगधम्माणुवत्तिणा भत्तुणा भज्जातो पालणिया लालणिया य । तं कयवि संबच्छराणि एयाहिं
समं वहूहिं सुहमणुह्विऊण तओ सोभिहइ प्घयुंत्तां । जंबुनामेण भणिओ—पभव ! न एस
नियमो संसारे—जा इह भवे भजा माया वा सा भवंतरे वि, किं पुण माया भगिणी भजा
20 दुहिया वा ह्वेच्चा । एवं सेसविज्जासो—भत्ता वि पुत्तो, पिया वि भाया परो वा, तहा
इत्थि(त्थी) पुरिसो नपुंसगो य कम्मवसगो जीवो । जा पुण माया भगिणी दुहिया वा जम्मं-
तरे आसी सा कहं भजायारेण लालणीया भवइ ? । [पभवो भणइ—] भयंतरगओ
भावो दुविन्नेओ, पत्तमाणं पडुय भणइ—पुत्तो वि, पिया वि जओ । भणइ जंबुणांमो—
एवमादी अन्नाणस्स दोसा, जेण अकजे. कज्जुद्धीअ पवत्तइ जणो, अयया भोगलोत्थेयाए
25 संपइसुहमोहिओ अकजे पैयत्तिज्ज जाणंतो वि । तं अच्छउ ताव भयंतरगतीसंयंधो, एणमय-
उत्तंमन्नार्णमयं सुणाहि—

पगभवम्मि वि संयंधविचित्तयाए कुवेरदत्त-कुवेरदत्ताकहाणयं

महुराए नयरीए कुवेरसेणा गगिआ परमगम्भदोदल्लगेदिया जगणीए तिगिच्छियरत्त
दंसिआ । तेण भगिया—जमल्लगम्भदोसेण एइंमे परिघाहा, नत्थि धोइ यादिदोसो दीमइ ।

१ एअस्सं प० ॥ २ मणिमो ही ३ ने ॥ ३ एतो दे० मो० मं० ॥ ४ एतो ए० ही ३ ॥ ५ पवत्तं
ही ३ ॥ ६ आगतं सु० क ३ व० ॥ ७ एअरोविवा ही ३ ॥ ८ म एयं को० उ० ॥

एवमुवलद्धत्याय जणणीए भणिया—पुत्ति! पसवणकालसमए मा णे सरीरपीडा भवेज्जा, गालणोवायं गवेसामि, तओ निरामया भविस्ससि, परिभोगवाचाओ य न होहिति, गणियाण य किं पुत्तभंडेहिं? । तीए न इच्छियं, भणइ—जायपरिचायं करिस्सं । तहाणु-मए ये समए पसूया दारगं दारिगं थ । जणणीए भणिया—उज्झिज्जंतु । तीए भणियं—दुमुदायं ताव पूरिज्जउ । तओ अ णाए दुवे मुदाओ कारियाओ नामंकियाओ—‘कुवेर-5-दत्तो’ ‘कुवेरदत्ता’ थ ।

अतीते दसराइए डहरिकासु नावासु सुवण्णरयणपूरिआसु छोट्टण जउणानेइं पवाहि-याणि । वुधंताणि य भवियद्वयाए सोरियनयरे पच्चूसे दोहिं इच्चमदारएहिं दिट्ठाणि । धरियाउ नावाउ । गहिओ एगेण दारगो, इक्केण दारिया । ‘सधणाइं’ ति तुट्टेहिं सयाणि गिहाणि नीयाणि ति । कमेण परिवह्वियाणि पत्तजोव्वणाणि । ‘जुत्त संबंधो’ ति कुवेरदत्ता 10 कुवेरदत्तस्स दिन्ना । कल्लणदिवसेसु य वट्टमाणेसु वहुसहीहिं चरेण सह जुयं पयोजितं । नाममुदा य कुवेरदत्तहत्याओ गहेऊण कुवेरदत्ताए हत्ये दिन्ना । तीसे पेच्छमाणीए-सरिपडणनामतो चिंता जाया—‘केण कारणेण मत्ते नाम-मुदाकारसमया इमासि मुदाणं?, ण य मे कुवेरदत्ते भत्तारचिचं, न य अन्हं कोइ पुव्वजो एयनामो सुणिज्जइ, तं भवियदं एत्थ रहस्सेणं’ ति चिंतेऊण वरस्स हत्ये दो वि मुदाउ ठावियाओ । तस्स 15 वि पत्तमाणस्स तहेव चिंता समुप्पन्ना । सो वहुए मुदं अप्पेऊण माउसमीवं गतो । सा य णेण सैवहसाविया पुच्छिया । तीए जहासुतं कहियं । तेण भणिया—अम्मो! अजुत्तं ते (भे) जाणमाणेहिं कयं ति । सा भणइ—‘मोहिया मो, तं होउ पुत्त! वधूहत्थग्गाहणमे-त्तदूसिआ, न एत्थ पावगं । अहं विसज्जेहामि दारिगं सगिहं । तव पुण दिसाजत्तातो पडिनियत्तस्स विसिट्ठं संबंधं करिस्सं ।’ एवं वोत्तूण कुवेरदत्ता सगिहं पेसिया । तीई 20 वि जणणी तहेव पुच्छिया । तीए जहावत्तं कहियं ।

सा तेण निव्वेएण समाणी पवइया, पवत्तिणीए सह विहरइ । मुदा य णाए सारक्खिया पवत्तिणिवयणेण । विसुज्झमाणचरित्ताए ओहिनाणं समुप्पन्नं । आभोइओ अ णाए कुवे-रदत्तो कुवेरसेणाए गिहे वत्तमाणो । ‘अहो! अन्नाणदोसु’ ति चिंतेऊण तेसि संवोहण-निमित्तं अज्जाहिं समं विहरमाणी महुरं गया, कुवेरसेणाए गिहे वंसहिं मग्गिऊण ठिया । 25 तीए वंदिऊण भणिया—अज्जाओ! अहं नाम गणिया कुलवह्विह्विया, असंकियाउ वस-हित्तिं । तीसे य दारगो धालो, सा तं अभिक्खं साहुणीसमीये निक्खिवइ । तओ तेसि खणं जाणिऊण अज्जा पडिवोहनिमित्तं दारगं परियंवेइ—

१ स्सामि ली ३ ॥ २ य पसवसमए क० मो० उ० ॥ ३ दत्ते गो ३ उ० ॥ ४ नइंए प० उ० ॥ ५ दाओ दाविं दे० क० मो० । ६ हा व(द)वाविं गो ३ ॥ ६ ससवहं साहिया । तीए ली ३ ॥ ७ मुदं क० गो ३ सं० । सुयं तहा क० उ० ॥ ८ तीए क ३ । तीय गो ३ ॥ ९ वसहियं म० ली ३ ॥ १० ह ति उ० ॥

बाल्य! भायो सि मे, देवरो सि मे, पुत्रो सि मे, सवत्तिपुत्रो [सि मे,] भक्ति-
ज्जओ सि [मे;] पित्तिज्जो सि [मे;] जस्स आसि पुत्रो सो वि मे भाया, भत्ता,
पिया, पिआमहो, ससुरो, पुत्रो वि; जीसे गम्भजो सि सा वि मे माया, साम्, सवृत्ती,
भाउज्जाया, पियामही, वधू ।

5 तं च तद्वाविहं परियं दणयं सोऊण कुवेरदत्तो वंदिऊण पुच्छइ—अज्जे! कइ इमं
च कस्से विरुद्धंमसंवद्धकित्तणं? उदाहु दारगविणोयणत्थं अजुज्जमाणं भणियं? । एवं पुच्छिअए
अज्जा भणइ—सावाता! सच्चं एयं । तओ अ णाए ओहिणा दिट्ठं तेसि दोण्ह वि जणाणं
सपच्चयं कहियं, सुहा य दंसिया । कुवेरदत्तो य तं सोऊण जायतिवसंवेगो 'अहो! अन्ना-
णेण अपदं कारिओ' ति विभवं दारगस्स दाऊणं, अज्जाए कयनमोकारो 'तुम्हेहिं मे कओ
10 पडिवोहो, करिस्सं अत्तणो पत्थं' वि तुरियं निग्गओ, साहुसमीवे गहियलिंगा-SSयारो,
अपरिवडियवेरग्गो, तवोवहाणेहिं विगिट्ठेहिं खविअदेहो गओ देवलोयं । कुवेरसेणा वि
गहियगिह्वासजोगनियमा साणुकोसा ठिया । अज्जा वि पवत्तिणीसमीवं गया ॥

पभव! तेसि एवं पच्चयं सोऊण विसयरगो होज्जा? । पभवो भणइ—कइं भविस्सइ? ।
जंघुनामो भणति—अवि तेसि 'मूढया' ऐको तु इद्धानीं 'परिहारो' ति पमत्तया होज्जा,
15 न य मम गुरुसयासे सपच्चये विसयदोसे सोऊण भोगाभिलासो हवेज्जा ॥

१ संसं० विनां सर्वेभ्वादेश्चयं पाठः—पुत्रो सि, भक्तिज्जओ सि; जस्स आसि पुत्रो सो वि मे भाया
भत्ता पिया पुत्रो वि; जीसे गम्भजो सि सा वि मे माया साम् भणिया भाउज्जाया इति ॥ २ 'द्वकित्तं'
ए ३ गो ३ क ३ ॥ ३ 'दिट्ठया अ' उ० ॥ ४ एवं सपच्चयं सोऊण पुणो वि' उ० ॥ ५ गो ३ विताज्जय-
पकोअप इ' कसं० मोसं० । एको व इ' दे० । एको ताय इ' उ० ॥

* एतदर्थविक्रानका इमे हेमचन्द्रीयपरिशिष्टपर्यद्वितीयसंगताः श्लोकाः—

धुष्यते यो यथा जन्तुलं तथा बोधयेदिति । आर्या तत्प्रतिबोधार्थं तं बालमुद्वल्यपय ॥ २९३ ॥
भ्राताऽसि तनुजन्माऽसि धरस्वगर्जोऽसि च । भ्रातृभ्योऽसि पितृभ्योऽसि पुत्रपुत्रोऽसि धार्मिक ! ॥ २९४ ॥
यद्य ते बालक ! पिता स मे भवति सोदरः । पिता पितामहो भर्ता तनयः शत्रुरोऽपि च ॥ २९५ ॥
या च बालक ! ते भ्राता सा मे भ्राता पितामही । भ्रातृजाया वधूः श्वश्रुः सपत्नी च भवत्यहो ! ॥ २९६ ॥
कुवेरदत्तः सपत्न्या जगदाऽऽयं । किमीदृशम् । परस्परविद्वेष्यं भापसे ! विभितोऽप्यपहम् ॥ २९७ ॥
आर्येषे मम बालोऽयं भ्रातृका जन्नी यतः । यदासि तनुजन्मानमसुं मपत्तिवृत्ति ॥ २९८ ॥
ममर्तुः सोदर इति देवतोऽपि भवत्यसौ । भ्रातृस्त्वय इति च भ्रातृभ्यं कीर्तयाम्यप्यमुम् ॥ २९९ ॥
पितृभ्यश्चैव भवति भ्राता मन्तृपतेरिति । पुत्रः सपत्नीपुत्रस्त्वहस्तौ पौत्रो मयोदितः ॥ ३०० ॥
योऽस्य वसु स मे भ्राता माता होका यदावयोः । अयं तातश्च मे तातो भर्ता मानुरभूदिति ॥ ३०१ ॥
पितृभ्यस्व पितृत्वेनमुद्रोषामि पितामहम् । परिष्पीताऽऽमगुना ह्यक्षीति पतिरेव मे ॥ ३०२ ॥
ममैव तनुजन्मा च सपत्नीकुशिरभूदिति । देवस्य पितृत्वेव भवति शत्रुरोऽपि हि ॥ ३०३ ॥
दास्ताऽभ्या सा ममाऽप्यभ्या तथा जाताऽभ्यहं यतः । पितृवदस्य मातेति मम ताऽपि विगामही ॥ ३०४ ॥
भ्रातृजायाऽपि भवति मद्भ्रातृगृहीतसी । सपत्नीतनयस्यैवा गृहीतीति वधूरपि ॥ ३०५ ॥
माता पणुमं दीयस्येत्समी श्वश्रुसंतपम् । भर्तृभार्यां द्वितीयेपमिति जाता सपत्नरि ॥ ३०६ ॥

† पौत्रोऽपीत्यर्थः ॥

पुणो पभवो भणइ—देव! सातिसएहिं ते वयणेहिं कस्स सचेतणस्स पडिवोहो न होज्जा ? तहा वि 'जुत्तं' ति भणामि—अत्थो महंतेण जत्तेण संपाविज्जइ, सो तुभं विउलो अत्थि, तस्स परिभोगनिमित्तं संवच्छरं अच्छिज्जउ, छसुइसु विणिज्जोए कए सुट्ठु कयं होज्ज ति, पच्छा जुत्तं पइइउं । जंजुनामो भणइ—पभव! अत्थस्स परिचायं पत्तेसु पंडिया पसंसंति, न कामहेउं । एत्थ सुणह अक्खाणयं—

अत्थविणिओगविख्वयाए गोवदारगोदंतं

अंगाजणवरं गोवा पभूयगोमहिंसा परिवसंति । चोरेहिं गोदं पेहियं । एगा तरुणी ख्वस्तिणी पढमपसूया दारगं छट्ठावियौ हिया । सा तेहिं विकीया नगरे गणियाहट्टे । तीए धमणविरेयणादीहिं परिकम्मेहिं परिचरिया उययारं च गाहिया लक्खभूया जाया । सो य से दारओ वयवट्ठिओ जोषणत्थो जातो, धयस्स सगढाणि भरेऊण चंपं गतो । विकीर्यं 10 धयं । पस्सइ य तरुणपुरिसे गणियाघरे सच्छंदं कीलमाणे । तेण चितियं—मज्झ य धणेण किं जइ एवं न इच्छियजुवइसहिओ विहरामि ? ति । तस्स पस्समाणस्स गणियाउ माया चेव रुइया । तेण इच्छियं सुकं दिशं । 20

सो संज्ञाकाले ण्हायसमालद्धो पत्थिओ माउगणियासमीवं । देवयाए य अणु(मन्थापं— ३००)कंपियाए सवच्छं गावीरुवं काऊण पुरओ से दंसिओ अप्पा । 'पादो से असुइणा 15 विलित्तो' ति वच्छमुवरिं कुसिउमारद्धो । तेण वच्छेण माणुसीवायाए भणिया गावी—अम्मो ! एस को वि पुरिसो अमेज्जलित्तं मे (से) पायं उवरिं कुसति । तीए भणियं—'पुत्त ! मा ते मन् भवउ, एस मंदभागो जणणीए समीवं अकिच्चं सेविउं वचइ, न य एयस्स एयं गरुयं गोवदारगस्स' ति अदरिसणं गया । तेण चितियं—'मम माया चोरेहिं हिया सुघए, किं मत्ते सा गणिया होज्ज ? ति नियत्तामि । अहवा पुच्छासि णं गंतूणं' ति पत्तो गणि-20 यागिहं । तीए निमित्तण-भोयण-नीय-वाइय-नचणेहिं हिययगहणसावराए उवगिज्जमाणो सो कज्जनिच्छयपरो भणइ—चिट्ठउ ताव सधं, कहेहिं, तुज्जं कहसुप्पत्ती ? । सा भणइ—जंनि-मित्तमागतो सि धणं दाऊणं ममं महिलागुणवित्थरं पुच्छ, किं ते कुलकहाए ? । सो भणइ—तुज्ज उप्पत्तीए पओयणं, तं अगूहमाणी कहेहिं, कुणसु पसायं । तीए चितियं—कहेसि ?, से को वि दोसो हवेज्जा ? । ततो तीए सधं कहियं अस्मापिउसयणणामकालं साभिन्नाणं ॥ 25

पभव ! देवयापडिवोहो जइ न होंतो वो केरिसो होंतो अत्थस्स उवओगो तस्स गोव-दारगस्स ? । पभवो भणइ—नत्थि मे एत्थ किंचि वत्तधं, जहा भणह तहा तं चेवेति । [जंजुनामो भणइ—पभव !] एवं नायपरमत्थो भोगाभिलासी भवेज्जा ? । पभवो भणइ—अभावो एस । जंजुणामेण भणिओ—पडिवुद्धाणं एस विसओ, न सुत्ताणं, "सवत्थ नाणं परित्ताणं" ॥

पुणो कयंजली विन्नवेइ पभषो—सामी! लोगधम्मो वि ताव पमाणं कीरउ, पिउणो उवयारो कओ होइ, तेसिं पुत्तपच्चयं तित्तिं वण्णंति वियक्खणा—“निरिणो य पुरिसो सग्गामी होइ” । ततो जंबुनामो भणइ—न एस परमत्थो, पुत्तो पिउणो भवंतरग-यस्स अविजाणओ उवयारुद्धीए अवगारं करिज्जा । न य पुत्तपच्चया तित्ती पिउणो,
 5 “सयंकयकम्मफलभाणिणो जीवा” । जं पुत्तो वेइ पियरं उदिसिऊण सा भत्ती । जहा जम्मणं परायत्तं, तहा आहारो वि सकम्मनिविट्ठो(ट्टो) । जेय रीणवस्ता ते निराधारा अतित्ता सव्वमणागयकालं कहं वट्ठिंहंति ? । पुत्तसंदिट्ठं वा भत्तपाणं अचेयणं कहं पिउसमीवमेहिति ? , तमुद्दिस्स वा जं कयं पुण्णं ? । जो पिता पितामहो वा कम्मजोगेण कुंथु पिपीलिया वा तणु-सरीरो जातो होज्जा, तम्मि य पदेसे जइ पुत्तो उदगं तन्निमित्तं तस्स देज्जा, तस्स कहं
 10 पत्तसि उवगारं अवगारं वा ? । अहवा सुणाहि—

लोगधम्मासंगययाए महेसरदत्तकखाणयं

तामलित्तीनयरीते महेसरदत्तो सत्यवाहो । तस्स पिया समुद्दनामो वित्तसंचय-सारक्खण-परिवुद्धिलोभाभिभूओ मओ मायावहुलो महिसो जाओ तम्मि चेव विसए । माया वि से उवहि-नियडिकुसलां बहुला नाम चोक्खवाइणी पइसोकेण मैया सुणिगया जाया
 15 तम्मि चेव-नयरे । महेसरदत्तस्स भारिया गंगिला गुरुजणविरहिए घरे सच्छंदा इच्छिणण पुरिसेण सह कयसंकेया पओसे तं उदिकरमाणी चिट्ठइ । सो य तं पएत्तं साउहो उवगतो महेसरदत्तस्स चक्खुभागे पडिओ । तेण पुरिसेण अत्तसरक्खणनिमित्तं महेसरदत्तो तक्किओ विवाडेउं । तेण लहुहत्थयाए गाढप्पहारीकओ- नाइदूरं गंतूण पडिओ चितेइ—
 20 अहो!!! अणायारस्स फलं पत्तो अहं मंदभागो । एयं च अप्पाणं निंदमाणो जायसंवेगो 20 मतो गंगिलाए उयरे दारगो जाओ । संवच्छरजायओ य महेसरदत्तस्स ‘पिओ पुत्तो मि’ ति ।

तम्मि य समए पिउकिचे सो महिसो णेण किणेऊण मारिओ । सिद्धाणि य धंज-णाणि पिउमंसाणि, दत्ताणि जणस्स । वितियदियमे तं मंसं मज्जं च आसाएमाणो पुत्तमु-च्छंगे फाऊण तीसे भाउमुणिगाए मंसरंढाणि रिचइ, सा वि ताणि परिवुट्ठा भक्खइ ।

साहू य मासरवणपारणए तं गिहमणुपघिट्ठो, पत्तइ य महेसरदत्तं परमपीतिसंपउत्तं ।
 25 तदवत्थं च ओहिणा आभोएऊण पितियमणेणं—अहो!!! अत्राणयाए एम सत्तुं उच्छंगेण यइइ, पिउमंसाणि य र्वायइ, सुणिगाए देइ मंसाणि । ‘अकजं’ ति य योत्तूण निग्गओ ।

महेसरदत्तेण पितियं—पीस मन्ने साहू अगहियभिररओ ‘अकजं’ ति य योत्तूण निग्गओ ? । आगओ य साहुं गयेसंतो, विवित्तपण्णे दहूण, यंदिऊण पुच्छइ—अययं! ति न गहियं भिररं मम गिहे ? , जं वा कारणमुदीरियं तं फहेइ । साहुणा भजिओ—
 30 सावग! ण वे मंतुं फायचं । पिउगहस्सं कदियं, भज्जाएस्सं सत्तुरहरनं च साभिष्णाणं

जहायत्तमकरायं । तं च सोऊण जायसंसारनिघेओ तस्सेव समीवे मुकगिहवासो पयदओ ॥

पभव ! परिसी लोगमुद्दे, तं पमाणं करंतो अन्नाणयाए माणणिजं वा पीलेजा, अकजे कज्जबुद्धी निवेशिजा, कजं परिहरिजा, न पुण नाणी । तम्हा लोगदिट्ठी विसयाणु-फूलवाइणी ॥

ससारं च दुक्खवंहुलं विंतेण कायघो मोक्खत्थमुज्जमो । तत्थ नरगेसु निरुवमनि-^१ ५
प्पडिगाराणि निरंतराणि दुक्खाणि, तिरिप्पु सी-उण्ह-छुहादीणि सपक्ख-परपक्खरज-
णियाणि, मणुप्पु य दारिद-दोहग्ग-नीअउच्चमज्झिमभाव-परवत्तव-पियविप्पओगादीणि,
देवेषु किञ्चिसिया-ऽऽभिओग-पररिद्धिदंसण-चयणभयादीणि, तेसि उच्चिअंतेण जिण-
वरुदिट्ठो निघाणपहो सेवियघो ।

तओ पभवो भणइ—सामि ! विसयसुहस्स सिद्धिसुहस्स य किं अंतरं होजा ? । जंबु-^{१०}
नामा भणइ—पभव ! सिद्धिसुहं निरुवमं, देवमुहाओ वि य अणंतगुणं अघावाहं ति^२
युयति । जाव य सरीरं ताव य तदस्सिया पीडा हवइ, जाव मणो ताव भाणसौपत्तिजो य
दुक्खसण्णिवाओ । 'लक्खे सरा णिवयंति' चि दिट्ठंजा (दिट्ठंता) य भोयण-पाण-विट्ठेवणा-
ऽऽसणादी (दि) परिभोए मुहबुद्धी जणो परिकप्पेइ ते दुक्खं पडिक्कंति बोहेयथा ।

एत्थ य दिट्ठंत्तं सुणाहि—

15

दुक्खे सुहकप्पणाए विलुत्तभंडस्स धाणियगस्त दिट्ठंत्तं

एको किर धाणियओ कोडीभंडसगढाणि भरिऊण सत्थेण समं अहविं पविट्ठो । तस्स
य एको वेसरो संववहारनिमित्तं पणाण भरिओ । तस्स य उप्पहपडिवन्नस्स फालिओ
भूरओ, परिगलिआ पणा । तेण दृष्ट्वाण रुद्धाणि नियगसगढाणि, स मणुस्सा य पणा मग्गि-
ऊणं पवत्तो (त्ता) । पैत्ता य आइवाहिगा, तेहिं भणिओ—यच्चंतु सगढाणि, किं काणिणिनि-^{२०}
'मित्तस्स कए कोडीं परिचयउकामो सि ? किं वा चोराण न वीहेसि ? । सो भणइ—लामो
संदिद्धो, संवं कइं परिशइस्सं ? । गतो य सेसो सत्थो । तस्स वि चोरेहिं विलुत्तं भंडं ॥

एवं जो विसयलोभेण मोक्खसुहसाहणपमुक्कतत्ती सो संसारभावन्नो यहुं फालं सोद-
हित्ति, जहा सो वाणियगो विणट्ठभंडसारो ॥

तओ पभवो एवमादीणि सोऊण पडिओ जंबुनामस्स पाणु, 'अहं तुज्झं सीसो,^{२५}
दंसिओ भे मोक्खमग्गो' । तेणावि 'तह' चि पडिवन्नं । विसजिओ निग्गओ वेभारगिर्हि
समस्सिओ ठिओ ।

१ नामो उ० संसं० ॥ २ ति । जाव ही ३ ॥ ३ गो० वा० विनाज्ज्यत्र—^५साए चि जो सं० क ३ ।
^५सीए चि जो ही ३ उ० ॥ ४ ^५वणसिणाणादी क ३ ॥ ५ ^५दीण परिभोए मुहं बुद्धीअ जणो उ० ॥
६ ^५क्खपडिक्कंत्ति उ० ॥ ७ पत्ताइयाइवाहि^५ ही ३ गो ३ मो० सं० ॥ ८ ^५मत्ती उ० विना ॥ ९ वणि^५
क ३ गो ३ ॥

विदितं काऊण पभाताए रयणीए पबज्जनिच्छियएहिं अम्मापिऊहिं ण्हाविओ विहीए,
अलंकियविभूसिओ जंबुदीवाहिर्वैतियसकयसन्नित्तं पुरिससहस्सवाहिणी सीयमभिरुठो ।

तओ कुलतिलओ विव जंबुकुमारो विन्धियमणेण जणेण पसंसिज्जमाणो मणि-कणगव-
रिसं वेसमणो विव वरिसमाणो मगहापुराओ महतीए इड्डीए पत्तो गणहरसमीवं । उड्ढणो
5 सिविगाओ, विसजियकेसाभरणो य पडिओ पाएसु सुहम्मसामिणो, 'भयवं ! नित्थारेहिं
मं सह सयणेण' ति । तओ दिक्खियाणि विहिणा । जाओ वि य से भज्जाओ माया य
सुवयाए अज्जाए समीवे सिस्सिणीओ । पभवो वि रायाणुत्ताओ दित्रो सीसो जंबुनामस्स
गुरुणा । सामाइयमाईयं च सुयं सपुवगयं नाणावरणस्सओवसमलद्धीए थोवेण कालेण गहियं
जंबुनामेण । पभवो वि सामणमणुपालेइ ॥

10 भगवं पि पंचमो गणहरो सगणो विहरमाणो गतो चंपं नयरिं । समोसरिओ पुण्ण-
भद्दे चेइए । कोणिओ राया वंदिओ निज्जातो । कयपणामो य जंबुणामरूवदंसणविन्धिओ
गणहरं पुच्छइ—भयवं ! इमीए परिसाए एस साहू घयपरिसित्तो इध किसाणू दित्तो मणो-
हरसरीरो य, तं किं मन्ने एएण सीलं सेवियं ? तवो वा चिण्णो ? केरिसं द्वाणं वा तद्धियं
दिन्नं ? जओ से एरिसी तेयसंपयत्ति चि । तओ भयधया भणिओ—सुणाहि रायं !, जइ
15 तव पित्ठा सेणिएण रण्णा पुच्छिएण महावीरसामिणा कहियं—

पसन्नचंद-वक्कलचीरिसंबंधो

तस्मि समए अरहा गुणसिलए चेइए समोसरिओ । सेणिओ राया वित्तियरदंसण-
समूसुओ वंदिउं निग्गओ । तस्स चि अग्गणीए दुवे पुरिसा षोडुवसंबद्धं फहं करेमाणो
पसंसंति एणं साहू एगचलणपयट्टियं समूसियवाट्टजुगलं आयावेंतं । तत्थेणेण भणियं—अहो !
20 एस महप्पा रिसी सूरभिमुहो तप्पइ, एयस्स सगो वा मोक्खो वा हत्थगओ त्ति । धीएण
पचभिन्नाओ, तथो भैणइ—किं न याणसि ?, एस राया पसन्नचंदो, कओ एयस्स
धम्मो ?, पुत्तो णेण धालो रज्जे ठविओ, सो य मंतीहिं रज्जाओ मोईज्जइ, सो य णेण
यंसो विणासिओ, अंतैउरज्जो य न नज्जइ किं पाविहिति ? त्ति । तं ञ्च से वयणं [सो-
कैण] हाणवापायं करेमाणं मुविपैहमुवगयं । तओ सो चित्तिवं पयत्तो—अहो !!! ते
25 अणज्जा अमग्गहा, भया सम्माणिया गियं पुत्तस्स मे विपडिपन्ना । जइ हं होंतो, एवं च
निट्ठंता, सो मे सुसासिए वरितो । एणं च से संकप्पयंतस्स तं च कारणं घट्टमाणमिध
जायं । तेहिं समं जुद्धाणि भैणसा पेय काठमारद्धो ।

२ 'प्याण' क २ 'गो' ३ ॥ २ 'पयिद्ध' क २ विगा ॥ ३ 'अतो' क ३ ॥ ४ 'विधियमाह' ७ ॥
५ 'उपणो' की ३ विना ॥ ६ 'निवरापा' की ३ ॥ ७ 'वदिउं' २० ७ ॥ ८ 'ए' एण महतीए परि' ७ ॥
९ 'सी' रूपसंपत्ति ति १ ॥ १० 'इए' क ३ ॥ ११ मणे हयं क० मो० गो ३ ॥ अणइ य १० ॥ १२ मोवज्जइ
क ३ गो ३ ॥ १३ 'पदमयण' की ३ ॥ 'पदमयण' ७ ॥ १४ मि की ३ ॥ १५ महा पेव की ३ ॥

पत्तो य सेणिओ राया तं पएसं, वंदिओ णेण विणएणं, पिच्छइ णं ज्ञाणनिशलं ।
 'अहो! अच्छरीयं!!! एरिसं त्रवेसि सामत्थं रायरिसिणो पसन्नचंदस्स' ति चित्तयंतो
 पत्तो तित्थयरसमीवं । वंदिऊण विणएणं पुच्छइ—भयवं! पसन्नचंदो अणगारो जम्मि
 समए मया वंदिओ जइ तम्मिं समए कालं करेज्जा कं गतिं वषेज्ज? ति । भयवया
 भणियं—सत्तमपुढविगमणजोगो^१ । राया चित्तेइ—साहुणो व्हं नरकगमणं? ति । पुणो 5.
 पुच्छइ—भयवं! पसन्नचंदो जइ इयाणि कालं करेज्ज, का से गई भवेज्जा? । भयवया
 भणियं—सघट्टसिद्धिगमणजोगो इयाणि ति । तओ भणइ—कहं इमं दुविहं वागरणं नरका-
 ऽमरेसु (ग्रन्थाम्रं—४००) तवस्सिणो? ति । भयवया भणियं—ज्ञाणविसेसेणं तम्मि इम्मि
 य समए एरिसी तस्स असात-सातकम्मादाणता । सो भणति—व्हं? । भयवया भणियं—तव
 अग्गाणियपुरिसमुहविणिग्गयं पुत्तपरिभववयणं सोऊण उज्जियपसत्थज्ञाणो तुमे वंदिज्जमाणो 10
 मणसा जुज्जइ भिषपराणीएण समं, तओ सो तम्मि समए अहरगइजोगो आसी । तुमम्मि
 य अवगए जायकरणसत्ती 'सीसावरणेण पहरामि परं' ति छोइए सिरे हत्थं निक्खिपवंतो
 पडिबुद्धो, 'अहो!!! अहं सकज्जं पयहिऊणं परत्थे जइजणविरुद्धं मग्गमोइओ' चित्ते-
 ऊण निदण-नारिहणं करंतो, ममं पणमिऊण तत्थं चैव आलोइयपडिक्कंतो, पसत्थझाई संपयं ।
 तं च णेण कम्मं रवियं अमुमं, पुन्नं अज्जियं, तेण कालविभागेण दुविहगतनिदेसो ॥ 15

ततो कृणिओ पुच्छइ—कैह वा भयवं! बालकुमारं रजे ठविऊण पसन्नचंदो राया
 पवइओ?, सोयुमिच्छं । तओ भणति—

पोयणपुरे सोमचंदो राया । धारिणी देवी । सा कइयाइ तस्स रण्णो उलोयणायस्स
 केसे रयंती पलियं दट्ठण भणइ—सामि! दूओ आगओ ति । रण्णा दिट्ठी वियारिया, नेय
 पस्सइ अपुवं जणं । तओ भणति—देवि! दिव्वं ते चक्कुं । तीए पलियं दंसियं 'धम्मदूतो 20
 एसो' ति । तं च दट्ठण परुण्णो राया । उत्तरीएण य से अंसूणि धरेमाणी देवी भणति—
 जइ लज्जइ बुद्धत्तणेण, निचारिज्जिहिति जणो । ततो भणइ—देवि! न एवं, 'कुमारो बालो
 असमत्थो पयापालणे होज्ज' ति मे मंतुं जायं, 'पुवपुरिसाणुचिन्नेण य मग्गेण न गओ हं' ति
 णे विचारो । तुमं पसन्नचंदं संरक्खमाणी अच्छसु ति । सा निच्छियंगमणा ।

तओ पुत्तस्स रज्जं दाऊण धाइ-देवीसहिओ दिसापोकित्तयतावसत्ताए दिक्खिओ चिर-25
 मुत्ते आसमपए ठिओ । देवीए य पुब्बाहूतो गच्चो परिवट्ठइ, पसन्नचंदस्स य चारपुरि-
 सेहिं निवेइओ । पुण्णसमए य पसूया वुमारं, 'वक्खलेसु ठनिओ' ति वफलचीरी । देवी
 सुइयारोगेण मया, वणमहिंसीदुद्धेण य कुमारो वद्धाविज्जइ । धाई नि धोवेण कालेण काल-

१ ज्ञाणि नि० क ३ गो ३ ॥ २ 'वस्सि सा' क ३ गो ३ । 'वस्स सा' उ० ॥ ३ णो । ततो चिं
 ही ३ उ० विना ॥ ४ 'यगओ चे' उ० ॥ ५ कहं क ३ उ० ॥ ६ 'रिभहि' ती ३ । 'रिगिहि' उ० ॥
 ७ 'या गमणे कस० मोस० उ० ॥
 व० हि० ३

गया । कठिणेण बहइ रिसी वँकलचीरी । परिवद्धियो य आलिहिऊण दंसिओ चिचगारेहिं
 सो पसन्नचंदस्स । तेण सिणेहेण गणियादारियाओ रिसिरुविणीओ 'खंडमयमोयय-
 विविहफलेहिं णं लोभेह' ति पढवियाओ । ताओ य णं फेलेहिं महुरेहिं, महुरेहिं य वयणेहिं,
 ✓ सुकुमार-पीणुन्नयथणपीलणेहि य लोभेति । सो कयसमवाओ गमणेण जावँ उवगतो तावसभं-
 5 डगं संठवेउं, ताव रुक्खाहिरुडेहिं चारपुरिसेहिं सन्ना दिन्ना 'रिसी आगतो' ति । तावो
 दुत्तमबकंताउ । सो तासि पत्तिवीहिमणैगच्छमाणो अन्नउ गतो । सो अडवीए परिब्भ-
 मंतो रहगयं पुरिसं ददूण 'ताय ! अभिवादयामि' ति भणंतो रहिएण पुच्छिओ—कुमार!
 कत्य गंतवँ ? । सो भणइ—पोयणपुरं नाम आसमपयं । तस्स वि पुरिसस्स तत्थेव गंतवँ,
 तेण भणियं—समगं वचामो । रहिणो भारियं 'ताते' ति आलंबइ । तीए भणियं—को इमो
 10 उवचारो ? । रहिणा भणियं—सुंदरि ! इत्थिविरहिए नूणं एस आसमपए वद्धिओ न
 ✓ याणइ विसेसं, न से कुप्पियघं । तुरो य भणइ—किं इमे मिगा घाहिजंति ? । सारहिणा
 भणियं—कुमार ! एए एयन्मि चेव कजे उवउजंति, न इत्य दोसो । तेण वि से मोदगा
 दिन्ना । सो भणइ—पोयणासमयासीहिं मे रिसिकुमारेहिं एयारिसाणि चेव फलाणि
 दत्तपुढाणि ति । वचंताण य से इक्केण चोरेण सह जुज्जं जायं । रहिणा गाढप्पहारो कओ,
 15 सिक्रयागुणपरितोसिओ भणइ—अत्थि विठळं घणं, वं गिण्हसु सूर ! ति । तेहिं तिदि
 वि जणेहिं रहो भरिओ ।

कमेण पत्तो पोयणपुरं नयरं, मोहं गहाय (१) विसज्जिओ—'उडयं मग्गसु' ति । सो
 भमंतो गणियाचरे 'तात ! अभिवादेमि, देहिं इमेण मोहेण उडयं' ति । गणियाए भणि-
 ओ—दिज्जइ, निवेसह ति । तीए य कासवओ सहाविओ । ताओ अणिच्छंतस्स कयं नह-
 20 परिकम्मं । अवणीयवकलो.य वत्था-55भरणभूसिओ गणियादारियाए पाणि गिण्हाविओ ।
 'मा इमं रिसिवेसं अवणेहिं' ति अंपमाणो ताहिं भणइ—जे उडयत्थी इहमागच्छंति तेसिं
 थरितो उवचारो करिअति । तंओ य गणियाओ उघगायनाणीओ बहू-वरं चिट्ठंति ।

जो य कुमारोवेलोमणनिमित्तं रिसिवेसेण जणो पेसितो सो आगतो कहेइ—कुमारो
 अडविमतिगतो, अम्हेहिं रिसिस्स भण्ण न तिण्णो सदावेउं । ततो राया विमण्णमागसो
 25 भणति—'अहो ! अकज्जं, न य पिउसमीवे जाओ, न इहं, न नज्जइ किं पत्तो होइइ ?'
 ' ति थितापरो अच्छइ । मुणइ य मुंयंगसइ, तं य से सुइपहदूमणं जायं । भणइ य—मए
 दुक्किएण को मत्ते मुहिओ गंधवेण रमइ ? ति । गणियाए य दिण्ण जणेण थहियं । सा
 आगया, पाययडिया रायं पसन्नचंदं विप्रयेइ—देव ! निमित्तिसदेसो मे—'जो तापसस्सेपी

१ बहइ एी १ ॥ २ फलेहिं महुरेहिं वयं को १ व० ॥ २ ०५ अउगतो ३० ॥ ४ तवो क १ गो १ ॥
 ५ 'पुण्णमा' को १ विना ॥ ६ 'वेद' एी १ ॥ ७ उडयं व० मिगा ॥ ८ ताओ दे० ३० ॥ ९ को १ व०
 विना-व०—'रविसे' ६० ॥ १० मयं एी० ५० ॥ ११ 'रूपो' क १ गो० ३० ॥

तरुणो गिहमागच्छेजा ता तस्स समागमेव दारियं देजासि ; सो उत्तमपुरिसो, तं संति-
या विउलसोक्कप्रभाणिणी होहिइ' ति । सो जहा भणिओ नेमित्तिणा अच्च मे गिहमागओ ।
तं च संदेसं पमाणं कैरतीए दत्ता से मया दारिया, तन्निमित्तं उस्सयो, नै य णायं 'कु-
मारं(रो) पणद्धं(ट्टो)' । एत्थ मे अवरहं मरिसेह ति । रत्ता संदिट्ठा मणुस्सा जेहिं
आसमे दिट्ठपुट्ठो कुमारो, तेहि यं गएहिं पच्चमिजाणिओ, निवेदितं च पिइं । रत्ता परमपी-5
इमुधहंतेण बहुसहिओ सगिहमुवणीओ । सरिसकुल-रूव-जुघणगुणाण य रायकन्नगाणं पाणिं
गिण्हाविओ, कयरज्जसविभागो य जहासुहमभिरमइ ।

रहिओ चोरदंत्तं द्दं विकिणंतो रायपुरिसेहिं 'चोरो' ति गहिओ । घकलचीरिणा
मोइओ पसन्नचंदविदियं ति ।

सोमचंदो वि आसमे कुमारं अपस्समाणो सोगसागरवगाढो, पसन्नचंदपेसिण्हिं 10
नगरगयं घकलचीरिं निवेदितेहिं कंहवि संठविओ, पुत्तमणुसरंतो अंधो जाओ । रिसीहिं
साणुकंपेहिं कयफलसंविभागो तत्थेव आसमे निवसति ।

गएसु य धारससु चासेसु कुमारो अद्धरत्ते पड्डिवुद्धो पियरं चित्तेउमारद्धो । 'किह मन्ने
ताओ मया निग्घिणेण विरहिओ अच्छइ ?' ति पियदंसणसर्मसुगो पसन्नचंदसमीयं गंतूण
पायवडिउ विन्नवेइ—देव ! विसंजेहिं मं, उकंठिओ हं तायस्स । तेण भणिओ—समगं 15
घचामो, गया य आसमपयं, निवेइयं च रिसिणो 'पसन्नचंदो पणमइ' ति । चळणो-
वगओ अ णेण पाणिणा परामुट्ठो 'पुत्त ! निरामओ सि ?' ति । घकलचीरी पुण अडुव-
यासिअ चिरकालधरियं से बाहं मुयंतस्स उम्मिआणि नयणाणि, पस्सइ य दो धि जणे
परमतुट्ठो, पुच्छइ य सच्चकालकुसलं । घकलचीरी य कुमारो अइगतो उट्ठयं, 'पस्सामि ताव
तायस्स भंडयं अपेहिज्जमाणं केरिसं जायं ?' ति । तं च उत्तरीयतेण पडिलेहिउमारद्धो जइ 20
विष पायकेसरियाएँ । 'कत्थ मण्णे मया एरिसं करणं कयपुबं ?' ति विहमणुसरंतस्स तयाव-
रणखएण जायं जाईसरणं । सुमरति तं देव-माणुसभवे य सामन्नं पुराकयं, संमरिऊण
वेरगमगंमोइण्णो, धम्मज्जाणविसयादीओ विमुद्धमाणपरिणामो य धितियसुकज्जाण-
भूमिमइकंतो निट्ठवियमोहावरणविग्घो केवली जाओ, निग्गओ य । पकहिंओ य धम्मं
जिणप्पणीयं पिउणो पसन्नचंदस्स य रण्णो । ते दो वि लद्धसम्मत्ता पणया सिरेहिं केव-25

१ समागमे चेव कसं० मोसं० । समागमेव उ० ॥ २ करितीए क ३ ॥ ३ न याणं कुं उ० ॥ ४ य
मणुएहिं पं फ ३ ॥ ५ पियं उ० ॥ ६ दत्तदण्यं ३० उ० विना ॥ ७ कसं० मोसं० विनाअच-कट्टे सं०
पी ३ । कंहवि सं० उ० ॥ ८ मूलसो मोसं० विना ॥ ९ जेह एी ३ विना ॥ १० मणुपे सं० विना ॥
११ पीयंते ५ ३ उ० ॥ १२ ए । मया कसं० मोसं० उ० विना ॥ १३ पुग्गमां पी ३ उ० ॥
१४ एहिंयं ५ २० उ० विना ॥

• प्रयमान्तमेतद् द्वितीयार्थकमिति "बकलचीरिणम्" इत्यर्थः ॥ † चिट्ठा इत्यर्थः ॥
‡ धर्मभ्यानविपयातीव इत्यर्थः ॥

लिणो 'सुहु ते दंसिओ मंगो' ति । वकलचीरी पत्तेयबुद्धो गतो पियरं गहेऊणं महा-
वीरवद्धमाणसामिणो पासं । पसन्नचंदो नियगपुरं ।

जिणो य भयवं सगणो विहरमाणो^१ पोयणपुरे मणोरमे उज्जाणे समोसरिओ । पस-
न्नचंदो वकलचीरिवयणजणियवेरगो परमभणहरतित्ययरभासियामयवद्धिउच्छाहो वालं
५ पुत्तं रजे ठविऊण पवइओ । अहिगयंसुत्तत्यो तव-संजमभावियमती मगहापुरभागओ
तव पिउणा सायरं वंदिओ आयावंतो—एवं निक्खवंतो ॥

जाव य भगवं नारगामरगतीसु उकोसट्टिईजोगयं ज्ञाणपचयं पसन्नचंदस्स वनेइ ताव य
देवा तम्मि पएसे ओवइया । पुच्छितो य अरहा सेणिएण रणा—किंनिमित्तं एस देवसंपाउ ?
ति । सामिणा भणियं—पंसन्नचंदस्स अणगारस्स णाणुप्पत्तीहरिसिया देवा उव्वयंति ॥

10 ततो पुच्छइ—एतं महाणुभावं केवलणाणं कत्थ मन्ने वोच्छिज्जिहिति ? ।

तं च समयं वंभिंदसमाणो विज्जुमाली देवो चउहि देवीहिं सहितो वंदिउं भयवंत-
मुयागतो उज्जोयित्तो दसदिसाओ । सो दंसिओ भगवया, 'एयम्मि वोच्छिज्जिह' ति ॥

राया पुणो वि पुच्छइ—कहं देवो केवली होहिति ?, मणुस्से तन्भवचरिमे केवलसं-
भवो तुम्भेहिं वण्णिओ विमुद्धचारित्ते । भयवया भणियं—एस देवो सत्तमे दिवसे चुओ
15 मणुस्सविग्गहलाभी । तओ पुच्छति—चवणसमए देवा परिहीणजुतयो भवंति, एस पुण
अभिभवइ तेयसा सूरे, तं कहमेयं ? । भयवया भणियं—एस संपइ परिहीणजुई, पुषं
पुण अणंतगुणविसिद्धा से तेयलेसा आसी । राया पुच्छति—कहं पुण एण कयं पुषभवे
जेण एरिसी से तेयसंपया ? । भयवं कहेइ—

जंघुसामिपुषभकहाए भवदत्त-भवदेवजम्मसंवंधो

20 इहेय जणवए सुग्गामो नाम गामो । अज्जवो नाम रट्टउडो आसि । तस्स रेवती
नाम भारिया । तेसि पुत्ता भवदत्तो भवदेवो य । तत्य जेदो जोवणंमुदए सुद्धियस्स
अणगारस्स समीवे पवइओ, गुरुसमीवे विहरइ ।

एणेण साहुणा आयरिया विन्नविषया—णाययसहिं गच्छिउमिच्छे तुम्भेहिं अन्मणुत्ताओ ।
तत्य मे कणीयंसो भाया मयि अईय सिणेहसंवद्धो, दट्टण पघयहि ति । तेहिं विसज्जिओ
25 घट्टुमुयसाहुसाओ । दट्टण नायओ पडिनियत्तो गुरुण आलोएई—तस्स दारसंगदं फाउ-
फामा अन्मापियरो, उद्धा य से दारिया, तओ न पवइओ । भयदत्तेण भणियं—ते कहं
भाउगो घरकोउगे वि यट्टमाणो भाउगं दट्टण चिरस्स पच्छओ न लग्गो ? ति । इयेण
साहुणा भणियं—दट्टणमि तुम्भं (प्रन्यामं—५०७) भाउगं पघयंतं । भवदत्तेण भणियं—
जइ म्मासगणा तओ विहरति तओ भाउगं मे दच्छिइ पघयंतं ।

१ ण वट्ट २० उ० विना ॥ २ णो मज्जो २० उ० विना ॥ ३ पत्तमवयो क ३ गो २ ॥ ४ णव
वि २० उ० ॥ ५ णमुदए ही २ । णमुदए कपो ५० ॥ ६ पत्तो मयि २० उ० कपो ३ विना ॥

विहरंता आयरिया य मगहाजणपयं गया, विन्नविद्या भवदत्तेणं—भवयं! नायओ द्दु-
मिच्छामि ति । ससहाओ तेहिं विसज्जिओ। भवदेवस्स य तं समयं नागदत्तस्स दुहियाए
चासुगीए अत्तिगाए नाइलाए सह विवाहो^१ यत्तो । भवदत्तो य नायसमीवं गओ।
परितुट्ठा नायओ भवदत्तागमेण । तेण य कुसलं पुच्छिया, आपुच्छिया य 'घमामि,
तुम्मे आउल' ति । निवंधे कए पडिलाभिओ विउलेणं भत्तपाणेणं । निवेइयं च भवदे- 5
वस्स जेट्टस्स भाउणो आगमणं । सो य सहिसहियं वट्टुं पसादेइ । गुरुआगमणं सोऊणं
च ससंभममन्नुट्ठिओ सहिहिं भणिओ—न ते अद्धपमाहियं वधुं मोत्तूण जुत्तं गुंतुं ।
सो भणति—वालिया ! गुरुपणिवायं काऊण आगयमेव ममं दच्छिहह ति । सो निग्गओ
भवणातो, वंदिओ अ णेण जेट्टो भाया । तेण से^२ घियभरियं भायणं हत्थे दित्रं । पत्थिया
साहवो । सो^३ णे अणुयाइ पत्तहत्थगतो । पढमं इत्थिजणो नियत्तो, पच्छा पुरिसा थोअं- 10
तरं गंतूण, 'साहू सावज्जं वयणं न भणई' ति नियत्तह । भवदेवो उण 'अत्रिसज्जिओ
कहं नियत्तामि?' इति उवायपुवं दंसेइ से वप्पिण-पोक्करणि-अणसंडे नियए पंराए य । सो
वि भणइ 'सुमरामि, जाणामि' ति गतो गामसीमंतं, आसन्नो य गामो । ण भणई णं
भवदत्तो 'नियत्तसु' ति । एएण कमेण वधमाणो पत्तो गुरुसमीवं । दिट्ठो य वरनेव-
ल्लिओ । सुट्ठेहिं भणियं—जेट्टेजेहिं जहा भणियं तं कयं । आवरिएहिं पुच्छियं—किं इमो 15
आगओ तरुणो? । भवदत्तेण भणियं—'पघइयु' ति । गुरुहिं भणिओ—एवं?
'मा भाउगस्स ओहावणा 'होउ' ति तेण 'एवं' ति पडिसुयं । पघाविओ य साहुसंचाडण
सह विसज्जिओ । आगतो य सयणो, 'कहिं गतो?' ति पुच्छिण भवदत्तेण भणियं—
सो पत्तमित्तो चेव नियत्तो । ते एवं वुत्ता 'धुवमन्नेण मग्गेण गओ होहिति' ति सिग्घं
नियत्ता । भवदेवो अकामयो वंतवं (वंभवं) चरइ भजं हियएण परिवहंतो । बहुणा य 20
फालेण भवदत्तो कयभत्तपरिघाओ कालगतो समाहीए सक्कसमाणो देवो जाओ । .

इयरो वि 'सा मम भज्जा, अहं पि तीसे भत्ता पिओ, घमामि से वट्टमारिणो चोडु' ति
थेरे अणाउच्छिय गओ । सुग्गामवहिया य आययणं संवरियदुवारं, तस्साऽऽसन्ने 'वीसमा-
मि' ति संठितो । तत्थ य एगा इत्थिया गंध-महं गहाय एगाए माहणीए सह आगया ।
तीए 'साहु' ति वंदितो । तेण पुच्छिया—साविए ! तुच्चमवस्सं जाणिहिइ इह वसंती- 25
ओ, जीवइ अज्जवरट्टउडो, रेवई वा ? तीए भणियं—तेसिं वैह कालो कालगयाणं ।
सतो विमणो जातो पुणो पुच्छइ—भवदेवस्स वहू नाइला जीविइ ? ति । तीए वित्थियं—

१ एवंतं गया ही ३ ॥ २ हो पारदो ही ३ ॥ ३ गामणे दे० । गामे उ० ॥ ४ वस० सवं विना-
अयत्र—सधियभरियं मो० । सभक्खभरियं उ० । से भरियं ली ३ गो ३ ॥ ५ से णे क ३ गो ३ दे० ॥ ६ इ
धिनिं गो ३ । इ निं ली ३ । इ, जह निं उ० ॥ ७ कस० विनाअयत्र—परायए य उ० । परा य ही ३
गो० स० गो ३ ॥ ८ इ हणं भव० क ३ ॥ ९ होइ सि उ० विना ॥ १० सोम ! पत्तमे ली ३ ॥ ११ एवं सवं
उ० ॥ १२ ति तो थेरे ही ३ ॥ १३ ठित्तो ही ३ ॥ १४ तीसे य० उ० विना ॥ १५ बहुका० ली ३ उ० ॥
१६ वत्ति ली ३ ॥

होज्ज एसो भवदेवो, पुच्छामि ताव णं । तओ भणति—तुम्हे भवदेवं कओ जाणह ?
 किमत्थं वा इहं आगया ? । सो भणइ—अहं अज्जवपुत्तो कणिट्ठो, वंधुमणापुच्छिय जेट्ठस्स
 भित्ताणुवत्तीए पव्वइओ । भाउगम्मि उवरए ‘मा अणभिजाओ होहं’ ति वं इट्ठुमागतो ।
 तीए भणियं—अहं सा नाइला, तुम्हेहिं पुण चहुं कालं तवो चिण्णो, तं इट्ठुं जमेत्थ
 5 इहमागया, ममं ता कैरिसं बहुत्तणं इमेण कालेण । सुणह इदं—तुम्हेसु पव्वइएसु साहुणो
 साहुणीओ य गुरुजणेण पूइज्जमाणाइं अयंति, सिंगिहे वसंति । तेहिं कयाइ कहियं अक्खाणयं—
पमत्तयाए लद्धमहिसज्जम्मणो माहणदारयस्स कहा

एगो किर माहणो उवरयभज्जो डहरणं दारणं गहेऊणं निग्गओ गेहाओ, सुद्धमोक्खम-
 गामनेसमाणो साहुसमीवे उवलद्धसव्भावो पव्वइओ । सो पुण दारगो सीयमोअण-विरस-
 10 पाणग-अणुवाहण(वाणह)-कक्खण्डसेज्ज-असिणाणाइसु सीयमाणो संतेण जयणाए किंचि कालं
 वट्ठाविओ । अन्नया भणइ—वच्चामि खंतुं, अगारवासं वसामि त्ति । तेण परिचत्तो,
 ‘अलं मे तुमे निद्धम्मेण’ । सो गतो सहवासं, तत्थ पचभियाणियाओ, उवस्सिओ य एगस्स
 माहणस्स ठिओ घरे । केणय कालेण य से दारिया दत्तां, कुणइ कम्मं भोगपिवासित्तो ।
 विवाहकाले य चोरेहिं मिहुणगं चेव वहियं । सो भोगपिवासिओ अट्ट्ठाणविसए वट्टमाणो
 15 कालगतो महिसो जाओ ।

सो वि पिया से कयदेहैसातो गतो देवलोगं । तेण पलोइओ पुत्तसिणेहेणं महिसो जातो ।
 सोयरियरुवं च काऊण कीओ णेणं गोवहत्याओ । तओ लउडेणं हणमाणा णिति णं सोय-
 रिया । खंतरुवं च काऊणं देवो दंसेइ से पुरओ अप्पाणं । तं च पस्समागस्स पिता जा-
 या ‘कत्थ मन्ने एरिसं रुवं दिट्ठपुबं ?’ ति, तदावरणिज्जगओवसमेण जाइस्सरणं समुप्पन्नं ।
 20 तओ ‘खंतुं! परित्तायसु ममं’ ति रवति । खंतेण भणिया समतियिवापिया सोयरिया—
 एम मे खुट्टगो, सोयरिका! मा णं पीडेह । तेहिं भणिओ—एस तुज्जं न सुणइ, अवम-
 रसु । जाहे णेण जाणियं ‘पडिवज्जइ मगं’ ति ताहे अवमत्थिएहिं मुक्खे । अणुसासिओ
 देवेण । दिट्ठमओ पडिवन्नो वयाणि । कयभत्तपक्खणो सोहम्मे कप्पे देवो जाओ ॥

पिउणा नित्यारिओ तिरियदुग्गईओ । मुत्तं पुण जेट्ठो भाया सुरलोगं गतो, मुत्तं सादुरुवे
 21 दट्ठण न पुण पडिवोहणे चित्तं माहिइ ? । तुम्हे य पमत्ता अणियते जीविए फालं फाऊण
 गा संसारं भमिहइ, नियत्तइ गुरुसमीवं ॥

एयम्मि देसयाले तीए गाएणीए दारगो पायसं भुंजिऊण आगतो भणइ—अम्मो! आ-
 णेह पोल्लं जाव पायसं वसामि, ततो पुणो भुंजिहं अदियमिट्ठो, पुणो दक्खिग्गाहेउं अन्नत्थ
 भुंजामि । तीए भणियं—पुत्त! धंतं न भुंजइ, पुणो अलं ते दक्खिग्गाए, वच्छ! अच्छ-
 30 मु सुदं ति ।

तं पि से वयणं सोऊण बुद्धी जाया—सुद्धु मणइ माहणी 'वंतासी दुरांछिओ होइइ' ति । तओ मणइ नायलं—वचामि गुरुसयात्तं अणुसासिओ तुमए, काहं परलोगहिं, पत्तामि ताव सयणं ति । तीए भणिओ—किं सयणेणं भे दिट्ठेणं वाघायकरेणं ? , वच्चइ, सकञ्जे निच्छिओ होइइ । अहं पि साहुणिसमीवे पवइस्सं ति । तं च वयणं पमाणं कुणं-तो वंदिऊण जिणधिंवाणि पडिनियत्तो । गुरुसगासे आलोइयपडिंक्तं तो निधियारो सामण्णम- 5 शुचरेऊण फालगतो सकस्स देवरण्णो सामाणिओ जातो ॥

सागरदत्त-सिवकुमारभवसंबंधो

भवदत्तो ठिइक्खणं चुओ पोक्खलावइविजए पोंडरगिणीए नयरीए वइरदत्तस्स चक्खवट्ठिणो जसोहराए देवीए गँधं उववन्नो । तीए य समुदमज्जणडोहले समुप्पन्ने । ततो राया महया इट्ठीए सीयं महानइं समुदभूयं गतो । तत्थ य जसोहरा देवी मज्जिआ 10 विणीयडोहला तत्थेव पुण्णे पसवणसमए पसूया कुमारं पसत्थलक्खणोववेयं । तस्स य डोहलगुणसूइयं कयं नामं 'सागरदत्तो' ति । सो सुहेण वट्ठिओ गहियकँलाकलावो य पत्तजोवणो तरुणजुवइविदसहितो वणगओ इव करेणुपरिकिन्नो अभिरमइ ।

पासायगओ य कयाइ पत्सइ मेरुसरिसप्पमाणं यलाहगं नयणमणोहरं । जह कहिज्जइ रिसीहिं मेरु तारिसो इमो जलहरो । जइ य एरिसो मेरु तो सचं देवरमणो । सो य तेण 15 सपरियणेण दीसमाणो जलबुब्बुओ इय रणेणं विलीणो । तं च उवसंतो चित्तेइ—'एरिसी नाम सोहा नयणामयभूया खणेण विणट्ठा, मणुस्ताणं पि नूणं एरिसीओ रिद्धीओ विणा-सपज्जवसाणाओ । जो वि इमो सरीरसमुदाओ सो वि न नज्जइ, कम्मइ समए पडिइइ । तं जाव देहो निरुवदवो ताव परलोयहिअं कायधं' निच्छियमती अम्मा-पियरमापुच्छइ । तेहिं कहिंचि विसज्जिओ अणेगरायसुयसयपरिवारो अमयसागरस्स अणगारस्स समीवे 20 पवइतो, गतो य सुओयहिस्स पारं । विमुज्जमाणचरित्तस्स य से ओहिनाणं समुप्पण्णं ।

भवदेवो वि देवलोयाओ चइऊण तत्थ विजए वीयसोगाए नयरीए पउमरहस्स रण्णो वणमालाए देवीए फुत्तो जाओ सिवो नाम । कमेण परिवट्ठिओ, जोवणत्थो य राय-सुयाहिं सरिसजोवण-त्थयन्नाहिं सहिओ पासायगओ अभिरमइ ।

सागरदत्तो य अणगारो गणपरिवुडो विहरमाणो वीयसोगाए नयरीए उज्जाणे समो- 25 सरिओ । मासखवणपारणए य कामसमिज्जेण सत्थवाहेण गिहागओ पडिलाहिओ । तओ तस्स वध-भाव-पडिगाहगसुद्धिनिमित्तं वसुहारा पडिया । सुयं च सिवकुमारेण । सो सायरं वंदिवं निग्गओ । सागरदत्तो य चउदसपुवी सिवकुमारस्स सपरिवारस्स केव-लिपणीयं धम्मं आयक्खइ । संसयतिमिराणि य जणस्स जिणो थिव विसोहेइ ।

वहंतरे य सिवकुमारो मणइ—भववं ! तुव्वं मे पत्समाणस्स सिणेहो वहुइ, हिय- 30

यस्स परा निवुई, तं किं मन्ने अत्थि कोइ पुषभविओ सयणसंबंधो तुच्चं नम य होजा ? ।
 ततो सागरदत्तेण ओहिणा आभोएऊण भणिओ—सिंवा ! इओ तइयभवे जंघुहीय-
 भरहे मगहाजणवए तुमं सि ने भाया कणिट्ठो, आसी, पाणेहि वि पिययरो । नया वि-
 सिणेहेण मंदसत्तो वि होऊण पञ्चाविओ । देवलोके वि णे अणंतरभवे तहेव पीई आसी ।
 5 इयाणि पुण वीयरगयाए न मे विसेतो सयणे परजणे वा ।

तं च सोऊण सिवकुमारो भणइ—‘भयवं ! एयमेयं, जहा भणह तुच्चे अवितहवा-
 इणो । रोयइ मे जिणवयणं, भीओ न्हि संसरियच्चस्स, तं जाव ताव अन्ना-पियरो आ-
 पुच्छामि, तओ तुच्चं पायमूले हियमप्पणो करिस्सं’ ति वंदिऊण सगिहमांगतो, अन्ना-पिये-
 रो आपुच्छइ—सुतो मे धम्मो सागरदत्तस्स अणगारस्स सनीवे । विसज्जेह मं, पवईस्सं ।
 10 तेहिं भणिओ—पुत्त ! किह तुमं अम्हे विसज्जेहामो, तुमायत्ता ने (ने) पाणा, ना ने
 (ने) परिखयसु । तओ सो तेहिं निरैच्चमाणो कयनिच्छयमणो मणसा परिचत्तगिहवासो
 ‘सीसो हं सागरदत्तस्स अणगारस्स’ ति सबसावन्नजोगविरओ मोणेण टिओ । पत्तव-
 ज्जाणो बहुप्पयारं छंदिओ भोयणेण । जाहे न कस्सइ वयणं करेति ताहे संबिग्गेण पट्टम-
 रहेण रणा सीलवणो दद्धधम्मो इच्चपुत्तो समणोवात्तओ सदाविऊण (प्रथामं—६००)
 15 भणिओ—पुत्त ! सिवकुमारेण पञ्जाभिलासिणा अम्हेहिं अविसज्जिएण मोणं पडिवन्नं, संपयं
 भोत्तुं न इच्छति, तं जहा जाणत्ति तहा णं भोयावेहि, एवं करंतेण ‘अम्ह जीवियं दिन्नं’
 णे ठविऊण पत्तसुविइन्नमूमिभागो अत्तंकियं उवसप्पसु णं ति ।

साहगस्स पुण सरीरं धम्मस्स साहणेहेतुं, तं आहारेण विणा विणसेजा, तेण अणवज्जो आहारो जइजणस्स अवरुद्धो, तं तुम्हे फासुएसणिज्जं जयणमेत्तं भुंजमाणा निशाणफल-साहगा भविस्सह । ततो भणति—इधमपुत्त! कहमहं इहगए फासुएसणिज्जं आहारिस्सा-मि ? दढधम्मणेण भणिओ—कुमार! तुम्हे साहुभूया, अहं अज्जप्पभिड तुच्चं मीसो इह अणवज्जेणं पाण-भोयणेणं वेयावयं करिस्सं, हुणह मे विसगं । तओ सिवकुमारेण भणिओ—तुमं सि जिणवयणविसारतो कप्पा-ऽकप्पविहिण्णू, तं जइ 'मया अवस्संभोत्तयं' मन्नसी तो छट्ठस्स भत्तस्स आयंखिलं पारणं होउ । 'तह' ति दढधम्मणेण पडिमुयं । सो यं से वंध-भोक्खरकहं कहेइ । पारणगकाले य जहाभणियं भत्त-पाणमुवणेति ।

तस्सेवं [सिवकुमारस्स] अंतैउरमज्झगयस्स सारयगगणदेसस्सेउ विमलसहानस्स अपरिविडियधम्मियववसायस्स दुवालस वासाणि त्रियंछंत्ताणि । तओ समाहीए कयदेहप-10 रिघाओ वंभलोगे कप्पे इंदसमाणो देवो जाओ । जारिसी य वंभस्म देवरण्णो जुई तारिसी तस्स वि आसि । एस दससागरोवर्मपरिक्खएण चुओ तो सत्तमे दिवसे उसभ-दत्तस्स इन्भस्स धारणीए पुत्तो भविस्सति । एएण तवतेएण जुईसंपदा परिसि ति ॥

एवं च भयवओ सोऊण वयणं अणाढिओ जंबुदीवाहियई देवो परमपरितोसविय-सियहिययकमलो उट्ठिओ, तिर्वई वंदिऊण, अप्पोडेऊण, महुरेण सरेण मणति 'अहो ! 15 मम कुलं उत्तमं' ति ॥

तस्स य कुलपसंसावयणं सोऊण सेणिओ राया पुच्छइ—भयवं! एस देवो सकुलपसंसणं कुणइ केण कारणेणं ? ति । भगवया भणियं, सुणाहि—

अणाढियदेवस्सुप्पत्ती

इहेव नयरे गुत्तिमई नाम ईन्भपुत्तो आसि । तस्स दुवे पुत्ता, उसभदत्तो जिण-20 दासो य । तत्थ जेट्ठो सीलवं, कणिट्ठो पुण जिणदासो मज्ज-वेस-जूयप्पसंगी । उसभद-त्तेण सयणविदितं काऊण परिचत्तो 'अभाया अज्जप्पभिइं मे' ति । सो अन्नया बलवइणा जूयकारेण सह रममाणो आयं विसंवायंतेण आउहेण आइओ । उसभदत्तो सयणेणोऽणु-णीतो—जिणदासं वसणदोसदूसियं परित्तायसु, तओ जसभागी भविस्समु ति । सो गतो तस्स समीवं । तेण य तदवत्थेण भणितो—अविणीर्यस्स मे अज्ज ! रमसु, परलोगपट्टियस्म 25 उवएससहातो होहि ति । उसभदत्तेण आसासिओ—जिणदास ! मा विमायं वध, अहं तह जत्तं करिस्सं जहा जीवसि । सो भणई—'न मे जीवियलोभो, भत्तं पच्चन्त्याइस्स' ति कए

१ 'म्मस्साह' उ २ ॥ २ नो ३ उ २ विनाऽय्यत्र—'णाहेतुं तं क १ । 'णयं तं ही ३ ॥ ३ हुत्ते ही ३ ॥ ४ 'सुयं ए' क ३ ॥ ५ उ २ विनाऽय्यत्र—'जमित्तं भुंजह, निव्वा' ली० य० ॥ ६ कुण मे कस० उ० ॥ ७ 'स्सं भोत्तयं ति मग्गेसो उ २ ॥ ८ विहकं' उ २ ॥ ९ 'गक' ली ३ ॥ १० 'मकालपरि' उ २ ॥ ११ 'ए भा-रियाए पु' उ २ ॥ १२ एयं उ २ ॥ १३ 'वति छिदिऊण वम० उ २ ॥ १४ 'वो कुल' उ २ ॥ १५ 'इन्भो भा' उ २ ॥ १६ जायं क ३ ॥ १७ 'णऽणु' शा० ॥ १८ 'वयं मे ली ३ ॥ १९ 'इ अज्ज ! न मे उ २ ॥

यस्स परा निबुद्धे, तं किं मन्ने अत्थि कोइ पुत्रभविओ सयणसंबंधो तुव्वं मम य होज्जा ? । ततो सागरदत्तेण ओहिणा आभोएऊण भणिओ—सिंवा ! इओ तइयभवे जंघुहीव-
भरहे मगहाजणवए तुमं सि मे भाया कणिट्ठो, आसी, पाणेहि वि पिययो । मया वि सिणेहेण मंदसद्धो वि होऊण पद्धाविओ । देवलोगे वि णे अणंतरभवे तहेव पीई आसी ।
५ इयाणिं पुण वीयरगयाए न मे विसेतो सयणे परजणे वा ।

तं च सोऊण सिवकुमारो भणइ—‘भयवं ! एयमेयं, जहा भणह तुव्वे अवितहवा-
इणो । रोयइ मे जिणवयणं, भीओ ण्हि संसरियवस्स, तं जाव ताव अम्मा-पियरो आ-
पुच्छामि, तओ तुव्वं पायमूले हियमप्पणो करिस्सं’ ति वंदिऊण सगिहमागतो, अम्मा-पियं-
रो आपुच्छइ—सुतो मे धम्मो सागरदत्तस्स अणगारस्स समीवे । विसज्जेह मं, पवइस्सं ।
10 तेहिं भणिओ—पुत्त ! किह तुमं अम्हे विसज्जेहामो, तुमायत्ता मे (ने) पाणा, मा मे (ने) परिच्चयसु । तओ सो तेहिं निरैवभमाणो कयनिच्छयमणो मणसा परिचत्तगिहवासो
‘सीसो हं सागरदत्तस्स अणगारस्स’ त्ति सव्वसावज्जजोगविरओ भोणेण टिओ । पसत्थ-
ज्जाणो बहुप्पयारं छंदिओ भोयणेण । जाहे न कस्सइ वयणं करेति ताहे संविग्गेण पडम-
रहेण रण्णा सीलधणो ददधम्मो इव्वपुत्तो समणोवासओ सदाविऊण (प्रंथाप्रं-६००)
15 भणिओ—पुत्त ! सिवकुमारेण पव्वजाभिलासिणा अम्हेहिं अविसज्जिएण मोणं पडिवन्नं, संपयं भोत्तुं न इच्छति, तं जहा जाणसि तहा णं भोयावेहि, एवं करेतेण ‘अम्ह जीवियं दिन्नं’ मणे ठविऊण घत्तसुविइन्नभूनिभागो असंकिंयं उवसप्पसु णं ति ।

ततो सो पणओ ‘सामि ! करिस्सं जित्तं’ ति उवगतो सिवकुमारसमीवं । निसीहियं का-
ऊण, इरियापडिक्कंतो ‘चारसावत्तं’ ति किइकम्मं काऊण, पमज्जिऊण ‘अणुजाणह मे’ ति
20 आसीणो । सिवकुमारेण चित्तिंयं—एस इव्वपुत्तो अगारी साहूण विणयं पडंजिऊण ठिओ,
पुच्छामि ताव णं । तेण भणिओ—इव्वपुत्त ! जो मया गुरुणो सागरदत्तस्स समीवे साहूहिं विणओ पडज्जमाणो दिट्ठो सो तुमे पडत्तो, तं तुमं कहेइ, किह न विरुज्जेति ? । दद-
धम्मणेण भणिओ—कुमार ! आरहए पवयणे विणओ समणाणं सावयाणं च सामन्नो । ‘जिण-
वयणं सघं’ ति जा दिट्ठी सा वि साधारणा । समणा पुण महव्वयधरा । अणुव्वंइणो सावगा,
25 जीवा-ऽजीवाहिगमं वंध-मोक्खविहाणं च आगमे त्ति । सुए वि साहवो सम्मत्तमुयसागर-
पारगा । तवे दुवालसविहे के विसेसं ? ति । तं अहं सावगो तुव्वं समीवसागतो, कहेइ किंनिमित्तं भोत्तुं न इच्छइ ? ति । सो भणइ—सावग ! ममं अम्मापियरो न विसज्जति ।
निक्खमिउमणं, तंतो मया परिचत्तो मीवओ गिहावासो, जाव जीवामि ताव पवइओ हं ।
तेण भणिओ—कुमार ! जइ तुव्वे मुक्खगिहावासा ता सुद्धु, कयकजस्स अजुत्ता निराहारया,

१ सिव ही ३ मो० सा० उ० ॥ २ भीओ हि मिह ही ३ ॥ ३ प्छामो वत्त० विना ॥ ४ परमा० क ३ उ० विना ॥ ५ रत्तमा० ही० य० ख० ॥ ६ जयं वत्त० सत्त० उ० ॥ ७ साहूवि० उ० ॥ ८ पकुज्ज० ही ३ विना ॥ ९ ज्जेते ते ? । दद० ही ३ ॥ १० प्वयधणा सा० क ३ ॥ ११ भावओ इति वत्त० उ० विना न ॥

साहगस्स पुण सरीरं धम्मस्स साहणहेतुं, तं आहारेण विणा विणसेज्जा, तेण अणवज्जो आहारो जइजणस्स अविरोद्धो, तं तुम्भे फासुएसणिज्जं जवणमेत्तं मुंजमाणा निघाणफल-साहगा भविस्सह । ततो भणति—इच्चपुत्त ! कहमहं इहगए फासुएसणिज्जं आहारिस्सा-
मि ! ददधम्मणेण भणिओ—कुमार ! तुम्भे साहुभूया, अहं अज्जप्पभिइ तुच्चं सीसो इह अणवज्जेणं पाण-भोयणेणं वेयावच्चं करिस्सं, कुणह मे विसग्गं । तओ सिवकुमारेण
भणिओ—तुमं सि जिणवयणविसारतो कप्पा-उकप्पविहिण्णू, तं जइ 'मया अवर्संभोत्तं'
मन्नसी तो छट्ठस्स भत्तस्स आयंघिलं पारणं होउ । 'तह' त्ति ददधम्मणेण पडिसुयं । सो
य से बंध-भोक्कएकहं कहेइ । पारणगकाले य जहाभणियं भत्त-पाणमुवणेति ।

तस्सेवं [सिवकुमारस्स] अंतेउरमज्जगयस्स सारयगगणदेसस्सेव विमलसहावस्स अपरिवडियधम्मियववसायस्स दुवालस वासाणि द्वियंघंत्ताणि । तओ समाहीए कयदेहप-10
रिशाओ वंभलोगे' कप्पे इंदसमाणो देवो जाओ । जारिसी य वंभस्स देवरणो जुई
तारिसी तस्स वि आसि । एस दससागरोवर्भंपरिक्कएण चुओ तो सत्तमे दिवसे उसभ-
दत्तस्स इच्चस्स धारणीए पुत्तो भविस्सति । एएण तवतेएण जुईसंपदा एरिसि ति ॥

एवं च भयवओ सोऊण वयणं अणाडिओ जंदुदीवाहियई देवो परमपरितोसविय-
सियहियकमलो उट्ठिओ, तिर्वइं वंदिऊण, अप्फोडेऊण, महुरेण सहेण भणति 'अहो ! 15
मम कुलं उत्तमं' ति ॥

तस्स य कुलपसंसावयणं सोऊण सेणिओ राया पुच्छइ—भयवं ! एस देवो सकुलपसंसणं
कुणइ केण कारणेणं ? ति । भगवया भणियं, सुणाहि—

अणाडियदेवस्सुप्पत्ती

इहेव नयरे गुत्तिमंई नाम ईच्चपुत्तो आसि । तस्स दुवे पुत्ता, उसभदत्तो जिण-20
दासो य । तत्थ जेहो सीलवं, कणिट्ठो पुण जिणदासो मज्ज-वेस-जूयप्पसंगी । उसभद-
त्तेण सयणविदितं काऊण परिचत्तो 'अभाया अज्जप्पभिइ मे' त्ति । सो अन्नया वलवइणा
जूयकारेण सह रममाणो आयं विसंवायंतेण आउहेण आहओ । उसभदत्तो सयणेणोऽणु-
णीतो—जिणदासं वसणदोसदूसियं परित्तायसु, तओ जसभागी भविस्समु त्ति । सो गतो
तस्स समीवं । तेण य तदवत्थेण भणितो—अविणीर्यस्स मे अज्ज ! रमसु, परलोगपट्टियस्स 25
उवएससहातो होहि त्ति । उसभदत्तेण आसासिओ—जिणदास ! मा विसायं वच्च, अहं
तह जत्तं करिस्स जहा जीवसि । सो भणई—'न मे जीवियलोभो, भत्तं पच्चक्कएइस्सं' ति कए

१ °म्मस्साह° उ २ ॥ २ गो ३ उ २ विनाऽन्यत्र—°णाहेतुं तं क ३ । °णत्थं तं ली ३ ॥ २ तुज्जे ली ३ ॥
४ °सुयं ए° क ३ ॥ ५ उ २ विनाऽन्यत्र—°जमिच्चं मुंजह, निच्चा° ली° य° ॥ ६ कुण मे कस° उ° ॥ ७ °स्सं
भोत्तव्वं ति मत्तेसी उ २ ॥ ८ विइक्कं उ २ ॥ ९ °पाक° ली ३ ॥ १० °मकालपरि° उ २ ॥ ११ °ए भा-
रियाए पु° उ २ ॥ १२ एयं उ २ ॥ १३ °वत्ति छिदिऊण कस° उ २ ॥ १४ °वो कुल° उ २ ॥ १५ इच्चमो
भा° उ २ ॥ १६ जायं क ३ ॥ १७ °णऽणु° शा° ॥ १८ °ययं मे ली ३ ॥ १९ °इ अज्ज ! न मे उ २ ॥

* कोट्टान्तर्गतोऽयं पाठः टिप्पनकमन्त प्रविष्टमाभाति ॥

निबंधे वोसद्वारंभपरिगहो विहीए आराहियपईत्रो कालं काऊण जंबुद्दीवाहिवई जातो ।
 'जेद्वस्स भे भाउगस्स चरमकेवली पुत्तो भविस्सइ'त्तिं बुद्धीए कुलप्पसंसणं काऊण गतो ति ॥

विज्जुमालीदेवे य गते देवीओ पसन्नचंदं केवलिं पुच्छंति—भयवं! अहं इओ
 विज्जुमालिणा देवेण विउत्ताणं होज्ज पुणो समागमो? ति । तेण भणियाओ—'तुम्हे
 5 इहेव नयरे वेसमण-धणद-कुवेरं-सागरदत्ताणं इब्भाणं धूयाओ भविस्सइ, तत्थ भे
 एतेण य देवेण मणुस्सभूएण सह समागमो भविस्सइ, सह तेण य संजममणुपालेऊण
 गेविज्जेसु देवा भविस्सइ'त्ति वागरिए वंदिऊण गयाओ ॥

वसुदेवचरियउपपत्ती

तवविभूइं च से सेणियो राया सोऊण पुच्छइ—भयवं! केवइया जीवा तवं इहं
 10 काऊण तवभव एव फलमणुभविस्सइ?, परभवे वा केवइया सुकयफलं? ति । भयवया
 भणियो—'इहलोगफलतवस्सिणो धम्मिह्लोइणो अणेगेऽइकंता, परलोगे सुर-मणुयसुहं
 तवंमोहकीयं ओसप्पिणिकाले वसुदेवाइ' ति भणिए समुप्पन्नकोऊहह्लो पणतो पुच्छति—
 कहं भयवं! वसुदेवेण सम्मत्तं लद्धं? कहं वा तवो चिन्तो? कहं तस्स फलं सुर-नरेसु
 पैत्तं? ति कहेह । ततो भगवया सेणियस्स रण्णो सब्बनुमग्गेण वसुदेवचरियं कहियं ।
 15 तं च पयाणुसारीहिं अणगारेहिं अभयाइहि य धारियं । ततो धम्म-अत्य-काम-मोक्खे
 उवदंसयंतेहिं कहियं जहाधरियं अज्ज वि धरइ ति ॥

धम्मिल्लहिंडी ।

ततो भययं सेणियस्म रत्तो सघणुमंगेण धम्मिल्लचरियं फहेउमारदो । तं ताव तुमं
पि अबहिओ सुहत्तागं निसामेहि ति—

धम्मिल्लचरियं

अत्थि कुसगपुरं नाम नयरं बहुदिवसवन्नणिजं । तत्थ य जियसत्तु नाम राया । तस्स
य देवी धारिणी नाम । तत्थ य नयरे अन्नकुडं विजणमणोरहपत्त्यनिजं विट्ठियण्णविह्वमारो, 5
धण-सील-गुण-सुएहि य सकम्मवित्थारियक्किती, सुरिंदसारसरिमरूवविह्वो सुरिंदत्तो नाम
सत्यवाहो । तस्स य भज्जा कुलाणुरूवसरिसी धम्म-सीलसंपण्णा नामओ सुमहा नाम ।
तीसे य फिल उवकाळविसेसेण गच्चो संभूओ । कमेण य से दोहलो जातो—सबभूतेसुं
अभयप्पयाणेणं, धम्मियज्जेण वच्छल्लया, दीणाणुकंपया बहुतरो य दाणपसंगो ।

ततो सो नवण्हं मासाणं बहुपडिपुण्णाणं अद्धमाण य राइरियाणं वितीफंताणं जातो । 10
पामधेयं च से कयं, जं से माऊए धम्मे दोहलो जातो तेण होतु 'धम्मिल्लो' ति । ततो
पंचधावीपरिगहिओ सुहंसुहेर्णं यद्धिओ । कालेण य लेहाइयासु गनियप्पहाणामु सउगरयप-
ज्वसाणामु धावत्तरीसु फलासु अभिगमो णेण कतो ।

उवारुहंतनवजोषणस्स य से अम्मापिउंदिं कुल-सीलसरिमाणुरूया तम्मि चेष नयरे
धणवसुस्स सत्यवाहस्स भजाए धणदत्ताए धूया-नियेयनेट्टणया जसमती नाम धारिया 15
सिरी विव पउमरहिया, सिरिसमाणवेसा । तीसे सद्द फलानं से वत्तं । ततो माणुस्सयमो-
गरइपरम्मुहो सत्यंगेहणरत्तहियओ कमेणं फालं गमेइ ।

ततो अन्नया कयाइ सस्सु से धूयइंसणत्थं मुयापरमाणया । सम्मानिया म धरसानिजा
विहवाणुरूवेणं संघंधसरिसेणं उवयारेण । अइगया य धूयं इट्ठेण, पुच्छिया अ पाए मरी-
रादिकुसलं । तीए वि पंगतविणीयलज्जोगयमुहीए लोणधम्मउवभोगवज्जं मधं जहामूयं 20
कहियं । तं जहा—

१. २ भएण ही ३ ॥ २ च्छलियं दां ॥ ३ च्चु रा उ २ रिना ॥ ४ वि इम्मइडुं ही ३ ॥ ५ अविह्व
उ २ रिना ॥ ६ ज्जे वं सं उ २ ॥ ७ मावये दां ॥ ८ ए सं उ २ ॥ ९ उं कु उ २ ॥
१० आए धूया उ २ रिना ॥ ११ निदकप्पेणुगया दां ॥ १२ पपाराहणं उ २ रिना ॥ १३ कुं, पुं
उ २ ॥ १४ पगतिविं उ २ ॥

* सर्वेष्वारंभेषु क्वचित् "धम्मिल्ल" इति च "धम्मियं" इति पाठो दृश्यते । अस्मान्निवु कवेन प्रसिद्धः
"धम्मिल्ल" इत्येव पाठ उपन्यतः ॥

पौसि कंप्पि चउरंसियं रेवाय(प)यपुण्णियं, सेडियं च गेणहेप्पि ससिप्पभवण्णियं ।
मइं सुयं पि एक्कल्लियं सयणि निवण्णियं, सधरत्ति घोसेइ समाणसवण्णियं ॥ *accing*

तो सा एयं सोऊण आसुरुत्ता रुद्धा कुविया चंडिकिया निसिमिसेमानी इत्थीसहाव-
वच्छल्लयाए पुत्तिसिणेहेण य माऊए से संग्गासं गंतूण सव्वं साहिउं पयत्ता । जहाभूयत्वं तं
5 सोऊण से माया आकंपियसरीर-हियया वाहंसुपप्पुयच्छी णिरुत्तरा तुण्हक्का ठिया ।
पच्छा य णाए ससवहं पत्तियाविया । ततो सा तं धूयं आसासिऊण अप्पणा नियघरं गया ।
माया य से पइणो मूलं गंतूण सव्वं जहाभूयं परिकहेइ । तेण य भणिया—अजाणुए!
जाव वालो विज्जासु य अणुरत्तवुद्धी णणु ताव ते हरिसाइयधं, किं विसायं वचसि ? ।
अहिणवसिक्खिया विज्जा अगुणिज्जंती णेहरहो विव पइवो विणासं वचइ, तं मा
10 अयाणुगा होदी । जाव वालो ताव विज्जाउ गुणेउ । तीए पुत्तवच्छलाए भणियं—किं वा
अइवहुण्णं पट्टिणं ? , माणुससयसुहं अणुभवउ । 'उवमोगरइवियक्खणो होउ' ति चित्तेऊण
पइणा वारिज्जंतीए वि ललियगोद्वीए पवेसिओ । सो य अम्मा-पिउसंलावो धाईते से सबो
कहिओ । तओ सो गोद्वियजणसहिओ^१ उज्जाण-काणण-सभा-वणंतरेसु वित्राण-नाणाइसएसु
अण्णोण्णमतिसयंतो वहुं कालं गमेइ । *2. 11. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15.*

15 वसंततिलयागणियापसंगो

इओ य सो सत्तुदमणो राया केणइ कालेण वसंतसेणागणियाधूयाए वसंततिलयाए
पदमं नट्टविहिदंसणं पेच्छिउकामो गोद्वियजणमहत्तरए भणइ—वसंततिलयाए नट्टविहिदं-
सणविणिच्छयं दट्टुकामो, पासणिए देह ति । तेहि य धम्मिल्लो नट्टपासणितो दिन्नो ।
अत्रे यं रण्णो आयरिया (!) । ततो सहोवविट्टेसु राया उवविट्टो । ततो तम्मि मणोरहदंसणीए
20 नट्टपसत्थे भूमिभाए कैयलायण्णसिंगाराभरणविलासावेसमहुरभणियणट्टपसत्थं, सत्थो-
वंदिट्टपयनिक्खेयं, वण्णपरियट्टयं हत्थभंमुहासुहं, विव्वोय-णयणसंचारणजुत्तं, पसत्थनाइ-
अच्चमुअं, इत्थकरणसंचारणविहविहत्तं, तंती-सरि-ताल-गीयसहसम्मीसं सा पणधिया वसंत-
तिलया । तहिं च दिवसमाणे णट्टावसाणे णधिए संबपासणिपहिं 'अहो !!! विन्हुउ' ति
सहसा उक्कुंठं । रण्णा य पुच्छिओ—धम्मिहं ! केणं पगारेणं णधिय ? ति । तेण य
25 णट्टरणेण (मंधामं—७००) पसंसिऊण विन्नविओ—देव ! सुरवहूणट्टसमाणं णधिय ति ।

१ कप्प उ २ विना ॥ २ ०सिउ खोययपु उ २ ॥ ३ ही ३ उ ० विनाउयत्र—तो सा एण सोऊं ० ॥
तं सोऊं वा ० ॥ ४ पयणो टे ० ॥ ५ अजाणए ही ३ ॥ ६ उ २ विनाउयत्र—०हिये उ ० क ३ गो ३ ।
०दिय उ ० ही ३ ॥ ७ य रिउवाय ० ० ॥ ८ ०णोहरसुहदंस उ २ ॥ ९ कयरूयला उ २ ॥ १० ०वादि
ही ३ ॥ ११ ०मसुहं ही ३ ॥ १२ ०सुर ही ३ ॥ १३ सव्वपासव्व(त्थ)पासिपहिं ही ३ ॥ १४ ०हो ० ॥

* पार्थे कल्पयित्वा (स्थापयित्वा) चतुरसिका (पटिका) रेवापय-पूर्णिकाम् (!),
पेटिकां च गृहीत्वा शशिप्रभवर्णिकाम् ।
मां युताम् एकारिणीं शयने निवेर्ष्य अपि,
यनेत्रिं चोपपति शमानवर्णितम् (समान-वर्णिकम्) ॥ इति च्छया ॥

ततो राइणा पँरितुट्टेण रायाणुरुवेणं पूआभिसङ्कारेणं संपूइया धसंततिलया विसब्बिआ 'सयं भवणं यच्चसु' ति ।

तीए धम्मिहो सणिणओवयारं विण्णवेउणं पवहणे आरुहाणिओ, अप्पणा त्रि य आरुढा, गतो य तीए धरं । तओ सो तीए हसिय-भणिय-गीय-रँनिय-कलागुणत्रिसेसेसु य कलागुणे अणुभवमाणो, नवजोधणगुणे य सोवयारे अणुभवमाणो अइपंतं पि कालं न याणइ । 5 ततो से अम्मा-पियरो नियगचेडीए हत्थे पैइदिवस अइसहस्सं वसंततिलयामारुए विस-ज्जंति । ततो से अणेगपुबपुरिससम्मज्जियविउलो छुडुंवसारो तस्स भनियघयाए मुक्क-सण्ह-वाळुयामुट्ठी विव धिप्पंतो चैव ओसरिओ ।

सुरिंददत्त-सुभहाणं परितावगच्चो आलावो

ततो सा पुत्तवच्छला अम्मया दीहं निस्ससिउण 'हा पुत्त! हा पुत्त!' विलविचा 10 परुण्णा । सत्थवाहेण भणिया—पुत्तवच्छले! किमिदाणि रोदसि?, ममं तदा न सुणेसि भण्णमाणी । ततो सा रुवंती भणइ—मया पुत्तवच्छलअइरित्तहिययाए न नायं, अहो! मे वंचिओ अप्पा । तओ तेण भणिया—अइ पुत्तवच्छले! उज्जुया सि, तओ तणभाररयं गहे-उण पलित्तं अभिगम्मइ, मा सतप्पसु । अप्पणा चैव य तँ कओ दोसो, जहा तेण कोंक-णएण वंभणएण कयं । ततो तीए सलत्तं—किं वा कोंकणएण वंभणेण कयं? । ततो तेण 15 लविआ, सुणसु—

सकयकम्मविवागे कोंकणयवभणकहा

अत्थि मगहा नाम जणवओ । तस्संतिए पलासगामो नाम गामो । तत्थ कोंकणओ नाम वंभणो परिवसति । तेण य खेत्तन्नासे क्षमिरुक्खतो रोविओ । तत्थ य तेण देवया ठविया । सो य वंभणो वरिसे वरिसे तम्मि देवयाए रुक्खमूले वंभण-क्खिण-यणीसगारं 20 पभूयमन्न-पाणं देइ, छगलं य निवेदेति । एवं च सो कालेण बहुएण कालगतो । ततो गिद्ध-गदित्त-मुच्छित्त-अज्झोववण्णो तधत्तियाए य तिरिक्खजोणियनिवत्तियाउओ अप्पणो चैव परे छगलियापुत्तो जातो ।

ततो वेणइ कालंतरेण तस्स पुत्तेहिं 'अम्हाणं उवरओ ताओ' ति काउणं भोयणं सक्खा-चियं । ततो ते मित्त-बंधवसहिया उवाइउं जइउं गया । छगलो वि य मंडेउं तत्थेय नीओ । 25 गंध-मुप्फ-मह-पूयाविसेसेण य अचिया देवया । घरमहत्तरएहि य भणियं—छगलओ उव-णिज्जउ । ततो तस्सं पुत्तो देवयदिण्णो णाम छगलयं आणेउं गतो । सो य तं गलए वंचिउणं वेवयंतं आणेइ ।

१ परमवुट्ठे उ २ विना ॥ २ पुरिसियं ली ३ ॥ ३ पयदिं टे ॥ ४ अट्ठसं टे ० उ २ ॥ ५ ञ्जिओ वि उ १ ॥ ६ भारं गं उ २ विना ॥ ७ भणेण ली ३ शा ० ॥ ८ विसरक्खो शां ० ॥ ९ जत्तिपं उ २ ॥ १० 'स्स देव' उ २ विना ॥ ११ ञ्जुत्तयंत शा ० विना ॥

तेण य समएणं समणा समियपावा साहुजोग्गदेसभाए रुक्खाभासे वीसमंति । सो य तेण पपसेण आणिज्जइ । ततो अइसयसमावण्णेणं तत्थ साहुणा भणिओ—

सयमेव य रुक्ख रोविए, अप्पणियाए वित्ति कारिया ।

उवाइयलद्धया य से, किं छगला ! 'वे वि' ति वाससे ? ॥

5 तं च साहुणो वयणं तस्स पुत्तेण सुयं । सो य छगलओ तुण्हक्को ठितो । ततो से पुत्तो साहुसगासे उवंगंतूण भणति—किं भयवं ! तुब्भेहिं एस छगलओ भणितो जेण तुण्हक्को ठितो ? । ततो तेण साहुणा अणलियवयणपरमत्थेण भणिओ—देवाणुप्पिया ! एस छगलओ तुब्भं पिया भवति । एय तुब्भं साहति—अहं ते पिया, मा मं मारेह ति । तुब्भे न परियच्छह । ततो तेण वंभणपुत्तेण साहू भण्णति—किहं पुण अम्हेहिं पत्तियवं ?
10 जहा 'एस अन्हं पिया भवति' ति । ततो सो साहू पुव्वुत्तंतं साहइ, सहेउयं सकारणं साभिण्णाणं से परिकहेइ ।

ततो से पुत्तो तदरिसाविओ पायवडिउट्टिओ य, तेसिं भाउयाण सवं जहाम्भूअत्थं साहइ । ततो ते परमविन्ध्यसमावण्णा साहुणो पायमूलं गंतूण वंदित्ता, मित्त-बंधव-सयण-परियण-सहियां सधे संवेगसभावण्णा सीलद्धयाइं धेत्तूण छगलयं च सघराइं गया । छगलओ वि
15 साहुपसाएण मुक्को । ताणं चिय तैप्पभिइं अरहंतदेवया, साहुणो य दक्खिणेया ॥

तं एयं जहा तेणं कौकणयवंभणेणं सयंकयकम्मविवागजणियं दुक्खं संसारो य संपत्तो, एयं तुमए विं' अप्पणो पुत्तो सयमेव संसारमहाकडिइे छुट्ठो ॥

ततो तीए वाहभरंतनयणाए सगगरकंठाए महयादुक्ख-सोगाभिभूयाए भण्णति—न मए नायं, जहा वसुभूईस्स वंभणस्स पज्जंतो भविस्सइ ति । ततो महेवइणा भणिया—
20 को वा वसुभूईस्स वंभणस्स पज्जंतो ति ? । ततो सा भणइ—सुणसु अज्जउत्त !—

चित्थित्यविचज्जासे वसुभूईवंभणक्खाणयं

हे षं क्खले षं हे षं समए षं नंदपुरं नाम नयरं । तत्थ वसुभूई नाम वंभणो अज्जा-
वओ परिवसइ । भज्जा य से जज्जदत्ता नाम । तीसे य दो पुत्तभंडाणि—सोमसम्मो
पुत्तो, धूया य से सोमसम्मा । रोहिणी य से गावी । सो य वंभणो दरिहो । तस्स य
25 इथेण धम्ममहणा गिहिणा खेतनियत्तणं दिण्णेइयं । तेण य तहिं साली रुत्तो । रोवेऊण
य पुत्तं संदिसइ—पुत्त ! अहं नयरं गच्छामि, चंदग्गहणं भविस्सइ । तत्थ किंचि साहुपु-
रिसं दधनिमित्तं परथेमि । तुमं पुण एयस्स सोहणं परिरकरणं करेज्जासि । ततो एएणं
धण्णेणं, जं च आणेहामि, तेण तुब्भं सोमसंम्माए य विवाहधम्मो 'कीरिहि' ति । रोहिणी
य वियाइस्सइ ति । एयं यदित्ता गतो सो ।

१ णो दे० उ २ ॥ २ अयस० क ३ गो ३ ॥ ३ सुणियं दा० ॥ ४ ण्णत्थि ही ३ ॥ ५ हे भण उ २
विना ॥ ६ हाहुत्तं सा० उ ३ ॥ ७ तयप्प० उ २ ॥ ८ भतेणं ही ३ ॥ ९ ते त सं० दा० ॥ १० वि अइउ-
लुयाए अप्प० उ २ ॥ ११ भूताए ही ३ ॥ १२ भूहस्स उ २ ॥ १३ गिह० ही ३ ॥ १४ भूरवं० उ २ ॥
१५ संम्मयाए गो ३ क ३ ॥ १६ धीरइ ति उ २ विना ॥

तत्थ य अन्नया कयाइ नडो आगतो । सो य तस्स पुत्तो नडसंसुग्गीए नडो जातो ।
 घूया य से वंठेण पडिवण्णा गुधिणी जाया । रोहिणीए वि उक्कंतगंहाए गम्भो पडिओ
 खेतसाली वि अक्कामिऊणं असोहिज्जंता तणा जाया । सो वि यं वंभणो अकयपुत्रयाए
 रिक्तओ चैव आगओ सालिखेतस्स रोहिणीए य आसाए । वंभणी य दीणवयणा परि-
 तप्पंती अच्छइ । वंभणेण घरं पविट्ठेण दिट्ठा । सा अच्मुट्ठिया, दिण्णासण-पायसोएण 5
 पुच्छिया वंभणी—कीस दुम्मण ? ति । ततो ताए नीससिऊण जहाभूयत्थो परिकहिओ ।
 ततो णेण विसण्हियएण वंभणीं भणिया—पिच्छसु करयंतस्स परतत्तीतत्तिहस्स, अम्हं च
 मवियव्वयाए अण्णहा चितिया अत्था अण्णहा परिणामिया ।

‘साली रुत्तो तणो जातो, रोहिणी न वियाइया ।

सोमसम्मो नडो जाओ, सोमसम्मा वि गम्भिणी ॥’

10

ततो सो एधं भणिऊण सुवहुयाणि य चित्तेऊण ठित्तो तुण्हिक्को ।

एवं मए वि अत्था अण्णहा चितिया अण्णहा होयं ति—जहा वसुभूइवंभणस्स ॥

ततो सा गहवइणा भणिया—भदे ! पुव्वकयाणं निययाणं कम्माणं सुभा-उसुभंफळविवागो
 होवि । ततो सो गहवती पुत्तविओगसो गसंतत्तहियओ कालगतो । माया वि य पुत्तविओ-
 पदुइट्ठिया पइमरणेण य वलिययरं सोयदुक्खसंतत्तहियया पइमगगामिणी जाया । 15

जसमई वि घरं विकेऊण कुलहरं गया । सव्वाभरणाणि य पडलए काऊण णियदासचे-
 डीए हत्थे सेयवत्थपच्छादिते गणियाघरं विसज्जेइ । दिट्ठा य ते वसंतसेणाए । पुच्छिया
 य णाए दासचेडी—‘ए ! किमेयं ?’ ति । तीए भणियं—धम्मिल्लस्स भज्जाए पेसियं । ततो
 ताए विचितियं—एत्तिओ धम्मिल्लस्स घरसारो ति । ‘किं मे आभरणेणं ?’ ति दासचेडी
 भणइ—वधं, तद्देव धम्मिल्लस्सेव भज्जाते घरं । ततो अंगपडियारेण पल्लवएणं धम्मिल्लस्स 20
 विरत्तंपरिक्खयनिमित्तं, पिउमाउविपत्तिकारणं, घरविकयं, जसमईए कुलपरगमणं, आभर-
 णपेसणं च वसंततिलयाए सिट्ठं । पच्छा धम्मिल्लेण सुयं ।

वसंतसेनाए वसंततिलयासणवणं

तओ अन्नया कयाइ गणियामाया वसंततिलयं भणइ—पुत्ति ! निष्फळं दुमं पक्खिणो
 वि परिचयंति, परिमुक्के य नइ-दह-तलायादी हंस-चक्रवायपभियंओ सउणगणा परिचयंति, 25
 किं पुण अम्हाणं गणियाणं निर्देवेणं पुरिसेणं ? । ता एस धम्मिल्लो खीणविहवो जातो
 परिचइज्जउ ति । ततो तीए लवियं—‘अंयो ! ममं अत्थेण न कज्जं, तम्मि गुणाणुगतो

१ ए च उ० क इ गो इ उ २ ॥ २ आम्माए उ २ ॥ ३ य णं थं डे० ॥ ४ हूय शां० ॥ ५ भविवागा
 हेंति ति शां० ॥ ६ वसणप० ली इ ॥ ७ ष्ठी ‘किं’ ली इ उ २ ॥ ८ ताहे ताए ली इ । ततो तीए गो
 इ ॥ ९ एणेति ध० उ २ ॥ १० क इ डे० विनाअन्यत्र—चित्तपरिक्खयनि० ली० य० गो इ । चित्तपरि-
 क्तणनि० उ० ॥ ११ पुत्तो ध० ली इ ॥ १२ भित्तओ उ २ ॥ १३ निद्वेणेणं क इ ॥ १४ अंयं क इ ।
 अम्मो ! उ २ ॥

अधिकतरो य सिणेहो मे । सेल-काणण-वणसंडमंडियाए पुहवीए एयस्स सरिच्छयं अहमंत्रं
 न पेच्छामि । किं वा अत्थेणं मलसमेणं ? । अज्जउत्तमंतरेण य मा मं किंचि पुणो भणे-
 ज्जासि, जइ ते मए जीवंतीए कज्जं । एयस्स विप्पओगेणं हसिय-भणिय-रमिय-चंक्रमिते य
 से सुमरमाणी न जीविज्जा हं । एण य विरहियाए मम जीविउवायं चित्तेहि ति । गणिया
 ५ भणइ—होउ पुत्ति ! अलाहि, मज्झ वि य परमो मणोरहो, 'जो तुज्जं पियो सो मज्झं
 पिययरउ'त्ति वायाए सकलुसा भणिऊण, हियतेण वहुंनियटि-कवड-मायाकुसला छिद्दोवा-
 याइं मग्गमाणी विहरइ ।

ततो य काले वचमाणे अण्णया कयाइ वसंततिलया ण्हाया सुइपयाया भवित्ता आदं-
 सैणहत्यगया अप्पाणं पसाहेइ । माया य णाए भणिया—अम्मो ! आणेहि ताव अलत्तयं
 10 ति । ततो सो तीसे निच्चुसणलत्तओ पणामिओ । ततो सा भणइ—अम्मो ! किं एस अल-
 त्तओ नीरसो ? । ततो सा भणइ—पुत्ति ! किं एण कज्जं न कीरइ ? । तीए भणिअं—
 आमं, अम्मो ! । तओ सा भणइ—पुत्ति ! जहा एस नीरसो एवमेव धम्मिल्लो वि, नत्थि
 तेण कज्जं ति । ततो तीए लवियं—अम्मो ! एण तुमं न जाणसि किं पि कज्जं कीरइ ?
 ति । [सा भणइ—] आमं, न याणामि । तीए भणिया—अयाणिए ! एणं वती वलिजइ,
 15 ततो दीवओ बोहिज्जइ, मा अयाणिया होह, किह न कज्जं ? ति । एवं भणिया निरुत्तरवयणा
 तुण्हिक्का ठिया ।

ततो कइवएसु दिवसेसु गएसु सुहासणवरगयाए वसंततिलयाए पंडुच्छुक्खंडे पीले-
 ऊण उवणेइ । ताए य गहिया, र्साइउं पयत्ता, नत्थि य सिं कोइ रसो । ततो सा
 भणइ—अम्मो ! किं एए नीरसा ? । ततो तीए लवियं—जहा एए नीरसा एवमेव धम्मिल्लो
 20 वि । ततो तीए भणिया—अम्मो ! एएहिं ताव कज्जं कीरति । [सा मणति—] किह कीरइ ?
 ति । ततो णाए भणिया—देवकुल-घराईणं लिप्पणत्थं चिकप्पहो संसोहिज्जइ, तत्थ
 उरओणं वञ्चति ति । एवं भणिया निरुत्तरवयणा तुण्हिक्का ठिया ।

ततो पुणो वि काले वचमाणे तिलपूलयं मुज्जोहियं काऊणं उवट्ठाइ । ततो सा तं गहे-
 ऊण उच्छंगे झोड्ढइ, नत्थि एको वि तिलरुणओ । ततो मायरं भणइ—अम्मो ! नत्थि
 25 तिला, कीस ते एस तिलपूलओ आणित ? ति । तीए भणियं—जहा एस पूलओ शोडि-
 यप्पोडिओ वि, एवमेव धम्मिल्लो वि । नत्थि एण किंचि कज्जं, ता अलाहि एणं ।
 ततो सा भणइ—मा एवं भण, अम्मो ! एएहि वि कज्जं कीरइ (अन्थायं-८००) ।
 तीए भणियं—कहं ? सा भणइ—अग्गिणा डहित्ता रारो कीरइ, ततो वत्थादीणं
 सोहणनिमित्तं उवउज्जइ ।

१ जीवंतीए १ । ३ ॥ २ हूणि नियं उ २ ॥ ३ 'सयह' कं० उ २ ॥ ४ निप्पूसा उ २ ॥ ५ सा
 पडिम उ २ ॥ ६ 'पिय एसिं क ३ ॥ ७ सुग्गादि सं० ॥ ८ शाडे' छी ३ उ २ ॥ ९ ततो सा मणति
 वहा उ २ ॥ १० शादि उ २ विना ॥

ततो एवं भणिए पडिभणइ—किं तव पुरिसा न भविस्सन्ति ? वसंततिलयाए भणिया—
अहो तुमं सि कयग्घा, जहा वायसा तहं ति । ततो तीए लवियं—कहं वायसा कयग्घ ?
ति । ततो वसंततिलयाए भणियं—अम्मो ! सुणसु लोईअसुई—

कयग्घयाए वायसक्खाणयं

इओ य किर अतीते काले दुवालसवरिसिओ सुभिकरओ आसी । तत्थ वायसा मेलयं 5
काऊण अण्णोणं भणंति—किं कायवमग्घेहिं ? यद्दो छुहमारो उवट्ठिओ, नत्थि जणवएसु
वायसपिडियाओ, अण्णं वा तारिसं किंचि न लब्भइ उज्झणधम्मियं, कैहियं वचामो ? ति ।
तत्थ सुहुवायसेहिं भणियं—‘समुदतडं वचामो. तत्थ कायंजला अहं भायणेज्जा भवंति, ते
अहं समुदाओ मच्छए उत्तारिऊणं दाहिंति. अण्णहा नत्थि जीवणोवाओ’ संपहारेत्ता गया
समुदतडं । ततो तुद्धा कायंजला, सागय-ऊभागण य सैम्माणिया, कयं ध तेसि पाहुण्णयं । 10
एवं ततो तत्थ कायंजला मच्छए उत्तारित्ता देंति । वायसा तत्थ सुहेण कालं गमेति ।

ततो वृत्ते वारससंवच्छरिए दुम्भिकखे जणवएसु सुभिकखं जायं । ततो तेहिं वायसेहिं
संपहारेत्ता वायससंघाडओ ‘जणवयं पलोएह’ ति पेसिओ, ‘जइ सुभिकखं भविस्सइ तो
गमिस्सामो’ । सो य संघाडओ, अचिरकालस्स उवलद्धी करेत्ता आगतो । साहति य वायसाणं,
जहा—जणवएसुं-वायसपिडिआओ मुक्कमाणीओ अच्छंति, उट्ठेह, वचामो ति । ततो ते संप-15
हारंति—किह गंतवं ? ति । ‘जइ आपुच्छामो नत्थि गमणं’ एवं परिगणेत्ता कायंजले सदा-
वैत्ता एवं वयासी—भागिणेज्जा ! वचामो । ततो तेहिं भणियं—किं गम्मइ ? । ततो भणंति—
न सकेमो पइदिवसं मुहं अहोभागं पासित्ता अणुट्ठिए चेव सुरे । एवं भणित्ता गया ॥

एवमेयं तुमं पि वायससरिसीं, जानामि, धम्मिल्लसंतिएण अत्थेण उद्दुया समाणी
भणसि ‘छुहेह धम्मिल्लं’ ति । एवं च तीए भणिया लज्जियं तुण्हिक्का ठिया । 20

ततो तीए घुत्तीए अइरागरत्तं वसंततिलयं जाणिऊण ‘न तीरइ मोएउं’ ति परिगणे-
ऊण कैच्चइदेवयानिमित्तं काऊण घरे आणंदो सैहाविओ । वसंततिलयाए य सघो सहिजणो
निमंतिओ—गणियाओ वारियाओ य । आमंतियाओ य गणियाओ । ततो गंध-धूव-मुष्फ-भत्तेणं
जट्ठेसुं घरदेवएसुं पच्छा धम्मिल्लो ण्हाओ पुयओ, परमसुईभूओ, सघालंकारभूसियसरीरो
लट्ठे भोयणमंडवे रज्ज-पेज्ज-भोज्जावसाणे सजिए (?) सहियाजणपरिवारिओ वसंततिलयाए 25
सहिओ पाणं अणुभवति ।

धम्मिल्लनिवासणं तच्चिंता य

ततो अइपाणपसंगेण अचेयणभूओ जाओ, परिदुच्चलएगवत्थो य नयरवाहिरियाए अ-

१ इयं सुइं वां॥ २ ते हुवां कसं० उ २ विना ॥ ३ हामां उ २ ॥ ४ वासपिं० ही ३ ॥ ५ ही
३ विनाअयत्र—कहिं वं उ० । कहं वं क ३ गो ३ ॥ ६ वृकागेहिं ही ३ विना ॥ ७ उ सि सं० उ २ ॥
८ व सि ही ३ शो० ॥ ९ वितो क ३ ॥ १० सं जाणामि ही ३ ॥ ११ यविलया तुं उ २ ॥
१२ गो० वा० विनाअयत्र—कवडदे कसं० संघं० वं० उ २ । कडदे० ही ३ मो० ॥ १३ सज्जाविं उ २ ॥
१४ वादां उ २ ॥
व० हिं० ५

दूरसामंते नेऊण छड्ढिओ । पाभाइयसीयलेणं वाएणं आसासिओ समाणो परिवुद्धो अप्पाणं भूमीए पडिअं पेच्छइ । तओ य उड्ढिओ समाणो चिंतिउमारद्धो—अहो ! मुहुत्तंतररमणीयं गणियाहिययं विसमिव विवागफलं, सा नाम तारिसी पीई, सा मधुरया, अणुयत्तणा, पणओवेयारो य सबं कैयुत्तवं. अवि य—

- 5 वेसविलयाण एसो, जाणामि कुलक्कमागओ धम्मो ।
 धवलं रणेणं काउं, खणेण मसिकुच्चयं देति ॥
 आंसीविसस्सें य भुयं-गमस्स रणेणं य वग्घपोयस्स ।
 मधुस्स हुयवहस्स य, वेसाणं य को पिओ नाम ? ॥
 चोपुड्ढघडयं मसिम-क्खिअं पि रामेति अत्यलुद्धाओ ।
 10 सिरिविच्छलंछियंगी, मुहाए विण्हुं पि नेच्छंति ॥
 अत्यस्स कए जाओ, वेसाणं वि नियमुहाइं अप्पंति ।
 अप्पा जाणं वेसो, परो णु किह वड्ढहो तासि ? ॥

एवं चिंतिऊण पच्छा गंतुं पयत्तो । बहुकालेण पुबुद्धिद्वेण मग्गेणं किह वि निययघरं गतो । तत्थ वि अण्णाणयाए दारनिउत्तं पुरिसं पुच्छति—भाय ! कस्स इमं घरं ? । तेण लवियं—
 15 कस्स तुमं जाणसि ? । [सो भणइ—] धम्मिल्लस्स ति । ततो सो पडिभणइ—
 माया सोएणं मया, पिया य गणियाघरे वसंतस्स ।
 धम्मिल्लसत्याहमुय-स्स कामिणो अत्थनासो य ॥

ततो सो तं वयणं सोऊणं वजाहओ विव गिरिसिहरपायवो 'घस' ति घरणियले पडिओ । मोहावसाणे य उड्ढेऊण चिंतिउं पयत्तो—'पिउ-माउविप्पओगदुक्खियस्स विभवर-
 20 हियस्स का मे जीविए आस ?' ति हियएणं सामत्थेऊणं नयरओ निग्गओ । जीवपरिषा-
 गकयमईओ एअं जिण्णुजाणं नाणादुम-लया-गुच्छ-गुम्मगहणं, विविहविहगणादितं, परिस-
 दिह्य-भग्ग-ओसरियंभीत्तपासं मरियधीन्तीच्छयमत्तो तं अइंगओ । ततो अयसिक्कुसुमसन्नि-
 कासेणं तिक्खेण असिणा अप्पाणं विवाडेउं पयत्तो । तं च से आउइं देवयाविसेसेण
 हत्याओ घरणियले पाडियं । 'न वि सत्यमरणं मे' ति चिंतिऊण बहुए दारए साहरित्त
 25 अग्गि पविट्ठो । सो वि महानदिहहो विव सीयलीभूतो । तत्थ वि न चेव मओ । ततो
 तेण विसं उइअं । तं पि य मुक्कतिणरसी विय हुयवहेण. उदरग्गिणा से वड्ढं । पुणरवि
 चित्तेउं पयत्तो—'सत्थ-उग्गि-विसभक्खणेण नत्थि मरणं' ति तरुसिहरं विलग्गामि । ततो
 थ से अप्पा मुक्को, मूलरासिपडिओ विय उवविट्ठो ठिओ । ततो केग वि अविण्णायरुवेणं
 अंधरायाए भणिओ 'मा साहसं, मा साहस' ति । ततो दीहं निस्ससिऊणं, 'नत्थि एत्थ
 30 वियाओ' ति चिंतापरो शिपायंतो चिट्ठइ । एयं च ताव एयं ।

वसंततिलयाए पइण्णारुहणं

इयए वि वसंततिलया पभायकाले उट्टिए विणयरे तेयसा जलंते मएण विप्पमुक्का स-
माणी मायरं भणति—अम्मो ! कहिं सो धम्मिल्लो ? ति । ततो तीए लवियं—को तेहिं
जुणवणंठाणमंतगमणं करेइ ? ति । पुत्ति ! न याणामि 'कहिं गतो' ति । ततो तीए नायं,
जहा—'एयनिमित्तं चेवं अउवो ऊसवो कतो, तां एतीए एस दोसो' ति चित्तिऊण विमा-5

३. णिआ संती पइण्णमारुहइ—

एसो वेणीवंधो, कओ मए धणियसपइण्णाए ।

मोत्तवो य पिण्णं, मत्तूण य आवयंतेणं ॥

एवं च वदित्ता ववगयगंध-महा-उलंकारुणा, णवरं सरीरअणुपालणत्थं सुद्धोदयविच्छ-
लिअंगी कालं गमेइ ।

10

धम्मिल्लस्स अगडदत्तमुणिसमागमो

ततो धम्मिल्लो वि उट्टेऊण तहिं जिण्णुज्जाणे हिंढिउं पयत्तो । तत्थ य घणपत्तल-विसा-
ल-भांभीर-तरुणपत्तपल्लवनिवद्धनिउरंयभूयस्स, कुसुमभरोनमंतसंचयस्स, भमरसुहरोवगुंजिय-
सिहरस्स, वायवसपकंपमाणनचंतपल्लवग्गहत्यस्स असोगवरपायवस्स हिद्धा निविद्धं, जिणसा-
सणसारदिद्धपरमत्यसच्चभावं, वहुगुणंमणंतसुमणं, समणवरगंधहत्थिं पेच्छति । तेण य सिउ-15
महुपुव्वाभिंला(भा)सिणा भणियो—धम्मिल्ल ! अबुहजणो विव किं साहसं करेसि ? ।

तो वंदिऊण देविं-द्वंदियं तवगुणागरं साहुं ।

५. २५. वेइ दुहियो मि भयवं !, पुविं घम्मं अक्राऊणं ॥

ततो साहुणा लवियं—किं ते दुक्खं ति । [तओ धम्मिल्लेण भणियं—]

जो य न दुक्खं पत्तो, जो य न दुक्खस्स निग्गहसमत्थो ।

जो य न दुहिए दुहियो, तस्स न दुक्खं कहेयवं ॥ ति ।

20

ततो साहुणा भणियो—

अहयं दुक्खं पत्तो, अहयं दुक्खस्स निग्गहसमत्थो ।

अहयं दुक्खसहावो, मज्झ य दुक्खं कहेयवं ॥

ततो तेण भणियं—किं पुण भयवं ! तुच्चेहिं ममाओ वि अइरित्तं दुक्खं पत्तं ? ति । साहुणा 25

भणियं—आमं । तओ धम्मिल्लेण जहावत्तमपणो सव्वं परिकहियं । ततो साहुणा लवियं—

सुणसु धम्मिल्ल ! अणन्नहियओ सुह-दुक्खं जारिसं मए अणुभूयं तं ते परिकहेमि ति—

अगडदत्तमुणिणो अप्पकहा

अत्थि पमुहयजणसव्वसारयहुविहनिप्पज्जमाणसव्वघणनिचओ विज्जाविणीअविण्णाणणा-

१ °व एस ऊसवो कओ उ० । °व एस व्हेइओ कओ शा० ॥ २ ततो तीए शा० विना ॥ ३ °ए
णव शा० ॥ ४ °निक्खं शा० ॥ ५ °गुणगण सवण सनं उ० । °गुणमणसुमणं सनं शा० ॥
६ °मिकासिं की ३ ॥

णजुद्धी अवन्ती णाम जणवओ । तत्थ य अमरावइसरिसलीलविलंबिया उज्जेणी नाम नयरी । तत्थ य जणवए पयाणं परिपालणंसमत्थो, संपुण्णकोस-कोट्टागारविभवो, बहुसौहणवाहणो, अणुरत्तमंति-भिक्खवग्गो राया जियसत्तू नाम । तस्स य सारही ईस-
५ उत्थ-सत्थ-रहजुद्ध-निजुद्ध-तुरगपरिकम्मकुसलो, अमोहरहो नाम नामेणं । तस्स य कुलस-
रिसाणुरुत्वा भज्जा जसमती नाम । ताण य अहं पुत्तो अगडदत्तो नाम नामेणं ।

ततो ममं भवियव्वयौए शुद्धययाए य दुक्खाणं बालभावे चैव पिया उवरओ । भज्जुमरणदुक्खिया ममं च सोयभाणी माया मे सुक्खोत्तररुक्खो इव वणइवेण सोयगिणा
१० अंतो अंतो डज्जइ । तं च तहादुक्खियं सरीरेण परिहायमाणीं अभिक्खणं अभिक्खणं च
रोवमाणीं पासित्ता पुच्छामि—अम्मो! कीस रोवसि? त्ति । ततो ममं निबंधे कए
समाणे कहिउमारद्धा, जहा—एस अमोहप्पहारी नाम रहिओ, एस ते पिउउवरयमेत्तस्स
संतियं सिरिं पत्तो. जइ ते पिया जीवंतो, तुमं वा ईस-उत्थ-सत्थकुसलो हंतो, तो नु
१५ एस एरिसिरीए भायणं हंतो, एवं वा सिंघाडग-तिय-चउक्क-चउक्क-रच्छामुहेसु उवल्लतो
विहरेज्ज त्ति. तं एयं पक्कखकडुयं दट्ठं पिउउवरमं च ते सुमरमाणी अंतो अतीव डज्जामि ।
ततो मया माया भणिया—अत्थि अम्मो! अम्हं कोइ वयंसओ अण्णो ईस-उत्थ-सत्थ-
कुसलो? । ततो ताए कहियं—अत्थि कोसंबीय पिउउस्स ते परममित्तो 'दट्ठप्पहारि' ति
नाम एकलेइसालिओ य, तमहं एक्कं जाणामि । ततो मया माया भणित्ता—अम्मो! गच्छामि
कोसंबिं दट्ठप्पहारिस्स रहियंस पायमूलं, ईस-उत्थकलाओ सिक्खिउणागच्छामि । ततो
तीए महया विमहेणं अन्नपुण्णाओ ।

ततो हं गतो, पविट्ठो य कोसंबिं । तत्थ य मया दट्ठप्पहारी 'ईस-उत्थ-सत्थ-रह-
२० रियसिक्खाकुसलो आयरिउ' ति विणउणएण उवगंतूण पणमिओ । पुच्छिओ अहं तेण—
पुत्त! कओ आगओ सि? । ततो से मया कुलधरादीतो सव्वो पयंधो, पिउणो य नामधिजं,
अत्तणो य आगमणं सव्वं परिकहियं । ततो अहं तेण पिउणा पुत्तो विव समासासिओ,
भणिओ य—वच्छ! अहं ते जहासिक्खियं सव्वं निरवसेसं सिक्खावेमि त्ति । मया य
विण्णविओ—घन्नो मि, अणुगिहिओ मि त्ति । ततो सो भणइ—नवरं धित्ति करेहि त्ति ।
२५ ततो सोहणंसि तिहि-करण-नक्खरत्तदिवसमुद्धत्ते सउण-कोउएहि ईसत्थाउवविट्ठो आरंभो
कओ । कट्ठिआ सिलगा, गहितो पंचविट्ठो मुट्ठी, जियं पुण्णागं, लद्धो मुट्ठियंधो, ठिया
य जायलकरासिग्घया, दट्ठप्पहारित्तं च, ट्ठविट्ठे ईस-उत्थे पांडि(मन्थायं—९००)यो
जंतमुक्के य निक्कण्णो, अण्णेमु य तरुपटण-उत्त-भेज्ज-जंतफारचरियाविहाणेमु अवघा-
रिउयदिट्ठामु सत्यविहीसु ।

१ उवाचं ० ॥ २ एतासं ० ही ३ ॥ ३ एतासणं ० धां विना ॥ ४ गसइ ० उ २ विना । एवमेत्ति ॥

५ याए कम्मगुहं ० धां विना ॥ ६ मया भणिं ही ३ उ २ ॥ ७ पित्ति कं ० धां विना ॥ ८ एपाड उक्कं
उ २, विना ॥ ९ पुणागं ही ३ ॥ १० पविपणे ही ३ ॥

अगददत्तस्य सामदत्ताय परिचओ

ततो अहं अण्णया कंयाई आयरियगिहरुक्खवाडियाए अइगंतूण जोगं करेमि । तस्स य गुरुभवणस्स सएज्जयभवणे एणा वरतरुणी दिवसे दिवसे फल-पत्त-सुमण-भुप्फदामस्सि-
वण-लेट्टुएहि य मे पहरेइ । ततो तं गुरुसंकाए विज्जागहणलोभेण य इच्छंतो वि न तत्थ
अणुरागं वंसेमि ।

5

ततो कइवएसु दिवसेसु अइकंतेसु जोगं करंतस्स मे तत्थेव रुक्खवाडियाए पलंघलंबंत-
कसण-रत्ततरपल्लेवस्स, कुसुमभरणमियअग्गसालंस्स, भमर-महुकरिकुलोवैगिजंतमहुलवव-
सइकुहरुस्स, रत्तासोयवरपायवस्स हेट्ठा साहं वामहत्थेण अवलंघिऊण एगुक्खित्ततरुक्खंतं-
धचिद्वित्तचलणा णवसारभूयं जोषणयं बहंती दिट्ठा मे तरुणजुवती । सा य नवसिरीससर-
सुकुसुमोवमाणकंचणकुम्भसरिसएहिं चलणएहिं, अहविच्चर्मचकिइएणं कयलीखंभसमाणएणं 10
ऊरुजुयलेणं, महानदीपुलिणंसंधंसाकारणं जंघएणं फालियमज्जमज्जंततरंतं सुयसन्निभं वत्थं
नियत्था, हंसायलिसइसन्निभेणं रसणाकलावएणं, ईसिसंजायमाणरोमराई, कामरइगुणकरेहिं
उरतइसोभाकरेहिं संघंसयपरिवहुमाणेहिं सज्जणमेत्ति व निरंतरेहि य पओहरेहिं, पसत्थल-
क्खणाहिं रोमोवच्चियाहिं बाहुलंतियाहिं, रत्ततलकोमलेहिं नाइरेइवहुलेहिं अणुपुंघिसुजातं-
गुलीरत्तवंवनहेहिं अगहत्थेहिं, नाइपलंब-रत्ताधरा, सुजाय-सुद्ध-चारुदंतपंती, रत्तुप्पलप- 15
त्तसन्निगासाए जीहाए, जक्खण्यत्तुंगएणं नासावंसएणं, पसइपमाणेतिरियायतेहिं नीलु-
प्पलपत्तसच्छहेहिं नयणएहिं, सगयएणं भुमयाजुयलएणं, पंचमिंदत्तरिसोवमेणं निडालपट्ट-
एणं, कज्जल-भमरावलीसन्निभेणं मिउ-विसेय-सुगंधिनीहारिणा सबकुसुमाहिवासिएणं केसह-
त्थएणं सोभमाणेणं, सवंगोवंगपसत्थ-अवित्तण्हपेच्छणिज्जुवा दिट्ठा भए ।

चित्तियं च मे—किं नु एयस्स भवणस्स देवया होज्ज ? उदीहु माणुसिं ? चि । ततो मए 20
उवरिं होती निज्जाइया, नवरि नयणा से णिमेसुम्भेस करंति, ततो मए नाया 'न एस
देवया, माणुसी एस' चि । पुच्छिया य मे—भदे ! कासि तुमं ? कस्स वा ? कुओ वा
पसि ? चि । ततो तीए ईसीसिहसिंयैदीसंतरुवलट्टसुद्धदंतपंतीए वामपायंगुट्टएणं भूमितलं
लिहंतीए अहं भणिओ—अजउत्त ! एयस्स सएज्जयभवणस्स गहवइजक्खदत्तस्स धूया
इं सामदत्ता नाम. दिट्ठो य मया सि बहुसो जोगं करेमाणो, सैनं च मे हियए पविट्ठो, 25
तीपभिइं च अहं मयणसरपहारदूमियहियया रइं अविंदमाणी असरणा तुमं सरणं पवन्ना.

१ ०पुहि हियय मे क १ ॥ २ ०लुवतस्स उ २ विना ॥ ३ ०वरिज्जं ही ३ । ४ ०वरिज्जं क ३ गो १ ॥
५ ०मविलक्खएणं उ ० । ६ ०मचक्खिहएणं ही ३ क १ गो १ ॥ ५ ०णसंघसाकां क ३ गो १ ॥ ६ ०भं नियं कसं
शां विना ॥ ७ ०सावलिं क ० उ २ ॥ ८ ०ईसिं उ २ ॥ ९ ०लयां उ २ विना ॥ १० ०पुन्वं उ २ ॥ ११ ०दयादं
गो ० स ० गो १ ॥ १२ ०णातिरेयाऽऽयं उ २ ॥ १३ ०वित्तसुं शां ० ॥ १४ ०दाहो उ २ ॥ १५ ०सिउण
य दीसं ही ३ । १६ ०सिय दीसं उ २ ॥ १६ ०स्स महम्मयमं शां विना ॥ १७ ०प्रतिपुं च्चिद सोमदत्ता
इत्थिच सामदत्ता इति पाठान्तर इत्यन्ते । नस्माभिच्छ सर्वत्र सामदत्ता पाठ काट्ट ॥ १८ ०मम च से हिदं
शां विना ॥ १९ ०तयप्पं उ २ ॥

मा य मे समागमं इमं अवमण्णेज्जासि. अवमाणिया तुमे अहं तुह विरहदुक्खिया खणं पि तुं न समत्या जीवितुं ति । एवं भणमाणी पाएहुं मे पडिया । ततो मए उट्ठावेऊण भणियं—सुयणु ! णणु एस अविणओ अयसो य, गुरुकुलपा(वा)से न खमो विणयातिकमो ति । सा य मे पुणो भणति—भट्टिदारय ! न किर सो कामी बुचइ, जो जा य कुले 5 सीले य प्रचर्पायं च रक्खति । मया भणिया—एवमेयं ति, किंतु मम सरीरेण जीविण सौविया कइवए ताव दिवसे पडिक्खादि, जाव उज्जेणीए गमणोवायं चित्तेमि । ततो कहै कह वि ससवहं पत्तियाविया गया नियगभवणं । अहमवि तं तीह रुवाइसयं हिय-एणं वहंतो अणांगपरिसोसियसरीरो य तं चेव मणेणं वहंतो तीए समागमोवायं चित्तयंतो कह वि दिवसे गमेमि, गुरुजगलजाए अणायारं गूहंतो अच्छामि ।

10 ततो अण्णया कयाइ गुरुजणाणुआओ सिद्धविज्जो सिक्खादंसणं काउं रायकुलं गतो । तत्थ य असि-खेडयैगहणं, हत्थिखेलावणं, भमंतचक्कं, गत्तंतरगयं, वाउह्लयवेयविज्जयादीयं सिक्खियं सधं जहा पूंगयं दाइयं । ततो पेच्छयजणो सधो विन्हाविओ हयहियओ जाओ, मज्झं सिक्खागुणे आयरिए य पसंसंति । राया भणइ—‘नत्थि किंचि अच्छेरयं’ ति । णेव विन्दिहो । भणइ य—किं ते देमि ? ति । ततो मया विण्णविओ—सामि ! तुच्चे मम 15 साहुकारं न देह, किं ते अण्णेण दाणेणं ? ति । ततो भणति—

किं सिक्खिएण तुज्झं ? मज्झं सिक्खं तु अवहिओ सुणसु ।

इह चेव अहं नयरे, सिंहलिसुय नंदणी आसी ॥

सिरिओ दूयाणत्ती, आसविवत्ती य कुलघरविणासो ।

निगमण खाइयाए, जा दुप्पडंतप्पणा बोही ॥

५३१० ५

20 एवं च वदिता साहिउं पयत्तो सो तीतं भवगाहणं । सुणसु देवाणुत्पिया !—

जियसत्तुरायपुव्वभवसंवंधो

अत्थि इहेव कोसंबीए नयरीए हरिसेणो नाम राया । तस्स य अगमहिसी धारणी देवी । तस्स य रण्णो अमच्चो सुलुद्धी नाम । तस्स य भज्जा सिंहली नाम । तीसे य पुत्तो आणांदो नाम, सो य अहं आसी । तत्थ य मम असुहक्कम्मोदर्षणं कुट्टरोगो जातो । ततो 25 तेण रोगेण संतप्पमाणो अप्पाणं च निंदंतो आउं अणुपालेमि ।

ततो अण्णया षेणइ कालेणं जणणविसयाहिवेणं सपेसिओ दूओ आगतो इमं नयरं । रायकुलं च पविट्ठो दूयाणुरुवेणं सकारेणं महत्तेणं सवारिओ । ततो अन्नया कयाइ अहं पिउणा सभवणं नेऊण नाम-विभवसरिस संपूइओ, उयविट्ठा य आलाय-संवहादिं राय-

१ अमाणेजा ० ८० । अमाणेजा ० छी ३ ॥ २ हू क र गो ३ ॥ ३ णु निवत्ति ० ८ २ विना ॥ ४ सहिया ० ॥ विना ॥ ५ विह विह ० ॥ ६ पदितो ० क र गो ३ ॥ ७ अयमहं गो ० रा ० वा ० ० ॥ ८ अयेजाया ० ८ ॥ ९ पहायव ० २ ॥ १० सीह ० ८ २ । पवनेपि ॥ ११ अयेप्य ० ॥ १२ अिय ० ० ॥ १३ तो भीयं ० ८ २ विना ॥ १४ अं उजायतो गो ० ॥

की ६।

- परिधायगावसह-रत्तंवर-बद्ध-कोट्टय-दासीघर-आरामुज्जाण-सभा-पवोसु सुण्णदेवल-विहारेसु संसिया अच्छंति. तत्थ य चोरा उम्मत्तपरिधायगणाणाविहल्लिगिवेसपरिच्छण्णां, बंधमणवे-सधारिणो, विविहसिप्पकुसला य विगयविसरूवयाए य भमंति । ततो अहं एयाइं ठाणाइं अप्पणा चारपुरिसेहि य मग्गावेमिं चारावेमि । चारावेऊण य उवायकुसलो निग्गओ ।
- 5 निहाइऊण ईकओ चेव अहं एकस्स नवहरियेपल्लववहुसाहसीअलच्छायस्स सहयारपायवस्स हेट्ठा निविट्ठो दुब्बल-भइलवत्यो चोरगहणोपायं चिंतयंतो अच्छामि । नवरि य धाउरत्तव-त्यपरिहिओ, एगसाडियाउत्तरासंगो, संखरंडियचद्धपरिकरो, तिदंड-कुंडिओलइयवामहत्य-खंधपदेसो, गणेत्तियावावडदाहिणकरो, नवरइअकेस-मंसुकम्मो, किं पि मुणमुणायंतो तं चेव सहयारपायवच्छायमुवगतो परिधायओ । विवित्तभूमिभागे तिदंडयं अवलंवेऊण, अंब-
- 10 पल्लवसाहं भंजिऊण उवविट्ठो । पेच्छामिं य णं पट्टीहरूढणासं, उक्कुडुयसिरावेडियचलणं, उच्चद्धपिंडियादीहजंभं । आसंकिंयं च मे हिययं तं दट्टूण—तक्करजणपावकम्मसूयगाइं च से इमाइं जारिसयाइं लिंगाइं दीसंति, नूणमेस चोरो पावकारि ति । भणइ य ममं—बच्छ! को सि तुमं अधिप्पिबलसंततो? किंनिमित्तं हिंडसि? कत्तो वासी? कहिं वा वच्चसि? ति । ततो मया तस्स हिययहरणदक्खेण भणिओ—भयवं! उज्जेणीओ हं परि-
- 15 क्खीणविहवो हिंडामि ति । ततो तेण परचित्तहारिणा भणिओ हं—पुत्त! मा वीहेहिं, अहं ते विउलं अत्यसारं दलयामि । मया भणिओ—अणुगिहीओ मिं पिउनिविसेसेहिं तुग्भेहिं ति । जावंयं एवं अण्णमण्णं संलवामो ताव य लोयसक्खी अदरिसणं गतो दिणयरो । अइकंता य संज्ञा । तेण य तिदंड (भन्याग्रं—१०००) गावसत्थयं कट्टिऊण बद्धो परियरो । उट्टिओ य भणइ मंसं—अइ! नगरं गच्छामो ति । ततो अहमवि ससकियो छेयवुंठीप-
- 20 थारेण तमणुगच्छामि । चितियं च मए—एस सो नयरपरिमोसंओ तक्करो ति । पविट्ठा भो य नयरं । तत्थ य उत्ताणयणपेच्छणिज्जं फस्सइ पुण्णविसेससिरिसूयगं भवणं । तस्स य आरामुहेण नहरणेणं संधिं छिदिदं पयत्तो सुहच्छेदभूमिभागे निविट्ठो । सिरिवच्छसं ठाणं च छेत्तूण अइगतो मज्झ वि य जणियसंको । णीणिआओ य णेणं णाणाविहभंडमरि-याओ पेडाओ । तत्थ य मं ठवेऊण गतो । ततो चितियं च मे—अत्तगमणं से करेमि, मा-
- 25 णं विणेासे मं ति । ताव य सी आगतो जक्करदेवलाओ सत्थिहए दरिदपुरिसे धेत्तूणं । ते थ ताओ पेडाउ गेण्हाविया, निद्धांइया मो नगराओ । भणइ य ममं—पुत्त! एत्थ जिण्णु-ज्जाणे सुहुत्तागं ताव निहाविणोयं करेमि^६, जाय रत्ती गलइ र्हाव गमिस्सामि ति । ततो

१ णवेसहरत्तवद्ध^७ उ २ विना ॥ २ वासुण्णं क ३ उ २ ॥ ३ एमि चारावेऊण^८ सी० य० विना ॥ ४ इच्छाओ कसं० उ० विना ॥ ५ अणुपल्लवह^९ उ २ ॥ ६ एमि जाणपट्टी^{१०} उ २ विना ॥ ७ उक्कुडुय^{११} उ २ विना ॥ ८ ममं भणइ य, पुच्छति, वच्छ! उ २ विना ॥ ९ कत्तो तुम क ३ । कत्तो तुमं मो ३ उ २ ॥ १० एव य ए^{१२} सी ३ ॥ ११ ममं, मगरं अहं उ २ ॥ १२ उरिय प^{१३} उ २ विना ॥ १३ एतमो । ए^{१४} पवि^{१५} उ २ विना ॥ १४ एतेमि णं ति वा^{१६} विना ॥ १५ निहाइ^{१७} उ २ विना ॥ १६ एमि वा^{१८} । रेनो^{१९} उ० ॥ २० ततो ग^{२०} उ २ ॥

मया लत्रियं—तात ! एवं करेमो । ततो जे एकपासं अइयंता । ततो तेहिं पुत्सिंहिं ठवियाउ पेडाउ, निदावसं च उवगया । सो य अहं च सेजं अन्तरिऊण अडियमइयं काऊण अच्छामि ।

ततो अहं सइरं उद्वेऊण अयबंतो रुन्तरसंछण्णो अच्छामि । तेण य निदावमगए जाणिऊण वीसंभपाइणा निघिणहियएण ते पुरिसा मारिया । तो पच्छा मज्झ समीयना-5 गतो, ममं रैत्तच्छयहुमुमपत्तसत्तरे अपेच्छमागो मगिउं पयत्तो । ततो मया तरुगहन- साहपच्छाइअसरीरेण पहाइऊण सिग्घयाए पक्कुं हरिऊण मम अहियदंतो अंसदेसे असिणा आहतो । ततो सो अद्वच्छिण्णसरीरो ददप्पहारीकओ पटिओ । पहागयसंभ्रेण य अहं भणितो—वच्छ ! मह इमो असी, एयं य पित्तूण यत्र मसाणस्म पच्छिममागं. गंतूण संतिज्जंपरस्स भित्तिभाए सहं फरेज्जासि त्ति. तत्थ भूमिपरं मम भगिणी यत्तइ ताए 10 एयं अर्थि दाएजासि. सा ते भज्जा भविस्सइ, सघदघस्स य सामी भविस्ससि, अण्णं य वं भूमिपरं. अहं पुण गादप्पहारो अइयंतजीवियो त्ति ।

ततो अहं असिज्जहिं गहाय मसाणम्भासे^१ सण्णिविद्वं संतिज्जपरं गतो । फतो य मे सहो । निगगया य ततो भवणातो भवणवासिणी भवणवणदेवया पेच्छणिज्जरूया । सा भणइ—फतो सि तुमं ? ति । ततो मया से असिलह्ठी दावियो । वितण्णवयण-हिययाए य 15 सोयं निगहंतीए ससंभमं अतिनीओ सतिज्जपरं, आसणं च मे दिन्नं । सुहवीसत्योवायं चा- रुकुसलो सुसंकिंयं से चरियं अवलक्खेमि । सा य मम अंघादरेण फूरहियया सयगिज्जं रयइ । भणइ य—एत्थ सरीरवीसामं फरेसि त्ति । ततो अहं तत्थ निहालक्खरमुवगतो । यक्कित्तच्चिचाए य अण्णं ठाणं गंतूण ठितो पच्छण्णं । तहिं च सयगिज्जे पुबजंतजोगस- जिजा सिला सा तीए पाइया, पुण्णिगया य सा सेजा । सा य हद्द-तुद्धमणसा भण-20 ति—हा ! हा ! हतो भायचायउ त्ति । ततो अहं निदा(डा)इऊण वं बालेमु पेत्तूण भगानि— दासि ! को मं पाएई त्ति ? । ततो सा मम पाएसु पडिया 'सरणागया मि' त्ति भणति । महिलासहावभयविद्वभला मए आसासिया 'मा भाहि' त्ति । ततो तं पेत्तूण रायकुलं गतो । सधं च रण्णो जहावत्तं परिकहियं । सो य चोरो विवण्णसरीरो रंण्णा आइद्वेण णयरत्तणेण विद्वो । भगिणी से रायकुलं पवेसिया । जहासन्निहिअं च दद्वजायं जणत्त समहावियं । ततो 25 रंण्णा जणवएण य पूइतो हं । ततो पूया-सफारलद्वविहयो कयजयसहो पुरीए अच्छामि ।

अगडदत्तस्स सामदत्ताए सज्जिं सदेसगमणं

ततो सामदत्ताए अंगसुत्तसुसकारिया दूरिया संगमकारिया संगमिया नाम । सा य

१ इमो । ततो जे एकपासं जेमो । ततो जे पक्कं ही० य० शा० विना ॥ २ जं रइऊण ही ३ ॥
 ४ सत्तच्छदपठं शा० ॥ ५ प्रायं उ २ । एवमज्जेपि ॥ ५ भूमिगृहे मम उ २ विना ॥ ६ स्तेज
 नित्ति उ २ विना ॥ ७ जीव भवं शा० ॥ ८ एगहियं ही ३ ॥ ९ अपनीं शा० ॥ १० एपाहं
 ही ३ ॥ ११ उवळं शा० ॥ १२ सम्पादं शा० ॥ १३ पुत्ति उ २ विना ॥ १४ रण्णे उ ३ विना ॥
 १५ एणा पुरज्जणं उ २ ॥ १६ रिणा आगया संगमं उ २ ॥

मम उवंगंतूण भणइ—अज्जउत्त! मयणसरपहारदूमियहिययाए सामदत्ताए नैवसमागम-
 संसग्गीसंभोगसल्लोदएण आसासेहि सरीरयं. किं वहुणा? इच्छामहल्लकडोले आसात-
 रंगभंगपउरे कामसमुदे निवुडुमाणीए समागमउत्तारणपोतो होहिति असरणयाए सरणं ।
 ततो सा मए करतलसंपुडेणं घेत्तूणं हियए निवोदएणं (?) तीए अग्गहत्थे भणिया—‘सुयणु!
 5 सज्जो हं सदेसं गंतुं ति आणेह सामदत्तं’ ति भणिया । ततो सा गया, आगता य
 सामदत्ता । तं च अहं दट्टूण नवपाउसकालकुसुमियकलंवरुक्खो विव कंटेइयसब्रोम-
 धूवो जातो । ततो रूवविन्ध्यमयणसरसंतत्तहियएणं धणियं उवगूहिया । सा वि य अणं-
 गसैरतावसोसियसरीरा दहमिव अंगमंगेहिं मे अतिगया । ततो सुरायवतत्तमिव वसुहं
 आसासेतो तीय विन्ध्यणीयरूवं पेच्छंतो न तिप्पामि । समासासेऊण सामदत्तं दद-
 10 धंघणेमीयं, पसत्थलक्खणतुरयजुत्तं, तदत्तं, गमणजोगं, सबोवगरण-पहरणसज्जं रहं
 घेत्तूण आगओ । आरुहिया य मे सामदत्ता रहवरं । ततो मे नियगवलदप्पमसहमाणेणं,
 जणस्स कित्तिविवरं मग्गतेणं नामतं पगडियं—‘जो मे देवाणुप्पिया! नवियाए माऊए दुद्धं
 पाउकामो सो मम पुरओ ठाउ त्ति. एस अहं अगडदत्तो सामं घेत्तूण वच्चामि’ ति
 भणित्ता पत्थिओ उज्जेणिं विविहदध्वगहियपाहेओ । निर्गया य मो नयरीओ, कतो य मे
 15 दिसादेवयाणं पणामो, चोइया तुरया, तुरयवेअ-रहलहुयाए य दूरं गया मो । तत्थ य
 पुरगवीसामणनिमित्तं एगंते सीयलजलवभासे [* आसे *] वीसमंतो सरीरजवणत्थं आहारं
 थोवं थोवं च अहिलसंतो सामदत्ताचित्तरक्खणनिमित्तं । सा वि य सामदत्ता वंधववि-
 प्पओगदुहियहियया मम अणुराणेणं सोयं निगूहमाणी कह कह वि आहारं आहारोइ । ततो
 एवं वचामो । पत्ता मो अंतियगामं वच्छाजणवयस्स । तस्स य नामस्स अदूरसामंते पाणि-
 20 यसमीवे वंधावेऊण तुरए चारेमाणो अच्छामि ।

पिच्छामो य गामसमीवे महंतं जणसमूहं । तओ दुवे पुरिसा आगंतूणं ममं भणंति—
 ‘सागं न्साभि’, ‘फ्तो, आगमं, ? ति, फ्तो, प, गम्ह, ? ति, ? त्तो, मप, न्छियं—कोसं-
 वीओ आगच्छामि, उज्जेणीं वचामि त्ति । ते भणंति—अम्हे वि तुब्भेहिं समं वचामो
 उज्जेणिं जइ पसाओ अत्थि । मया भणियं—वचहं ति । ततो ते पुणो वि ममं भणंति—
 25 सामि! सुणह, इत्थ किर पंधे हत्थी मारेति, दिट्ठीविसो सप्पो, दाहणओ वग्घो, अज्जु-
 णओ चोरसेणावई पंचहिं निअंइसएहिं सद्धिं संपरिवुडो सत्थे धाएमाणो अच्छइ ति
 किह गंतथं? ति । ततो मया भणियं—नधरि मम छंदेण, वचहं ति, नत्थि’ मे पइमयं
 ति । एवं भणिया संता ‘जहा आणवेहं’ ति भणिउं गया । सेहि य तेसि सत्थेइयउ-
 रिसाणं जहाभणियं परिकहियं । ‘तहं’ ति ते भणिऊण सधे गमणसज्जा जाया ।

१ अक्खं उ २ विना ॥ २ भवसं मो० गो ॥ ३ एण हियं पृ विवेदेऊणं तीए दां० । एण तीए उ० ॥
 ४ समागं दां० ॥ ५ कंसुइं ओ ॥ ६ सरसो दां० विना ॥ ७ एतं दट्टूण गमं उ २ ॥ ८ पणामो
 य नं उ २ विना ॥ ९ पहिसि उ २ विना ॥ १० निगुदत्तं उ २ ॥ ११ ते (भे) पं दां० विना ॥

इत्यंतरे य तिदंड-कुंडियवगहस्थो एगो परिधायगो तेसिं पुरिसाण समीवे आंगंतूणं भणति—पुत्त! कथं भे गंतव्वं? ति । तेहिं भणियं—उज्जेणिं ति । ततो सो भणइ—अहं पि तुम्भेहिं समं उज्जेणीं वधेज्जा । तेहिं भणियं—सामि! अणुगहो णे, वधेह । ततो से एगं पुरिसं सत्यमहत्तरयं उत्सारेऊण भणति—पुत्त! मम एगेण भिकखायेरेण देवस्त धूवसुद्धं पंचवीसं दीणारा दिन्ना' एवं भणिऊण धुत्तीए कूडदीनारे तस्त दाइए । ततो सो 5 सत्यमहत्तरओ भणति—भववं! मा धीहेह, अहं यहुरो दीणारा अत्थि. जं अहं होहिति तं तुम्भं पि होहिति । ततो सो परितुट्ठो समाणो आसीसं पउंजिऊणं मम सगासं आंगंतूणं तं चेव सधं परिकहेइ, कहित्ता य गतो । ततो चित्थियं मया—'न सोहणं एएण समं गमणं. निच्छएण एस तत्तरो परिधायगो. जत्तं करेयधं, अप्पमाओ य' एवं परि- गणेऊण दिवससेसं खवेमि ।

10

अगददत्तस्स अडवीए गमणं

ततो सूरत्यमणवेलाए तुरए पाणियं पाएऊणं जोइओ रहवरो । सामदत्ता य कयत्तरी- रपाणियकज्जा रहं विलग्गा । ततो मे तुरया दुयं विलंबिया. । ततो य मे अडविदेवैयाणं पणामो कतो, विलग्गो रहवरं, संगहिर्या आसरासीओ, चोइया तुरया, पयट्टिओ रहवरो गंतुं पयत्तो । ततो ते सत्थेहयपुरिसा तेण सह परिधायएणं पभूयगहियभत्त-पाहेज्जा रहवरं 15 मे समंइति । समइकंता र्थं सो जणवयं, पविट्ठा य मो अडविं, अप्पसुद्धाहिं वसदीहिं येसुसाणा वचामो । पत्ता य मो णाणादुम-लयगहणसल्लणपायवुदेसं एगं गिरिनदिं । तत्य मे ठविओ रहवरो रहपरिहिंणसुहे भूमिभागे । सो वि य सत्थेहजणवओ अप्पणा जहि- च्छियासु रुक्खच्छायासु आवासिओ ।

ततो सो परिधायओ ते भणइ—पुत्त! अहं भे अज्ज सधेसिं पाहुण्णयं करेमि. एत्थ 20 य अडवीते गोउलं. तत्य मया पयागं गच्छंतेण उज्जेणीओ आवंतेण वरिसारत्तो फओ. ते य मे गोवा परिचिया, तत्य व्रचामि. तं तुम्भे अज्ज मा रंधण-पयणं करेज्ज' ति भणिऊण गतो । तओ मज्झण्हदेस-काले पायस-दहि-दुद्धभंण य विससंजुत्ते काऊणं आगतो । ते भणइ—पुत्त! एह, देवसंतियं भत्त-पाणं भुंजह । ततो वेहिं मम समीवं एगो पुरितो पेसि- ओ—सामि! एह, भुंजह ति । ततो मया भणियं—सीसं मे दुक्खइ ति. तुम्भे पुण एयं 25 भिण्ण-पाणं मा भुंजेइ जइ मे सुणइ । ततो सो पडिसेहिओ । कहियं च णेण तेसिं पुरिसाणं, तत्त य परिधायगहत्त । ततो परिधायगो आंगंतूणं भणति—देवाणुप्पिया! गेण्ह देवकियं सेसं ति । मया भणियं—सविसेसं मे ण जीरइ ति । ततो सो 'महाहुंठो अयं'

१ एयं भ० क ३ गो ३ ॥ २ दाएइ उ २ ॥ ३ ०रया दी० उ २ ॥ ४ कहेत्ता उ २ ॥ ५ प्यागं उ २ विना ॥ ६ प्या य मे रस्सीओ शां० ॥ ७ उंति क ३ ॥ ८ य मो षं कं० उ २ ॥ ९ पस्सं शां० विना ॥ १० ते उ २ विना ॥ ११ प्या गंगं गं ली ३ ॥ १२ भाणि उ २ ॥ १३ भत्तपाणं उ० ॥ १४ ०ह चिजइ ली० य० क ३ गो ३ ॥ १५ ०हा इमं विं शां० विना ॥

ति चिंतेऊण गतो, तेसिं पुरिसाणं सुहासणवरगयाणं तं भत्तमप्पणा एव परिकरबद्धो परि-
वेसणं करेइ । ततो ते अण्णाणयाए विससंजुत्तं भत्त-पाणं सुहंसुहेणं^१ उवमुंजंति । तव य
सूरो अवरविसिं अंहिलसइ । ततो ते विसपरिगयसरीरा अचेयणा ठिया । ततो तिदंढक-
 द्वाओ असिं कद्धिऊण तेसिं सीसाइं छिंदित्ता असिहत्यो मम मूलं धावमाणो आगतो ।
 5 मम खंधे असिं निसिरंतो मया खेडणं वंचिऊण खगोणं निसिट्टमुट्टिण रोसेणं आहतो,
 जहा से ऊरुजुयलो धरंणिवट्टे पतितो ।

१. २५५० ३६५१ ५१।

ततो सो भणइ—पुत्त ! अहं घणपुंजतो (ग्रन्थाम्—११००) नाम चोरो, न केणइ
 छलियपुबो. साहु तुमं सि सुपुरिसो एको साऊए जातो त्ति । पुणो य मे संलवइ—‘वच्च !
 एयस्स पघयस्स पुरिच्छमिहे कौलये दोणहं नतीणं मज्झदेसभाए अत्थि महइमहालिया
 10 पत्थरसिला. तत्थ भूमिघरं. तत्थ मया सुप्पभूयं घणं विडत्तं. वच्च, गेणहसु त्ति. मम य
 अगिसक्कारं करेहि’ त्ति भणित्ता कालगतो । ततो अहं दारुते साहरित्ता ज्ञामेमि. ज्ञामेत्ता,
 इत्ये पाए य पक्खालेत्ता, रहवरं जोएत्ता पट्टिओ । चित्तिं च मया—किं मे घणेणं ? ति ।

ततो मे पंथं समोयारिया तुरया । सामदत्ताए सद्धिं वच्चामि त्ति । पत्ता य मो णाणा-
 विहरुकखगहणं, वैड्डि-लयावद्धगुच्छ-गुम्मं, गिरिकंदरनिज्जरोदरियभूमिभागं, णाणाविहस-
 15 उणरडियसहाणुणाइयं, अईवभीसणकरं, भिंगारविरसरसियपउरं; कत्थइ वग्घ-उत्तभइधु-
 धुरुधुरंतमुहलं, वानर-साहामिएहिं रवमाणसइ, पुक्कारिय-हुंदुयाइएण य कण्णसहालभी-
 सणकरं; पुलिंदवित्तासिएहि य वर्णहत्थिविदएहिं गुलगुलंतयहुलं, कत्थइ मडमडस्सभजं-
 तसइइवणं, कत्थइ ‘धोच्छडियसमित्ति-तंदुल-मास-भिण्णघयघडिया कूरऊरलीओ य
 पविद्धतेइभायणे य बहुविधपयारे छत्तयउवाहणाउ य छड्डियाउ पासिऊण चित्तिं मया—इ-
 20 त्थिपोरभयवित्तासियस्स सत्थिइयजणस्स इह विदवो नूणमासि त्ति । तत्थउच्चासे पेच्छंता
 अडवीए वच्चाओ । पेच्छामि य जूहपरिभट्टं एकहंमहंतपलंववालप्पमेयग पुरओ (?) मग-
 च्चासे ठियं वणहत्थि । तं च दहूण सामदत्ता भीया । आसासिया य मए सामदत्ता,
 भणिया य—भीह ! अहं रहसइं सोऊण आलइयकण्णो रोसवसाइहो आहाइउकामो अइ-
 उगयाए य भूमिनिसण्णेणं जहणेण वद्धो विव दीसइ । ततो सो संवेहियगसौढो, निहा-
 25 रियच्छिजुयलो विरसं आरसिऊण अग्गहत्थेण भूमितलं आहंतूण मम वहाए हघंमागतो ।
 ततो मए आहावंतस्स सिग्घयाए अमूढयाए य तिण्णिं सायमा कुंभीभागम्मि लाइया । तेहिं
 य सो गाढपहारदूमियसरीरो ररं आरसिऊण तरुसाहाउ भंजंतो विपलातो । यवगयम-
 याए य भणियं सामदत्ताए—गतो सो गयवरो ? त्ति । मया भणिया—सुयणु ! गतो त्ति ।

१ अहियत्तं २ ॥ २ णियट्टे क ३ गो ३ । णियट्टे ए ३ ॥ ३ सो सो ए ३ गो ३ ॥ ४ कालं उ
 २ निना ॥ ५ पेहियाव ३ ॥ ६ णयहं उ २ निना ॥ ७ वोत्तिउदितसमिं ३ ॥ ८ वपूयं ३ ॥
 ९ ॥ १० महंतं उ २ ॥ १० मे आरंत्तं ३ ॥ ११ णिग षाणा सायं ३ ॥ १२ भंजितो
 उ २ निना ॥

ततो पट्टिया मो, गया य थोवंतरं, सुणामि य लोहाकरधम्ममाणधमधमेंतसहं । आसं-
 क्रिओ णे हिंर्यएणं—सप्पेण य भवियघं ति । पेच्छामो य पंथम्मि ठियं पुरतो, अंजणपुं-
 जनिगरप्पयासं, निह्णालियजमलजुयलजीहं, उक्कड-कुड-वियड-कुडिल-कक्कसड-वियडफडा-
 डोवकरणदच्छं, तिभागूसियसरीरं, महाभोगं नागं । भीया य सामदत्ता, परिसंठविया य
 मे । तुरग-रहसहसंजणियरोसो आहाइओ मुयंगमो, आधावंतस्स य मया आयतजतंपमु- 5
 केणं अद्धयंदेणं सभोगं से सिरं धरणियले पोंडियं । तओ तं परलोयपाहुणयं काऊण वघामो ।

पेच्छामो य अपरितंतकयंतनिघडियदुकरं, पुरतो पलवंतकेसरसदं, महह्वविफालियनं-
 गुलं, रत्तुप्पलपत्तनियरनिह्णालियग्गजीहं, आभंगुर-कुडिल-तिकखदादं, ऊसवियदीहंनंगुलं,
 अइभीसणकरं वघं । अइभीसणं च तं दहूण सामदत्ता अदिट्टपुवभया भीया थरंहरायमा-
 णसघंगी उच्चिग्गचित्ता वघं पलोएइ । भणिया य मे—मुंदरि ! मा वीहेइ ति । सो वि 19
 उच्छरंतो विव आहाइतो वघो । तस्स य मे आहावमाणस्स कणवीरपत्तसत्यसफला पंच
 वाणा मुहे छुडा । ततो सो तेहिं वाणेहिं गाढप्पहारीकतो विपलाओ ।

ततो पुणो य पिच्छमार्णं णाणाविहपरहणावरणसंकुलं, उक्कट्टिपुडिहत्थेडियउवुम्मीसं
 विविहपरहणावरणगहियसन्नाहं परवलं च पत्तं । चितियं च मया—एए चोरा अग्हे परि-
 सुसिडकामा इओ आगच्छंति । ते दहूण विविहवेसधारिणो पकंपमाणसघसरीरा मममवग्- 15
 हिं पयत्ता सामदत्ता । भणिया य मया—मा विसायं गच्छाहि, पेच्छ, मुहुत्तंतरे एते
 पउरचोरे सघे जमनिलयं नेमि ति । ततो सा पयइकायरहियया मम वयणेण परिसंठ-
 विया । अहमवि तेहिं र्मंतओ परिवारिओ । मए वि अत्य-सत्यनिउणत्तणेण पडुयत्तणेण
 य सरप्पहारवित्तासिया भग्गा समंततो विप्पलाया । ततो तेसिं सेणावती वायामकटिणगत्तो
 धणुविकहूणपलंबदीहवाहुजुयलो चोरे आसासितो रहप्पहारजोगे भूमिभागे सण्णदोवेद्विओ 20
 अज्जुणओ नाम । अहमवि तुरए आसासेऊण सघाउहपरिहत्थं अप्पाणं काऊण वाहिओ मे
 रहवरो ततोहुत्तो । तेण वि य मर्महुत्तो पयट्टाविओ तुरओ । तओ सरपहकर-चडगर-परंप-
 राहिं अण्णोणस्स छिदं मग्गमाणा जुग्गामो । ततो से अंतरं अलभंतेणं चितियं मए—
 समत्थो एस चोरो. न एस सक्कइ एवं पराजिणित्ता. एस रहजुच्चकुसलो अण्णहा छलेउं
 न तीरइ. अत्यसत्थे य भणियं—

25

“विसेसेण मायाए सत्थेण य हंतघो अप्पणो विवह्णमाणो सत्तु” ति ।

‘इमं च एत्थ जुत्तं’ ति एसा सामदत्ता सघालंकारविभूसिया रहतुंडे पसिडिलअहो-
 वत्था ठायउ. एईए रूवावेसियचक्खु हंतघो । ततो मे ठविया सामदत्ता रहतुंडस्स पुरतो ।
 ततो सो रूव-जोघग-विलासविम्हियहियतो तत्यगयदिट्ठी । ततो से मया विहलं” दिट्ठि

१ थयो ति सप्पे ३१० विना ॥ २ ता पमु उ २ ॥ ३ द्दचंदे की ३ ॥ ४ पटि उ २ विना ॥
 ५ परसा उ २ ॥ ६ भाणो उ २ ॥ ७ च एतं उ २ ॥ ८ समं परि उ २ विना ॥ ९ दो चिट्ठि उ २
 विना ॥ १० ममाइ उ २ ॥ ११ दिहे जाणितं नी उ २ विना ॥

जाणिऊणं नीलुप्पलसन्निगासेण आरामुहेण थणपएसे आहतो । ततो सो तुरगाओ उयरिऊण भणइ—

नाहं वाणेण हओ, हओ मि वाणेण मगरकेउरस्स ।

जो भंडणे पयत्तो, महिलाण मुहं पलोएमि ॥

* 5 एवं च सो वदित्ता कालगओ । ततो तस्स ते चोरपुरिसा सेणावइं मारियं दडूपं विव-
ण्णपहरणावरणा पलाया ।

अगडदत्तस्स गिहागमणभाइ

तो हं निज्जियसत्तू अज्जुणयं हंतूण सामदत्तं च समास्तासेऊण पत्थिओ उज्जेणिं,
पत्तो य कमेणं, पविट्ठो य माऊए घरं । निद्धाइया य मम आगमणं सोऊण पुत्तवच्छला
10 मे माया । रोवमाणीए य रहाओ उडुण्णो अवयासिओ अग्घाइओ य सीसे । सा वि य
सामदत्ता उयारिया रहातो, पडिया अम्मोपाएसुं । आणंदियहिययाए य अवयासिया,
अविह्वमंगलेहि च अहिन्दिया, घरं च णाए पवेसिया । सयण-मित्त-बंधुवग्गो य पियपु-
च्छतो आगतो जहाविह्वं संपूइओ । पेसजणेण य तुरया रहो य जहाठाणं पवेसिया
ओरुभिया य । सधदवा आउह-पहरणोपकरणाणि य घरं पवेसियाणि ।

15 ततो अवरदियसे मज्जिय-जिमिय-पसाहिओ रायकुलं रायदरिसणनिमित्तं गतो । तओ
पडिहारसविओ पविट्ठो । दिट्ठो य मे राया पणमिओ य । कहियं च से 'अमुगपुत्तो' ति ।
ततो परितुट्ठेण राइणा सधं मे पिउसंतियं कम्ममणुण्णायं, दुरुगो य पूयासक्कारो कओ । ततो
अहं लद्धपायसक्कारो नियगघरं गतो भाउसुत्सूतणपरायणो सामदत्ताए समं कालं गमेमि ।

ततो अत्रया कयाइ रत्ता पुरस्स उज्जाणजत्ता आणत्ता । निग्गओ राया । जणवओ य
20 जहाविह्व-इद्धि-सक्कारविसेसेहिं अण्णोण्णं अइसयमाणो नियगविह्वै-रूयए दायंतो निग्गतो ।
अहमवि निययमित्त-बंधुवग्गपरियरिओ सविभववियाणसूएण इद्धिविह्वेण सामदत्ताए सद्धिं
उज्जाणं गओ । तत्थ य विविह्वसज-पेज-गीय-वाइय-हासरवसद्वोमीसेणं उज्जाणे पीइसुहं
जणो अणुहवति, अन्हे वि ।

ततो जहामुहं अणुहविऊण परियणसहिओ अवरणहवेलाए तओ अइगतुं पयत्तो पुर-
25 जणो । अन्हे वि य सज्जा नयरं पविसिउं, ताव य सामदत्ता अइसुत्तयवद्धिदोलाए खेइंती
काकौदरेण सप्पेण रइया । ततो धुणंती सा अगहत्थे आहाविऊण मम उच्छंणे पडिया
'अज्जउत्त! परित्तायह, अवरद्धा मि' ति भणति । ततो मया संभंतहियएण 'भा भाहि' ति
मणिपा, उवगूदा य । विसवेगपुण्णा राणेग य अचेयणा जाया । तं च दडूग जीयविप्प-
मुकं मोहमुवगतो हं । पच्छाऽऽगतो य यद्धं विलयामि, ताव य अत्थंगतो दिशसयरो । विस-
30 जिओ मे परिजणो परं अम्माए मूलं । अइकंता य संत्ता । अहमवि तस्स उज्जाणदेवउ-

लस्स तं चेतूण दुवारमूले अच्छामि विलवंतो 'हां सामदत्ते! बहुदुक्कसहाइए! कीस मम परिच्चयसि?' ति सोयपुण्णहियतो ।

तत्थ य अद्धरत्तवेलाए अइक्कमंतविज्जाहरजुयलस्स अम्हं चेव भवियत्तयाए अणुकंपा जाया । उव्वइयं च मिहुणयं । भणिओ य णेहिं अहं—केण एसा विवण्ण? ति । ततो मया भणियं—अहिणा रइया । ततो तेण साणुकंपेण सहत्थेण छित्ता 'किं सुवसि?' ति भणंतेण । 5 ततो सा उट्टिया । मया वि सो विज्जाहरत्तरुणो पणमिओ, गतो अहंसणं गयणमग्गेणं ।

अम्हे वि देवउलं उवगया । भणिया. य मे सामदत्ता—मा वीहेसि, अच्छ मुहुत्तं जाव मसाणाओ अग्गि आणेमि । ततो हं अग्गि चेतूण आगतो, पेच्छामि य तम्मि देवकुले उज्जोवं । पुच्छिया य मे सामदत्ता—किमेस उज्जोवो? ति । ततो तीए लविअं—हत्थग-यस्स ते अग्गिस्स देवउले उज्जोओ संकंतो दीसइ । ततो मया लविअं—असिलट्ठी ताव 10 गिण्हसु जाव उज्जोवं करेमि ति । गहिया य तीए असिलट्ठी । ततो अहमवि अग्गि उज्जा-लेडं पयत्तो । अग्गओ य मे असिलट्ठी पडिया । ससंभंतेण य पुच्छिया—किमेयं? ति । ततो तीए लविअं—संभमो मे जातो, जेण मे असिलट्ठी हत्थाओ भट्ट ति । ततो अग्गि जालेऊण पविट्ठा मो देवकुलं, वसिया य । गया य सा रयणी । विमलं पभायं जायं । तओ य पभायकाले^१ मित्त-वंधव-त्तयण-परिजणो य सोऊण 'अण्हयसरीरा जाया सामदत्त' ति 15 आणंदिंयाँ । हरिसिया यँ मो देवउलाओ घरमागया । अम्हा य ममं सामदत्तासहियं दइण परं परितोसमुवगया । विसयसुहं च अण्हवंतो सामदत्ताए सद्धि अच्छामि ।

अह अण्णया कयाइ रौइणा आणत्तो—वच्च दसपुरं अभित्तदमणस्स रत्तो दूयत्तणेणं ति । ततो हं तं आणं पडिच्छिऊणं नियगपरिवारसंपरि(मन्थाअम्-१२००)वुडो गओ दसपुरं, पविट्ठो य, पडिहारसाँविओ य रायसगासं उवगतो । दिट्ठो य मे राया । पणमिऊण य 20 जहासदेसं विण्णविओ । उवणीयाणि पाहुहाणि । दिण्णावसह-लद्धसक्कारो य अच्छामि ।

तत्थ य मज्झण्हदेस-याले सुतोवदिट्ठेण विहिणा तस-पाण-भीयरहिणं पंथेणं जुगंतर-दिट्ठी तवतणुइयसरीरो समणसघाडगो आवाँसं मे भिक्कान्निमित्तं अइगतो, साहुजोगे य पएसभागे ठितो । ततो मया पणमिऊण जहोववण्णसाहुजोगेणं फासुयदाणेण पडिलाभितो, निग्गतो य । तयणंतरं च पुणरवि विइओ संघाडगो आगतो, दिण्णा य से भिक्कया, ततो 25 ते वि जिग्गया । मुहुत्तंतरस्स पुणरवि तइओ संघाडगो पविट्ठो । वित्तियं च मया—किं मण्णे मग्गपरिभट्ठा, उदाहु भंदभिक्कयाए, घरगंभीरत्तणविज्जासेण वा पुणो पुणो आग-च्छंति इमे साहू? । ततो मे भिक्खं दाऊण विन्नविया—भयवं! कहिं परिवसह? । तेहिं भणियं—उज्जाणे ति । एवं भणिऊण पडिगया । अहमवि मुहुत्तंतरेण कयमत्त-पाणा-उव-

१ हे उ १ विना ॥ २ ले मे सव्ववं उ २ विना ॥ ३ प्ह उ २ विना ॥ ४ क० मो० विनाअव्व-
य माहपरं ७ ३ गो० चां० । य मो घरं उ० ॥ ५ रायणा दा० । रण्णा बी ३ ॥ ६ साहिमो चां० ॥
७ भासपरे भिं चां० विना ॥

स्सए जाणिरुण एकओ चेव गओ उज्जाणं । पेच्छामि य ते तवसा सूरुओ इव दिपंते । उव-
 गंतुं पणमिया मे, उवविट्ठो य तेसिं पायमूले । पुच्छिया य मे—भगवं! भगवंतो को धम्मो? ।
 ततो तेहिं अहिंसादिलम्बणो साहुधम्मो सावयधम्मो गुत्तिमूलो य संखेवेण कहिओ । ततो
 मे अमयनिव कण्णजलीहिं पाउं विन्दिहयहियएण पुच्छिया—रुत्तोचया भयवं! तुब्भे!
 5 किह वा पव्वजाभिमुहा जाया?, सरिसरूवधारिणो य पढमजोवणे वट्टमाणा दीसह, परमो
 य मे विम्हओ तुब्भे दट्टूण जाओ त्ति । ततो ताण जेट्ठेण लवियं । सुण सावय! अवहिओ—
ददधम्माइमुणिछकसंबंधो

अत्यि विंज्जगिरिसन्निविट्ठा अमयसुंदरा नाम चोरपट्टी । तत्थ य चोरसेणावती अणेगप-
 ह्लियणपयावो अज्जुणओ णाम । सो य बहुसमरलद्धलक्खो पट्टीजणमणुपालेंतो परिवसइ ।

10 अहण्णया कयाइ कोइ रहेण तरुणीसम्मगो तरुणो अडवीए अइकमति । ततो तेण
 सेणावइणा अभिभूओ । तेण य रहचरियाकुसलेण विवाडिओ, सो य अन्ह जेट्ठो भाया ।
 ततो अन्हे छज्जणा भाउसोयसंतत्तहियया, विसेसओ य इत्थिजणेण नेव्वच्छियंता तं रहम-
 ग्गेण अणुसरंता उज्जेणिं गया भाउवाययं मारेउं । 'एत्तो से' त्ति तरस य छिइइं मग्गंता
 अणुगच्छामो ।

15 ततो अण्णया कयाइ उज्जाणजत्तं गतो । चित्तियं च अन्हेहिं—एत्थ वीसरयो
 इंतवो त्ति । उज्जाणं गया मो, तत्थ य कणिट्ठो मे भाया अहिमरो पउत्तो,
 अन्हे वि एगंते अच्छामो । ततो सघजणे नियत्ते तरस भज्जा सप्पेण खइया,
 उवरया य सा । तेण य सवो नियगजणो विसज्जिओ । एकओ चेव देवउल्लेदुवारमूले
 पेत्तूण विलयंतो अच्छइ । अन्ह य भाया दीवसमुग्गयहत्थो पुव्वपविट्ठो तम्मि देवउले तं

20 मारेउं कयववसातो । ततो तहिं विज्जाहरेण अइकमंतेण जायाणुकंपेण सा जीवाविया,
 उट्टिया य । ततो य से तरुणो तं तरुणिं देवउले ठवेऊण अग्गिकारणा गतो । ताव य
 अन्ह भायैणा अग्गिसमुग्गो उग्घाडित्तो । सा य भणिया—अहं ते भत्तारं विवाडेऊण तुमं
 पेच्छामि । जइ य रहस्सेंभेयं फरेसि ता तुमं पि नत्थि त्ति । तीए भणियं—अहं चेव णं
 मारयामि । ततो तेण अन्ह भाउणा लवियं—किह तुमं मारेहिसि? । तीए भणियं—एस

25 अग्गि पेत्तूण एहिति, मम य हत्थे असिलहिं दाहिइ, ततो अहं तस्स अग्गि जालित्तसं
 सीसं छिंमामि त्ति । तओ अन्ह भाउणा अच्मुवगयं । आगओ य सो अग्गि पेत्तूण ।
 भणइ य—किं देवउले उज्जोउ? त्ति । ततो तीए लवियं—तुह हत्थगयस्स अग्गिस्स एस
 उज्जोउ त्ति । ततो तेण लविया—एयं ताव असिलट्ठी गिण्हसु त्ति, जाव अग्गि जालेनि
 त्ति । गहिया य ताए असिलट्ठी । सो य अग्गि जालेउं पयत्तो । सा य असिलहिं फट्ठिरुण

/ 30 आहंतुं पयत्ता । ततो अन्ह भाउणा चित्तियं—'अहो!!! साहसं महिलानं' ति हियए चित्ति-

ऊण हत्ये आह्या । पडिया य सा भूमीए असिलट्टी । संभंतो सो तरुणो पुन्नुइ—किमेयं ?
ति । ततो तीए लवियं—मोहो मे जाओ, तेण असिलट्टी हत्याओ भट्ट ति । ततो ते रतिं
रवेऊण णाडूपमाणं परं गया ।

'सो य मे भाया पडिमापट्टिच्छादितसरीरो रतिं गमेऊण आगतो अम्ह पासं मधं
जहापरं साहइ । ततो अम्हे छ वि जणा इत्थिजणसाहसं दट्टण विरत्तपरयात्ता, इत्थिजणं 5
प निर्दंता, निविन्नकाममोगा पयइया जिणसासणधम्मं सोऊण दट्टंघित्तस्म पायगूले ।
तेणं य गुरुणा संवेगं जाणिऊण नामाणि कयातिं, तं जहा—ददधम्मो, धम्मरुई,
धम्मदासो, सुवओ, ददपओ, धम्मपिउ ति ॥

ततो तेहिं साहहिं एयं कहिए धम्मिहइ ! मया पणमिऊणं विण्णविया—'भयं ! अहं
सो तुम्हं भायपायओ मिह. जहाकहियं प तुम्हेहिं सधं गए अणुभूयं. जं तीए नाहसं 10
गुरा समीवाओ उयलद्धं, इत्थीजणसद्धा य मे नट्टा. तं मम पसीयइ, संसाराड्डीरुड्डिडे
पणस्संतस्स जिणमग्गवंसणेणं अणुपेतुं सहत्यनित्यारणं फरेइ' ति षोचूण चलणेसु
निवडित्तो । ततो तेहिं अहं धम्मे ठविओ । रिण्णा य^३मे महइया, धम्मोपगरणं प ॥

एयं मया संसारवाससुलहं सुह-दुक्कमणुभूयं. तं मा अयुहजणपत्यणिज्जासु सुहजण-
परिवजियासु महिलासु अतीय रइपसत्तो होहि. अवि य— 15

गंगाए बालुंयं सा-नरे जलं हिमवतो य परिमाणं ।
जाणंति बुद्धिमंता, महिलाहियं न याणंति ॥

तं एवंगुणजाइयासु वेसविलासिणिमहिलियासु को ते पत्तिओ अणुराओ ? जं अप्पाणं
परिसयसि. विरमसु महिलाजणवग्गाओ 'इह-परलोए वि दुहायहाउ' ति परिणोऊणं ॥

ततो धम्मिहणेण आगडदत्तो विण्णविओ—भयं ! न सद्यो इत्थिजणो एवंगुणजाइओ 20
ति. सोईणाओ वि अत्थि, जहा सा धणसिरी परपुरिसविदेसिणी अप्पाणं सारफरमाणी
पारस वरिसाणि अच्छिया. तारुण्णए वि वट्टमाणीए न चेय सीलव्याणि रंढियाणि । ततो
भववया आगडदत्तेण भणितो—का सा धणसिरी ? किइ पा पारस संवच्छरानि अप्पाणं
सारफरमाणी अच्छियं ? ति । तेण भणियं—सुणह भयं !—

ददसीलयाए धणसिरीणायं

अत्थि अर्चती नाम जणवओ । तत्थ उज्जेणी नाम नयरी रिद्धित्थिमियसमिद्धा । तत्थ
राया जियसत्तू नाम । तत्थ रण्णो धारिणी नाम देवी । तत्थ य उज्जेणीए नय-
रीए दसदिसिपयासो इच्चो सागरचंदो नाम । मज्जा य से चंदसिरी । तस्म पुत्तो चंद-
सिरीए अत्तओ समुहदत्तो नाम सुरुवो । सो य सागरचंदो परमभागवउदिस्साहं-

१ 'द्वितित्त' डे० नो १ । 'द्वितित्त' डो० ॥ २ 'जेव वे सुह' उ २ ॥ ३ से उ ३ रिग ॥
४ 'सुपाण य सारवज्जहिमव' क १ ॥ ५ 'प य वरितावहाउ' डो० ॥ ६ 'इत्थो रि क १ ॥
७० हि० ७

पत्तो भगवद्यमीयासु सुत्तओ अत्थओ य विदितपरमत्थो । सो यं तं समुद्दत्तं दागं
गिहे परिखायगस्स कलागहणत्थे^१ ठवइ, 'अन्नसालासु सिक्कंतो अण्णपासंडियविट्ठी हवेजा' ।

ततो सो समुद्दत्तो दारगो तस्स परिखायगस्स समीवे कलागहणं करेमाणो अण्णया
कयाइ 'फलगं ठवेमि' त्ति गिहं अणुपविट्ठो । नवरिं च पासइ नियगजणणीं तेण परिखां-
५ गेण सद्धि असच्चमायरमाणीं । ततो सो निग्गतो इत्थीसु विरागसमावण्णो 'न एयाओ
कुलं सीलं वा रक्खंति' त्ति चित्तिऊण हियएण निव्वरंथं करेइ, जहा—न मे वीवाहेयुवं ति ।
ततो से समत्तकलस्स जोव्वणत्थस्स पिया सरिसकुल-रूव-विहवाओ दारियाओ वरेइ । सो
य ता पडिसेहेइ । एवं तस्स कालो वयइ ।

अण्णया तस्स सम्माणं पिया सुरद्धमागतो व्यवहारेणं । गिरिनगरे धणसत्थवाहस्स
१० धूयं धणसिरिं पडिरूवेणं सुंकेणं समुद्दत्तस्स वरेइ । तस्स य अन्नायमेव तिहिगहणं
काऊण नियनगरमागओ । ततो तेण भणितो समुद्दत्तो—'पुत्त! मम गिरिनयरे भंडं
अच्छइ, तत्थ तुमं सवयंसो वच. ततो तस्स भंडस्स विणिओगं काहामो' त्ति वोत्तूण वयं-
साण य से दारियासवंधं संविदितं कयं । तओ ते सविभवाणुरूवेणं निग्गया, कहावि-
सेसेणं य पत्ता गिरिनयरं^२ । वाहिरओ य ठाइऊणं धणंस्स सत्थवाहस्स मणुस्सो पेसिओ,
१५ जहा 'ते आगओ वरो' त्ति । ततो तेण सविभवाणुरूवा आवासा कया, तत्थ य आवा-
सिया । रत्तीए आगया भोयणववएसेणं धणसत्थचाहगिहे, धणसिरीए पाणिग्गहणं वा-
रिओ । ततो सो धणसिरीए वासगिहं पविट्ठो । ततो णेणं पइरिक्कं जाणिऊण तीसे
धणसिरीते चम्महिं दाऊण निग्गओ, वयंसाण य मज्जे सुत्तो । ततो पभायाए रयणीए
सरीरावस्सकहेउं सवयंसो चेव निग्गतो धहिया गिरिनयरस्स । तेसि वयंसाणं
२० अदिट्ठतो चेव नट्ठो । ततो से वयंसेहिं आगंतूणं [सगगरचंदस्स] धणसत्थवाहस्स य
परिक्हियं 'गतो सो' । तेहिं समंततो भग्गिओ, न दिट्ठो । ततो ते दीणवयणं
कइवयाणि दिवसाणि अच्छिऊण धणसत्थवाहमापुच्छिऊणं गता नियगनयर ।

इयरो वि समुद्दत्तो देसंतराणि रिंदिऊण केणइ कालेण आगतो गिरिनयरं कप्पडियवेस-
छण्णो परुट्टनह-वेस-मंसु-रोमो । दिट्ठो णेण धणसत्थवाहो आरामगतो । ततो तेणं पणमिऊणं
२५ भणिओ—अहं तुव्वं आरामम्मफरो होमि । तेण य भणिओ—भणसु, या ते भर्ती दिज्जउं
त्ति । ततो तेण भंणियं—न मे भइए कजं. अहं तुज्जं पसादाभिवंरती. मम तुट्ठीदाणं देज्जइ ति ।
एवं पडिरुए आरामे मम्ममारद्धो पाउं । ततो सो रक्खयाउधेययुसलो सं आरामं पइवपदि
दिबसेहिं सघोउयपुप्फ-फलसमिदं परेइ । ततो सो धणसत्थवाहो सं आरामसिदिं पासिऊणं

१ ही इ विनाज्जन्त—१त्थे उव्वणइ अन्नं कइमो इ । १त्थे उव्वणीओ अन्नं उ २ ॥ २ ० वसिन्नेनु
री इ ॥ ३ नियवपरमा उ २ ॥ ४ णसत्थं उ २ ॥ ५ चम्महिं दां दां ॥ ६ ण सगगरचंदो गतो
नियं वत्तं विना ॥ ७ ततो नियगनयरं दां विना ॥ ८ भनरं उ २ विना ॥ ९ ते पित्ति दिं दां
विना ॥ १० इयिं उ २ ॥

परं हरिसमुवगतो । चित्तिं च णेणं—किंमेणं गुणाद्दमयभूएण पुरिसेण आरामे अच्छंतेणं ?
 परं मे औ(अं)वारीए अच्छउ त्ति । ततो ण्हविय-पसाहिओ दिण्णवत्तज्जुयलो ठवितो
 आवणे । ततो तेण आय-वयकुसलेणं गंधजुत्तिनिउणत्तणेणं पुरज्जणो उम्मत्तिं गादितो । ततो
 पुच्छित्तो जणेणं—किं ते नामधेयं ? । पभणइ य—‘विणीयओ’ ति मे नामधेयं । एवं सो
 विणीयओ विणयसंपन्नो सधनवरस्स वीससणिज्जो जातो । ततो तेण सत्थवाहेण चित्तिं—5
 न तमं मे एस आवणे य अच्छंतो । मा एस रायसंदिदितो (मंथाप्रम—१३००) ह्वेज्ज, ततो
 रायूणा हीरइ त्ति । वरमेस गिहे भंडारसालाए अच्छंतो । ततो तेण सगिहं नेऊण परियणं
 च सहावेऊण भणियं—एस वो विणीयओ जं देइ तं मे पडिच्छियधं, न य से आणा
 कोवेयव त्ति । ततो सो विणीयओ घरे अच्छइ, विसेसओ य धणसिरीए जं चेडीरुम्मं
 तं सयमेव करेइ । ततो धणसिरीए विणीयको सधवीसंभट्टाणितो जातो । 10

तत्थ य नयरे रायसेवी एको य डिंडी परिवसइ । इओ य सा धणसिरी पुढावरण्ह-
 समए सत्ततले पासाए अट्टालगवरगया सह विणीयगेणं तंवोले समाणयंती अच्छइ । सो य
 डिंडी ण्हाय-समालद्धो वस्स भवणरस्स आसण्णेण गच्छवि । धणसिरीए तंवोले निच्छुद्धं
 पडियं डिंडिसुवरि । डिंडिणा निज्जाइया य, दिट्ठा य णेणं देवयभूया । ततो सो अणं-
 गवाणसोसियसरीरो तीए समागमुस्सुओ संवुत्तो । चित्तिं च णेणं—एस विणीयओ एणंसि 15
 सवप्पवेसी, एवं उर्वत्तप्पामि । एयस्स पसातेणं एतीए सह समागमो भविस्सइ त्ति ।

ततो अण्णया तेण विणीयगो नियगभवणं नीओ । पूया-सफारं च काडं पायपडिएण
 विण्णविओ—तहा चेट्टसु, जेण मे धणसिरीए सह संजोगं करेसि त्ति । ततो सो ‘एवं
 होउ’ त्ति वोत्तूण धणसिरीते सगासं गतो । पत्थायं च जाणिऊण भणिया णेणं धणसिरी
 डिंडियवयणं । ततो तीए रोसवसगयाए भणियो—केवलं तुमे चेव एयं संलत्तं, अण्णो 20
 ममं न जीवंतो त्ति । ततो सो विद्वयदिवसे निग्गतो, दिट्ठो य डिंडिणा । भणितो णेणं—किं
 भो वयंस ! कयं कज्जं ? ति । ततो तेण तवयणं गूहमाणेणं भणियं—घृत्तीहं ति । तओ
 पुणरवि तेण दाण-माणेणं संगहियं करेत्ता विसज्जिओ । ततो सो आगंतूण धणसिरीए पुरतो
 विमणो तुण्हको द्वितो अच्छति । ततो तीए धणसिरीए तस्स मणोगयं जाणिऊण भणि-
 ओ—किं ते पुणो डिंडी किंचि भणइ ? । तेण भणियं—आमं ति । तीए निवारितो—न ते 25
 पुणो तस्स दरिसणं दायधं । पुणो य पुच्छिज्जमाणो तदेव तुण्हको अच्छइ । ततो तीए तस्स
 चित्तरक्कं करंतीए भणियो—वघ, देहि से सदेसं, जहा—असोगणणियाए तुमे अज्ज

१ ‘मेवंगुणा’ उ २ विना ॥ २ आवणे अच्छं ही ३ ॥ ३ ‘यं सवो विणी’ उ २ विना ॥ ४ ‘मोमुओ
 शो ॥ ५ ‘णिय’ उ २ विना । एवमत्तेइपि वणिव वणिव ॥ ६ ‘री ३ विनाज्जवत्त—’ एतस्सया’ उ २ कर्म०
 मोस० ॥ ७ ‘सिक्ख’ उ २ विना । एवमत्तेइपि वणिव वणिव ॥ ८ ‘यमंतरेण । ततो ही ३ उ २ ॥ ९ ‘णो
 सु’ उ २ विना ॥

* अवारीए भाषणे इत्यर्थः । तथाहि—“भावणे अवारो अवारी अ” देदीनाममाला १-१२ ॥

पञ्चोसे आगंतव्वं ति । तेण तहा कयं । ततो सा असोगवणियाए सेज्जं पत्थरेऊण जोग-
मज्जं च गिण्हिऊण विणीयगसहिया अच्छइ । सो आगतो । ततो तीए सोवयारं मज्जं से
दिण्णं । सो य तं पाऊण अचेअणसरीरो जाओ । ताते तस्सेव य सतियं असि कड्डिऊण सीस
छिण्णं । पच्छा विणीयगो भणियो—तुमे अणत्थं कारिया, तुज्ज वि सीसं छिंदिमि ति ।
5 तेण पायवडिण्ण मरिसाविया । विणीयगेणं धणसिरिसदिट्ठेणं कूयं रणित्ता निहियो ।

ततो अन्नया सुहासणवरगया धणसिरी विणीयगेण पुच्छिया—सुंदरि! तुमं
कस्स दिन्ना? । तीए भणियं—उज्जेणिगस्स समुद्दत्तस्स दिण्णा । तेण भणियं—'वशमि,
अहं तं गवेसित्ता आपेमि' ति भणिउं निग्गओ । संपत्तो य नियगभवणं पविट्ठो, दिट्ठो
य अम्मापिऊहिं, तेहि य कयंसुपाएहिं उरगूहिओ । ततो तेहिं धणसत्यवाहस्स लेहो
10 पेसिओ 'आगतो भे जामाउओ' ति । ततो सो वयंसपरिगाहिओ माता-पितीहि य सद्धिं
ससुरकुलं गतो । तत्थ य पुणरवि वीवाहो कओ । ततो सो अप्पाणं गूहेतो धणसिरीए
विणीयगवेसेणं अप्पाणं दरिसेइ । रयणीए य वासघरं गतो दीवं विज्जवेऊण तीते सह
भोगे भुंजइ । ततो तीए तस्सै रुवदंसणनिमित्तं पच्छण्णदीवं ठवेऊण तस्स रुवोवल्दी
कया । दिट्ठो य णाए विणीयओ । ततो तेण सव्वं संवादितं ॥

15 त भयवं! अणेगंतो एस महिलानं ति ॥

धम्मिह्दस्स तवासेवणं तवफलपत्ती य

ममं पुण माउ-पिउ-विभवविओगविहुंरियस्स दुक्खियस्स उवायं साहिउं पसीयह, जेण
अहं विभवं पौवेमि. अवितिण्हकामभोगो इहलोइयसुहाइं इच्छामि ति । ततो तेण
लवियं—'अत्थि जिणसासणे वहवे उवाया दिट्ठा विज्जाफल-देवयप्पसाया य. तत्थ देव-
20 याओ उववासेहिं भत्तीए य आराहियाओ जहावितियं फलं देति. विज्जाओ य पुरचर-
ण-वलिविहाणेहिं सिज्जंति. उववासविहीओ य बहुविहूप्याराओ, जा इहलोए परलोए
य फलं देति. तत्थ पुण अमोहं उववास साहुणो भणंति. जो छम्मासे आयं विलं करेइ
तस्स इहलोइयां इच्छियफलसंपत्ती होइ' ति भणिए तेण भणियं—भयवं! अहमायंनिळं
करेमि ति । ततो सो तेण दधळिगं गिण्हाविओ, अणुरूवं च उवगरणं दत्तं । ततो उव-
25 यास (आयं विलं) वाउं पयत्तो । फामुण्णं भिकखा पाणएणं अइयंता य से छम्मासा ।

ततो तेणं तवचरणेणं किलामियसरीरो परिचत्तोवगरणो अगड्दत्तस्स पाए पणमिऊण
निग्गओ । ययंतेण य एणं भूयंघरं दिट्ठं, तत्थ य पविट्ठो अच्छइ, ताव य सूरो अत्य-
मिओ । तवविज्जामियसरीरो पमुत्तो । देवयाए य लवियं—

30 आसस वीमस धम्मिह्द^१, उंनिमसि माणुरसए तुमं भोए ।
पत्तीसं पण्णाओ, विज्जाहर-राय-इच्छमाणं ॥

१ कहियं घां ॥ २ सा अप्पाणं न दरिसेइ । रयणी^० उ २ विना ॥ ३ ०स्स स्वयणस्वयं^० उ २
विना ॥ ४ 'पित्तिहियं' घां विना ॥ ५ पापामि उ २ ॥ ६ भत्तीय य घां ॥ ७ 'विपण्णं' उ २ ॥
८ 'विट्ठे' घां ॥ ९ 'वगघरं' उ २ विना ॥ १० छदिज्जगि क ३ ॥

ततो सो तं अमयमिब आसासकं देवयाए वयणं सोऊण पडिबुद्धो विगयसोग-परिस्तनो जाओ । परिमुहुत्तंतरस्स य ततो पासइ रहवरं अवगुंठियपहरणं, तत्थ आगयं, धवठतुरग-सुसंपउत्तं । ततो रहवराओ ण्णा इत्थिया ओयरिऊण पुच्छइ—एत्थ धम्मिल्लो ? ति । ततो तेण लवियं—इमो ति । ततो तीए भणियं—एहि एहि ति । ततो सो निग्गओ । दिट्ठा य गेणं रहतुंडनिविट्ठा कुप्पासयपिहियकाया त्तोत्तयगहियवायवत्तगहत्था । तो तीए 5 भणितो—आरुह रहवरं, पयट्टेहि य । ततो सो विलगो, पेच्छइ य एगं तत्थ घरतरुणि सियदुग्गलसंवरियदेहं । ततो तेण पयट्टाविओ रहवरो, वसति य सुहेणं चंपापुरिमग्गमो-इण्णो । ततो सा तरुणी धम्मिल्लस्त रुवदंसणकोउहंहुत्सुयहियया रयणीए रयं उवेहमाणी वचइ । पमायं च रणदाए । एगत्य पदेसे दग्गसमीवे तुरगवीसामणनिमित्तं परिसट्टियाइं, मोइया तुरया धम्मिल्लेण, वीसामिऊण पयत्तो । दिट्ठो य तीए तरुणीए 10 तवसोसियसरीरो, दहूण य तं विरागमावन्ना । अवि य—

तवसा सुसियसरीरं, पागडसिरजाल-ण्ढारुपरिणद्धं ।

दहूण किलामियं, लुक्कविलुक्कं च लोएणं ॥

भणइ य—किं ते अम्मो ! पिसाओ विलइओ रहं ? , दहूणं पि मे अणिट्ठो, किं पुण एण परिभोगो ? । ततो सा भणइ—हा हा ! कुलदूसणी ! न जुजइ ते नियत्तणं ति । 'जाव-15 जीवं च ते पिउ-माउ-बंधवजणाओ परिभवो भविस्सइ' ति घर ते अन्नदेसगमणं, न य ते पिउपरगमणं. किं अन्नत्थ पुरिसा नत्थि तो नियत्तेसि ? . वचामो एण समं अप्पणो कज्जनिमित्तं वितयंता. अइकंतकंतराए य जइ न रुचिहिइ ततो अप्पणो जं इच्छियं तं करेहिस्सि ति । तं च धम्मिल्लेण मुणंतेणं तुण्हिकेण जोइया तुरया । ततो ताओ आरूढाओ, पयट्टाविओ रहवरो, पत्ता य अंतिमगामं । रहवरं च वार्हि ठवेउं वसहिमग्गणहेउं धम्मिल्लो गंतुं पयत्तो । 20

तस्स य गामस्स अवभासे पुरिसपरिवारिभो गामसामी आसं गहाय अच्छइ । ततो तस्स सयासे गंतूणं कओ गेण अंजली, पुच्छिओ य—किमेस आतो ऐच्छइ ? ति । ततो सो भणइ—मम कूवं गयस्स एस आसो कंडेण विट्ठो, अंतस्सहो न य से दीसइ ति । तेण लवियं—किं इहं विज्जा नत्थि ? । 'नत्थि' ति भणिते तेण भणियं—पेच्छामो ताव णं । गामसामिणा भणियं—पेच्छ, पसंयं मे करेइ जहा जीवइ ति । तओ तेण निज्जाइओ, 21 दिट्ठो य गृहसहो । तओ खेत्तमट्ठियं आणावेऊणं सधो अलित्तो । मुहुत्तंतरस्स य सो सत्त् । पपसो सुक्को । तओ तं पपसं फालेऊणं कट्ठिओ सहे । धयमहेणुणा तस्स मुहं भूरेत्ताणं कयं से वणरोहणं । सत्थो जाओ । परिबुद्धो गामसामी भणइ—कहिं गंतवं ? ति । तेण भणियं—

१ एहि मीहि ति वा० विना ॥ २ उददे २० वा० विना ॥ ३ उदुत्सुय रयं ३० । हलसहिया रयं ३१ क ३ मो ३ ॥ ४ उ च उ २ । ५ आसइ उ २ ॥ ६ उ २ विनाअयन—कवियागयं कसं । कवियागयं ही ३ मो ३ ॥ ७ क ३ विनाअयन—सायं च सह करे ३० ॥ ८ उत्तमेत्तं उ २ ॥ ९ उस्स भरे क ३ विना ॥

अहं समाणुसओ चंपे. वंधामि ति । ततो तेण परितुट्ठेण दवाविया. वसंही, पवेसिओ व
रहवरो, ओइनाओ य ताओ, मोइया य तुरया ज्वसजोग्गासणे य लंभिया । ततो गाम-
सामिणा तेसिं सामिसरिसो उवयारो कओ । तओ सा तरुणी इच्छियजणस्त अलंभेण
पच्छाताव-परिस्समेण य चिरं जग्गिऊण निदावसमुवगया । सो वि य ताए महत्तरियाए
5 समं उल्लोवेउं पयत्तो । सा भणइ, सुणह अज्जउत्त!—

विमलसेणापरिचओ

अत्थि इहेव नयरे अमित्तदमणो नाम राया । तस्स य धूया विमला नाम । सा य
पुरिससंसार्गि परिहरइ, कैहाए य रोसं गच्छइ । ततो राइणा. परिचितिऊणं रायमगरस
अब्भासे पासाओ कारिओ । तत्थ य बहूहिं वयणकारियाहिं मए य सद्धिं अचउइ बहुरु-
10 ववेससंछन्ने पुरिसे पिच्छंती । चेडीहि य उल्लावियतं सुयं, जहा—इह मगहापुरे बहुरुव-
गुणसंपन्नो धम्मिल्लो नाम सत्थवाहदारओ परिवसइ । सो य तीए अन्नया कयाई राय-
मग्गेण वचंतो अवलोइओ, पुच्छिओ य 'को एसो?' ति । ताहिं कहियं—सामिणि! एस
सो धम्मिल्लो । ततो एयं सोऊण पेसिया दासचेडी, पडिनियत्ता य गयसंदेसा भणइ—
सामिणि! मया जहावत्तं सव्वं भणिओ. सो इहं नयरे विच्छिन्नविहवस्स समुद्दत्तस्स
15 सत्थवाहस्स पुत्तो धम्मिल्लो. तेण य भूयघरे संकेओ कओ ति । एसा य ममं भणति—
कमलसेणे! किं एत्थ जुत्तं? ति । मया चितियं—एस अच्चेरयं, जं एयाए पुरिसो
वरिओ । 'पावउ ताव इच्छियपुरिससमागमं' ति परिगणेऊणं मया भणिया—सुंदरि!
एवं भयउ. वधामो, जत्थ तेण संगारो कओ । ततो अम्हे दो वि जणीओ रहवरमारुढाओ
मूयर्धरमागयाओ । मयहरओ य णे वक्खेनुपुवं विसज्जिओ, नियत्तो य । तत्थ य अम्हेहिं
20 तुमं दिट्ठो । ततो एसा पुव्वगयनेहाणुरागेणं 'सो एस' ति पभाए दट्ठण विरागमुवगया ॥

तं अज्जउत्त! एस जियसत्तुस्स रण्णो धूया विमला नाम तह ते अणुणएयवा जइ
मए समं आणत्तिकारिया होहि ति । ततो धम्मिल्लेण करयलसंपुवं रएऊण भणिया—
कमलसेणे! तुज्जायत्तो मणोरहो. तहा कुणसु जहा से ममोवरिं चित्तोवसमो समाकइइ. अहं
पि से आराहणापरो ति । ततो तेसिं उल्लाव-(मंधामप्—१४००)समुल्लावेण गया सा रयणी ।
25 कमेण य विमलं पभायं । तओ पभाए पुच्छिओ गामसामी । कयपाणीयकजेण य चोइओ
रहवरो, आरुढो य गंतुं.पयत्तो । अवफंता गामाओ अडधिं संपत्ता अणेगभीम-अज्जुगर-
करागहणं, बहुसावय-सउणगणसेवियं, बहुमरजलाउलं । ततो थोवंतरागया य पेच्छंति पय-
च्चासे मदाभोगं, गुंजद्धरागरत्तनयणं, धायपुंजमिव गुमगुमायंतं, निह्मालियजमलजुयलजीई

१. १ ओ । तरुणी य इरिउं व २ विना ॥ २. इत्थियं यं ३। ० ॥ ३. विमलसेणा नाम क ३ ॥ ४. पुरि-
सकहाए उ २ ॥ ५. रायणा ६। ० ॥ ६. एतो तापुवं की ३ विना ॥ ७. दवा य भू उ २ विना ॥ ८. वरं गं
९. २ ॥ ९. महत्तरं उ २ ॥ १०. एत्थेण की ३ गो ३ ॥

(शुभ्युगमं) दहूण य कमला विमलसेणा य भीयाओ । धम्मिउणें य आमासिऊण
साहुङ्गणपरंपरागयाहिं उस्तारणीहिं मग्गाओ दूरमुस्मारिओ ।

अयुकांता पेच्छंति नर-मियसोणियमंसरमंलुद्धं, जिन्भाए उटं पलिहंनं, रिफालियययणं;
तिरुपदादं वापं । पुणो वि ताओ भीयाओ महिळासहायहिययाओ । तओ पुणरवि समा-
सासेऊण मंतप्पभावेण वग्गो उसारिओ । गंतुं पयत्तो ।

पुरओ य पेच्छंति—कालमेपमिअ गुलगुलायंतं(तो), नरपाउसदुदिणेण त्रिय पच्छीप-
उरदाणसलिलेणं भूमिं आसासंतो, आलइयइंतमुसलग्गहत्थो हत्थी^१पंयं रंभिऊण अच्छति ।
दहूण य तं गयवरं भणिया णेणं कमला—सुंदरि ! पेच्छइ सुहुत्तंवरं जाव णं रोद्धावेमि
त्ति । एवं च भाणिऊण उदण्णो रहवरओ । तओ य विमलाए चित्तहरणं करंतो पोत्तयं-
दलियं फाऊण ह्वारिओ णेण हत्थी । तओ सो ऊसवियवालो पलाइऊण पाण्ण भूमि 10
अग्गहत्थेण य ओहंतूणं सुरियत्तग्गहत्थो तस्स यहाए ह्यमागतो । तओ तेण तस्स पुरओ
उत्तरिज्जं अवस्सड्डियं, तत्थ सो निवडिओ । तओ य से लहुयत्तणसिग्गयाए य दंतमुमले
पाए फाऊण रंघे आरूढो । ततो सो परिकुविओ आरढइ, धावइ, विघुणइ, निवडइ,
अग्गहत्थेण उमुंभिउं इच्छइ । सो य णं सिक्खालापवेणं रोद्धावेइ । तओ पाय-दंतमुसल-
अग्गहत्थ-यालेहिं पईतुं इच्छंतो न चएइ तं चाएउं । ततो सच्छंदनणविचरणगुत्तमा-15
लियसरीरो पमुफो गयवरो ररं उरसिऊणो तरुगहणं भंजंतो पंलाओ । सो वि हसिऊण
रहवरं समाखुओ । कमलसेणा-विमलसेणाओ वि य परं निम्हयं गयाओ ।

तओ पयट्ठिओ रहवरो । पेच्छंति य पुरओ महंतमासरासिसंकासं, विसमतंबवम्नीयं-
पायतिकरुग्गासिंमं, पुरओ अवक्खुत्तायंतं, महंतकायं, पासिद्धियदिट्ठीयं(महिंसं) । तओ
धितियमणेण—सुरयपहरणत्थं जाव एस इमं भूमिभागं न पावइ ताए उयरिऊण एयस्स 20
पलायणोवायं धितेमि । उइणो य रहाओ । गंतूण रुक्खंतरेहिं तस्स पच्छिमभाए विसम-
भूमितरुगहणेगदेसभाए संठिएणं महंतो सीहनाओ गुणो । तओ सो सीहसइसंजायभओ
सुम्म-वड्ढि-लवागहणेहिं लुगंतवग्गसिगो पलाओ । सो वि रहवरंभासमागओ ।

पेच्छइ य बहुपहरण-उग्ग-सत्ति-फलए, णाणाविहदेसभासाविसारए, दवदवस्स इत्ते,
दहूण य कमला विमला य(तफरो) वेविउं पयत्ताओ । ततो तेण आसासियाओ 'मा 25
बौहहं'त्ति भणिऊण मग्गभासे ठितो । लउडं च णेण गहाव फलय-सत्तिहत्थो धानिऊण एओ
तफरो एकेणं लउडपहारेण पाडिओ । तंफलय-सत्ती अणेग गहिया । तं च गैहियाउहं च दहूण
सहसा सूरभडा भुडवायं वहंता आवडिया । तेण वि य फरुचरियसिक्खगुणेणं मज्जनधि-

१ सत्तिदं क ३ ॥ २ भागंतं क ३ गो ३ ॥ ३ णं सुरिय...उउइं ही ३ । णं सुरियमाउउइ
क ३ । णं सुरियमाउउइं गो ३ ॥ ४ णाइ उ २ विना ॥ ५ णं वग्गहत्थं ही ३ रंणं विना ॥ ६ णं
सिक्खं ही ३ ॥ ७ णं पायं विक्खसिंमं उ २ विना ॥ ८ सो संजयसोहमइमओ उ २ विना ॥ ९ ही
३ विनाउयव—गहियं हयं च क ३ रंणं । गहिमाहय च गो ३ ॥

गंतूणं पहया दिसोदिसिं विकिण्णा, फलह-सत्ति-तोमर-आउहाइं छड्डेऊण पलाया तक्करा । तेसु य पलायंतिसु चोरसेणावती गज्जंतो आगओ 'पहर पहर' त्ति नाम साधंतो । सो वि तेण जियकरणेणं मायाए जंतमिव भमिऊण, छिहं च लहिऊण, एक्काए चैव सत्तिपहाएण घाइओ । तं च दट्टूण पडियं पलाया हयसेणावइया चोरा ।

5 ततो सो पडिनियत्तो रहच्चासमागतो, आरूढो य रहवरं । सुणइ य पुलयायमाणसतीरं कमलसेणा(णं) गुणपरिकित्तणं करेमाणी । ततो विमलसेणाए लवियं—

मा मे दमगस्स कहं, फहेसि मा गेण्ह नाममेयस्स ।

जाणामि अहं अम्मो !, तुमं पि अच्छीहिं मा पेच्छ ॥

एवं योत्तूण तुण्हिका ठिया । तेण वि य पर्यट्ठिओ रहवरो । पुरओ य पडह-भंभारव-संख-
10 सइवोमीस्सं, विजयवेजयंतीय सोहियं, भडकिलिकिलरयोमीसं उक्कट्टिसइं सुणेइ । चितियं च पेणं—नणु हएड्डियाणं चोराणं अणुबलं आगयं ति । ततो तं च दट्टूण दुगुणतराणं भीया रायधूया विमलसेणा कमलसेणा य । तेण य समासासियाओ—न मए जीवतेणं परस्स परभवणिया होहिं' त्ति जाव ताउ परिसंठवेति ताव ताउ परबलाउ वद्धपरिकरो, एको पडिमहो, पडिमणियधयणउत्तरकुसलो, विणीयवेसगहणो, विक्खित्तपहरणो पुरिसो
15 तस्स सयासमागओ । तओ तेण चितियं—नूण एस दूओ होहिइ त्ति । तेण य दूरट्टिण्ण विणयरइयंजलिणा विण्णविओ—अज्जउत्त ! अन्ह सेणावती अज्जियसेणो णाम अज्जण-गिरिदरिसन्निविट्ठाए असणिपल्लीए अहिवइं विण्णवेति । जहा, सुयं मए—तुमए किर अज्जुणओ नाम चोरसेणावती मारिओ, बहुभयजणणो य इमो मग्गो खेमीकओ । अहो ! परितुट्ठो मि । सो य अज्जुणओ मम वेरिओ होइ । तओ अहं अच्छेरयं मन्नंतो तुक्क

20 दंसणेसद्दाकंरिरो इहमागतो । कोऊहल्लेण मे जाओ, तं अभयं ते, मा धीहेहि, धीसत्यो होहि इत्ति । ततो सो तं वयणं सोऊणं हट्टतुट्टमाणसो गतो ततोहुत्तो । तेण वि य प्रप्पो इओ तुरओ, उइण्णो आसाओ । ततो सो वि रहवराओ उयुंतो चैव अवयासिओ । मत्थए अग्घाडूऊण भणिओ—यच्छ ! अहो ! ते साहसं कयं, जं एस अन्हेहिं अवाडिय-पुषो, अण्णेहिं य वइहिं, मग्गो ते याहिओ । रेमो य कओ अज्जुणायमारणेणं ति । ततो
25 तेण भणियं—तुच्चं पादं पभावेणेति । अभिनंदिओ य तं घेत्तूण पडिं पदिट्ठो । दिण्णाव-सइं-भत्तयाविसेसो य तत्थ सुहं परिवसइ । सा य तओ कमलसेणा विमलसेणं गमेइ तस्स गुणकित्तण-पसंसणाहिं । तओ सा लवइ—

मा मे दमगस्स कहं, फहेहि मा गेण्ह नाम एयस्स ।

अच्छीहिं वि तेहिं अलं, जेहि उ दमगं पलोएमि ॥

१ साधंतो दा० ॥ २ यसेमिया दा० ॥ ३ पलोए य दा० ॥ ४ यहो रह० उ २ विना ॥ ५ चोर्मी उ २ विना ॥ ६ यपविउ० उ २ ॥ ७ ओ भणिआओ म उ० ॥ ८ हिइ सि उ २ ॥ ९ णसत्ताए कं उ ३ गो ३ । १० णसत्ताए कं० ली ३ ॥ १० लवियं उ ३ ॥ ११ ण्यसादेणे ति उ २ ॥ १२ इमण-भूपादि० दा० । १३ एपादि० उ० ॥

तओ कइसु वि दिवसेसु गएसु तेण पट्टिसामी विण्णविओ—यचामि चंपं नयरं,
 विसजेह मं ति । ततो तेण पूया-सकारिओ विसज्जिओ विमल-कमलसेणासहिओ
 पत्थिओ चंपापुरिं । ततो सुहंसुहेणं गामंतरवसहीसुं वसंता संपत्ता चंपानयरीए अग्भासं ।
 तस्य य नाइजणाईण्णे उज्जाणग्भासे रहं ठयेऊण भगिया णेण कमलसेणा—अच्छह
 तुम्भे ईहं, जाव अहं चंपं गंतूणं आवसहं गयेसित्ता आगच्छामि । ततो कमलसेणाए⁵
 भणिओ—अज्जउत्त ! पाएणं पुर-नयर-जणयएसुं अइसंधओ जणो परिवसइ, तं कय-विका-
 यलुद्धो विव सागडिओ जहा न छलेज्जासि तथा अपमत्तो होज्जासि त्ति । ततो तेण भगिया
 कमलसेणा—कहं कय-विकयलुद्धो सागडिओ ? । तओ सा भणइ—मुणह अज्जउत्त !—
नागरियछलिअस्स सागडिअस्स उदंतं

अत्थि फोइ कन्हिइ गामेहओ गहवती परिवसइ । सो य अण्णया कयाइं सगडं¹⁰
 धण्णभरियं काऊणं, सगडे य तित्तिरिं पंजरगयं धंघेत्ता पट्टिओ नयरं । नयरगतो य गंधि-
 यूपुत्तेहिं दीसइ । सो य तेहिं पुच्छिओ—किं एयं ते पंजरए ? त्ति । तेण लवियं—तित्तिरि
 त्ति । तओ तेहिं लवियं—किं इमा सगडित्तिरी विक्कायइ ? । तेण लवियं—आमं, विक्का-
 यइ । तेहिं भणिओ—किं लब्भइ ? । सागडिएण भणियं—काहावणेणं ति । ततो तेहिं
 काहावणो दिण्णो, सगडं तित्तिरं धं घेतुं पयत्ता । ततो तेणं सागडिएणं भण्णत्ति—¹⁵
 कीस एयं सगडं नेहि ?-त्ति । तेहिं भणियं—मोहेण लइययं ति । ततो ताणं ववहारो जाओ,
 जितो सो सागडिओ, हिओ य सो सगडो तित्तिरीए समं ॥

तं अज्जउत्त ! एवं जाणिऊण अवहितो होज्जासि त्ति ।
सागडिअस्स कुलपुत्तदंसियपगारेण नागराणं छलणं

ततो णेण कमलसेणा भण्णइ—कमलसेणे ! सो सागडिओ हियसगडोवगरीणो जोग-सेग-²⁰
 निमित्तं आणिएहियं वइहं घेतूणं विक्कोसमाणो गंतुं पयत्तो, अण्णेण य कुलपुत्तएणं दीसइ,
 पुच्छिओ य—कीस विक्कोससि ? । तेण लवियं—सामि ! एवं च एवं च अइसंधिओ हं ।
 ततो तेण साणुकंपेण भणिओ—वध ताणं चेव गेहं, एवं च एवं च भणाहि त्ति ।
 ततो सो तं वयणं सोऊण गओ, गंतूण य तेण भणिया—सामि ! तुम्भेहिं मम भंडभरिओ
 सगडो हिओ ता इमं पि वइहं गेण्हइ. मम पुण तप्पणादुया(पा?)लियं देह, जं घेतूण वचामि²⁵
 त्ति. न य अहं जस्स व तस्स व हत्थेणं सत्तुयादुया(पा?)लियं गेण्हामि, जा तुय्ह घरिणी
 पाणेहि वि पिययरी सवालंकारभूसिया तीए दायवा, तंतो मे परा तुट्ठी भविस्सइ. जीवलो-
 गग्भंतरं व अप्पाणं मन्निस्सामि ! ततो तेहिं सक्खी आहूया, भणियं च—एवं होउ त्ति ।
 ततो तौणं पुत्तमाया सत्तुयादुया(पा?)लियं घेतूण निग्गया, तेण सा हत्थे गहिया, घेतूण य तं

१ पट्टियासा^० शां० ॥ २ णाए स^० ही इ गो इ ॥ ३ रीभ^० उ २ विना ॥ ४ इण्णि शां० ॥ ५ इहेव
 उ २ ॥ ६ छलज्जस्ति शां० ॥ ७ लविया उ १ ॥ ८ इहं त्ति उ २ विना ॥ ९ विओ शां० ॥ १० क्किहं
 ही इ । कित्तिएण ह^० उ ॥ ११ चाउयाव^० उ १ विना ॥ १२ णो पुगं रुवयं वइहाए य घेतू^० ही १ ॥
 १३ भणियत्थियं वयहं^० उ २ विना ॥ १४ ताणं तुय्ह मया सत्तु^० उ २ कसं विना ॥
 ५० इ० ८

पट्टिओ । तेहिं वि भणियो—किमेयं करेसि ? । तेण भणियं—सत्तुंदुया(पा?)लियं नेमि । ततो त्ताणं सदेण महाजणो संगहियो, पुच्छिया—किमेयं ? ति । ततो तेहिं जहावत्तं सबं परिकहियं । समागयजणेण य मज्झत्थेण होऊण ववहारनिच्छओ सुओ, पराजिया य ते गंधियपुत्ता सो य किलेसेण य तं महिलियं मोयावियो, सगडो अत्थेण सुवहुएण सह परिदिण्णो ॥

५ तं कमलसेणे ! एरिसओ अवरो जो होहिइ सो किहं वंचिज्जिहिइ ? ति । ततो कमलसेणा तं सोऊण पहसिया । भणियो य णाए—यच्चह पुणरागमणाए विजएणं ति । ततो कमलसेणा विमलसेणं भणइ—विमले ! पेच्छसु इमस्स पुरिसस्स विण्णाणं ति । ततो विमलाए संलविया—

वेसा मे पेसकहा, पेसस्स य जंपियं च मे वेस्सं ।

10

जत्थ वि य ठियो (पेसो), सा भूमी होइ मे (वेसा) ॥

ततो सो तं वयणं सोऊणं गंतुं पयत्तो ।

१ चंपोए नयरीए अच्भासे चंदा नाम नदी, तहिं जलच्भासे मुहुत्ततरं निविट्ठो, ततो य नलि-
पिपत्ताइं घेत्थण अणेगविहिप्पयारं पत्तच्छेज्जं च काऊण सुक्कहक्खल्लहिणावियाए नदीए ह्ठ्ठ,
उज्झमाणा (धंयाप्रम्—१५००)य गंगं सपत्ता । तं च छोदूण नाणाविहाइं छेज्जाइं करंतो अच्छइ,
15 ताव य नदीतडेणं तुरियं तुरियं दोन्नि जणे इज्जंते पिच्छइ । ते य तस्स समीवमागंतूण
पुच्छंति—सामि ! वेण एयं पत्तच्छेज्जं फयं ? । ततो तेण भणियं—मए ति । ततो तेहिं
लवियं—सामि ! अत्थि इह नयरीए कविलो नाम राया, तस्स पुत्तो जुवराया रविसेणो णाम.
सो वि ललियागोटीए समं गंगाए खेइइ, तेण य खेइंतेण पत्तच्छेज्जं दिइं. तं च ददूण अन्हे
पेसिया—जाणह, केण इमं पत्तच्छेज्जं निउणेण फयं ? ति. तं अन्हेहिं दिट्ठो सि, पसीयह
20 रायपुत्तसयासं गंतुं । ततो सो गतो, पुद्दामासिणा य ससंभमं आभासियो । तेण वि सवि-
र्णयंजलिउडेण सपूइओ । ततो तेण पुच्छिओ—फत्तो वचंति अज्जमिस्स ? ति । धम्मिल्लेण
विण्णवित्तो—कुसारागपुराओ सपरियणो अहं ति । तओ तेहिं गोट्टिएहिं आणत्तो सिणं
आपसहो से सज्जिंओ ति । तओ गोट्टियमहत्तरएहिं 'सज्जो आपसहो' ति निवेइओ । तओ
परितुहेण य सो भणियो—उट्टेह, घयामो माणुसगाणं सगासं, पशुगच्छामो ति । तओ
25 सो सबमुट्टिसपरिवुहो धम्मिल्लेण सद्धिं हत्थिरसंधमारूढो गतो माणुसगाणं सगासं ।
आणियाओ य कमल-विमलसेणाओ, पविट्ठा आवसहं । ततो सो जुवराया गोट्टियमह-
त्तरए सदिसिऊण 'संघं से फज्जं करेह, जहा य एस दारगो दुनियओ न होइ' ति भणि-
ऊण नियगमव्रणं गओ । गोट्टियमहत्तरएहिं जं जं फायघं तं वं सघं फज्जं षाऊण सए सए
आवासए गया । सो वि य तत्थ मुहंमुहेण अच्छइ । भणियो य कमलसेणाए—अज्जउत्त !

हेज्जो तुन्ने, एज्जते द्दुष्ण विमला भणइ—के एते आगच्छंति ? ति. भया भणिया—धम्मिहो
स आगच्छइ. ततो भणइ—

मा मे दमगस्स कहं, कहेहि मा गेण्ह नाम दमगस्स ।

अच्छीणि ताणि मा होअ जेहिं दमगं पळोपमि ॥

ततो मए उवालद्धा. एवं च तीए पसादिज्जंतीए दिवसा वचंति ।

5

अह अन्नया कयाइ रायपुत्तेण गोट्टियसहिएण तस्स परिक्खणनिमित्तं 'ईसाळुओ' ति
उज्जाणजत्ता समाणत्ता, जहा—सबेहिं गोट्टिएहिं सकलत्तेहिं निगच्छियव्वं ति । ततो तेण
कमलसेणा भणिया—कमलसेणे ! किं कायव्वं ? ति. एए नम निमित्तं उज्जाणं वचंति, 'किं
एसा एयस्स भज्जा होइ ? उयाहु न, होइ ?' ति. तं जाणह 'किं कायव्वं ?' ति ।

ततो सा कमलसेणा एवं भणिया तस्स सयासाओ उट्टिया तीए सगासं गंतूर्णं अणु 10
सुहुत्तस्स आगया भणइ—सुणह अज्जउत्त !, मए भणिया—विमले ! हिज्जो किर रायउत्तो
खलियगेट्टीए समगगे उज्जाणजत्तं पीहिइ. वचामो अन्हे वि तत्थ उज्जाणं. मा अयाणुगा
होहि अणुणिज्जंती तं. जइ ते एसो न रोयइ ततो तत्थ उज्जाणे अप्पणो हियइच्छियं वरं
वरेहिसि. अवि य—

अप्पच्छंदमईया, पुत्तय ! मा होह मा विणस्सिहिइ ।

15

जह नद्धा वसुदत्ता, असुणंतो वा वि रिंहुदमणो ॥

ततो सा ऐयं सुणिउण भणइ—अम्मो ! का सा वसुदत्ता ? किह वा नट्ट ? ति. तज्जो
सा मए भणिया—सुण सुयणु !—

सच्छंदयाए वसुदत्ताआहरणं

अत्थि उज्जेणी नाम नयरी । तत्थ य वसुमित्तो नाम गहवर्द्ध परिवसति, भज्जा से 20
धणसिरी नाम, पुत्तो से धणवत्सु, धूया से वसुदत्ता । तेण य वसुमित्ततत्थवाहेण
कौसंबीवत्थवत्स धणदेवसत्थवाहस्स वाणिजपसणेण आगयस्स धूया वसुदत्ता दिण्णा ।
सो य वत्तकल्लाणो तं घेत्तण कौसंबिमागओ, पिउ-मावसहिज्जो सुहं परिवसइ ।

तत्स य कालेण धणदेवस्स वसुदत्ताए दोन्नि पुत्ता जाया । तइएण य गच्छेयं आस-
ण्णप्पसवा । भत्ता य से पवसिओ । सुयं च णाए—उज्जेणिं सत्थो वचइ । सा य पिउ-25
माव-बंधवाणं उक्कंठिया गंतुमणा सस्स-ससुरमापुच्छइ—उज्जेणिं वचामि सि । ततो तेहिं
भणिया—पुंत्ति ! एक्कहिंया केहिं वधिहिसि ?, भत्ता य ते पवसियओ, पडिच्छ जाव आग-
च्छइ, ततो गच्छसि । सा भणइ—वचामि, कि नम भत्ता 'केहेहि ?' ति । तेहिं पुणो वि
वोरिज्जंती निच्छइ सोउं । सच्छंदा शुहजणाइकमकारिया पुत्ते घेत्तूर्णं पत्थिया । से वि य

१ अत्र शां० ॥ २ पुत्त उ २ ॥ ३ एह उ २ विना ॥ ४ रिउदं उ २ ॥ ५ पुंनं सोऊण शां० । पुंनं
सोऊण उ० ॥ ६ णारी उ २ ॥ ७ वीपु वं उ २ विना ॥ ८ देववत्सु उ २ विना ॥ ९ सुउ शां० ॥
१० क्व शां० ॥ ११ करिहिसि शां० ॥ १२ धारिं शां० ॥ १३ जेच्छति उ २ ॥ १४ अयाए उ ३ ॥

पट्टिओ । तेहिं वि भणिओ—किमेयं करेसि ? । तेण भणियं—सत्तुंदुया(पा?)लियं नेमि । ततो ताणं सहेण महाजणो संगहिओ, पुच्छिया—किमेयं ? ति । ततो तेहिं जहावत्तं सव्वं परिकहियं । समागयजणेण य मज्झत्येणं होऊण व्यवहारनिच्छओ सुओ, पराजिया य ते गंधियपुत्ता । सो य किलेसेण य तं महिलियं मोयाविओ, सगडो अत्थेण सुवहुएण सह परिदिण्णो ॥

5 तं कमलसेणे ! एरिसओ अवरो जो होहिइ सो किहं वंचिज्जिहिइ ? ति । ततो कमलसेणा तं सोऊण पहसिया । भणिओ य णाए—वच्चह पुणरागमणाए विजएणं ति । ततो कमलसेणा विमलसेणं भणइ—विमले ! पेच्छसु इमस्स पुरिसस्स विण्णाणं ति । ततो विमलाए संलविया—

वेसा मे पेसकहा, पेसस्स य जंपियं च मे वेस्सं ।

10 जय य तिओ(पिसो), सा भूमी होइ मे वेसा ॥

ततो सो तं वयणं सोऊणं, गंतुं पयत्तो ।

! चंपीए नयरीए अन्भासे चंदा नाम नदी, तहिं जलन्भासे मुहुत्तरं निविट्ठो, ततो य नलि-
 णिपत्ताइं धेतूण अणेगविहिप्पयारं पत्तच्छेजं च काऊण सुकरुक्खल्लिणावियाए नदीए धृदा,
 बुद्धमाणा (प्रयामम्-१५००)य गंगं संपत्ता । तं च छोदूण नाणाविहाइं छेजाइं करंतो अच्छइ,
 15 ताव य नदीतडेणं तुरियं तुरियं दोन्नि जणे इज्जंते पिच्छइ । ते य तस्स समीवमागंतूण
 पुच्छंति—सामि ! केण एयं पत्तच्छेजं कयं ? । ततो तेण भणियं—मए ति । ततो तेहिं
 लवियं—सामि ! अत्थि इह नयरीए कविलो नाम राया. तस्स पुत्तो जुवराया रविसेणो णाम.
 सो वि ललियागोटीए समं गंगाए खेहइ. तेण य खेहंतेण पत्तच्छेजं दिहं. तं च ददूण अन्हे
 पेसिया—जाणह, केण इमं पत्तच्छेजं निउणेण कयं ? ति. तं अन्हेहिं दिट्ठो सि, पसीयह
 20 रायपुत्तसयासं गंतुं । ततो सो गतो, पुष्पामासिणा य ससंभमं आभासिञ्चो । तेण वि सवि-
 ण्यंजलिउडेण संपूइओ । ततो तेण पुच्छिओ—कत्तो ययंति अज्जनिस्स ? ति । धम्मिल्लेण
 विण्णवित्तो—धुसग्गपुराओ सपरियणो अहं ति । तओ तेहिं गोट्टिएहिं आणत्तो सिग्घं
 आएसहो से सज्जिओ ति । तओ गोट्टियमहत्तरएहिं 'सज्जो आवसहो' ति निवेइओ । तओ
 परितुट्ठेण य सो भणिओ—उट्ठेइ, वयामो माणुसगाणं सगासं, पशुगच्छामो ति । तओ
 25 सो सव्वगुट्ठिसंपरिखुडो धम्मिल्लेण सद्धिं हत्थिरंधमारुडो गतो माणुसगाणं सगासं ।
 आणियाओ य कमल-विमलसेणाओ, पविट्ठा आवसहं । ततो सो जुवराया गोट्टियमह-
 त्तरए संदिसिऊण 'संघं से कम्मं करेह, जहा य एम दारगो दुक्खिओ न होइ' ति भणि-
 ऊण नियगमयणं गओ । गोट्टियमहत्तरएहिं जं जं फाययं वं वं सयं कम्मं फाऊण सए सए
 आवासए गया । सो वि य तत्थ मुदंसुहेण अऊइ । भणिओ य कमलसेणाए—अज्जउत्त !

द्विजो तुब्भे एज्जंते दद्वृण विमला भणइ—के एते आगच्छंति ? त्ति. मया भणिया—धम्मिल्लो एस आगच्छइ. ततो भणइ—

मा मे दमगस्स कहं, कहेहि मा गेण्ह नाम दमगस्स ।

अच्छीणि ताणि मा हो-ज्ज जेहिं दमगं पलोएमि ॥

ततो मए उवालद्धा. एवं च तीए पसादिज्जंतीए दिवसा वचंति ।

5

अह अन्नया कयाइ रायपुत्तेण गोट्टियसहिण्ण तस्स परिक्खणनिमित्तं 'ईसाल्लो' त्ति उज्जाणजत्ता समाणत्ता, जहा—सवेहिं गोट्टिएहिं सकलत्तेहिं निग्गच्छियधं त्ति । ततो वेण कमलसेणा भणिया—कमलसेणे ! किं कायधं ? त्ति. एए मम निमित्तं उज्जाणं वचंति, 'किं पसा एयस्स भज्जा होइ ? उयाहु न होइ ?' त्ति. तं जाणह 'किं कायधं ?' त्ति ।

ततो सा कमलसेणा एवं भणिया तस्स सयासाओ उट्टिया तीए सगासं गंतूणं अणु 10 मुहुत्तस्स आगया भणइ—सुणह अज्जठत्त !, मए भणिया—विमल ! द्विजो किर रायउत्तो ललियगोट्टीए समगो उज्जाणजत्तं णीहिइ. वचामो अम्हे वि तत्थ उज्जाणं. मा अयाणुगा होहि अणुणिज्जंती तं. जइ ते एसो न रोयइ ततो तत्थ उज्जाणे अत्पणो हियइच्छियं वरं वरेहिसि. अवि य—

अप्पच्छंदमईया, पुत्तय ! मा होइ मा विणस्सिहई ।

15

जह नट्ठा वसुदत्ता, असुणंतो वा वि रिबुदमणो ॥

ततो सा ऐयं सुणिऊण भणइ—अम्मो ! का सा वसुदत्ता ? किह वा नट्ट ? त्ति. तओ सा मए भणिया—सुण सुयणु !—

सच्छंदयाए वसुदत्ताआहरणं

अत्थि उज्जेणी नाम नैयरी । तत्थ य वसुमित्तो नाम गहवई परिवसति, भज्जा से 20 धणसिरी नाम, पुत्तो से धणवसू, धूया से वसुदत्ता । तेण य वसुमित्तसत्थवाहेण कोसंबीवत्थवस्स धणदेवसत्थवाहस्स वाणिज्जपसणेण आगयस्स धूया वसुदत्ता दिण्णा । सो य वत्तकहाणो तं घेतूण कोसंबिमागओ, पिउ-भाउसंहिओ सुहं परिवसइ ।

तस्स य कालेणं धणदेवस्स वसुदत्ताए दोन्नि पुत्ता जाया । तइएण य गम्भेणं आस-
ण्णप्पसवा । भत्ता य से पवसिओ । सुयं च णाए—उज्जेणिं सत्थो वचइ । सा य पिउ-25
माउ-बंधवाणं उक्कंठिया गंतुमणा सस्सु-ससुरमापुच्छइ—उज्जेणिं वचामि त्ति । ततो तेहिं भणिया—पुत्ति ! एकहिया कैहिं वधिहिसि ?, भत्ता य ते पवसियओ, पडिच्छ जाव आग-
च्छइ, ततो गच्छसि । सा भणइ—वचामि, किं मम भत्ता कैहेहि ? त्ति । तेहिं पुणो वि
वोरिज्जंती निच्छइ सोउं । सच्छंदा गुरुजणाइक्कमकारिया पुत्ते घेतूर्णे पत्थिया । ते वि य

१ अथ शां० ॥ २ पुत्त उ २ ॥ ३ ०हह उ २ विना ॥ ४ रिउद० उ २ ॥ ५ एनं सोऊण शां० । एवं सोऊण उ० ॥ ६ णारी उ २ ॥ ७ ०वीए व० उ २ विना ॥ ८ ०देवसु० उ २ विना ॥ ९ पुत्त शां० ॥ १० कहं शां० ॥ ११ करिहिसि शां० ॥ १२ धारि० शां० ॥ १३ जेच्छति उ २ ॥ १४ ०ण नया उ ३ ॥

परिहीणकुटुंब-विहवा 'अम्हं न करेइ वयणं' ति तुण्हिका ठिया । सा वि य मंदभग्गा गया, ताव सत्थो दूरमतिकंतो । सा वि सत्थपरिन्मट्ठा अन्नेण भग्गेण गया । भत्ता य से, तद्विसं चेष आगओ । पुच्छियां तेण माया—अम्मो! कहिं वसुदत्ता गय? ति । ताए य भणिओ—पुत्त! उज्जेणीसत्थेण समं अम्हेहिं वारिज्जमाणी वि गय ति । ततो सो 5 'अहो! अकज्जं कयं' ति भग्गेऊण पुत्त-कलत्तयद्धनेहाणुरागो गहियपत्थयणो मग्गंतो । अन्ने-संतो गतो । अणुसरतेण य सा अहंवीं अइंती दिट्ठा भममाणी । तोसिया अणेणं पुणरवि अणुणेउं, पत्थिया पविट्ठा य अडविं ग्गुह्लं, अत्थमिए दिणयरे आवासिओ ।

तम्मि य समए वसुदत्ताए पोटे वेयणा जाया । ततो धणदेवसत्थवाहेण रुक्खसाहा-पल्लवे भंजिऊण मंडवो से कओ । तत्थ य वसुदत्ता पसूया दारयं पयाया । तत्थ य अप- 10 कारे रत्तिं रुहिरगंघेणं मिगमंसाहारो अडवीसावयखयकरो महापइभओ वग्घो आगतो । तेण य सो धणदेवो वीसत्थो चेष गलए घेत्तूण नीओ । सा वि य पइवियोगजणियदुक्खा भय-कलुण-सोगसंततहियया रोयमाणी 'तं जायमेत्तयं अभवो' ति भणंती मोहं गया । ते वि य कलुणा असरणा भयवेवियसवंगा वाला मोहं गया । सो वि य तद्विस जायओ दारओ धणं अलभमाणो उवरओ । सा वि य चिरेण पशागयचेयणा समाणी परिदेवंती 15 पभाए पुत्ते घेत्तूण पत्थिया । अकालवरिसेण गिरिनदी पुत्ता । सा य तं दट्टूण एगं पुत्तं उत्तरेउण 'भिवियं उत्तारंती विसमसिलातले निसिरियचलणा पडिया । दारओ य से हत्थाओ पन्मट्ठो । सो य अवरो दारओ उदगन्भासे ट्ठिओ तं मावं पाणिए पडियं दट्टूण तेण वि य जले अप्पओ ट्ठो ।

सा वि य तवस्सिणी चंडवेगवाहिणीए गिरिनदीए दूरं वूढा, तत्थ य नदीकूले पडि- 20 यस्स पायवस्स साहाए लग्गा, मुट्ठत्तरस्स य आसत्था सेइरं उट्ठिया । तत्थ य सा अच्छंती नदीतटे घणमोयरेहिं तफारपुरिसैहिं गहिया, पुच्छिया य आणीया सीहगुहं नाम पडि, अट्ठिया य चोरसेणावइस्स कालदेउस्स । तेण य सा 'रुवदिसणि' ति काऊण मजा कया, अइनीया य अंतेउरं । सा य सघाणं सेणावइमहिलाणं अग्गमहिंसी जाया ।

तओ ताओ तफारमहिलाओ पइणो सरीरपरिभोगमलभमाणीओ उवायं पिंदिवि—विह- 25 भेयं परिणएज्ज? ति । तस्स य तीसे कालेण पुत्तो जातो, सो य माइंसरिसओ । तओ चाहिं सेणावइं विण्णविओ—सामि! तुमं अइवहंभाए इमाए चरियं न याणसि. एसा परपुरिसासत्तहियया. एस य से पुत्तो अन्नेण जायओ ति. जइ ते विपचओ, अप्पाणं एयं च पेच्छइ ति । तेण पलुसहियएण रग्गं कन्ठिऊण अप्पा जोइओ, दिट्ठं यं णेण मुहं ।

१ 'या य णेण दां० ॥ २ ताए उ भं० उ २ विना ॥ ३ 'नि स' दां० ॥ ४ 'गगतो उ २ ॥ ५ 'द्वि' उ २ ॥ ६ 'अयंती दां० ॥ ७ 'वीयं उ २ विना ॥ ८ 'एडा ही० य० दां० विना ॥ ९ 'सवरं उ २ विना ॥ १० 'अपनीया दां० ॥ ११ 'रूप स' उ २ विना ॥ १२ क १ विना—'एभेणं इमां' ही १ । 'एभेणं इमां' मो १ उ २ ॥ १३ 'वाणे' क १ ॥

विच्छिन्नं, महंतविहत्तागंडलेहं, रत्तायंयविसालनयणं, विगित-दुग्गम-यक्कनासं, विरैकालिय-
धूल-लंबोद्धं अप्पणो सुहं ददूण तं च दारयं 'एवमेयं' ति भणति । ततो तेण य अपपरिच्छिय-
दुद्धिणा पावेण तेण य रमोणं दारओ मारिओ । सा वि य वेत्त-कसप्पहारामिहया मुडेऊण
तकारे सैमादिसइ—यच्च, भो ! एयं रुक्खे बंधह ति । ततो ते तकारपुरिसा तं गहाय दूरं
गया । तत्थ य ते पंचभासे एगस्स सालरुक्खस्स मूले रत्तौए वेढिऊण कंटयसाहा समं-
५ ततो परिकिरविऊण नियत्ता । सा वि वराई पुषकम्मनिवत्तियं दुक्खमणुभनंती धहूणि य
हियणं चितयंती अणाहा असरणा य अच्छति ।

तत्थ य तीए भागधेज्जेहिं उज्जेणिगमणीओ सत्थो तत्थेव तम्मि चेय दिवसे पाणि-
यसुलभे पासे आवासिओ । ततो सत्थाओ तण-कट्ट-पत्तहारया फेइ दूरं गया । तेहि य
सा कंटकसाहाहिं रुद्धा रत्तुपरिवेढियसरीरा रुक्खमूले एक्खलिखा दिट्ठा, पुच्छिया य । 10
तीए य सकलुणं रोयंतीए सद्या अण्णहदुक्खपरंपरा परिकहिया । ततो सा तेहिं जायाणु-
कंपेहिं मुक्का, तं च घेत्तूण सत्थं गया, सत्थवाहस्स जहावत्तं परिकहियं । ततो सत्थवाहेण
समासासेऊण दिण्णऽच्छायण-भोयणा भणिया—पुंत्त ! सत्थेण समं यच्चसु वीसत्था,
मा धीहेह ति । ततो सा आसासिया वीसत्था तेण सत्थेणं समं उज्जेणिं यच्चइ । तेण
य सत्थेण समं बहुसिस्सिणिपरिवारा जिणवयणसारदिट्टपरमत्था सुबया नाम गणिणी 15
जीवंत्तसामिवंदिया यच्चइ । सा य तीसे पायमूले धम्मं सोऊण सत्थवाहेणाणुत्ताया
पवइया, नामं च से 'कंटियज्जय' ति । ततो सा ताहिं अज्जाहिं समं उज्जेणिं पत्ता, पिड-
माउ-भंधुवग्गेण य सहमल्लीणा । कहेऊण य अप्पणो दुक्खं दुग्गुणजायसंवेगा सज्जाए तवे
य उज्जुत्ता धम्मं करेइ ॥

ततो हं सुंदरि ! तुमं भणामि—एयाणि अण्णाणि य अप्पच्छंदमइया वहूणि दुक्खाणि 20
पावेंति. ता मा तुमं अयाणिया होहि. ममं मुणसु—मा ते यमुदत्तापज्जंतो भविस्सइ ति.

ततो सा भणइ—एइं ताव. यमुदत्ता. नट्टा, रिन्दमण्णे, एण. कंइ. नट्टे. ?.. ततो. म्हा.
मए भणिया—मुण सुयणु !— ✓

• सच्छंदयाए रिबुदमणनरवइणायं

अत्थि तामलिच्ची नाम नयरी । तत्थ रिबुदमणो नाम राया, भज्जा य से पियमती 25
नाम । तस्स य रत्तो सहंपसुकीलियओ महाधणो धणवती नाम सत्थवाहो । तत्थ य
नयरीए धणओ नाम कोट्टाओ परिवसइ । तस्सऽण्णया कयाइ पुत्तो जातो । ततो सो
धणओ परिवरिहो, भज्जा य से परिवीणविभवा, चित्ताए दो वि कालगया । सो वि य

* १ स्यायतवि° शां० ॥ *२ विमिंदुग्गमदुक्कनासं ली ३ गो ३ । विसिदुग्गमंहुक्कनासं क ३ ॥
३ विसालि° उ २ विना ॥ ४ संदि° शां० ॥ ५ उज्जुणा वंषिऊण ली ३ ॥ ६ अज्जाहिं उ २ विना ॥ ७ पुत्ति
शां० विना ॥ ८ जीवसा° संस० शां० विना ॥

से मुत्तो धणवइस्स घरे संबद्धिओ कंठियसालाए कुकुसे खायमाणो अच्छति, नामं च से कयं 'कोक्कासो' ति । एवं च सो संबद्धिओ ।

अण्णया य धणवत्तिसत्थवाहस्स पुत्तो धणवसू नाम । तस्स य जाणवत्तं जवणविस-
यगमणजोगं सज्जियं । तेण य पिया विन्नविओ—एस मे कोक्कासो दिज्जव, मए समयं
5 जवणविसयं वञ्चउ ति । ततो तेण विसज्जिओ । संपत्थिओ वहणो समुदवायाणुव्वायणेणं
इच्छियं पट्टणं संपत्तो । लंढियाउ संगराओ दिसासुं, ओसारिएसु सियवडेसु उइत्ता संज-
त्तयवाणि(मंयाप्रमू—१६००)यया । अंतेवासिणो य भंडयं उचारियं, दिण्णा य रायदाणा ।
तत्थ य संजत्तयवाणियया ववहरिउं पयत्ता ।

अह सो कोक्कासो सएज्जयस्स सत्थ-संजत्तयकुलस्स कोट्टागस्स घरं गंतूण दिवसं सवेइ ।
10 तस्स य पुत्ता नाणाविहाइं कम्माइं सिक्खंति । तेण य पिउणा सिक्खाविज्जंता न गेण्हंति ।
ततो तेण कोक्कासेण भणिया—एवं करेइ, एवं होउ ति । ततो तेण आयरिएण विन्हियहि-
यण भणिओ—पुत्त! सिक्ख उवएसं वि. अहं ते कहेहंमि । तओ तेण भणिओ—सामि!
जहाऽऽणवेइ ति । ततो सिक्खिउं पयत्तो । आयरियं सिक्खागुणेणं सबं कट्ठकम्मं सिक्खिओ ।
निष्फणो य गुरुजणाणुण्णाओ पुणरवि सो व्हणमारुहिऊण तामलित्तिं गतो ।

15 तत्थ थ. रामो फालो वट्टइ । ततो तेण अण्णो जीवणोवायनिमित्तं रण्णो ज्ञाणावणत्थं
सज्जियं कपोतजुवलयं । ते य कपोइया गंतूण पइदिवसं आयासतले सुफमाणं रायसंतियं
कलमसालिं पिच्छूण पंति । ततो ख्खवर्वालेहि धण्णं हीरमाणं दट्टूणं रण्णो सत्तुदमणस्स
निवेदिंत्तं । तेण थ अमघा आणत्ता—जाणह ति । ततो तेहिं नीइकुसलेहि आगमियं,
✓ निवेदिंत्तं च रण्णो—देव! कोक्कासघरस्स जंतकवोयमिट्ठणयं घेत्तूणं गेइ । राइणा आण-
20 ता—आणेइ ति । आणीओ य सो पुच्छिओ । कहियं च गेणं सबं रण्णो अपरिसेसं ।
तओ राइणा परिवुट्ठेण संपूइओ कोक्कासो, भणिओ य—आगासगमं जंतं सेजेहि ति.
तेण दो वि जणा इच्छियं देसं गंतुं एमो ति । ततो तेण रण्णो आणासमकालं जंतं
सज्जियं । तहिं च राया सो य आरूढो इच्छियं देसं गंतूण इति । एवं च फालो पणइ ।

तं च दट्टूणं राया अगमहिसीए विन्नविओ—अहं पि तुब्भेहिं समं आयासेण देसंतरं
25 फाउमिच्छामि । ततो राइणा कोक्कासो वाहरिऊणं भण्णइ—महादेवी अग्गेहिं समं वणउ
ति । ततो तेण उवियं—सामि! न जुजइ तइयस्स आरोडुं, दोन्नि जणे इमं जाणवत्तं पइइ
ति । ततो सा निव्यंथं करेइ वारिजंती वि अप्पच्छंदिद्या, राया य अमुहो वीए सह
समारूढो । ततो कोक्कासेण उवियं—'पच्छायायो भे, दालियमवस्सं भविसइ' ति भणि-

१ बुद्धो सी ३ उ २ ॥ २ उरेणु विद्यायुत्तरादेणु वपिइ कुकुसो वपिइ कुकुसो वपिइ बुद्धासो
वपिइ कोक्कासो वपिइ कोक्कासो वपिइ कोक्कासो वपिइ कोक्कासो वपिइ कोक्कासो इत्थिवावनाउत्तराणि
इरपये, कापामिउत्त कोक्कास इवेर पाठ आइउः ॥ ३-४ पावणं टी ३ गो ॥ ५ भिइएण मं क ३ रिना ॥
६ पमहाणुणे उ २ ॥ ७ उवपठ उ २ ॥ ८ वारुपदि उ २ रिना ॥ ९ सतिदि धां ० ॥

ऊण आरूढेण कङ्कियाओ तंतीओ, आहया जंतकीलिया गगणगमणकारिया, तो उप्पइया आयासं । वचंताण य बहुएसुं जोयणेसुं समइकंतेसु अइभरकंताउ छिन्नाओ तंतीओ, भैहं जंतं, पडिया कीलिया, सणियं च जाणं भूमीए द्वियं । सो य राया देवीसहियो असुणंतो पच्छायावेण संतप्पिउं पयत्तो । ततो सो कोक्कासो रायं भणइ—‘मुहुत्तंतरं एत्थ अच्छह, जाव अहं तोसलिं नगरिं अइगंतूणं जंतसंघाउवगरणं मग्गामि’ ति भणिऊणं गतो । राया 5 देवीए सहियो अच्छह ।

सो य बहुइधरं गंतूण वासिं मग्गति । णाओ य णेण ‘सिप्पियपुत्तो’ ति । तेण य सो भणिओ—सुत्तुरिएण रण्णो रहो सज्जेयवो, तेण वासी नत्थि ति । कोक्कासेण य भणिओ—आणेहिं, सैज्जामि ति । ततो तेण तस्स वासी अप्पिया । गहिया य णेण वासी । जाव य सो वक्खित्तचित्तो ताव य मुहुत्तंतरेण संजोइया दो वि चक्का । ततो सो विन्दिओ जाओ, 10 नाओ य णेण ‘कोक्कासो’ ति । तेण य सो भणिओ—मुहुत्तंतरं ताव पडिक्खइ जाव घराओ आगच्छामि अन्नं वासीं गहेऊण. तओ वासिं चेत्तूणं वधिहह ।

ततो सो काकजंघस्स रण्णो समीवं गंतूण सघं परिकहेइ । गहियो कोक्कासो रत्ता, पूइओ य विज्जए पूयाए । पुच्छिओ य रण्णा—कहिं तुमं एहि ? ति । तेण सघं रत्तो परिकहियं । आणियो य राया अमित्तदमणो सह देवीए । ततो रायं थवेऊण देवी 15 अंतरेरे पवेसिया । कोक्कासो वि भणिओ—कुमारे सिक्खावेहि ति । ततो तेण लवियं—किं कुमारणं एयाए सिक्खाए ? ति । तओ राइणा वारिज्जेतेण वि वृत्ताकरणं कारावियो । सो य ते सिक्खावियं पयत्तो । घडिया णेण दो घोडगजंता, सज्जिया य आगासग्गा । ततो तस्स काकजंघस्स रण्णो दो पुत्ता जाव आवरिओ सुत्तओ ताव जंतघोडए आरूढा, ते य उप्पीलियजंततुरया आगासं उप्पइया । आगएण कोक्कासेण पुच्छिया—कहिं अच्छंति 20 कुमारा ? । ततो तेहिं लवियं—कुमार आरुहिऊणं गया । ततो तेण भणियं—अकजं कयं, विणट्ठा कुमारा, पैरायत्तणकीलियं न याणंति ति । राइणा सुयं, पुच्छियं च—कहिं ते कुमारे ? ति । ततो तेण भणियं—गया सह घोडएहिं ति । रुहेण रण्णा कोक्कासस्स वडो आणत्तो । तं च तस्स एणेण कुमारेण परिकहियं ।

ततो तेण तं वयणं सोऊण चक्कजंतं सज्जियं । भणिया य णेण कुमारा—सव्वे तुव्वे 25 आरूढा अच्छह. जाहे अहं संरसइं करेमि ततो तुज्जे समगं मज्झिमखीलियस्स पहार देज्जह. ततो आगासं उप्पिहिइ जाणं ति । ततो ते ‘एवं’ भणित्ता चक्कजंतमारूढा अच्छंति । कोक्कासो मारेउं नीओ । मारिज्जेतेण य संरो आपूरिओ । ततो तेहिं संरसइं सोऊण आहओ मज्झिमखीलओ । भिण्णा ते य सव्वे सूलेसु । कोक्कासो य मारिओ । पुच्छियं च रत्ता—कहिं ते कुमारा ? ति । किंकरपुरिसेहिं से परिकहियं—सव्वे चक्कजंते सूले 30

भिण्णा । ततो सो राया कागवन्नो सुन्नो 'हा हा!!! अकज्जं' ति भाणिऊण सोयसंतत्तद्वि-
यओ विलवंतो चेव कालगओ ॥

सो य सत्तुदमणो राया कुमारा य अप्पच्छंदेण विणट्ठा. ता तुमं पि विमले! अप्प-
च्छंदिया मा होहि, मा एवं विणस्सिहिसि. एस य सबकलापसद्धो नवजोवणो तरुणो,
५ अन्नो फो एत्तो लद्धयरो धम्मिल्लो? ति. सबं च णाए पडिवणं ।

ततो धम्मिल्लो हट्ट-वुट्टमणसो सधं जहावत्तं सोऊण । अइकंते य तम्मि दिवसे, सम-
इच्छियाए रयणीए, पमाए विमले, सबलयसैंक्खिअम्मि उगोए दिवसयरे जुवराया ललिय-
गोटीए समगो निग्गतो सकलत्तो उज्जाणं । ततो सोऊणं धम्मिल्लो वि णाणाविहमणि-
रयणपणोविद्याभरणो, विविहरागवत्थवेसधारी अप्पाणं काऊण कमल-विमलसेणाए समं
१० रहवरं समारूढो उज्जाणं गतो, पविट्ठो य उववणं । ताव य किकरजणेण कुसवियाओ
दूसकुडीओ, विरइयाऽतुला मंडवा, परिवेढिया य अप्पणो पच्छायणानिमित्तं पडिसरा,
पडिवोक्खिया य कुलयधूसयणिज्जा । जुवरणो य आणत्तीए विरइओ भोयणमंडवो सुभू-
मिभाए, कुंभगसो विइन्नो कुसुमोवयारो, रइया य जहारिहं आसणा, गहियगंध-वत्थ-महा-
ऽऽमरणा गोटीए अप्पणो अप्पणो सविभवेणं जहाणुण्णायं जुयरणा णिविट्ठा मणिभूमि-
१५ याविट्ठरेसु, कणग-र्यण-मणिनिम्मियाणि दिण्णाणि य भायणाणि । ततो धम्मिल्लो वि पियाए
विमलाए समं निविट्ठो, पासे य से कमलसेणा । तओ पकाए हत्यसोए णाणाविहं रज्ज-
भोज्ज-पेज्जं दिज्जउमादत्ता । एवं च ते अण्णोण्णेणं समं पीइविसेसं अणुभवन्ति । जुवराया
समं गोट्टिएहिं धम्मिल्लं विमलाए समं पेच्छंतो न तिप्पति, परं च विन्हयमुवगओ ।
तओ य तत्थ मदधिमलस्स जुवईजणस्स नधिय-नीय-वाइयावसाणं पैंस्सिऊण धम्मिल्लं च
२० अभिनंदंतो गोटीए सहिओ उट्ठितो जुवराया, जाण-वाइणाहूढो य पत्थिओ समवणं ।

ततो सो विमल-कमलसेणाए समं रहवराहूढो सभवणं गतो । पटमसमागमसमुस्सु-
एण य हियएण विमलसेणाए सह दिवसावसेसं गमेइ । ततो अइच्छिए दिवसयरे, सम-
इवंताए संज्ञाए पज्जालिएसुं पईवेसुं, रइए य सयणिजे, गहिए रइजोगे हुमुम-गंध-महा-
ऽलंकारे, तओ कमलाए विमलसेणाए नववहूवेसाऽलंकारो फओ । तओ सा लज्जोणयमुहिं
२५ गहाय धम्मिल्लसगासमइगया । भणिओ य णाए—अज्जउत्त ! रायधूया ते पालिणिज्ज, ति ।
एवं भाणिऊणमवधंता । ततो तेणं देवाधिदेवाणं पणांमं काऊण दाहिणेणं हरयेणं हत्यं से
दाहिणं चेत्तून अंके निवेसिया, उजगूअ य धणियं । सा वि सधंगेण ऋणैतिवरोमइया नव-
पावसमेपपाटादिहया इव धरणी सहावमठयंगी अंगेहिं से समं हिययमइगया । तओ वेण

१ पन्नो हा हा कथं उ २ ॥ २ रायधू उ २ विना ॥ ३ तुहो सम्यं उ २ विना ॥ ४ भवत्तम्मि क इ
ने ३ ॥ ५ णाए सरे धां विना ॥ ६ यधूमणो धी ३ ॥ ७ रणा य आणत्तो वि उ २ विना ॥
८ भवत्तम्मं धां ॥ ९ णाणे क इ ने ३ ॥ १० पयिऊ उ २ अमं विना ॥ ११ उ २ विना उवध—
कमलविमलाए धी ३ गो ३ । कमलाविमलाए क इ ॥ १२ रुत्तेज्ज धी ३ गो ३ ॥ १३ जवत्तं उ २ ॥

रहरसायणतण्हाइएणं पाविया रइसुहं रायकत्ता । एवं च तेसिं रइपसत्ताणं अइहंता सा रयणी ।
अन्नोन्ननेहाणुरागरत्ताण य सुहेण अइकामह कालो ।

अह अन्नया कयाइ रहरसायणपणयसंधिविग्गहकृवियं विमलं पसायंतेण भणिया—पिप
घसंततिलए । मा अइरूसणा होही, भत्ते जणे अणुग्गहं पसायं च करेहि त्ति । ततो सा
अपुघवयणो ईसारेससंजायवेविरैसधंगी ‘अणज्जव ! कहिं सा ते घसंततिलय ?’ त्ति । यादा-5
गयलोयणाए य पुन्नसगगरहिययाए, ईसिंदंतग्गदट्टाहराए, त्तिवलितरंगमंगुरं निडाले भिवडिं
रएऊण अघत्तुत्तरं भणंतीए, आकंपित्तमंगाए, त्रियण्णकेसहत्थाए, पठंतवैक्कायंतकुसुमाए,
समोसरत्तरत्तंसुयविलग्गतमेहलादामकलावाए; विविहमणिविचित्तमुत्तियावत्तजालोवसोहिएणं,
सैसइरंदंतनेउररवेणं, अणुपुवमुजायअंगुलीदेलेणं, कमलदलकोमलेणं, रत्तासोर्धयवयसन्निभेणं,
पंगालत्तरसोल्हकोववससंजायसेएणं चलणेणं आहओ । रोसपरायत्तहिययाए य भणियो—10
यचह ता, सा चेय घसंततिलया ते परित्तायत्त त्ति ।

ततो सो तीसे ईसारेसवक्खेवजणियतुट्ठी अट्ठित्तरामुहेणं हियएण हसिऊण निग्गओ
पराओ, उवट्ठिओ रायमगं, अपच्छिमजामवेलाए य पेच्छइ रायपहक्कासे अद्धपिहिय-
कवाडदुघारं दीवलंयंत-सुरहिडज्जंतकालागुरुपवरधूयं नागघरं । ततो सो तहिं पविट्ठो पण-
मिऊण नागदेवयाणं निविट्ठो अच्छति हियएण बहुविहाइं चितयंतो । पेच्छइ य गहियप-15
डलगाहत्थं पट्टियारियाए समं ईतिं तरुणि सरसुच्चिमज्जंतनवजोवणं दारियं । सा य देवउले
अशेउमागया, धोयहत्थ-पाया य पविट्ठा नागघरंयं, अघिओ य णाए नागिंदो, पणमिऊण य
भणियो—भयवं ! सुपसन्नो होहि त्ति । ततो तेण भणिया—सुंदरि ! हियइच्छिया ते मणोरहा
पूरंतु त्ति । उट्टिया य ससंभंता, पेच्छइ य धम्मिहं । तेण वि य दिट्ठा (मंथाप्रम्-१७००) नव-
जोवणसालिणी, समुच्चिमज्जंतरोमराई, आपूरंतपरिवट्टुमाणपओघरा, तुंगायेतेणं नासावंसएणं, 20
अभिनवनीलपुलपत्तसच्छहेहिं नयणेहिं, धिक्कलमुजायवत्ताधारेणं, सुद्धदंतपंठिएणं, समत्तपु-
न्निमायंदसरिसेणं वयणेणं । तं च ददूण परं विन्ध्यमुवगतो । तीए य भणियो—कत्तो अज्ज-
मिस्ता पंति ? ततो तेण लविया—सुंदरि ! कुसग्गपुराउ त्ति । ततो सा सविन्ध्यं तं पेच्छि-
ऊण हरिणवधुसरिसनयणा नीसत्तिऊण अहोमुही चामंगुट्टएणं भूमिं विलिहमाणी संठिया ।
भणिया णेण—सुंदरि ! कस्त तुमं ? ति । ततो तीए मट्ठुईभासिणीए भणियं—‘अज्जउत्त ! 25
अत्थि इह नगरीए सत्थवाहो नागवसू नाम, भज्जा य से नागदिण्णा, ‘वीए धूया हं
नागदत्ता नाम, भाया य मे नागदत्तो. अहं च नागंदाओ हियइच्छियं वरं पत्थेमि,
ईईइं च अचणं काउं पइदिवसमागच्छामि. ततो मम भागधेजेहिं तुम्भे इहमागया, दिह-

१ होहि उ २ ॥ २ णाईं ही उ २ ॥ ३ विपसं उ २ ॥ ४ शा० विनाज्जव—विहण्णं उ० ।
विवण्णं ही उ क २ गो ३ ॥ ५ उक्कयंतं क ३ गो ३ ॥ ६ समइरइदत्तनेउरं उ २ विना ॥ ७ ठीएण
उ २ ॥ ८ पपलवचपसं ही उ ३ ॥ ९ उवट्टिय रां शा० विना ॥ १० पूरुत्त त्ति उ २ विना ॥ ११ पट्टि-
धदमां उ २ विना ॥ १२ र्थिणं अधरेणं सुद्धं उ २ ॥ १३ रवयणभासिणीए लवियं उ २ ॥ १४ तीसे
य अहं सुया नामं उ २ विना ॥ १५ अहं च ही उ ३ ॥ इहं च क २ गो ३ ॥
स० हि० ९

मेत्तं चैय मे हियं पविट्ठा. पुण्णो य मे मणोरहो' त्ति भाणिऊण नियघरं गया । तत्थ य
णाए माऊए सव्वं परिकहियं । परितुट्ठा य से माया पिति-सयण-परियणो य । वित्तं से
कह्माणं णगरीए पगासं ।

• तत्थ य नयरीए कविलस्स रत्तो धूया कविला नाम, सा य नागदत्ताए वयंसिया ।
5 ताए य सुयं, जहा—नागदत्ताए बरो लद्धो, कह्माणं च से वत्तं ति, सो य किर पुरिस-
गुणनिहाणभूओ नवजोवणो य । ततो ताए मयणसरसोसियहिययाए माया भणिया—अम्मो!
पसायं करेह, सिग्घं मे सयंवरं पयच्छह त्ति । ततो तीए वि धूयवच्छलाए राया विण्ण-
विओ—कविलाए सयंवरो दिज्जउ त्ति । ततो तेण लवियं—एवं कीरउ । तओ रण्णा
सोहणदिणे आणत्तो सयंवरो कविलाए । ठाविया य सविभववेसालंकिया ईसर-कुडुंभियपुत्ता,
10 अण्णे य जहाविभववेसधारिणो इच्चपुत्ता, धम्मिल्लो वि य विणीयवेसाहरणो तहिं गतो ।
ततो सा रायकन्ना पउमसंडवत्यथा विव लच्छी जणस्स रूव-कंतीहिं दिट्ठिं सारुंधमाणी.व
आगया मयंवरामंडवं । दिट्ठा य धम्मिल्लेणं रूवाइसयसंपन्ना रायकण्णा । तीय वि य
वेवकुमारोवमसिरीओ धम्मिल्लो निद्ध-महुराए दिट्ठीए अवलोइओ । ततो सा मदनसराहय-
हियया तस्स सगासं गया । ततो से सुरभिपुप्फदाम 'सेवासं(?) उरे' चलयइ, अकरए य
15 से सीसे छुइइ । तओ तं दहूण परं विम्हयं जणो उवगओ । वत्तो य सयंवरो, रण्णो य
आणत्तीय अइणीओ भवणं । तओ रायकुलाणुरूवं वत्तं से कह्माणं । एवं च ताव एवं(यं) ।

• तओ विमलसेणा तस्स विओगेण पैरिदुच्चलत्तामकवोला सोगसागरसंपविट्ठा अच्छइ ।
तओ सो र्धितियदिवसे रण्णो सम्मएणं सह कविलाए परियणेहिं हिंढाविओ । सो य
सविट्ठि-सविभवेण हिंढमाणो विमलसेणाए घरस्स अग्गदारं संपत्तो । ततो भिच्च-परियणो
20 'से रण्णो धूया केण परिणीय?' त्ति सोऊण निग्गओ, नवरि य धम्मिल्लं पेच्छंति, ससं-
भमं तेण य गंतूण विमलाए कहियं—सामिणि! धम्मिल्लो रण्णो जामाउओ जाओ । तओ
सा सं वयणं सोऊण ईसार्यसवेविरेसरीरा मुपरिगणियं हियए काउं 'किं मम इह अच्छि-
यवेणं?' ति हत्थे पाए य पकरालेऊण सुद्धवासाभोगा सोवण्णेणं गयमुहेणं भिगारेणं अग्घं
पेतूण निग्गया । पयक्खरणं जाणयं काऊण ततो णाए तस्स दाहिणो हत्थो ऊसवेऊण
25 मणिओ—मट्ठिदारग! दिट्ठा ते' विहिं त्ति । ततो तेण सा तम्मि चैव हत्थे घेतूण जाणयं
विलइया, पैत्तो य रायघरं, उइण्णो जाणाओ, कयकोऊयमंगलो य कमलाए विमलाए य
समं सुहं सुहेणं अणुभवतो चिट्ठइ ।

अह अण्णया कयाइ रण्णो आसो उवणीओ । सो य सं दमेउं पयत्तो । ततो य आस-
पटिपारगेहिं दिण्णे सुदंमंठणे, समारोविण-रत्तिलेणे, मंससत्तत्रायपद्धे पढाताणे, उप्पीलिए

• १ भिष्सा य सुमे दां० रिता ॥ २-३ शीये दां० ॥ ४ सवारं उरे दां० ॥ ५ पडिदुं उ २ रिता ॥
६ विउरपदिं दां० रिता ॥ ७ रायधूया ही ३ ॥ ८ वेसं ही ३ ॥ ९ विपयं उ २ ॥ १० ते विट्ठिं ति
दां० ॥ ११ पत्ता क ३ रिता ॥ १२ इग्गा क ३ रिता ॥ १३ धमहणे उ २ रिता ॥ १४ सत्तमंतुणं दां० ॥

उरपट्टए, लंबियासु कण्णामु, यत्तासु सुदत्तोहियासु चामरासु, कए पंचत्यासकमंडणामंडिए; तओ सो कुप्पासयसंयुयसरीरो, अट्ठोरुयकयवाहिलणो, सुरहिकुमुमबद्धसेहरो, विचित्त-सोभंतसधंगो, कयवायामलघुसरीरो विहगो विव लीलाए आरूढो । गहियो य गेणं याम-हत्थेणं यग्ग रज्जुमंडियं (१), विसंदमउय (१) दाहिणेणं कसा, उप्पीलिय आसणं, संगहियो-रुजुयलेणं संवाहियो थोवंतरं । कुलिणयाए य सारहिवित्तरक्कीए णायं च से तेण चित्तं । 5 ततो अत्तिरत्तो ताळियो य कमेणं पयट्टो य महुँरसंदाइऊणं (१) अइकंतो य पंचमधारं अप्पहियाओ आसायणो जाओ । ततो तेण चित्तिऊणं तस्स वसाणुवत्तणं कयं । सो वि दूरं गंतूण विसम-सभूमिभाए अइकमेऊण कणगवालुयाए नदीए अदूरसामते अप्पणो छंदेणं परि-संठियो । ततो सो सदरमोइणो, छेइयिं च से पढताणं, उसासिया से जहाजंतिया पएसा, विसज्जियो सो तुरओ, आलइयं रुक्कसाहाए सधं तुरयभंडयं । 10

ततो सो अणधयकत्तं तो य पट्टियो दक्खिणं दिसाभायं । अइकमिऊण य कणगवालुया-नदीप्पएसं, पेच्छइ रुक्कसाहालंधियं सुयद्धमणिचित्तलट्टमुट्ठिं गेवेज्जवित्तित्तं पफनवरस-च्छविं कमलोगुंडियं असिं । चित्तियं च गेणं—कस्स इमो होहि ? ति । दिसावलोयं च फाऊण गहियो गेण असी, घेत्तूणं विकोसीकओ । दिट्ठा य तिलतिलघारासच्छमा, अय-सिकुमुमअच्छिनीलसप्पभा, अच्छेरयपेच्छणिज्जा, भमति च पसण्णयाए, उप्पयति च लहु-15 ययाए, विज्जुमिव दुप्पेच्छा दरिसणिज्जा य । दट्टूण य असिरय्यणं विन्दिओ जाओ । चित्तियं च गेणं—विकरयं च से परिकरामि ति । आसणो य कट्ठिण-परूढ-निरंतरमूलबद्धअइकु-डिलजालपउरो दिट्ठो वंसगुम्भो, अन्नोन्नसंवट्टियघणवंसो, पलंबसाह-पत्तोडाइयपेरंतो । तस्स अन्नासं गंतूणं यइसाहट्टाणट्टिएणं यद्धपणमुट्टिणा वाहियो असी । कयलिगुंडिया इव साट्ठिं वंसा असिलट्टिणा अइप्पमाणप्पएसा, ते य छिण्णा दट्टणं विन्दिओ जाओ । 'अहो!!! 20 एयस्स असिस्स विकरया, अयि भंगे वि अपडिहय' ति चित्तेऊण पयाहिणं च वंसीकुंडं करंतो गंतुं पयत्तो । पिच्छइ य कस्सइ पुरिसस्स सकुंडलं सरुहिरं सीसं छिण्णं, तस्स वंसीकुंड-गस्स मज्झदेसभाए धूमकुंडं । ततो तेण चित्तियं—'अहो ! अकजं कयं' ति हत्थे घुणिऊण, असिलट्टिं च पवंधिऊण 'अहो ! असिजंतस्स-यहुदोसकारा' ति भाणिऊण अइकंतो ।

पेच्छति य पुरओ हरियपत्त-पहव-साहं यहरुक्करोवसोहियं वणप्पएसं, नाणाविहविहग-25 सुहलसहालं कमल-कुमुदोप्पलोवसोहियं पंसण-सच्छ-सीर्यलजलपाणियं वावीं, तस्स य तीरे अच्छेरयपेच्छणिज्जरूपं दारियं । ततो चित्तियमणेणं—किं इमस्स वणसंडस्स देवया होज्ज ? ति । एवं चित्तयंतो उवागतो तीए सगासं । दिट्ठो य तीए । पुच्छिया य गेणं—सुयणु ! का सि सुमं ? कय वा अच्छसि ? कओ वा एसि ? । ततो तीए महुँर-मिउभासिणीए भणियो—सुण अज्जउत्त !—

१ पट्टए उ २ विना ॥ २ संदं मउयवाहणेणं क इ उ र ॥ ३ णाए उ २ विना ॥ ४ रमंदा गो इ उ र ॥ ५ असायणो उ २ ॥ ६ भभाए उ २ विना ॥ ७ केटि उ २ ॥ ८ सम्बं आसमंड उ २ ॥ ९ यपुक्कं सी इ ॥ १० पसत्थसं शा ॥ ११ यलपाणियं उ २ ॥ १२ दिट्ठा य गेणं, पुच्छिया य—सुंदरि ! का सि उ २ विना ॥

अत्थि इह दाहिणहाए विजाहरसेदीए संखउरं नाम विजाहरनयरं । तत्थ य राया पुरिसाणंदो नाम, तस्स भज्जा सामलया, तीसे पुत्तो कामुम्मत्तो नाम, तस्स य दो धूयाओ—विज्जुमती विज्जुलया य । ततो किर अण्णया कयाइ विजाहरसेदीए कणाग-
गिरिसिहरे—सभोसदो धम्मघोसो नाम चारणसमणो, सो य अइसयनाणोवगतो । ततो
५ तस्स आगमणं सोऊण सधे विजाहरा वंदेया निग्गया । तत्थ य धम्मवच्छल्लयाए कोऊहलेण
य विजाहरी सामलया गया । तं च भयवंतं दमियराग-दोस-भोहं वंदिऊणं धम्मं सोउं पयत्ता ।
फहावसाणे य पुणरवि वंदिऊण चारणसमणं पुच्छइ—भयवं! धूर्यते मे भत्ता को भवि-
स्संइ? त्ति । ततो तेण अइसयनाणविसेसेण आमोएऊण लवियं—जो ते कामुम्मत्तविजा-
हरं घापहिति तस्स भारियाओ भविस्संति । ततो सा साहुययणं सोऊण हरिस-विसायव-
१० यणा वंदिऊण नियगभवणं पडिगया । सो य विजाहरो भगिणीहिं समं विजाउवचरणत्थं
इहागतो वणसंडे । कणागवालुयापडिवेसेण एत्थ य तेण विजाए भवणं विउच्चियं । ततो
खेढ-नयर-पट्टणे हिंदंतो राय-सिद्धि-इन्ध-सत्थवाहमुयाओ सोलस जणीओ आणेइ । 'सिद्ध-
विज्जो य एयासि पाणिगहणं काहामि' त्ति अन्हे इहं ठवियाओ । अण्णया य इहं अन्हं
सुहोवइट्टाणं भगिणीय से विज्जुमतीय सधं निरवसेसं परिकहियं, जं ते अज्जउत्त! मए सिट्ठं ।
१५ अन्हाणं च सद्याणं पदमा सिरि विव रूवेणं सिरिचंदा नाम १ सधंगसुंदरी विचक्खणा २
सिरिसेणा [य] ३ गंधवगीयकुसला सिरि ४ नट्ट-गीय-वाइयवियाणिया सेणा नाम ५
गंधवरयणकुसला विजयसेणा ६ मल्लसंजोयणकुसला सिरिसोमा ७ देवसुत्सूणरया सिरि-
देवा ८ सेज्जारयणवियाणिया सुमंगला ९ अक्काइयापोत्थयवायणकुसला सोमंमिच्चा १०
फहाविण्णाणअइसयनट्टवित्तवियाणिया मिच्चवई ११ सयणोवयारनिउणा जसमती १२
२० विविहवक्खणायवियाणिया गंधारी १३ पत्तच्छेज्जरयणवियक्खणा सिरिमई १४ उदग-
परिकम्मकुसला सुमिच्चा १५ अहं च मिच्चसेणा १६ । ततो अज्जउत्त! अन्हे इह भवणे
अच्छामो । 'जया किर तेण विजाओ साधियाओ होहिति तथा अन्ह पाणिगहणं काहिति'
त्ति भगिणीओ से एवं भणंति । अन्हे वि य सद्याओ नवजोवणाओ, ईसीसिसमुभिज्जमाण-

१ भगिरी समो उ २ विना ॥ २ चंदया आगया थी ३ गो ३ । घंदिउं आगया क ३ ॥ ३ उहलेण उ
२ । ऊहलेण ही ३ ॥ ४ पाप मे व ॥ ५ स्सति ति हां ॥ ६ हप्या उ २ ॥ ७ मद्दा
उ २ विना ॥

* आणो पोद्दाकन्यकानामभिधानान्याऽऽल्लिकजयशेसरपरिहिते धम्मिहचरित्रे एवम्—
मधीमपत्तेषाहनापवइयाः कन्याः स पोद्दा । मेळयित्वाऽत्र सधीका विद्यादेवीरियामुपन् ॥
धीचन्द्रा भीम गान्धारी भीसोमा च विचक्षणा । सेना विप्रसेना च धीदेवी च सुमङ्गला ॥
सोममित्रा मित्रवती भीमती च यशोमती । सुमित्रा वसुमित्राऽहं मित्रसेनाऽस्मि पोद्दती ॥

तपाऽऽपरीयल्लुधम्मिहचरित्रे एवम्—

एवदेव गौडानां नो विदुस्मत्तववीरिदिति । अस्माकमानि धैर्यानि तस्मात्तानि विदांनुह ॥

धीचन्द्राऽऽप्या सुवग्नाऽथ भीसेना च सुमङ्गला । सेना विप्रसेना च धीः सोमा च यशोमती ॥
भीदेवी च सुमित्रा च भीमती मित्रवत्यपि । सोमदत्ता च गान्धारी मित्रसेनाऽहमन्विता ॥

रोमराईओ, समुण्णमंतयणजुयलाओ, कामरइरसायणकंसियाओ तस्स विज्जाहरस्स सिद्धिं फंसमाणीओ अच्छामो । सो य एत्थ वंसीकुडंगे अच्छइ ।

तओ धम्मिह्तेग चितियं—सो चेत्त विज्जाहरो जो मए मारिओ त्ति । ततो (प्रन्याप्रम्—१८००) तेणं सा लविया—सुयणु! मए सो छिन्नकोऊह्तेण छिण्णो मारिओ य । ततो सा तं सोऊण विसण्ण-दीणमणसा मुहुत्तागं विसायमुवगया । लवियं च णाए—नरिय पुणविहियाणं 5 कम्माणमइफामो त्ति । ततो तेण लवियं—सुंदरि! मा विसायं गच्छादि । तीए लवियं—‘अहो!!! अपट्टिकामणिज्जं साहुवयणं, न अण्णहा होहिति त्ति; तं अज्जउत्त! अहं यन्नामि, इमं युत्तं तस्स भगिणीणं निवेदेमि. तओ जइ तुज्ज अणुरत्ताओ होहिति ततो अहं भवणस्स उवरिं रत्तं पढागं उस्सवेहामि, अह किंचि विरागं यच्चिहिति ततो सेयं पढागं उस्सवेहामि, ततो तुमं अवक्कमिज्जासि’ त्ति भाणिऊणं गया । ततो सो तीइ पढागपरियत्तिपरायणो भव-10 णाभिमुहो अच्छति । मुहुत्तंतरस्स य दिट्ठा ‘सेता पढागा ।

ततो सो ‘तातो ममोवरिं विरत्तभावाउ’ त्ति जाणिऊणमवकंतो कणगत्रालुयनदिमणु-सैरंतो संपत्तो संघाहणाम अडविकउत्तं । तत्थ य सुदत्तो नाम राया धंपेज्जयस्स रओ भाया कविलाए अत्तओ परिवसति, भज्जां य से वसुमती, धूया य से पउमावई नाम । तं च सो कच्चडं पविसइ, पेच्छइ य—एगा इत्थिया सूळरोगेण परिवेवंती अच्छति । तं च 15 दट्टणं जायाणुकंपेणं वार्थ-पित्ताणुलोमिये जाणिऊणमणुकुळमोसहं दिण्णं । तेण य सा परि-निष्पया जाया । ततो पविट्ठो तं नयरिं । सुयं च रण्णा पुत्रतरागं तस्स कम्मावदायं । ततो राइणा भवणं नीओ, नेऊण य अप्पणो धूया पउमावती तज्जायरोगेण विरुवियसरीरा तस्स समप्पिया, लविओ य—अज्जउत्त! एयं तुमे चोक्खीकरेहे त्ति । ततो तेण सुंदरविहि-फरण-मुहुत्ते समाढत्ता किरिया । अप्पणो कम्माणमुवसमेणं दव्वजणिणं च पोराणयसरीरा 20 सिरी विव रूवस्सिणी जाया । ततो तेण राइणा तुट्टेणं तस्स चेव दिण्णा । सोईणे दिवसे पाणिग्गहणं फयं । ततो तीए समं इट्ठे सइ-फरिस-रस-रूव-गंधे पंचविहे माणुस्सए काममोगे पण्णुभवमाणो अच्छइ ।

तओ अन्नया कयाइ सो राया भणइ—को मे भावणा साद्धिं संधिं करेज्जं? त्ति । ततो तेण विण्णविओ—सामि! अहं करेमि साम-भेदोवप्पयाणेहिं उवाएहिं. वीसत्थो होहि त्ति । 25 ततो राइणा परितुट्टेण मत्थए अग्गाइऊण विसज्जिओ, पियजणइसैणुओ पत्थिओ । तओ गामंतरवसहीहिं वसंतो संपत्तो धंपं नयरिं । ततो सुसठणपूइज्जमाणहियओ अइगतो नगरिं, रायमग्गमोगादो वचइ ।

१ भगियं छी ३ ॥ २ एत्त त्ति छी ३ ॥ ३ आ साहुवपणा ण अण्णहा होति त्ति उ २ ॥ ४ सेयपदा
शां विना ॥ ५ सारितो क २ गो ३ ॥ ६ वासं नाम शां विना ॥ ७ वायुपिं उ २ विना ॥ ८ विट्ठ
उ २ विना ॥ ९ इत्ति शां ॥ १० इणदिं उ २ विना ॥ ११ अं ति उ २ विना ॥ १२ सणसु-
स्सुओ क २ गो ३ ॥

- तत्थ य जणकोऊहइउंहुट्टिसीहनादिअं च पुरओ निसामेति । पुच्छियो य णेण एगो नयरजुवाणो—वयंस ! किं एस सइो ? ति । ततो तेण लवियं—एस रण्णो मत्तकरी इह अच्छति, आलाणसंभं भंजिऊणं च पत्तो । ततो सो तं सोऊण वीसत्थो पयाओ, पेच्छइ य तत्थ एगस्स नायरजुवाणयस्स इच्चपुत्तस्स अट्ठहिं इच्चकुलवालियाहिं समं मंगलेहिं 5 कोऊयसयविंसिट्ठेहिं ण्हाणयं कीरइ । पुच्छियं च णेणं—कस्स इमो वीवाहो ? ति । ततो एकेणं वियाणएणं भणिओ—इंददमसत्थवाहपुत्तस्स सागरदत्तस्स पिउणो मणोरहेहिं^३ इच्चकुलकन्नगोहिं समं वीवाहो कीरइ, तं जहा—देवईए १ धणसिरीए २ कुमुदाए ३ कुमुदाणंदाए ४ कमलसिरीए ५ पउमसिरीए ६ विमलाए ७ वसुमतीति ८ ति । जाव य सो परिकहेइ ताव य वाइयकोलाहलरवेणं जुगंतकालपुरिसो विव संपत्तो मत्तहत्थी तं पएसं ।
- 10 विपलाओ य समंतओ सो वेवाहियजणो । सो वि य वरो ताओ दारियाओ छडेऊण पलाओ । ताओ वि य रुवस्सिणीओ वागुरपविट्ठाओ विव हरिणीओ समंतओ उव्विग्गमाणसीओ, जीवियस्स निरासाओ, पलोएमाणीओ, भयभीयसमुपिण्हियहिययाओ, गंतुं अचायमाणीओ तत्थेव ट्ठाणे ट्ठियातो । हत्थी य ताण अच्चासमागतो । ततो तेण लवियाओ—मा वीहेह ति । हेत्थे य पेत्तूण सयं धरमुवणीयाओ । ठविऊण य ताओ पुणरवि निग्गओ,
- 15 दिट्ठो य णेण गयवरो, तं च हत्थिसिक्खत्ताकुसलो खेलावेऊण उवरिमारुढो गतो खंघयएसं । ततो हत्थी घुणियं पयत्तो, तेण य आसणथिरयाए कंठम्मि से रज्जु छुट्ठा, गहिओ अंकुसो, आणिओ य वसं । उवगरयीं य गणिया य गणियारीउ च हत्थिग्गहणनिमित्तं । ततो सो वाइयकणेरुगंधो(धओ) परिसंठिओ, आरुढो सिरारोहो । ततो धम्मिल्लो उइण्णो । राइणा य मुयं—सामि ! गहिओ मत्तहत्थी अवालवहो धम्मिल्लेणं ति । ततो विम्हयं गतो राया नायरजणो य
- 20 'अहो!!! अच्छेरयं'—भणंतो पुणो पुणो अहिनंदंति । ततो राइणा पूइय-सम्माणितो विमज्जितो समवणं गतो विमल-कम्मलदंसणुस्सुओ । समागमणेणं परो आणंदो घरजणस्स जातो । ततो तेण पच्छा मुयं—तेहिं किर वैरइत्तएहिं पुणो परिणेऊण आउत्ताओ पुषवरस्स ताओ घूओ । ताहिं किर भणियं—अम्हे परिचत्तातो एणं, छडेऊण णं पलाओ. तं अलाहि अम्हुएण नाममेत्तपदिणा. जेण मे(ने) जीवियं दिअं सो णे भत्ता शेउ ति । ततो किल ताणं
- 25 षवदारो रायकुले जातो, जिंतं च ताहिं । ततो राइणा धम्मिल्लगिहे विसज्जियातो, सघो य तासिं सयण-परियणो आगतो, यत्तं च ताहिं समं बहाणं । जुवरया गोट्टियमित्तजणो य सघो आणंदिओ ।

ततो धम्मिल्लेण संवाहंपइणो रत्ता सह संधी काराविया । ततो तेण पउमावती पेसिया, तीए य सह समागमो जाओ । ततो धम्मिल्लेण विमलाए पायनालगां-ग्गिग्ग-

१ उट्टिहत्तीहनायं उ २ विना ॥ २ विस्सेसिहिं उ० ॥ ३ हिं अह्वुलं उ० ॥ ४ णाण समं उ २ विना ॥ ५ एवेण पे उ १ विना ॥ ६ वाउ गगिपारीओ हिं उ० उ० विना ॥ ७ वरत्तएहिं उ १ विना ॥ ८ यो अम्हानं भत्ता क १ ॥ ९ त्रितं धी १ उ० ॥ १० ह्वनयं उ १ विना ॥ ११ उ० विनाउवण—अत्तग्गिग्गं क १ यो १ उ० । अत्तग्गिग्गं धी १ ॥

मणप्पभिइं सधं निरवसेसं पुणरागमणं च वयंसयाणं परिकहियं । एवं च सो चंपापुरीए राइणा कविलेण सुपरिगहिओ सुहं भोए अणुभवंतो अच्छइ ।

अणया कयाइ आगासतलए सुहतिविट्टस्स एका आगासतलेण विज्जाहरदारिया आगया । ताते य भणियं— अज्जउत्त ! उवलद्धं तत्थ मे—किर अन्हं भाया विज्जाहरो नियमत्थो अणवराहो चेव विणि-5 थाइओ, तं जुत्तं नाम तुज्झं साणुकोसस्स पयइवच्छल्लहिययस्स अणवराहं हंतुं ? । ततो तेण लविया—सुंदरि ! अकामकारणेणं अयाणयाए य वंसगोच्छो छिण्णो, तत्थ य सो तुन्हं भाया मारिओ. तत्थ ममं नत्थि दोसो, भवियघयाए कम्मणं सो विवन्नो । सुतो तीए लवियं— 'अज्जउत्त ! एवमेयं मम त्रि य दारियाए सधं निवेदितं. ततो सा अन्हेहिं भणिया—सुंदरि ! आणेहि णं ति. ताम्प थ तुज्झं पुवदिण्णसण्णाए हरिसंतुरियाए सेया पडागा ऊसविया. ततो 10 तुमं दट्टण तमैपकंतो. तओ 'अइचिरौयसि' त्ति काऊण अन्हार्हिं सघार्हिं सुसंभंताहिं मगिओ, न चेव दिट्ठो. ततो ताहिं अहं पट्टविया—वच तस्स पुरिसस्स मग्गण-गवेसणं कैरेहि त्ति. ततो हं तुव्भं गामा-SSगर-नगर-खेड-कव्वड-मडवेसु ईत्थाय त्थाणमग्गण-गवेसणं करेमाणी इमं चंपाउरिं संपत्ता. दिट्ठो सि मया पुवसुकयावसेसेणं. आणत्तिकारिणा य ते अहं सह भगिणीए, ताओ य सोलस कन्नयाउ' त्ति भाणिऊण नीलुप्पलदलसन्निगासं आगासं उप्प-15 इया । गंतूण य मुहुत्तंतरेण पडिनियत्ता तस्स सगासमागया । ताहि य सघार्हिं समं वत्तो वीवाहो । वत्तकल्लाणो य ताहिं समं पीइसुहमणुइवंतो अच्छइ ।

ततो अन्नया कयाइ विज्जुमतीए परिहासपुवं विमला लविया—जुत्तं नाम विमले ! तुमे अज्जउत्तो ईसारोसमुवगयाते पाएणं आहंतुं ? । ततो तीए लवियं—हला विज्जुमती ! किं व न जुत्तं अणमहिलाकित्तणं करेमाणस्स ? । ततो विज्जुमतीए लवियं—जुत्तं वह-20 भस्स सुहयस्स जणस्स नामं घेत्तुं. तुज्झं पुण पायतालणाणुरूवो दंडो कीरउ त्ति । ततो विमलाए हसिऊणं भण्णइ—हला विज्जुमति ! जइ मे अज्जउत्तो पाएण न तालिओ होंतो तओ तुम्हे अज्जउत्तरइरसायणपारण्यं कत्तो पौंविताओ ? त्ति. तं तुव्भे सघाओ वि ममं पाय-स्स पूया-सककारं करेह त्ति । ततो ताओ सघाओ हसिऊण तुण्हकाओ द्वियातो । ततो वित्ते परिहासे विज्जुमतीए लवियं—अज्जउत्त ! का सा वसंततिलया नाम ? । ततो तेण लवियं—25 विज्जुमइ ! वीहेमि तीए नामं गेण्हमाणो. रूसणो इहं जणो परिवसति । ततो हसिऊण विमलाए भणियं—अइभीरुओ इयाणिं, सुहयजणो कयावरही होहिइ ता मा वीहेइ. अमयं ते. वीसत्थो साहेहि । ततो तेण विज्जुमई लविया—सुण सुयणु !—

१ 'सेण वि' उ २॥ २ 'हिसियत्तु' शां॥ ३ 'मइहं' उ २ विना ॥ ४ 'राइयमि शां॥' 'राएसि उ० ॥ ५ 'करेह त्ति उ २ विना ॥ ६ शा० विनाउत्थव—उत्थाय मग्ग' कइ गो ३ । उट्ठाणमग्ग' छी ३ । उत्थाय उत्थाय मग्ग' उ० ॥ ७ आहत्तो क ३ ॥ ८ 'णमयं शां० ॥ ९ पावतीओ उ २ ॥ १० वत्ते उ २ ॥ ११ 'वा क ३ ॥ १२ 'रु इ' उ २ ॥

अत्थि कुसग्गपुरे नयरे अमिंसदमणस्स रज्जो गणिया वसंतसेणा नाम । तीए धूया वसंततिलया नाम रुय-लायण्ण-विण्णाणोवैयारेहिं समंति (समत्ते) चेव कामभोग-रइविसेसे जाणइ । ततो विज्जुमतीए लवियं—वचामि तीसे अज्जाए वट्टमाणीं वोडुं, जइ अज्जउत्तस्स सा रोयइ । ततो तेण भणिया—रोसणो जणो पुच्छियञ्चो त्ति । ततो तीए लवियं—

5 किं पभायं सुप्पेण छाइज्जइ ? त्ति । ततो गया आगया थे आगासपरिकम्भेण ।

अज्जणुवइओ य राया अहयं जोवण्णदरिसणीयं जुवाणरूढं संसट्टवित्थरोववण्णं गणियासु जोग्गं फाऊण अइगया ताए भवणं । विट्ठा य वसंततिलया वैम्मुकसघाभरणा, पिय-विरहदुव्वलंगी, महल-परिजुण्णवसणा, तथोलपरिवज्जिण्ण, वाहभरंतनयणा, खामकवोला, परिपंडुरेणं वयणेणं, एगवेणिबद्धेणं केसहत्थेणं जुण्णमुयंगैमायमाणेणं, केवलं मंगलनिमित्तं

10 दाहिणहत्थेणं सुइएणं । संभासिया य मे 'सुहं ति ?' त्ति । चित्तकम्मलिहिया विव जक्क-पडिमा एकचित्ता अच्छइ । चित्तियं च मे—'अज्जउत्तगयहियया एस तवस्सिणि त्ति पुरि-ससंकित्तणं पि न सम्मण्णइ' त्ति भावं से जाणिऊण पुरिस्सवेसं विप्पजहाय परिणतमहि-लारूढवेसघारिणीए पुणो वि से संभासिया—वसंततिलए !, सुंदरि !, धम्मिल्लो ते खेम-कुसले वट्टमाणीं पुच्छइ त्ति । ततो सा संजायहरिसरोमकूवा, पवेयमाणगायलट्टी, हरिसाग-

15 यवाहंप्पुवच्छी, तुज्जे चेव चित्तयंती सहसा अब्भुट्टिया; सगग्गरं 'पिययमे !'—त्ति भणंती धाविऊण धणियं मं अवगूहिऊण एवं परुण्णा जहा णाए मम वि आकंपियं (मंथाप्रमू—१९००) हिययं । सुचिरं च रोयइतूणं पुच्छति मं सा हरिसिया—सामिणि ! कहिं सो जणहिययहरो अइसोइगमतो अज्जउत्तो अच्छइ ? त्ति । ततो से मया परिकहियं—चंपापुरीए अच्छइ त्ति । ततो तीए ममं अज्जउत्तगयं विप्पजोगजणियं दुक्कसं परिकहियं ।

20 ततो सो विज्जुमईए तं वयणं सोऊण दंसणसमुस्सुओ जाओ । ततो विज्जुमतीए ऊसु-यहिययं जाणिऊणं भणिओ—'अज्जउत्त ! कुसग्गपुरं गमणुस्सुओ दीसस्सि ?' त्ति । ततो तेण लवियं—सुंदरि ! एवं मे मणो परिसंठिओ जइ तुमं पसत्रा । ततो विज्जुमतीए सघपिया-जणं-परिजणसहिओ आमंतियसघजणो अप्पणो विज्जारिद्धिविसेसेण विउविण्ण जाणविमा-णेणं सुहत्तंतरेण कुसग्गपुरं नीओ, पवेसिओ य वसंतसेणाए भवणं । राइणा य अमि-

25 त्तदमणेण सघं सुयं । ततो रत्ता परितुट्टेण तिभाओ रज्जस्स दिण्णो, भवणं च सघविभवसं-पन्नं फारियं, जाणवाहणं परियणो य जहाविमघाणुरूथो दिण्णो । ततो सघपियासहिओ य पविट्ठो भवणं । धणयसुसत्तयवाहो पट्टो धम्मिल्लस्स आगमणेणं ति, तेण वि सा जस-मती आगिया । ततो सो सघपियाजणसहिओ आयंविळठवफळविसेसे इट्ठोए चेव अणु-हत्ततो अच्छइ अमरजुवाणो विव अमरवयणेसु ।

१ वसंतोहिं ही इ क इ ने इ । वसंतोहिं हां ॥ २ व से परिकम्भेण ही इ गो इ हां ॥ ३ से परिकहियं कम्भेण घं ॥ ४ विमुक्कं उ इ विना ॥ ५ लपरिं उ इ ॥ ६ गायमां हां ॥ ७ भायं हां ॥ ८ भायिं घं ॥ ९ वट्टमाणीं उ इ विना ॥ १० रंमणुसुओ उ इ विना ॥ ११ से जं इहं हां ॥ विना ॥

अन्नया कयाइ पियजणसहिओ अर्द्धितरिल्ले चाउसाले अच्छइ । वसंततिलयाए भ-
 णियो—अज्जउत्त ! अपुवो हु ने हिंजो वेसालंकारो इह अइतेण कामभोगरमणीओ कओ त्ति ।
 ततो तेण चित्तिऊण आसंक्रियहियएण भणिया—सुंदरि ! तुम्हं विम्हावणानिमित्तं ति । एयं
 च भणंतो निग्गओ । ततो तेण चित्तियं—नूणं खु अण्णपवेसो इहं भवणे नत्थि, तओ मेज्झ
 पडिरूववेसधारी विज्जाहरो भविस्सति । तस्स य वहणोवायं चित्तेडं सब्भभवणप्पएसेसुं सिंदूरो 5
 विकिन्नो, गहियपहरणो य तस्सागमणं पडिच्छमाणो अच्छति । ततो मुहुत्तंतरस्स दिट्ठो य
 जेणं तस्स पयसंचारो । ततो य पयमग्गमणुसरंतेण चाहिया असिलट्ठी । ततो छिण्णो दुहा-
 कओ पडिओ धरणियले, दिट्ठो य विज्जाहरो विसज्जाविओ, सफारिओ य सो भूमिप्पएसो ।

तओ धम्मिल्लो पुरिसवघासंक्रियहियओ रइ अर्द्धिततो अण्णदिवसे अप्पणो उववणं
 पविट्ठो, उवविट्ठो य सहलंसच्छमे असोयसमहीणे पुढविसिलापट्टए पच्छातावसंतत्तहियओ 10
 तं चेव चित्तयंतो अच्छइ । ताव य असोयमंजरीहिं सोंपच्छाइयसरीरा, न्वजोवणसालिणी,
 धणभरोनमियगायलट्ठी, पीवरजहणमरं समुघहमाणी, सणियं चलणे समुक्खिवमानी,
 रत्तंसुयएक्कवसणा, अच्छेरयपेच्छणिज्जरूवा, थेव-महग्गामरणा उवागया तस्स सैमीवं ।
 दिट्ठा य जेण अविइण्हपिच्छणिज्जरूवा-स्तीवग्गरत्तंविवाह-सुद्धचारुदंतपती 'पसन्नेदंसणा ।
 सा पुण—'अज्जउत्त ! अबहियो सुण—अत्थि इहं चेव वेयड्डुपघयस्स दाहिणिहाए सेटीए 15
 सन्निविट्ठं विज्जाहरनयरं असोगपुरं । तत्थ य विज्जाहरराया मेहसेणो नाम, मज्जा से
 सत्तिप्पभा नाम, ताण य दुवे पुत्तमंडाणि—मेहजवो पुत्तो, अहं च मेहमाला । तओ
 विज्जाहरराया अम्ह माऊए सह संपहारेइ—को मम इह अवसाणे राया भविस्सइ ? ।
 आमोएऊणं विज्जाए दट्टूण भणिया जेण अम्मा—'एस अविणीओ मेहजवो मेहमालाए
 भत्तारेण विणासिज्जिहि त्ति अण्णो य इहं राया भविस्सइ' त्ति भणिए अम्मा विसण्णा 20
 सो वि मेहजवो मज्झं नेहाणुराएण उज्जाण-काण्ण-नदि-गिरिवरे, रमणीयाणि खेड्ढणयाणि
 पइदिवसमाणेइ, मुट्ठत्तं पि मम विरहं नेच्छइ । अहमवि भाउणो नेहाणुरत्तहियया तस्स
 विरहे सुदंसणूसुया होमि । एवं च जे वचइ कालो । ततो अज्ज सो ततिए दिवसे निग्गतो
 ममं पुच्छिऊण 'मेहमाले ! कुसग्गपुरं वचामि' त्ति । ततो अहं तस्स अणागमणलोभेण
 इहमागता । सुयं च मे, जहा—विज्जाहरो धम्मिल्लेणं मारिओ त्ति । ततो अहं संजायरोसा 25
 इहं असोयवणियमुवगया । ततो तुमं मए दिट्ठो, दिट्ठे य समाणे णट्ठो मे रोसो, लज्जा य मे
 संजाया, तं पसीयह, ममं असरणाए सरणं होहि' त्ति भाणिऊण चलणेसु से निवडिया ।
 सा य जेणं वरहत्थीहत्थसण्णिभाहिं थाहाहिं छित्ता गंधघेणं विवाहधम्मणेण विवाहिया,
 रतिविणोएण य धणियं उवगूढा । तो सा ववगयभाउसोगा जाया, पाविया य मणुत्तयसो-
 क्खसारां । ततो तं गहाय नियगभवणं पविट्ठो ।

१ ने दिवो के १ी इ ॥ २ मम प० शा० ॥ ३ भ्वेसु म० क इ ॥ ४ अच्छलस० वा० विना ॥
 ५ सगासं ७ २ ॥ ६ एवं ताण क० टी ॥ ७ ण य विवाहेण विवाहधम्म० व २ विना म
 व० ३० १०

ततो तत्थ सव्वपियाजणसहिओ अवित्तण्हमोइयवो कालं गुमेइ । वहुए वि काले समइक्कंते विमलसेणाए रायधूयाए पुत्तो जाओ, नामं च से कयं 'पउमनाहो' त्ति । सो य कमेण संवद्धिओ, गहियविज्जो य पिउणा पुव्वकम्मपुण्णोदयनिविट्ठं(ट्ठं) अप्पणो य सुकयकम्मविसेसो-दयं अणुहवंतो अच्छइ । एवं च से मित्त-वंधु-पुत्त-पियाजणसहियस्स सुहेण कालो बोलेई ।

- 5 अह अत्रया कयाई वहुजणवएसु विहरमाणो जिणोवइट्ठेण विहिणा, सव्वजगजीवसारणीओ, सुओवइट्ठेणं विहिणा धम्मं उवदिसंतो, बहुसीसपरिवारो, समणगणगामणी धम्मरुई नाम अणगारो कुसग्गपुरं नाम नगरं आगओ, वेभारसेलसिहरे समोसढो, साहु-जोगे फासुए देसभागे अहापडिरूवं उग्गहं ओगेण्हत्ता संजमेणं तवसा अप्पाणं भावेमाणो विहरइ । सुयं च रण्णा अमित्तदमणेणं—अज्ज किर चउनाणोवगओ भयवंं मेघदुंदुभि-
- 10 समनिग्घोसो धम्मरुइमणो धम्मरुई नाम अणगारो इहं समोसढो त्ति । ततो हरिसवस-समुल्लसियरोमकूवो धम्मरागमती कोऊहट्ठेण गतो राया णगरजणो य । धम्मिल्लस्स वि य तस्स भयवओ आगमणं कोहुंबियपुरिसेहिं निवेइयं । तओ सो हट्ठमणसो सभंतो निय-गपरिवारसंपरिवुढो पत्तो वेभारगिरिसमीवं, पेच्छइ य तव-चरण-करणोवसोसियसरीरेहिं उवसोहियं गिरिसिहरपायमूलकंदरं समणगणेहिं, ते य भयवंतो पणमंतो पणमंतो अइफ-
- 15 मति; पेच्छइ य पुरओ समणगणगंधहार्थिं मिउ-विसद-महुर-मणहरेहिं वयणेहिं धम्मं परि-कहेंतं, उवगंतूण य णेणं पणमिओ । ततो तेहिं भयवंतेहिं समग्गसग्गसोवाणभूएहिं धम्मोणं चट्ठावितो, कहिओ य णेहिं सव्वजगसुहावहो धम्मो । कहावसाणे य धम्मिल्लेणं वंदिऊण तवविहिं पुच्छिओ भयवंं तीय-पहुप्पन्नम-ऽणागयजाणओ—किं मया पुव्वभवे कयं जेण अहं सुह-दुक्खपरंपरं पंतो मि ? । ततो साहुणा भणियं—

20 धम्मिल्लपुव्वजम्मकहाए सुनंदभयो

- धम्मिल्ल ! तुमं इओ य तईयमवे—इहेव जंवुहीवे धीवे भारहे यासे भरूयञ्जं नाम नयरं । तत्थ य राया जियसत्तू नाम, भंज्जा से धारिणी नाम । तत्थ य नगरे गहवई कुल-रूवाणुविहवो महाधणो नाम जिणसासणमुइपरियजियमईओ, तस्स य भज्जा सुनंदा नाम, तीए पुत्तो—सुनंदो नाम नामतो आसी । कमेण य परिवद्धिओ सातिरेगमट्ठयास-
- 25 जायओ अम्मा-पिउहिं फलायरियस्स उवणीओ । तत्थ य जहाणुरूवो फलासु अच्चासो फओ ।

- तओ फेणइ फालंतरेण तस्स दारयस्स अम्मा-पिऊणं पुव्वसंगैया पियपाहुणया आगया । ततो तेहिं ससंभमं उवगूढा, आभासिया य निद्ध-महुरेहिं वयणेहिं, कुलपयाऽणायरोम-कुस-लेणं संपूइया, विदिण्णाऽऽसणा य उवविट्ठा, दिण्णपायसोया य सुहंसुहेण धीसत्था अच्छंति ।
- 30 ततो सो दारओ पिउणा भणिओ—पुत्त ! सोयरियपाइयं गंतूणमामिसं आणेदि त्ति । ततो सो पाहुणयपुरिससहिओ भोहं गहाय गतो सोयरियपाइयं । तत्थ य तदियससंपत्तीए

१ 'विरहमो' उ २ विना ॥ २ 'तेह' अण्णज्जणमणोरहपरत्तनाहो अत्तमुइयगुहो । अह अत्रया दां । टी ३ ॥ ३ 'एवं' घं उ २ ॥ ४ पत्तो सि उ २ ॥ ५ 'गवसोहिपा वि' दां ॥ .

आमिसं न जायं । ततो सो पाहुणयमणुस्सो तं दाररं भणइ—सामि ! केवट्टवौडयं वच्चाभो ति । तेण य पडिस्सुयं । तत्थ पंच मच्छया जीवंता चेव लद्धा । ततो तेण पाहुणगमणुस्सेणं वारिज्जेतेण वि गहिया । घेतूण य मच्छए पडिनियत्ता जहागयमग्गेणं । ततो सो जल-
 व्भासे तं दाररं भणइ—एए मच्छए घेतूण वच, ममं अग्गओ पडिवालेजासि, जाव अहं सरीरोवरोहे वच्चाभि । ततो सो दारओ ते मच्छए जलव्भासे फडफडायंते वट्टूणं जायाणु-
 ५ कंपो भवियद्वयाए कम्मोवसमस्त पाणिणं विसज्जेति । ते वि य मच्छए निघाणं पिव खीण-
 कम्मंसा लहुयाए गया । सो य पुरिसो आगतो तं दाररं पुच्छइ—कहिं ते मच्छय ? ति ।
 ततो तेण पडिभणियो—पाणिणं छूढ चि । तओ तेण भणियं—सामि ! ‘अकज्जं कयं’ ति पिया
 ते रूसिहि ति । ततो ते दो वि जणा घरं गया । ततो सो पिउणा पुच्छिओ—आणीयं
 आमिसं ? ति । ततो तेण कम्मगरपुरिसेण भणियो—आमिसस्त अभावे जीवंतया मच्छा 10
 आणीया, ते य एएणं आणंतेणं पाणिणं छूढ चि । ततो सो दारगो भणियो—किं तुमे म-
 च्छया मुक्क ? ति । ततो तेण भणियं—अणुकंपा मे जाया मच्छएस्सु फडफडायंतेसु, तो
 पाणियमि मुक्का, करेह जं इदाणिं कायवं ति । ततो सो एवं भणियो मिच्छत्तोवहयवुद्धी
 आसुरुत्त-कुविय-चंडिक्खिओ तिवालितं भिउडिं निडाले फाऊण निराणुकंपो तं दाररं लपाए
 हंतुं पयत्तो, वारिज्जेतो वि मित्त-वंघव-परियणवग्गेणं नेव विरओ, नेवरि अप्पओ कन्मेणं 15
 विरओ हंतुंषाओ । ततो सो दारगो सारीर-माणसदुक्कएसंतत्तो, तेण वहुहिं तज्जण-निवम-
 च्छणा-उवनाणणाहिं निवमच्छिज्जेतो, परिहायमाणसरीरो कालगओ ।

धम्मिल्लपुव्वजम्मकहाए सरहभवो

ततो सकम्मनिवचियाउओ विसमगिरिकडयनिविट्ठा[इ]महद्धुग्गकंदरापरिचित्ते, रुक्ख-
 लया-वंसगुम्मगहणे, पावजणावासकम्मनिलए, एगस्त वि य दुग्गमो होइ संपवेसो, धत्थ 20
 सनिविट्ठा अत्थि विसमकंदरा नाम चोरपट्ठी । तत्थ य पडिगणगामंऊडो चोरसेणावती
 सकम्मवित्थारियपयावो मंदरो नाम नामेणं, वस्त य भज्जा वणमाला नाम, तीसे उदरे
 आयाओ । फालेण य पुण्णेण जातो, णामं च से कयं पिउणा ‘सरहो’ ति । ततो सो सुहं-
 सुहेण परिवड्ढिओ वाहपुत्त(मंथाप्रम्-२०००)परिवारिओ य सकम्मनिरओ अच्छइ । ततो
 सो अण्णया कयाइ तस्स पिया आसुंकारमरणरोगेणं कालधम्मणा संजुत्तो । पुत्तेण य मित्त-
 25 वंघवसहिएणं सक्कारिओ, लोइयाणिं य किच-करणिज्जाणि कयाणि । ततो सो दारओ पडि-
 महत्तरएहिं पडिसेणावई अहिसित्तो, परिवारिओ य सयण-परियणेणं पडिजगमणुपाल-
 यंतो सुहंसुहेण कालं गमेइ ।

अह अण्णया कयाई तस्स सुहोवविट्ठस्स चित्ता समुप्पन्ना—वाहिं ता निग्गच्छामि ।
 ततो सो एगवत्तो घणुं गहाय भलीए नाइदूरं गत्तो, पेच्छइ य परिदुच्चलसरीरे केणावि 30
 वावडगहत्थे भग्गपरिवमट्ठे पुरिसे परिभनंते । चित्तियं च णेणं—के एते भविरसंति ?

१ । १ वयाओ उ २ विना ॥ २ । २ कारमणारोतेणं उ २ विना ॥

त्ति । ते अणावद्दहत्थे परिकलिकुण अणायरो से जाओ, अन्नासं च गओ । ततो वेहिं भगवतोहिं सग्गमागसोवाणभूएहिं हिय-सिक्ख-सुह-नीसेसकरेहिं महु-र-पुवभासीहिं धम्मला-
मिओ । ततो पणमिऊण पुच्छिया अणेणं—के तुब्भे ? कओ वा ? कहिं वा वचहं ? ति ।
तेहिं भणियं—सघारंभविरया धम्मट्ठिया 'समण' ति बुच्चामो । तेण य भणिया—को धम्मो ?
5 ति । तेहिं भणियं—परस्स अट्ठक्खकरणं । ततो तेण ते समणा पइं समोयारिया गया य ।
सो वि य पहिं पविट्ठो ।

ततो कयवएहिं दिवसेहिं वइक्कतेहिं चोरवंद्रपरिवारितो गामघायं काउं णिग्गओ, गओ
जणवयं । तत्थ य गामन्नासे दिवसावसेसवंचणनिमित्तं एगम्मि विसम-दुग्गमग्गगहणे
अच्छति । चितियं च णेणं—'अहम्मो परट्ठक्खस्स करणेणं, धम्मो म परस्स सुहप्पया-
10 णेणं' ति समणा एवं भणंति । ततो, 'किं मम परस्स दुक्खकरणेणं दिण्णेणं ? तं मे होउ अं
परस्स सुहप्पयाणेणं' ति चित्तिऊण सव्वप्पहरणाणि परिशइऊण जणवयं सो व्वगतो ।

ततो सुहसीलसमुदायारो साणुक्कोसो अमच्छरी सवसत्तेसु साणुकंपो काउगतो समाणो इह
कुसग्गपुरे नयरे सुरिंददत्तस्स सत्थवाहस्स सुभद्दाए कुच्छिसि पुत्तत्ताए पचायाओ । ततो
तुज्झं गव्भगयस्स समाणस्स धम्मकरणे माऊए दोहलो जातो । ततो तुमं विणीयदोहलाए माऊ-
15 याए णवण्हं मासाणं अट्ठमाणं यं राइवियाणं मुरुवो दारओ जातो । ततो तुज्झं अम्मा-पिऊहिं
निवत्तघारसाहस्स इमेयारुचं गोण्णं गुणनिष्कलं णामधेयं कयं—जन्हा णं अन्हं इम्मि दारए
गव्भगए धम्मदोहलो धासी, तं होउ णं एयस्स दारगस्स नामधेयं 'धम्मिह्वो' ति । तमेवं
तुमे धम्मिह्वो । पुवभवे जीवस्स रक्खणवीएणं इमा परिसी मणुयरिद्धी लद्ध ति ॥

ततो तस्स धम्मिह्वस्स साहुसगासाओ तं ययणं सोउं ईहा-उपुह-भग्गण-भावेसणं
20 करेमाणस्स सण्णिस्स पुवजाईसरणे समुप्पणे । ततो सो संमारियपुवजाईसरणो दुगुणाणि-
यत्थिसंवेगजायसद्धो आणंदसुपुण्णनयणो अणिययं वहुदुक्खयं च माणुस्सं संजोगविप्पओणे
य चित्तिऊणं निविण्णकामभोगो वस्सेव पायमूले पवइओ, सामाइयमाइयाणि एकारस्स अंगाणि
अहिज्जिओ । ततो वहुणि वासाणि सामण्यपरियाणं पाउणित्ता मासियाए संलेहणाए अ-
प्पाणं होसेत्ता सट्ठि भत्ताइं अणसणाए छेदित्ता अक्खए कप्पे देविंदसमाणो वावीससागरो-
25 धमट्ठिओ देओ जाओ । वाओ य देवलोयाओ पइत्ता महाविदेहे वासे सिज्जिहिति ॥

एयं खलु धम्मिह्वेणं तवोकम्भेणं सा इद्धी लद्धा ॥

॥ धम्मिह्वरिणीववसंहाते ॥

धम्मिह्वरिणीववसंहाते—
खो० १३७७ अ० २०.

सर्वप्रव्याप्तम्—
खो० २०३४ अ० ५.

[पेढिया ।]

* इयाणि 'वसुदेवेण क्वं परलोगे फलं पत्तं' ति पुच्छिओ रण्णा भगवं परिकहेइ । *
 ✕ इयाणि पेढिया, एवमहांतो(महतो) इतिहासपासाईस्स पेढभूया ॥

पञ्जुणसंवकुमारकहासंवंधो

अत्थि पच्छिमसमुहसंसिया निउणजणवन्नियगुणा चत्तारि जणवया । तं जहा—आणद्धा 5
कुसद्धा सुरद्धा सुकरद्धा ति । तेसिं च जणवयाणं अलंकारभूया, सुट्टियलवणाहिवदे-
 षट्तमग्गा, धणवहमइनिंमाया, धामीयरपायारा, नवजोयणविस्थिण्णा, धारसजोयर्णायाता,
 रयणवरिसैयाय दुरुज्झियदारिदोसा, रयणप्पहापडिहयतिमिरा, सुरभवणपडिरूवचक्कबहु-
 भोमपासायसहस्समंडिया, विणीय-विण्णाणबहुल-महुराभिहाण-दाण-दय-सुवेसभूत-सीलसा-
 लिसजणसमाउला नयरी धारवती नाम । तीसे य षहिया रेवओ नाम पवओ रयणकं-10
 विदित्तसिहरकरविलिहियगगणदेसो । सो य नंदणवणगुणगणावहासिणा जायवजणमणाSS-
 णंदणेणं नंदणवणेण उज्जाणेणं मंदरो इव सुरनंदणेणं परिकिखत्तो । वारवईए नयरीए धम्म-
 भेया इव लोगहिया दस दसारा परिवसंति । तं जहा—

समुहविजयो अक्खोभो, धिमिओ सागरो हिमवं ।
 अयलो धरणो पूरणो, अभिचंदो वसुदेवो ति ॥

15

तेसिं च सम्मओ उग्गसेणो राया सुराण विवं सक्को अणइक्कमणीओ । तत्थ समुह-
 विजयस्स रण्णो नेमि-दढनेमिप्पमुहा पुत्ता, सेसाणं उद्धयाई । वसुदेवस्स य
 अकूर-सारणाग-सुहदारगादिणो । तेसिं च पहाणा राम-कण्हा निंजल-सजलजलद-
 च्छविहरा, दिवसयरकिरणसगमावबुद्धपुंडरीयनयणा, गहवइसपुण्णसोम्मवरवैयणचंदा,
 भुयंगभोगोवनाणसुसिलिद्धसधी, धीहधणु-रहजुग्गवाह, पसत्थलक्खणंकिय-पल्लवसुकुमा-20
 लपाणिफमला, सिरिषच्छेत्यइय-विउलसिरिणिणिलयवच्छदेसा, सुरेसरायुधसरिच्छमज्झा,
 पयाहिणावत्तनाहिकोसा, मयपत्थिवत्थिमिय-सठियकडी, करिकरसरिसथिर-वट्टितोरु,
 सामुग्गणिमुंगजाणुदेसा, गुढसिर-हरिणजंधा, समाहिय-सम-सुपइट्टिय-तणु-त्तंबनखचलणा,
 ससलिलजलदरवगाहिर-सवणसुहरिभितवाणी ।

१ शां० विनाज्यय—एवं महतोत्तो इति० ली ३ मो० गो ३ । एव महत्तो इति० कस० सस० । एवं
 महतोत्तो इति० उ० ॥ २ स्यायस्स शां० ॥ ३ अण्हा कुण्हा शां० ॥ ४ निम्मविया ली ३ ॥ ५ साय-
 रपा० ली ३ ॥ ६ णायामा ली ३ ॥ ७ सय(ए)ण दुरु० शां० विना ॥ ८ रसु० उ २ ॥ ९ ण देउजा-
 णेण परि० यो ३ उ० ॥ १० विय शां० । विज उ० ॥ ११ निजल० क ३ गो ३ । विजल० शां० ॥
 १२ रषदवय० उ २ विना ॥ १३ च्छोच्छइ० शां० ॥ १४ णिमुग्ग० शां० विना ॥

* पुण्यन्तर्गतोऽत्र प्राठ सर्वेष्वपि लिखितपुस्तकेषु "धम्मिल्लहिंढी सम्मत्ता" इत्यस्यार्थात् वर्तते ॥

राम-कण्हाणं अगमहिंसीणं परिचओ

तत्थ रामस्स बलदेवस्स रेवई अगमहिंसी । सा जण रेवयस्स माउलस्स दुहिया रती विव रुवस्सिणी ।

कण्हस्स उगसेणस्स दुहिया (सच्चभामा) णाम सची विव सक्कस्स बहुमया ? ।

5. रिट्टपुरे य रुहिरस्स रण्णो देवी सिरी, तीसे दुहिया पउमावती । तीसे य पिउणा सयंबरो दिण्णो ति । वासुदेवस्स चारपुरिसेहिं निवेइओ सयंबरदिवसो । देवदिण्णेणं र्हेणं दारुगसहाओ गओ सयंबरभूमिप्पएसं । निगया य कुमारी सहिज्जणकयपरिवारं । मंचा-रूढा य राय्णो तीसे दंसणूसुया द्विया । उइण्णो य कण्हो रहाओ । दिट्ठा य णेण पउमावती पउमवणनिगया इव पउमनिलया, पउमवरमणहरसुही, कण्णालकखणविण्ण-
- 10 पूजितकोमलचलणारविंद-जंधोर-सोणिमंडला-नाभि-मज्झ-यणजुयल-याहुलतिका-करतलकि-सलय-सिरोधरा-दसणवसण-उच्छि-कण्ण-नासा-कबोल-सिरकेस-गमण-भासित-हसिया, कय-ली-लवंगकंती । रुइया य से विट्ठीए नवजलदावली विय मयूरस्स । तीसे वि सो चक्खु-विसयमागतो । चित्तिं च णाए—कयरो मण्णे एस देवो सयंबरकोऊहइण इहमागतो ? । जाव सा एवं संकप्पेइ ताव कण्हेण रुवाइसैयविन्धियहियणं भणिया पउमावती—
- 15 अहं वसुदेवसुतो हरामि ति न ते भाइयवं ति । वणलया इव वणगण उक्खित्ता दुयं विलइया रहं । ततो दारुगसारहिणा घोसियं—सुणंतु सयंबरसमागया खत्तिया !, दसार-कुलकेऊ वासुदेवो हरइ कुमारिं, जो न सहइ सो पच्छओ लग्गत्ति । तयणंतरेण दा-मोयरेण कुसुमकलावधवलो पंचयण्णो संखो उद्धंतो । तं च सदं सुणंती पउमावती सहसा भीया कण्हस्स यच्छत्थलमहीणा, तेणै य समासासिया । अपुवसहसम्मोहिया य
- 20 रत्तियसेणा । पउरा य मण्णंति—किण्णु परियत्तइ भूमी ? जोइसचवं व निवडइ धर-णिवट्टे ? समुदो वा वेल्मइणमइ ? ति । जाय ते सत्या न भवंति ताव घण्णि ज्योयणाणि यइफंतो, निवापाएण पत्तो चारयतिं । रोहिणी-देवईहि य परितुट्ठमाणसाहिं यहुस-णारेण य सणारिया (पउमावती) पत्तो से पासाओ देवनिम्भओ परिचारियाओ य । पिउणा वि पेसिओ अत्थो विउलो किंफरीओ य २ ।

- 25 सिंधुविसण वीइभयं नगरं । तत्थ य मेरू रावा, चंदमती देवी, तीसे दुहिया (गौरी) । तेण य रण्णा पेसियं कुलगराणं—कण्हस्स कुमारिं, देमि, संबंधाणुगहेण मं अणुमेण्ह ति । वेहिं अभिचंदो पेसिओ । सो विउलकोस-पेसवगं गहेऊण आगतो । वासुदेवो य तीसे पाणि गाहिओ बुद्धेहिं कुलगरेहिं । तीय वि दिण्णो रयणपासाओ ३ ।

- गंधारजणवप पोकरलावईनगरीए नगई नाम रावा, देवी य मरुमती, तीसे धीस-
- 30 सेणो पुचो जुवराया, तस्स भगिणी गंधारी रुववती रुवगए गंधये य परिणिट्ठिया । धीस-

सेणाणुमईए रामसहियो कण्हो गंधारिं सपरिवारं गहाय वारवत्तिमुवगतो । सा वि बहुसकारेण पूह्या जऊहिं । दिण्णो से पासाओ विमाणोवमो ४ ।

सिंहलदीवे राया हिरण्णलोमो, तस्स देवी सुकुमाला नाम, तेसिं दुहिया लक्खणलया (लक्खणा) णामं, पुत्तो य तस्स रण्णो जुवराया दुमसेणो । दूओ य पेसिओ कण्हेण सिंहलदीवं, सो आगतो कहेइ—देव ! हिरण्णलोमस्स रण्णो दुहिया देवया विव रूव-5 स्तिणी, सा तुम्ह जोग्गा. सा य किर दाहिणवेयालीए समुदमज्जणं सेवमाणी देवच्चणव-क्खेवेण मासं गमेहिइ दुमसेणेण सारक्खिया. ता कीरउ आयरो रयणसंगहस्स । तस्स वयणेण राम-केसवा गया समुदतीरं, दुमसेणं हंतुं सपरिवारं लक्खणकुमारिं गहाय सपुरिमागया । हिरण्णलोमेण य रण्णा विउलो अत्थो पेसिओ, 'पुच्चित्तिओ मे मणो-रहो संपुण्णो त्ति पणओ हं आणाविघेउ' त्ति ५ । 10

अरक्खुरीए नयरीए रट्टवद्धणो राया, तस्स देवी विणयवती, पुत्तो णमुई नाम जुवराया, तस्स भणिणी (सुसीमा) सुसीमा इव वसुमती मणोहरसरीरा । सा सुरट्टाविसए पभासत्तित्थं मज्जिउं गया णमुइसहिया । सा कहिया चारपुरिसेहिं माधवस्स । गतो राम-सहियो, नमुइं हंतूण सपरिवारं सुसीमं धेत्तूण लच्छिं पिव वितियं जायवपुरीमागतो । सा वि सकारिया कुलगरेहिं, दिण्णो य पासादो ६ । 15

गगणनंदणे (मंथाप्रम्—२१००) नयरे जंबवंतो राया विज्जाहरो, तस्स य भज्जा सिरि-मई, पुत्तो जुवराया दुप्पसहो नामा, धूया य से (जंबवती) सा चंदा-ऽरविंदाणि मुहसो-हाए अइसयत्ति, णयणजुवलेण य सभमरकुवलयजुगलं, थणजुवलेण य पीणुण्णय-निरंतरेण बालतालफलसिंरिं, लताओ य सपल्लावओ धाहाजुवलेण, मज्जेण य तिवलिविभंगुरेण वज्ज-मज्झं, जहणवित्थारेण भागीरहिपुलिणदेसं, ऊरुजुवलेण गयकलभत्तासाभोगं, जंघाजुवलेण 20 ✓ कुरुविंदावत्तसंठित्तिं, कमजुवलेणं कुम्मदेहागित्तिं, सुकुमालयाए सिरिसकुसुमसंचयं, वयण-महुरयाए वसंतपरहुंवायं । सा चारणसमणेण 'अद्धमरहाहिवभज्जा भविस्सइ' त्ति आदिट्ठा । ततो सो जंबवंतविज्जाहरराया 'तं गवेसिंस्सामि' त्ति गंगातीरे सन्निवेशे सन्निविट्ठो । सा य कुमारी अभिक्खं गंगानदिं मज्जिउं एइ सपरिवारा । विज्जाहरेण य इक्केण सेवानिमित्तं कण्हस्स निवेदिता । सो अणाहिट्ठिसहियो तं पएस गतो, दिट्ठा अणेण गंगापुलिणे कीलमाणी, 25 रूवमुच्छिण्ण य हिया । निवेइया रण्णो, सो रुसिउ आगतो सयं, जुज्झिउं च अणाहि-ट्ठिणा सह संपलग्गो । भणिओ य णेण राया—अयाणुगो सि तुमं, कण्हस्स वासुदेवस्स नेऊण कुमारी देया, तं जइ तेण सयमेव हिया णणु सोहणं. किं न थाणसि से पहावं ? देव-प्पसायं च ? त्ति । ततो सो उवसंतो, भणित्तं [च]—सुट्टु कुमार ! भणसि. मम वि चार-णसमणादेसं पमाणं करंतस्स एसेव अहिप्पाओ आसी. तं अहं तवोवणं गमिस्सं, दुप्पसहो 30

१ १ १५ लक्खणा शा० विना ॥ २ मणहं शा० ॥ ३ सिरि शा० विना ॥ ४ थणियायं ली ३ ॥ ५ सिसिं त्ति त्ति शा० ॥ ६ थाणासि शा० ॥

ते, य परिपालणीओ, खमह मे अयाणओ अतिकर्म । तओ ते जंबवतीं धितिं पिब
वितियं गहेऊण वारवत्तिमुवगया । पूइओ य जायवेहिं समारिओ । दुप्पसहो य कुमारो
जंबवईपरिवारियाओ विउलं च वित्तं गहाय उवगतो, पणओ राम-केसवाणं । तेहि वि
बंधुवहारेण पूइओ गतो सपुरं । जंबवतीए वत्तो पासादो कण्हेण ७ ।

- 5 वियब्भाजणवए कुंडिणिपुरं नाम नयरं । तत्थ भेसगो राया, विज्जुमती देवी, तेसिं
पुत्तो रूपी कुमारो, रुप्पिणी य दुहिया । सा य वासुदेवस्स नारएण निवेदिता, भणइ—
कण्ह ! सुणाहि—मया रायतेउराणि षडुयाणि दिट्ठाणि. जारिसी पुण कुंडिणिपुरे रुप्पिणी
नाम कण्णया वारिसी यीया न होञ्ज ति तकेमि । सा सहस्सरस्सिरंजियसयवत्तकंतवयणा,
वयणकमलनालभूयचउरंगुलप्पमाणकंधरा, मउय-सुवहृत्त-सिलिद्ध-संठिय-तणुय-सुकुमाल-
✓ 10 सुमलक्खणसणाह-किसलैयुज्जलवाहलतिका, करपरिमिय-वट्टहारपहसिय-पीणयणजुयलभार-
सीदमाणवल्लिभंगैवलियमञ्जा, ईसिमउलायमाणवरकमलवियट्ठणामी, कण्णालक्खणवियक्ख-
णपसंसियमदणसरनिवारणमणुज्जसोणिफलका, रंभणिभ-परमसुकुमाल-धिर-वरोरु, सुली-
णजाणुप्पएसा, गूढसिर-रोमगोपुच्छसरिसजंधा, नवनलिणिकोमलतल-कमलरागसप्पभन-
हमणिमासियपसत्त्वचलणा, सवण-भणग्गाहिरिभितवयणवियक्खणा, आलओ गुणाणं ।
15 एवं च नारदो रुप्पिणिं कण्हस्स हिययसाहीणं फाऊण उप्पइओ । रुप्पिणीए अणेण
वासुदेवगुणा कहिया ।

- एयम्मि य देसयाले रुप्पिणीं सिमुपालस्स दमघोसमुयस्स दत्ता । रुप्पिणिपिउच्छाप
य एयं पवित्तिं सोऊण विरहे भणिया—पुत्ति रुप्पिणि ! सुमरस्सि जं सि बाळभावे दो वि
अइमुत्तएण कुमारसमणेण णमचारिणा भणिया 'वासुदेवस्स अग्गमहिंसी भवित्सेत्ति' ति ? ।
20 तीए भणियं—समरामि । सा तं भणइ—पुत्त ! जह वागरियं वेण सुणिणा तहा तं, न एत्थ
संसओ. धलदेव-वासुदेवा अवरंते सुवति, समुदेण फिर से मग्गो दिण्णो, धणदेण णयरी
णिम्मिया धारवती, रयणवरिसं च बुद्धं. 'वासुदेवो य फिर सिमुपाल-जरासंधे वहे-
हि' ति वाओ पवत्तइ चि. चेइपंडुणो य तुमं सि दत्ता रुप्पिणा. सिमुपालं हंतूण वि
तुमं कण्हो गेण्हंतगो, तं मा ते वयणीययं होदिति. जइ तवाणुमयं दामोयरस्स पेसेमि
25 अहं ति । रुप्पिणीए भणिया—पिउच्छा ! तुग्गे ममं पमवहा पिउणो अणवरं, जं च मे
हियं हत्थ तुग्गे मे पमाणं ।

एतो तीए पच्छण्णं पुरिसो पेसिओ धारवती लेहे गहेऊण, ते विवाहदियसनिरुत्तैपट्ठिओ
वित्थिनधां कुमारीवाणस्सफला, सिमुपालबंधणनिगट्टवयणा य लेहा उवणीया कण्हस्स ।
'धरदानदीतीरे य नागपरवणवधेसेण कुमारिनिग्गमो, तत्थ मिलियत्तं' ति फहियं चेहिं

१ 'वती दे० दा० रिता ॥ २ कुंडिणिपुरं दा० रिता ॥ ३ न दिह चि की ३ ॥ ४ उठउणं व ३ ॥
५ गण्डिउं दा० ॥ ६ ए भवारिणा उ २ की ३ ॥ ७ स्ससि चि दा० रिता ॥ ८ पुचि क ३ ॥
९ उ० रिताउपप—'दि चि दाओ, वेह' दा० । 'दिति वेह' की ३ क ३ मो ३ ॥ १० 'पयग्गे दा० ॥
११ 'पवत्तिट्ठणा ह' व ३ ॥ १२ धरगणं व ३ ॥

पुरिसेहिं । आगया य कुंडिणिपुरं, यण्ण-विंधपभावा य कहिया पेहिं कुमारीय सपिउच्छाए,
 निच्छियाऽऽगमणं कण्हस्स । बहुमाणं सिमुपालो आगतो द्विओ धरदानदीपुवतीरे । पम-
 विस्सया रुपिणी सखालंकारभूसिया नीणीया नागवरं भद्दगमहेत्तुरगपरिवुडा । सा अष-
 णच्छलेण पुणो पुणो तीइ । दिट्ठा य णाए ताल-गुरुइज्झया जहा कहिया दूपहिं । तुट्ठाए य
 भणिया रुपिणी पिउच्छाए—पैहि पुत्त ! पसण्णाणि ते देवयाणि । पैहि, कुणसु पइस्सिराणं ५
 देवउलस्स मंदं मंदं परीति । वासुदेवेण य कुमारिं दट्ठूण भणिओ दारुगो—तूरह तुरगे ।
 तेण य चोइया नागपरंतेण । कण्हेण य तीए पमाणं करंतेण आरोविया रहं । ठिया य भद्द-
 गेण विज्जुलया इव नवजलदहीणा दिट्ठा । आफालियं च गेण धणुं । 'कहिं वचसि सूर !
 कुमारिं गहेऊणं ?' ति भणंतो भणिओ कण्हेण—मा मर, वच, रुपिस्स पवित्ति नेहिं ।
 किं ते उज्जमेण ? भण—'राम-गोविंदा रुपिणिकुमारिं हरंति' ति । सो भीओ रवंतो 10
 गओ रुपिसमीवं । दो वि सपरियणा निगया । रुपिंरणा पइण्णा कया—भगिणिं अमो-
 एउं न पविसिस्सं नयरिं । पत्थिओ महत्ता बलसमुदण्णं रहमगेण । रुपिणी य विमणा
 पुच्छिया कण्हेण—किं देवि ! नाभिरुइयं ते मया सह गमणं ? । सा भणइ—देव ! सुणह, मम
 भाया धणुषेयनिही, सवलो य आगतो । तुम्हे पुण दुवे जणा, तत्थ मे पीलं आसंकामि ।
 कण्हेण भणिया—देवि ! न जुत्तं इत्थिसमीवे अप्पा विकत्थेउं, तह वि पुण तवाऽऽसासण-15
 निमित्तं भणामि—पस्स मे वलं । तत्थ नाइदूरे महापरिणाहा पायवा पंतीए ठिया, ततो
 णेण एकसरेण विणिभिण्णा । अणंतरिया य जे जे तीए संदिट्ठा ते ते विदारिया । वहरं
 च से अंगुलिमुदाए चूरियं अंगुट्टंगुलिसन्निवाएणं । पत्तं च अगगाणीयं । भणिओ य वलो
 कण्हेण—भाउग ! तुम्हे सुणहं गहाय वचह, अहमेते णिवारेमि । रामेण भणिओ—कण्ह !
 तुमं वहुसहिओ वच वीसत्थो । अहं एयं कागबलं पोएमि । ततो रुपिणीए जायभयाए 20
 विण्णविओ कण्हो—देव ! जहा मे वयणीयं न होइ—'भाउगं मारावेऊण गय' ति, तहां
 कुणसु पसायं । संत्ता तुम्हे सकं पि जेउं । एवं विण्णविण्णं दामोदरेण रामो भणिओ—
 भाउग ! सुण्हा ते भाउगस्स अभयं मगति । कीरउ से पसाओ । रामेण य से 'तह' ति
 पडिवत्तं । रुपिभूपबलं च बलदेवमभिभविउमारद्धं । तेण य देवदिण्णो संखो समुद्धंतो ।
 तस्स सहेण निदुरगज्जिय-सुभियमगरागरंसरिच्छेणं वलतिभाओ निराणंदो उज्झियाउहो 25
 ठितो । रुपी य अणुयाति अमरिसिओ, दूरं गंतूणं य सरजालं पवुट्ठो रोहिणिमुयरह-
 वरोवरि । तेण य लहुहत्थयाए छिण्णा सरहेहिं सरा, तुरगा सारही य पैडिविद्धा । विणा-
 सियरहो वि जाहे न मुयइ धिह्ठयाए ताहे से धणुं, विणासियं, अंगुट्ठो य दाहिणो विद्धो ।
 ततो सुहीहिं कहिं कहिं वि निवारिओ—'सामि ! एस रामो पभवंतो' वि ते न विणासेइ, अलं
 जुज्झेणं' ति नियत्तिओ । पइण्णापूरणत्वं भोजकूडं नयरं निवेसेइ । इयरे वि सिद्धकजा 30

१ धरगानं उ २ ॥ २ इत्तरपरिं शां० ॥ ३-४ एहिं उ २ विना ॥ ५ दारगो शां० ॥ ६ वयमेऽरि ॥ ६ पणामं
 करंतीए आरो० क ३ ॥ ७ पिण्णा ए० क ३ विना ॥ ८ एयं सिद्धं । ज० क ३ ॥ ९ ततो विणा० शां० विना ॥
 य० हिं ११

परं पीडमुब्रह्मता अणुविगा वचंति, कहियं च रुपिणीए—अणहसरीरो ते भाया नियतो
 -सयं जणवयं । दंसिता पुर-पद्य-देसे य रुपिणीए, पत्ता एगं सन्निवेशं । तत्थ कण्हो जेई
 भणति—रमणीयमुयवणमिणं, वत्तामु इहं ति । तेण 'वह' ति पडिस्सुयं, संदिदो थं सिद्धत्थो
 सारही—वैच्छ! भणसु पउरवगं, सिग्घं विवाहगभेडगं धवणेह ति । सो गतो । जाव
 5 नागरा सज्जेति ताव य जक्खेहिं धधू-धरं वेवाहिणेण सकारेण पूइयं । पत्ता नागरया, वट्ठण
 विन्दिया । तं च देवतानयरं जायं । पउर-जक्खपरिगयाण य अतिच्छिद्या रयणी । कमेणं
 य पत्ता धारुणं । वत्तो य रुपिणीए सभवणस्स उत्तर-पुरच्छिमो पासाओ ८ ।

रोहिणी-देवगीहिं वत्था-55भरण-पडिचारिकाजणेण पूइया । देविपरियणस्स य पडि-
 सिद्धो पवेसो । भणिओ य सच्चभामाए वासुदेवो—देव ! दरिसिज्जउ कुमारी जा तुम्भेहिं
 10 आगीया । सो भणइ—का कुमारी ? कओ यो ? जओ पइस्सइ । जाहे निदयं फरेइ
 ताहे णेण भणिया—रेवयपद्यसमीवे पांदणवणे द्दच्छिह ति । संदिदो अणेण सेत्थे-
 कारो—उज्जाणे सिरिचरे सिरिपडिमं अवणेऊण पेदिगं छुहुं सज्जिता आणं पच्चपिणादि ति ।
 तेण जहाणत्तं अणुद्वियं । दिण्णा य आणत्ती अंतरेउराणं उज्जाणनिग्गमणे । पच्चसे रडे फरे-
 ऊण रुपिणिं दारुगसहिओ गतो नंदणवणं केसवो । सिरिचरे य णेण ठविया रुपिणी,
 15 भणिया—'देवि ! देवीणं आगमणसमए पेदियाए निघला अच्छुजाव निगयाव' ति योत्तु-
 णमवधंतो' रहसमीवे चिद्वि । पत्ताणि य अंतरेउराणि, सच्चभामा पुच्छइ—देव ! कहिं
 सा कुमारी ? । भणिया—गया सिरिपरं, वचह, तत्थ णं द्दच्छिह । ताओ गयाओ 'अहो !
 भयवतीए ह्वं णिम्मवियं सिपिण' ति भणंतीओ पणयाओ । उवाइया य सच्चभामाए—
 'भयवइ ! कुमारी आगंतुगा हिरि-सिरिपरिवज्जिया होउ, ततो पूयं फरिस्सं' ति निग्गया,
 20 भणिया य समंघतो । चेहीओ भणति—सामिणीउ ! सा फस्स[इ] अडविराइणो धूया हो-
 द्विति. का सत्ती तीए तुग्घं पुरओ ठाइवं ? . गुम्भे कम्मि वि लीणा ठिया होदिति । गयाओ
 य कण्हसमीयं भणति—देव ! न धीसए सा तुच्चं यदइ । तेण भणियाओ—अवस्सं तत्थेव
 होदिति, यणामो, द्दच्छिह णं । गओ य केसवो 'देवी(धंयामम्—२२००)सहिओ सिरिपरं ।
 सा उद्विया, 'देव ! संदिसइ, फओ पणमामि ?' ति । तेण सच्चभामा दंसिया । रुपिणी
 25 य धीसे पणया । सा भणति—तुमं सि अह्हेहिं पुत्तं यंदिया । वासुदेवेण भणिया—छइ
 फइ ? ति । सच्चभामा भणति—'जइ अह्हेहिं भणिणी बंदिया तुग्घं किं इत्य पत्तयं ?' ति ।
 सकळुसाए पि वत्था-55हरणेहिं पूइया ।

पञ्चुण्णकुमारजन्मो तदवहारो गवेसणा य

रुपिणी कयाइ च सीहं मुदे अइगच्छनाणं सिमिणे पासिता फरेइ । केसवेण पहाण-

१ य शा० दा० विना ॥ २ वच, अ० दा० ॥ ३ अणु देवगीय य कया० दा० ॥ ४ वा कुमारी जन्मो
 दा० विना ॥ ५ उज्जाणो क १ गो १ ॥ ६ उर्राण ही १ ॥ ७ ओ रेवपसमी० दा० विना ॥ ८ गुमि०
 दा० विना ॥

पुत्तलभेण अभिणंदिया । पुणरवि य उज्जाणं गतो सउरोहो माहवो । विर्यरमाणीए य रुपिणीए दिट्ठो पहवारी समणो^१ ज्ञाननिच्चणयणो, पुच्छिओ य णए बंदिऊण—भयवं ! उदरे मे साहह किं होहिइ ? ति । सच्चभामाए वि तयणंतरे पुच्छिओ तहेव । सो ज्ञानवाघायभीरू 'कुमारो होहिति' ति भणंतो अवरिसणं गतो । ततो तासिं विवाओ समुप्पणो—अहं पुत्तलभेण मुणिणा आदिट्ठा, अहं आविट्ठ ति । रुपिणी भणइ—मया पढमं ६ पुच्छिओ । इयरी भणइ—सधं, तुमे पढमं पुच्छिओ, न पुण तेण किंचि भणियं । मया पुट्ठेण बागरिखं ति, तेण ममं पढमं पुत्तो होहिति, ण तुहं ति । एवं तासिं विवदंतीणं सच्चभामा भणति—जीसे पढमो पुत्तो जायइ तीसे वरकोउए इयरीए केसेहिं दन्मकज्जं फायवयं^२ ति । रुपिणी य पच्छणगग्गमा, ततो णं सच्चभामा वाहइ । निबंधे य फए पडिवन्नं—एवं नाम भविस्सइ ति । ततो दो वि जणीओ गयाओ वासुदेवसमीवं । कहिओ अणाहिं चार-१० गादेसो पणयं च । वासुदेवेण भणियाओ—सुद्धं दुण्ह वि जणीणं कुमारा होहिंति, अलं विवाणं ति । ताओ निग्गयाओ । तासुं च निग्गयासुं दुज्जोहणो उत्तरावहराया सेविडमइगतो दामोयरं । कहियं च अत्थाणीगयाण राईणं कण्हेण देवि विवायवत्थुं । दुज्जोहणेण भणियं—देव ! जीसे पढमं पुत्तो जायइ तस्स मया धूया दिण्णा । एवं परिहासे फए अइगओ चारवत्तिं सपरिवारो जवणाहो ।

15

रुपिणी य पुण्णे पसवणसमए पसूया पुत्तं । कयजायकम्मस्स य से बद्धा सुदा वासुदेवनामंकिया, निवेदितं च परिचारियाहिं कुमारजम्मं कणहस्स । सो रयणदीविकादेसियमणो अइगतो रुपिणिभवणं । चक्खुविसयपडिओ य से कुमारो देवेण अक्खित्तो । कओ य अकंदो चेडीहिं—कुमारो केण वि^३ हिओ ति । रुपिणी य कण्हं दहूण मुच्छिया, सत्था पुत्तसोगदुहिया विलविबमाट्ठा—देव ! निही मे दिट्ठ-नट्ठो जातो. मे मंदभागाए अज्ज २० नुवुग्गतो चालचंदो राहुणा घत्थो. निरालोयासु दिसासु कत्थ णं मग्गामि ? परितायसु सं सामि !. देवताण मे को कओ अवराहो जेण मे पुत्तको^४ अवहिओ ?, न याणं, मरिसित्तु । तो एवं च रोवमाणी देवी आसासिया जउपइणा—'देवी मा विसायं वध, गवेसामि ते पुत्तयं. जेण ममं परिभविऊण हिओ तस्स दिट्ठमेत्तस्स अणपिणंतस्स मारं विणयं फरिस्स'^५ ति बोत्तुण सभयणमुवगतो ।

25

. तत्थं सकुलगरो चिंतापरो अच्छइ । नारओ य पत्तो तं पएसं । वदिसत्तचित्तेण य चिरस्स दिट्ठो, भणिओ य जेण—सागयं रिसिणो ?, चिंतापरेण ण मए स्थं दिट्ठा । सो भणइ हसमाणो—कण्ह ! महती ते चिंता—कस्स मण्णे राइणो कण्णा रुवस्सिणी होज्जा ? रयणं वा ? को वा न सेवइ ? को वा जरासंधपक्खिरओ ति ? । सो भणइ—नएयं, सुणह कारणं—रुपिणीए जायनेत्तओ केणावि हिओ कुमारो, तस्स परिमग्गणतिसित्तं मे महती ३०

१ विहरो क १॥ २ ओ तिच्चल्लज्ञाणयणं दां विना ॥ ३ होत्ताग, अलं दां ॥ ४ वि हरिओ क १॥ ५ ओ हिओ उ १॥

चिंता । नारओ दंतप्पभापरिभिन्नक्खरं भणइ—कणह ! सोहणो संधी जाओ, जओ सच्च-
भामाए आसणो पसवणकालो. तीसे य चारणोवदिट्ठो घुवं कुमारो होहिति, ततो रुपि-
णीए केससुंढणं दूरओ परिहरियं । ततो वासुदेवेण भणिओ—अलं परिहासेण, वच्चह;
देवी धीरवेह त्ति । ततो सो तत्थेव परिहसंतो गओ, रुपिणीए भणिओ—अज्ज ! आसि
५ मे आसा 'तुम्भे मे पुत्तगस्स पवत्ति आणेहि' त्ति. तं जइ तुम्भे एवं आणवेह, निराणंदा
मि संबुत्ता । ततो जायाणुकंपेण नारएण भणिया—रुपिणि ! मुय सोगं. अहं तव पुत्तस्स
गवेसणं अकाऊण न ते पुणो दच्छामो. एस निच्छओ त्ति । एप्पइओ फसिणकुवलय-
पलासरासिसामं गगणदेसं ।

सीमंधरजिणं पइ पञ्जुणवहारविसया नारयस्स पुच्छा

10 चितियं च णेण—'अण्णया अइमुत्तो कुमारसमणो इहं अइसयनाणी संसयर्पाडिपुच्छा-
वायगो आसी, संपयं पुण अवरविदेहे सीमंधरो नाम तित्थयरो विहरति, तं गच्छामि
तस्स पायमूलं. सो मे एयमहं वागरेहिइ' त्ति संकप्पेऊण गतो खणेण अरहओ समीवं । ति-
गुणपयाहिणपुंषं च वंदिऊण पुच्छति—भयवं ! चारवतीए कणहस्स वासुदेवस्स रुपिणीए
अगमहिसीए पुत्तो जायनेत्तओ हिओ केण ? त्ति ।

15 भयवया भणियं—धूमकेलुणा जोइसियदेवेण पट्टिणीययाए अवहरिऊण भूयरमणाड-
वीए सिलायले उज्झिओ 'एत्थं एसो सूरायवेण सोसं गमिस्सइ' त्ति । विज्जाहरमिहुणं च
पथूसे तस्सोवरिएण समइच्छइ—कालसंघरो कणगमाला य । तस्स य दारगस्स चरि-
मसरीरनिष्फत्तिभवियघयाए तेसिं गती पट्टिहया । ताणि संकियाणि 'किं मण्णे एत्थ कोइ
अणगारो तयरओ संठिओ होज ?' त्ति प्रवइयाणि, पस्संति घालं सतेयसा मुहारयणमरी-

20 श्पचरेण य दिप्पमाणं परमदंसणीयं । 'अहो ! अच्छेरं एरिसेण रूवेण तेयसा य न होइ एसो
पार्यभावयो' त्ति पसंसमाणो भणइ कालसंघरो—देवि ! यथामो त्ति । सा न थलइ । सो
विज्जाहरेण भणिया—किं देवि ! एण ते अट्ठो देवकुमारसप्पभेणं दारोणं ? ति । सा भणइ—
अज्जउत्त ! तुम्हेहिं दिज्जंतेणं ति । ततो तेण तुट्ठेण से अंके निक्खित्तो 'एस ते पुत्तो मया दत्तो'
त्ति । ताणि धं गहेऊण निदिमिय दरिदाणि गयाणि । वेयहुवाहिणसेटीए पच्छिमदिसंतेणं

25 मेहकूटं नाम नयरं अमरावतीदेसो, फओ य ऊसयो, पयासियं च—कणगमालाए देवीए
तिरिक्खरणीविन्नाए पुणं पच्छाइओ गम्भो, संपयं जातो कुमारो दित्तो, 'पञ्जुन्नओ'
त्ति य से नामं कयं । सो तत्थं परिवहुइ । सोलसवरिसो अम्मा-विऊदिं सई सनेहि त्ति ।
पञ्जुणपुञ्जभवपुच्छा

पुणो पुच्छइ—भयवं ! कहं तस्स जायनेत्तगस्स पट्टिणीओ उप्पओ ? त्ति । भयवया भणिओ

१ इपणं ति । २ ० दां ॥ ३ ओ भणिये मे दां ॥ ४ आणेइ दां । विना ॥ ५ उ २ विनाउत्तव—
एत्तं काऊण ते टी ३ ॥ ५ अयमुं दां ॥ ६ पट्टि उ २ ॥ ७ मे पयवमहं क २ ॥ ८ एण भीसनाडं
की ३ ॥ ९ एययो बालो ति की ३ ॥ १० एय घरे वहुं क ३ उ ॥ ११ तामं ह' क ३ ॥

नारओ—अणाइसंसारवत्तिणो जीवस्त तासु तासु जोणीसु कारणवसेण सधे सत्ता बंधना आसी सत्तू य. पुण तस्स दारगस्स सम्मत्तलंभकाले जो पिता तस्मि समए आसी, सो से जहा जन्मंतरे पच्छा सत्तू जातो तं सुण—

पज्जुण्ण-संबपुब्बभवकहाए अग्गिभूइ-धाउभूइभयो

भरहे मगहाजणवए सालिग्गामे मणोरमुज्जाणं । तत्थ सुमणो नाम जक्खो, तस्स १ असोगपायवसंसिया सिळा सुमणा, तत्थ णं जणा पूयंति । तत्थ य गामे सोमदेवस्स माहणस्स अग्गिळाए भारियाए दुवे पुत्ता अग्गिभूइ-धाउभूइ अणेगसत्थऽपहयम-तिणो, तस्मि मंडले लद्धपंडितसदा, बहुजणसम्मया परिवसंति ।

तस्मि य फाले णंदिवद्धणो अणगारो चोरसपुष्ठी समुप्पणोहिनाणी समणो विहर-माणो मणोरमउज्जाणे समोसरियो । तस्स य समीचे समंततो जणो आगम्म केवलपन्नत्तं १० धम्मं सुणइ, संसए य पुच्छइ । सो य भयवं जिणो विव अवितहं वायरेइ । तं च तहा जणमुवसेयमाणं उवलद्धूण सोमदेवपुत्ता भणंति—अयाणओ एस लोगो अम्हे वइक्कमि-ऊण समणसमीवमुवगम्मति. कयरं तं नाणं जं अम्हं अविदितं ? ति । तेहिं पिया आपु-च्छिओ—ताय ! मणोरमे उज्जाणे मुणी किल कोई द्वितो, तत्थ लोगो वचइ. तं तेण सह धायं करेयु, अणुजाणह ति । तेण भणिया—तुम्हे मया उवज्जाए अत्थदाणतोसिए काऊण सिक्खा-१५ विया, कीस परिभवं सहइ ? परौएह समणं । ते गया जणपरियुडा णाइदूरट्टिया भणिया—भो समण ! तुमे समं यादत्थी आगया अम्हे. भण, किं जाणसि ? जा ते पडिवयणं देमो ति । तेसिं च आयरियाणं सीसो सच्चो नाम ओहिनाणी वादलद्विसंपण्णो सुमणसिळास-मीवे पसण्णचित्तो अच्छइ । तेण सहाविया—भो माहणा ! मा होह महिससमाणा. जं भे वत्तवं तं भणह । इओ ते गया तस्स समीवं भणंति—भो समण ! किं भणियं होइ 'महि-२० ससमाणा' ति ? । सच्चेण भणिया—सुणह—

महिसाहरणं

एक्कमि रण्णे पाणीयं एक्कमेव, तं चउप्पयाणि आरणाणि तण्हाभिभूयाणि आगम्म आगम्म तद्देसट्टियाणि पीयपाणियाणि निवुयाणि जहागतं वधंति । महिसो पुण तत्थाव-गाहिऊण सिंनेहि आहणइ ताव जाव कलुसितं । ततो ण वि तस्स, ण वि अत्तेसिं पाणजोगं २५ होइ । एस विद्वंतो । जहा सा अडवी तहा संसाराडवी, उदगसरिसा आयरिया, मिग-सरिसा धम्मसवणाभिलासिणो पाणिणो ॥

तुम्हे वाघायं धम्मकहाए करेमाणा महिससरिसा मा होहि-त्ति मए एत्थ सहाविया ॥

तओ भणंति—एएण मुणिणा सह वायत्थी आगया. जइ तुमे पराजिए एस ते गुरु परा-जिओ होइ, तो तुमे सह जुत्तो आलावो. इहरहा हि महिससरिसा अम्हे तुमे कया सीह-३०

१ °वहम्म° शां ॥ २ कोयि द्वितो शां ॥ कोइ पत्तो ली ३ ॥ ३ °राजव° ली ३ ॥ ४ °म्हे धम्मक-हावाघायं करे° ली ३ ॥

सरिसा कयाइ भवेज्जामो । सच्चेण भणियं—एवमेयं जइइ सं । ते भणंति—जियस्सं को निग्गहो ? साहुणा भणियं—जो तुम्हं रुइओ । ते भणंति—जइ अम्हे जिणसि तो ते पर्यं सीसा. तुमे पराजिए तुम्भेहिं सबेहिं निग्गंतव्वं इओ । एवं ठिए समाणे पासणिगसमीवे सच्चेण भणिया—पुच्छह ममं जं ते अहिप्पेयं । ते भणंति—अम्हं न कोइ संसओ विदित-
 5 वेदाणं. तुमं पुच्छ जं ते पुच्छियव्वं । साहुणा भणियं—जइ मया पुच्छियव्वा, कहेइ—कओ रथ इहमागया ? । ते भणंति—अम्हे इहेव संवुत्था. जो चंदा-SSइचे ण याणइ सो अम्हे न याणिज्जा । साहुणा भणिया—जाणामि, जहा तुम्भे सोमदेवस्स माहणस्स पुत्ता अग्गिलागव्वजाय त्ति. एये कहेइ—तं गव्वं कओ त्थमागया ? । ते भणंति—एयं पि किं कोइ जाणइ ? । साहुणा भणियं—वाढं । ते भणंति—जइ तुमं जाणसि एयं तो जिया णाम
 10 अम्हे. सुणासु । सच्चो भणइ—तुम्भे दो वि जणा अणंतरभवे सियालपिहका आसी । ते भणंति—को पच्चओ ? । भणइ सच्चवादी सच्चो—अत्थि पच्चओ—
अग्गिभूइ-वाडंभूइपुत्रभवसंबंधो.

इह नाइलो नाम गहवती । तस्स कम्मकरेहिं छेत्ते हलताडो पम्हुटो नागोहपायधत्त
 15 हेट्ठा, सत्ताहिगा य (धंयाप्रम्—२३००) यइला जाया । तुम्भे सीयवायहया धं निग्गोहम-
 15 स्तिया । छुहावसेण य भे सो नाडो रइओ । तस्स अपरिणामेण विसुइया जाया । तेण परिवावेण दो वि मया अग्गिलागव्वे दो वि जमला जाय त्थ । न एत्थ संदेहो ॥

तं सोऊण संक्रिया । भणियं च पासणिगेहिं—पुच्छिज्जड नाइलो । गया य पुच्छगा ।
 कहियं गहवइणा—अत्थि यत्तपुत्रं, नाडो अद्धभक्खिरओ य, सियालजुयलं च दिट्ठपुत्रं मयं
 दुद्धिणंते । ततो ते माणुस्सा आगच्छमाणा भणंति—जिया माहणदारगा अइसयनाणिणा ।
 20 आगएहिं कहियं जहाभूयं । साहुणा भणिया—यितियं पच्चयं सुणाह—
राहुगवलामूगकहासंबंधो

उज्जेणीओ पंच पुरिसा इहमागच्छंति । तेसिं च तिसिं इव्वदारगा, दुवे जत्ताभयगा ।
 इव्वंमुओ एगो अवदायसामो राहुगो नाम यलामूको सेयंवरो, दुवे अचवाया चीणपिट्ठ-
 रंजितवसणा । कम्मगरा य फाल-सामा, तत्थेगो कंबलेण पादेयं बत्थाइं पोट्टलयद्धां च
 25 पाइइ इव्वरो अ दसिपूरयरथेणं । जो सो मूओ सो मया अणुसट्ठो इहं उद्धेहिइ पययस्सद
 य । जेण पुण फारणेणं इमं देसमागतो ते अहं फहेमि जाय इहं न पावेइ—
राहुगपुत्रभवकहा

उज्जेणीए तायसो नाम सेट्ठी आसी । तस्स तिग्गिच्छिंए अत्थि फोसत्तं । सो आय-
 पयपरियट्ठो फरिसणारंभवनिखत्तचित्तो अट्टगशाणी फालगतो सूयरो जाओ । सरप य
 30 सो जूरेण पाइ सालिभन्नरत्तनिमित्तं रेत्तं पुणमुत्तमागतो । तायसफालमुपण य सरो-
 कओ, पलायं वं जूहं, सो य सूयरपिद्धओ अयलोइतो पुचं दट्ठम मसुप्पमज्जाइंगरो तस्मेव

समीवमागतो । तेण अणुकंपाय ण धाडिओ, दिण्णो य से खीरोदणो, पुषसिणेहाणुरागेण य पुत्तमणुसरंतो' नयरमागतो परिवह्णुओ । अण्णया वद्धो पसुत्ते ण्णे साणेहिं मारिओ, रैसंतो रोससंपलित्तो एधेव नयरे सपपो जाओ । परिभमंतो य तं परं णं च दिट्टपुघं पस्समाणो जाईसरो जाओ । न मुयइ य तं पएसं ममत्तेण । संचरंतो विट्ठो लउडेहिं धाइओ पुरिसेहिं । तदवत्थो जीवियत्पी, अवसरिओ, ^३ तं वेदणं सारीरं वेपंतो धितेइ—को एएसिं 5 वोंसो ? अहिजाई भयजणणी. अहवा सयं कयं भूण कम्मं परपीवानिमित्तगं, तं अणुम- षामि । एवं मइवमुचगतो कालगतो पुत्तस्स पुत्तो जातो । सुमरियपुषमवो य तं जणं पस्स- माणो धितेइ—कहं पुत्तं 'वाओ'त्ति भणिस्सं, सुण्हं वा 'अम्मो' त्ति, तं सेयं मे मूयत्तणं । परिवह्णुओ य सयणस्स आउरस्स तेइच्छं लिहिऊण उवविसत्ति, सम्मओ पूयणिज्जो य ज्ञातो ।

एयम्मि देसयाले एणो देवो सोहम्मकप्पवासी णंदीसरमहिमाए अवइण्णो विदेहे केवळिं 10 पुच्छइ—भयवं ! अहं किं भविओ ? सुलहवोही ? दुल्लभयोहिओ वा ? । केवलिणा भणिओ— तुमं सि भविओ, किं पुण तुमे गुरु अयासादिओ तेण दंसणमोहणिज्जं अजिणं ते दुल्ल- मोहिगतणहेऊ । सो भणति—कहं पुण बुद्धिज्ज ? त्ति । अरहया भणिओ—तुमं इओ चइऊण उज्जेणीए जंबुदीये भरहवत्तणीए वलामूगस्स राहुकस्स इव्वमपुत्तस्स भाउपुत्तो होहिसि. सो ते अन्नमत्थिओ बोहेहि त्ति । एवं सोऊण गतो देवो राहुगसमीयं । तस्स णेण 15 अत्तो दिण्णो । भणिओ य—अहं त्वं भाउगस्स पुत्तो भविस्सं. मम भाउए अकाले अंब- फलदोहलो होहिति, तीसे तुमे इमेहिं ओसहेहिं फलपागं काऊण तेइच्छं करिजासि. 'समए जो इत्थ दारगो जायइ सो मम दाववो' त्ति पडिवण्णेसु पडियारं करेजासि. जायं च ममं साहुसमीयं अभिक्खं अभिक्खं नेजासि । 'जइ न बुद्धेज्जा तो इमाणि कुंडलाणि मे निय- गनामंकियाणि दंसेज्जासि' त्ति वेयद्वुपघयसिद्धाययणसमीये पोक्खरिणीए पक्खित्ताणि नेऊण 20 तं पएसं 'पुणो सुमरेज्जासि' त्ति; पुणो स नयरे साहरिओ ।

जहासंदिट्ठो य होइलविणोओ कओ दारगलंभस्सफलो । जायं च तं साहुसमीयं नेइ पीठावंतो । सो दट्ठण साहवो महया सदेण रसति । ते भणंति णं—सावग ! सत्थाय-ग्गण- याघायं करेइ एस वालो । तवी सो तस्स बोदणत्थं इहं एइ । अन्नया तन्निवेषण तवं चरि- स्सति । पघइओ य थोवं कालं साहुधम्मनणुपालेऊण देवो भविस्सइ । संगारं च सुमरिऊण 25 उज्जेणिमागतूप साइरेगट्टवासजायस्स रोगं उदीरेहिति । वेज्जपडियाइक्खित्तयं सयं विगि- च्छगरुवं काऊण भणिहिति—जइ णं मम देह सीसगं तो णं नीरोगं करेमि त्ति । तेहि च पडिवप्पे हट्टस्स सत्थकोसं बोद्धगं देइ । सो य सिलागुरुगो, सो णं ण तरति बोहुं, 'उव- ज्जाय ! ण मे सत्ती परिसं मारं पदमवि संचारेउं' त्ति । ताहे भणिहिति—जइ समणो पघ- याहिसि तो ते विसज्जेमि त्ति । वहुप्पयारं भण्णमाणो न पडिवज्जिस्सइ । एवं कयपयत्ते 30

१ तज्जो णं शा० ॥ २ स० विवाड-व-मरतो ही ३ । सरतो क० सो० नी ३ क २ ॥ ३ तं चयवे० क ३ ॥ ४ नूणो ही ३ ॥ ५ भासिओ शा० ॥ ६ ते भा० क ३ ॥ ७ जिजा० शा० ॥ ८ णत्थ य समी० शा० ॥

अंतो वैयङ्गं नेऊण कुंडलाणि दंसिहिति । ततो सो सुमारियपुषभवो जायतिव्रसंवैगो दारओ सामणमणुचरिहिति ।

एयम्मि य कहाववच्छेदे आलोइया पुरिसा कोऊहलिका य गया तेसिं समीबं । जह-
कहिया य साहुणा दिहा, पुच्छिया मूयं दंसेंति जहाभणियं । 'पराइया माहन' ति भणंता
5 पुरओ परिसमुवगया जहादिहं-सुयं कहिति । ते वि पुरिसा कमेण पत्ता, वंदिरुण
आसीणा । भणिओ य मूओ साहुणा—राहुग ! पुषभवतावस ! मरिऊण सूयरो सि जाओ.
तत्थ वि साणेहिं रसमाणो बहिओ उरगो सि जाओ. तओ लउडेहिं हम्ममाणो नट्टो मओ,
तओ पुत्तस्स पुत्तो माणेणं अम्मा-पियरो नालवसि. एवं ते काओ गओ. ततो 'देववयणं
कायव' ति इहागओ सि. संसरमाणस्स य ऐगमेगस्स जंतुणो तिरिय-मणुयभवेसु अम्मा-
10 पियरो सब्बे जीवा आसी, देव-नारैएसु नत्थि, एत्थ सेट्ठी वि. जहाणुभूया य से (ते)
जातीतो [*साहुणा*] सपच्चयं कहियाओ. तावसकाले जा ते माया आसि ति तं कहं
जाणासि जहा एसा जम्मंतरेसु वि आसि ? ति. संसरमाणेण जंतुणा सब्बसंबंधा अणुभूय-
पुषा. एस सब्भावो । सोऊण उद्धुसियअंसुपुण्णयणो पडिओ साहुणो पाएसु—भयवं !
विदिया तुज्झं सब्बसंसारगय ति । तस्स य वयणं सोऊण सहायपुरिसा परमविग्गिया
15 भणंति—अहो!!! अच्छेरियं, एस अन्हं सह वट्ठिओ जम्मप्पभिइ मूओ इयाणि साहुवयणं
सोऊण उल्लवेउं पयत्तो ति ॥

भणिया य ते अग्गिभूय-चाउभूर्हं स्रववाइणा सच्चेणं—एस वितिओ पयओ, जहा
तुच्चे सियाला आसि ति । पासिणिगेहि वि 'वह' ति पडिवन्नं । विमणा य ते माहणा भणं-
ति—निच्चयणा वयं, छिण्णो संसओ, जियं समणेणं भवंतरवियाणएण । पसंसंती सहा
20 गया परिसा । तेहिं सोमदेवस्स अग्गिलाए य कहियं । ताणि रोसपलित्ताणि भणंति—
पुत्ता ! जेणं यो समणेणं महाजणमज्जे ओहामिया तं पच्छन्नं जीवियाओ ववरोवेह । तेहिं
भणियं—किह एरिसो महप्पा तवस्सी वहिजइ ? । ताणि भणंति—अन्हं यज्झा, मा पडि-
कूला होहि-त्ति । ते तं पमाणं कुणंता निसीहे गया वं पएसं । सच्चो य सुमणसिलापपसे
सवराइयं पडिंमं योसट्टकाओ ठिओ । यहपरिणया य अक्खेण भासिया—'दुरापारा ! रिसि-
25 पायगा ! विणट्ट' ति भणंतेण थंभिया छेप्पकम्मनरा इय । पमाए जणेण दिहा वदवत्था,
वंचवजणेण य । सच्चो जाइओ—महरिसि ! खमह, से कुणह य जीविएण पसायं ति ।
सारयसरसल्लिविमलहियएण य साहुणा भणियं—गाहं कुग्गामि एपधिं, सुमणो जफसो
कुवियो, वेण थंभिया । पसाइजमाणो य जफसो भणइ—एपधिं एत्थ सुसियवं पायकम्मोहिं,
नत्थि से जीवियं ति । भणिओ जदिट्टो भासमाणो ओहिदंसणिगा सच्चेण—एए जिणव-
30 यणवादिरा अण्णाणिओ, खमसु से, सुयसु कोयं ति । ततो वयसंतो । जाया य सामाविया ।

वितियं पाणेदि—अहो ! साधवो दयासारा. अम्हारिसेमु वि निग्बिणेमु सायुंकापा
वसंति. एग सिद्धिमगो जं एते दंसंति ति । पडिया सचरम पाएधुं, भगंति य मुद्धहि-
यया—भयं ! तुम्हा संतिया पाणा. अन्पपभिइं च तुम्हा सीसा मो. सादुधमं पुण न
सत्ता पालेवं, गिहिधमं पुण गिण्हामो । ततो अणुवयधरा सावया जाया, अदिगया य
जिणवयणममयभूयं । गया साहुणो विहरमाणा । 5

ते वि सीलरया जिणपूवारया अम्मा-पियरो पण्णवेंति—पडिवज्जह मगं अरहंतदेसियं
ति । ताणि भगंति—पुत्ता ! गया य.ते समणा, जाणं ते भण्ण पडिवज्जो धम्मो. अलं भे तेगं
ति । तेहिं भगियं—निगुणेसु अम्म-ताय ! पडिनिवेसो मूढया. सणो अविसंवादी नेवाणसं-
पावओ य जिणवरदेसिओ धम्मो. मा होह अयाणुयाइं. पडिवज्जह सप्पहं. मा दुग्गतिं वधि-
हह ति । ताणि भगंति—तुम्हे ताण समणाणं सोऊग अन्हे कुळधम्माओ वेत्ताओ फेडेउं 10
हच्छह. जइ एवं पडिवज्जा कुगइं वसामो, गया णाम ति । ताणि ण पडिवज्जंति तेहिं पुत्तेहिं
उरइसमाणं । ते पुण ददधम्मा कालगया सोहम्मे पंचपलिओवमट्ठितीया देवा जाया ।

पञ्जुण-संचपुव्वभवकहाए पुण्णभद्-माणिभद्भयो

ततो चुया गयपुरे जियसत्तू राया, धारिणी देवी, अजियसेणो जुवराया । सेट्ठी
पुण अरहदासो, तस्स भज्जा पुंफसिरी, तीसे गम्भे जाया जिट्ठ-कणिट्ठगा पुण्णभद्-15
माणिभद् ति । कयाइ महिंदो नाम अणगारो सगणो हत्थिणाउरे समोसरिओ । तस्सं-
तिए धम्मकदं सोऊण राया सेट्ठी य पवइया । अजियसेणो य राया जाओ, पुण्णभद्दो
सेट्ठी । साहवो विहरिऊण बहुणा कालेण पुंणरवि गयपुरमागया । पुण्णभद्-मा-
णिभद्दा य वंदिदं पत्थिया, अंतरा य पस्संति सोवागं सउणपंजरं रंधे काऊण पिंगलाए
सुणिगाए अणुगम्ममाणं । तेसिं च ताणि द्दूण असीव सिणेहो जाओ । ततो से विंत्ता 20
जाया—किं मण्णे एस द्दूण सिणेहो यद्दुइ ? पुच्छीहामो गुरुवो ति । सो य पेहिं
सोवागो भणिओ—जाव अन्हे साहुसमीयं यसामो नियत्तामो य ताव य पडिवालैहिं, तो
ते किंचि दाहामो । सो 'जहाऽऽणवेहं' ति ट्ठिवो । ते गया महिंदं अणगारं वंदिऊण विग-
एण पुच्छंति—भयं ! सोवाए सुणिगाए य परो सिणेहो, कहेह कारणं ? ओहिणा मुदिट्ठं
च साहुणा कहियं, जहा—तुम्हं पुव्वभवे अम्मा-पियरो आसी. यहुं पावं समज्जिन्ता काल-25
(मन्थाप्रम—२४००) गयाणि सप्पावत्ते नरए पंचपलिओवमाणि दुक्करमणुभविऊण उव्वट्ठानि
इहाऽऽणयाणि । सपच्चयमेयं सोऊण समुप्पण्णजाईसरणा वंदिऊण सोवागसमीयमागया ।
णीओ अणेहिं सगिहं, फहियं च पुव्वभवचरियं । मोवागेण सुणिगाए य सुमरियं । भ-
णिओ य पेहिं सोवागो—अन्हे ते विरिं देसु जेण जीवसि, अलं ते पावजीरिणं, मा पुनो
नरगे वच्चिहिसि । ततो सो अंसूणि मुयमाणो भगइ—जाऽहं सत्तो इयानिं गरहियाए जातीए 30
कालं गमेउं. फयभत्तपरियाओ मरिस्सं । फए निव्वंधे तेहिं दिनपक्कवागो ट्ठिवो । पिंग-
लाए उव्वणीयं भोयणं, सा णाऽभिलसइ । ततो भगिया सेट्ठिणा—पिंगले ! तुने वि भत्तं

पञ्चस्त्रायं जंओ न भुंजसि ? । ततो णाए सीसं कंषियं । सा सत्तरत्तस्स कालगया । सोवागो
अट्टारसण्हं, दिवसाणं नंदीसरे दीवे देवो जाओ । सुणिया अजियसेणस्स रण्णो दुहिया
जाया सुदरिसणां णामं । तेहिं पुण्णभद्द-भाणिभद्देहि सिणेहेण सूइया । कालेण य
'अग्गिले ! पिंगले !' ति आलवंतेहिं बोहिया । सेट्ठी य रण्णो सरीरभूओ, तओ तेण चो-
5 इया पवइया पियदंसणागणिणीसमीवे, काऊण सामन्नं गया देवलोयं । ते य पुण्णभद्द-
भाणिभद्दा सावयधम्ममणुपालेऊण समाहीए कालगया गया सोहम्मं ।

पञ्जुण संबुधभवकहाए महु-केढवभवो

तत्थ दो सागरोवमाइं दिव्वे भोए भुंजिऊण चुया गयउरे विस्ससेणस्स रण्णो सुल्ल-
वाए देवीए पुत्ता जाया जेट्ठ-कणिट्ठा महु केढवो य । कमेण य महु राया जातो । नंदी-
10 सरदेवो वि संसारं भमिऊण वडपुरे कणगरहो नाम राया जाओ । सुदंसणा वि संस-
रिऊण तस्सेव भारिया चंदाभा नाम जाया । महु अहिराया, तस्स आमलकप्पाहिवो
भीमो नाम राया आणं न सम्ममणुपालेइ । तेण जत्ता गहिया, वडपुरं य पत्तो । कण-
गरहेण य बहुमाणेण सगिहमाणीओ । कणगभिगारेण य उदगमावज्जिंतं चंदाभा देवी
पादे धोवइ । ततो महु तीसे रूवे पाणिपहवकासे य रज्जमाणो वम्महवत्तघयमुवगतो,
15 संबवंतो आगारं विह वि अच्छिओ, जह व तह य मुत्तभोयणो निगगतो गतो आयासं ।
निउणेण य मंतिणा पुच्छिओ—सामि ! अण्णारिसी भे मुहच्छाया लक्खिज्जइ. अइवीसं-
भमाणा मा छलिया होइइ. कहेइ, भे सरीरे वियारो । सो भणइ—साधु तवितं, कारणं
साहेमि ते—कणगरहस्स देवी चंदाभा, सा मे'हिययमइगया. 'जइ सा नत्थि अह-
सवि नत्थि' ति णिच्छओ. एतीए चिंताए विवण्णया वयणस्स तुमे दिट्ठा । तेण भणिओ—
20 सामि ! षडकारेण कणगरहस्स भारिया जइ हीरइ तो अम्हे एकल्लगा वज्जा होइमो. तं
विण्णत्तेमि—उवाएण चंदाभा धेप्पहिवि. पणओ वहुविज्जउ कणगरहेण समं, अंतेउरा
पेत्तिज्जंतु, अकल्लगं च दरिसिज्जउ. ततो गइरगंइए वीसंभेय संजोगो निरवाओ भविस्सइ ।
तहा य कयं । अकल्लं तं सोऊण कणगरहो सह चंदाभाए अभिकरणं एइ । भीमो य
कणगरहस्समाणं सोउण उवइओ । नियत्तो महु गयउरं गओ । कणगरहो भणिओ—
25 किंचि कालं समयं अच्छिऊण मनयरं मे (से) नेटिसि ति । तेण 'तह' ति पटियन्नं । फेसु
वि दिपत्तेसु गप्पेसु गयपुरं गया रायाणो फयपूया समारिया विसज्जिया । अंते कणगरहो
पूइओ, चंदाभा आभरणसज्जणयएसेण रुद्धा । सुयं य णाए, जहा—नत्थि मे निगगमो ति ।
ततो णाए पवइया हासी पेत्तिया कणगरहसमीयं । सो य णायपरमत्तो भीओ अववंतो पु-
त्तरम रज्जं दाउण ठापमो पवउओ । चंदाभा चंदप्पमा इय चंदस्स महुस्स पट्टमया जाया ।
30 पट्टमा य कालेण कणगरहो णायमरूपपापी गयउररायमग्गे दिट्ठो चंदाभासंदिगाए
चेईए, निवेइयं य णाए—सामिणीओ ! मया राया अज्जं दिट्ठो ति । सीए भनिया—कया

१ पूइया गो ३ विना ॥ २ महु ए। ३ एवमेव ॥ ४ अजियं चं ५ ए। ६ विना ॥ ७ ते ए। ८ १ ९ ओ
वधारिज्जइ ए। १० विना ॥ ११ गइय वीइवी १२ ए। १३ ओ दागीए चंदाभासंदिगाए, निवे १४ ए। ॥

पुन तुमं रायं न पेच्छसि ? । सा भणइ—सामिणि ! कणगरहो नाम तावसो । तीए भ-
 णिया—कहिं ? , दंसेहि मे । तीयं वितहिं ठियाए दावियो । सा चिंतावरु अष्पाणं निंदंती
 अच्छइ—अहो ! एस राया मम मंदभागाए दोसेण एरिसीं अवत्थं पत्तोत्ति । महुं य पत्तोत्तं
 पएसं, पुच्छिया य णेण—देवि ! किं आवरेण निज्जायसि ? ति । तीए तत्थुप्पणं भणिओ—
 देव ! एते नगरस्स बहिया सुत्तविभत्ता इव के दीसंति ति चिंतेमि । राया भणइ—देवि ! 5
 एयाणि जणस्स नवरवासिणो खेत्ताणि आजीवियोसहिंसंपाण्डणनिमित्तं । सा भणति—देव ! एत्थ
 अम्हं कयरं खेत्तं ? । सो भणति—जाणि पस्ससि सुत्ताणि विभयमाणाणि ताणि अम्हं खेत्ताणि ।
 सा भणइ—एएसु एवंतणुएसु किं होहिति जेण जीवीहामो ? । राया भणइ—एस मज्जा-
 या 'मेर' ति बुद्धति । जो एयं भिंदति सो अवरही । ततो से विणयत्थं दंडो दोसाणुरूपो,
 सो अम्हं कोसं पविसइ । बायाणो मज्जायारक्खणा । ततो तीए हिंसग-मिच्छावादि-तेण-पार- 10
 दासिणाण निगाहो पुच्छितो । कहिए य णं भणइ—देव ! तुम्हेहिं जाणमाणेहिं कणगर-
 हस्स दारहरणं करेतेहिं अजुत्तं कयं । ततो णाए दाइओ तावसो सचरंतो—एस अम्हं कए
 एरिसं दुक्खमणुभवइ । महुणा य पडिबन्नं—आमं देवि ! , अजुत्तं मया कयं । चंदाभा
 भणइ—मम दोसो, न तुज्झं, जों णं जीयं तथा न परिब्रयामि, ता विसज्जेह मं, करिस्सं
 परलोगहियं । तेण भणियं—अहं पि परिब्रयामि रज्जसिरिं ति । केढवो सदाविउं निमं- 15
 तिओ रज्जेण भणइ—तुमं अणुपवइस्सं । ततो पुत्तसकामियरिद्धी महुं सह केढवेण चंदा-
 भाए य विमलवाहणस्स अणगारस्स समीवे पवइओ, गहियसुत्तज्जो संविगो, दुवा-
 लसविहतवजुत्तो वहुं कालं सज्जमिऊण कालगतो महासुके इंदो जातो । सो पुण केढवो
 तस्सेव सामाणो जातो । देवी सोहम्मे उववण्णा । कणगरहतावसो कालगतो धूमकेऊ-
 विमाणे देवो जाओ । वेरमणुसरंतो महुं अवलोएइ, न य णं पस्सइ अप्पिद्धिगतणेण । 20
 इंदो महुं सत्तरससागरोवमक्खणए चुओ रुपिणीए कणहङ्गमहिसीए कुच्छिसि पुत्तत्ताए
 उववन्नो । कणगरहदेवो विपुलसंसारं भमिऊण पुणरवि तम्मि काले धूमकेऊ देवो
 जाओ । सुमारियपुत्रवेरेण अणेण महुं आहोइओ जायमेत्तो । तओ णेण जायरोसेण
 अक्खित्तो उच्चित्तो सिलायले, विज्जाहरमिहुणेण णीओ सपुरं । एम पडिणीयया ॥

ततो नारतो छिण्णसंसओ आगतो रुप्पिणिसमीवं । तीए य णेण कहिओ—पुत्तो ते 25
 देवि ! जीवति, विज्जाहरपरिगहिओ वहुइ । समागमकालो य णेण सिट्ठो भययया जहा
 मणिओ । ततो नारदो उप्पइओ ।

पज्जुक्षो विज्जाहरपुरे वहुइ, कला य णेण उदीरियभेत्ताओ पुत्रभवपरिचियाओ गहि-
 याओ । आपूरमाणजोषण-लायणं पज्जुण्णमायवत्तसमसिरं, अवभासियपुंडरीयनयणं, जण-
 नयणवीसामभूयं, दिवायरविरेणालिं गियणलिणमणहरमुहं, सिरिदुमच्छणवच्छयलं, आयत- 30
 पसत्थबाहुजुयलं, दससतणयणकरकमलसंगमसुभगवज्जमज्झं, निगवइसरिसकडिदेस, करि-

१ एए उ पुरस्स शा० विना ॥ २ ०यायण० ली ३ शा० ॥ ३ जीविस्सामो शा० ॥ ४ जा अह जीव-
 छया सं परि० ली ३ । जा इ (ए) अहं जीवं तथा म परि० क ३ गो ३ ॥ ५ ०विसु नि० ली ३ ॥ ६ तुज्जे
 अ० शा० ॥ ७ जायारो० क ३ गो ३ उ० ॥

कलभससणसमऊरुजुयलं, महुरसिर-तणुकपरुडरोमाणुगतवट्टजंघं, सोभगलक्खणसमुच्चि-
 तसुकुमालपायपउमं, सुइसुह-गंभीरभासणं, हंससमंगमणं च पस्समाणी कणगमाला चित्ते-
 ५ इ—पञ्जुणसामिणो रुवसरिसो विज्ञाहरलोए वित्तिओ पुरिसो न हु होजा. जय णं
 कामिज्ज ततो मे सफळं जीवियं होजा. सो पुण विणीओ वियक्खणो य पायगभीरु, ण
 ५ इमं इच्छेजा. कहेमि से सव्भावं, तं पि पत्तिइज्ज वा नघा। एवं भयणपरवसा संकप्पे-
 माणी अगह्मिणा जाया। पुच्छियां य पञ्जुणोण—अम्मो! का भे सरिरपीडा जेण असत्याओ
 दीसह?। सा भणइ—सामि! मां मं 'अम्मो'त्ति भणाहि. जीय सि पुत्तो सा ते अम्मा।
 सो भणइ—कीस विवरीयाणि जंपेसि? कीस घा अहं न पुत्तो जमेवं ववदिससि?। सा
 भणइ—सुणाहि, अम्हेहिं तुभं दोहि वि जणेहिं सिलत्तलज्झिओ वासुदेवनामंकमुदसहिओ
 10 विट्ठो, आणीओ य गिहं. सुणामि पुण 'कण्हउग्गमहिसीए रुप्विणीए पुत्तो जायमेत्तो चेव
 केण वि हिओ' तं कालो संवयति. मुदा य कण्हसंतिगा, तेण जाणामि तीसे पुत्तो त्ति.
 इमा य पुण मे अवत्था तुमं अहिलसमाणीए। ततो पञ्जुणोण भणिया—अम्मो! न मया
 सुयमेयं जं तुब्भे भणह. धुवं ते धातुविसंवादो जं तुज्जे अजुत्तं जंपह। ततो भणइ—हरि-
 दिण्णग! मरामि जइ मं अवमण्णसि। तेण भणिया—तुब्भं किं मरियवं?, ममं मारावेउं
 15 इच्छहा? जओ एवं संलवह। ततो भणइ—किं रण्णो वीहेसि?। तेण भणिया—वीहेमि।
 कणगमालाए भणियो—किह वीहेसि?, सुणाहि—अत्थि णल्लिणसहं नयरं, तत्थ राया
 कणगरहो नाम, मालवई देवी, पुत्तो कणगकेऊ, अहं च कणगमाला दुहिया. सो
 राया पुत्तस्स रज्जं दाऊण तवोवणं गतो. मज्झं च वड्डियाए दिण्णा णेण विज्ञा सिद्धा
 चेव पण्णत्ती. तं ते कुलपरंपरागयं देमि जहा दुद्धरिसो भवसि। पञ्जुणोण भणिया—एवं,
 20 कुणसु मे पसायं। सा पहडा ण्हाया कयबलिकम्मा। दिण्णा य से तीए सिद्धा पण्णत्ती।
 तओ सा भणइ—इच्छसु मं इदाणि ति। तेण भणिया—अम्मो! दुब्भासियं ते, पढमं ताव त्थ
 तुब्भे मम मायाओ. अहवा जा जीवियं देइ सा किह ण माया? जइ वि तुज्जं उदरे ण
 वुच्छो मि. वित्तिर्यं विज्ञापयाणेण गुरु त्थ. सुयह एयं विगारं।

तओ सा रट्ठा 'हयो मि रागेण' ति कंचुइज्जं भणति—कहेहि रण्णो, एस पञ्जुणो डुट्ठो
 25 इच्छइ ममं लंपेउं, कीरउ से णिग्गहो त्ति। राया तं सोऊण घयणं पञ्जुणस्स विणयप-
 षण्ण न कुविओ। तओ णाए कालसंवरसुयाणं कहियं—एस राया विवरीओ जो दिण्णगं
 न निगेण्हइ. अपत्थियपत्थगं तुब्भे णं लहुं विणासेह त्ति। तेहिं दोहिं क्वइज्जएहिं पडिवण्णं
 'तह' त्ति। भणियो य णेहिं पञ्जुणो कलंचुगाए बावीए सूळं णिहंतूण—एहि, मज्जामो
 समगं ति। तेण भणिया—तुब्भे मुहिया, वघह, मज्जह. ममं किं जणणीए दूसियस्स मज्जि-
 30 णं? ति। तेहिं भणियो—रोसेण जं देवी भणइ को तं पत्तियत्ति?। एहि, यथामो (मंथा-

१ 'तवद्वं' शं० कसं० विना ॥ २ कस्य वा अहं पुत्रो शं० विना ॥ ३ 'लिणीसहन' शं० ॥ ४ ए
 १ विनाप्यत्र—'ओ णं भं' शं० गो १। 'ओ सं भं' उ० ॥ ५ 'या निरा' गो ३ ॥ ६ 'मुपस्य
 कं कस' गो ३ उ० विना ॥ ७ 'दाहिद्वदुम' एी १ विना ॥

मम्-२५००) ति । णीओ य तेहिं । सा य वावी अंतो विसाला, मुहे संकुचिया, मज्जे य गेहिं पञ्जुणो ठविओ, 'समगं पयायं देमो' ति दिण्णो । पञ्जुणो [*पण्णत्ती*] सूलहीणो ठिओ । चितियं च णेण—सूला मारेउकामेहिं ममं ठविया होज्ज ति । पण्णत्तिं चितिय भणिया य—भगवइ ! होउ पिहं जाव से चेद्वियं पस्तामो ति । तद्वा कयं पण्णत्तीए । इयरे उति-
 ण्णा, 'धुवं सो सूले लग्गो' ति पासाणवरिसं मोत्तूण 'हओ सि वड्ढम !' इत्ति पट्टिया । 5
 पञ्जुणो पच्छओ द्विण भणिया—सूरा होह, इयाणिं विणट्ठ त्थ. पहरह जो भे पाणो । परावत्ता, 'एस अविज्जो' ति वीसत्था सब्बे जुञ्जंता वहिया । कालसंवरो सुयवहपरिकु-
 विओ पट्टिओ, भणियो य देवीए—कुणसु पयत्तं । सो भणइ—सो प्ररणिगोयरो किं करि-
 स्सइ मे ? ति । तीए पण्णत्तिदागं कहियं । निवारिओ थं मंतीहिं—देव ! सुयमारणं ण
 जुञ्जइ राईणं कुलतंतुरक्खणनिमित्तं । सो य पञ्जुओ चिंतावरो अच्छति—कयावराहस्स मे 10
 पिउसमीवं गंतुं जुञ्जइ ? न जुञ्जइ व ? ति ।

पञ्जुणस्त अम्मापिउहिं सह समागमो

इओ य वारवत्तीए सच्चभामा देवी दुज्जोहणरायदुहियाए सह सुयस्स विवाहारंमं
 काउमारद्धा । रुप्पिणीए नारओ भणियो—अज्ज ! इमो सो तुब्भेहिं मम पुत्तस्स
 समागमकालो निदिट्ठो. सच्चभामासुयस्स वीवाहो, तं जइ सच्चं तुब्भेहिं भासियं तं झुणह 15
 पसायं. दंसेदि मे पञ्जुणं पुत्तगं । एवंभणियो नारदो भणति—देवि ! अज्जेव पुत्तं
 आणीय दच्छिहं ति । उप्पइउ गगणपहेण विज्जाहरगईय पत्तो य मेहकूडं । दिट्ठो णेण
 पञ्जुणो एगागी, आभट्ठो य—कुमार ! किं विमणो वीससि ? ति । तेण से कयप्पणामेण
 भाउमरणं कहियं, 'महंतो अवराहो कओ' ति वाउलचित्था मे । नारएण भणियो—
 जे तुमं मारेउं चिट्ठिया ते सत्तू, ण भायरो. किंच सुणाहि—तुमं ति कण्हस्स वासुदेवस्स 20
 पुत्तो रुप्पिणीए देवीए पुत्तगो जायमेत्तओ अवहिउ धूमकेउणा सिलाए उज्झियओ सि,
 एण कालसंवरेण सभारिण गहिओ 'पुत्तो' ति. तव पुण गच्चमत्थस्स मायाए सह
 सच्चभामाए सबत्तीए पणीयं आसि—'जा पडमं पुत्तं पयाइ सा इयरीए तस्स कट्ठाणदि-
 यसे केसमुंडणं कारइ' ति. तुमं च जायमेत्तो हिओ. सच्चभामा न सइहइ. तीसे पुत्तो
 जाओ. तं अज्ज दिवसो जणणीय ते जसो वड्ढेयवो. वचासु सिग्घं कणगमालापुवकहि-25
 यकारणो । सो भणइ—नारदसामि ! एवं एवं जहा भणह तुब्भे. किह पुण अम्मा-पियरो
 ममं जाणिहिंति ? । नारएण भणियो—मया तोसिं पुंघं कुमार ! कहियं जिणोवदेसेण.
 अविलंबियं गम्भउ ति । नारएणं विमाणं विउधियं, पत्थिया ओलोयंता भरहं, दंसेइ य
 से नारओ नगरा-SSगरा-SSसम-जणयए । पस्संतिं च खइराडवीए खंधावारं । पुच्छियं
 च पञ्जुणोण—कहिं मण्णे एस खंधावारो वयइ ? ति । तेण भणियो—दुज्जोहणेण रण्णा 30

१ विण्णा य पण्णत्तीए पञ्जुणो सूल० कसं० उ० ॥ २ उउ ति अहं ही ३ ॥ ३ उमो ति क ४
 उ २ ॥ ४ उमो मासो तुं क ३ ॥ ५ पुत्तं कहिं दां० ॥ ६ उति घवउउ उ २ विना ॥

- पुत्तनिमित्तं विवायं वासुदेवकहियं सोऊण तव एसा दत्ता गव्भत्थस्स य. एसा पुण संपयं सच्चभामामुयस्स भाणुस्स णिज्जए तव माउकेसहारिणी । ततो कुद्धो भणइ—पस्सह करेमि से पूयं ति । विउच्चियं णेण णिच्चइणं पडिलेमं । तत्थ माहणो सूकरजाणविलग्गो विगय-रूवो ररकुकुडजाणसहिओ । कुमारीसंतगेहिं भणियो—वेयालरूव ! मा अभिमुहं एहि, 5 अवसर अप्पसत्थ ति । सो भणइ—जइ अहं अमंगलो को हु कल्लाणो ? ति. जत्सेसा समीवं निजइ भाणुस्स सो किं ममाओ पइविसिट्ठो ? । ततो ते पुरिसा निम्भच्छंति णं—बडुक ! अवसर, मा पलवसु बहुयं ति । ततो णेण पुलिंदा विउच्चिया । तेसिं भएण दिसो-दिसिं नीओ संघावारो । नारओ अणेण भणियो—तुब्भे ममं माउसमीवमुवगंतूण मे-लाहिह. अहं ता पस्सामि परिजणं, कुमारे य भाणुसहाए । 'एवं होउ' ति सो अइकंतो ।
- 10 पञ्जुण्णेण य चारवत्तिवाहिं एगत्थ वणसंडे वाणरओ दंसिओ रक्खांपुरिसाणं । भणिया अणेण—एस वानरो च्छाओ अहिलसउ एत्थ फलं पुफं वा । ते ण सम्मणंति—निवहणगं इह, ण वीत्तगियधं ति । तेण से सुवण्णखंडं दिण्णं । कयविसग्गेण वाणरेण रणेण णिपुफ-फलो कओ । तओ रक्खपुरिसा चिंतेंति—अइरा अम्हे विणासिय ति । पञ्जुण्णेण भणिया—ण जायइ तिची कथिस्स, किं भणइ ? ति । ते वि विण्णविति विमणा—देव ! जारिसी 15 एयस्स सत्ती दीसति एस चारवतीए वि ण तित्तो होज्जा. अम्हं पुण रायकुलाओ विणासो मकडरूवी उवट्ठितो. अलं णे सुवण्णेण, पलामो ति । भीए जाणिऊण ते भणिया—अच्छह वीत्तथा, जहापुराणो वणसंडो भविस्सइ ति । तदवत्थो य जाओ । थोवंतरेण घोडगो वीयवालाण दंसिओ—चरउ त्योवं छाओ आसो । णिच्चहणववएसेण ण देंति, ते वि तहेव छोभिया, मुहुत्तेण णित्तणं कयं करणं, पणत्तिमायाए पणयाण कयं सामावियं । वाविमु- 20 वगतो—पिबउ पाणीयं आसो ति । न देंति, सुवण्णलोहीए पडिवन्ना, मुहुत्तेण कया णिरो-दया, भीया उ, जाया सामाविया । थोवंतरे भाणुकुमारो बहुजणपरिवारिओ चारवत्ति-वाहिं फीलति । पण्णत्तीए कहिओ य दिट्ठो पञ्जुण्णेणं । भाणुणा य सपरियणेण पञ्जु-ण्णो दिट्ठो उत्तमत्तरयारूढो मंदरूवो परिणयवओ । पुच्छिओ कुमारेहिं—अज ! विष्ण-यइ आसो ?, पडासु मोहं । पञ्जुण्णेण भणिया—बोज्जं आसस्स मोहं करेइ, परिच्छह 25 ताय । ते आरूढा कमेण, इच्छियं वहइ आसो । भाणू विलग्गो, भणिया य पन्नत्ती पञ्जु-ण्णेण—जइ न विणस्सइ तहा होउं भयवति ! । समकडफीमाणं कडिहं (?) तहा अक्खित्तो जहा जातो सोइयघो परियणस्स । पच्छागए य मुक्का तुरगत्ती । पञ्जुण्णो चारवत्तिमुव-गतो, पविट्ठो य वसुदेवचरं मंडुहणं गहेऊण । कयपणिवाओ य पुच्छिओ वसुदेवेणं— 30 चारग ! विन्नागमणं ? । भणति—देव ! तुम्हे मिडगलक्करणं जाणह. जइ पसत्थो एस चरन्मो ति अंगुलीए आगारिओ णेण । पञ्जुण्णमएण य आसणाओ पाडिउ, दूमाविओ जाण-

१ रूवो मा दा० कसं० निना ॥ २ णेण भाणुपुरिसो । भाणुणा क ३ ॥ ३ ता णं । ते दा० ॥

४ उ रिसमकंडं दा० । ५ उ भयवति । समकंडं कर्म ॥

देसे । भणिओ तेण—देव ! पुणो विण्णणं अक्खहं त्ति । हसिऊण अइगतो गिहं । पञ्जुण्णो
 माहणदारगुरूवं काऊण सच्चभामागिहमुहे मालागारेण दिण्णपुप्फापीलो सुज्जाए विसुज्जी-
 फयाए विलत्तो, भत्तं मग्गमाणो गिवेदितो चेडीर्हि सच्चभामाए—को वि माहणदारगो
 रूवस्सी तेयरसी भोयणं मग्गइ त्ति । तीए भणियं—भुंजउ अइनेहेणं । वद्धावेऊण य भणति
 देवि—जइ मे तित्तीए भोयणं अइभुक्खियस्स दिज्जइ तो भुंजिस्सं । तीए भणियं—
 कामओ जिमेर्हि । निविट्ठो आसणे, उवणीया कंचणपत्ती, भिक्खा दिण्णा दिण्णा पैसइतो
 भणइ य—देवि ! एयोओ चेडीओ सयं खायंति, मग्गं ण दंति । तीए संदिट्ठाओ—देह से
 जाव इच्छइ । ताओ भणति—सामिणि ! वलवामुहं माहणरूवं एयं भवणं पि ते गसेज्ज त्ति
 तर्कमो । एयम्मि अंतरे सुयं देवीए सच्चभामाए—निव्वहणं पुल्लिदेर्हि विद्धंसियं ति । भणिया
 य पञ्जुण्णेण—देवि ! जइ मे न दिज्जइ तित्तीय भोयणं तो वच्चामि रुप्पिणीए भवणं । 10
 तीए भणिओ—अण्णेण कजेण अहं आदण्णा. 'सुमं रुप्पिणियाए वा सुवण्णियाए वा गिहं
 पच्चाहि' त्ति दत्तायमुणो णिग्गतो, खुड्ढगरूवी अइगतो रुप्पिणीए समीवं । तीए वंदिओ*
 आभंतिओ य—किं दिज्जइ खुड्ढु ! ? त्ति । सो भणइ—साविए ! मया महंतो उववासो कय-
 झओ. चित्तेमि, माउए वि मे थणो न पीयपुट्ठो त्ति. पारणगनिमित्तं देहि मे पायसं दुयं ति ।
 तीए भणियं—एवं होउ, वीसमसु सुहुत्तं जाव, नत्थि, सह त्ति । सो वासुदेवसीहासणे 15
 उवविट्ठो । भणिओ य रुप्पिणीए—खुड्ढु ! एयमासणं देवयापरिग्गहियं, मा ते को वि
 उवधातो भविस्सति, अण्णम्मि आसणे णिसीयं त्ति । सो भणइ—अम्हं तवस्सीणं ण
 पभवति देवता । आणत्ता य चेडीओ देवीए—सिग्घं पायसं साहेह, मा किलम्मउ तवस्सी ।
 पञ्जुण्णेण य अग्गी थंभिओ, न तप्पती खीरं । कासवगो य सच्चभामाए पेसिओ विण्ण-
 चेइ—देवि ! देह किरि केसे त्ति । पञ्जुण्णेण भणिओ—कासव ! जाणसि मुंडं काउं ? । सो 20
 भणइ—आमं । तेण भणिओ—वदरमुंडं जाणासि ? । सो भणइ—न याणामि । कुमारेण
 भणिओ—एहि, जा ते दाइज्जउ । ततो से अणेण सच्चम्मगा बाला अवणेऊण सिराओ हत्थे
 दिण्णा, 'परिसं वदरमुंडं वच्चति' । सो हहिरिंकिण्णसरीरो गतो । देवी य खुट्ठेण सह आलावं
 फरंती त्तरावेंती य चेडीओ आगयपण्हया पफुल्लोयणा संवुत्ता, खुड्ढो य मायं पस्समाणो
 पफुल्लमुहो । जायववुट्ठु य कासवगसहिया उवागया, दत्तासणा पभणंति—देवेण पट्टविया मो, 25
 देह किर देवि ! केसि त्ति । रुप्पिणीए भणियं—जाव खणिगा होमि ताव दिज्जंति केसा.
 अतीह तुग्गे त्ति । पञ्जुण्णेण भणिया—भो ! पुच्छामि ताव, जायवाणं एस किं कुलायारो
 केसेर्हि विवाहे कोउगाणि कीरंति ? । ते भणंति—खुट्ठु ! ण एस आयारो, पणियं किर
 देवीणं आसी । ततो लग्गाणि से जासणाणि किर वत्थेसु । खुट्ठेण भणिया—किं लेसियाणि

१ षं हुक्खियस्स क १ गो १ उ० । २ अइभुक्खियस्स ली ३ ॥ ३ परिक्खिता भ० शां० ॥ ४ 'या वे'
 क ३ विना ॥ ५ 'केमु शां० ॥ ५ वासुदेववर्तिपाए गिहं शां० ॥ ६ 'तावमाणो ली ३ ॥ ७ 'ओ य'
 अइगतो य—किं उ २ विना ॥ ८ 'त्तं निविस त्ति । सो शां० ॥ ९ 'यह । सो शां० विना ॥ १० 'देर्हि'
 ली ३ विना ॥ ११ 'एखीणसं कसं० विना ॥

भे वत्थाणि आसणहरणनिमित्तं? । ततो ते विलक्खा विणिग्गया । ण्हाविया णेण वुत्ता—
अरे! जं, त्थ देवीए आणत्ता-मुंडणं तं करेह सिग्घं । ततो ते मोहिया अण्णोण्णं मुंडेउमारद्दा,
चीरिकासुंडा अद्धमुंडिया खंडदाटिगा केसहत्थगया निग्गया ओहसिजंता चेदीहिं ।

- तयणंतरं णारओ उवट्ठिओ । भणिओ य रुप्पिणीए—अज्ज! अल्लिगभाणग त्थ संबुत्ता ।
5 नारएण भणिया—देवि! किं कीरउ? जइ पासगयं पुत्तं न याणसि । ततो पञ्जुणणेण सकं
रुवं दंसियं, पणओ य अंसुपुण्णयणो । माऊए चिरकालरुद्धं च वाहं मुयंतीए अवतासिउ,
'सागयं पुत्त, जीवसु बहूणि वाससहस्साणि' ति अभिणंदिउ, उच्छंणे निवेसाविऊण दिण्णो
मुहे थणो । देविपरियणो य पायपडिओ परुण्णो । णारएण य भणिओ—मा कुणह कोला-
हलं. सुण कुमार!—न जुजइ तुच्चं पागइयपुरिससेव पिउसमीवं गांतुं । पञ्जुणणेण भणियं—
10 किह उण गंतव्वं? । भणइ—देविं हरासु, ततो जायवचदं पराजेऊण (अन्थाग्रम्—२६००)
पगासो कुलगरवंदणं करिस्ससि । रुप्पिणीए भणियं—अज्ज! वलवंतो जायवा. मा कुमारस्स
सरीरपीला भविस्सइ. अलमेण मम पवाएणं ति । नारएणं भणिया—देवि! न याणसि कुमा-
रस्स पभावं. एस पणत्तिपरिग्गहिओ सएण वीरिएण मया य सहाएण समत्थो सधे
प्रत्थिवे जोहेउं, किमंग पुण जायवे? । मा भाहि, एवंके उज्जलओ मेलओ होहिति पिया-पु-
15 त्ताणं । णारयमयाणुवत्तीए य पडिवन्नं देवीए । विउरुविओ रहो नारदेणं, विलग्गा रुप्पिणी
अह परिचारिगाहिं । आघोसियं नारएणं महया सदेण—रुप्पिणी हीरइ, दंसेइउ वलं रुहि-
त्ति । गय-तुरय-रहेहि य निज्जाया जायवजोहा । पणत्तीपभावेण य से पञ्जुण्णो कुणइ
हयहिए कुंजर-तुरंगमे, आउहाणि अमोहाणि । ततो ते अभिभविउं अचएंता विरहा पेच्छगा
विव द्धिया । वासुदेवो य अत्तो, गहिओ णेण संखो । पणत्ती संदिट्ठा पञ्जुण्णेणं—वाल-
20 कार्पे भरेहिं संखं ति । अंसदो य पविट्ठो [*णेण*,] । ततो सो सरेहिं छाएउं पवत्तो । कुमारो
य से सुरप्पे-उद्धचंदेहिं खंडाखंडिं करेइ । रुसिएण य कण्हेण चकं मुक्कं । भीया देवी नारएण
भणिया—मुय विसादं, चकं कुमारसरीरे णावरज्जइ ति । सुदरिसणं पञ्जुण्णरहं पयक्खि-
णीकाऊण नियत्तं । वासुदेवेण भणियं—अकयकज्जं कीस मम समीवे एसिं? ति । चका-
हिट्ठिया जक्खेण भणिओ—देव ! मा कुप्प, आउहरयणाणं एस धम्मो—'सत्तू विवाडेयधो,
25 बंधू रक्खियधो सामिणे' ति । एस य तुच्चं पुत्तो रुप्पिणीए देवीए अत्तओ नारयरिसिणा
अज्ज आणीओ. तस्स य मएण देवी अवहिआ । उवसंतो कण्हो 'करिस्सं ते पूयं पियनि-
वेदगस्स' ति धोत्तूण संठिओ पीइय पियंतो विन्न पञ्जुण्णं । नारएण भणिओ—पञ्जुण्ण!
भिण्णं रहस्सं चकरयणेण, उवसत्पसु पियरं ति । ततो नारयसहिओ उवगतो ति । पणमंतो
य आणंदंसुपुण्णयणेण पिउणा अंकमारोविउ अग्घाओ य सिरे, अभिनंदिओ य महाफ-
30 लादिं आसीसाहिं, महया इहुीए पवेसिओ नयरं । कुलगर-जायवपत्थिव-जणनयणमालावि-
लुप्पमाणरुवो रुप्पिणिभवणं च आइयज्जसो विव भरहगिदमणुपविट्ठो । ठविओ जुय-
राया । दुज्जोहणदुहिया अणेण भाणुस्स विसंजिया । सच्चभामाए विल्लयाए पूइओ ।

ततो 'रुयस्सी विउमो विणीओ पियाभासी सत्तजुत्तो सरणो दया पञ्जुण्णो' ति चारवतीजणेण पसंसिज्जमाणो जहासुद्धमभिरमति । कण्हेण वि अणिच्छंतो वि परं पीइ-मुयहंतेण विजाहर-धरणिगोयरपत्तियवकण्णाणं सरिमजोवगणुणाणं पाणि गाहिओ पाम्माय-गतो दोगुंदुगदेवो इव भोए भुंजमाणो निरुविग्गो विहरइ ।

कयाइ च सच्चभामा कण्हं सगिहगयं विन्नवेइ—देव ! जा किर इत्तिया भत्तुणो ण 5
बहुमया तीसे अवघाणि मंदरूवाणि गित्तेयाणि भवंति । जा पुण बह्मा तीमे भत्तारमरि-
सरुव-गुणाणि । तं अहं तुच्चं वेसा, रुप्पिणी भे गोरविया, तेण से विसमुहपरिगयाए मे-
इणीए तिलयभूओ पुत्तो दत्तो । वासुदेवेण भणिया—देवि ! मा एयं अंपमु. तुमं सि मयं-
तेउरजेद्दा, कीस एवं संलवसि ? । तो भणइ—जइ एयं तो पञ्जुण्णसरिसं पुत्तं देइ ।
कण्हेण भणियं—देवि ! जइ 'तुच्चं एरिसो अभिप्पाओ तो आराहेमि देयं हरिणेगमेसिं, 10
जहा तुमं सफलमणोरहा होहिसि ति । कुलगरविदितं काऊण द्वितो पोसहसालाए अट्टमेण
भत्तेण । धाकंपिओ देवो भणइ—वरेह घरं, जम्मि ते सुमरिओ । सो भणइ—देवी पञ्जु-
ण्णसरिसं पुत्तं इच्छेइ, कुणमु पसायं । णेगमेसी भणइ—जीए देवीए सह पढमसमागमो
ते तीए पञ्जुण्णसरिसो पुत्तो होहिति । इमो य हारो से दायवो ति । गतो देवो ।

विदितं च एयं कारणं कयं पण्णत्तीए पञ्जुण्णम् । पारियतवो च कण्हो वासवर-15
मुवगतो । पञ्जुण्णस्स चिंतां जाया—सच्चभामा अम्मयाए सह समच्छरा. जइ तीसे मम
सरिसो पुत्तो होइ ततो तेण सह मम पीई न होज्ज. किह कायधं ? । भितियं चाणेण—जंघ-
यती देवी अम्माय माउसंयंघेण भगिणी, तं वशामि तीसे समीये । गंतुं जंघवइभवणं प-
णओ, दत्तासणो भणति—अम्मो ! तुच्चं मम सरिसो पुत्तो रोयइ ? ति । तीए भणियं—किं
तुमं मम पुत्तो न होसि ? । सच्चभामानिमित्ते देवो नियमेण द्वितो, किह मम तव सरिसो 20
पुत्तो होइहि ? ति । सो णं विण्णवेइ—तुज्जं अहं ताव पुत्तो, वित्तिओ जइ होई णणु सो-
हणैयरं । सा भणइ—केण उवाएण ? । पञ्जुण्णेण भणिया—'तुच्चं सच्चभामासरिसं रूयं हो-
हिंत्ति संज्ञादियमसमए. जाव पसाहण-देवयशणविकिसत्ता ताव अविलंबियं देवसमीयं यये-
जाहि'—त्ति वोत्तूण गतो नियगभवणं पञ्जुण्णो । पण्णत्तीए 25 जंघवती सच्चभामासैरिमी ।
कया । चेडीए भणिया—देवि ! तुच्चं सच्चभामासरिसी संवुत्ता । ततो तुट्ठा उत्त-चामर-भिगा-25
रपरीहिं चेडीहिं सह गया पत्तिसमीवं, पवियारसुहमणुमपिऊण य हारसोहिया दुत्तमवक्रंता ।

सच्चभामा य अलंकिय-विभूसिया कयकोउय-मंगला उवगया कण्हसमीवं । भणिया च
णेणं—देवि ! किं इमं परियट्टियनेरत्त्या सि पुणो आगया ? । सा कुविया—नूणं का वि ते कय-
संकेया हिययसाहीणा आगया, जओ मं उवालभत्ति । तेणं भणिया—देवि ! परिहासो कओ, मा
कुप्प, का सत्ती अण्णाए अज्ज इहागंतुं ? । ततो पसण्णुमुही संवुत्ता, वसिऊण य गया भवणं । 30

वासुदेवेण विचितियं—वंचिया कीय वि तवस्तिणी, उवलभामि ताव ति । अंतेउरमवलो-
इउमारद्धो । पत्तो य कमेण जंघवत्तिसमीवं, पस्सति सरयकालतिपहणं विव हंसावत्तिसो-

दियं हारेण विरायमाणं । पणया य णं विण्णवेइ—देव ! सुणह, मे अज्ज जारिसो सुमिणे दिट्ठो । तेण भणिया—कहेहि । सा भणइ—अहं किर तुज्ज समीवसुवगया, तुब्भेहि य मे हारो दिण्णो, पडिवुद्धा य जाय हारं उरम्मि पस्सामि । साहह सुमिणंफलं । तेण वितियं—
 5 पञ्जुणचिद्धियमिणं । ततो तेण भणिया जंववई—देवि ! जायवकुलस्स अलंकारभूतो ते भवि-
 5 स्सइ पुत्तो । सा कयंजली भणइ—देव ! अवितहमेयं जं जंपह ति । केट्टवदेवो य तीसे गब्भे उववण्णो । पुण्णेसु य भासेसु पयाया पुत्तं पसत्थलक्खणं कियपाणि-पायं, विवुद्धपोंडरीयलोयणं, णयचंदमणोहरवयणचंदं । तं समयमेव मइसायर-अजियसेण-दारुगाणं पुत्तजम्मं निवेदितं च कण्हस्स । जंववइसुयाणंतं भणिया य ते—एते वयंसमणुस्सा जंववइदेविनंदणस्स ति । कयजायकम्माणं कयाणि नामाणि संबो बुद्धिसेणो जयसेणो सुदारगो ति । ततो
 10 संबो देवकि-रुप्पिणि-जंववतीहिं पञ्जुन्नसिरिणा य लालिज्जमाणो सुहेण परिवड्ढइ ।

कयाइ वासुदेवपायवंदओ णीओ, खेहावेइ णं कण्हो । कालिंदसेणा सुहिरणं दारियं पाएसु पाडेइ । पुच्छिया थ वासुदेवेणं—कालिंदसेणे ! इमा तव दारिया ? । तीए 'जहा-
 5 ऽऽणवेह' ति पडिवत्रं । भणिया य—निक्खिव ता णं कुमारसमीवे । तीए पायपीडसमीवे' ठविया । कीलंतेहि य एकमेको अवतासिओ । कणहेण मंती पलोइओ । तेण भणिओ—
 15 जुत्तं ति । कालिंदसेणाए य लद्धपसराए विण्णवियं—देव ! एसा दारिया हेमंगयस्स केच-
 णपुरादिवस्स दुहिया । जइ मम पसाओ अत्थि तो कुमारस्स सुस्सूसिगा होउ । कणहेण 'एवं' तिं पडिस्सुयं, कोडुंविया य सदिट्ठा—सुहिरणणा दारिया मम सुण्हा, कुमारसरि-
 सीए 'पडिवत्तीए ण उवक्खेयव्वा । विसज्जिया वड्ढइ । संबो तेहिं वयंसएहिं समेओ सुमुहस्स कलायरियस्स उवणीओ सिक्खइ कलाओ ।

20 पञ्जुणो य माउपायवंदओ गतो पस्सइ अंसूहिं रोचंतीं रुप्पिणीं । पुच्छिया अ-
 णेणं—अम्मो ! साहह देवं मोत्तूण जेण भे मुंतुं कयं, जेण तं सासेमि । तीए भणिओ—
 पुत्त ! मया ते रुप्पिस्स माउलस्सै पेसियं । तस्स दुहिया वेयव्भी नाम सुर्या मया रूव-
 वती । सो भणइ—'अवि य णं अहं पाणाणं देमि, न य रुप्पिणीसुयस्स' ति । तो मे मणुं
 , जायं । पञ्जुण्णेण भणिया—अम्मो ! मा अधिइं करेह, दाहि ति णं पाणाणं । गतो य संथं
 25 गदाय भोजकडं नगरं, पाणणेत्थिया ट्टिया उदट्ठाणवभासे, गायंतेहिं णं विन्ध्यं नीओ
 लोओ । हत्थी य भत्तो तेणेय भग्गेण पाणियं पाठकामो आगतो, आरोहेण य भणिया—
 हरे पाणा ! अवसरह सिग्गं, मा हत्थिणां चमडिज्जिहि-त्ति । तेहिं भणिओ—मा छुट्ठं इओ
 एतं भेदहत्थिं, मा कुटुरेहिं रज्जिहि ति । ततो रुट्ठो, छुट्ठो णेण हत्थी । पण्णत्तीवसेण य
 - छुकुप से समंतओ विलगा, तेहिं कपोल-मुह-नासापएसेसु रज्जमाणो सहारोहेण परा-
 30 भग्गो । तेण थ अण्णे हत्थी भीया, तेण परोप्परं भमंता, सूरत्यमणवेलाए थ घर-कडग-

१ हारं दियए प' ५० शां ॥ २ एणावि अ' ५३ ॥ ३ एस्संते पे' ५० शां ॥ ४ इंद' ५० शां ॥ ५ अरे शां ॥ ६ निना ॥ ७ एणाव्यमहिज्जिहि-त्ति ७ २ निना ॥ ८ एमउ एवं मिट्ठ' ५० शां ॥ ९ निना ॥ १० हत्थी । संवेण थ कुटुरा समंतओ विलद्दया, तेहिं ७ १ ॥

पडलाणि भंजमाणा, पाउसफालबलाह्या इय गुलगुलेमाणा, नयरजणं रालिय-पडिय-विसं-
 दुलं ह्य-विहल्लययणं वीसरमरोरसियं 'सामि!, भाय!, मातुल! परित्तायसु' ति पलायण-
 परं कुणमाणा समंततो परिभमिया । रूपिणा ससंभमं पुच्छियं—को इमो नयरस्स रओभो ? ।
 ततो से कहियं उवल्लङ्गकारणेहिं पुरिसेहिं—देव ! चंडालकुकुरेहिं हत्थी रउओ, तेण भीएण
 पलायमाणेण हत्थियो भीया. तेहिं भीएहिं परिभमंतेहिं परियत्तियमिव नयरं । तओ 5
 चिरेण पसंतं । मूसएहिं रइयाओ वरत्ताओ हत्थीणं, तओ ते उदामा भमिउमांडत्ता । कुमा-
 रपाणेहिं य वरत्ताओ वंसियाओ, ताओ महग्पाओ पणेत्ता पकासा जाया । संवस्स य बुद्धिगा-
 रूवं कर्यं, पविट्ठा य रूपिसमीदं । पणत्तो य संवस्स निरिसिया भणइ—देव ! मुणह,
 सुयमग्हेहिं—तुब्भे किं वेदन्निं कुमारिं पाणाण वेह ति. ण य रत्तिया सिच्छावाइ. जइ
 य अवस्सं पाणाणं दायत्ता कण्णा, मज्झ दारयसरिसं वरं न उदिमहिह अण्णं. जण्ह जं पत्तं । 10
 तवो रोसरत्तनयो भणइ—वचइ, अतीव, चिंतेमि ताव ति । अवगएसु य पडिहारो सहा-
 थिओ, भणिओ य—कीस ते पाणा पचेसिया ? । सो भणइ—देव ! न पासामि णं पविसंते,
 केवलं अइगया(प्रन्थाप्रम्—२७००)दिट्ठा । सभागया मणुस्सा भणिया—पाणा इह कण्णा-
 निमित्तं पलवन्ति, ण कोइ णे ते निब्भच्छेइ ? । ते भणन्ति—सामि ! तीसे पाण्येरीए अच्छी-
 हिंतो मसगवट्ठीओ निर्गच्छन्ति, तेहिं मसगेहिं णे नयणाणि छाइयाणि, तेहिं धञ्जमाणा 15
 मूंगा इय संवुत्ता मो. मायंगबुद्धीए सह गया मतगा । ततो तस्म रण्णो मंतीहिं सह सम-
 वाओ जातो—पाणहत्थी फो होज्ज सो तरुणे ओयंसी ? । हत्थी कुकुरेहिं वस्स संतिएहिं
 भग्गो । तत्थ केइ भणन्ति—देव ! कोइ देवो विज्जाहरो वा एएण वेसेण कुमारिं वरेइ. अइतो
 निर्गच्छन्तो वा न दीसति, नत्वि एत्थ संसओ. न फरुसेयवो सो पाणो, किंचि उरघायं
 फरेज्ज ति । 'को पुण उवाओ तोसिं निवारणे ?' ति राया पुच्छइ । मंतीहिं भणियं—20
 'कुमारी दिण्णसयंवरा अम्ह' ति वत्तं । चित्थियदियसे रयणहत्था बुद्धा पुरतो ट्ठिया राइणे,
 मिहीयाणि रयणाणि अहिगतोहिं । मायंगबुद्धा भणति—देव ! किं चित्थियं ते ? , भणइ, तो
 सकाले अण्णत्थे चित्थियं काहामो । रण्णा जिज्जाइया सभा, मुणव्वयघरी दिट्ठा । ततो णेणं
 भणिया मातंगी—विदिण्णसयंवरा कण्णा वेदन्धी, तीए ण पभवामि अहं । मायंगबुद्धाए
 भणियं—जइ एवं पस्सउ मे दारगं, सा णाम पमाणं । रण्णा भणियं—एवं होउं ति, अतीह 25
 ति । अदिट्ठाणि जिग्गयाणि पाणाणि । पुच्छिया सभागया रण्णा—कीस भे किंचि न
 भणह ? । ते भणन्ति—देव ! किं भणामो ? , इदाणि अम्हे सचेयणा संवुत्ता. देव ! एएण रूवेण
 छल्लिकामो न फरुसेयवो । पंज्जुण्णेण य वेद्यन्धीए वंसिओ अप्पा । तीए दिट्ठा हो चि
 जणा । पुच्छिया अणाए—के तुब्भे देवरुविगो इहमइगया ? किमइं वा ? । ते भणन्ति—
 अम्हे पज्जुण्ण-संवा जइ ते सुया. मातुलेय भणिया—'पाणाणं देमि वेदादिंभ, न य पज्जु-30

१ यमार्गं नयरं कुं दां० विना ॥ २ दां० विनाअप्यत्र—हत्थी घोभिया, तेहिं पुर परियपत्तेहिं परि-
 यत्तियमेवं । तओ क २ उ० ॥ ३ मारदा दां० विना ॥ ४ पत्तं ५० दां० विना ॥ ५ एय विसं कां
 दां० ॥ ६ तेण दां० ॥ ७ होहिं ति दां० ॥ ८ दामो गह स० दां० ॥

णणस्स' त्ति. ततो अम्हेहिं पाणवेसेहिं जाइओ भणति—दिण्णसयंवरं कण्णा. तं जइ ते
 रुइयं अम्हेहिं सह गंतुं, भणं णं, हरामु अम्हे । ततो पञ्जुण्णरूवमोहिया भणति—पिउणा
 विसज्जियाए तुंभे मे पभवह त्ति । ते निग्गया, पुणो रयं चोएंति—पुच्छिज्जउ कुमारी, किं
 चिरेणं त्ति ? । सहाविया वेयव्भी, पाणे पत्सइ साभाविए, एवं पुच्छिया—पुत्त ! एतं पाणं
 5 वरेहि जय ते रोयइ । सा भणइ—तुंभेहिं अहं पुव्वमेव दत्ता पाणाणं, इयाणिं किं पुच्छिज्जामि ? ।
 धुवं मण्णे—पाणीए होयव्वं, जओ तुंभं एरिसी वाया निग्गया । ततो रुसिएण रुपिणा
 भणिया—जइ ते एरिसं चित्तं, वच्च, मा मे पुरओ चिट्ठसु त्ति । ततो सा एवंभणिया रुपिणो
 भवणाओ निग्गया पउमसंडाओ विव सिरी पणमिय पिउणो, पञ्जुण्ण-संवसहिया गया
 पाणकुंडं । दीसंताणि य जणेण रूव-गुणहयहियएण तिन्नि वि जणाणि भोयकडाओ निगंतूण
 10 विज्झगिरिसमीवे पण्णत्तीए उवणीयभोयणाच्छायणीणि वुत्थाणि । पञ्जुण्णेण य पाणिग्ग-
 हणत्थं विउवियं दिव्वभूतिजुयं रयणंभंडियं पासायं । पट्टविया य आभरण-वसणपहाणभूसिया
 पुरिसा । ते रायाणं सपरिवारं माहण-णागरे य निमंतंति—कल्लं तुंभेहिं आगंतव्वं वहुए अक्खए
 छोडुं, जइ अम्हेहिं सह संबंधो इच्छिज्जइ पीई वा । ते गया । छुट्ठा य चारपुरिसा । तेहिं
 दिट्ठो पण्णत्तीपरिवारो, विन्दिहएहि य कहियं रण्णो जहादिट्ठं । माहणाणं णागराण य सम-
 15 वाओ—रण्णो जामाया अवजाणिओ मा रुसिंहिति अम्हे, कुट्ठो विणासेज्ज, वच्चामो त्ति ।
 रण्णो विदितं माहणा णागरा ईसरा य गया, संपूइया वत्था-SSभरणेहिं, भुत्तभोयणा
 नियत्ता पाणगुणगणविन्दिहया । इयराणि गयाणि वारवत्तिं रणेण ! संवेण य भणिओ
 पञ्जुण्णो—देव ! पाणीवेसेण वेदव्भी अइणिज्जउ वारवत्तिं ततो मे पीई भविस्सइ, जहा
 वयं भोयकडे चंडाला आसी । वेदव्भी भणइ—संवसामि ! किं मया चंडालो कओ जओ
 20 एवं जंपसि ? । पसिय, मा मं विडंवेहि इहमाणेऊण । ततो भणति—अम्मासमीवे सुहुत्त-
 मेत्तं कीरउ से चंडालवसेो, विक्किणउ तंतीओ । पञ्जुण्णेण भणियं—एवं होउ त्ति । दंसिया
 वेदव्भी रुपिणिभवणदुवारे । संबो अइगतो कयपणामो भणइ—अम्मो ! एस चंडाली
 दुवारे ट्टिया तंतीउ विक्किणइ । तीए भणिओ—पुत्त ! केण एस एत्थ अइणीया ? । चेडीहिं
 दिट्ठा, निवेइया य देवीए—सामिणिओ ! जइ एरिसी सिरीभयवतीओ तो अच्छेरं, पेच्छइ
 25 ताव मायंगि त्ति । तीए अवलोइया, पञ्जुण्णो य पडिओ भाउपाएसु भणइ—अम्मो ! दि-
 ण्णा मामेण वेयव्भी पाणाणं त्ति । पुच्छिओ 'किहं ?' त्ति जहावत्तं कहेति । विदितं कयं
 फेसवत्स, तुट्ठा य रुपिणी, तेण वि 'पियपुत्तओ' त्ति बहुभंओ, कओ सक्कारो वहुए ।
 संबो कलाओ आगमेइ सवयंसो । कमेण य पत्तो जोयणं यितियवामुदेवो नमो । युद्धि-

१ ००मे णेह त्ति डा० ॥ २ ०२यं जंपंति ही ३ । राइ चोएंति डा० ॥ ३ ०५डी डा० विना ॥
 ४ ०५णागि पञ्जुण्णेण य पाणिग्गहं क ३ गो ३ । ५णादिग्गहं ही ३ ॥ ५ ०५मंडं पट्टं डा० ॥
 ६ ०५हिन्नि डा० विना ॥ ७ पाणवे० डा० विना ॥ ८ ०५ती भयवती सिरीओ तो डा० ॥ ९ ०५हिन्नि क ३
 गो ३ ॥ १० ०५यं डा० ॥

सेणो य परिवासियं पुफसेहरगं कुमारसंतियं मगिरुण णेइ कर्हिं पि, तथा वत्थपरियटं, मोदके य भुत्तसेसे एगते^१ खाइस्सं ति । एवं वचइ कालो ।

कंचुकीओ य आगतो रहं गहाय विण्णवेइ—कुमार! संदिहं देवेण—रयणकरंडए उ-
ज्जाणे गणियादारिगाओ सुहिरण्ण-हिरण्णाओ नटं उवदंसेहिनत्ति, तत्थ मे पासणिएहिं गं-
तधं । तुट्ठो संबो सबयंसो आरूढो रहं, सुदारओ सारही, मग्गे जाणस्स अक्खो सज्जिजइ 15
तत्थेगा पडिरूवा कण्णा, तीए संबकुमारस्स कओ पणामो । बुद्धिसेणेण य कुमारो सणि-
यैगं भणियो—अज्जउत्त! मउडस्स पयरगाणि ललत्ति, दोहि वि हत्थेहिं णं उण्णामेहि ति ।
तेण तथा कयं । जाणे ह्यत्तदो जातो, पडिच्छिओ संवेण, पुच्छिओ य बुद्धिसेणो—का
मण्णे एसा जाणे पगासा चिट्ठति ? । तेण भणिया—कुलकण्णा होहि ति ति । गया उज्जाणं,
सभाए उवविट्ठा पासणिया । तर्हि नालियागलएहिं सध्वा नट्टविही उवदंसियथा । हिरण्णाए 16
दंसिया । उदयपरिक्खए सम्मत्ते सुहिरण्णा दंसिउं पयत्ता । बुद्धिसेणो द्वितो संबस्स
पुरओ, जयसेणेण भणियो—अवसर एकपांसं । सो भणइ—एए ममं पेच्छगा पेहंति ।
विहीए दंसिया सुहिरण्णाए बत्तीत्ततिनट्टभेया । नालिगासेसेण उदएण उवज्जाएण
पहविया । अवसरिओ बुद्धिसेणो । दिट्ठा य कुमारेण सिरी विव कयाभिसेगा, तीय वि
सायरं दिट्ठो रईए विव कामो । पत्थिओ य पुरिं रहारूढो सबयंसो संबो । 15

पुरिसभेया

जयसेणो भणइ—अज्जउत्त ! बुद्धिसेणो तवस्सी अप्पपाणो वयणसारो, जो पेहणं
न सहइ कुपुरिसो ति । तेण भणियो—तुमं पुरिसविसेस न याणसि अंधो इव खूव-
विसेसं । जयसेणेण भणियो—तुमं जाणसि, निउणो सि, कइ पुरिसा ? भणसु, ततो
विण्णाणं पगासं होहिति ? । सो भणइ—अत्थ-धम्म-कामेसु पुरिसविभत्ती चिंतिजइ, उत्तम-20
मज्झिमा-उधमा. तत्थ अत्थे उत्तमो जो पिउ-पियामहउज्जियं अत्थं परिगुंजंतो बह्णुवेइ, जो
ण परिहावेइ सो मज्झिमो, जो खवेइ सो अधमो. धम्मे दुवे पुरिसा—उत्तमो मज्झिमो य,
सयंबुद्धो बुद्धवोहिओ य. कामे वि तित्ति—जो कामेइ कामिजइ सो उत्तमो, जो कामेजइ
ण कामेइ सो मज्झिमो, जो कामेइ न कामिजइ सो अधमो । जयसेणेण भणियो—एएसु
अज्जउत्तो कयरो ? । सो भणइ—अत्थ-धम्मेषु न ताप पारं वचइ, कामे पुण मज्झिमो 125
सो भणइ—तुमं कयरो ? । सो भणइ—अहं उत्तमो । सो रुट्ठो—अरे पंडितमाणि ! अप्प-
संभाविओ सि. साभिं भणसि 'मज्झिमो' ति, कायवो ते विणओ । बुद्धिसेणो भणइ—तुमं
अयाणओ सि, जो कामेज्जमाणो न कामेइ सो मज्झिमो होइ । सो भणइ—साहु, को
कामेय णं ? । सो भणइ—न कहेमि, जदि मं सयं पुच्छिंति तो साहामि । कुमारेण भणियो—
फहेहि । सो भणइ—

१ ँते खाइ क्खहाइ उ २ विना ॥ २ ँयं भं शा० विना ॥ ३ सु चिंतिं शा० उत्त० सत्त० विना ॥
४ धी ३ विनाज्जयत्त—ओ सि कायं क ३ गो ३ उ० ॥ ५ इ कं उ० विना ॥

- अहं कयाइ देवं सेविऊण निग्गतो पस्सामि पत्तलियासणहत्थे पुरिसे । ते भणंति—संदिट्ठा मो देवेण 'वारवतीए पंडिए मुक्खे य लिहिऊण साहेह मे' ति । तं एसो बुद्धिसेणो एयं रहं जइ दुरुहति तो णं पंडियाण अगलेहे लिहामि, जइ पारोहति तो मुक्खाणं ति । मया चितियं—एयं लेहं देवसमीवे वाइजंतगं जइ मुक्खपुरओ लिहंति मं तो मे उवावणा उ होज्जा ।
- 5/को वा दोसो रहाऽऽरोहणे ?' ति विचारेमि । रहसारहिणा भणियं—अज्जउत्त ! विलगह रहं ति । आरूढो मि पसंमाणो णयणाभिरामाणि रूवाणि । पुरतो मत्तगयारूढो आधोरणो भणति—अज्ज ! उसरह, अबिहेओ मे गओ ति । सारहिणा तव्वयणं सोऊण परावत्तिओ रहो गणियाऽऽवासगमज्जेण पत्थिओ, ईसित-खिज्जित-पसाइताणि सुणमाणो तरुणवग्गस्स पत्तो य एगं भवणं सत्तोरणं कयवलिकम्मं, भणिओ—ओयरह, अईह भवणं ति । अइगओ
- 10 मि, दिट्ठा मया कण्णगा चेडीहिं परिवारिया सरस्सती विव विज्जाहिं । तीय वि कयप्पणामो आभट्ठो—बुद्धिसेण ! सागयं ? ति । कयपायसोयं च आसणगयं पुच्छति—बुद्धिसेण ! कओ आगच्छसि ? । मया भणियं—देवपायमूंलाओ । तओ णए ततोमुही अंजली कया । ततो पुच्छति—बुद्धिसेण ! केण विणोएण दिवसे रंमेह ? । मया भणियं—ऊलापरिचएणं ति । तत्थ चेडीओ, पासवत्तिणीओ, तासु मे दिट्ठी न पसज्जइ । ततो अण्णा आगया, 'सा
- 15 पडिह्व' ति तीए मे दिट्ठी निवेशिया । ततो णए भणिओ मि—बुद्धिसेण ! गुरुजणसमीवं न गंतधं, वीसमसु, एसा भोगमालिणीं ते चिंतेइ ति । अइगयाय भणिओ य भोगमालिणीए—अज्जउत्त ! रहजाणेणं त्थ परिस्संतं, गच्चगिहे सयणीयं, एत्थ वीसमह ति । पविट्ठो मि, सयणगयस्स मे पाए संवाहिऊण भणइ—अज्जउत्त ! वच्छत्थलं मे संवाहामि । मया चितियं—निउणा चेडी, जा पाए संवाहिऊण उरं इच्छति छिविउं । तो भणइ—'थणेहिं वो
- 20 उरं संवाहिस्स' ति पीडेइ थणेहिं । अत्थि महंतो विसेसो करयलसंवाहणाओ वि पओहरफरिसे । एवं उवाएणिंमिणा य कणेरुयाए विव वणगतो रइं कारिओ मि । कमेण य निग्गतो, पणयपडिवंधेण य अभिक्खणं वचामि तं भवणं । अण्णया भणइ मं भोगमालिणी मणोणुकूल-महुरभासिणीं—अज्जउत्त ! जाणह फारणं जेणेत्थमाणीया ? । भणिया मया—ण याणं, फहेहि सुंदरि ! ति । भणइ—सुणह,
- 25 अम्ह सामिणी सुहिरण्णा थाला चेव कुमारस्स दिण्णा संवत्तिरिणो । देवं च पस्सइ पगामं, पवट्ठिया कमेण, देवेण य आणत्तं—कालिंदसेणे ! दारिया ममं अच्चंतरो(मन्था-मम्—२८००)वत्थाणे पस्सउ इयाणिं ति । कयाइं च पत्थिया अम्माए समं, तीए निवारिया 'न ते गंतधं' ति । ततो णए गयाए अम्माए विरहिए गच्चगिहे वेदासीकओ अप्पा । मया य देवनिओएण दिट्ठा उवउक्खित्ता, रंजुपासं उज्झिऊण सयणीए निक्खित्ता आस-
- 30 त्या । णए पुच्छियं—कहि म्हि भोगमालिणि ! । मया भणिया—सयणीए सयणहिदग्गुय ।

१ गमेसि ही ३ ॥ २ हां० विनाऽन्यय—णो एयं ते इति क २ गो ३ ॥ ३ ण मुग्गे परि० ही ३ ॥

४ ता रहगिहे ही ३ ॥ ५ णित्तेण य ही ३ ॥ ६ यप इहमां हां० ॥ ७ देयं च पहाइ पयां हां० ॥

पुणो पुञ्जति—केण त्ति इहमाणीया ? । मया भणिया—देवतेहिं मया य । ततो मया भणिया—सामिणि ! मरियघे किं कया बुद्धि ?, कहेह मे । [सा भणइ—] सुण सहि !, अहं फिर दाळा चेष कुमारस्स दत्ता. वड्डिया य देवोपत्याणे कयाइ कुमारं गया पस्सागि. 'इयाणिं मे वट्ठं पि ण लब्भइ' त्ति निच्छओ फओ । मया भणिया—सामिणि ! अलं निसाएण. सुणइ—तुम्भेहिंतो अण्णा फण्णा कयरी धिसिट्ठरूवा जा से हिययसाहीणा 5 भविस्सइ ? . अचिरेण से हियइच्छियमणोरहसंपत्ती भविस्सइ । एवं आसासेऊणं णं अम्माए कहेमि । तीए य मित्तेहिं सह हत्थारोह-लेहएहिं समयाओ कओ । ते भणंति—अम्हे देयस्स वीहामो. बुद्धिसेणो कुमारस्स पधयभूओ, सो फण्णागुणे निवेदंतो सोमइ. अम्हे णं एएणं उवाएणं इमं आणेम, तुम्भे णं उवाएणं गेण्हइ, सो फज्जं फाहति त्ति । ततो त्थ रहिणा लेहएहिं महामत्तेण य उपायपुच्चं पवेसिओ । मा य भे चित्तं ठाउ 'एसा 10 गणियाचारिय' त्ति । सुणइ—

गणियाणं उप्पत्ती

आसि किर पुवं भरहो नाम राया मंडलवती, सो एगाए इत्थीए अणुरत्तो । सामंतेहि य से कण्णाओ पेसियाओ, ताओ समगं पेसियाओ । दिट्ठाओ य पासायगयाए देवीए इह राइणा । पुच्छिओ अणाए राया—कस्स एसो रंधावारो ? । तेण य से कहियं—कुमारीओ 15 मम सामंतेहिं पेसियाओ । तीए चित्तिं—'अणागयं से करेमि तिगिच्छियं, एत्तियमि-त्तीसु कयाइ एगा वहुगा वा वड्डभाओ होज्जंत्ति चित्तिऊण भणइ—सामि ! मुयामि पासाउ अष्पाणं । तेण भणिया—कीस देवि ! एवं भणसि ? । सा भणवि—एयाहिं इहमंतिग-याहिं सोयग्गिणा डज्जमाणी दुक्खं मरिस्सं । राया भणइ—जइ तुज्ज एस निच्छओ तो न पविसिहंति गिहं । सा भणइ—जइ एतं सययं तो दाहिरोवत्याणे सेवंतु । तेण 'एवं' नि 20 पडिक्खणं । तो छत्त-चामरधारीहिं सहियाउ सेवंति । कमेण गणाण निदिण्णाओ । एसा गणियाजणस्स उप्पत्ती ॥

इमा पुण अमियजसाए पसूइवहसु य अईयासु कालिंदसेणाए दुहिया हेमंगयस्म रण्णो. जहा कुमारो से जाणइ तर्ति तदा करेह ।

मया पडिक्खणं—पुष्प-गंध-वत्थ-तंबोलाणि णेमि तासिं पत्तियावणहेउं. जा उज्जाणे 25 दिट्ठा सा वि सा चेष. जं पि अज्जउत्तपुरओ ठिओ मि नधमापीए तं फारणं सुणइ—सामिणि(णी) अज्जउत्तनिवेसियविट्ठी मा नट्टविहिकम्मं चुक्केज्ज त्ति । तीए य कहाए पत्ता आवासं ।

पओसे य संबो बुद्धिसेणं भणइ—यध, आणेहि णं तं सुहिरण्णं. अहं पि उत्तमो होमि, कामेमि णं ति । तेण भणिओ—महं वाओ न पत्तिज्जिहिन्ति, जयसेणो ने 30 सहायो दिज्जउ त्ति । गया दुयग्गा वि । बुद्धिसेणेण भणियाओ चेडीओ—पट्टविओ नि

कुमारेंगं, गंतव्वं सामिणीए । तातो भणति—को तुच्छं पत्तियइ ? त्ति । तेण से जयसेणो
 दंसिओ । तेण वि कहिओ कुमारसदेसो । विदितं च कयं कालिंदसेणाए । तीए भणियं—
 वीसमह मुहुत्तं जा पसाहिज्जति दारिया । सा गया जंववइसमीवं, निवेदितं च तीए । देवी
 परिचितेऊण गया कणहसमीवं, कहिओ संवाहिप्पाओ । तेण भणिया—पच्छा रायदारि-
 5 गाहिं सह सफारो कीरहिं त्ति, सेवतु णं सुहिरण्णा । विसज्जिया कालिंदसेणा जंवव-
 तीय । कयविसग्गाय पेसिया दारिया पवहणेण । बुद्धिसेणेण कुमारस्स निवेदितं, भणिओ य
 णेण—अज्जउत्त ! निउणा होज्जह । तेण भणिओ—कहमणुवत्तीलक्खणा पीई ? सा अइगया
 दासगिहं, उवविट्ठा सयणीए । निग्गतो बुद्धिसेणो सवरियदुवार काऊण गव्वगिहं । सा
 य केस-वसण-भूसणं संवस्स जं जं पंचजइ तं तं संबो वि अणुकरेइ । ततो तीए सुय
 10 इव सारियाए सेहविओ । गया से रयणी परमपीइसुव्वहंताणं । उवगतो बुद्धिसेणो, भणिओ
 संवैण—निज्जउ एसा मे गिहं अविण्णाया गुरुजणेणं ति । पत्ता य पइक्कम्मयारीओ देवीए
 पट्टवियाओ पसाहण-सुवण्णवत्थाणि गहेऊणं दोण्ह वि जणाणं । ततो 'विदियमाणमणं
 तीसे अम्माए' त्ति वीसत्यो संबो । तीए य सह मणाणुकुलवत्तिणीए पंचलक्खणविसय-
 सुहमोहियस्स वच्चइ कालो ॥

15

॥ एसा पेडिगा ॥

पेडिगाप्रन्यामम्-

स्तो० ८१० अ० १२.

सर्पप्रन्यामम्-

स्तो० २८४४ अ० १७.

[मुहं]

एतो मुहं—

संव-सुभाणूणं कीडाओ

संव-भाणूणं कयाइ सभाए कीलंताणं पणी(णि)यं समुप्पण्णं—जस्स सउणो विचिचं वासति सो जिणति कौडिं ति । ठविया पासणिगा । धितियदिवसे भाणुणा मुओ आणीओ, 6 संवेण सारिगा पँज्जुण्णगिहलालिया कंतसंजोइयसुहुमविदिववण्णपिच्छच्छयणा एगदेमु-द्वियरोमखयखारसेगा । सुगो पकड्ढिओ सिलोगजुयलं—

सत्तेसु जायते सूरु, सहस्सेसु य पंडिओ ।

घत्ता सयसहस्सेसु, दाया जायति वा ण वा ॥

इंदियाण जए सूरु, धम्मं चरति पंडिओ ।

10

वत्ता सधवओ होइ, दाया भूयहिए रओ ॥

ति पभणित सुओ ठिओ । सारिया संवेणं चोइया—मयणे ! भणसु तुमं किंचि सुमा-सियं । सा भणइ—

सधं गीयं विलवियं, सधं नट्टं विडंभियं ।

सधे आभरणा भारा, सधे कामा दुहावहा ॥

15

ततो खारसित्ते पएसे छित्ता रसितमारद्धा, भणइ य रसियावसाणे—देव ! को वि मं पीलेइ, परित्तायसु, मरामि, मा मं उवेक्ख । विगिच्छगा सदाविजंतु लहुं ति, ते मे परि-वाधापडिगारं करंति. नेहि मे देविसमीवं । एवमाइ कलुणं विलंबंती पुणो वि चोइया—सुंदरि ! अलं विसाएण, भणसु किंचि, ततो जं चोच्छिसि तं सधं कीरइ । ततो भणइ—

उकामिभ जोइमालिणिं, सुमुयंगामिभ पुक्कियं छतं ।

20

विबुधो जो कामवत्तिणिं, सुयई सो मुहिओ भविस्सइ ॥

सारे छिक्का पुणो रसइ विलवइ य । पुणो भणिया—पढसु ताव किंचि । ततो भणति—

न सुयणवयणं हि निहुदं न दुरहिगंधवहं महुप्पलं ।

न जुवइद्विययम्मि धीरया, न य निवतीसु य सोदियं थिरं ॥

‘एवं सा विचिचं वासइ’ ति जियं संवेण । ‘मुओ सिलोगजुयलमेव लवइ’ ति पर-25 जिओ, भोयणवेलाए य सदाविओ सुभाणू रद्धो ‘पणिए कोडिं देहि’ ति । सुयं सच्चभा-माणं, कयं च कण्हस्स विदियं । पेत्तिओ कंचुकीओ संवं भणइ—कुमार ! सुवड, ‘भाणू सुत्तभोयणो दाहिति’ ति देवो आणवेइ । संवो भणति—जो सिणेहिओ सो दाऊण णं नेउ,

१ एतो शां० विना ॥ २ भासु की० टी ३ ॥ ३ कौडिं ति उ २ विना ॥ ४ पच्छण्णउ २ विना ॥ ५ संवेणा शां० ॥ ६ इद्वि० गो ३ शां० ॥ ७ उवयति शां० ॥ ८ उ० मे० विनाजय—‘अपदं म० बी ३ ॥

अथवा एस जाणइ जं कायधं । सुभाषू भएण ण वचइ, णिवेइयं कणहस्स, दिण्णे विस-
ज्जिओ । दुहंता पूइया संवेण, पियपुच्छगाण य षीणागाहाण य दत्तं वित्तं ।

केसु वि दिवसेसु गतेसु पुणो भाषू भणइ—संव ! होउ पणीयं, जस्स उक्कडा गंधा सो
जिणइ दोन्नि कोडीउ । संवो भणइ—अलं तुमे सह पणिएण. तुमं जिओ देवस्स कहेसि ।
5 सो भणइ—अंवाए कहियं देवस्स, न मया । ततो 'एवं होउ'त्ति कया सक्खी । संवेण
चित्तिंयं—गंधजुत्तीसु भाषू न जिणिज्जा, देवसंतएहिं गंधेहिं सो विळिपिज्जा. करेमि घाण-
पडिलोमदवसंजोगं ति । ततो णेण पलंडु-लसुण-वेकड-हिंगूणि छगलसुत्तेण सह रुइयाणि
सरावसंपुडेण आणीयाणि । सुभाषू य पुबपविट्ठो समं सुरहिविलेवणो । पसंसिओ गंध-
विहाणकुसलेहिं । संवो य सभादुवारि विलित्तो घाणपडिकूलेणं लसुणादिजोएण । तेण य
10 गंधेण परव्वाहतो सभागओ कुमारलोओ संवरियनकदुवारो समंतओ विपलाओ—संव-
सामि ! अइउक्कडा गंधा, पसीय, विसज्जिजंतु, कुणह पसायं । तेण भणिया—भणह निव-
चयं । ते भणंति—जियं तुमे । भाषू भणइ—दुरहिं गंधा एयस्स । संवेण भणियं—उक्कडस्स
पणियं, न य विसेसो सुभा-सुभेसु कओ । पासणिएहिं संवपक्खो उक्खित्तो । जिओ
भाषू रुद्धो । देवीए रडंतीए वासुदेवस्स कहियं । तेण पेसिए ण मुक्को, दिण्णे विस-
15 जिओ । संवेण परियणस्स दिण्णो विभत्तो अत्थो, दिण्णं दुहंताण य ।

पुणो केसु वि दिण्णेषु गएसु भाषू संव भणइ—होउ पणियं चउसु कोडीसु, जस्स
जुतीए अइसयंति विभूसणाणि सो जिणइ । संवेण भणिओ—अलं तुमे समं पणिएण,
देवंसि उवट्ठायंतओ जिओ वि । निबंधे कए पडिवन्नो संवो । निरुविया सक्खी । गतो य
संवो पज्जुणसमीवं, कहिओ य णेण पणियालावो । तेण भणिओ—होउ कुमार ! जिओ
20 तुमे सुभाषू. जइ तुमं जिंपिहिसि इयारिणं तो दिज्जिहिति से जहाभणियं । संवो भणइ—
देव ! भाषुकेण जियस्स कि मे जीविएण ?, कुणह पसायं जहा मे जओ होइ । पज्जु-
ण्णेण पडियन्नं—एवं कीरहिति, अच्छह जहासुहं ति । गतो य पज्जुन्नो सिंवाए महा-
देवीए पायमूलं, कहियं च से संव-सुभाषुपणियं, विण्णविया य णेण—अजिए ! देह
जाइतगाणि आभरणाणि, जाणि अम्ह चुल्लपिउणो सामिणोऽरिठ्ठनेमिस्स देवेहिं दत्ताणि ।
25 तीए भणिओ—धुत्त पज्जुण ! न तव किंचि अदेयं, ताणि भूसणाणि चुल्लपिउणो ते ण
रत्तिए पिणज्जंति, तेण जाइयगाणि णेहिं, इहरहा दत्ताणि णाम तव त्ति । पणओ घेत्तूण
गतो, संवस्स य णेण दत्ताणि, तेहिं विभूसियदेहो गतो समं । पुबपविट्ठो य सुभाषू
महग्घाभरणमंडिओ पसंसिओ पासणिएहिं—धुत्तं तुमं इदाणि जिणिसि ति । संवकुमारो
य नक्खत्तमालाविराइयवच्छट्ठयलो सोभिओ विज्जुलयालंकिओ इव यलाहगो, तस्म य
30 भूसणजुइयं स्वरूपभाए इव रज्जोयजुती पडिइयां सुभाषू(णु)भूसणच्छाया । 'जियं संवेणं'
ति विक्कोसियं पासणिएहिं । सुयं च सच्चभाभाए, विण्णविओ कपहो रोवंतीए—संवो

तुज्जघणयद्धभवाएण ण देइ मे दारयस्स जीविउं. निवारिज्जउ जइ तीरइ । एवं विण्णविए
 पेसविओ कंचुगी । तेण संवो भणिओ—कुमार ! 'मुयह सुभाणुं(णुं), मा णं वाहह' एवं
 देवो आणवेइ । संवेषेण भणियं—पणिए जिओ, एत्थ किं देवस्स वा दाणवस्स वा वत्तधं.
 अवरधी विणेषधो पमुणा, णायकारी पालेयधो । कंचुकी गओ, कहियं तेण संघवयणं । देवी
 भणइ कण्हं—देव ! सत्तस्सेण वि मे मोइ(अंथाप्रम—२९००)ज्जउ दारगो जइ अत्थि पसादो । 5
 तीए चोइओ गओ कण्हो समं । पुच्छिया य तेण सभासया । तेहि संघजओ कहियो । दिट्ठो
 य णेणं संवो सुरवेइ इय पसाहियसरीरो । भणिओ तेण—विस्सजेहिं सुभाणुं, अन्दे दा-
 दामो पणियं । संवेषेण भणियं—सीहस्स दंता केण गणेषया ?, जइ 'बहहो' ति निज्जेइ णीओ
 णाम. जया मज्जाया भविस्सति तदा दाहिति । कण्हेण भणिओ—मज्जाया तुमम्मि इयाणि,
 णऽणत्थ. ण देसि एयस्स दारयस्स जीविउं, एसो तुमे खलीकओ वि न विरज्जइ ति—10
 निगाओ सहाओ फरिसेऊण णं । दिण्णे कोहिचउके विस्सज्जिओ भाणू ।

वितियदियसे संवो गतो सच्चभामाभयणं केसवसिरिमुयहंतो नक्खत्तमालाविभू-
 सिओ य, तीए आलोए ठिओ खुज्जं अंगुलीए सहावेइ । सो य 'कण्हस्स वेस-भासा-
 यण्णा-ऽऽगितीहिं बहुसरिसो' ति न निघडिओ तीए । भणिया अणेण खुजा—मया सु-
 मिणो दिट्ठो तस्स पडिघाओ कायधो. देवि भण—'पंचगघेणं मं अतितयं वारंतं पि ण्हाणेह' 15
 ति—अचकंतो । तीए तुरियं संपाइओ संदेसो । अइंतो य कण्हो 'घ(घ)डउ' ति चेडीए च्छा-
 दिओ 'किं इमं करेह ?, अवसरह' ति भणंतो । ततो पच्छा मंगलेहिं ण्हाविओ । परिसं-
 ठिएय परियणे भणिया सच्चभामा कण्हेण—मया तुमं सघंतेउरपुजा ठविया, अइतिरिओ
 उल्लंतीमिच्छसि तो मया खेहसि । तीए भणिअं—देव ! कीस मं एवमुवाळभह सयं आण-
 वेऊण ? । कण्हेण भणिया—कया मया भणिअं ? अलिअं भणसि । सा भणइ—सुज्जा मे 20
 सदाविऊण संदिट्ठा. मया पुण दिट्ठ त्व नक्खत्तमालाविभूसिओरत्थला. सो भे फेडिया(यो)
 एत्तिओ वि संवाओ । ततो कण्हो पइसिउ भणइ—संवसिरी होदिति 'सो कल्लं नया फर-
 सिओ' ति । तं च सोऊण रुढा देवी भणइ—'अहं पुत्तमंडाणं खेहावणिया संबुत्ता, किं
 मे जीविएणं ?' ति जीहं पकड्डिया । कहिचि निवारिया य, भणिया य कण्हेण—देवि !
 अविणीयस्स कल्लं काहं निगहं, वीसत्था भवसु ति ।

25

जंघवती सहाविया, भणिया य—तुज्ज पुत्तेण वि अहं ओहामिओ । सा भणइ—तुमं
 जाणसि अत्तणे पुत्तस्स चरियं । देवेण भणिया—तुमं पि जाणावइस्सं । अण्णदियेह गोउ-
 लियवेसं फाऊण जंघवइसहिण दिट्ठा(ट्ठो) । ख्वस्सिणी संवेषेण पुच्छिया—तक्कं लभेइ ? ।
 सा भणइ—आमं । 'नेण्हामि णं' इत्थे गहिया । देवो रुयं दंसेइ, संवो पलाणो, न एइ
 य देवसनीवं । वितियदियसे कुलगरसमक्कं संवो सदाविओ । सो खादिसंक्कुं नगरणेण 30

१ विवेयं शां० मे० विना ॥ २ भाणू ली ३ विना ॥ ३ भागव्या शां० मे० ॥ ४ अजो को० शां० मे०
 विना ॥ ५ स्तिरिओ उल्लंती शी ३ । स्तिरि उल्लंती शां० ॥ ६ ष्ठाइं रुं शां० विना ॥ ७ नि-
 हामि शां० मे० विना ॥ ८ सापरं सं० शां० ॥

तच्छित्तो अतिगतो सभं । वासुदेवेण पुच्छिओ—संबसामि ! किं इमं ? । सो भणइ—जो
 पञ्जोसियं आलावं करेइ तस्सेसो मुहे संकु आहम्मइ त्ति । वासुदेवेण भणिया कुलगरा—
 सुयं भे, अहं एएण हिज्जो पंचगव्हेण ग्हाप्याविओ. तं किर अहं तुज्जं जइ कहेमि तो मे
 5 भणियं—कण्ह ! खमाहि, सो एस केलीकिलो अम्हाणं कुलस्स अलंकारभूओ, जइ
 रिसीणं प्यारदो । ततो कण्हो भणइ—एस तुब्भेहिं उविकिखओ, जेण मया वि खे-
 लेइ. न इहं वसियधं । कुलगरेहिं भणियो—संघ ! निग्गमउ नयरीओ । सो भणइ—
 ७ कालो ठविज्जउ, जच्चिरं मया धाहिं अच्छियधं । कण्हेण भणियं—निच्छुभंतस्स को काल-
 परिच्छेदो ? । सो भणइ—‘तुब्भे इहं सवे वसह, मया पुण अपरिमियं कालं धाहिं अच्छे-
 १० पधं’ ति अणवट्टिए काले ण णीमि त्ति । कण्हेण भणियं—जया ते सच्चभामा अहं च
 अन्भत्थेऊण अईणेषु तदा चारवइं अईहिसि ।

ततो ‘एवं’ ति बोत्तुणं पियामहाण कयपणिपातो निग्गतो गतो पञ्जुणसमीयं । फहियं
 च णेण निविसयकारणं सावराहं । तेण भणियो—पियरं अच्चासायंतेण ते महंतो अव-
 राहो कओ. वधसु ताव. उवसंतं देवं विण्णवेहामि त्ति । ततो संबो भणइ—देव ! जइ
 15 तुब्भेहिं पि विसज्जिओ. ता मे पण्णात्तिं जाइयं देह । पञ्जुण्णेण भणियो—पण्णात्तिपरि-
 ग्गहिओ किंचि काहिसि दुण्णयं, ततो मज्झ वि उवालंभं होहिति त्ति । ततो संबो भणइ—
 न करेहामि अविणयं, कुण्ह मे पसायं । दिण्णा य से पण्णात्ती—भयवइ ! वड्हिवसं-
 तस्स संवस्स होहि सहायिगा । ततो तस्स कयप्पणामो विसज्जियदुहंतो निग्गतो एगागी
 सुरट्ठाविसए विहरइ ।

20 फहेइ से चारवइवट्टमाणि पण्णात्ती, जहा—देवीए सच्चभामाए वासुदेवो विण्णवियो—
 जाव संबो निग्गतो ताव सुभाणुस्स एगदिवसे अट्टसयाणं रायकण्णणं समयं वीवाहो
 होउ निव्विग्यं त्ति । त्ताण य सत्तुत्तरसयं कुल-रूव-विण्णाणसालिणीणं भेलावियं त्ति । सत्थो य
 चारवतिं यचइ, पण्णात्तीसंगहिओ कण्णारूवधारी सत्थवाहमहीणो धाइसदिओ । सो धाईए
 भणियो—एसा गणियादारिया इच्छइ तुब्भे संसिया चारवतिं पविसिदं. तत्थ एगस्स इच्छि-
 25 यस्स भत्तुणो भारिया होहिति त्ति । सत्थवाहेण परिग्गहीया पत्ता चारवतिं । दिट्ठा सु-
 भाणुमणुस्सेहिं, निवेइया णेहिं कुमारस्स । सो रूयाइसयसवणविन्दिओ आगओ, तस्स
 इंसिओ अप्पा इंसि त्ति ‘सो उम्माइओ, पुणो तं पवदति । सा वि ‘संदेसेइ अप्पाणं
 ‘गणियादारिग’ त्ति, पविलोभावेऊणं विभवेणं मरिउं ववसति । न इच्छइ य जाहे ताहे
 30 यट्टुप्पारमणुणीया न पडियज्जइ । ततो उग्गसेणो सच्चभामाए पायवट्टियाए विण्णवियो

गओ संघदारिगासमीधं । तेण वि कुल-रूव-विभवे सुभाणुस्स वण्णंतेण विलोभिया तद्देव
 मरणं ववइसइ, भणइ य—अज्जय! तुम्हं देवतठ्ठमूयाणं जइ वि य वयणं करेज्ज तो ताहिं
 रायधूयादासीहिं 'खोटीहिं तुल्ला एस'त्ति परिभविज्जिस्सं, तुब्भे कत्थगए उवट्ठावेज्जा? । तं
 अतीत, मा मं घम्मं जाणंता अग्गिम्मि छुहह । ततो सो गतो । सच्चभामाए य कण्हो
 अब्भत्थिओ—दारगस्स जीवियहेउं भण्णउ सा दारिगा । कहं वि कण्हेण पडिवन्नं । गएहि 5
 य अब्भत्थिया सच्चभामाए—पुत्ति! पुत्तभिक्खं मे देहि । सा भणइ—मया तुब्भं वयणेण १
 छुट्ठो अप्पा वंधणे. 'अहं पुण कुमारेण सधवाहिं ठविज्जं' ति जातं मे सहं को
 अवणेहिंति? । तेहिं भणिया—तुमं पुत्त! दारयसमीवे, सेसा तुब्भं अवसाणे । 'एवं नामं'
 ति अइणीया कुमारिमज्झं, छद्धपसरा य भणइ—अहं ताव गणियादारिया बला वि
 आणिज्जामि. तुब्भे णाम रायधूया होइऊण अण्णेसु जायवकुमारेसु देवरूवीसु विज्जमा-10
 णेसु सुभाणुगस्स दिज्जिर्यंथा । अईयमज्जाया ताओ णं भणंति—तुमं सच्छंदा, अह्हे
 अम्मा-पिउवसाओ, किं करेसु? । ततो सा संवगुणे वण्णेइ । तओ तीए कहाए रज्जमा-
 णीए जाणिऊण काहिंचि सयं रूवं दरिसेइ । पाणिगहणदिवसे भाणुसमीवे ठविया,
 सेसा पंतीए । सो रूवविम्हिओ निज्जायि णं, संवं पस्सइ, अवसरइ य 'एस संबो'त्ति
 जंपमाणो, पुणो कण्णं पासइ । सा रोवइ—अहं किर संबो परिज्जणेण भण्णइ. संघं कत्थ 15
 वि गयं उप्पस्सय ति । पुणो पुणो एवं दंसेइ से, परिज्जणस्स अंतरियस्स दंसेइ रूवं अप्पाणं
 च । निवेदितं कण्हस्स । सो भणइ—रुप्पिणिं जंघवइं च सदावेह. जदि संबो होहिंति
 दंसेहिंति से अप्पाणं । कहियं च, ताओ इत्थियाओ आगंतुं जायवबुट्ठा य आगया । दंसिओ
 णेण अप्पा । पुच्छिओ तेहिं—संव ! कीस इहं अइगतो? । [सो भणइ—] देवेण
 अम्माए य बला अइणीओ मि, तो पत्थिओ सगिहं । भाणू भणिओ—पट्टए ठिओ ण्हायसु 20
 वट्ठसहिओ ति । सो भणइ—अलं मम एयाहिं, संवेण एयाओ उइलियडियाउ ति । तो
 सप्पहासेहिं कुलगरेहिं संबो सुहिरणयासहिण अट्ठसएण कण्णणं ण्हविओ । विण्णा य
 से कण्हेण पण्णासं कोडीओ सुवण्णस्स, वत्था-SSभरण-सयणा-SSसण-जाण-वाहण-भायण-
 विही-परिचारियाओ । ततो सो पासायगतो ताहिं रायत्तणयाहिं सहिओ निरुस्सुओ नाइएहिं
 उवगिज्जमाणो दोउंतुगदेवो विव निरुद्धिण्णो माणुस्सए भोए मुंजमाणो विहरइ ति ॥ 25

॥ मुहं कहाए ॥

सुहंमंयाग्रम्—

श्लो० १३४ अ० १२.

सर्वमंयाग्रम्—

श्लो० २९७८ अ० २९.

२ सुइत्तुं ही २ । सुइहिं तुं क २ गो २ मे० ॥ सुइहिं तुं उ० ॥ २ अतीय ली ३ मे० विना ॥
 ३ मारी, छद्धमज्जपसं शा० ॥ ४ अण्वं ली ३ विना ॥ ५ अइमं वा० ॥ ६ एहिं क० शा० मे० विना ॥

[पडिमुहं]

पडिमुहमओ—

केसु वि दिवसेसु गएसु पज्जुण्णो गतो वसुदेवधरं, अब्भंतरोवत्थाणे य वसुदेवरू-
काऊण उवविट्ठो आसणे । देवीहिं कयप्पणामाहिं परियंचिओ पुच्छिओ य—देव ! कत्थ अ-
5 च्छिय त्थ ? । भणइ—गओ मि जेट्ठस्स राइणो गिहं । ताओ भणंति—का तत्थ कहा आ-
सी ? । भणइ—तत्थ चारणसमणो णभंगणाओ उवइओ, वंदिओ संभंतेहिं, कट्ठासणे आसीणो ।
पुच्छिओ राइणा—कओ भयवं आगओऽत्थ ? । सो भणइ—राय ! धायइसंडदीवभरहा-
ओ । 'तं केरिसं ?' ति पुच्छिओ साइइ—जो चक्खुणा परसेज्ज ति किंचि खेतं पव्वयं वा सो
ण जाणइ विक्खंभा-ऽऽयामपरिमाणं पि. जहा सब्बू वण्णंति तथा साहामि—लवणसमु-
10 इ-कालोद-उसुक्कार-चुल्लहिमवंतपरिक्खत्ताणि दुवे भरहाणि चत्तारि चत्तारि जोयणसय-
सहस्साणि आयामेणं, लवणसमुहंतेण छ जोयणसहस्साणि छ च सयाणि चोइमुत्तराणि जो-
यणाणं सयं च एगूणवीस दुसत्तवारसुत्तरभागाणं, कालोदसमुहंतेण एगूणवीसं जोयण-
सहस्साणि तिन्नि य सथाणि एगाणउयाणि एगूणसत्तरिं च भागे । एवं च कहेइ ।

वसुदेवो य अतिगतो निवारिओ अब्भंतरोपडिहारेहिं—अम्हं राया अंतैरगतो, तुब्भे-
15 के तस्स सरिसरूवा ? , ण भे पंविस्सियधं ति । ततो सो भणइ—किं पलवह ? ति—ग्रला
अइगतो, सुणइ य गंभीरसहं । दिट्ठो य पज्जुण्णो, सामावियरूवो य पडिओ अज्जगस्स
पाएसु । कयासीसो भणिओ—नत्तुय ! अज्जियाहिं सह को कओ आलावो ? । भणइ—तुच्चं
परिवालेंतेणं तुज्ज रूवेणं मोहियाओ सुहुत्तं । तओ पहसियाओ भणंति—णत्तुय ! देवो
विव इच्छियरूवधरो सि, जीव चिरं वहूणि वाससहस्साणि । ततो भणति—अज्जय ! तुब्भे-
20 [हिं] वाससयं परिभमंतेहिं अम्हं अज्जियाओ लद्धाओ. पस्सह संवस्स परिभोगे, सुभा-
णुस्स पिंडियाओ कण्णाओ ताओ संवस्स उवट्ठियाओ । वसुदेवेण भणिओ पज्जुण्णो—
संवो कूवददुरो इव सुहागयभोगसतुट्ठो. 'मया पुण परिभमंतेण जाणि सुहाणि दुक्खाणि
वा अणुभूयाणि ताणि अण्णेण पुरिसेण (मन्थामम्-३०००) दुक्करं होज्जंति चित्तेमि । ततो
पणओ पज्जुण्णो विण्णवेइ—अज्जय ! इणह मे पसायं, कहेहं जहा हिंइयि त्थ । भणइ—
25 कस्स वा कहेयधं ? को वा मे तुमोए विसिट्ठो नत्तुओ ? , किं पुण तुमं सि अण्णेसिं सार्हि-
तओ, तो मे पुणो वाहिंइति ते ; तो जस्स जस्स अत्थि इच्छा सोवं तं तं मेलावेहि. ततो
तुमं पुरओ काऊण कहेहं । ततो तेण तुट्ठेण कुलगरा अकूरा-ऽणाहिट्ठि-सारणगणा य
राम-केसवादी य निमंतिया । ते समेवा सहाए पदद्वमणसा । तेसिं च मज्जगओ वसुदेवो
यहस्सती विव कोविदाणं पज्जुण्णपमुहाणं धम्मा-ऽत्थ-काम-लोग-वेद-सर्भयदिट्ठ-मुता-ऽणुमूर्व
30 पकहिओ सुयणसवणणदिणा सरंणं । सुणइ—

अंधगवण्डिपरिचओ

इहं आसी हरिवंसगगणचंदा-ऽऽदिया दुवे भायरो—सोरी वीरो य । तत्र सोरिणा रणा सोरियपुरं निवेशियं, वीरेण पुण सोवीरं । ते य अण्णोण्णाणुरत्ता अविभत्तरज्ज-पोस-कोट्टागारं बुद्धंकारा गिरुवदुयं रज्जसिरीमणुभवमाणा विहरंति । तत्र सोरिस्म राणो पुत्तो अंधगवण्डी पडाणो, भद्दा देवी य, दस पुत्ता समुद्धविजयाइणो; दुवे य 5 दुहियाओ—कोंती मदी य । वीरस्स भोयवण्डी पुत्तो, तस्म जगसेणो, जगसेणस्स वंधू-सुबंधू-कंसमादीया ।

सुपइट्ठो य अण्णारो गणपरियुद्धो विहरमाणो सोरियपुरस्स णाद्धरे सिरियणे उज्जाणे समोसरिओ । सोरी वीरो य दो भायरो तस्सागमणहरिसिया निग्गया वंधिउं, पणया य सुणंति साहुमुहनिग्गयं नमिज्जिणमयं, जहा—जीया राग-शेमवसगया षट्ठं पावं 10 समज्जिणित्ता नरग-तिरिय-कुमाणुस-देवदुग्गतीसु सारीर-माणसाणि दुक्खसद्धस्माणि अणु-भवमाणा षट्ठं कालं किलिरसंति. फम्मलायवेण य अरहंतवयणं भवसयसद्धसदुद्धं सु-णित्ता सदहंति. सदहमाणा य संवरियासवदुवारा षज्ज-ऽऽन्तरतवविधिविसोधितमला सिद्धिबसधिसाहीणा भवंति, सावसेसकम्मा वा केइ विउलं सुरसुहमणुभविज्जण परि-त्तेण कालेण दुक्खसमुद्धपरतीरगामिणो भविस्संति । ततो ते एवंविहं सुपइट्ठमुणियणं 15 सोज्ज जायतिवसंवेगा पुत्तेसु संकामिपरज्जसिरी पबइया, अपपरिपडियवेरगा जहोवइट्ठं गुरुसदेसं संपाडेमाणा विहरंति । बहुणा य कालेण गुरुसदिया सोरियपुरमागया । वंदिया य परमपीइसंपउत्तेण अंधगवण्डिणा, उवासिज्जण य गतो सपुरं ।

साहुसमीवे अहुरत्तसमैए देवोवपणनिमित्तं उट्ठिज्जलओ आसि । ततो अंधगवण्डी जायकोउद्धलो निज्जाओ, विणयपणओ पुच्छइ सुपइट्ठमणगारं—भयत्रं ! किंनिमित्तो देवु- 20 जौतो आसी ? साहुणा भणियं—एगस्स साहुस्स पडिमागयस्स सत्तरत्तवराओ देवो पडिणीओ उवसगं कासी य. ततो तस्म विसुग्गमाणलेसस्स अज्ज ओहिणाणं समुप्पन्नं, तन्निमित्तं परितुट्ठेहिं देवेहिं मुह्निउ पराजिओ पडिणीओ. एयं उज्जोनकारणं । वाहे पु-च्छति—किंनिमित्तं कहं वा तेसि वेरं आसी ? सुपइट्ठेण मुणिगा भणिओ—यच्चसु, सो चेव साहु सयमणुभूयं णाणेण य उवइट्ठं साहेति ति । ततो गया सधे वि तस्म भनीयं, 25 वंदिज्जण य विणएण राया पुच्छइ वेरकारणं । साहु भणइ—मुणादि राय !—

उप्पन्नोहिणाणिणो मुणिणो अप्पकहा

कंचणपुराओ दुवे सामवाइगा वाणियगा लंकादीवे रयणोपादागं पाऊजं पच्छण्णानि य आपेऊण संज्ञाकाले कंचणपुरं संपत्ता । ततो तेहिं 'अवेलाए मा पमाओ होदिति' ति रिद्धवाइंगणिमूले गिक्खित्ताणि, अइगया यत्ते रत्तं ननिहानि । वाणि पुण मूला वाणिय- 30

१ 'राय होहंवा' शां ३० रिता ॥ २ 'आवाण्णिकेन भक्तिगते' शां ॥ ३ 'कये दे' शां ॥ ४ 'ययं' शां ॥

गेण पहाए गहियाणि । ते आगया रयणाणि अप्पस्समाणा अण्णोण्णं संकिउं पवत्ता । तेसिं फरुसवयणावसाणे कर-चरण-दंत-पत्थरनिवाएहिं तिबरोसपरिगयाणं जुद्धं संपलगं । ते रोहज्जाणा मया समाणा रयणप्पभपुढवीनेरइया जाया । तत्थ दुक्खबहुला उवट्टिया समाणा वणमहिसा जाया; कमपरिवट्टिया अण्णोण्णदंसणरूसिया सिंगगोवसगिगयदेहा तिबदे-
5 यणाभिभूया मया समाणा गंगातीरे जोयणंतरिएसु गोट्टेसु वसहा जाया; परोप्परदंसणज-
यतिबकोवा सिंगनिवायजजरियसरीरा कालगया कालंजरवत्तिणीए वाणरजूहवयिणो जाया; वियरंता य जम्मंतराणुसारेण अमरिसेण, पण्ह-इसण-कट्ट-पासाणेहिं अभिहणमाणा अण्णोण्णसंभिन्नमत्थगा रुहिरपरिसित्तगत्ता पडिया महीयले ।

विज्जुसंपाउ व चारणसमणो तन्मि पएसे उवइओ, दिट्ठा य गेण तदवत्था, भणिया
10 य—भो वाणरा ! किं भे कयं कोववसट्टेहिं ? , सच्छंदपयारस्स तिरियविसयाण य अणाभागी जात त्थ, वं मुयह वेराणुबंधं, मा णरय-तिरियं-कुमाणुसेसु दुक्खसंकलापडिबद्धा चिरं कि-
लिस्सिहिह, उवसमह, जिणवयणं पवज्जह, उवसंता य पाणाइवाय-मुसावाया-ऽदिण्णादा-
णाओ नियत्तह, तो सुगइगामिणो होहेह । एवंभणिए एगो उवसंतो पडिवण्णो जिणमयं,
'साहु भणइ एस मुणि' ति कयंजली ठितो वेयणाभिभूओ वि । ततो से दिण्णाणि वयाणि,
15 मणिओ य—परिचयसु आहारं सरीरं जूहं भावओ ति । सो पडिवण्णो । गओ चारणो ।
सो वाणरो पसन्नचित्तो कालं काऊण सोहम्मो देवो जातो । इयरो सामरिसो बहूणि तिरि-
यभवग्गहणाणि संसरिओ । सोहम्मदेवो जुओ माणुसं विग्गहं लहिऊणं गुरुसमीये जिण-
वयणं सोऊणं समणो जातो, सो अहं । जो सो तिरियगतिवत्तिवाणरो सो अकामनिज्ज-
रावलेण आहुणिओ जोइसियदेवो जातो, सो मे सामरिसो भयजणणेहिं सरीरपीडाकरेहि य
20 रुवेहिं पीडेइ । अहं अविचलियपसत्थसंकप्पो अहियासेमि । तओ मे अज्ज ओहिणाणं
समुप्पण्णं, सो पराजिओ, देवाऽऽगमणं च तन्निमित्तं । एयं पडणीयकारणं ॥

पुणो राया पुच्छइ—किं मण्णे मया सम्मतं लद्धपुषं ? को वा अहं खासी ? । ततो साहुणा आमोएऊण भणिओ—सुणाहि—

अंधगवण्हिपुषभभवसंबंधो

25 उसहस्स अरहओ तित्थे साकेए नयरे घणदत्तो सत्वथाहो साबंगो, तस्स णंदा भारिया, तेसिं पुत्तो सुरिंददत्तो । तत्थेव नगरे यहस्सई नाम माहणो, तस्स सोमिला भजा, तेसिं पुत्तो रुहदत्तो । सुरिंददत्त-रुहदत्ता वालवयंसा । सुरिंददत्तो यहणेण समुहभवतरिठकामो 'यहुपचवाओ पवासो' ति चित्तंऊण रुहदत्तस्स हत्थे तिमि कोटीओ 'जिणायवणे पूयाउवओगं नेयघाओ' ति दाऊण गओ संववहारेणं दीवंतराणि । रुहद-
30 त्तेण तं घणं जूय-वेसपसंगेण णासियं । तओ चोरियं पकओ जणविदिट्ठो उफामुहपोर-
पहिं पविट्ठो, कालेण तेसिं अद्विती जातो निग्घिणो निस्संसो । परिवारेण य तेण साकेयं

पिडियं निसीहे, आदीवियाणि घराणि । दिट्टो संचरंतो नागरेहिं, 'इमो रुद्धत्तो अहं विणासाय उवट्ठितो, ने एस पमादियघो' ति निच्छियं जुञ्जतेहिं मारिओ । तेण य जं सुरिंदत्तनिसिट्टं चेइयट्ठाए दधं तं विणासितेणं जे जिणधियपूयादंसणाऽऽणंदितदिय-याणं भवसिद्धियाणं सम्मइसण-सुय-ओहि-भगपजव-केवलनाण-निवाणंलंभा ते पडिसिद्धा; जा य तप्पमवा सुर-माणसरिद्धी, जो य महिमासमागयस्म जणस्स साहुजणाओ धम्मो-5 वएमो तित्थाणुमज्जणा य सा वि पडिसिद्धा । ततो णेण दीहकालठित्तीयं दंमणमोहणिजं कम्मं निवदं असातवेयणिजं च । रोहज्जाणमस्सिओ य संगिहीयनिरयाऊ अपत्तिट्ठाणे नरण उवयणो । तस्य दुक्खमविस्सैमं अणुभविऊण मच्छो जातो । ततो नरग-तिरियभवे फासितो बहूणा कालेण मगहाजणवए सुग्गामे गोयमस्स माहणस्स अणुहरीए भज्जाए पुत्तो जातो । गम्भअस्स य पिया मतो । ततो 'निसिरीयगोयमो' ति वहुइ । छम्मासजायस्स य 10 माया मया । माउच्छियापइणा य सगिहमइणीओ । तीए भणिअं—मा मेतं अलक्खणं गिहं पवेसेहि, अच्छउ वाहिं ति । एवं सो अणाटिओ कह वि जीविओ, कमेण य जोघणं पत्तो, साहुसमीवे सुयधम्मो पवइओ, अलाभपरीसहं सहति । विमुद्धमाणलेसस्म य से-अपरिवडियवेरगस्स चत्तारि लद्धीओ समुप्पण्णाओ—कोट्टबुद्धितं खीरामवत्तं अक्खी णमहाणसियत्तं पयागुसारित्तं ति । ततो पण्णरस्स वाससहस्साणि कयसाण्णो महासुक्के 15: कप्पे देवो इंदसामाणिओ जाओ ॥

तं राय! एवं जाण—जो य रुद्धत्तो जो य निसिरीयगोयमो जो य महासु-
क्कसामाणो सो तुमं ॥

वसुदेवपुत्रभवपुच्छी

ततो वंदिऊण पुणो पुच्छति—भयवं! जो मे एसो दसमो पुत्तो वसुदेवो, एस सय-26
णस्स परियणस्स य अइव वइहो, किं अणेण सुकयं कयं पुंभववे ? साहह ति ।

॥ एयं पडिसुहं ॥

पडिसुहमन्यामम्-

श्लो० १०० अ० १२.

सर्वप्रन्यामम्-

श्लो० ३०८६ अ० ९.

१ मा से पमा० शा० मे० विना ॥ २ उच्छिउ पुं ही ३ ॥ ३ णलाभा उ २ विना ॥ ४ जा य शा०
विना ॥ ५ एस्सामो अ० ही ३ विना ॥ ६ पुदरी० ही ३ । पुंघरी० एा० । पुदरी० मे० ॥ ७ उम्मि-
यापयणा य स० उ० । उस्सियाए य णायं स० क ३ गो ३ । उलियाए य णायं स० ही ३ ॥ ८ इहनाणो
शा० मे० विना ॥

[सरिरं]

पद्मो सामा-विजयालंभो.

अथो सरिरं—साहुणा भणिओ—मुणाहिं—

समुद्दविजयाईणं नवणहं वसुदेवस्त य पुषभवचरियं

- 5 विंझगिरिपायमूले सीहगुहा नाम चोरपट्टी आसि । तत्थ अपराजिओ सेणाहिवो आसी, तस्स वणमाला भारिया, तीसे दस पुत्ता—सुरूवो विरूवो मंदरूवो सज्झो अवज्झो दाहो विदाहो कुसीलो विसीलो करंको त्ति । पत्तेयं कयसन्निवेसा बहुं पावं समज्जिणित्ता सत्तमाए पुढ्वीए नेरइया जाया । ततो उच्चट्टिया तिरियभवंतरिया सव-पुढ्वीओ फासेऊण जल-थल-खहयरतिरिएसु चउरिंदिय-तेंदिय-त्रेंदिएसु य तवभवजोग्गाणि
- 10 दुहाणि भोत्तूण साहारणवादरवणस्सतीसु उववण्णा; तत्थ बहुं कालं वसिऊण पतणुकय-कम्मसंचया भदिलपुरे मेघरहो^१ राया, तस्स सुभद्दा देवी, देहरहो पुत्तो । तत्थेव नयरे धणमित्तो नाम सेट्ठी समणोवासगो, तस्स भज्जा विजयनंदा, तीसे गव्भे ते साधारणवणस्सतिजीवा एगरहिया कमेण णव पुत्ता जाया, तेसिं नामाणि—जिणदासो जिणगुत्तो जिणदेवो जिणदत्तो जिणपालिओ अरहदत्तो अरहदासो अरहदेवो
- 15 धम्मरुइ य त्ति, पियदंसण-मुदंसणाओ दुवे दुहियाओ ।

- तस्मि य समए मंदरो नाम अणगारो सगणो भदिलपुरे सीअलजिणस्स जम्मभूसी-ए ससोत्तरिओ । ते य नव भायरो सह पिउणा तस्स समीवे पधइया । राया सपुत्ते कय-रज्जनिक्खेवो (अंधामम—३१००) निक्खंतो । विजयनंदा अंतरवत्ती धणदेवं पुत्त जणेऊणं, बारस वासाणि पालेऊणं, लद्धसेट्ठिहाणं च निक्खिविऊण सह धूयाहिं पधइया । सेट्ठी
- 20 राया य धुवकम्मा निव्वुया । सेसाणि अञ्चुए कप्पे उववण्णाणि । विजयनंदा 'होज्ज मण्णे एएहिं मे पुत्तेहिं धूयाहिं य पुणो वि संबंधो' त्ति सिणेहाणुरायपड्विद्धा तस्स ठाणस्स अणा-लोइअ-उपडिक्कंता कयसरिरपरिशागा अञ्चुए कप्पे सह धूयाहिं देवत्ताए उववण्णा । ततो चुया पुयं महुराए नयरीए अइवलस्स रण्णो सुणेत्ताए देवीए भद्दा नाम दारिया जाया, परिवट्ठिया तव दत्ता, तीसे गव्भे अञ्चुया देवा चुया कमेण य पुत्ता जाया समुद्दविजयाई,
- 25 दुवे य धूयाओ—कौंती मही य, पंडु-दमघोसाणं दत्ताओ ।

वसुदेवपुषभवकहाए नंदिसेणभवो

- जे पुण ते पुषकहिया दस साधारणवादरवणस्सइजीना तत्थेगो उच्चट्टिओ मगधाजणवए पलासपुरगामे दरिदस्स क्खंदिलस्स माहणस्स सोमिलाए भारियाए पुत्तो जातो नंदि-सेणो नाम । घालस्स चेव य से अम्मा-पियरो कालगया, 'सो अप्पसत्थो' त्ति परिहरिओ
- 30 जणेण । पिंठोलगतणेण य से वस्मिं वि काले गए माउलगेण अहियाविओ, तस्म य तिभि

१ १६३ तिं जां० ॥ २ १६० तिं रां० एं ३ ॥ ३ दवरोधो पुं० रां० । दवरहो मे० ॥ ४ १६० पुणो सं०
५ ३ गो ३ उ० ॥ ५ १६० मय कां० जां० विना ॥

पुत्राओ धनुमगजायाओ । माडलगेण भणिओ—नंदिसेण ! अच्छे धीसत्यो, अहं तव धूयं दाहामि, गावीण विरिं वहसु ति । सा य दारिया पत्तजोषणा 'दमगस्स दिजामि' ति सोउण भणइ—जइ एयस्स एवंगयस्स दिजामि ति तो मारेमि अप्पणं । सुयं च नंदिसेणेण । भणिओ य माडलगेण—पुत्त ! मा अधिरिं करेहिं. जा तुमं निच्छइ किं च तीए तुअं ? अहं ते वितियं दाहामि ति । पत्तसमए वीयाए वि नेच्छिओ । एवं सतियाए वि 5 निच्छिओ । माडलेण पुणो भणिओ—जइ वि सि तुमं तिहिं वि निच्छिओ, तं मा वाहि-रमाओ होहि. अहं तव अण्णत्तो वि विसिद्धतरं संबंधं काहं. निव्वुओ होहि । ततो नंदिसेणेण धितियं—जो इं एयाहिं वट्टहिं निच्छिओ, पराओ ममं किइ इच्छिहिं वि ? । परमेण मणसंतावेण निगाओ गामाओ रथणपुरमागतो, वसंतो य वट्टए, पस्सए य तरुणे इच्छियजुवइसदाए उववणेसु रममाणे । ततो निंदमाणो अप्पणं 'अहो ! अहं दूभगसेणा-10 वतो, किं च मे एयारिसेणं जीविणं ?' ति संपहारेऊण जायतिच्छओ एगं उववणं नगर-स्ताऽदूरे असंपायं रुक्ख-गुच्छ-गुम्म-लयागुविलमइगओ ।

तव्य य एगस्मि लयाहरे सुट्ठिओ नाम अणगारो साइसयो पसत्थज्जाणोवगतो चिट्ट-वि । नंदिसेणो य तं अपस्समाणो मरिडकामो तस्साऽऽसण्णे लयापासं बंधति । साहुणा य साणुकुपेण निगारिओ—नंदिसेण ! मा साहसं ववससु ति । तेण समंतओ अवलोइयं 15 जायाऽऽसंकेण—गामाओ मे कोइ पच्छओ आगओ होजा जो मं पडिसेहति । अपस्समाणो य कंचि पुणरवि वंधेऊण पवत्तो, पुणो वि वारिओ, सहदिताभाएण तं पएसं गतो, अभि-मायणं काऊण आसीणो । भणिओ नियमसुट्ठिएणं सुट्ठिएणं—सावय ! अकयधम्मो गतो परलोयं दुक्खनिविण्णो किइ सुही भविस्ससि ? ति । ततो भणइ—को पच्चओ जहा अरिय परलोगो ? धम्मेण वा कएण सुहं लब्भइ ? ति । ततो साहू ओहिणाणपगासियंभावो 20 भणइ—अरिय पच्चओ, सुणाहि—

परलोगपच्चए धम्मफलपच्चए य सुमित्ताकहा

घाणारसीए हयसत्तू राया । तस्स डुड्हिया सुमित्ता बालभावै गिन्हं पुवावरण्हकाले भुत्तभोयणा पसुत्ता, पाणियपडिफोसियतालंबिंटेण वीइज्जमाणी सीयलजलकणगसित्ता 'णमो अरहंताणं' ति भणंती पडिबुद्धा, पडिचारिगाहिं पुच्छिया—सामिणि ! के अरहंता ? जेसि 25 मे नमोकारो कओ । सा भणइ—न थाणं, अवस्सं पुण नमोकारमरिहंति । ततो णए धाई सदाविवा, भणिया य—अम्मो ! गवेसेसु ताव 'के अरहंता ?' ति । तीए पुच्छंतीए समणीओ दिट्ठाओ अरहंतासाणरयाओ, आणियाओ य कुमारिसमीवं । पुच्छियाहिं अणाहिं कहिया—भरहेरवययासे विदेहयासे य संभवो धम्मादिकरणं, इमं च विमलस्स अरहओ तिरियं । ततो सा भणइ—अज्ज मया पडिबुअंतीए कओ नमोकारो । ततो ताहिं भणिया—तुमे अ-30 रहंतनमोकारप्पभावेण इमा रिद्धी पत्ता पूणं, जओ ते पुबभावणए कओ नमोकारो । 'एवं' ति

पडिसुणित्ता पडिवन्ना जिणदेसियं भग्गं, पवयणकुसला य जाया। वड्ढियाए य से सयंवरो दिण्णो पिउणा । ततो णाए उभयलोगसुहोवलंभिणी इमा गीइगा पिउणो निवेदिया—

किं नाम होज्ज तं कम्मयं, बहुनिघेसणिज्जं अलज्जणिज्जं च ।

पच्छा य होइ पच्छ(त्य)यं, न य नासइ नट्टे सरीरयम्मि ? ॥

5 ताय ! जो मे एईए गीइगाए अत्यं, सुणाचेज्ज तस्स भे अहं दायघा । तओ पगासियाए गीइयाए णाणाविहाणि वत्थूणि सुणार्थिति विउस्ता, तीए अहिप्पायं न लहंति । एगेण य पुरिसेण सुणाविया—

कम्मयाण तवोकम्मयं, बहुनिघेसणीयं अलज्जणीयं च ।

पच्छा य होइ पच्छ(त्य)यं, ण य णासइ नट्टए सरीरयम्मि ॥

10 पुच्छिओ भणइ—तुम्हे जाणह जो भावत्थो. मया पुण त्थ सुणाविया । भोया-विओ मज्जाविओ य पुच्छिओ भणति—रयणउरे पुरिसपंडिएण एवं भणियं. मे का सत्ती वुत्तुं ? । ततो पूइओ 'दूओ सि तुमं' । तीए विसज्जिओ । सुमित्ताए य पिया विण्णविओ— तात ! पुरिसपंडिएण लक्खिओ ममाऽहिप्पाओ. जइ मं अत्थेण पत्तियावेइ ता अहं भज्जा नाम तस्स, न सेसकाणं । गया य रयणउरं बहुपरिवारा, आवासे पुषसजिए ठियाँ ।

15 सदाविओ गओ य पुरिसपंडिओ सुप्पभो, पुच्छिओ य—कहं तवो बहुणिघेसो सलाह-णिज्जो ? पच्छाकाले य पच्छो(त्थो) ? सरीरविणासे य फलं पइ(य)च्छइ ? त्ति । तेण भणिया— सुणाहि—

इवभदारयदुगकहासंबंधो

इहं दुवे इवभदारया—एको सवयंसो उज्जाणाओ नयरमतीति, अण्णो रहेणं निग्ग-
20 च्छइ । तेसिं नयरदुवारे मिलियाणं गघेण ओसरिउमणिच्छंताणं आलावो वड्ढिओ^१ । तत्थेगो भणति—तुमं पितिसमज्जिएण अत्थेण गविओ, जो सयं समत्थो अज्जेउं तस्स सोहइ अहंकारो । भित्तिओ तहेव । तेसिं च अत्तुक्करिमनिमित्तं जाया पइन्ना—'जो अपरिच्छओ निग्गओ बहुधणो एइ वारसहं वासाणं आरओ, तरल इवरो सवयंसो दासो होहिति' त्ति वयंणं पेत्ते लिहिरुणं णेगमहत्ये निक्खिविज्जणं एको तहेव निग्गओ; विसयंते
25 फळाणि पत्तपुडे^२ गहेऊण पट्टणमुपगतो, कयविषयं करंतो जायपक्खेवो संजत्तगमरिसिओ, पोएण वचहरंतो पेत्ते विउले धणसंचए मित्ताणं पेसेइ । वीओ पुण वयंसेहिं चोइज्जमाणो न नीइ 'नो तवस्सी जं वहुणा कालेणं विउवेइ तमहं अप्पेणं' ति । वारसमे संवच्छेरे तस्सा-ऽऽगमणं मोऊण दुक्खेग निग्गओ घराओ चितेइ—'मया किलेसभीरणा विसयलोलुएण य वहुकालो गमिओ. इयाणि संवच्छरत्तभंतरओ केत्तियं समंजेइ ? ति, तं सेयं मे सरीर-

१ °मिष्ट गीयए ना० मे० ॥ २ °म्मण ततो ना० पिना ॥ ३ °ज्जिज्जं च ए ३ ॥ ४ अहं दत्ता ना० शां पिना ॥ ५ °या निवेदए सहा० शां पिना ॥ ६ °भो त्ति । तं शां ये० पिना ॥ ७ °पत्तदियं नेगं शां ॥ ८ °उ भरेऊं शां पिना ॥ ९ पत्तउलवणसंचभो मि० शां ॥ १० विविभो शां ॥ ११ °जेहिइ ? , सं शां ॥

परिषायं काउं' ति कयसकेओ साहुसमीवमुवगतो सुयधम्मो पन्त्रइओ । विविट्टतयोऋम्भ-
परिखवियसरीरो कयभत्तपरिचागो नधमासपरियाओ फालं काऊण सोहम्मे देवो
षाओ । ओहिनिसया उवलद्धकारणो य विसयंते सत्थं विउरुत्थियऊणं पेसइ मित्ताणं । ते
असद्धंता चारपुरिसं पेसेंति । तेणोवलद्धकहियवित्तवित्थारा गया तस्स सगीयं । पूइया धत्था-
55भरणेहिं पत्ता सनगरं । इयरेण पुब्बागएण राया दिट्ठो, धणं च समंडमाकलियं । देव-5
दव्वं पुण धहुगुणं इयराओ, तेण राया रयणोवणएणं तोसिओ । जो वारस धासाणि किल्लिट्ठो
सो जिओ समित्तो । ऊसवे समत्ते देवसत्थवाहेण मित्ता भणिया—जाणह जह मया विदत्तं
दव्वं ? । ते भणंति—न याणासु । तेण कहियं—तयेणं ति । दासभावपडिया वि तमत्थं
योहिया दिव्वं पभावं दंसेऊण, भणिया—जइ पव्वयह विसज्जामि । तो तेहिं समित्तेहिं तव-
पभावविग्निहएहिं पणएहिं देवो भणियो—अइ भे कओ पसाओ सपयकरं तवविभूतिं 10
दंस्तेहिं । जइ सचेयणा भविरसामो काहामो हियं ति । बोहेऊण गतो देवो । ते सुट्ठियस्स
अणगारस्स समीवे पव्वयंति संपयं । एएण कारणेण तवो बहुनिव्वेसो पूयणिज्जो य तवरसीणं,
सरीरविणासे य तवफलं मुरलोए; इयरस्स अप्पनिव्वेसं कम्मं, सरीरणासे य णासइ ति ॥
एवं तेण नंदिसेण ! स्स (से) कहियं । कुमारी य ताणि सर्धाणि वि इहं ददूण पत्तियति—
अत्थि परलोगो, अत्थि य धम्मफलं ॥

15

एवं कहिए पत्ता इन्धसुया साहुसमीवं पव्वइया य । कुमारी वि साहुं वंदियुणं सुप्पभं
विण्णवेइ—तुच्छे मम पभवह, धम्मकामाए मे विग्घो न कायवो ति । तेण 'तह'ति
पडियन्नं । गतो नयरं रायमुओ सह कुमारीए ॥

नंदिसेणो विट्ठपइओ पवइओ परमसंविग्गो अहिरायमुत्तत्थो पंचसमिओ तिगुत्तो^१
तपुज्जओ विवहुमाणसद्धो^२ अपरिवट्ठियवेरग्गो विहरति । लभंतरायएओवसमेण य जं 20
इच्छति जहा य जत्तियं च तं लभति । गहिओ य णेण अभिग्गहो—वेयावचं च मया
कायवं सव्वसत्तीए ति । एवं सो महातवरसीं खाओ भरहे ।

सप्पो य देवराया सभागतो तस्स कयंजली गुणकित्तणं पकओ—नंदिसेणो वेयावयु-
ज्जओ न सक्को देवेहिं विर्रोभेउं ददव्वसायो । तं च वयणमसद्धंता दो देवा कयसाहरुवा
उवागया । एणो सन्निव्वेसवाहिं गिलाणत्तणखिलंबगो, वित्तिओ गतो नंदिसेणानसंहिं । तेण 25
य सर-कइस-निहुँरेहिं वयणेहिं निव्वच्छिओ, भणियो अणेण—वाहिं गिलाणो^३ अच्छइ,
हुंमं वेयावचअभिग्गहं गहेऊण सुवंतो अच्छसि । तओ उट्ठिओ संभंतो—संदिसह जेण
कजं । तओ देवसमणो भणइ—अइसारगहिओ तिसाभिभूओ वाहिं गिलाणो अच्छइ, जं
जाणसि तं करेहिं ति । ततो अकयपारणो 'पाणगं गवेसामि'ति निग्गतो । अणुकंपा55इ-
पियहिययो देवो अणेसणं करेइ । तं च जिणेऊण गहियपाणग्गो गओ गिलाणसमीयं । तेण 30

^१ 'व्यवसनि शां० गे० विना ॥ २ 'सो य उउओ शां० विना ॥ ३ 'द्वो पत्रिचरितवेर' शा० ॥
४ 'हुत्पय' शां० ॥ ५ 'जो चिहति, हुंमं शां० ॥ ६ 'यसम' क ३ गो ३ उ० मे० ॥

अफुटो—अहमेरिसीए अवत्याए तुमं उदिसिऊण आगतो. तुमं भुंजियवलोलो न मं अवलो-
 एसि, 'वेयावचकर'सदेणं तूससि मंदभांग ! ति। ततो पसण्णचित्तेण पणएण विण्णविओ—
 खमह (अन्यामम्—३२००) अवराहं, कुणह मे विसगं, करेमि परिकम्मं ति। धोओ णेण मल-
 मलिणो, भणिओ णेण—णेमि भे उवस्सयं, तहा करिस्सं जहा नीरोगा भविस्सह। ततो तेण
 5 उक्खित्तो पए पए अओसइ—दुक्खावेसि मं, धुणसि, विसमं नेण्हसि ति। सो जंतिओ
 जयं रीयति। देवेण य तस्सुवारिं परमदुब्धिगंधी उचारो कओ, 'वेगविचाओ ते कओ,
 दुट्ट ! मारेसि मं' ति। सो पसण्णमुहवण्णो 'कहं गिलाणस्स सुहं होज्ज' ति मणसा चिंतेइ,
 न गणेइ कडुयवयणाणि, न वा तधिहं गंधं, भणइ य—कहं भे ठवेमि ?, संदिसह, किं वा
 फीरउ ? ति, धोवामि वा ?। ततो देवेण साणुंसएण सो असुभपोगगलोपचओ सणेण अव-
 10 हिओ, घाण-मणसुहा य पुप्फबुट्टी सुफा । विसज्जियसाहुरूवा य देवा दिवखुवी भवित्ता
 तिगुणं पयाहिणं काऊण पायवडिया पुणो पुणो समावेति, वेति य—भयवं ! तुज्जं सओ
 देवराया गुणकित्तणं करेइ तं असहहंतं वयमागया परिकखनिमित्तं, तं सचं भणियं मघ-
 वता. वरेह वर, किं पयच्छामो ? ति। तेण भणिया—जो परमदुल्लहो मग्गो जिणपण्णत्तो
 मोक्खस्स य सो मया लद्धो. न मे केण वि पओयणं ति। ततो वंदिऊण देवा गया।

15 इयरो वि नंदिसेणो लाभंतरायखओवसमेणं वेयावचं करेमाणो जो जं साहू (जो
 साहू जं) इच्छइ तस्स तं लद्धूण देइ। एवं तस्स सजम-तव-भावणाए गयाणि पणपण्णं
 वाससहस्साणि सामण्णमणुपालेमाणस्स। सुभग-सुस्सर-सुभा-ऽऽदेय-जसनामकम्मोवचिओ
 भत्तपरिण्णाकाले चिंतेइ—'अहं तिहि वि दारिगाहिं दोहग्गदोसेण न इच्छिओ' ति सुमरि-
 ऊण नियाणं करेइ—'जइ अत्थि इमस्स तव-नियम-वंभचेरवासस्स फलं ततो आगमिस्से
 20 मणुस्सभवे रूवत्सी इत्थीजणवल्लहो य होमि' ति बुत्तूणं फालगतो महासुफे कप्पे इंदसामाणो
 देवो जातो। ततो चुओ तुब्भं पुत्तो जातो दसमो ति ॥

एवं सोऊण ससारगेति राया अंधगण्णी जेट्टपुत्ते सकामिय रायलच्छिं पघइओ,
 विसुज्जमाणचारित्तो अपरिवडितचेरगो अवियर्धाइकम्मो समुपपण्णकेवलनाणविधुतरय-
 मलो परिनिव्वुओ ॥

25 ततो अहं अट्टवांसो जातो कलायरियस्स उवणीओ, विसिट्टमेहा-मतिगुणेण य तोसेमि
 'गुरवो। रसवाणियणेण य मे दारगो उवणीओ 'कुमार! एस कंसो सेवउ तुब्भे' ति। मया
 पडियन्नो सह मया कलासंगहं करेइ।

जरासंधेण य दूओ पेसिओ अहं गुरुणो जेट्टस्स—सीहपुरादियं सीहरहं जइ नेण्हसि
 तो ते जीवजसं दुर्हियं नगरं च पहाणं पयच्छामि ति। तं च पपतिं सोउण मया कंस-
 30 सहिएण राया विण्णविओ—देव ! विसज्जेह मं, सीहरहं यंधिऊण उवणेमि तुब्भं ति। रण्णा

१ भागो ति घां० विना ॥ २ णुण्ण उ २ विना ॥ ३ ता इरमागं घां० विना ॥ ४ णो ज
 न ३ गो ३ ॥ ५ णय रां घां० मे० विना ॥ ६ णायक उ २ ॥ ७ तजां घां० ॥ ८ हियमईव
 पहां ही ३ ॥

भणियं—कुमार ! अविद्वस्संजओ सि, अलं ते गणं । निच्छए कए विसज्जिओ मि बहुपरिचारो । सीहरहेण वि अहं आगमणं सोऊण भेलावियं नियगवलं । संपलग्गे य जुञ्जे वारंति ममं रायसंदिद्धा महत्तरा । सीहरहो सीहो विव गयजूहं विगाहमाणो मदीयं बलं विन्सोभेइ । तदवत्थं च सीयमाणं नियगवाहिणिं दहूण कंससारहिपरिगगहिओ रहो मया सीहरहाभिमुहो पयट्ठिओ । जुञ्जेउं पयत्तो मि सह तेणं । सो य 5 कयकरणो विसेसिओ मया लहुइत्थयाए । विद्धा य से तुरगा सत्तारहिया । कंसेण य से फलिहप्पहारेण रहघुरातुंडं भगं । सो य उक्खियविऊण णियगरहमाणीओ । ततो भगं से वलं । लद्धजओ य तं घेत्तूण कमेण सपुरमागतो मि । पूइओ रण्णा तुट्टेणं, कहेइ य मे विरहिए—कुमार ! सुणाहि—कोट्टुकिनेमिती पुच्छिओ जीवजसाकुमारीए . लक्खणविणिच्छयं, तेण मे कहियं—सा उभयकुलविणासिणी, तो अलं ते कुमारीए त्ति । मया विण्ण-10 विओ—कंसेण देव ! सीहरहो गहेऊण मन उवणीओ, तं कहं तस्स पुरिसयारो नासिज्जइ ? । ततो राइणा भणियं—जइ वि एवं, कहं रायसुया वाणियगदारगस्स दिज्जिहिति ? । 'एयंस्स य परक्को रत्तियस्सेव दीसइ, ता भवियवं एत्थ कारणेणं' ति सहाविओ रसघाणियओ—कहेहि दारयउपत्ती । ततो पणओ विण्णवेइ—सामि ! एस मया जुञ्जंतो जउणाए कंसमंजूसगतो दिट्ठो, एसा य मुहा उग्गसेणणामंकिया, एत्थ सामिणो पमाणं । ततो 15 कुलगरेहिं वियारेऊण नीओ रायगिहं । जरासंधस्स य मया कंसपरक्को कहिओ । 'एस उग्गसेणरायसुओ' त्ति सपचए कहिए तुट्टेण, दिण्णा जीवजसा कुमारी । सोऊण 'वज्झिओ अहं जायमेत्तो' त्ति रुसिउं वरेइ वरं महुरानयरिं । पओसेणं य तेण पियरं वंधेऊण रजं पसासति ।

वसुदेवस्स गिह्चाओ

20

अहमवि जोवणस्स उदये नवनवेहिं तुरग-इय-णेवत्थेहिं विसामि निज्जामि उज्जाणसिरि-मणुभविऊण नागरजणेण विम्हयवियसियणयणेण पसंसिज्जमाणो रुवमोहियजुवइयणदिट्ठिपहकराणुवज्जमाणो ।

अण्णता य मं जेट्ठो गुरू सहावेऊणं भणइ—मा कुमार ! दिवसं भमाहि याहिरओ, धूसरमुहच्छाओ दीससि, अच्छसु गिहे. मा ते कलाओ अहुणागहियाओ सिडिलियाओ 25 होहिंति । ततो मया 'एवं करिस्सं' ति पडिस्सुयं ।

कयाइं च रण्णो धाईए य भगिणी खुज्जा गंधाहिगारणिउत्ता वण्णगं पीसंती मया पुच्छिआ—कस्स इमं विलेवणं सज्जिज्जइ ? त्ति । सा भणइ—रण्णो । मया भणियं—अहं किं न होइ ? त्ति । सा भणइ—कयावराहस्स राया तुच्चं ण देइ विसिट्ठं पि वत्थमाभरणं विलेवणं व त्ति । गहिओ से वला वण्णओ वारंतीए । सा रुद्धा भणइ—एएहिं चेव 30

आयारेहिं रुद्धो, तदावि न विरमसि अविणयाओ। मया पुच्छिया—साह, केण अदराहेण रुद्धो मि?। सां न साहइ 'रण्णो वीहेमि' त्ति। अंगुलियगदा[णे]णं अचमत्थियाऽणुग-
मिया साहइ—राया विरहे णेगमेहिं विण्णविओ—देव! सुणह, कुमारो सास्यचंदो विव
जणणयणसुहओ सुद्धचारित्तो जाए जाए दिसाए निज्जाइ ततो ततो तरुणिवग्गो तेण समं
5 तफम्मो भमति। जा य तरुणीओ ताओ यायायण-नचक्खजालंतर-दुवारदेसेसु 'नियत्त-
माणं पत्तिस्सामो' त्ति पोत्यफम्मजकलीओ विव दिवसं गमेति। सिमिणाखंतीओ वि भणंति—
'एस वसुदेवो, इमो वि वसुदेवो' ति। जातो पत्त-साग-फलाणि गेण्हंति ताओ भणंति
'फइ वसुदेवो देसि?' ति। दारगान्वाणि कंदमाणाणि वि कुमारदिण्णादिट्ठीओ विवज्जत्थं
गेण्हंति—'बुट्टे(छुट्टे) वच्छो' त्ति दामेहिं बंधंति। एवं देव! उम्मत्तओ जणो जातो घरफज्जमुक-
10 वावारो देघा-ऽतिहिपूयासु मंदायरो, तं कुणह पसायं, मा अभिक्खं णीउ उज्जाणाणि त्ति।
रण्णा भणिया—वचह वीसत्था, णिवारेमि णं ति। भणियो य जो तत्थाऽऽसि परियणो,
जहा—कोइ कुमारस्स न कहेइ एयं परमत्थं। तं निहुओ होहि त्ति, ततो रण्णो उवा-
लंभो न भविस्सइ। मया भणिया—एवं फरिस्सं ति।

चित्थियं च मे पुणो—'अहं जइ पमाएण णिग्गतो होंतो तो मि बंधं पावेंतो। अहवा
15 एस बंधो चेव, तण्ण मे सेयं इहमच्छिउं' ति संपहारेऊण सर-रण्णभेयगुलियाओ काऊण
वल्लहेण दारणेण सह निग्गतो सज्ञाकाले नयरवाहिं। सुसाणासण्णं च अणाहमयगं दट्ठूण
भणियो मया वल्लहओ—गेण्हसु दारुगाणि, सरीरपरिचायं करिस्सं। तेण आणावियाणि
फट्ठाणि, रइया चिया, भणियो य वल्लहओ—यच सिग्घं, रयणकरंडगं मम सयणिज्जाओ
आणेहिं। दाणं दाऊण अग्गिं पविसिस्सं। सो भणइ—जइ एस निच्छओ भे तो देव! अहं
20 पि अणुपविसिस्सं। मया भणियो—जं ते रोयइ तं करिस्ससि, मा य रहस्सं भिंदसु, सिग्घं
च एहि त्ति। सो गतो 'जहा आणवेह' त्ति वोत्तूण। मया वि अणाहमयगं पक्खिविऊण
अद्रीविवा उड्डल्ल, सुत्तणोत्तियमल्लमं गहेज्जग्गुत्तमायणलेहो जिहिओ सुरुग्गं देवीण इ—
'सुद्धसहावो होऊण णागरेहिं मइलिओ' त्ति निवेदणं काऊण 'वसुदेवो अग्गिं अइगतो'।
मसाणखंभे पत्तं बंधिऊण दुयमवकंतो, उम्मग्गेण य दूरं गंतूण वेणेण मग्गंभोइण्णो।

25 जाणेण य एगा तरुणजुवई ससुरकुलाओ कुलपरं निज्जइ, सा ममं दट्ठूण बुद्धं वित्तिज्जियं
भणइ—अम्मो! एस माहणदारगो परमसुकुमारो परिस्सतो आरुभउ जाणं। अहं गिहे
वीसत्थो, अज्ज सुहं जाहिइ त्ति। भणियो य मि बुद्धाए—आरुहह सामि! जाणं, परिस्सत्त
त्थ। मया चित्थियं—'जाणद्धितो पच्छण्णं गमिस्संति—आरुढो मि। पत्ता सुगामं सूर-
त्थमणवेलाए। तत्थ मज्जिय-जिमिओ अच्छामि। तस्स य गिहस्स नाइदूरे जक्खाययणं, तत्थ
30 लो गो सठिओ। आगया य नयरओ पुरिसा, ते कहंति—सुणह जमज्ज पत्तं नयरं—वसु-
देवो कुमारो अग्गिं पविट्ठो. तस्स वल्लभगो नाम चेडो वल्लभगो. सो फिर चित्तं जलंति

दृष्ट्वा अकंदमाणो पुच्छिओ जणेण भणइ—चसुदेवो कुमारो अग्निमश्रुओ जणयायभीओ.
तस्स य वयणं सुणमाणो समंतओ जणो कंदिउमारद्धो. 'तं च रुण्णसदं सोऊण रायाणो
णव वि भायरो निग्गया. दिट्ठं च वेदिं कुमारस्स हत्थलिदियं रमावणपत्तं. तं च याएऊणं
ह्वंता घय-महुणा परिसिंचित्ता चित्तं, चंदणा-उगुरु-वेयदारुकरुट्टेदिं छाएऊणं पुणो पज्जालिउ
कयपेयकजा सगिहमणुपविट्ठ ति । तं च मे सोऊण चिंता समुप्पणा—गुडो संघी, निधि-
संका भे शुरवो 'मओ' ति परिमग्गणायरं न काहिति. ततो सच्छंरं निधिग्घं जायं वियरिययं
ति । रत्तिमतिवाहयित्ता अवरेण पट्टिओ, कमेण पत्तो विजयखेडं नयरं । नातिदूरे य नय-
रस्स समासण्णे एगम्मि पायवे दुवे पुरिसा चिट्ठंति, ते मं भणंति—सामि ! वीसमह ति । अहं
संठिओ । ते पुच्छंति—के तुब्भे ? कओ वा एह ? मया भणिया—अहं माहणो गोयमो, कुस-
ग्गपुराओ विज्जागमं काउं निग्गओ. तुब्भे पुण किंनिमित्तं पुच्छह ? । ते भणंति—मुणह— 10

सामा-विजयापरिचओ

इह राइणो जियसत्तुस्स दुवे धूयाओ—सामा विजया य, रुवरिसणीओ गंधवे नट्टे
य परिणिट्टियाओ विदिण्णसयंबराओ. तासिं पइण्णा—ओ णे आगमेण विसेसिज्जा सो णे
भत्त ति. तओ रण्णा चउसु वि दिसासु मगुरसा संदिट्ठा—ओ जुवाणो रुयस्सी सविज्जो
माहणो सत्तिओ (मन्थामम्—३३००)वा सो भे आणेवघो ति. तं अट्टे रायनिओएण इह 15
अच्छामो. तुब्भं पुण जइ अत्थि समो गंधवे णट्टे वा ततो णे सफलो परिस्समो होजा ।
मया भणिया—अवस्सं समयसिंचं जाणिससाम ।

ततो वेदिं तुट्टेदिं मीओ मि नयरं, दंसिओ रण्णे । तेण वि परिओसपुण्णहियएण पूहओ मिं ।
पत्ते य अणि(णु)ओगदिवसे दिट्ठाओ मया कण्णगाओ सामा-विजयाओ मिड-सुहुम-कसि-
ण-निद्धसिरयाओ, सरसतोयरुहरमणिज्जमुहीओ, विच्छिण्णणयणजुयलाओ, पातितुंगसंगय-20
नासायंसाओ, पवालदलदालिमप्पसूयसण्णिहोटीओ, कोमल-तणुऊ-णमिरवाहियाओ, सुकु-
माल-सतंबकरजुयलाओ, निरंतरूसिय-पीपु-पिंजरपओहराओ, 'कालमुत्तसरिसरोमराइरं-
जियकरंसंगिज्जमज्जाओ, पिहुलसोणिमंडलाओ, गयकलभनासाकारसुकुमारोरुओ, गोपुच्छ-
संठियगुहसिररोमजंघाओ, सूरमिरीइपरिलीढकमलकोमलचलणकमलाओ, फलहंसलट्टि-
अगमणाओ, फलरसपुट्टपरपुट्टमहुरभासिणीओ । ताओ य मया गंधध-नट्टसमयनिउणाओ 25
वि नट्टे गीए अ विसेसिआओ । ततो तुट्टेण रण्णा सोहणे दिणे तासिं पाणिं गाहिओ मि ।
विहिणा, अद्धं च रज्जस्स निसिद्धं । ततो अहं ताहिं सहिओ वणगओ विउ कणेरुहिं सच्छंदं
विहरामि । परिषयं च कुणमाणं संगामिआसु विज्जामु भगंति मं—अज्जवत्त ! जइ तुब्भे
माहणा कीत्त संगामिआओ भे कलाओ गहिआओ ? । मया भणिया—सधे वि आगंमा बु-
द्धिमओ न विरुद्धा । रुढपणयाण च तासिं 'अरहस्सं'ति छउनिग्गमो कहिओ । तओ 30
तुट्ठीय वसंतमासचूअलयाओ विव् अदिअं सोहिआओ । कमेण य विजया आवन्नसत्ता जाया,

अविभाणितडोहला फाले पसुआ कुमारं । तस्स कयजायकम्मस्स कयं नाम 'अकूरो'ति ।
 सत्य य मे वसंतस्स समतिकंतं धरिसं । समतिच्छिअं उज्जाणं च निगच्छमाणो मम
 वैसिको पुरिसो दद्रूण विथिअस्स साहति—अहो अच्छरियं!!! एरिमी नाम सारिक्खया
 मवति । तेण मणिओ—कस्स ? ति । सो भणइ—वसुदेवस्स कुंमारस्स ति । तं च
 5 सोऊण मे चित्ता जाया—न मे सोभइ इहं अच्छिउं, अवफामो ति ।

॥ इति श्री(सिरि)संघदासगणिविरचिते(रहए) धनुदेवहिंदी(डीए)
 सामा-विजयालंभो पढमो सम्मत्तो ॥

सामो० प्र०—२३१-२४. सर्वप्र०—३३२३-१.

धीओ सामलीलंभो

- 10 ततो अहं ताओ वीसंभेऊण एगागी निगओ, मगं भोत्तूण दूरमइवइओ उत्तरदिसिं ।
 हिमवंतपव्वयं पस्समाणो य पुव्वदेसं गंतुमणो कुंजरायसं अडविं पविट्ठो । महंतमंद्धा-
 णमइवाहेऊण परिस्संतो तिसिओ य एगं सरं पत्तो विंगयपंकं पंकयसंछण्णतोयं वारिच-
 रविहगमणहरभणियं । चितियं मया—अहं परिस्संतो जइ तण्हावसेण उदगं पाहामि तो मे
 अपरिट्ठिओ मारुओ सरीरे दोसं उप्पाएजा। वीसमामि ताव मुहुत्तं, सिणाओ पाणियं पाहिं(हं)
 15 ति । एयम्मि अंतरे हत्थिजूहं कालमेहवंद्रनिव पाणियं पाउकामं सरमवइण्णं, कमेण
 पीओदगं उत्तिण्णं । अहमवि मज्जिउं पवत्तो । जूहवई य फणेरुपट्टिओ ईसिमदअलदीस-
 माणसुरभिकपोलदेसो सरमवइण्णो । निव्वण्णिओ य मया उत्तमभइलक्खणोववओ । सो
 गंधहत्थी गंधमणुसरंतो ममं अणुवइउमारद्धो । चितिअं च मे—जलेण तीरिंहिति गओ
 'जोहेउं, एस उत्तमो आसण्णे पत्तो विहेओ होहिति । तओ उत्तिण्णो मि । सो वि मे
 20 पच्छओ लगो । मया य करमगं वंचेऊणं गत्ते अफालिओ, सिग्घयाए य णं वंचामि ।
 सो मं मुकुमालयाए कायगरुयाए य ण संचापइ गहेउं । तहिं तहिं चैव भया छगलो
 विव भामिओ । परिस्संतं च जाणिऊण उत्तरीयं से पुरओ खित्तं, तम्मि निवण्णो । अह-
 मवि अमीओ महंगायस्स दंते पायं काऊण आरूढो तुरियं । पत्तासणस्स य सुसीसो इव
 विघेओ जाओ, उत्तरीयं च गिण्हाविओ, वाहेमि णं जहिच्छं ति । गहिओ य मि आका-
 25 सत्थिपहिं दोहिं वि पुरिसेहिं थाहासु समगं उक्खित्तो, णिति णं गगणपहेण कहिं पि ।
 चितियं च मया—एए ममाओ किं मण्णे अहिया ऊण ? ति । दिट्ठा य दिट्ठिं साहरंति, ततो
 'ऊण' ति मे ठियं । सदयं च बट्ठंति 'साणुकंप'ति संभाविया । उप्पण्णा मे बुद्धी—जइं सुंगुलं
 काहिंति तो णे विवाडिस्सं, अलं चावहेण । आरुहिओ मि तेहिं पव्वयं, उज्जाणे णिक्खित्तो,
 पणया य नामाणि साधेऊण—पवणप्रेग-उच्चिमालिणो अम्हे ति । तओ दुतमवकंता ।

१ णं ममं गच्छमाणं सम देसिं० ली ३ क ३ गो ३ उ० । ०णवित्तिगच्छमाणं ममं मे० ॥ २ सामा-
 विजयालंभो सम्मत्तो ३ श्लोतावन्मात्रेव पुष्पिका शो० ॥ ३ कं विकसियंपकं मे० ॥ ४ ०ट्टिए मारुय सरी०
 शो० ॥ ५ सो हत्थी शो० ॥ ६ सहागं शो० ॥ ७ ०त्ति निवृत्तयं । स० शी ३ ॥

सामलीपरिचओ

मुहुत्तरेण य इत्थिगा मञ्जिमे यए पवत्तमाणी सित-मुहुमदुगुहपरिधाणुत्तरीया आगया, मणया य त्तामं साहिऊण—अहं मत्तकोकिला रण्णो असणिवेगत्तं दुहियाए सामलियाए विज्जाहरफण्णाए वाहिरिया पडिहारी. सुणह देव !—राइणो संदेसेणं सच्चिवेहिं पवणवेग-ऽञ्चिमालीहिं आणितं त्य. रण्णो दुहिया सामली नाम माहवमाससंझाहुवलयं-5 सामा, लक्खणपादगपसंसियसुपइट्टियसभावरत्तला, खलाऽणुपुववैट्टियं गुलीतंबनहपायजु-यला, दुबिभावणीय-विट्टिय-वट्ट-सुकुमाल-गूढरोमजंघा, पीणसंनाहितकतलीत्तंभसन्निभोरु, पीवर-थिरनितंबदेसपिहुलसोणी, दाहिणावत्तनाही, भंडलगगतणु-कसिणरोमराईपरिसंडिय-करमितमञ्जा, पीणुणयंहरहसिरहितयहरसंहितपओहरा, गूढसंधिदेसेसण्णिभूत्तणमाणसं-गयशाहुलतिका, चामर-मीणा-ऽऽयपत्तसुविभत्तपाणिलेहा, रयणावलिसमुचितकंबुकंधरा, पयो-धरपडलविष्णिगयपुण्णवंदसोमवैदणचंदा, रत्तंतधवलकसिणमञ्जनयणा, विंयफलोवमरमणि-ज्जाऽधररूवगा, कुंडलोवभोगजोगसंगयसवणा, उण्णयपसत्थनासावंसा, सैवणमणसुभगमहु-रभणिया, परिज्जनयणभमरपिज्जमाणलायणरसत्ति. तुम्हं राया दाउकामो, मा ऊसुगा होह ।

सत्यं य वावी आसण्णा, सारका य आकासेणं तं चाविं उयरंति । मया चित्तियं—किं मण्णे सिरीसिवा विज्जाहरी होज्जा, जओ इमा सारका आकासेणं चंचंति । मत्तकोकिला 15 य सम आकूर्यं जाणिऊण भणइ—देव ! न एस सारका विज्जाहरी. सुणध फारणं—एसा पावी हरिम-मिद्ध-पत्थपाणिया 'मा चउप्पयगम्मा होहिति' त्ति फलिहसोमाणा कया. जइ य पाणियं पाठं अहिलसह तो उयारेमि ते । मया 'आमं'ति भणियं । ततो हं तीए समगं तं सोमाणवीहिं उइण्णो चाविं । पीयं मया पियवयणामयमिव मधुरं गुरुवयणमिव पत्थं तिसिएणं पाणियं । उत्तिण्णो मि । आगओ परियणो रायसंदेसेणं ण्हाणविहि-वत्या-ऽऽम-20 रणाणि य गृहेऊणं । णयरदुवारे य फलहंसी नाम अन्नंतरपडिहारी, तीए ण्हविओ सपरियणाए, अलंक्रिओ पविट्टो नयरं जणेण य पसंसिज्जमाणो । दिट्टो मया राया अस-णिवेगो, कओ य से प्रणिवाओ । तेषां अचमुट्टेऊणं 'सुसागयं'ति भणंतेणं अद्दासणे निवे-ज्ञाविओ । सोहणे मुहुत्ते दिट्ठा मया सामली रायकण्णा जहाफहिया मत्तकोकिलाए । तीए वि तुट्टेण राइणा माणि गादिओ विहीए, प्रविट्टो गन्नागारं । 25

वृत्तेषु य कोउगेसु विरहे मं सामली विण्णवेह—अज्जउत्त ! विण्णवेमि, देहि मे वरं । मया भणिया—पिये ! विण्णवेय्या, जं तुमं विण्णवेसि सो समं पसाओ । सा भणइ—अविप्पज्जेणं तुव्भेहिं समं इच्छामि त्ति । मया भणिया—एस मज्झं त्तरो न तुज्झं ति । सा भणइ—फारणं सुणह—

३ अनुनासिकामा शां० ॥ २ उट्टियं गो १ ॥ ३ ससाहिं ली ३ ॥ ४ यहारहरितिरहितयहरिति-वपओ शां० । यत्तिसरइहारसहितपओ इ० ॥ ५ देसामणिभू० ली ३ ॥ ६ त्तयणयंदा शां० ॥ ७ स-उगणणसुं शां० विना ॥ ८ विज्जा० विना ॥ ९ अत्तासण्णे ली २ ॥

अंगारकपरिचओ

- इहं वेयड्डुपवयस्स दाहिण्हाए सेटीए नयरं किण्णरगीयं नाम, तत्थ राया अचिमाली विव पावगो तेयस्सी अचिमाली णाम, तस्स देवी पभावती नामं, तीए दुवे पुत्ता— जलणवेगो असणिवेगो य । जलणवेगस्स विमलाभा नाम महादेवी, तीए अंगारको 5 कुमारो । असणिवेगस्स सुप्पभा देवी, तीए अहं दुहिया । कयाइं च अचिमाली राया सह देवीए वेयड्डुसिहरितले विहरिऊण नियगपुरुज्जाणे उवइओ, एगपएसे सुहासीणो मिहो कहाहिं अच्छति । नाइदूरे यं से हरिणो ठितो अच्छति । रण्णा सायगो खित्तो मिगस्स, पडिनियत्तो य, न य चलिओ मिओ । ततो अमरिसेणं वितियं संघेमाणो अदि- 10 द्हाए देवयाए वोहिओ अचिमाली—नंद-सुभंदा भयवंतो चारणा एत्थ पसत्थग्गाणो- वगया लयापरे चिट्ठंति, तेसिं आसण्णो तुमे मिओ तकिओ. रिद्धिमंतो अणगारा जंतुसयं रक्खंति. तत्थगए य जो सत्ते विवाडेज्जा तस्स जइ कुप्पंति णं य णं देवा वि परित्ता- यंति. जाहि, खामेहि चारणे, मा विणस्सिहिसि—त्ति भणिओ भीओ गओ चारणसमीवं । वंदिऊण भणइ—भयवं ! मरिसेह, मया मिओ तुब्भं पायसमीवं ठिओ विवाडेउं तकिओ । तओ णंदेण साहुणा भणिओ—राय ! कीलमाणा पाणिणो अट्टाए अणट्टाए य पाणिवहं 15 काऊण अहरगइं गया वहं कालं विवसा दुक्खसहस्साणि पावंति, तं विरमह पाणिवहाओ. विगयवेरो भविस्ससि. अवराही(हि)जीवं जो वहिज्ज सो वि ताव पावसंचयफलं भवसएहिं न नित्थरइ, किं पुण जो अणवरद्धकुट्टैघायगो ? । ततो सो एवंविहोपदेससंजणिअवे- रगो जेट्टसुयस्स जलणवेगस्स पण्णात्तिं रज्जं च दाऊण पवइओ संविग्गो विहरति । वहुणा य कालेण विहरंता पुणो वि भयवंतो णंद-सुणंदा किन्नरगीयमुवगया । जलण- 20 वेगो निग्गओ वंदिउं । तओ चारणेहिं अणुसट्टो अणिचयं विभूतिं उवदंसंतेहिं, निविण्ण- कामभोगो य डहरगं च भाउयं सहावेऊण भणत्ति—अहं विरागमग्गमोइण्णो पवइउकामो, तुमं पण्णात्तिं रज्जं वा वरेहि ति । ततो णेण भणियं—कुमारो बालो, न जुत्तं ममं वरगहं गहेउं. सो ताव गिण्हउ जं से अहिप्पेयं । सो सहाविओ, पुच्छिओ य भणइ—जं अम्मा निहिसिहिति तं गिणिहस्सं । तीए भणिओ—पण्णात्तिं गिणिहज्जाहि, जो विज्जाहिंको सो 25 रज्जसामी । तेण माउउवएसेण पण्णत्ती गहिया । असणिवेगो राया जातो । विमलाभा य जहा पुरा पगतीओ करं गिण्हति । ततो रायाणमुवट्टियाओ—देव ! अन्हे सुप्पभाए देवीए संपदं उवायं करेसु, विमलाभा वि मग्गइ करं, दो पुण अत्थपत्ता अन्हं संविसह ति । सा सहाविया—(अन्थाप्रम्—३४००)मा पगतीओ वाहसु ति । भणइ—अहं पुत्तमाया अरि- हामि उवायस्स ति । वारिज्जमाणी पीलेइ, पुत्तं च से दीवेइ । सो थलकारेणं जं से 30 रोचइ तं भुज्जइ । एवं विरोधे घड्डुमाणे विज्जावलेण असणिवेगं मम पियरं पराजेऊण णिबत्तो । कयाभिसेओ ममं सहावेऊण भणति—सामलि ! अच्छसु तुमं वीसत्या, भाउगसिं

१ य सिहरिणो ठितो मिगो अच्छं शा० विना ॥ २ ण तं दे० शा० ॥ ३ दो षा० शा० मे० विना ॥ ४ नेह, जो शा० ॥ ५ हितो सो शा० मे० विना ॥ ६ अवेप्पं शा० मे० ॥

अणुभवादि, न ते किंचि परिहाहिति । मया भणियं—देव ! पावासंकीणि घंधुहिययाणि-
 तुम्हे त्व मया संगामाओ पडिनियत्ता अक्खयसरीरा दिट्ठा, तुम्हेहिं विसज्जिया तातं
 पस्सेजं ति । अंगारओ भणति—वचमु, जदा रोयति तदा एजासि । सपरिजणा य म्हि
 अट्ठावयपघयसंनिविट्ठं तातं मिलिया । कतिवासरेण य जिणायतणे अंगीरमो नाम चारणो
 वंदिऊण तातेण पुच्छिओ—भयवं ! अत्थि मे पुणो रज्जसिरी होजा ? संजमं वा अणुपाले-5
 ऊणं जोगो होजासि ? ति । एवं पुच्छिणं चारणेण भणिओ राया—अच्चिमाली राय-
 रिसी मम धम्मभाया ततो ते कहेमि—न ताव ते पव्वजाकालो, रजं पुण ते होहिति ।
 रणा पुच्छिओ—भयवं ! कहं होहिति रजसंपय ? ति । साहुणा अहं वंसिया—एतीए
 सामलीए कण्णाए जो भत्ता तओ ते पुणो रायसिरी होहिति, सो अद्धभरहाहिवपिया ।
 पुणो राया पुच्छति—भयवं ! कहं सो मया वियाणियघो ? । साहुणा भणिओ—जो कुंज-10
 रावत्ताडवीए सरसमीवे सह वणगएण जुञ्झिहिति सो जाणियघो । तं च वंदिऊण कुंज-
 रावत्ते ठिया मु । पइदिवसं च दुवे दुवे पुरिसा तम्मिः पदेसे संचरंति रायसंदेसेणं ।
 तहिं च मे दिट्ठा जहादिट्ठा साहुणा, आणीया य । एमो य आएसो अंगारगस्त मम
 भाउगस्त कण्णपहमागतो । ततो सो पदुट्ठो तुम्हे पमत्ते विनाडेज्ज । अहं च विज्जाहराणं
 समओ नागराइणा ठविओ—जो किर अणगारसमीवे जिणघरे भज्जासहियं वा सुत्तं विवा-15
 डेजा सो भट्टविज्जो होहिति । एणं फारणेणं विण्णवेमि ‘मया सहिए तुम्भे सो न लंघेइ’ ।

मया य भणिया—अंगारको न किंचि मम करेइ, धायाए धाहेज्ज. जं पुण तुम्भं रोयइ
 तं मया कायवं ति । एवं तीए सहिअस्स मे सुरपइणो विव इच्छियविसयमुहनं वणोवग-
 यस्स वचइ काले । गंधवं च सविसेस सिक्खिओ मि सामलियाए अहं, दुवे विज्जाओ
 सिक्खाविओ, वंधणविमोक्कएणं पत्तलहुइयं च । ताओ य मए दुवे वि सरयणे साहिआओ । 20
 वीसत्थो होमि हितगारिणीए सामलीए सह पमुत्तो हीरमाणो विबुद्धो, पस्सामि च
 पुरिसं, सामलिमुद्दाकारसारिकययाए य तक्किओ मया ‘अंगारको होज्ज’ ति । तओ मया
 चित्तिंयं—जो सत्तुं विवाडेइ सो उत्तमो, जो तेण सह विवज्जइ सो मज्झिमो, जो सत्तुणां
 विवाडिज्जइ सो अधमो; तं ताव मज्झिमो होमि, सह णेण विवज्जामि. मा य ऊणो—त्ति
 पहरिउमणो थंभियगतो अहं न संचाएमि । चिट्ठिंउं भणइ मं अंगारगो—कुमार ! मुयंगमं 25
 को अविज्जो गेण्हेइ ? , थंभिओ सि मय ति ।

एयम्मि देसकाले सामली उवागया भणति—देव ! नारिहसि मे भत्तारं विणासेउं,
 तुम्हं एस पुज्जो ति । हुंकारेण निवभच्छिया पुणो अणुणेइ—मुयह मे भत्तारं, जइ न मुयह
 अहं सयणधम्मं छट्ठेमि । ततो रुट्ठेण अहं पविद्धो पडिओ मि पलालपरिपूरिए जिण्णकूवे,
 पस्सामि जुञ्झमाणाणि भाउभंडाणि । तओ असिणा सामली दुवे खंडाणि कया अंगार-30

एण । मया चित्तियं—अहनिग्घिणो भगिणीघायगो त्ति । तन्नो दुवे सामलीओ जावाओ । तीय वि आहतो रग्गेण, सो वि दुवे अंगारगा जाया । मया चित्तियं—माया एसा एएसिं, न विणट्ठा सामलि त्ति । गयापि य अवरिसणं जुञ्जमाणाणि । अहं पि द्दवओ निसण्णं भावूसियं काउस्सगं ठिओ निरुवसगानिसित्तं । ततो विज्जादेवया हसिऊण अवरि-
 5 सणं गया । अहमयि जालंतरगयं दीबुज्जोवं पासमाणो चित्तेमि—एस वग्घो त्ति । ततो मे पुणो चित्तियं—जइ एस वग्घो हौंते वो पडिअं ममं लंघंतो, न एस थग्घो त्ति । नित्त्संसयं नाइहूरे पासाएण होयधं वि, जओ एस दीबुज्जोतो निब्बुडिउ त्ति । पमाए उत्तिण्णो मि त्ति ॥

॥ इति संघदासगणिविरंइए सामलिलंभो विहओ ॥

सामलीलंभमं०—११८-४. सर्वमं०—२४४१-५.

तइओ गंधर्वदत्तालंभो

10

उत्तिण्णो मि कूवाओ, विट्ठो मया मणुस्सो मग्घिसे वयसि वट्ठसाणो, सो मे पुच्छिओ—
 सोम ! किं नामो जणवओ ? नयरंवा इहं किं नामधेयं ? । सो भणइ—भइमुह ! कमेण जणो
 जणवयाओ जणवयं संकमइ, तुमं पुण किं आगासाओ पडिओ ? जओ पुच्छसि अणवयं
 नयरं च त्ति । मया भगिओ—सुणाहि, अहं मागहो गोयमसणोत्तो खंदिलो ग्राम माहणो.
 15 जक्खिणीहिं समं मे प्रणओ, ततो एगाए निज्जमाणो इच्छियं प्रएसं विइयएईं ईसायमा-
 णीए अणुपइऊण सा गहिया. तासिं कलहंतीणं अहं प्रडिओ, जेण ण जाणासि भूमीप-
 एसं । सो भणइ ममं अवलोएऊण—होज्ज, न अच्छरियं, जं तुमं जक्खिणीओ फामेवि
 त्ति । तेण मे कहिओ—अंगा जणवओ, चंपा नयरी । ततो विहं सया आययणं, तत्त
 भयवओ वासुपुज्जइस अरहओ पैयकिंतिं पायपीडे नामंकियं परसामि । तं च बहुसाणप-
 20 णओ पचक्खमिवं तिथयरं वंदिऊण कयत्यमिवं अप्पाणं मण्णामि ।

तिगाओ य म्हिं ज्ञायमणाओ । परसामि य वीणाहत्थगयं त्तरुणजणं किंत्ति सपरिवारं,
 वीणासगहं च ब्रह्मजपपरिवारियं विक्रयनिमित्तं । ततो मे पुच्छिओ एको मणुस्सो—किं एस
 विसयागारो ? उदाहु कारणं ? जेण वीणासद्वावारे दीसति लोतो । सो भणइ—इहं आरु-
 दत्तसिद्धिणो धूया गंधर्वदत्ता परमरूववती गंधर्ववेदपारंगया. सो य इत्तो त्तेसमणसु-
 25 माणो. तं तीसे रूवमोहिया माहण-खत्तिन्न-सइसा गंधर्वे दत्ता, तं च जो जिणइ
 सिक्खित्तं अस्स भज्जा होदिवि पुण्णभागिणो. मासे मासे गए य अणुओगं देइ विउसाणं
 पुरओ. कलं च म्मुदओ आसी, पुणो मासेण भविस्सइ त्ति । मया चित्तियं—बहुदिवसा
 गमेयुवा, पुच्छामि ताव णं—भो ! अत्थि इहं उवज्जाया गंधर्वपारता ? । सो भणइ—
 अत्थि, तेसि पुण पहाणो सुग्गीवो जयग्गीवो य ।

१ पुदिसं० ली ३ ॥ २ अचित्ते सा० ऊ ३ तो ३ ली ३ मे० । अचित्ते वसुदेवर्हिदीपे सा० उ० ॥ ३ वीओ
 सर्वमं० उ० ॥ ४ ए चंविइयाए ईं ५ १ विना ॥ ५ णिए षा० विता ॥ ६ प्रइकिं शा० ॥
 ७ त द्वियववहुं ली ६ ॥

ततो मे बुद्धी आया—तेहिं गिहे अविरुद्धा दिवसा गमेमिं । आभरणाणि पच्छण्णे भूमि-
 माए गिहिएऊणं अइगओ मि नयरं । पत्तो उवज्जायगिहं मुक्कत्तं विलंबतो । कयपणि-
 वाओ भणिओ तेण 'सामयं' ति, पुच्छिओ यं—कओ एसि ? किंनिमित्तं वा इहागओ सि ?
 ति । कहियं च से मया—गामं खंदिलो त्ति, गीयमो पुण गोत्तेणं, गंधवं सिकखेजा ।
 तेण 'जुहो' त्ति अवण्णा कया । मया माहणीए कडयं दिन्नं पहाणरयणदीवियं । सा तं 5
 वृद्धूण भणइ—पुत्त ! धिदिं करेहिं, अक्खाहिं अ जं ते अभिप्पेअं भोयण-उच्छायण-सय-
 णेसु, न काइ चिंता । तेण कहिअं । भणिओ अणाए सुग्गीवो—सामि ! सिक्खा-
 वेहिं खंदिलं, मा अच्छउ रिण्णो । सो भणइ—एस जुहो, कि एस सिक्खाहिं ? त्ति ।
 तीए भणियं—मेहावीहिं न मे पओअणं, एयस्स करेहिं पयत्तं—ति कडगं से दंसेइ । ततो
 पडिबन्नो, तुंबुरु-नारयाणं कया पूया । ततो अप्पिया मे वीणां चंदणकोणं च, भणिओ 10
 य—छिवसु तंतिव त्ति । मया वहां आहयाओ जहा छिण्णाओ । उवज्जाओ माहणि भण-
 ति—पस्स ते पुत्तस्स खंदिलस्से विण्णाणं । सा भणति—एयाओ जुण्णाओ दुव्वलाओ, कीरंतु
 थूराओ सिं अण्णाओ धिराओ, से कमेण गाहिति त्ति । ततो सज्जियाओ से सीसेहिं थु-
 छाओ तंतीओ । भणिओ यं उवज्जाएण—सणियं छिवेसु तंतीओ । तओ दिण्णं च गीययं—

अह गियंठा सुरट्ठं पविट्ठा, कविट्ठस्स हेट्ठा अह सन्निविट्ठा ।

15

पडियं कविट्ठं भिण्णं च सीसं, अब्बो ! अब्बो ! त्ति वाहरंति हसति सीसा ॥

ते मया पुच्छिया—सा इभकण्णा गीयगं एयं जाणति ? न जाणइ ? त्ति । ते भणति—
 न जाणति । मया भणियं—जिणामि एएण गीयणं ति । ततो एरिसेहिं वयणेहिं हसा-
 वेमि । वचंति दिवसा । पत्तो अणुओगसमओ । ससीसो उवज्जाओ वचति, ममं भणति—
 तुमं अण्णम्मि काले वच्चिहिस्सि । मया भणियं—जइ सा अण्णेण जिप्पइ अहं कीस 20
 सिक्खामि ? त्ति, वचामि त्ति । ते न दिंति गंतुं । मया भितियं कडगमाणेऊण माहणीए
 दत्तं । सा तुट्ठा भणति—जइ ते निवारंति किं तुहं तेहिं ? वचसु, जिणसु तयं ति । दिण्णं
 च णाए पंडरं महग्गं च वत्थजुयलं समालभणं पुप्फ-तंधोलाइ ।

ततो नियत्थ-पाउओ गओ समं चारुदत्तसतियं । आसणेसु रइएसु सभाए आसीणा
 विडसा, इयरो जणो भूमीए । उवज्जाओ ससीसो गिज्जाइ गं ससुविओ—ना ममं पास- 25
 मुवेहि त्ति । अहं सममुवगतो । तत्थ य चारुदत्तो नयरपहाणमणुस्ससहिओ अच्छति ।
 वृद्धूण य सभासन्निवेशं मया भणियं—विज्जाहरलोए एरिसो सभागारो, न इहं ति । ततो
 निज्जाइऊणं तुट्ठेण मे दिण्णमासणं । आसीणो मि । पस्सति मं जणो विम्हयविकसमाण-
 णयणो । विट्ठं च मया भित्तीए हत्थियुयलं लिहियं । भणिओ य मे सेट्ठी—कीस मग्गे
 एस हत्थी चित्तकम्मकरेहिं अप्पाऊ लिहिओ ? । सो भणइ—सामि ! कि चित्तकम्मे वि 30

१ गीय क० शा० ॥ २ विधि दा० ॥ ३ अप्पादि दा० ॥ ४ शा० विनाअन्यत्र ५णा चदणाभोयणय च
 क ३ । ५णा चदणकोयणय च गो ३ उ० मे० । ५णा चादणकोयणय च ली ३ ॥

आवपरिक्रमा अत्थि ? । 'आभं' ति मया भणियं—जइ संदेहो आणिज्जउ पाणीयं वाल्लुः
वाणि य । ठवियं पाणियभाषणं भित्तिसंसियं । कीलंतेहिं वाल्लेहिं उदगं गहेऊण हसपी
 फुसिओ । उकुट्टं सभागएहिं पुरिसेहिं—अहो ! अच्छेरियं ति । उवज्जाओ विन्दिओ ।

आगया य गंधदत्ता जवणिअंतरिया ठिआ । न वि को वि उच्छहति वीणं छिविउं ति ।
 5 चारुदत्तेण य सेट्ठिणा वागरियं—अईति हु दारिगा, जइ न, कोइ उवट्ठाइ गाइउं ति । तो
 चिरं अच्छिऊण विदुसेहिं भणियं—अईउ ति । तम्मि समए मया भणियं—फीस अईइ ?
पासामु से त्तिक्खियविसेसं । ततो पेच्छगेहिं दिट्ठीहिं अणुवद्धो नि 'न एस धरणिगोयरो,
 एस देवो विज्जाहरो वा अइधग्गमो तेयस्सी रूववंतो' ति । ततो सेट्ठीवयणेण उवणीया
 वीणा, अट्ठिया य पुरिसेहिं, सा मया पडिसिद्धा 'एसा सगग्गमा, ण य जायइ छिविउं' वि,
 10 वीमिया तंती, दंसिआ षाला । अण्णा उवट्ठविआ, 'दवग्गिदद्दाओ दारुओ निम्मविआ
 फरुससहा एसा' । सिण्णिणा पुच्छिण्ण कहियं. 'सच्चं' ति । अण्णा उवट्ठविआ, सा जलनि-
 सुद्धारुनिम्मविआ 'गंभीरत्ता न होइ' ति पडिसिद्धा । विन्दिआ परिसा । ततो आणीया
 वीणा कयचंदणचच्चा (मन्थापम्—३५००) मुरभिकुसुमदामालंकिया सत्तंसरतंती । तं दड्डूणं
 मया भणियं—उत्तमा वीणा, आसणमिणं अण्णुरूवं । तओ उवणीयं महरिहमात्तणं ।
 15 ततो भणति सेट्ठी—सामि ! जइ जाणह विण्हुगीयगं तो गिज्जउ । मया भणियं—
 जाणामि । ततो सभागया पुच्छंति—किं विण्हुगीयगं ? । मया पुण साहूणं रिद्धीसु गिज्ज-
 माणीसु पुवं सुयं विण्हुमाहूपं गीयगं च । ततो पकडिओ मि—सुणह—
विण्हुकुमारचरियं विण्हुगीइगाए उप्पत्ती य

आसि हत्थिणापुरे नयरे पउमरहो राया, तस्स लच्छिमती देवी, विण्हू महा-
 20 पउमो य दो कुमारा । धम्मस्स अरहओ पओप्पए सुवओ नाम अणगारो, तस्स ससीवे
 राया सह विण्हुकुमारेण पधइओ । महापउमो राया रज्जं पसासवि । पउमरहो परम-
 संविमो विघुतरयमलो परिणिबुओ । विण्हुकुमारो वि अणगारो अपरिवडियधम्मसद्धो
 साट्ठे वाससहस्साईं परमं दुक्कं तवमणुचरति । ततो से लद्धीओ समुप्पण्णाओ—विउच्च-
 णिट्ठी सुहुम-चादर-विविहरूवकारिणी अंतद्धाणी गगणगामिणी ।

25 महापउमस्स रण्णो णामुई पुरोहिओ । सो साहूहिं महायणमज्जे वादथी सत्थेण
 पराजिओ, पदुट्ठो रायं तोसेऊण लद्धवरो रायतं वरेइ । वासारत्ते ठिया साहू गयपुरे ।
 सो कयाभिसेओ पगतीहिं माणिओ समणे सहावेऊण भणइ—अहं तुम्हं असम्मओ, जओ
 मं न जयावेह ? । साहूहिं भणिओ—किं अहं वयणेण तुम्हं जओ होहिति ण वा ? ।
 सज्जाय-ज्जाणवक्खिसेत्तेहि य न, याणिओ तुम्हं अहिसेउ ति सग्गभावो । सो भणति—किं
 30 थण्णा ? मम रज्जे ण वसियव्वं तुम्हेहिं । ते भणति—रायं ! वासासुं विरुद्धं संकमिउं,

अम्हे सरपे गमिस्तांमो । सो भणइ—मत्तरत्तस परओ जो अच्छति सो मे वत्तो ।
तेहिं भणियं—समवाएऊणं तुम्हं कहेहामु त्ति ।

तेहिं मिलिपहिं थेरैहिं संदिट्ठं—अज्जो! जरस भे रिद्धो अत्थि सो कहेउ, संपकणं
गुरुकमुप्पणं । तत्थेगेण साहुणा भणियं—मम आगामगमणसत्ती अत्थि, आगवेह जं
करणिजं । संचथेरैहिं भणियं—वथ तुमं अज्जो!, विण्हं अंगमंदराओ कए आणेहि । सो 5
'तह'त्ति पडिमुणेऊणं रणेणं गतो । निवेदिया गेण संवाणत्ती । विण्हुणा भणियं—वीस-
गह भंते!, हिज्जो जाइस्सामो । पमुत्तं च तं गहेऊण गतो गयपुरं । कहिओ य से नमुइ-
पुरोहियनिच्छओ 'निव्विसया होहि'-त्ति । विण्हुणा विण्णविओ—संपो मुनिव्वुओ होउ,
मज्झ भारो इयानिं त्ति । गतो य णामुइसमीनं । अच्चुट्ठिओ नमुइणा । ततो भणइ विण्हू—
अच्छंतु साहू वासाकालं । ततो नमुइ भणति—तुम्हे सामी महापउमस्स रण्णो, किमंग 10
पुण ममं? तुम्हे, ण भणामि, 'समणा नया निव्विसया कायव्या' निच्छओ । विण्हुणा
भणिओ—पाणषट्ठुला नेदणी इमम्मि समए, विरद्धं जइजणस्स संचरिवं. जइ तयाणुमए
उज्जाणगिहेसु वासाकालं गमेऊणं पुरमपविसमाणा परदेसं वचिहिंति तो नि ते मम
वयणं कयं होहिइ । नमुइ भणति—जे मम घाएयव्या ते उज्जाणेसु मे कहिं पसिहिंति ?
त्ति । विण्हुणा भणिओ नमुइ—भरहादीहिं राईहिं साहवो पालिया, विसेसेण पूइया य. 15
तं जइ न पूएस्सि णाम, जं पुण भणसि 'वहेयव'त्ति तं ण रायचरियं. दस्सुणं पि एयं न
दीसए. उवसम, गए वाससमए विहरिस्सति अण्णपत्थिवरज्जाणि त्ति । ततो भणति—जं
भणह 'न एयं रायचरियं, पुवपुरिसा य साहुपूअगा आसि'त्ति तं जो रायसुओ विउ-
पियामहपरंरागयं रायसिदिं अणुभवति तस्सेसा धम्मया होज्ज. अहं पुण पढमराया निय-
गवंसे, किं मम परचरिएणं? न मे कजं समणेहिं. सत्तरत्तपरओ जं पस्सामि संचरंतं न 20
सो जीविहित्ति. अतीह, तुच्चे न भणामि किंचि, सेसाणं नत्थि जीवियं इओ वि परउ त्ति ।

तओ अणगारो विण्हू चित्तेइ—अहो! नमुइ डुरप्पा साहू वहेवमिच्छति, न मे जुत्तं
एसा संपपीडा उवेक्खित्तं त्ति । ततो गेण णामुइ भणिओ—नमुइ! जइ सि एयं वयसिओ
तो मे एक्कं वयणं करेहिं—देहि मे विवित्ते पपसे तिन्नि विक्रमे, तत्थ वयोहणा ठिया
पपसे पाणपरिचायं काहिंति. न'से कएइ इमम्मि काले विहरिवं. एयंपमाणे भूमिपदेसे 25
दिण्णे मम वयणं कयं होइ, तव य वहपइण्णा णाम । ततो परितोसवियसियच्छो
भणति—जइ सधमेयं, ततो भूमिपमाणाओ जीवता जइ न निग्गच्छंति तो वेमि ।
विण्हुणा सामारिसेणं 'तह'त्ति पडिस्सुयं । निग्गया य नयरथाहिं । नमुइणा 'दत्तं
मया, मिण्णसु'त्ति उदाहरियं । विण्हुणा वि पडिच्छियं त्ति । ततो रोसनसपज्जलिथो
मिणिउकामो विउवियसरीरी पवड्ढिओ, उक्खित्तो य चलणो । नमुइ भयमोहिओ 30

१ ५५ अणगार मद् ७० ॥ २ अरो ही ३ विना ॥ ३ ५५ भणियं वचं मां विना ॥ ४ ५५ निज्जु
उ २ विना ॥

पायवडिओ लग्गो पाए—एमह मे भयवं! अघराहं ति । तेण घुओ पट्टिओ, खणेण
 य दिघरूवो संयुत्तो—मडडेण मणिमऊइरंजित्तदिसामुहेण गिम्हे मज्झण्हदिवसो विव
 दुंप्पिक्खो, कुंडलजुयलेण दोलायमाणेण उभयपासगतो इव गहभोइओ सम्मत-
 मंडलो, हारेण धवलमहाभोगिभोगसच्छंमेण विच्छिण्णवच्छयलविलसिरेण सारइय-
 5 बलाहगसणाहसाणुदेसो इव मंदरो, कडग-फेयूरभूसियमुयाजुयलो य इंदायुधचिंधित इव
 गगणदेसो, पालंघोचूलरइयमुत्ताविहाणो य जोइसमालाघरो इव तिरियलोओ । बहुमाणं तं
 पस्सिऊण भयविसंतुलो अंतरा सिलाजालाणि पव्वयसिहराणि महंते पायवे पहरणाणि य
 खिवंति । ताणि य हुंकाराणिलसमुद्दुयाणि समंतओ पणिवयंति । तं च अदिट्ठपुव्वं महाव्योदिं
 पस्समाणा किण्णार-किंपुरिस-भूय-जक्ख-रक्खस-जोइसालया महोरगा भीय-हित्य-प-
 10 थियया विलोलनयणा गलियाभरणा अच्छरासहाया 'को णुमो ? कत्थ पत्थिओ ? किं च का-
 उकामो ?' ति कायरा विरसमालवंता परोप्परं तुरियमुघहंता; तेहि य वेवंतसव्वगत्तेहिं संचा-
 रिमो मंदरो घ विम्हियमुहेहिं खहचरेहिं दिस्समाणो खणेण जोयणसयसहस्ससमूसिततणू
 जातो । केहिय रिद्धिबहुल्याए जलियजलणसंधायभूओ दिट्ठो, केहिं पि सारदसमत्तमंडल-
 मियंक्रमणहरतरसोमवयणचंदो । विवहुमाणस्स य जोइसपहो चरदेसे णाभिदेसे कडिभाए जा-
 15 णुदेसे य आसी । तओ चलिया भूमी । कओ य णेण मंदरसिहरोवरि दाहिणो चलणो । परावत्तेण
 य समुद्दजलं उल्लियं । समाहया दो वि करतला, तेण सदेण वितत्था आयरक्खा ।

एयन्मि देसयाले चलियासणेण विपुलावधिविसयविण्णायकारणेण मधवया देवसमक्खं
 भणिया गंधव्व-नट्टाऽणीयाहिवइणो—भो ! सुणह—एस भयवं विण्हुअणगारो नमुइ-
 पुरोहियाऽणायारपरकमकुविओ समत्थो तेलोक्कमवि गिलिबं, ता णं साणुणएण उवसमेह
 20 गीय-नट्टोपहारेण तुरितं । ततो सोहम्मवइणा समाणत्ता पणधिया तिलोत्तिमा-रंभां-
 मेणोव्वसीओ चक्खुविसए मुणिणो, पवादिआणि य वादित्ताणि, पगीया तुंबुरु-णारद-
 हाहा-हूह-विस्सावसू य सुतिमहुरं सवणासण्णं थुणमाणा 'उवसम भयवं!' ति जिणणा-
 माणि खमागुणे य वण्णंता । महिद्धिया य वेयहूसेटीनिवासिणो विज्जाहरा देवसमूहं सुरव-
 तिसहियं भयवतो विण्हुकुमारस्स पसायणनिमित्तं समागयं दिव्वमइचोइया विजाणिऊण
 25 दुयं सुरसमित्तिमुवगया । ते वि तद्देव थुणंति, आगमाणुरूवाणि गीयगाणि य गायंता चल-
 णसुक्खित्तं कमलदलसंचयच्छविधरं कमलमिव रसमुच्छिद्या महुरया समुद्धियंता । तुट्ठेहि
 य तुंबुरु-णारएहिं भणिया—अहो ! अच्छरियं, अहो ! माणुसमित्तेहिं नाम होइऊण देवेहिं
 सह कओ संयवो द्दच्छया य दंसिय ति । विज्जाहरा भणिया—करिस्सं मे पसादं गंधवे
 वो परा रती भविस्सन्ति । सर्त्तसरतंतितिस्सियं गंधारगामं मणुस्सलोगदुल्लहमिदाणि विण्हु-
 30 गीयकोवनिदद्धं उवहारेह—

१ पट्टिओ शां० विना ॥ २ हुण्णिरिक्खो ली ३ ॥ ३ भोगभोगिस्सं शां० ॥ ४ च्छहेण ली ३ मे० ॥
 ५ छा वि अं शां० मे० ॥ ६ राहत्ते उ २ मे० विना ॥ ७ मासोमोव्वं शा० । मासमोव्वं क ३
 तो ३ ली ३ ॥ ८ चरसत्तं उ २ मे० ॥

उपसम साह्वरिष्ट्या !, न ह्र कोत्रो वग्निओ त्रिनिदेदि ।

हुंति ह्र कोवणसीलया, पात्रंति षट्ति जादपत्रां ॥ गीनिका ॥

वेदि पणर्दि 'परो जे अणुगहो' ति गदियं गीयं ।

राया य महापउमो भयवओ विष्णुम्म वहागवधिष्टियं नमुर्दपुरोदिअणुण्णपनिमित्तं
 सोऊण, ददूण य दिअविउल्लियमहासरीरेण गगनतन्मणुण्णं, भीओ सपुउजजओ कंठ-5
 गयप्पाओ गतो सरणं संघं, भयगगिरं गिरो भग्गइ—गम सरणं संघो. अहं कयाउवओ
 समणोयासयो सुणयस्म भयवओ अणगारस्म सीवो. परितायह मं । तओ सपेण भनिओ—
 'अपत्तं रत्ते ठवेसि, न य वुत्तं वदसि, पमत्तो मिंति भनंते विमउमहाओ समण-
 संघो—रामियं अन्हेदि रायं !. अवमाणं अहं षयं, तव विमयपमत्तस्म अनुपेस्मओ वि-
 सैमं जायं कारणं, जेण तेओपं पि संसइयं. उवसमेसुं विष्णुकुमारममणं । संठिया य कर-10
 यलंजलिपुडा—उवसम विष्णु !, रामियं संघेण महापउमस्म, माहर रुवं, मा य वत्तनं
 फंदेदि, पलइ महियं तव तेयप्पभावेण पविसइ रमायलं, अइपुरदिओ ते षट्ठज्जासे
 समणसंघो । तं प साहुजणोदीरियं षयणं न सुणइ अइकंठमोवविगयरूपो भयवं कुमा-
 रसमणो विष्णु । ततो भंहेदि सुयधेदि भनियं—न सुणइ सरं नूनं दुवाल्लमजोयगव-
 रओ. कग्गिय गगणंभाए सोत्तिरियं से षट्ठि, जओ न सुणइ. परं प जोयणमयमदम्म-16
 मूसिया विउयणा, जओ तत्तियं अइगतो ततो रूपविसयो पट्ट. अन्धेदे से पायं, ततो
 अवसस अवलोपहित्ति. ददूण य समणसंघं पणुपासंत्तं उवमनिदिनि । ततो जमगसमणं
 अण्णालिओ चटणो साह्वदि । फासिदियल्लसण्णेण विष्णुणा महरिसिणा अबओइयं घर-
 नियले । दिट्ठो य जेण महापउमो राया मओरोहो सपरिवग्गो मरणमुणगतो संपस्म,
 साहुणो य फयंजलिपुडा पवाहरंता 'उवसमेद' ति । ततो जेण भिडियं—गवणीपनिय 20
 मिदुसहाया, चंदणगिन सीयलदियया, महापउमस्म रण्णो नपरिवारस्म पीडं परि-
 (मन्योमम्—३६००)हरंतेदि रामियं जेदि असंसयं. न जुअइ संपं ब्रह्मनिउं ति । देव-
 यणेदि य मउईकयदियओ संपगुरयाए. उवसंहरिउ साहरिउं रुवं वमुहावले संठिओ
 सारइयचंदो इय सुहदंसणो । देव-आणवगगा य सविज्जाइरा पगया भयवओ 'विष्णुस्म,
 कुमुमपरिसं मुइऊणं गया य सयाणि ठागानि ।

25

ततो सहावद्विओ तिज्जिओ, महापउमो राया भनिओ य—णाउरिहसि रजसिदि ।
 पुत्तो य से जेण संदिट्ठो—पियरं धंधिऊण नाएण पयापालंणं कुणसु वि, धम्मो य सायतो
 होदि ति । सो पयादिं परिग्गहिओ कयपसाओ भयवया । नमुर्दं मारिज्जनानो निवारिओ
 साहुसंघेण निविसओ कओ । विष्णु वि अणगारो वासमपसहस्सं ववमनुचरेऊण धूरओ
 समुप्पण्णकेवलनाण-दंसणधरो परिनिवुत्तो ॥

30

१ अत्रयाहं शां. मे. विना ॥ २ ही १ विनाअत्र—पिसतो शां. संघं. ३ अत्रं ज्ञं तो ३ उ. ॥
 ४ तेन सुपचरेण मं शां. ॥ ५ आमोद उ २ विना ॥

जं च गीयं विण्हुकुमारनिरिसयं देव-गंधधमुहुगयमवधारियं विज्ञाहरेहिं, तं पद्म-
णेसु रायकुलेसु धरेइ. तं च मया सामलीए समीचे वट्टमाणेण पुव्वसिक्खियं गीइयं सत्त-
सरत्तंतीयं वीणापरिचियाए. तं भे^३ परिकहियं विण्हुगीइयं ॥

तओ तं विण्हुगीइयं गंधधदत्ता अहं च वीणं छिवित्ता गंधारग्गाममुच्छणाए पगीया
5 भो रत्तं विट्ठाणकरणसुद्धं ताल-लयगहसमं । अवसाणे गीयस्स धुट्ठं नागरेहिं—अहो!
समं सुकुमालं च वाइयं गीयं च त्ति । ततो पुच्छिया परिओसविसप्पियमुहेण सेट्ठिणा
तम्मि अहिगारे निउत्ता आयरिया—कैरिसं गीयं वाइयं च ? त्ति । ततो तेहिं भणियं—जं
अज्ज दुहियाए गीयं तं वाइयं पडुजाइणा, जं गीयं पडुजाइणा तं वाइयं अज्ज दुहियाए
त्ति । ततो उसारिया अर्द्धितरजवणिया । भणियं नायरएहिं—ठिओ दाणिं संचंसो, खीणो
10 ऊसवो नयरस्स, नियत्तो वीणावावारो, पत्ता भत्तारं गंधव्वदत्ता । ततो णायरा सेट्ठिणा
परेण सक्कारेण पूइत्ता विसज्जिया ।

अहं चारुदत्तेणं भणिओ—तुव्भेहिं दिवेहिं पुरिसक्कारेणं लद्धा दारिया गंधधदत्ता,
एईसे दाणिं अविग्घेणं पाणिं गेण्हह. एसा लोगसुई—माहणस्स किल चत्तारि भारियाओ—
माहणी खत्तिणी वइसी सुदि त्ति. 'एसा पुण भे अणुरूवा भारिया, कारणओ पुण विसिट्ठती
15 व होज्ज' तक्केमि । ततो मे चिंता समुपपण्णा—केण मण्णे कारणेण भणियं सेट्ठिणा 'इमा
विसिट्ठि दारियं' त्ति ? । पवेसिओ य म्हि अर्द्धितरि, उवट्ठियाओ पडिकम्मकारिगाओ,
वाहिं मे कयं रायाणुरूवं पडिकम्मं, दिण्णाणि अहयाणि वत्थाणि, तओ म्हि परिहिओ,
कयाणि य वरकोउगाणि, आगओ मि वुड्डजणपरिवारो चाउरंतगं आकुलं बंधुवग्गेण सेट्ठि-
स्स । पससइ मं इत्थियाज्जो—जइ वि चिरस्स लद्धो वरो गंधधदत्ताए तो वि अणुरूवो,
20 अहवा निरुवमरूवो कामदेवो एसो त्ति । ततो मे आणीया गंधधदत्ता सरस्सती विव
रूववती, वरुणरविमंडलप्पहासा, कुंडलजुयलप्पभाणुलित्तनयणलोभणवयणकमला, महा-
निवेसनिरंतरहारपरिणाद्धतालफलाणुकारिपओहरा, पओहरभरविलसमाणवलिसोहियतणुय-
मज्जा, पवनिणिपलासपिहुल-मंसलसोणिफलगा, पवमपत्तसुकुमाल-सहिय-पीवरोरू, पवम-
वंतुकलावमहयभूसणुज्जलमणहरतरहत्थकिसलयवाहुलइया, पासत्तसणाहगुडसिरजघदेसा,
25 सरससररूहकोमलपसत्थचलणा, समदललितकलहंसगमणा । अणिज्जमाणी इव लज्जाए पासे
य मे कया अम्मगाहिं लच्छी इव कुवेरस्स । भणियं च सेट्ठिणा—सामी ! किं तुव्भं कुल-
गोत्तेण ? हुव्वड हुयवहो उदाहो दारिगा य त्ति । ततो मया चिंतियं—एसा इव्वदुहिया,
केण मण्णे कारणेण सेट्ठी एवं भासइ ? त्ति । मया विग्घयं काऊण भणिओ—एत्थ कारणे
मुमे पमाणं । ततो सो गहियाकारो ममं भणइ—सामि ! कहिस्सं मे कारणं, जेणेत्थ मया
30 विण्णविया. आभरणयाणमपत्तं रयणं विणासियं होइ । तओ विहिणा हुओ हुयवहो । गा-

हिओ मि पाणिं गंधवदत्ताए सेट्टिणा । मंगलेहिं अइणीओ मि गव्वभगिहं सह पियाए ।
सुदितमणस्स य मे पवियारसुहफला अइच्छिया राई ।

गएसु य वरकोउयदिवसेसु सुग्गीव-जसग्गीवा उवट्टिया चारुदत्तसमीवं, तेहिं
भणियं—गहवति! सामा विजया य दारियाओ गंधवदत्ताए सहीओ, तीसे अणुमए
भयंतु ते जामाउयं । ततो तेण भम निवेदितं कारणं, मया च पिया कया पमाणं । तीसे 5
अणुमए ता वि बहुसक्कारं पाविया दो वि । रमानि य तिहिं वि सहिओ भारियाहिं, विसे-
सओ पुण गंधवदत्ताए वहुइ मे पीती, गुणा मं रमाविति न किंचि परिहायइ परिभोगस्स ।

गएसु बहसु दिवसेसु कयाइ सुत्तभोयणो अत्तामि आसण्णगिहे सावस्सयासणनिसण्णो ।
ततो उवगतो सेट्टी चारुदत्तो, सो मं अंजलिकम्भेण पूएंतो लवति—जयंतु सामिपाया!,
घाससहस्साणि दो पया आणं पालंतु सह पियाहिं । ततो मया पूहओ गुरुभावेण, विदिण्णे 10
आसणे णिसत्तो । ततो मं भणइ—सामि! जं मया पुवं वुत्तं 'एसा दारिया तुम्हं अणुसरिसी
विसिद्धा वा होज्ज' ति तं कारणं कहइस्सं, संदिसह । मया भणितं—सउवग्घायं कहसु
त्ति । ततो पभणिओ—सुणह सामि!—

चारुदत्तस अप्पकहा गंधवदत्तापरिचओ य

आसी य इह पुरीए चिररूढपरंपरागओ उभयजोणिविसुद्धे कुले जातो सेट्टी भाणू 1!
णाम समणोवासओ अदिग्गयजीवाजीवो साणुकोसो । तस्स तुलकुलसभवा भद्दा नाम भा-
रिया, साँ उच्चपसवा पुत्तमलभमाणी देवयणमंसण-तवस्सिजणपूयणरया पुत्तत्थिणी विहरइ ।

कयाइ च सेट्टी सह घरिणीए पोसहिओ जिणपूअं काऊण पज्जालिएसु दीवेषु व्वभसं-
थारगओ थुइमंगलपरायणो चिद्धइ । भयवं च गगणचारी अणगारो चारुनाम उवहओ ।
सो कयजिणसंथवो कयकायविलस्सगो आसीणो, सेट्टिणा पच्चमिण्णाओ । ततो ससंभमसु-20
ट्टिण 'सादरं वंदिओ 'चारुमुंणिणो' ति भणंतेण । तेण वि महुरभणिण भणिओ—सा-
वग! निरामओ सि? अविग्घं च ते तव-वयविंदिमु? ति । सेट्टिणा भणिओ—भयवं तुम्ह
चलणप्पसाएणं । *तित्थयरस्स नमिसामिणो चरियसवद्धं कहं कहइउमारद्धो ।

कहंतरे य घरिणीए कयंजलिबुडाए विण्णविओ—भयवं! अत्थि णे विउलो अत्थो. जो
तस्स भोत्ता कुलसंताणहेऊ लोगविट्ठीए सो णे पुत्तो होज्ज? . संदिसह तुव्भे अमोहइंसी 25
ततो भयवया चारुमुणिणा भणिया—'भदे! भविस्सइ ते पुत्तो अप्पेणं कालेणं' ति वोत्तूण
'सावय! अप्पमादी होज्जासि सीलवणसु' ति गतो अदरिसणं ।

ततो केणइ कालेण घरिणीए आहूओ गव्वो । तिगिच्छगोपदिट्ठेण भोयणविहिणा वड्ढि-
ओ गव्वो । अविनाणियडोहला य पसवणसमए पयाया दारयं । कयजायकम्मस्त य नाम-
करणदिवसे कयं च से नामं 'शुरुणा चारुमुणिणा वागरिओ दारओ भवउ चारुदत्तो' 30

१ सुहितं क ३ गो ३ ॥ २ °चाय स° शां ॥ ३ सोवग्घाय कहइ ति शां ॥ ४ सा हुव्व° शां ॥
५ °मुणि ति शां विना ॥ ६ °विधेसु शां ॥

* अत्र कियौधित् पाठबुद्धित इति सम्भाव्यते ॥

ति । ततो धाहपरिक्खित्तो परियणेण लालिज्जंतो मंदरकंदरुगओ विव संताणकंपायवो निरुयसग्गं वड्ढिओ । तस्स य सिद्धिस्स वयंसा सरीरस्सेव पंच भूया निरंतरसोहिया पंच रुवाइगुणा इव संबद्धा । तेसिं पुत्ता मम सहवड्ढिया परुडसिणेहा, तं जहा—हरिसीहो वराहो गोमुहो तमंतगो मरुभूइगो । तेहिं सह फीलमाणो रमए चारुदत्तो, तं ताव 5 मं जाणह चारुदत्तो ति । ततो सामि ! कलारियस्स उवणीओ, गहिया य मे फलाओ । गहियविज्जो य पिउणा सावयधम्मं गाहिओ वयंससहिओ अच्छामि ति ।

कयाइं च कोमुइयाचाउमासिणीए कोऊहहेण जिणपुफ्फौरुहणनिमित्तं निग्गओ मि सव- यंसो अंगमंदिरे उज्जाणं । तत्थ चेइयमहिमा वट्टए । अणाकरदारय-पुफ्फेयकुमारसहिओ य पादचारेण पस्सामि उववणौणि रमणीयाणि पस्सवणाणि य, वणराईओ मेहतिउरुंबभू- 10 याओ सउणगणमहुरभासिणीओ । दंसणोलुयाए य दूरम्मि गया रुक्ख-गुच्छ-लयागहणं पसन्नसलिलवाहिणीं सहिण-धवलवालुयं रयंतवालुयं नाम नदीतीरे पत्ता मो । गहि- याणि पुफ्फाणि इच्छियाणि । विसज्जिया दासचेडौ—वच्चह, अंगमंदिरे उज्जाणे आयत्तण- समीवे पडिवालहेह ति । ते गया ।

अहमवि सवयंसो नदीतीरे ठितो । मरुभूई उइणो भणइ—उयरह, कीस विलंबह ? 15 ति । गोमुहेण भणिओ—तुमं न जाणसि कारणं । सो भणति—किं ति णं ? । गोमुहेण भणियं—तिगिच्छगा वण्णंति—अद्धाणं परिक्कभिर्यं ण सहसा जलमवयरियव्वं दुवे किर पायतलसंसियाओ सिराओ उड्ढुगामिणीओ गीवं पाउणिय भिज्जंते । तत्थ दुवे नेत्तगामि- णीओ, तासिं रक्खणट्ठा उसिणाभितत्तसरीरेण नावयरियव्वं जलं । अवतरंतो वा विरुद्ध- याए खुज्जत्तं बधिरत्तं अंधत्तं वा पाविज्ज ति, एएण कारणेण वीसमंतेण उयरियव्वं ति । 20 ततो भणइ मरुभूई—बहुकुडुंविओ गोमुहो, उयरह, धौवह पाए ति । ततो अन्हे पक्खालियचलणा कीलिउं पवत्ता एगदेसहरितसंसियाणि पडमाणि गहेऊण पत्ताण य सच्छं- दमईवियप्पियपत्तछिज्जेहिं रमिमो । ततो अण्णं नदीसोत्तं अइगया मो । गिहीयं गोमु- ह्हेण पडमपत्तमन्मंतरयं पाणिपुढाभोगसंठियं निकित्तं सोए, दिण्णा एर्यं जुत्तपमाणा सिक्कया, वच्चइ य नावा विव सिग्गं । मरुभूइएण वि पडमपत्तं गहियं, द्ढा बहुसिकया, 25 भारेण य निव्वुडा तस्स कमलपत्तनावा, हसिओ वयंसेहिं । ततो लद्धोवाएण अन्नं कमल- पत्तं निकित्तं, सोर्यंसिग्गयाए य जिओ गोमुहो । न पावइं मरुभूई पडमपत्तणावं, अइवयंतौ दूरं गतो पहरिसेण वाहरति सो णे—

एह एह सिग्गं, देच्छह अच्छरियं ति । ततो मया भणियं—सुंदर ! साहसु केरिसयं ?

१ °कप्पपा° शां० विना ॥ २ °हायरि° शां० ॥ ३ °फ्फाभरण° शां० ॥ ४ °च्चय° शां० विना ॥ ५ °णा- भिर° उ २ विना ॥ ६ °यणवा° शां० ॥ ७ °चेडौ° शां० विना ॥ ८ °मिउ ण शां० विना ॥ ९ °त्ताणि स° शां० विना ॥ १० °मयवि° शां० ॥ ११ °दीसुत्तं° शां० विना ॥ १२ °य पत्त° शां० मे० ॥ १३ °ते सि° शां० ॥ १४ वेच्छ° ली ३ ॥

ति । ततो भणइ—चारुसामि ! एसिं मे न दिट्ठपुयं, जइत्थ दद्दु कामा इहमागया दन्दि-
 हि-त्ति । ततो भणिओ गोमुहेण—चारुसामि ! न एत्थ अच्छरियं, पुयं एण्ण उयत्तं नरवि-
 णिग्गयं पायवमूलं दिट्ठं होहिति, ततो से बुद्धी उप्पण्णा—(पन्थापम्—३७००) एयं कोमलेण
 फहं भिण्णो पासाणो ? ति. अधया मराली पिह्णमणि थारिती दिट्ठा होज, ततो षट्ठत्तयाए
 विन्दिओ. अहवा सिद्धिगारवं निमुय 'दहरियाए एयं महंतो महो' ति अच्छेरं मण्णए । ततो 5
 पुच्छिओ मया—एत्तो अन्नतरं होज ? ति । सो भणइ—जं अच्छेरणं पि अच्छेरं, एं किं मे
 विचारेणं ? दच्छिहिह ति । तस्स य बहुमाणेण गया मो तं पएसं । दाएड् य मरुभूतीओ
 सोयसलिलपरिक्खित्तं अशंतमुद्धमसिकयापुलिणं पाचरणंतरविणिग्गयमिण जाचपरसंपंडुरं
 जुयतिपओहरं । ततो गोमुहेण भणिओ—पुलिणरंटे किं अच्छरियं ? संति धरिमाणि उद-
 गपरिणद्धाणि ति । ततो भणति—जमेत्थ अच्छेरं तं पस्सह—ति पयाणि दंसेइ दुवे । ततो 10
 भणिओ—जइ एयाणि अच्छेरयं ततो अन्हं जाओ पयवीहीओ ताओ अच्छेरगसयाणि
 ति । ततो भणति—एयाणि साणुबंधाणि चहूणि पयाणि, इमाणि पुण वोच्छिउण्णमग्गाणि
 ति. ततो ताणि आयेरेण पस्सिमो । ततो हरिसीहो भणति—का एत्थ चिंता ? जइ पुण
 कोइ पुरिसो एयं तीरजायं रुक्कमावहिय साहाओ साहं संकंमंतो लयामउयाए पुलिणं
 अवइण्णो, पुणो पायवं चेव आरूढो ति । ततो गोमुहेण भणियं वियारेऊण—न एयं 15
 जुज्जइ. जइ पायवाओ अवइण्णो होतो ततो हस्य-पायसंचट्टणापरिमडिण्ण तरुण-जरद-
 परिणएण पत्त-पुप्फ-फलेण पुलिणं सलिलं च अफुण्णं होतं । ततो भणिओ हरिसीहेण—
 कस्स उ इमाणि पयाणि ? ति । ततो भणियं गोमुहेण—आगासगामिस्स पयाणि ति । ततो
 भणियं हरिसीहेण—किं देवस्स ? रक्कसस्स ? चारणसमणस्स ? रिद्धिमतो रिसिस्स ? ।
 भणियं गोमुहेण—देवा किर चउरंगुलभूमिं न छिवंति. रक्कसा महाधोद्वी, तेसिं महप्प-20
 माणाणि पदाणि. पिसायाणि जलबहुलपदेसभीरुणि, ण वियरंति इमन्मि पदेसे. रिसी तय-
 सोसितवसरीरा, तेसिं किसयाए मज्जदेसुण्णयाणि होति. चारणा दगतीरे जलचरसत्तपरि-
 चासं परिहरंता न संचरंति । भणियं हरिसीहेण—जइ न एएसिं पदाणि, कस्स णं इमाणि
 पयाणि ? ति । गोमुहेण भणियं—विज्जाहरस्स ति । हरिसीहेण भणियं—जइ पुण विज्जा-
 हरी होज्ज । ततो भणियं गोमुहेण—पुरिसा सत्तवंतो उच्छाहगामिणो, तेसिं हिययगर-25
 चाए पुरओ पयाणि पीलियाणि भवंति. इत्थीणं पुण कलत्तगुरयताए पण्हियासु उविद्धाणि
 भवंति, तेण कारणेण ण इमाणि विज्जाहरीए । पुणो भणति गोमुहो—चारुसामि ! तस्स
 विज्जाहरस्स भारो अत्थि । पुच्छिओ हरिसीहेण—किं पयओ सो भारो होज्ज ? उदाहु
 सज्जजुयणो पादवो ? आउ पुष्पावहरी छिदे आसाइओ अरी होज्ज ? । भणियं गोमुहेण—
 जइ गिरिसिहरं होज्ज तओ गुरुययाए णिमग्गाणि पदाणि होज्ज. जइ पायवो होज्जा ततो 30

१ 'वको' शं० विना ॥ २ धारसी शं० ॥ ३ 'मुत्तं' उ० शं० विना ॥ ४ 'ओ सलिलमोपद' शं० ॥

५ अण्णत्तं सु० शं० विना ॥ ६ 'रिद्धाणं' ति ली ३ क ३ । 'रिद्धाणि' ति शं० ॥ ७ 'कम्मं' क ३ गो ३

मे० ॥ ८ पु शं० ॥

- महियलपत्ताहिं साहाहिं बहुनिकरेवो होजा. न य अरी रमं अवकासमाणिज्जति । ततो भणियं हरिसीहेण—जइ वि हु एतो एफतरं पि कारणं ण होइ, को हु से भारो अत्थि । त्ति । भणियं गोमुहेण—अम्मय त्ति । हरिसीहेण भणियं—न जुज्जइ एस भारो त्ति, विज्जाहरीओ वि आगासगामिणीउ त्ति । भणियं गोमुहेण—सा धरणिगोयरी पिया 5 त्तस्स त्ति, तवो तीए सह रमणीयाणि थाणाणि संचरति । भणियं हरिसीहेण—जइ से पिया, कीस णं विज्जाओ न गाहेइ ? त्ति । भणियं च गोमुहेण—मच्छरी सवाहिसंक्रियकामो 'मा साहीणविज्जा सच्छंदगमणा होहिति' त्ति न गाहेइ णं विज्जाओ । भणियं हरिसीहेण—एयं पुण क्हं जाणसि—अम्मगा से अत्थि अविज्जाहरी य ? त्ति । भणइ गोमुहो—इत्थीओ अधोकायगुरुईओ, पणयग्गहणदच्छो य यामहत्यो, ततो एयं किंचि 10 उविव्खं वामपादं । हरिसीहेण भणियं—जइ इत्थीसहिओ, कीस णेण इमं उवइऊण सुक्कमपरिभुत्ता ? गोमुहो भणइ—इमं पुलिणं आलोकरमणीयं सलिलपरिक्खेयं पायबंधकारेण य हरियमणिवेइयालंबणपरिक्खेमिध पत्तेणं चित्तियं अजोग्गं रतीए. अविक्किण्णमप्याए अवत्स तेण आसण्णेण होयव्वं. रमणीओ अयं पएसो दुक्खं परिचइउं. मग्गेज्जइ से वीहि त्ति । दिट्ठाणि य अण्णेत्य अवग्गसे चत्तारि पदाणि, वंसियाणि से । विभत्ताणि 15 गोमुहेण—इमाणि इत्थिययाणि खिंत्तिणिमुहनिवडियाणि पणहत्यणूपुरैकिंचिबिंबाणि य दीसति. इमाणि विभत्ताणि पुरिसस्स त्ति । ततो तं मिहुणपयपतिं अणुसज्जमाणा गोमुहव्यणविन्दिहा यचामो । दिट्ठो य णेहि कुसुमिओ सत्तिवण्णो पायवो भमरभरिओ अंजणधावकुम्मांसो इव रययपव्वओ सरयकालसस्सिरीओ । भणियं च गोमुहेण—चारुसामि ! इमं पत्ताए सत्तिवन्नं तीए इत्थीए इमीए साहाए गुलुको विच्छिओ अपावंतीए पियो 20 पणइओ । मया भणिओ—किइ एयं ? त्ति । भणति—इमाणि से पयाणि मुक्कपण्हियाणि गुलुकं करंतीए त्ति. विज्जाहरो य वरारोही, नाहिओ णेण अयत्तेण गुलुको, जम्हा से अभिण्णलेहाणि पदाणि पुलिणे दीसति. सो य दाणि अणेण भत्तुणा ण दिन्नो तीसे. न य चिरकालवइक्खंतो उक्खिज्जइ, जेणेत्य पर्यैरभंजणपवत्ता अज्ज वि खीरं मुयंति पुंफविट्ति । ततो भणिओ हरिसीहेण—गोमुह ! जुज्जइ कारणं अचिरभग्गस्स थवग्गस्स. ण उ तीसे 25 अम्मगाए ण दिण्णो त्ति, क्हं पियाए पणइओ न दाहिति ? भणियं गोमुहेण—कामो पणयलोलो, तीए य मण्णे ण किंचि पणइयपुव्वो, ततो णं रमते जायणालोलं पत्तमाणो. सा वि णं सव्वओ परीइ 'देहि मे पिय !' त्ति जायमाणी. एयाणि तत्स पयाणि तीसे पयपरिक्खित्ताणि दीसंति. चारुसामि ! सा तत्स विज्जाहरस्स अविज्जाहरी कुविया पडिहयपण्यं त्ति । हरिसीहेण भणिओ—एयं दिइ जाणसि ? त्ति । भणइ गोमुहो—एयाणि तीसे पदाणि 30 कोहसमुत्थाणि विणिकित्ताणि, इमाणि य विज्जाहरस्स अणुधावमाणस्स, तं एसा विक्किट्ठयरपयसंचारा पयपद्धती तीसे य पयं रुद्धंतस्स. ओसक्खियवीसमणपीलिण्ण य पंयो रुद्धो.

इमं च सा अइगया^१ सहासनिरुद्धं गयपचागया वाणी^२ अण्णं च मया चारुसामि ! सुहु
 भणियं 'सा अम्मगा अविजाहरि' ति. एयाणि से पदाणि गय-पचांगयाणि. जइ विजाहरी
 होंति(ती) कुविया आगासेण वचंती. दिण्णो य से तेण कोहसमुत्थाणे सत्तिवण्णगुलुको. सो
 अणाए गहेऊणं तस्सेव उरे^३ पुण्फोकओ (पुण्फोडिओ), समं च कोहेण अवकिण्णो, प-
 डिओ य से प्राएसु. एस से दीसए तीसे पदसमीवे मउडगंठिनिपीलिओ सिरुयासचओ. सा 5
 य सुकुमालकोपता जं च लहुं से पसण्ण ति लक्खिज्जति, जओ से अटंताणं पुलिणे^४ अहि-
 लिहियाणि विव पयाणि दीसति पदपज्जाय. चारुसामि ! तीसे सक्कराय पाओ परिकित्तो
 विजाहर पस्समाणीयं. सा य 'वेयणापरिगैय' ति तेण संभमेण से उक्खित्तो चरणो. तीय 5
 वि य वेयणागुरुययाए अंसेऽनलंविओ. एवं दीसए—अम्मगाय एणं पदं, दुवे विजाहरस्स
 ति. ततो णेण अवणीया सा सरुहिरा सक्करा । भणिओ हरिसीहेण—जइ पुणं केणइ 10
 अलत्तरससम्मोइया अवहूळ ति। गोमुहो भणति—कडुओ अलत्तरसो, न तथ मच्छि-
 याओ नीलिति. विस्स मधुरं मंसनिस्संदसज्जकखयसोणियं, ततो महुरकवलयमिव एसा सक्करा
 गहिया मच्छिगार्हि. चारुसामि ! तेण विजाहरेण सा उक्खित्तता अम्मगा वाहूहिं । हरिसी-
 हेण भणियं—किइ जाणसि ? ति । भणियं च गोमुहेण—वोच्छिण्णाणि एयाणि पदाणि इ-
 तीए, पुरिसपयाणि दीसति ति. किंच चारुसामि ! एस मम बुद्धी—जो एसो अम्मं पुरओ 15
 भमरगुंजमाणकुसुमलयापरिकित्तो समभूमिभागत्थिओ आवासो विव सिरीए लयाघरओ,
 एत्थ तेण विजाहरेण सजुवइएण भवियवं. इहेव द्वियां भवासु । 'न जुज्जए रहोगतो वृद्धुं' ति
 ठियामो^५ ति । तओ य कस्सइ कालस्स लयाघराओ बहुवण्णापेळच्छोर्दितो मयूरो निग्गतो सह
 सहचा(च)रीए वणपरिचयनिस्सको । ततो भणियं गोमुहेण—चारुसामि ! न इत्थ लयाहरए
 विजाहरो । भणिओ हरिसीहेण—एत्थियं वेळं 'सुदुत्तिउ' ति बोत्तूण भणसि 'नत्थि' ति । 20
 ततो भणति—एस मोरो निब्बियारो निक्खंतो. जइ मणुस्सो एत्थ होंतो तंतो भयत्थयाए सवि-
 यारो णंतो । तओ हं गोमुहवयणं पमाणं करंतो [गतो] लयाहर सवयंसो, पस्सामि यऽत्थ
 मंदरंमणीयं कुसुमसत्थर अचिरकालमुत्तत्तयाए अर्चुंससत्तमिव । ततो भणियं गोमुहेण—
 अचिरकालनिक्खंतो इओ विजाहरो, एयाणि से दीसति तस्स पत्थियस्स पदाणि. अवस्सं
 खु तेण इहाऽऽगतवं. इमं से पादवपुंधलगं दीविचम्मकोसरयणं रगं, एएसिं कजे अव-25
 स्स निवत्तियवं । तं च पदपद्धतिं निज्जायंतो गोमुहो भणइ—चारुसामि ! महंते^६ हु संसए
 वत्तए सो विजाहरो, अवि णाम न जीवेज्ज ति । पुच्छिओ मया गोमुहो—कहं ? ति । भ-
 णति—एयाणि किण्ण पस्सह अदीसमाणनिग्गमाणि आगासउपयणेण ऊसियसिकयाणि
 अवराणि दुवे पयाणि ? सो नूणं विजाहरो इह पाडिओ, एस से अक्खित्तपाडियस्स सरी-

१ या मो हास ति० क ३ शो ३ गो ३ । या साहसं ति० मे० ॥ २ इ तिपु० उ ३ ॥ ३ ज्जति
 शा० ॥ ४ णे आळियाणि शा० विना ॥ ५ गहिय उ २ विना ॥ ६ शी ३ विनाऽप्य—मो सत्तिप । तं
 शा० । मो ति । एत्तं क ३ गो ३ उ० मे० ॥ ७ रमाणी० उ २ मे० विना ॥ ८ वयुसतमि० शा० ॥ ९ णे
 उवत्तमे घत्तपु उ० मे० ॥

- रविबदंसणकओ अवगासो. दोण्ह वि मग्गसूयगो य सिकयाविकसेवो दीसए इओ पक-
 ङ्खिओ. इमाणि इत्थिपदाणि उवयंताणि दीसंति, ततो साणुकंपा अणुवैयासु कट्टणिमग्गं ।
 दिट्ठाणि य पकिण्णाणि भूसणाणि, मारुयाकंपिओयंसत्त्वावोच्छेओ य इव पीयकं रोमं ।
 ततो भणति गोमुहो—अहो चारुसामि ! सो विज्जाहरो पच्छा अवरेण अरिणां समासाइओ
 5 वीसत्थो. सा य भारिया से अविज्जाहरी असमत्था पइकारे धरणिगोयरएणं भावेणं ति ।
 भणिओ य मया मरुभूइओ—गेण्हसु एयाणि खोम-भूसणाणि, एयं च चम्मरयणं खगं.
 जहिं दच्छीहामो तहिं से अप्पिस्सामो त्ति । पत्थिया मो कट्टणिं अणुसज्जंता, अण्णत्थ
सहइकोट्टरे दिट्ठा लगा मुद्धजा । भणिओ गोमुहेण हरिसीहो—अग्घायसु त्ति । ततो तेण
 अग्घाइया, थिरगंधा य ते, आयवैत्तथा य णीहारि त्ति । गोमुहेण भणियं—चारुसामि !
 10 इमे केस-वत्थत्थाइणो गंधा दीहाउणो समुप्पण्णस्स. इमे य मुद्धया सुगंधा (मन्याप्रम-
 ३८००) सिणिद्धा अणुक्खयमूला य, तेण कारणेण सो विज्जाहरो दीहाउं उत्तमो य. अणेण
 रायाहिसेओ पावियवो, तं अणुमग्गामु णं । ततो अम्हे पत्थिया । दिट्ठो य विज्जाहरो
 कयंयपायवसंसिओ पंचहिं आयसेहिं खीलेहिं विट्ठो पंचहिं व इंदियत्थेहिं अंतराया—एक्को
 मउडसंधिमि, दो दोसु हत्थेसु, दो दोसु पाएसु । तस्स य मे दुक्खं दट्ठण अत्तणो मे
 15 दुक्खं जायं । ततो मया तस्स वेयणापरिगयस्सावि णिज्जाइया अविवण्णा मुहच्छाया,
 सोम्मा गत्तच्छवी; आयसकीलुप्पालिण्णु वि हत्थपाएसु लोहियं न निग्गच्छति, तिग्घवे-
 यणापरिगयस्स वि अमंदो ऊसासो । ततो हं एगंते निसण्णो पायवच्छायाए, भणिया य
 मया वयंसा—सुयपुषं मया साहुसमीवे विज्जाहरकहासु पवत्तासु—विज्जाहराणं किल चम्म-
 रयणमंडुकीसु ओसहीओ चत्तारि अत्ताणं रक्खिउं. ततो चम्मरयणमंडुकीं निज्जायह ।
 20 ततो सा वयंसेहिं विघाडिया, दिट्ठा ओसहीओ, न उण जाणामि विसेसं, ततो मया
 भणिया वयंसा—ओसहीओ सिलासु घसिउण खीररुक्खे सहं निवेसेह. तत्थ परिच्छिऊण
 विज्जाहर जीवावेह । ततो तेहिं परिच्छिआओ सण्णयाओ य—इमा विसहकरणी; इमा
संजीवणी, एसा संरोहिणी । ततो ते गया उवट्ठिया विज्जाहरं ओसहीओ पत्तपुडेसु
 काउण, तस्स य जो पाणहरो कीलो उत्तमंगे सो मक्खिओ विसह्हीकरणीए, ततो पडिओ
 25 महीतले आयवत्तं पिव कमलं, अणोयत्तं च से वयणकमलं, ततो तं अवलंबियं मरुभू-
 इएण । ततो लद्धवुद्धिविसेसेहिं दो वि वाम-दाहिणा हत्था मोइया, ते अवलंबिया हरि-
 सीह-त्तमत्तएहिं । सो य अरिणा मम्मत्थाणाणि परिहरतेण बद्धो परिकेसवुद्धीए, तेण सो
 न वियण्णो । ततो पाएहितो विमोतिओ, कयलिपत्तसत्थरे य सन्निवेसिओ पीयंवरुत्तरीओ ।
 अहं पुण गोमुहसहिओ पुरत्थिमेण णाइदूरे अवक्कमिऊण ठिओ पायवंतरिओ, दत्तां य
 30 संरोहिणी वणेसु । भणिया य वयंसा—कयलिपत्तेहिं णं सलिलकणेहिं वीएऊण लद्धसणं
 नाऊण मम समीवं एज्जह त्ति । तेहिं जहा भणियं तं कयं । पघागयसण्णो य सहसा

उद्वाइओ, भणियं च णेण गंभीरेण सरेण—ठाहि ठाहि धूमसिह! , दुरायार! कहिं ते गओ मुधिहिसि? । ततो तं न पस्सति जस्स कुद्धो, अपडिसूर च गज्जिऊण विलिओ । अन्हे पुण णीसदा ठिया । ततो दिसावलोयं काऊण कं वि अपस्समाणो कमलसंडमंडियं तदासणं सरमवत्तिण्णो, उत्तिण्णो य ण्हायसरीरो तहेव पीयंवरो कणगाभरणभूसिओ अम्भुज्जलिओ विय कोमुइसमओ । कओ य णेण उत्तरदिसिमभिमुहेणं कस्स वि नमोकारो । 5

गोमुहेण भणियं—चारुसामि ! इदाणिं जाणति मित्ता-उरिविसेस ति । कओ अन्हेहिं आलवो अण्णोणसद्धिं । ततो सो उवगतो अन्ह समीवं, भणियं च णेणं—भो! अहं अरिणा वद्धो केण मोइओ? ति । भणिओ गोमुहेण—अन्हं इवभपुत्तेण चारुसामिणा साहुसमीवाओ विण्णायओसहिपभावेणं ति । ततो तेण कओ मन पणामो, भणियं च णेण—अहं तव जीवियकयक्कीओ दासो ति । भणिओ मया—मा एवं भणसु, भाया सि 10 ममं । अहिनंदिओ य निसण्णो घरणियले, पुच्छिओ हरिसीहेण—केण इमं सि आवदिं पाविओ? केण वा कत्तेणं? ति । ततो पवत्तो कहेउं—

अमियगतिविज्जाहरपरिचओ

अत्थि दाहिणाए सेठीए सिचमंदिरं नाम नयर, तत्थं विज्जाहरराया लोयबहुमओ महिंदविक्कमो नाम, तस्स देवी सुंजसा नामा, तीसे पुत्तो गहियविज्जो आगासगमण-15 दच्छो अमियगती नाम, तं ताव जाणह ममं 'अमियगति'ति । सो हं सच्छंदगमण-लालसो अण्णया कयाइ धेयद्धुपायमूले सुमुहं नाम आसमपयं धूमसिह-गोरिपुंडेहिं वयं-सेहिं सह गतो । तत्थ मम मायाए जेट्ठो भाया रत्तियरिसी हिरण्णलोमो नाम तावसो, सो य मया वंदिओ । सो भणइ—'पुत्त' अमियगति! सागरं'ति ति भणंतेण रूवस-पण्णा सहावसिणिद्धगत्ता सिरिसमुदए वत्तमाणा उवणीया कण्णगा । भणिय च णेण—20 अमियगइ! एसा मम दुहिया सुकुमालिया नाम दारिया, जइ ते रोयइ एसा तो मए दत्त ति । तं च रूवसिणिं ददूण मया अम्मा-पिऊहिं अणुण्णाए रागेण भणिय—पडि-च्छिया मया शुरुवयण पमाणं करेतेणं ति । ततो वेहिणा गहिओ से मया पाणी । कुल-धम्मेण रमोमहे सह तीए, आणीया य नयरं, पूइया य राइणा । ण तं विज्जाओ गाहेमि 'मा सच्छंदगमणा होहि'ति । धूमसिहो य मम विरहे समयणो उरगाइइ सुकुमालियं 25 सा वि कहेइ तस्स विकारा-SSकार-भासियाणि, अहं न सहहामि, अत्थि पुणो मे सका ।

कयाइ च कयपडिक्कमस्स मे केसे सठवेइ पिया धूमसिहो य, अहं पुण सयं आवं-सकं घरेमि । पिट्ठो य ठितो धूमसिहो अंजलिं करेइ से पत्थणापुवं । सो मया आयं-सयच्छायाए दिट्ठो । ततो मया रुसिएण भणिओ—अण्णसंसरिसो ते मित्तभावो, अवक्कम, मा ते विवाडे हं ति । सो पडिभिण्णो सकिओ निग्गओ, न मे दंसणमुवेइ । सह पियाए 30

१ जाहि जाहि ही ३ । थाहि थाहि शा० मे० ॥ २ त्थ राया विज्जाहरलोयं शा० ॥ ३ मामि य सह ही ३ ॥ ४ अज! पुरिं ही ३ ॥

उदुसुहाणि य अणुभवमाणस्त अप्पमत्तस्त वच्चए कालो । अज्ज म्हि सदारो इहमागतो,
 ओवइओ वद्धूण आलोयरमणीयं इमीए नदीए पयोधरभूमिष पुल्लिणरंढं । ओवतियस्त
 अपज्जत्तीरमं रईय त्ति परिचत्तं । ततो गोमुहपरिकहियं सद्यं परिकहियं—पय-कुविय-
 पसादित-रमणीयाणि जाव लयाघराओ निग्गतो. समासांदिओ मि विज्जाविरहिओ सत्तुणा
 5 धूमसिहेण वद्धो. नीया य सुकुमालिया विकोसमाणी. तुव्भेहिं अम्हे सयाए बुद्धीए ओ-
 सहिवलेण जीवाविया. तं तुम्हे त्य मे चारुसामी परमबंधू. आणवेह किं पियं उप्पाएमिं?
 लहुं च मे विसज्जेह. सा (मा) तवस्सिणी सुकुमालिया मम जीवियनिरासा मायामयं
 तेण उवणीयं ममं कलेवरभूयं पस्समाणी पाणे परिचएज्ज, तं परिच्चाएमि णं, तस्स य
 धूमसिहस्स पडियरेज्ज त्ति । ततो मया भणिओ—‘वच्च, समेहि भारियाए सह, सुहय-
 10 सोदहेणु कज्जेसु सुमरिज्जासु’ त्ति विसज्जिओ ममं पणमिऊण उप्पइओ ॥

अम्हे वि उट्ठिया उज्जाणविभूतिं पिच्छमाणा निग्गया घणाओ, उवगया अंगमंदिरं,
 पविट्ठा जिणाययणं, चेडेहिं उवणीयाणि पुप्फाणि, कयमच्चणं पडिमाणं, शुतीहिं वंदणं
 कयं, निग्गया सो जिणभवणाओ, पत्थिया सो नयरं. ततो हरिसीहो उवइ—चारुसामि-
 णा अमियगतिं भोयंतेण धम्मो पत्तो जीवियदाणेण । गोमुहो भणइ—सच्चं धम्मो पत्तो,
 15 अधम्मो वि पुणेत्थ दीसए—अमियगती गतो धूमसिहं साणुबंधं विणासिज्जति । तमं-
 तगो भणइ—अत्थो ह्ण पत्तो चारुसामिणा मित्तमूलो । गोमुहो भणइ—सच्चं एयं,
 अणत्थो य दीसति धूमसिहपक्खाओ । हरिसीहो भणति—तो किं सु पत्तं ? । गोमुहो
 भणति—कामो त्ति । तेणं भणियं—कहं ? । भणइ—कामो नाम इच्छा, अमियगतिजीवि-
 यमिच्छियं चारुसामिणा, तं णूणं पत्तं जीवावितेण । एरिसीए कहाए पत्ता सो भवणं,
 20 अवगयपरिस्समा ण्हाया कयवलिकम्मा, भुत्तभोयणाणं गतो दिवसो, वच्चइ य उऊ सुहेणं ।

अण्णया कयाइ अम्मा गया भाउयस्स सव्वट्ठस्स गिहं, तस्स-य दुहिया मित्तवती
 नाम रुववती, भोयणकाले य अम्मा रुव्वंती य सगिहं पत्थिया ‘वहुं मे कायच्चं’ति भणंती ।
 माउलेण भणिया—कीस एवं निसिणेहा सिं ? , जइ वि भाउज्जायाए सह न ते समाहा
 ममं पसायं करेहि त्ति । सा भणइ—जइ मे दारियं देसि तो संठिया पीई, इहरहा
 25 वोच्छिण्णा इहं पीई सपयं । तेण पणएण भणिआ—को अण्णो पभवति तुमं मोत्तूण दारि-
 याए ? जओ एवं भणसि. जइ पुण मम पसण्णा सि तो दिण्णा मय त्ति । एवं भणिए
 परिट्ठ्ठा भुत्तभोयणा सभवणमागता । संदिट्ठा य णाए घरमयहरया ठियपडियानिमित्तं ।
 ताओ पुण तं समयं रायकुले अच्छति । ततो पियपुच्छयजणस्स दिज्जेए गंधपुप्फं ।
 तातो गिहागओ वट्ठाविओ जणेण दारियासंपयाणेण य पसंसावयणेहिं । पुच्छियाए य
 30 अम्मयाए से कहियं—मित्तवती सव्वट्ठेण दत्त त्ति । तातेण भणियं—दुहु ते कयं दारियं
 पडिच्छंतीए, चारुसामिणा अहुणा गहियाओ कलाओ, विसयपसत्तस्स य से सिट्ठिलाओ

होज्जा । अम्माए भणियं—कहं कण्णं लद्धं अवमण्णेसि ? त्ति । तं च मे कहियं चेडीहिं । ततो सोहणे दिवसे संवच्छराणुमए य मुहुत्ते पाणिं गाहिओ मि विहिणा तातेण । मित्तवतीय कयाणि कोऊयाणि कुलसरिसाणि । रमामि हं गंधवे नट्टे आलेक्खे य ।

कयाइं च मित्तवती सगिहं गया, तत्थ माउल्लाणीए य नियगाणि भूसणाणि दाऊण मज्जिय-पसाहिया-विमिया विसज्जिया, अम्ह संतगाणि आभरणाणि वत्थेव ठवियाणि, 5 गिहागयस्स माउल्लगस्स दंसियाणि विकाले—इमाणि मित्तवतीए ससुरकुलसंतगाणि भूसणाणि, मया से अत्तयाणि दत्ताणि त्ति । तेण भणिया—कीस न पेसियाणि वीवाहिणीते ? भणिदीं 'परियट्टएण दिण्णाणि आभरणाणि' त्ति । तीए भणियं—पच्चूसे सयमेव पच्चप्पिणित्सं ति । तस्स य वयणेण माउल्लाणीया पभायसमए अम्ह घरमागया । अहं उवज्जायसमीवं गतो । पडियुद्धा य मित्तवती उवगया माउयाए समीवं । पच्चप्पियभूसणाए य माउल्लाणीए 10 दिट्ठा अपरिमल्लियविलेवणा, ततो णए पुच्छिया—पुत्ति ! चारुसामी किमिह अज्जनं युच्छो ? अथवा कुविओ ते ? कीस एगागिणीं युच्छो ? । ततो तुण्हिक्का चिरमच्छिऊणं भणइ—पिसायस्स दाऊणं वाहसि मं । तं च अम्माए सोऊणं सरोसं भणियं—इहा ! धावत्तरिकलापंडिओ वि चारुसामी तव पिसाओ ? । सा भणइ—पिउच्छो ! मां कुप्पह, जो विरत्ते वि एगागी नचइ, गायइ, साहुकारे कस्स वि देइ, हसइ य, सो किह साभा- 15 रिओ ? । अहं छिण्णि कजे विं पस्समाणी पिसेएण कह विन घेप्पामि त्ति । तं च वयणं सोऊण अम्मका से रुदंती अम्मं भणइ—तुम्हेहिं जाणंतीहिं मम वेरनिज्जायणं कयं, जं पुवं न कहिओ दारगस्स दोसो । अम्माए य भणिया—होउ, सह धूयाए अवत्तवाणि वदसि, न ते (ग्रंथापं—३९००) सोहणं भवति. जह चिरं सोचिहिसि तह करेमि. वच्च, मा मे दंसणपद्दे ठाह त्ति । ततो सा विमणा सभवणं गया । तीसे य मएण माउलो सच्चवट्ठो 20 आगतूण अम्मं किर भणति—कीस दारगस्स चारुसामिणो ताणे किरिया ण कीरति ? कीस उवेक्खह ? त्ति । ततो अम्माए फणसिओ—धूयं भज्जं च रक्खतसु त्ति जहा पिसाएण ण घेप्पंति. घरिणीए सोऊण ममं पलीवेसि. वच्च, अवेहिं, मा छलिओ सि नामं ति । सो गतो । एयं पि मे सेज्जापालीए कहियं सपरिहासं ।

ततो अम्माए कुवियाए मम वयंसा गोमुहादी सदावेऊण भणिया—कुणह मे पिचं, 25 चारुसामी गणियाधरे पवेसह त्ति । गोमुहेण भणियं—अम्मो ! ताओ णेण रूसि-हिति, वसणपडिओ य दुम्मोयओ य होहिति, अलं गणियाधरपवेसेणं त्ति । ततो भणति—जइ सेट्ठी रूसिहिति मज्झं रूसिहिति. तुम्हे अपडिक्कला मम वयणं करेह. किंच यो वसणदोसकहाए ? . "वसणी अत्थं विणासेज्ज" त्ति सो भणणे मम चिरचित्तिओ मणो-रहो 'पुत्तो मे अत्थपरिभोत्ता कहं होज्ज ?' त्ति. सो जातो. जति वित्तं त्रिणासेइ वेसवसं 30

१ णिपेत्ति प° शा० ॥ २ उल्लासमी° शा० ॥ ३ अथवा उ० भे० ॥ ४ विसप्पमा° शा० ॥

पत्तो ततो पुण्णो मे मणोरहो । ततो तेहिं पडिवण्णं । मम य कहिओ एस संलावो चे-
डीए—अज्जउत्त ! इदाणिं किर तुव्भे गणियाघरे वसिहिह ततो अम्हं दुल्लहदंसणा होहिह त्ति ।

- गएसु य कइसु वि दिवसेसु विण्णाविति मं वयंसा—चारुसामि ! वच्चामो उज्जाणं,
तत्थ भुत्तभोयणा कीळुअण एहामो त्ति । मया भणिया—जइ भोजं कीस ममं पढमं
5 न कहियं ? । ते भणति—अण्णवक्खेवेण्णं, तं वा तुह किण्ण होइ जओ विहत्तं करेसि ? ।
ततो हं तेहिं सह पत्थिओ, पत्ता य मो उज्जाणं, 'आयवदोसेण तिसिओ मि' त्ति
भणंतो ठितो मि पायवसंसिए पएसे वीसामकयवुद्धी । ततो हरिसीहो समीवपोक्ख-
रणिमवतिण्णो, मुहुत्तमेत्तं अच्चिळुअण वाहरति मं—एह, अच्छेरयं पेच्छह त्ति । नओ
मि तस्स वयणेण, अबइण्णो पोक्खरिणिं, भणिओ य—साह, किं ते अच्छेरं दिट्ठं ? ति ।
10 ततो तरुणिजुवतिवयणलावण्णचोराणि पडमाणि दंसेइ—पस्सह, पडमेसु कमलरागच्छवी
रसो अदिट्ठपुओ मया, को होज ? त्ति । गोमुहेण गिञ्जाइअण चिरं भणियं—एयं,
पोक्खरमधुं देवोपभोगं इह किह विं संभूयं. गिण्हह णं अविळंबियं पडमिणिपत्त-
पुडेहिं त्ति । तओ गहियं, जाओ य से समवाओ—एयं मणुस्मलोयदुल्लहं, किं
फायधं ? ति । हरिसीहेण भणियं—रण्णो उवट्ठवेसु, ततो काहिति- तुट्ठो विज्जिविसग्गं
15 ति । वराहो भणति—रायाणो दुक्खं दीसंति, दिट्ठा वि लहुं न पसीअंति. अमच्चस्स
देसु, सो णे कज्जकरो भविरस्सति । तमंतगेण भणियं—किमम्ह अमच्चेणं ? , अमच्चा
राइथो कोसवुद्धिसमुज्जया वित्तेण सक्का तोसेवं, न दुल्लहदवेणं ति । मरुभोईतो
भणति—नयरगुत्तियस्स देसु, सो विकालचरियाए कज्जकरो मित्तत्तं उवेहिति त्ति । ततो
गोमुहेण भणिया—अयाणगा तुम्हे. अम्हं राया अमच्चो आरक्खिओ य चारुसामी
20 सबकज्जसाहगो. एयस्स एस दुल्लहदवस्स भायणं, एयस्स चैव पसाएणं अम्हेहिं वट्ठंति ।
ततो णेहिं सबेहिं भणिओ मि—पियसु कुल्लाणेहिं ति । मया भणिया—किन्न जाणह ममं-
मधु-मंस-मज्जाणं अविण्णायरसे कुले पसूयं ? तो मं महुं पजेवं इच्छह त्ति । गोमुहेण
भणिअं—चारुसामि ! जाणामु एयं, किह व अकिच्चे तुम्हे निओएसु ? , न एयं मज्जं, अमयं
ति सुव्वति देवंपाओगं. मा ते अण्णहा वुद्धी भवउ. अपडिक्खंतो मंगलवुद्धीए पियसु,
25 ण ते आथारात्तिकमो । ततो हं सामिपाया ! तेहिं अत्तसमाणं वयणेणं पडिवण्णो पावं ।
पक्खालियपाणि-पाओ य आयंतो य पाईणमुहो पीओ य पडमिणिपत्तपुडएणं 'अमयं' ति
भण्णमाणो । तं च सबगत्तपल्हायणं पीयस्स तुट्ठी जाया । आयंतो य भणिओ वयंसेहिं—
वचह ताव पुरओ वीसमंता, अम्हे पुप्फाणि गेण्हिस्सामो त्ति । ततो पत्थिओ मि ।
अपुव्वयाए य पाणस्स मयसमारंभंते भंभंते इव पायवे पस्सामि, चित्तेमि य—किं मण्णे
30 अमियस्स एरिसो परिणामो ? उदाहु उवायपुधं महुं पाइओ मि ? त्ति । एवं च चित्तेमि
ताव असोयपायवसंसिया दिट्ठा य मया अम्भवया महग्घभूत्तणालकियसरीरा, सुद्धाणि

सोमाणि परिरिहिया, पढमे वए वत्तमाणा । सा मं वाहरइ अगंगुलीहिं, गतो मि से
 पासै, 'रुववती का एस ?' ति चिंतेमि । सा 'सागर्यं' ति भणति । पुच्छिवा मया—
 भदे ! का तुमं ? ति । सा भणइ—इच्चमुत्त ! अहं अच्चरा देवरण्णा तुह समीवं पेसिया
 सेविउं । मया भणिया—ममं देवराया कहं जाणइ ? जओ तुमं पेसेइ ति । सा भणइ—
 सेट्ठी महागुणो तव पिया पयासो, तस्स पीइनिमित्तं पेसियं जाणसु. मा य ते संभेमो 5
 होउ, अम्हे सव्वस्स ण वंसणं देमो, ण वा अकयपसाओ अम्हे मणुरसो पस्सिवं समत्थो
 ति. जइ न पत्तियसि एए तव वयंसा ममं न परसंति, तुमं पि मम पभावेणं ण दच्छंति,
 केवलं वुण्हिक्को होहि ति । तो ते पासगर्यं पि ममं अपस्समाणा पुणो पुणो वाहरमाणा अइ-
 च्छिया, थोवंतरगया पडिनियत्ता 'नत्थि पुरओ', उवुत्तो मण्णे होहिति' ति 'चारुसामि !
 कत्थ सि' ति जंपमाणा । ततो सा भणइ—पेच्छ-मे^{३१} पहावं, इयाणिं तुमं परसंतु 10
 ति । ततो दिट्ठो^{३२} मि णेहिं । भणंति—कत्थ सि अच्छिओ ? अम्हेहिं इओ योलंतेहिं न
 दिट्ठो ति । मया भणिया—इहेव ट्ठिओ मि ति । ततो भणंति—वच्चामो ति । पत्थिओ मि,
 खलइ मे गती मयदोसेण । सा मं भणति—वयंसा ते ममं न परसंति, वीसत्थो होहि ।
 अवलंविओ मि णए दाहिणेण हत्थेण वाहू, सीसं । मया वि य खलंतगतिणा कंठे अव-
 लंविवा । गत्तफरिसेण य 'वासवअच्चरा एसा धुव' ति संजायमयणो कटयियसधंगो तीए 15
 परिगहिओ पत्तो मि सवयंसो कम्मगरपुरिससज्जियं भोयणत्याणं । निसण्णाण य दिण्णं भत्तं
 पत्तेयं सव्वेसिं, सा मया सह निसण्णा आसणे, भुंजामि, निहाए वाहेजामि, मयदोसेण सि-
 मिणायमाणो इव सुणामि तेसिं वयणं—एसो ते अप्पिओ अम्हेहिं । ततो य [३३] चिंतेमि [३३]
 पवहणमारुहिय नीओ सह तीए, पत्तो भवणं, अवयारिओ य तीए पवहणाओ,
 संरिखयाहिं तरुणीहिं परिवितो मि । सा मं भणइ—इच्चमुत्त ! आणीओ सि मे विमाणं, 20
 अणुभवसु मया सह विसए निरुसुओ । ततो ताहिं समेतो गतो इव कणेरुहिं महुर-
 वाइणीहिं ताहिं मि पाणिं गाहिओ । अइणीओ गच्चगिहं गायमाणीहिं । 'अच्चर' ति
 निच्छिओ रइपरायणो पसुत्तो, विबुद्धो मयपरिणामे, पस्सामि य वसंततिलयाभुवणं ।
 सा मया पुच्छिआ—कस्स इमं गिहं ? । सा भणइ—इमं विमाणं मम । मया भणिया—
 माणुसगिहसरिसं, न एयं देवभवणं ति । सा भणइ—'जइ हु एवं तो सुणाहि जो इत्थ 25
 सच्चायो—इच्चमुत्त ! अहं वसंततिलया गणियादारिया कण्णयाभावे वत्तमाणी कलासु.
 पसत्ता गमेमि काळं. न मे घणे लोभो; गुणा मे वल्लहा, तुमं च मे हियण वरिओ, ततो
 अम्माणुमएण गोमुहादीहिं तव वयंसेहिं उज्जाणे उंवायपुवं मम समप्पिओ सि' ति भणंती
 उट्ठिया, कओ य वत्थपरियट्ठो, उवगयां य ममं कतंजली विण्णवेइ—इच्चमुत्त ! अहं वो

१ परिहाणि पढं उ १ मे० ॥ २ समीये ली ३ ॥ ३ संसओ उ० मे० ॥ ४ ओ अजउत्तो मं ली ३
 संसं० ॥ ५ मे इमं यं ली ३ । मे इ यं क र गो ३ शां ॥ ६ ट्ठो मण्णेहिं ली ३ क र गो ३ ॥
 ७ रहिओ मि णी० उ० मे० । रहिकण य णी० क र ॥ ८ हिं वि पां शां विना ॥ ९ रत्तमिं शां ॥

सुस्तूसिया, पडिच्छह मं भारियाधम्मेण, पयाणि वो खोमाणि कण्णामावदंसियाणि, अहं ते जावज्जीविया उवायकारिणि ति । ततो मया संबंघरारोण भणिया—भूहे ! तुमं सि मे सबसस्स अवसस्स वा मे भज्जा । ततो तीए सहिओ सच्छदं विहरामि, परिभोगं च अम्माविसज्जियं जोग्गं दंसेइ मे वसंततिलया, दुक्खिणं पि सहस्सं अट्टहियं, जसवेसु पुण सयसहस्सं अट्ट-
5 सहस्साहियं । एमेव ताए सह रममाणस्स विसयसुहसोहियस्स गयाणि दुवालय वरिसाणि ।

अण्णया पाणं पारुण सह पियाए पसुत्तो, विबुद्धो य सीयमारुयवीइओ न पस्सामि वसंततिलयं । उट्ठिओ मि 'कृत्य मण्णे वत्तामहे' ति चित्तयंतो पस्सामि भूयघरां रच्छामुहकयं । पच्चमियायं च पुव्वदिट्ठं, 'उट्ठिओ हं गणियाए, जाव न कोइ पस्सति ताव सगिहं वचामि' ति । पच्चूसो य वट्टए, पत्थिओ मि, पविसंतो य नियगभवणं

10 निवारिओ दारट्टिण्ण—मा पविस, को तुमं ? । मया भणिओ—सोम ! फस्सेयं भवणं ? ति । सो भणइ—इब्भस्स रामदेवस्स ति । मया भणिओ—न सेट्ठिणो भाणुस्स ? । सो भणइ—तस्स सेट्ठिस्स दुपुत्तो जाओ चारुदत्तो, सो गणियावरं पविट्ठो, तस्स सोएण सेट्ठी परिचत्तगिहो पवइओ. स्त्रीणे य घणे घरणीए घरं धाडत्तं, गया य भाउगस्स गिहं सबट्टस्स ति । सो य आलावो सुओ रामदेवेण अब्भंतरगएण । पुच्छिओ अणेण

15 दारिट्ठो—को एसो ? ति । तेण कहियं—कोइ भाणुसेट्ठिस्स भवणं पुच्छइ, होज्ज से पुत्तो ति । सो भणइ—अलच्छीओ मा मे घरं पविसव ति । ततो हं लज्जिओ दुयमइकंतो सोगभरसमुच्छओ गतो भवणं सबट्टस्स ति । पविट्ठो य, दिट्ठा य मे अम्मा दरिद्वेसा दीण-विमणवयणा । ततो से चलणेसु अहं पडिओ, तीए पुच्छिओ—को तुमं ? ति ।

मया भणियं—अहं चारुदत्तो ति । ततो तीए अवलंबिओ, परुण्णो मो । रुदितसइएण

20 उवगतो सबट्टो, सो वि य परुण्णो । ततो संठविवा मो परियणेणं । दिट्ठो मि मित्तव- तीए तक्खणमल्लिवसणाए, भट्टचित्तमिती इव गयसिरीया पायपडिया मे रुयइ । सा वि मया भणिया—अलं रुदितेण, सचेट्टिण्ण सि किलिट्ठा । भणिया च संठिया । वीहीओ निपफावे आणेऊण सज्जियं भोयणं । भुत्तभोयणेण य पुच्छिया मया अम्मा—अम्मो ! किं सेसं घणस्स ? ति । सा भणइ—पुत्त ! अहं न पाणं निहाणपउत्तं वा वट्ठिपउत्तं वा परि-

25 जणपवित्थरपउत्तं वा. सेट्ठिम्मि गए पवइउं विण्हं दासी-दासगयं, तुज्ज परिभोगे सोलस हिरण्णकोडीओ भुत्ताओ, अम्हे जहा तहा वट्टामो ति । ततो मया भणिया—अम्मो ! इहं 'अपत्तं' ति दाइज्जमाणो जणेण न सत्तो परिवसिउं. वचामि दूरं, अज्जेऊण विभवं आगमिस्सं, तुज्जं पादप्पसादेण अवस्सं उवजेहं ति । सा भणइ—पुत्त ! तुमं अखे-दण्णो ववहरिउं, विदेसे कहं वसिहिस्सि ? । अम्हे दुवे जणीओ तुमं अणिगगयं वट्टावे-

30 हामि-त्ति । मया भणियं—अम्मो ! मा एवं (भंथाभं—४०००) संलवह, अहं भाणुसे-ट्टिस्स पुत्तो एवं वट्टीहामि ? ति. मा तुम्हं एयं मणसी होव, विसजेह मं । ततो भणइ—पुत्त ! एवं होव, संपहारेमि ताव सबट्टेण समं ति ।

कयनिच्छओ यं सह माडलेण निग्गओ नयराओ पायचारेणं वहुं चित्तयंतो वेसयाम-
 दोससंघद्धं । पत्ता मो उसीरावत्तंगंतिमासणं गामं । तस्स घट्टि ठविओ मि माडलेण ।
 अतिगतो य सो गामं, कस्सय काळस्स निग्गतो पुरिसेण अत्तंभंगणा-SSच्छादणा-लंकार-
 यत्थहृदयेणाणुगाम्ममाणो । ततो ण्हायो मि नदीये, फयपणामो लोमुत्तमानं जिणानं ।
 षड्गया मो गामं, पस्सामि य कम्मंतवावारे गामे पवट्टिए य देम-काळनिघेसे विपणीए १ १५५,
 उवयणेण नयरमिद्य सो गामो लक्खित्तजति । पविट्ठा य मो एणं विमत्तरच्छंत्तरं गेहं । विस-
 सावकासे कयपायसोया भोयणत्थाणे गामवाससुलभं भोयणं गोरसवहुलं मुत्ता मो । रतिं
 च धितापरो तत्थ जुत्थो, रयं गया य संधरी । भणिओ मि माडलेण—चारुसामि । इमो
 दिसासंघाहो गामो ककुहभूओ जणवयस्स । विसिट्ठो य ववहारो इहं ववहरिज्जउ. इहं च
 ते तावस्स कम्मंतसम्भद्धा अत्थि कुडुम्भिणो, जेहिंतो सका हिरणं घेतुं ति । मया पट्टि- 10
 यत्तं—एवं होउ ति । ततो अंगुलेयगकीएण मंडेण तत्थ ववहरंतो पट्टमओ मि जाओ Capita
 जणस्स गामवासिणो । उवहुभति मंडं माडलो सवविदेससंठियं मुत्तं रूओ य । अण्णया
 य विगाढे पैओसे मूसणेण वत्ती हरंतेण रूओ पलीविओ । कहंचि निग्गओ मि आव-
 णाओ । बहूवज्जा य आवणा परिचाइयं जणेण जं सावसेसं । पभाए समासासिओ मि गामे-
 यगेहिं । पुणो ववहरंतेण संपिडियं मुत्तं रूओ य, भरियाणि सगढाणि, गया मो सत्थेण 15
 समं उक्कलविसयं, तत्थ गहिओ कप्पासो, भरियाणि सगढाणि, पत्थिया मो तामलिंसिं,
 कमेण पविट्ठा मो अट्ठिं, संठिओ य सत्थो गहणासण्णपएसे, अइवाहियवलेण वीसत्थो watch
 जणो । सूत्थमणे य ओवइया तकरा, उद्धंताणि अणेहिं सिंगाणि, आहया पढहा, मुट्ठं
 भरिया अइवाहिएहिं, विहग्गा य सह सत्थिएहिं, पुणो य विकाले पलीवियाणि सगढाणि,
 विलुंपंति मंडाणि घोरा । तस्मि य संभमे अहं गहणमतिगओ सवट्ठं न पस्सामि । वंसलयाए 20
 अंधकारस्स धूमेण पच्छाइयासु य दिसासु वग्गुंजियसदपरिभूओ य अवकंतो ततो पदे-
 साओ । ववग्गिणा परिवहुमाणेण य भयदुयकप्पडियसहायो य किच्छेण अइच्छिओ अड-
 थिं । न जाणं पुण 'कहिं गतो सवट्ठो?' ति । चित्तियं च मया—न सका अपरिघणं गिट्ठं
 दहं, उच्छाहे सिरी ब्रसति, दरिदो य मयसंमो, सयणपरिभूओ य धी जीवियं जीवइ, सेधं
 चिट्ठिउं ति । जणवयाओ जणवयं संकम्मंतो कमेण पत्तो पियंगुपट्टणं । ण्हाओ य अतीओ 25
 वीहिं पस्समाणो आभट्ठो वणिणं मज्झिमे वए वट्टमाणेणं सोमदंसणेणं—भो इत्थमुत्त ! चारु-
 दत्तो भवसि तुमं ? ति । मया भणिओ—आमं, होमि ति । ततो परितुट्टेण भणिओ—आरु- Come
 हसु आवणं ति । आरुडो मि आवणं, अवत्तासिओ णेण अंसूणि मुयमाणेण । निसण्णो
 आवणे । भणइ य ममं वणिओ—अहं चारुसामि ! सुरिंदत्तो नाम नावासंजत्तओ तुम्हं

१ भरिया । २ शं० विना ॥ २ पदेसे शं० विना ॥ ३ रूवो प० शं० विना ॥ ४ उक्कल० शं०
 विना ॥ ५ समए अ० शं० ॥ ६ परिमीओ शं० ॥ ७ उहा प० शं० ॥ ८ सेउं वि० शं० विना ॥
 ९ इदत्तसामि ! इदत्तो उ २ मे० विना ॥
 व० हिं १९

- अंतवासी. सुयं च मया 'सेट्टी किल पवइओ, तुमं गणियाघरे वट्टसि' त्ति, तं कहेहि इह-
 मागमणकारणं ति । ततो से मया कहिओ सबो पंधो । ततो तेण अम्हि भणिओ—मा
 वच विसायं, इमो विहयो तव, अहं च ते विवेयो त्ति । नीओ य अणेण गिहं, ण्हाय-
 जिमिण्ण य मया भणिओ—ता देहि मे सतसहस्सं पक्खेवं, सेसं तुम्हं ति । तेण दिण्णं
 5 तुट्ठेण । ततो नियगघरे इव वसतेणं सज्जियं जाणवत्तं, भरियं भंडस्स, गहिया किंकरा सह
 संजत्तएहिं, पेसिया य खेमवट्टमाणी सवट्टस्स, गहियो य रायसासणेण पट्टओ, अणुकु-
 लेसु वात-सउणेसु आरूढो मि जाणवत्तं, उक्खित्तो धूवो, चीणथाणस्स मुकं जाणवत्तं,
 जलपट्टेण जलमओ विच पइभाइ लोगो, पत्ता मु चीणत्थाणं । तत्थं वणिजेऊण गओ
 मि सुवण्णभूमिं । पुव्वादिणाणि पट्टणाणि हिंदिऊण कमलपुरं जवणदीवं सिंहले य
 10 वलंजेतूण, पच्छिमे ये वव्वर-जवणे य अज्जियाओ अट्ट कोडीओ । भंडलगाओ ताओ
 जलपहगयाओ दुगुणाओ हवंति, ततो जाणवत्तेण सोरट्टकूलेण वचमाणो आलोइयकू-
 लस्स य मे च्पाइयमारुयाहओ विणट्टो सो पोतो, मया चिरेण पत्तं आसादियं, अवलं-
 वमाणो वीइपरंपरेण विच्छुब्भमाणो सत्तरत्तस्स उंचरावइवेलाए विच्छूवो म्हि समु-
 हाओ उत्तिण्णो, खारसलिलपंडरसरीरो, संठिओ कुडंगस्स हेट्टा, निसण्णो वीसमामि ।
- 15 उवगतो य तिवंडी, तेण उवणीओ गामं अवलंबतेण, नियगावसहे य दिण्णो अब्भंगो,
 पुच्छियं इमं—कहं इब्भपुत्त! इमं आवतिं पत्तो सि? । मया निग्गमो विणिवाओ य
 संखेवेण कहिओ । ततो रुट्टो भणइ—हुं, मे णीहि आवसहाओ अलच्छीउ त्ति ।
 निगतो य तम्मि वि षणे, थोवंतरं च गतो नियत्तिओ त्ति—पुत्त! मया विणयणत्थं निब्भ-
 च्छिओ. अजाणओ सि जो मच्चुत्थाणे छुमसि अप्पाणं. जइ घणत्थिओ सि अम्ह विहे-
 20 ओ होइ. उवासतो ते अकिलेसेण होहिति वित्तं ति । तओ ण्हविओ मि तस्स किंकरेण
 मणुस्सेण, पीओ जवागुं, एवं मे गया कइवइदिवसा । संधुक्कियमगिं फाऊण ममं भणइ
 परिवायगो—पेच्छ । तओ णेण फाललोहं मक्खियं रसेण, छूढं अंगारेसु, धतं भच्छएण
 य जायं पहाणं सुवण्णं । ततो भणइ—पुत्त! दिट्ठं ते? । मया भणियं—दिट्ठं अच्चमुयं ।
 ततो भणति—अहं जइ अहिरण्णो सुवणिणओ य महंतो. तुमं पुण मे दट्टूण पुत्तसिणेहो
 25 जातो. तुमं च अत्थनिमित्ते किलिस्ससि, तं गच्छामि तव निमित्तं. रसं आणेसु सयस-
 हस्सवेहिं. ततो तुमं कयकज्जो सगिहं गमिस्ससि त्ति. एस पुव्वगहियो रसो आसी ईसि
 त्ति । ततो हं परितुट्टो लुट्टो—तात! एवं कीरठ त्ति । तेण य सज्जिया उवक्खरा पाहेयं
 च । ततो फालरत्ति निग्गया गामाओ पत्ता अडविं साथयवहुलं, रत्ति गच्छामो, दिवा
 पच्छण्णा अच्छामो पुलिदाणं भएणं । कमेण य पव्वयकंदरं विणिग्गया पत्ता मो एकं तण-
 30 पच्छण्णं कूवपेसं । तत्थ चिट्ठितो परिवायगो, अहं पि णेण भणिओ—वीसमह त्ति ।

ततो सो चम्मकुप्पासयं परिहिङ्ग पविसिवमारदो । मया भणियो—किं इमं ताय ?
 त्ति । सो भणइ—पुत्त ! कूयो तणच्छण्णो अहोमुहमद्दगसंठिओ । एपस्स मज्जे वदरकुंडं,
 तत्थ सो रसो निस्संदति । अहं उयरामि, तुमं ममं लंवेही आसंदगोपलगं, पच्छा तुंभं
 अहं भरेमि रसस्स त्ति । मया भणियं—अहं उयरामि, मा तुब्भे । तेण भणियो—मा
 पुत्त ! धीहेज्जासि त्ति । मया भणियो—न धीहेमि । पविट्ठो मि चम्मकुप्पासयं । तेण य 5
 जोगवत्ति पळीवेउ उलंविओ मि, पत्तो मि तलं कूवस्स, दिहं रसकुंडं, लंविओ तेण
 तुंभो, मया कडुच्छण्ण भरियो, छुट्ठो आसंदए, उक्खित्तो परिघायणेण चालिए रज्जुम्मि । अहं
 पडिच्छामि—पुणो आसंदयं ओलंविहित्ति मम निमित्तं ति । अहं वाहरामि—तात्त ! अवलंवेहि
 रज्जुं ति । दूरमोगाढो कूयो, गओ य परिघायगो ममं महापसुं पक्खिरविङ्ग कूवस्स ।

मया वि तओ चितियं—मओ मि अहं लुट्ठो, जो न मँओ सागराँओ । विज्जायाओ 10
 जोगवत्तीओ दीवियाओ । ततो विभाए ण दीसति रवी, मज्झण्हे य पगासिओ कूयो ।
 पत्तामि य हेट्ठा अईव वित्थयं संकुचितमुहपएसं । चिरस्स य निग्गायंतेण दिट्ठो नाइदूरे
 कुंडस्स पुरिसो किंचिसेसप्पाणो । सो मया पुच्छिओ—किंहि सि इहागतो सि ? त्ति । तेण
 महया दुक्खेण भणियो—अज्ज ! परिघायणेण । मया भणियं—अहमवि तेणेय । तओ
 पुच्छिओ मया—वयंस ! होज्ज कोइ उवायो निग्गंतुं ? ति । सो भणइ—इहं रविरस्सिप-15
 गासिए कूवे महती गोहा आगच्छति ऐतंसि विवरए उदयं पाउं, तेणेव चिय भगणेण
 णीइ । अहं भीरु असाइसिओ य खीणपायपाणयाए न निग्गतो । जइ साइसं भयसि
 तीए पुच्छे लग्गसु, तो होज्ज निग्गमो त्ति । ततो अहं उदयसमीये पडिच्छामहे गोहं, आ-
 गया य महतीं विकिड्ढवट्ठा गोधा सुरंगादारेण, पीयं जलं, निग्गच्छंती य मया पुच्छे अव-
 लंविथा । ततो सुरंगाविलेण कंडकगतीए सा ममं कट्ठंती दूरं गंतूण निग्गया । चम्मकु-20
 प्पासरुणेण मि निच्छोडिओ । ततो सुफगोहापुच्छो विमग्गामि कूयं, न पत्तामि, रत्ति
 आणीओ न याणामि पएसं ति । ततो हं विमग्गमाणो लोभाभिभूओ वणमहिसेण
 लंविओ, सो मं पैधावेइ, तस्स पलायमाणो आरूढो महंतं सिलासंचयं अगम्मं महिसस्स ।
 सो कुट्ठो, अमरिसेण महंतेण आहया णेण सिला, तस्स पहारामिपाएण निग्गतो महंतो
 अयगरो, तेण गहिओ महिसो पच्छिमभाए, ठितो निर्दुरो । अहमवि भीओ महिसस्स 25
 सिरे पायं दाऊंण लीणो एगते ।

तओ पलाओ वणे कंटकेसु पुरीमि तण्हा-बुहाभिभूओ, दट्ठूण धउप्पहं संठिओ, 'अवस्सं
 एत्थ मग्गेण कोइ एहि' त्ति । दिट्ठो य मया रुद्धत्तो, सो मं पाएसु पडिङ्ग पट्ठण्णो
 भणइ—तुब्भं अहं अंतेवासी, कओ सि इहागतो चारुसामि ! त्ति । ततो से मया सवो

१ ति । सो गतो, अहं दां० विना ॥ २ सुओ शा० ॥ ३ ए । वि० दां० ॥ ४ दिहमिहा० दां० ॥
 ५ एत्तामि दां० ॥ ६ एती कविद्वयणा गो० दां० विना ॥ ७ परिघाटेइ दां० विना ॥ ८ क ३ विनाज्यय-
 सिपफरो दां० ॥ ९ ण दीणो दां० विना ॥

- बुत्ततो कहिओ अइक्षंतो । ततो दिण्णं करगोदगं तेण, पाहेयं च णेण । सत्थं च ममं भणइ—अहं भे इदाणि पडियारैगो, कीरउ वाणिज्जं, वच्चामु रायपुरं ति । ततो गया रायपुरं रुइदत्तमित्तपरे वीसमामु । गहियं भंडं रुइदत्तेण—पडिसिराओ, भंडणगं, अलत्तगा, रत्तेहगाणि पोत्ताणि, कंकणाणि त्ति । भणइ य ममं—चारुसामि ! मा विसायं 5 वचह. तुच्चं भागधिज्जेहिं अप्पेण पक्खेवेण सरीरचिट्ठागुणेण दहुं दध उवज्जेयधं. एस जणो दब्बोवज्जणाए सत्थो गच्छति, उट्ठेह, अम्हे वि तेण समं वच्चामो त्ति । ततो मिलिया मो, पाविया य सत्थं, कमेण उत्तिण्णा मो सिधुसागरसंगमं नदिं, वच्चामो उत्तरपुवं दिसं भयमाणा, अतिच्छिया हूण-खस-चीणभूमीओ, पत्ता मो वे अह्णपायं संकुपहं, ठिया सत्थिया, कओ पागो, वणफलाणि य भक्खियाणि, भुत्तभोयणेहि य कोट्टियं (अन्यामम्-४१००) तुंधर-
- 10 चुण्णं सत्थिगेहिं । भणिया पुरंगमेण—चुण्ण परिगेण्हह, परिकरेण वंधह चुण्णस्स उबोलीओ, भरेह भंडं पोट्टलए, कक्खपएसे वंधह. ततो एत छिण्णटं कं कडयं विजयाणदिहह अत्थग्गमेगदेसे सक्कुयालंबणं संकुपहं कमिस्सामो. जाहे इत्था पसिजंति ताहे तुंबरं परामुसिज्जइ, ततो फरुसयाए हत्थाणं अवलंबणं होइ, अण्णहा उवलसंकुओ नीसरिय निरालंबणस्स छिण्णदहे पडणमपारे भविज्ज त्ति । ततो तस्स वयणेण तुंवरुचुण्णाइगहणपुवं सधं कयं,
- 15 उत्तिण्णा मो सधे संकुपहं, पत्ता मो जणवयं, ततो पत्ता मो उसुवेगनदिं, तत्थ ठिया, पक्काणि वणफलाणि आहारियाणि । ततो पुरगमेण भणियं—एसा नदी वेयड्डुपवयपवहा उसुवेगा अत्थग्घा. जो उत्तरेज्ज सो उसुवेगगामिणा जलेण हीरिज्ज, न तीरए तीरिच्छं पविसिउं ति. एस पुण पहो गम्मइ वेत्तलयागुणेण. जया उत्तरो धाऊ वायइ ततो पवयंतरविण्णगयस्स मारुयस्स एगसमूहयाए महता गोपुच्छसठिया समावओ मिउ-धिरा
- 20 वेत्ता दाहिणेण णामिज्जंति. नामेज्जमाणा 'उसुवेगनदीए दक्खिणकूलं संपावेत्ति' त्ति अवलंबिज्जंति. अवलंबिणमु वेलुयपेण्वाउदरा हुच्चंति. ततो जओ दाहिणो वाऊ अणुयत्तो भवइ ततो सो उत्तरं सल्लभइ. सल्लुच्चमाणेसु वेलुपवसरणेसु पुरिसो उत्तरे कूले हुच्चभइ त्ति गेण्हइ वेलुपव्वे. मारुयं पडिवालेह त्ति । तस्स मएण गहिया वेलुपव्वाउदरिया, बद्धं भंडं परिकरा य । मारुयं पडिवालेंता जहोपदेसं दक्खिणवाउविच्छूटवेत्तवंसोवतरणेण ठिया मो उत्तर-
- 25 कूले । वेत्तलयागुविलं च पव्वयकडगं सोहयंता भग्गं अइच्छिया, गया टंकणदेसं । पत्ता
- 30 मो गिरिनदीतीर, सीसंतम्मि संठिओ सत्थो । भुत्तभोयणेहिं पुरंगमवयणेण नदीतीरे पिहप्पिहं विरइयाणि भंडाणि, एगो य कट्टरासी पलीविओ, अवहंता य मो एगंतं, अग्गि सधूमं दहूणं टंकणा आगया, पडिवण्णं भंडं, तेहि पिं कंओ धूमो, ते गया पुरंगमवयणेणं नियगट्टाणं, निवद्धा छगला फलाणि च गहियाणि सत्थिएहिं । तओ पत्थिओ सत्थो

१ कट्टइगतेण शा० ॥ २ अम्हे इदाणि पडियारगा शा० ॥ ३ एगियो टी ३ ॥ ४ एरसमं शा० विना ॥ ५ एरचुं छी ३ शा० । एवममेऽपि ॥ ६ उबेलीं छी ३ गो ३ । उबेलीं क ३ ॥ ७ एग्यां शा० विना । एवममेऽपि ॥ ८ णेण पुं शा० विना ॥ ९ पिहो वं शा० विना ॥ १० एगानिधिटा छं शा० ॥

सीमानदीतीरेण, पत्ता मो अयपहं, वीसंता कयाहारा पुरंगमवयणेण अच्छीणि धंविऊण
छगलमारुढा वजाकोडीसंठियं पव्वयं उभओपासच्छिण्णरुद्धयं अइकंता । सीयमारयाऽऽहय-
सरीरा संठिया छगलगा, मुक्काणि अच्छीणि, वीसंता समे भूमिमाए, कयाहारा य ण्णिया
पुरंगमेण—मारुह छगले, चम्मत्तभत्थे सरुहारे उवेह, अयमंसं पइत्ता भक्खेह, पद्धकट्टिच्छु-
रिया भत्थंगमु पविसह. तओ रयणदीवाओ मारुंडा नाम सउणा महासरीरा इहाऽऽग-5
च्छति चरिउं. ते इहं वग्घ-ऽच्छभल्लहयाणं सत्ताणं मंसाइं त्थयंति, महंतमंसपेसी निलयं
नयंति. ते ओ सरुहारे भत्थंगपविट्ठे 'मंसपेसि' ति करिय उक्खिययि णइरंसंति रयण-
हीयं. निक्खित्तमेत्तेहि य भत्थया फालेयच्चा छुरियाहिं. तओ रयणसंगहो वायव्वो. एस
रयणदीवगमणस्स उवातो ति. रयणसंगहं च काउण वेयहूपायसमीवे सुवण्णभूमि-
मागम्मसि. ततो जाणवत्तेण पुव्वदेसे आगम्मइ ति । ततो सत्थिया तस्स वयणेण छगले 10
मारुंडं पवत्ता । मया भणिओ रुद्धदत्तो—नाऽहं एरिसं वाणिज्जं जाणामि. जइ जाणंतो न
एंतो. तं ममं छगलं मा विवाडेह. एएण अहं कंताराओ नित्थारिओ, तो एयस्म उवयारो
जुत्तो । रुद्धदत्तो भणति—किं तुम्हे एगागी करिस्सह ? । मया भणिओ—विहीए देहपरि-
थायं करिस्सं । ततो सो ममं मरणमीरु सत्थियंसहिओ तं छगलं मारुडकामो । अहमेगागी न
समत्थो निवारुंडं । सो पुण छगले ममं निवारणुज्जयं दीहाए दिट्ठीए निज्झाएइ एगग्गचित्तो । 15
ततो मया भणिओ—हे छगल ! असत्तो हं तुहं रम्मिउं. सुण पुण—जइ ते वेयणा,
अत्थि तुमे पुघकओ नूणं मरणभीरुणं सत्ताणं पढो. ततो सयंकडकम्माणुभरणं, ण ते
पओसो निमित्तभूए कायव्वो. भयवंतो अरहंता वीयरग-त्रोस-भोहा अहिस्ता सयं अदि-
ण्णदाणविरती वंभचरियं निम्ममत्तं च संसारयोच्छेदं भासंति. तं सयं सात्रज्जं जोगं वो-
सिर सरीरमाहारं च, 'नमो अरहंताणं' ति य वयणं चित्ते निवेशेहिं, ततो ते सोमाती 20
भविस्सति । एवं च भणंतस्स थ मे छगलो अंसुपुण्णमुहो पणओ ठिओ । मया वि से
उच्चारियाणि वयाणे, पक्कसायं भत्तं, अरहंतनमोकारो य सिद्ध-साहुसहिओ उदीरिओ ।
ततो सो संविग्गो चित्तलिहिओ विव निप्पकंपो विवाडिओ तेहिं । कया भत्या, रुद्ध-
दत्तेणं पायवैडिण पवेसिओ भत्थं, सत्थिगा वि पविट्ठा णियगे । ततो कीय वि वेडाए
उवत्तिया सउणा, ते सइणे तत्थिया, तेहिं आमिसलोलोहिं उक्खित्ता भत्थगा, अहं पुण 25
दोहिं मारुंडेहिं गहिओ । कहं पुण जाणामि ?, आगासे हहाविज्जमाणो कंदुगो विव
उवायो पाएहिं निज्जामि, दूरं च णीओ । भंडमागाणं तिया मरिससंपलगाणं पडिओ व-
णाओ महदेहे । पडंतेण य मए भिण्णो भत्थओ छुरियाए, पवंतो उत्तिण्णो जळाओ । ततो
गगणं निज्जामि, पस्सामि य सत्थिए गच्छमाणे विहंगभत्थजाणेहिं । मदीयं च भत्थं
सउणा गहाय गया । चित्तियं च मया—अहो ! कयंतो मं वाहति, अहचा पुराडुवरिण 30
मे इमा अवत्था । ततो मे चित्ता जाया—न मे समं पुरिभगारस्म, अहं मरिउं आरुहामि

पवयं, जओ समो भूमिभागो तओ पवजिस्सं । ततो कयववसाओ दुरुहिउमारदो पवयं,
साहामिगो इव हत्थ-पाएहिं लग्गामाणो कहंवि पत्तो सिहरंतलं ।

निज्जायमाणेण य मया दिट्ठं सेयं वत्थं चलंतं मारुएणं । चित्तिं च मया—कस्सेयं
घत्थं होज्ज ? ति । निवण्णयंतस्स य मे उवागया सण्णा—एस साहू एकपादो ऊसवियवाह
5 आयावयंतो चिट्ठइ ति । चित्तिं च मया—सफलो मे पुरिसयारो साहुदंसणेण जातो ति ।
परितुट्ठो पत्तो मि साहुसमीवं, निसीहियं काऊण तिरुणपयाहिणापुवं वंदिऊण संठिओ
मि से अभिमुहो पससंतो हियएण—अहो!!! कयत्यो जोगपट्ठिओ ति । सो मं चिरं
निज्जाइऊण भणति—सावय ! तुमं चारुसामी इवमस्स भाणुणो पुत्तो होज्जासि ? ति ।
मया भणिओ—भयवं ! होमि ति । ततो भयवया भणियं—कहं सि इह आगओ ? ति ।
10 ततो से मया गणियाघरपवेसादी पवयारुहणपजंतं सधं परिफहियं । ततो साहुणा समत्त-
नियमेण आसीणेण भणियं—मम जाणेह ? , अहं अमियगई, जो तुव्भेहिं मोइओ
मरणाओ ति । मया भणियं—भगवं ! किं ते पच्छा कयं ? , कहेह मे । ततो मे कहयति—
अमियगतिणो अवसेसो परिचओ .

अहं तुम्ह सयासाओ उप्पइंओ, आयाहिया य विज्जा, कहियं च मे तीए—घेयदुप-
15 वए कंचणगुहाए ते पिया अरीहिं समं अच्छए । ततो गओ मि कंचणगुहं । दिट्ठा
मया सुकुमालिया निर्ळाइमाणं इव पुफ्फमालिया दुक्खसमुदमवइण्णा । वेयालविज्जाए
ममं सरीरं मयं वंसेऊण भणइ—एसो ते भेत्तां अमियगई, ममं भजसु ति, अहव जलंतं
पावयं पविससु ति । सा भणइ—अणुसरामि भत्तारं अमियगतिं ति । तेहिं महंतो
कओ कट्ठरासी, दिण्णो पावगो, सवं पक्खित्तं, पिया सवं परिसज्जिऊण निसण्णा ।
20 तंसि वेलाय अहं पत्तो, मया य हुंकारियं, पलाया ते, उक्खित्ता पिया चित्तगाओ,
विम्हयं गया 'अहं जीवामि' ति । ततो मया ते^१ निद्धाडिया पविट्ठा महण्णवं । ततो हं
नियत्तो गतो पिउसमीवं, कहियं तायस्स । ततो पिउणा मे धूमसिहो णिकायवुट्ठेहिं अस-
भासो. कारिओ विज्जाहराणं । एवं अहं अच्छामि ।

अण्णया य मे पिउणा विज्जाहरायसुया मणोरमा नाम कण्णा-आणीया । कयपाणि-
25 गहो हं भज्जाहिं सह रमामि । तओ य मह रज्जपुर निसरिऊण हिरण्णकुंभ-सुवण्ण-
कुंभचारणसमणाणं समीवे पव्वइओ णिस्संगो तवरओ विहरति । ममं च सीहजस-
वराहगीवा दुवे पुत्ता जाया, दारिया गंधव्वदत्ता । अहमवि सीहजसस्स रज्जं दाऊण
सुयपिउपरिणेव्वाणो पव्वइओ तेहिं चैव समीवे चारणसमणाणं । अहिगयसुत्तो अहं
कंठयदीने कंकोडयपव्वए आयावयामि, रत्तितेण गुहाए परिवसामि ।

30 पं सुहु जं सि महसुह ! इह मिलिओ मया सह । इयाणि ण ते किंचि परिहादिति ।

१ पव्वय, मारुदो य जइ सम भूमिभाग पव० दा० विना ॥ २ णो इव ह० दा० विना ॥ ३ दीरलं
पद० दा० ॥ ४ ते घाडि० दा० विना ॥

मम सुया इहं दिणे दिणे धंदगा आगच्छंति, तो ते सुता इह सनयरे सुस्सुं करिस्संति, चंपं च विडलेण अत्थेण सह नइस्संति ति ॥

एवं च मे भयवं कहेइ अचिरस्स ति पत्ता य विज्जाहररायणो सीहजसो वराहगीवो य, तेहिं पिया पयक्खिणीकओ वंदिओ थ । साहुणा भणिया—पुत्ता ! तायस्स भे चिरस्स ५
ताव कुणह पणामं, किह वि एस इहाऽऽगतो । ततो ते भणंति—तात ! किं एस चारु-5
सामी भविज्ज ? ति, जं भणह 'सो भे धम्मओ पिय' ति । तओ तेण भणिया—आमं,
एसो थाण-धणपरिक्कमट्ठो मम दंसणमागओ चिरस्स ति । सद्यं तेसिं तेण परिकहियं । तओ
तेहिं अहं पिउसरिसीए पडिवत्तीए वंदिओ, वीसंमंतो य, भणिओ य—इदाणिं अम्हे दुप्प-
डियारस्स दुमोक्खस्स तावजीवियदाणोयकारिस्स सर्त्तीए पैच्चुवंगारं करिस्सामो. अम्हं
मागधिजेहिं तुम्भे इह आणीया; घोलीणो भे इदाणिं फिल्लेतो । एवं च ते सलवंति । 10

देवो य पडिस्सो रुचिराऽऽभरणभूसिओ अरयंवरो तेयवं उवगतो । सो मं हरिसा-
वंतो 'नमो परमरुणो' ति वंदंतो पणओ । पच्छा णेण अमियगई वंदिओ । पुच्छिओ
य विज्जाहरेहिं—देव ! कंमं पुच्छामो—किं साहू पुषं वंदणीया ? उयाहु सावय ? ति । तेण ०२
भणिया—साहजो वंदणीया, पच्छा सावगा. अहं पुण भत्तिराणेण कमचुको. एएसिं मया
पसाएण इमं देवसरीर लद्धं रिद्धी य ति । विज्जाहरेहिं पुच्छिओ—कहं ? ति । तओ भणइ—15
अहं छगलभावे जाइस्सरो छ जन्माणि सुमरमाणो एतेहिं धम्मे निजो जिओ. सुणह—पढं
धाव अहं अहव्वेयपवत्तेहिं मतनिओगेहिं आहूओ जलगे पंचवारा, छट्ठं यणिएहिं मारिओ
ति । तओ पुच्छिओ विज्जाहरेहिं—(मन्थामम्-४२००) देव ! कहं अहव्वेओ समुप्पणो ?
केण वा कओ ? ति । तओ भणति—महाकालो नाम देवो परमाहम्मिओ, तेण सगर-
पवट्ठेण पमुचहो तस्स निरयगमणहेऊ पगासिओ. सो य पिप्पलाएण परपरंएसेण गहिओ, 20
तओ णेण तंनिस्साए अहव्वेओ पणीओ. सुणह य पिप्पलायपम्वं—

पिप्पलायस्स अहव्वेयस्स य उपत्ती

अत्थि वाणारसी नाम नगरी, तत्थ सुलसा नाम परिवाइया बहुसिस्सिणीपरिवारा
यागरण-संसंत्तयकुसला बहुसंमया परिवसइ । जन्नवको य विवंडी वायत्ती वाणा- २१(१२)
रसिमागओ । तओ तेसिं आलावो जाओ । तओ सुलसा नाणमएण भणति जन्नवकं—25
अई सिं मं जिणसिं वाए तओ छम्मासे पाउयाओ बहामि ति । जाओ य पासणियस्स-
मक्खं वाओ । सा जिया सदसत्थे जन्नवकेण । माणं अवकिरिय सुस्सुं पवचा काटं ।
तओ तेसिं भिन्नकहासु पवत्तासु अब्भासजोएण वयकरो जाओ । तओ सिस्सिणीहिं परि-
पचा 'असील' ति । एगा नंदा नाम चिरसंगया भगिणीभावे वट्टमाणी ठिया । सुलसाए

१ कारस्स शां० निना ॥ २ मसीए उ० मे० ॥ ३ अंभुव० ली ३ शां० निना ॥ ४ पगमेण ग०
शां० ॥ ५ तस्स सिस्सा० शां० ॥ ६ पसव शां० ॥ ७ समया क इ शां० निना ॥ ८ इ मम शां० ॥
९ वइक० शां० ॥

गवभो आहूओ । सा 'मा पगासगवभा परिभूया भविस्स' इत्तिं तित्थजत्तावयएसेण निग्गया
 नंदाए संदिसिऊण ठाणं । गंगातीरे सह जन्नवक्केण पिप्पलपायवस्स घणकुडंगपरिक्खि-
 त्तस्स अहे ठिया अच्छत्तिं । नंदा य से उदंतं वहइ । सा जाव पसवणदिवसा इत्तिं ताव
 निविण्णा । जन्नवक्कमुत्सूसाए काले पसूया दारगं, 'तं सि ष्हायं' जन्नवक्कस्स पासे
 5 ठाविऊण गंगातिथ्ये उयरामि' त्ति अवकंता । 'कि मे दारगेणं? ति, अलं च मे जन्नव-
 क्केण' ति चिरावेंतीए दारगो रोवइ । जन्नवक्केण अवलोविया उचिए तित्थे, 'णत्थि, गय'
 ति चिंतापरो 'कंहं पासेमि णं?' ति अच्छत्ति । वायचलिओ पिप्पलो पडिओ मुहे दार-
 गस्स, तेणं सो आसाइओ, संठिओ रुत्तुं । चित्थियं जन्नवक्केण उच्चिउकामेण—इयाणि
 'आहारं काउमारद्धो पिप्पलं अयइ, 'पिप्पलाओ भवउ' ति नामं सिलाए आलिहिऊण
 10 गओ । इओ नंदा सिणेहेण पसवणदिवसे जाणिऊण घयं गहेऊण तं पएसं पत्ता । सो
 दारगस्स पिप्पलो भट्टो मुहाओ चलमाणस्स, पुणो रोवइ, सुओ सहो नंदाए रुणस्स,
 चित्थियं च णाए—पसूया सुलस त्ति । तुट्ठा आगया कुडंगमंडवं, दिट्ठो अणाए दारगो,
 नामं च वाइयं 'पिप्पलाओ' त्ति, न परसइ य दो वि जणाइं, परिमग्गिऊण 'गहिओवक्क-
 रणाणि गयाणि' त्ति अनुकंपाए दारगं गहेऊणं अइगया वाणारसिं । दिण्णपीहइं कहेइ
 15 आसण्णजणस्स—गंगातीरे दिट्ठो ष्हाइउं गयाए । तेहिं भणिया—साहु कयं, अम्हे ते
 उवगगहे वट्ठिस्सामो । जत्तेण से कओपंग्गहो वैट्ठाविदो तीए, अहिज्जिओ अक्खरसंजोगं,
 गहिया अणेण वेया संहंगेहिं ।

तओ वणिगाए कलहसीलो वालभावे नंदाए णं भण्णइ—अण्णेहिं जणिओ ममं
 चाहकरो जाओ त्ति । तओ तेण पुच्छिआ—अम्मो! कहय कस्साइहं पुत्तो? ति । सा
 20 भणइ—ममं ति । निबंधे कए कहिओ पभवो । तओ सो पटुट्ठो माया-पियरस्स, कओ
 अणेण अहव्वेओ, मातुमेह-पिउमेघा विकप्पिया, अभिचारुगा मंता, सो य लोकवहु-
 मओ समिद्धो जाओ । पुणो य जण्णवक्को आगतो, सो य पिप्पलादेण अहिणववुद्धिणा
 पराजिओ, नीओ समिहं सम्माणिओ अच्छत्ति । पुच्छिओ—कस्स तुमं पुत्तो? सो पि-
 25 प्पलं साइइ । तेण णाओ—एसो मम पुत्तो त्ति, कस्सण्णस्स परिंसी सत्ति? ति ।
 तेण भणिओ—अहं पिप्पलं जाणामि, जइ पुण तुवमं पुत्तो त्ति तो कयत्थो मि । सक-
 लुसो य णं उवचरति । कालेण य बहुणा सुलसा नंदाए वट्टमाणी वोडुमागया, दिट्ठा
 अणाए नंदा पिप्पलायभवणे सकंता । पुच्छंतीये से कहिया पिप्पलायपरिवट्ठी । तस्स
 चियं नंदाए विदिता कया—एसा ते पुत्त! माया सुलस त्ति । तेण माया वि मिच्छोव-
 चारेण उवचरिया । भणिओ अणेण जण्णवक्को—ताय! तुव्भे महंता पिउमेहेण दिक्खि-
 30 व्वह त्ति । तेण भणिओ—पुत्त! जं मे हितं तं कुगमु त्ति । ततो दिक्खिओ विज्जेण गंगा-

तीरे जंतिओ, भणिओ य—जीहं ताव ! दंसेहि त्ति । सो य से लहुहत्थयाए कत्तीए छिण्णा । ततो अवायस्स सारसित्तेहिं सरीरावयवेहिं कण्ण-णासोद्द-कर-चरणादीहिं अग्गी-
हुओ, साविओ य—दुरायार ! किं मया तव जायमेत्तेण अवरद्धं जं विजणे उच्चिओ मि ? त्ति । कीस कंस्सइ न कओ विदितो जहा जीवावित्ति ? तुमं सि मे सत्तु त्ति । निच्चिट्ठो छूढो गंगाजले, गंधोदयसित्ता य कया भूमी, पयासियं च 'गतो विमाणेणं' ति 15 एवं सुलसा विवाडिया । एवं तस्स पिड-मायघायगस्स पिप्पलादस्स अहं सिस्सो वद्दली नाम, सो हं अहवेयविद्दु माहणे पाढेमि, मओ य छगलो जातो ।

इओ य मिहिलाए जणगो राया । तस्स सुणगमेधो तावसो उवज्झाओ । तेण अहं पुरोहिण्ण रत्तो संतिनिमित्तं हतो पुणरवि जातो छगलो । एणं पंचवारे सुणकमेधेण हुओ । सुमरामि य वद्दलिप्पभवाओ जातीओ । पुणो टंकणदेसे छगलो जातो । वणि-10 एहि य तम्मि हम्मामि त्ति एएण मे उवइट्ठो अहिसाच्चिओ धम्मो । ततो मे चित्तिर्यं—होइ एसो सुद्धो उवएसो धम्मस्स, वेदसत्थोवदेसस्स फलं इमं छट्ठं मरणमणुभवामि त्ति । एएण वयणं जिणदेसियं भावेण रोइयं, ठिओ मि बोसट्टकायो अरहंतनमोक्कारपरिणओ, मारिओ वणिएहिं । ततो हं नंदीसरदीवे जातो देवो । तमहं इच्चमपुत्तस्स गुरुपूयं कार्दकामो आगतो ॥

ततो विज्जाहरेहिं भणियं—देव ! अहं पुवं करेसु पूयं. चारुसामी अहं तायस्स 15 जीवियदायगो, पच्छा तुच्चं धम्मोवदेसगोत्ति । सो भणइ—अहं ताव पूएमि, ततो तुच्चं फाहिह सम्माणं ति । विज्जाहरेहिं भणिओ—देव ! तुच्चंहेहिं पूयाए कयाए का सत्ती अहं अतिसएवं ? अहंहेहिं पुण पूइयस्स सुत्सूसापुवगं तुच्चं फाहेह पूयं. कुणह पसायं ति । एवं देवं अनुमाणेऊण णीओ हं विज्जाहरेहिं सिवमंदिरं नगरं । देवो वंदिऊण 'चारुसामि ! चंपागमणुसुओ भमं सुमरसु' ति गतो । ततो हं नियगघरे इव सीहजस-वराहगीवेहिं 20 पिडसम्माणेण उवयारिज्जमाणो अच्छामि ।

अण्णया य भणिओ मया राया—सुमरामि अम्माणं, गच्छेमुं त्ति । ततो मं भणंति दो वि जणा—तात ! ण मे गंतुमणे घारेवं जुत्तं अहं, जह तुच्चं समाही तह होउ. एक्कं पुण सुणह—इहं तातेण अमियगइणा इहगएण धूयाए विजयसेणादेवीअत्तियाए कारणे नेमिती पुच्छिओ. तेण आदिट्ठा—'उत्तमपुरिसमारिया भविस्सत्ति, जो सविज्जा-25 हरं दाहिणभरहं भौच्छिहिति. सो य चंपाए एयं दारियं गंधवेण जिणेहिति चारुदत्त-गिहे ठियं. चारुदत्तो य भाणुसेट्ठिपुत्तो कारणेण इहं एहिति, तस्स समप्पिया तं पावि-हिति. तं फहं नच्चिहिति ?—गयमिहुणस्स चित्तकम्मलिहियस्स आउविसेस नाहिति, वीणाओ य सो दूसेहिति सकेसतंति-दद्धु-उदगहत्तदारुनिम्मियाओ, सत्तसरतंती मग्गि-हिति, एवं नायवो, तं नेह दारिगं ति । मया पडियणं । ततो णेहिं दिण्णो घरणिगोयर-30

१ सयं से उ० मे० ॥ २ एवामि त्ति शा० ॥ ३ एतेहिं मे शा० ॥ ४ उ आग० शा० विना ॥ ५ एतामि ती ३ शा० विना ॥ ६ उच्छेज्जसु त्ति शा० ॥ ७ णाए देवीए अ० शा० विना ॥ ८ उच्छिहत्ति शा० विना ॥ व० हि० २०

दुल्लहो रयण-हिरण्णरासी । पत्याणकाले य विजयसेणाए देवीए सुया मे अप्पिया सप-
रिच्छदा सदास-पडिचारगा 'गंधवदत्ता एसा धूया राइणा पवयंतेण संदिट्ठा, तुब्भं
धम्मेण धम्मनिकखेवो' ति ।

चित्तिओ य मया देवो सणियमेणं उवागतो । विमाणेणं तेण आणियो पुरिं चंपं
5 सविहवो' सह गंधवदत्ताए परिचारिगासहियाए अद्धरत्ते । दिण्णो णेण विडलो अत्य-
सारो ति निक्खित्तो उववणे पुरिवाहिं, पडमंडवेसु य पसुत्तो परिचारियवग्गो । 'रायं
संदिंसामि तव निमित्ते, कजे य मे सुमरिज्जासि' ति वोत्तूण गतो देवो । विज्जाहर-
देवदिण्णा वेसर-ररा उट्टा य संठिया, सगडाणि य ठवियाणि विविहमंडोवक्खर-
मरियाणि । देवसंदिट्ठो य राया आगतो पच्चूसे दीविगापरिविओ अप्पपरियणो । मम
10 निवेदितं, पूइओ अग्घेणं, 'तं णाहं परिस्संतो, इयाणि तुब्भेहिं अहं सणाहो गिहं पवि-
सिज्जड, मोएमि णं अहं ति । उइए आइघे सुयवुत्तंतो माडलो आगतो, 'सो मे परि-
स्संतो, भणियं च णेण—अहो! ते कुलं उण्णामियं, कओ ते पुरिसयारो । पुच्छिओ—
अम्माणं को पच्चतो? । साहइ—सुणह—तुब्भेसुं पवसिएसु वसंततिलयां तुब्भे अपस्स-
माणी गिहे, असोगवणियं च हिंडिऊण पुच्छिया चेडिगाओ—कहिं गओ चारुसामि? ।
15 ति. ताहिं कए निबंधे कहियं—अम्माहिं 'अत्यहीणो' ति काऊण उज्झिओ जोगपाण-
पीओ भूयगिहे. ततो उवलभित्तं वत्तं गया धरिणिसयासं. अपस्समाणीय तुमं चट्ठो
'वेणीबंधो, दिण्णो निकओ रण्णो, पडियग्गया धरिणिं, मित्तवती य वयं रक्खमाणी
अच्छइ ति, राइणा य मोइयं गिहं । ततो हं पहट्ठो पवेसिओ नेगमेहिं पूइज्जमाणो
नियगघरं, वंदिया अम्मा, मित्तवती उवगूहिया, वेणीबंधं मोइया वसंततिलया, धरि-
20 याणि य रयणाणि मंडगिहेसु । संपुण्णजोवणा य गंधवदत्ता कमेण जाया । ततो मयां
सभामंडवो कारिओ, गंधवदत्ता(गंधवपइण्णा) य दारियाए पगासियं हुम्मं परिमग्गणत्थाय
गयमिहुणं कारियं, 'सिप्पिणा य लेक्खं कारियं । ततो हं कुलधम्माणुवरोहेण भोगे
भुंजमाणो विहरामि, मित्तसुयविज्जाहरसदेसं च मासे मासे अणुट्ठेमि ।

तं एसो अत्यो जं मया तदा भणियं—दारिगा कुलेण तुब्भं समीं वा विसिट्ठा वा होज्ज
25 ति, अग्गिहुण्णकारणं च पुच्छिया ॥

एवं सोऊण मया सेट्ठी पूइओ विसिज्जिओ य । अहमवि भुंजामि मोए गंधवदत्तं
लालयतो, सीसे अणुमयाओ य सामा-विजयाओ सामबहुल-मिय-महुरभासिणीओ
कलासंपुण्णाओ । एवं मे सिट्ठिभवणे निरुवसग्गं वचइ कालो ।

१ 'मेवं' उ० शा० विना ॥ २ 'चारुदत्त' शा० ॥ ३ 'रेज्जासु' ति शा० ॥ ४ 'तेणाहं' शा० ॥ ५ 'सोम
५० शा० । सो मं ५० उ० मे ॥ ६ 'पचंतो' शा० ॥ ७ 'या उं तु' शा० विना ॥ ८ 'च्छति इत्ति' ली ३ ।
'च्छति इत्ति' क ३ गो ३ ॥ ९ 'ओ गिहं' ने० शा० विना ॥ १० 'वयणा य दा' शा० विना ॥ ११ 'सियं
शा० विना ॥ १२ 'सेट्ठिणा' उ २ विना ॥ १३ 'समाणा' सि० ली ३ ॥

उवत्थिओ य पहाणो रिऊ वसंतो, संसाहिओ सिसिरो, भमइ कुसुमसुरभिरजो, सुवए सवणसुहयं परहुयारुयं, सुहोपभोगाईं सललियाईं मयणवसमुवेइ तरुणसत्थो, घुटा य सुवणे जत्ता । चंपाहिवस्स पुवकराइणो देवीए समुइमज्जणदोह्लविणोयणत्थं सरो संचारिमसलिलवित्थरिओ 'समुदो' ति दंसिओ उवायपुंठं । तीए संपुण्णदोह्लाए पुत्तलंभपरितोसपुण्णमुहीय विणोयत्थाय संवच्छरजायं (ग्रंथाप्रम्—४३००) पुत्तं गहाय 5 पउरसहिंयाए किर पवत्तिपाय अणुवत्तए चहुं कालं ।

ततो सिट्ठिणो अणुमए कयं मे उरगुणसाहारणं परिकम्मं । आगया गंधवदत्ता सह-रिहाऽऽभरण-वसणा परियणाणुवद्धा, वंदिऊण पासेमे निसण्णा । सेट्ठिसंदिट्ठं च मे पवहणं उवट्ठियं, उवगतो मि बाहिं भवणस्स, आरूढो य समं गंधवदत्ताए, गहिया बुहेण से ररसीओ, पत्थिओ मि रायमग्गेण, वाहण-पुरिससंवाहेण किच्छेण निग्गओ नयरीओ । 10 अणुवद्धं मे पवहणं परियणेण, धिमियं गम्मए पस्समाणेहिं कित्तणाणि । वचंति णागरया विभवे दंसंता । कमेण उववणपरंपरदंसणमणो पत्तो जणो महासरं । तत्थ चासुपुज्जस्स अरहओ आयतणं, तत्थ पहाणो जणो कयपणिवाओ संठिओ तेसु तेसु पदेसेसु सारसण्ण-कुसुमियपायवगहणेसु । अहमवि सेट्ठिस्स णाइदूरे अवइण्णो पवहणाओ सह गंधवद-त्ताए, पुवसज्जिए आसणे ठितो, चीसंताण य दिज्जए अण्ण-पाणं, विहिए उवमुंजामहे सह 15 परिजणेण । भुत्तभोयणो य सह पियाए पस्सामि वसंतकालजणियसोभे सहयार-तिलय-कुरुवय-चंपगपायवे, ते य दंसेमि गंधवदत्ताए ।

दिट्ठं च मे असोणपायवस्स अहे सण्णिसण्णं नागकुलमिव चण्डालकुलं । मायंगे तत्थ मल्लदामालंकिए, चंदणाणुत्तिचे, चुण्णभुक्कलंडियवाहु-सीसे, कुवलपकिसलयतणसोह्लियक-यकण्णपूरे मत्ते विय मायंगे पासामि । तेसिं च मज्जे कालिया सिणिद्धछविया सुहभा-20 विया बुद्धा य पसत्थगंभीरा दसिणासंधायसुकुमालाणि वत्थाणि परिहिया विट्ठा य मया दसिणी पीढिकासणिसण्णा रायलच्छीविहूसिया । अण्णम्मि य अवगोसे सममऽसमीवे दिट्ठा य मया कण्णा कालिगा मायंगी जलदागमसम्मुच्छिया विव मेपरासी, भूसणपहाणुरंजि-यसरीरा सणक्कत्ता विय सवरी, मायंगदारियाहिं सोमरूवाहिं परिविया कण्णा । ततो समं पस्समाणी संठिया, भणिया य सहीहिं—सामिणि ! नट्टोपहारेण कीरव महासरसेवा । 25 ततो धवलदसणप्पहाए जोण्हामिय करंतीए ताए भणियं—एवं कीरव, जइ तुम्हं रोयइ ति । कुसुमियअसोणपायवसंसिया मंदमारुयपकंपिया इव लया पणविया । वाओ वि णं निसण्णाओ महुरीओ विव उवगाइवं पवत्ताओ सुइमधुरं । ततो सा धवलेण लोयणजु-यलसंचारेण कुमुयदलमयं दिसावलिमिव कुणभाणी, पाणिकमलविच्छोभेण कमलकिसलय-सिरिंभावइंती, कमागयपाउद्धारेण सारसारसतोभमुघइंती नइइ ।

१ सवरंणे (सरवणे) शा० विना ॥ २ ०मुप्पण्णदो० ली ३ ॥ ३ सागरास० शां० ॥ ४ ०सुमियसु पदेतेसु सनयरासण्णकुसुमियपाय० शां० विना ॥ ५ ०से मम ली ३ शां० मे० ॥ ६ ०ए णाए शां० ॥ ७ ०णं कोमं शां० विना ॥ ८ ०रिमोहावंती शां० ॥ ९ ०ण सरससोभं क ३ गो ३ । ०ण सरसरससोभं ली ३ मे० ॥

तं च मे ददुं चिंता समुप्पण्णा—अहो! इमा मायंगदारिया समयं अमुंचमाणी सि-
क्खियगुणे दंसेइ. रूवस्सिणी वियक्खणा य जातीए दूसिया. कुडिला कम्मगती, जेण इमं
रयणं अत्थाणे णिक्खित्तं । अहं च तीए रत्तहियओ पस्सामि । पुच्छइ य मं किं पि गंध-
घदत्ता, मया य तं नट्टगुण-गीयसहेण न सुयं । ततो कुविया 'मदवसेण मायंगी पस्समाणो
५ ण मे पडिवयणं देहि'त्ति आवासमतिगयां । अहं पि लज्जिओ कहंचि मायंगकण्णगाओ
दिट्ठिं निवारोऊण आवासमतिगतो । सा वि दारिया ममं पस्समाणी सह सहीहिं नियग-
त्थाणमुचगया, मायंगवुद्धा य पणमिऊण संठिया ।

ततो अवरं पतिलंबिए दिणयरे गंधघदत्ता परिजणेण आरोविया पवहणं, पयक्खिणं
पत्थियं पवहणं । कमेण अतिगतो मि पुरिं सह सेट्ठिणा, पमुवगतो परिजणेणं, ओरुभिया
10 गंधघदत्ता, अइगया वासघरं, ठिया य सयणीए । भणइ मं गंधघदत्ता—दिट्ठा ते चंडाली ?
सा य बुद्धा ?, न रमति किं कमलवणे हंसो ? त्ति । ततो मया सा ससवहं पसाहिया—सुंदरि !
नट्टं विसेसओ दिट्ठं मया गेयं च सुयं, न मायंगि त्ति । एवं मे सा रयणी अइच्छिय त्ति ॥

॥ इति श्रीसंघदासगणिविरचिते वसुदेवहिंडौ गंधव्वदत्ता
लंभो तइओ सम्मतो ॥

15 गंधव्वदत्तालंभमं० ८९८-१३. सर्वमं० ४३३९-१८.

चउत्थो नीलजर्णसालंभो.

पभायौए य सव्वरीए कयपरिकम्मो अत्थाणगिहे अच्छए । उवट्ठिओ मं दाराहिगतो—
सामि ! देवीओ भे दंसणं अभिलसंति, संदिसह त्ति । मया भणितं—पस्संतु छंदओ ।
ततो हं मुहुत्तमेत्तस्स पस्सामि पुव्वदिट्ठं मायंगवुद्धं । सा भणइ—'पुत्त ! सुहं ते ?, जीव
20 बहूणि वाससहस्साणि' त्ति वोत्तूण पडिचारगोपणीए आसणे असंकिया आसीणा । ततो
मया चिंतियं—'किं मण्णे राइणो एसा कयप्पसादा, जओ जणमिहाणि पविसइ ? त्ति,
आसणेसु निवेसइ ?' एवं च चिंतेमि । बुद्धो य पभणिया गंमीरमट्टराए सरस्सतीए—
भइसुह ! जा ते सरसहे नधमाणी दिट्ठा कण्णगा तं भे दाउकामा अहमागया. पडिच्छसु
५ णं ति, जया एसा जोग्गा तव त्ति । मया भणिया—सरिसवण्णसंबंधं पसंसंति पंडिया,
25 असमाणगोत्तं न पसंसंति । ततो भणति—जयइ भयवं सुरासुरपइपूइयपायपउमो आइगरो
वंसाणं उसभजिणिंदो. तस्सेव च्छणाणुगगहेण परिवहियविमलकित्तिसमुदओ अहं वंसो
जयति । ततो मया भणिया—को तुव्वं वंसो ? त्ति । ततो भणइ—सुणाहि, जहा मया सुयं
पुव्वपुरिसपरंपरागयं पढमजिणचरियवण्णणाहिगारेण । मया भणिया—कहेह । ततो भणइ—

१ °हणं कमेण शां० विना ॥ २ °ण उरूओ पवहणाओ परिजणेण ओहं शां० विना ॥ ३ °यायं च
सव्वरी कयं कयं क ३ गो ३ ॥ ४ °वुद्धिं शां० विना ॥ ५ °ट्टाय पभणियं गं० ली ३ ॥ ६ णं । सा 'तह'
त्ति मया भणिया शां० विना ॥ ७ °सज्जसं० ली ३ ॥ ८ °रपरिपू० ली ३ । १°पइयपू० उ २ ॥

उसमसामिचरियं

इधेव भरहे इमाए ओसपिणीए छ कालभेदा, तं जहा—मुसममुसमा १ मुसमा २
 मुसमदूसमा ३ दूसमसुसमा ४ दूसमा ५ दूसमदूसम ६ ति । तत्थ जा य तइया समा
 तीसे दोसागरोवमकोडाकोडीपरिमाणए पच्छिमतिमाए, नयणमपोहर-मुगंधि-सिउ-पंचव-
 ण्णमणि-रयणभूसियसरतलसमरम्मभूमिमाए, महु-मदिरा-तीर-सोदरमसरित्तविमलपाग-5
 डियतोयपडिपुण्णरयणवरकणयचित्तसोमाणवाधि-मुक्खरिणी-दीहिगाए, मत्तंगय-भिग-नुटि-
 य-दीवसिह-जोइ-चित्तंग-चित्तरस-चित्तहारि-मणियंग-नोइसत्थमत्थमाधूतिलगमूयकिण्णकप्प-
 पायवसंभयमहुरमयमजाभायणसुइसुहसदप्पकासमल्लयकारसातुरसमत्त-भूसण-भयण-विकण्ण-
 वरवत्थपरिभोगसुमणसुरमिहुणसेविए काले बहुकालवण्णणिज्जे-विदेहिहा दुये सत्थवाहपत्ता
 सह वट्ठिया, सह पंसुकीलिया, निरंतरसिणेदसंबद्धा, सहियसंबवहारिणो, पगइमदया; 10
 एगो पुण कारणे कम्हिइ माती । ते सहावमदया कालगया समाणा अद्धभरहमज्जदेसे
 एगो जातो मिहुणपुरिसो, वीओ पुण मायापहाणयाए तहिं चेव धवलो हत्थी जाओ ।
 कमेण पत्ता जोवणं । साविसयसोअहुपुघकंहियपउमसरसमागया अण्णोण्णदंसणविवट्ठिय-
 पीइजोगा जाईसरा जाया । ततो तेण करिणा पहरिसपुण्णहियएणं नरमिहुणं रंघे समा-
 रोवियं । तेण य एरावणरूविणा चउदंतेण हत्थिरयणेण विंयरमाणो सो पुरिसो 'विमल-15
 वाहणे एस अच्छति, एसो एइ ?' ति मिहुणेहिं विमिहयमुहेहिं दीसमाणो पगासो जातो,
 उच्चमसंघयण-संठाण-लक्खणोववेयदेहो, नवधणुसयसमुस्सिओ । कालाणुभावेण य मणु-
 याणं तेसिं 'मम इमा, ण तव भूमी; मम इमो गेहागारो पुवं अहिट्ठिओ फलदुभो पुस्सर-
 रिणी व'त्ति । कयाइं च विमलवाहणपुण्णोदयचोइएहिं मिहुणेहिं समागएहिं कयंजलिपुडेहिं
 विण्णविओ—विमलवाहण ! अज्जो ! होहिति णे पमाणं गिगगहा-शुग्गहेसु. तथ संदेसेण 20
 वट्ठिस्सामो. न मो वयं सत्ता परोप्पराभिभवं निवारें. तुमं पभवसि णे जीविदानं, कुणसु
 पसायं ति । ततो तेण 'तह' ति पट्ठिसुयं । विभत्ता य मज्जदेसवत्तीणं नरमिहुणाणं भूमि-
 भागा दुमा य वावीओ य । भणियां य—सम्मए परेण उवकसियघं, न विकमेणं ति । जो
 य मज्जायमतिक्रमति तं विमलवाहणो मिहुणसमकखं हकारेइ । ततो सो हकारओ आम-
 रणंतं दंडं सुमरमाणो नातिक्रमति । विमलवाहणस्त भारिया चंदजत्ता चंदप्पहापपर-25
 विमलजत्ता दसभागवसेसजीविया पसुया मिहुणं चक्खुमं च चंदकंतं च । विमल-
 वाहणो कुलगरो पल्लिओवमदसभागं जीविऊण कालगतो । चक्खुमं कुलगरो सुराण वि
 चक्खुहरसुंदररूवो हकारदंडणीतीये सविसेसवरं मिहुणेहिं पदज्जमाणो असंखाओ वासको-
 डीओ सामित्तं करेमाणो विहरइ । ततो चंदकंता वि चक्खुमंतो भारिया निपगाउदस-

१ 'ओहर' गो ३ ॥ २ 'सोवाण' ही ३ ॥ ३ 'मिहियि मा' क ३ गो ३ ॥ ४ 'ओ मिहुणरुथी ।
 कमेण शो ॥ ५ 'सादुपु' क ३ गो ३ ॥ ६ 'विचरना' ही ३ । विरयना' दां ॥ ७ 'सो वाह वि
 ही ३ ॥ ८ 'तीप स' ही ३ उ० । 'तीय स' शो ॥

- भागसेसे जसभायणं जसवंतं रुवसालिणिं च सुखुवं ति मिहुणं पसूया । चक्खुमं अट्टधणुसयससुस्सिओ जसमंतं कुलगरवावारे णिजुंजिऊणं समाहीए कालगतो । कालेण य मिहुणा हक्कारिठिं भिंदंति, जसवया मक्कारो दंडनीई पउत्ता । सुरूवा वि चंदमिव मिहुणणयणाणंदणं अभिचंदकुमारं पडिरुवं च रुविणं मिहुणं पयाया । जसवं असंखेज्ज-
- 5 वासकोडिजीवी सत्तधणुसयमूसियतणू अभिचंदसंकामियाहिगारो अतिकंतो । अभिचंदो हक्कार-मक्कारेहिं मिहुणाण सासणं कुणमाणो सुहेण विहरति । पडिरूवाए य मिहुणनयणकुसुदसरयचंदो पसेणई नाम कुमारो, सुरवहूणं पि चक्खुरमणरूवा चक्खुकंता य नाम कुमारी मिहुणं जणियं । अहिचंदो वि कुलगरो अद्रसत्तमधणुसयवरुचदेहो गणणातीतवासकोडीपरिमियाऊ कालगतो । पसेणैतिणा य हक्कार-मक्कारवइक्कमे
- 10 धिक्कारो तैइया दंडनीती पउत्ता । तस्स भारिया चक्खुकंता कमेण य मणुयदेवं मरुदेवं नाम कुमारं, सिरिकंतं च सिरिमिव रुविणिं कुमारिं मिहुणं पसूया । पसेणई कुलगरो छट्टणुस्सउबिद्धदेहो असंखिज्जवासजीवी सभारिओ मरुदेवसंकामियसिरी सुहेण कालगतो । मरुदेवकुलयरो अद्रच्छट्टधणुसयपमाणतणू तिहिं दंडनीतिहिं मिहुणाणि पालयंतो सुर इव मणुयभोए भुंजइ । सिरिकंता य कंतरुवं मणुयलोकनाभिभूयं नाभिकुमारं,
- 15 मरुदेवी य देववहुपरिवंदियगुणं कुमारी मिहुणं पसूया । ततो मरुदेवो कुलगरो (मन्धाप्रमू-४४००) संखातीतवासकोडीजीवी नाभिसमप्पियपयापालणवावारो कालगतो । णाभी तिहिं दंडनीतीहिं फरुसवयणाहियाहिं रक्खइ मिहुणजणं, पणुवीसाहिगपंचधणुसऊसियमणो-हरसरीरो संखे ज्जवासकोडीजीवी सुहेण विहरति पसत्थवाणी ।

मरुदेवाए सुभिणदंसणं उसहसामिजम्मो य

- 20 कयाइं च भयवती मरुदेवा महरिहे सयणीते सुहपसुत्ता सिमिणे पासति वसभं नहं-गणाओ ढवयमाणं । ततो धितेइ—किं संचारिमो रययपवओ होजा ? अहवा धवलो बलौहओ होज ? ति । पत्तो य समीवं, पिच्छइ य पं पसत्थमुह-नयण-कण्ण-सुर-सिं-ग-ककुह-पुच्छं मणोहरं विन्हिया, जंभायंतीए मुहमतिगतो । तओ धितेइ य—‘एवं सुंदररुवो महप्पमाणो वसहो मुहमतिगतो, इमेण मे न काय पीला सरीरस्स, परमा य निवुइ’ ति
- 25 पडिबुद्धा १ । पुणो य सिमिणे तदणंतरं गलियजलजलदधवलतरदेहमूसियं, चउविसाणं पिच्छइ एरावणं गयवरं २ । ततो य हारनियरच्छविं, जलणकविलकेसरचिराजितं, सुपस-त्यरुवं सीहं सम्मुहं नियच्छए सा ३ । अभिसिंचइ य विगंसितसतपत्तसुहनिसण्णं, दि-सागयंदेहिं चउहिं लच्छिं णभंगंणाओ उवयंतं ४ । दामदुयं पवरकुसुमसंचयनिम्मवियं, सुरभिगंधवासियदिसाविभागं ५ । उदिते, जोण्हापभंकरंतदित्तिनिलये, सफले जुगवं च

१ भातो से० ही ३ क ३ ॥ २ ससंतं शा० ॥ ३ क्कारियाठिं शा० विना ॥ ४ णहणा शा० विना ॥ ५ ततिया शा० ॥ ६ सुरवइ इव मणु० ही ३ । सुरो इव मणु० शा० ॥ ७ लओ उ २ मे० विना ॥ ८ वेच्छति शा० ॥ ९ वियसियसयवत्तपत्तं शा० विना ॥ १० भाफीरंतं ही ३ ॥

चंद-सूरै पेच्छइ ६-७ । सकृज्जयं च गगणतलमणुलिहंतं, मणिरयणोषितविसिट्टकुडमी-
सहस्समंडियाभिरामं महप्पमाणं च ८ । कणगकलसं जलभरियं, कमलसुट्टियं, पंकयपि-
हाणं ९ । ततो सरं कमल-कुमुद-कुवलर्यंसितसोगयरदरिसणिज्जं, कुसुमासवल्लोभमरपरि-
भुज्जमाणसुभगं १० । पुणो समुद्धं च कुंद-कुमुददलनियर-रजतसमवण्णसालिलं खीरोदं,
मउयमारुतेरिततरंगहत्थेहिं नच्चमाणं ११ । तओ य सुंदरमुहीहिं सुरसुंदरीहिं सेविज्जमा-
णमुत्तमं, कंचण-मणिजालभासुरं विमाणं पेच्छइ; नागभवणं च सुनिपुणनागवपूनीयस-
इमुहलं १२ । ततो ससि-सूरकंत-फलिह-कमलरायिंदणीलवहुलं रासिं रयणाणं मंदर-
समं १३ । पेच्छइ य विधूमं जलणमाहुतिपदिप्पमाणं महप्पमाणं १४ ।

ददूण य एरिसे विबुद्धा चोइस सिमिणे पसण्णचित्ता । ततो विंतेइ—एरिसयं अच्चुययं
अज्जस्स कहेमि, सो फलं नाहिति । कहियं च णाए नाभिस्स सुमिणदंसणं । तं च सोऊण 10
नाभी परं परितोसमुवगतो सैमतीए विचारेऊण भणति सुइरसायणं वयणं—अजे ! तुमे उ-
त्तमा सुमिणा दिट्ठा, धण्णा, भंगहा. तुमं नवसु मासेसु अतीतेसु अहं कुलयरपुरिसप्पहाणं,
भरह्वासतिलयं, तिलोपयासं पुत्तं पयाहिसि । ततो तीए परिट्ठाए ‘अज्ज ! एवमेयं, जं
तुमे वयहि’—त्ति पडिस्सुयं । ततो भयवं उसभसामी पुबभवे वइरनाभो तित्थयरनामगो-
यकयसंगहो सब्बट्टसिद्धाओ विमाणाओ तेत्तीसं सागरोवमाइं विसयसुहमणुत्तरं अणुहवि- 15
ऊण मरुदेवाए कुच्छिसि उववण्णो उत्तरासाढजोगजुत्ते निसायरे । ततो नाभिकुलयरपत्ती
मरुदेवा देवेहिं देवीहिं य पूहज्जमाणी सुहेण तित्थयरगब्भं परिवहइ । पुण्णे समये पसूया चे-
त्तवहुलद्वमीए विस्सदेवानक्खत्ते पुत्तं पुरिसाइतयं, सबभंगलालयं, तत्तवणिज्जपिंजरसरीरं ।
दिसाकुमारिविणिम्मिओ उसभसामिजम्मूसवो

ततो अहेल्लोगवत्यघाओ दिसाकुमारीओ चलियासणाओ ओहिणा तित्थयरजम्मं जाणि-20
ऊण तक्खणमेव—

भोगंकरा भोगवती, सुभोगा भोगमालिणी ।

तोयधारा विचित्ता [य], पुप्फमाला अणिंदिया ॥

अट्ट वि जोऊणप्पमाणेहिं आभियोगदेववेउधिपहिं विमाणेहिं सानाणिय-महत्तरिया-परिसा-
ण्णीका-ऽऽयरक्खपरिवियाओ उक्किट्ठाए दिवाए देवगतीते गोहाकारमणुपत्ताओ । तित्थयरं म- 25
रुदेविं च षंडिऊण विणएण जम्मणमहिमनिमित्तं संवट्टगवायपूयं जोयणपरिभंडलंतं पएसं
काऊण परिमायमाणीओ चिट्ठंति । ततो उट्टलोगवत्यघाओ अट्ट दिसाकुमारिमहत्तरियाओ—

मेहंकरा मेहवती, सुमेहा मेहमालिणी ।

सुवत्था वत्थमित्ता य, वारिसेणा बलाहगा ॥

एयाओ वि तेणेव कमेणं समागयाओ गंधोदगं वरिसिऊण तहेव परिगायमाणीओ चिट्ठं- 30
ति । तहेव पुरित्थिमरुयगवत्यघाओ, तं जहा—

नंदुत्तरा य नंदा य, आणंदा णंदिवद्धणा ।

विजया य वेजयंती, जयंती अपराजिया ॥

ताओ वि तहेव पणसिऊण आयंसहत्थाओ गायमाणीओ चिट्ठंति । तओ दाहिणरु-
यगवत्यवाओ—

5 समाहारा सुप्पतिण्णा, सुप्पसिद्धा जसोहरा ।

लच्छिवती सेसवती, चित्तगुत्ता वसुंधरा ॥

एयाओ विणयपणयाओ भिगारहत्थाओ चिट्ठंति । ततो पच्छिमरुयगवत्यवाओ—

इलादेवी सुरादेवी, पुहवी पउमावती ।

एगणासा णवमिगा, भद्दा सीचा य अट्टमी ॥

10 एयाओ वि तहेव उवागयाओ तालियंटागहत्थाओ विणएण संठियाओ । ततो उत्तर-
रुयगवत्यवाओ—

अलंबुसा मीसकेसी य, पुंडरिगिणी य वारुंगी ।

हासा सवप्पभा चेव, सिरी हिरी चेव उत्तरओ ॥

ताओ वि य चामरहत्थगयाओ चिट्ठंति । ततो रुचगविदिसिवत्यवाओ चत्तारि विज्जु-

15 कुमारिमहत्तरियाओ—

चित्ता चित्तकणगा सतेरा सोतामणी ।

ताओ य तेणेव विहिणा चउसु विदिसासु दीबियाहत्थगयाओ परिगायमाणीओ ठियाओ ।

तओ य रुयगमञ्जवत्यवाओ दिसाकुमारीओ चत्तारि—

यैगारु रुयगसहा सुरूवा रुयगावती ।

20 ताओ वि भवपच्चइओहिनाणोवयोगविदियतित्थयरजम्मणाओ जाण-विमाणरयणाख्खा-

ओ, सपरिवाराओ दुत्तमागंतूण कयवंदणाओ जिणजणणीए निवेइयागमणकारणाओ तित्थ-

यरस्स चउरंगुलवज्जं णाहिं कप्पेंति, कप्पेत्ता निहणंति, रयणपरिपूरियं ततो दुब्बावेदं

बंधंति । ततो य मरगयमणिसामले कयलिघरे त्तिदिस्सिं विउब्बंति दाहिण-पुरत्थिमु-

त्तरयाणे भूसणभूसिए गेहागारदुमस्स कयलीघरमञ्जदेसेसु य हेमज्जालंकियाणि चाउसा-

25 लाणि विउब्बंति । ततो एताओ तित्थयरमायरं ससुयं मणींकिरणकरंबियसीहासणमु-

ट्टियं कमेण सिणेहउभं(वभं)गुव्वट्टियं काऊण, दाहिण-पुरत्थिमे त्तिविहसलिलण्णहायं सुम-

णसं काऊण, उत्तरचाउस्ताले गोसीसचंदणारणिसंभवं अग्गि हुणंति, कयरक्खाकम्माओ

जम्मणभवणे साहरंति । ततो मंगलाणि गीयाणि उदीरेसाणीओ ठियाओ ।

• देवविणिम्मिओ उचभजम्मूसवो

30 तम्मि य समए सफो देवराया, घालरविमंडलजुइणा पालएण विमाणेण वितिमिरं गग-

१ सुणंदा शां ॥ २ मितके° ली ३ । सेसके° क ३ गो ३ ॥ ३ ँट्टिगी य शां विना ॥ ४ ँणीओ
शां विना ॥ ५ रयंगा रयंता य सुरू° शां विना ॥ ६ णिकरकर° शां ॥ ७ ह्याणि ली ३ ॥

णदेसं कुणमाणो, सपरिवारो जिणजम्मभूमिसुवगतो; तित्थयरजणणिं सुइमणहराए भारंहीए
 संथुणित्ता, दिण्णावसोवणीए मरुदेवीए कुमारपडिरूवए विउळिवयपासत्थिए वीसत्थाए
 परमादरविहियपंचरूवी भयवंतं करकमलपुडसुपरिग्गहियं काऊण, मंदरगिरिवरचूळामणि-
 भूयाए चूळिगाए दाहिणदिसाभायपइट्टियाए अइपंडुक्कंवलसिलाए खणमेत्ताहारियं, चउ-
 विहदेववंदकयसण्णेज्जं भयंवंतं सासयसीहासणसुहासीणो सहस्सनयणो ठितो । ततो 5
 अञ्चुइंदो परितोसवियसियमुहारविंदो विहीए खीरोयसायरसलिलभरिण्ण कणयकलसट्ट-
 सहस्सेण अहिंसिंचए, कमेण सव्वोसहि-तित्थोदएहि य अहिंसिंचइ । अहिंसिंचेते य लोग-
 णाहे देवा पसण्णहियया रयण-मैणि-कुसुनाणि घरिसंति । अञ्चुइंदो भयवंतं विहीय
 अहिंसिंचिऊण, पयओ अलंक्रिय-विहूसियं काऊण, ततो मंगलाणि आलिइइ सौत्थिया-
 र्दीणि; धूवं घाण-मणदइयं संचारेऊण, सुइमहुरं थोऊण भयवंतं पञ्जुवासति । एवं पाण-10
 यांदिया वि सुरपइओ भत्तिवसचोइया धुयभयं भवियकुमुदचंदं सघायरेण पूएऊण पर-
 मसुमणसा धुइपरायेणा-ठिया । ततो सक्केण तेणेव विहिणा खणेण भयवं जम्मणभवणे
 माउसमीवे साहरिओ । अवणीयसुयपडिरूवगा य पडिबुद्धा देवीहिं कयजयसहा मरु-
 देवी । खोमजुयलं कुंडलजुयलं च ऊसीसगमूले निक्खिवइ सुरवती, सघविगघसमणं
 सिरिभायणमिव सिरिदामगंडं दिट्टिसमासासणकरं उल्लोयंसि निक्खिवइ, विउळं रयणरांसि 15
 दाऊण रक्खानिमित्तं घोसेऊण मघवं गतो सणिलथं । देवा सेसा य जिणप्पणाभसमजि-
 यपुण्णसंचयौ गया णियट्टाणाणि ।

ततो भयवओ(वं) पलिओवमट्टितियाए देवयाए सुखतिसंदिट्टाए परिग्गहियो कुहसंभव-
 फल-रससुरवइविदिण्णकयाहारो वड्डइ सुहेण मिहुण्णगणकुमुदवालचंदो । सुमिणदंसण-
 निमित्तं अम्मा-पिऊहिं कयं नाम 'उसभो' ति । भयवओ संवच्छरजायगस्स य सहस्सन-20
 यणो वामणरूवी उच्छुक्कलावं गहेऊण उवट्टिओ नाभिसमीवं । भयवया य तिविहणाण-
 प्पहावेण विण्णाओ देविंदाहिप्पाओ । ततो णेण लक्खणपसत्थो हत्थो दाहिणो पसारिओ ।
 ततो मघयया परितुट्टेण भणिओ—किं उच्छु अगु? ति । अगु भक्खणे य धाऊ । जम्हा य
 इक्खू अभिलसिओ तम्हा 'इक्खागुवंतो' ति* ठविओ । ततो भयवं सुमंगलाए समं -
 वड्डइ । तम्मि ससए मिहुणं जायमेत्तयं तालरुक्खस्स हेट्टा ठवियं, तत्थ दारगो ताल-25
 फलेण विहाडिओ, सा दारिया विवड्डिया णाभिस्स निवेइया य । सा र्थं उक्किट्टसरीए देव-
 कण्णगा विव णाभिणा सारक्खिया । तप्पभिइं च अकालमभू पवतो । जंमगेहिं लोणं-
 तिएहि य समाणरूवेहिं सेविज्जमाणो परिवव्वुति । कुलगरा य चक्खुमं जसमं पसेणइ
 य पियंगुसामा कुलगरभारियाओ य; सेसा सुयंतकणगप्पहा । उसभसामी पत्तजोवणो

१ २दीए क ३ गो ३ ॥ २ दिण्णोव ० शा ॥ ३ ०णीते ली ३ ॥ ४ ०पु कण ० ली ३ विना ॥ ५ ०सयाणि कु ० उ
 २ संस ० विना ॥ ६ ०यादी वि शा ० विना ॥ ७ ०था सयाणि ट्टाणाणि शा ० विना ॥ ८ ०णमण ० ली ० य ० क
 ३ गो ३ । ०णज्जण ० डे ॥ ९ ०णो वंभरण ० ली ३ ॥ १० ० वि पयासिओ शा ० ॥ ११ ०य अइउकि ० ली ३ ॥

* "अगु भक्खणे य धाऊ" इत्येतत् टिप्पनकमन्तः प्रविष्टमाभाति ॥

य छत्तसरिससिरो, पयाहिणावत्तकसिणासिरोओ, सकलगहणायगमणोहरवयणो, षायव-
 भुमयाजुयलो, पुंडरियवियसियनयणो, उज्जुयवयणमंडणणासावंसो, सिलप्पवालकोमला-
 (अन्याप्रम—४५००) 5हरो, धवल-विमलदसणपंती, चउरंगुलप्पमाणकंबुगीवो, पुरफलिहदी-
 हवाह, लक्खणजालंकियपाणी, सिरिवच्छंकियविसालवच्छो, गयवज्जमज्जो, अकोसप-
 5 उमनाभी, सुबद्ध-वट्टियकडिप्पएसो, तुरगगुज्जदेसो, करिकरांकारोरुजुयलो, निगूढजाणु-
 मंडलो, कुरुविंदावत्तसंठियपसत्यजंधो, फणयकुम्भसरिसपादजुयलो, मधुरगंभीरसणहरगिरो,
 वसभल्लियगमणो, पभापरिकिरत्तकंतरूवो । ततो देवराइणा सदादेण आगंतूण भयवओ
 विवाहमहिमा कया । ततो फिट्ठिओ मिहुणधम्मो । गयाणि य छ पुबसयसहस्साणि । देवोवणीय-
 परिभोगसुमणसस्स उसभस्स सुमंगलाए देवीए भरहो वंभी य मिहुणगं जायं, वाहु-
 10 वली सुंदरी [य] सुमंदाए । पुणो य एगूणपत्रं पुत्तजुयलकाणि सुमंगलालया सुमंगला
 पसूया । वीसं च पुबसयसहस्साणि वचंति सुहसागरगयस्स उसभसिरिणो ।

उसहसिरिज्जाभिसेओ

कुलगरपउत्ताओ य दंडनीईओ अइकमंति कालदोसेण पुरिसा, उवट्टिया य भयवया
 भणिया—इम्मि राया जइ होइ तस्स उग्गा दंडनीई होइ. तीए य पया पालेउं सक्का । ते
 15 पुच्छंति—केरिसो राया ? मिह वा सो उवचरियवो ? । ताहे कहेइ विहिं सोवयारं । ते
 भणंति—होह राया, तुम्हे जोग्गा । तओ नाभिसमीवं पेसिया । तेणं भणियं—उसभं
 रायाणं ठवेह । ‘एवं होउ’ त्ति गया । [भयवया भणियं—] गच्छह पउमसरं, पउमिणि-
 पत्तेहिं जलमाणेऊणं जाव अभिसिंचह मं, जयसइं च पउंजह । ते जाव गया तमाणं संपाएउं
 20 ताव सकेण लोयपालसहिणण रायाभिसेणं अहिसित्तो, सवालंकारभूसिओ य । दिट्ठो अ-
 णेहिं परिओसवियसियसुहेहिं देवसंपरिवुडो । चित्तेऊण पाप्सु सलिलं छोडूण कयज-
 यजयसइा ठिया कयंजलिवुडा । ‘अहो ! विणीया इमे पुरिसि’-त्ति चित्तेऊण संदिट्ठो सकेण
 वेसमणो—‘इमेसिं विणीयाणं विणीयं रायदार्णं निम्मवेह. जं च रायजेमं वं च सइं
 पडुणो विहेहि’-त्ति संदिसिऊण कयपणामो गतो सुरवती । वेसमणेण य हुवालसजोयणा-
 25 यामा णवजोयणवित्थिण्णा निम्मविया नयरी । ततो पढमं राइणा विहत्ता चत्तारि गणा—
 उग्गा भोगा राइण्णा नागा । जे उग्गा ते आयरक्खा, भोगा भोगे मुंजंति, राइण्णा
 जे सामिणो समवैयासा, णागा जे कज्जनिवेयगा । एवं च गणसमग्गो कौसलाजणवयं
 पालेइ । ततो जणवयसयं पुरसयं च पुत्ताणं विदिण्णं । कय्यो य संबद्धा सम्माणिया
 य सुयाहिं समं पुत्ताणं ।

उवट्टियाओ पयाओ—ओसहीओ णे ण परिणमंति, संदिसउ पडु त्ति । भयवया
 30 भणिया—पाणीहिं परिमलिय णीतुसाओ आहारेह त्ति । पुणो फालंतरेण उवट्टिया भणिया—

मिहसाओ पत्तपुडेसुं तीमियाओ पत्तपुडेसुं चन्दवियाओ आहारेद ति । पुनो चवट्टिया,
 भयवं च हत्थिरांधवरगओ निग्गओ, अग्गी अ पादवसंपरिससमुट्टिओ निवेदिओ ।
 भणिया य मणुया—एस अग्गी इयाणिं समुट्टितो. एसो पयण-पयासण-दहणगुनो चरगा-
 रायं धो संवुत्तो. चवणेह य मट्टियं । तेहिं पुक्करिणीओ मित्रपिंडो उवणीओ, हत्थिकुंभे
 य आहवो । भणिया य जिणेण—एरिसयाणि पत्तानि काऊण अगगिदह्मणि, ततो उदयसंजु-5
 तपरिकम्मवियाओ ओसहीओ पयह. ततो उवउत्ताओ सरीरपत्याओ भे मभिरुंमि ति ।
 तेहि य मेहावीहिं घट्टुप्पयाराणि वियप्पियाणि, तत्य कुंभगारा उप्पण्णा । जे य अय-रयय-मुष-
 ण्णाईहिं मायणाणि वियपेंति, [तत्य लोहगारा उप्पण्णा] । वत्थरुक्करोसु परीणेसु कुविंदो-
 पवेसो कओ, तेहिं वत्थविहीओ वियप्पियाओ । गेहागारदुमपरिकरय वहुगीओ कम्म-
 गरो । प्हाविओ रोम-णह-परिवसुीए । एयाणि य पंच मूलसिम्भानि, एषेकं वीमइभेदं । 10 ✓
 कम्मानि तणहारगादीणि ततो चैव उप्पण्णाणि । विभूसा वि, राइणो विभूसं देवेहिं विट्ठियं
 इदुण लोमो वि त्थेव चेट्टवि । धंभी-सुंदरीणं भयवया धंक्रमुवट्टियाणं दादिण-यामेहिं
 हत्थेहिं लिदि-गणियाणि उवइट्टाणि । ह्यं भरहसस चवइट्टं । चित्तकम्मं वाहुचट्टिम,
 लक्करणं इत्थि-पुरिसाईणं । कमेण य कलाओ कुमारणं मणिरयणापमूमणेसु मोसिगादीन
 य । रोगतिगिच्छा वाणिज्जाओ य पयत्ता अयरिभूवचित्तपट्टियाए य । 15

सहस्रसिरिपयजा

एवं च भरेहे गामा-SSगर-नयरमंडिते तेषहिं च पुत्रसयसहस्माइं रत्नपालनवाचारं
 काऊण, संबच्छरं किमिच्छियं दानं दाऊण, लोमंतियपट्टिभोद्विओ भरदादीणं पुत्तानं
 रत्नं दाऊण, कच्छ-महाकच्छादीणं सत्तियराइणं चउहिं सहस्सेहिं समं सुरोउरणीयाए
 सुदंसणाए सिवियाए सिद्धत्थवणे एणं देवदूसमायाप पयइओ भयवं मोणेण विहरइ । 20
 पारणगकाले भिकरत्थे पविट्टस्स कण्णगाओ कण्ण-दूस-भूसगानि जासे हत्थी य जणो
 णीणेइ । ते छुहाभिभूजा धयणं वि अलभमाणा गिबिण्णा माणेनं भरहसस रण्णो मएण
 अरण्णेषु मूल-कलाहारा ठिया वावसा पक्कला अजिनपरा जाया ।

नमि-विनमीणं विज्जाहररिद्धिपत्ती

नमि-विनमी य भववओ संपंधिकुमार अत्थोनिवेडामु दो वि खग्गनाग्गिनो सेवंति 25
 अपरितंवा । धरणो य नागराया तित्थपरखंदजरयो पत्तइ णं विग्गएण पञ्चुवामनाना ।
 कोउहलेण य पुच्छिया—किमत्थं सेवह सार्मिं ? ति । ते भनंति—सामिना पुत्तानं सत्ति-
 याण य विदिण्णाओ भूमीओ, अण्हे पुन दूरत्वा आसि, तं इयाणि सेवंतानं आदित्ति णे
 पसायं पट्ट.त्ति । एयं भणिए ईसि सत्पहासो भनइ पण्णगवई—ओ ! सुणइ—भयवं गण-
 रोस-ओसो, सरीरे वि गिन्मनतो, अहिंयनो, परनजोनी, निरुत्तासयो, कम्मउत्तासनिह-30

१ एय मे सं० दा० ॥ २ तथ्य क० लो इ य २ पे० ॥ ३ कर्क० ओ इ । कम्म० लो इ दा० ॥
 ४ एषे क० लो इ दा० ॥ ५ एयाने वे० दा० विना ॥

वलेचिचो. चिरं जं भे उवासिओ तस्त भे फलं देमि—वेयहुपवओभयपासट्टियाओ दुवे विज्जाहरसेटीओ दोण्ह वि जणाणं. ताओ य न सका पादचारेण गंतुं, ततो भे गगण-गमणजोगाओ विज्जाओ देमि, ताओ य महप्पभावाओ. विज्जाहि य विलोहेऊण जणं णेहि-त्ति । ते एवं भणिया पणया भणंति—पसादो णे, देह विज्जाओ । ततो तेण गंधव-

5 पण्णगाणं अडवालीसं सहस्साणि दिण्णाणि, महारोहिणी-पन्नत्ती-गोरी-विज्जुमुही-महा-जाला-तिरिक्खमणि-वहुरुवाइयाओ । ततो ते लद्धपसाया वेयहुउत्तरसेटीए विणमि सट्ठि णगराणि गगणवल्लहप्पमुहाणि निवेसेइ, णमि दाहिणसेटीए रहणेउरचक्कवालादीणि पण्णासं निवेसेइ । जे य जओ जणवयाओ आणीया मणुया तेसिं तंनामा जणवया जाया वेयहे । विज्जाणं च सन्नाहिं निकाया जाया, तं जहा—गोरीणं गोरिका, मणूणं मणु-
10 पुवगा, गंधारीणं विज्जाणं गंधारा, माणवीणं माणवा, केसिगाणं केसिगपुव्वगा, भूमीतुंडगविज्जाहिवयओ भूमीतुंडगा, मूलवीरियाणं मूलवीरिया, संकुयाणं संकुंका, पंडुगीणं पंडुगा, कालगीणं कालंगेयां, मायंगीणं मायंगा, पवईणं पवैया, वंसल-याणं वंसलया, पंसुमूलिगाणं पंसुमूलिगा, रुक्खमूलिगाणं रुक्खमूलिया, कालि-याणं कालकेसा, एवं एएहिं विणमि-णमीहिं विभत्ता अट्ट य अट्ट य निकाया । तओ
15 ते देवा इव विज्जाबलेण सयण-परियणसहिया मणुयदेवा भोए मुजंति । पुरेसु य भयवं उसहसामी देवयं सभामु ठाविओ, विज्जाहिवती य देवया सगे सगे निकाए । दोहि वि जणेहि य विभत्ताणि पुराणि सुयाणं खत्तियाण य संबंघेणं ।

सिजंसस्त उसभसामिणो इक्खुरसदाणं

भयवं पियामहो निराहारो परमधिति-बल-सत्तर्सागरो सयंभुसागरो इव थिमिओ
20 अणाउलो संवच्छरं विहरइ, पत्तो य हृत्थिणाउरं । तत्थ य वाहुवल्लिस्स सुओ सोम-प्पहो, तस्त य पुत्तो सेज्जंसो । ते य दो वि जणा णयरसेटी य मुमिणे पासंति तं रयणिं । समागया य तिण्णि वि । सोमंस्त समीवे य कहेइ सेज्जंसो—मुणह अज्ज मया जं मुमिणे दिट्ठं—मेरु किल चलिउ इहाऽऽगतो मिलायमाणप्पभो, मया य अमचकलसेण सित्तो साहाविओ जातो. पडिबुद्धो । सोमंप्पभो कहेइ—मुणाहि सिजंस ! जं मया दिट्ठं—
25 सूरु किर पडियरस्सी जातो, तुमे य से उक्खित्ताओ रस्सीओ, ततो पभासमुदयो जातो । सेटी भणति—मुणह जं मया दिट्ठं—अज्ज किर कोइ पुरित्तो महया दस्सुबलेण अभि-भूओ, सेयंससामी य से सहाओ जातो, ततो णेण पराजियं परबलं. एयं दट्ठूण पडिबुद्धो । ततो ते मुमिणफलनिष्फत्तिमधिदमाणा गिहा निग्गया ।

१ °ह सि शां० । °हेत्ति मे० ॥ २ °विज्जामु° ली ३ । °विज्जमु° उ० । °विज्जमु° शां० ॥ ३ °या णी° शां० ॥ ४ °णं विज्जाणं° शां० विना ॥ ५ °कुआ ली ३ । °कुवा शां० ॥ ६ कसं० उ० मे० विनाउयंय—°ल्लगया धी ३ भो० सं० णो ३ । °ल्लग शां० ॥ ७ °या, सामगीणं सामगा, मायं° शां० विना ॥ ८ °तारो शां० ॥ ९ °मप्पभसमी° शां० ॥ १० सोमो क° शां० विना ॥

भयवं वि अणाउलो सेयंसंरिहमतिगतो । ततो सो पासायगतो आगच्छमाणं पियामहं
पस्तमाणो चित्तेइ—‘कत्थ मण्णे मए एरिसी आगिई दिट्ठपुव्वं’^१ति, मगणं क्रोमाणस्स
तदावरणराओवसमेण जाईसरणं जायं । संमंतो उट्ठिओ ‘एयस्स संघसंगविबज्जियस्स
भत्त-पाणं दायवं’ ति भवणंगणे पस्सई इक्खुरसकलसे पुरिसोवणीए । तओ परमहरिसिओ
पड्डिहाहेइ सारिं तोयरसेणं । भयवं अच्चिइहाणी पड्डिहाहेइ । ततो देवेहिं सुफा पुक्क-5
वुडी, निवडिया वसुधारा, पुंडुहीओ समाहयाओ, चेलुक्खेवो कओ, ‘अहो! दाणं’ ति
आगासे सद्दो कओ । जत्थ य पदेसे भयवं संठितो पढमजिणो तत्थ जेण मणिपेटिया
कारिया ‘शुरुचरणथाणं पूयंणिजं’ ति । तत्थ भोयणकाले अचणं करेइ । तओ लोगो वि
जत्थ जत्थ ठिओ भिक्खं नेण्हति तत्थ तत्थ णं मणिपेटियाओ करेइ । एत्तो पाएण वंभ-
त्थलपवत्ती जाया । सेयंसो इमीए ओसप्पिणीए पढमजिणभिक्षादाया । 10

सिञ्जंसं पइ सोमप्पभादीणं भिक्षादाणविसया पुच्छा

तं च जिणपूयणं सेयंसस्स सोऊण रिसओ रायाणो य सोमप्पभादयो परमेण कोउइलेण
पुच्छंति सेयंसकुमारं—सुणुह् ! कइं तुमे विण्णायं जहा ‘भगवओ परमगुरुस्स भिक्खं दायवं’^१
ति. कहेहि णे परमत्थं । ततो भणति—सुणुह् जह मया जाणियं अण्ण-पाणं दायवं पमुहस
त्ति । सेयंसो पकहिओ सवणसुइसुहेण सहेण—मम पियामहस्स विक्रियस्स रूवदंसणे 15
चित्ता समुप्पणा—‘कत्थ मण्णे एरिसं रूवं दिट्ठपुव्वं’^२ ति. विचारेमाणस्स बहुभवियं जाईसरणं
समुप्पणं. ततो मया विण्णायं भयवओ भिक्षादाणं । ततो ते रायाणो परमविधिंया
भणंति—(अन्याअम्-४६००) साह, केरिसो सि केसु मवेसु आसि ? । तओ भणति—
सिञ्जंसकखायं उत्तभसामिसंबद्धं पुत्रभवचरियं

इओ सत्तमे भवे मंदर-गंधमादण-णीलवंत-मालवंतमञ्जवत्तिणीए सीयामहा-20
नदीमज्झविभत्ताए उत्तरकुराए अहं मिहुणइत्थिया, भयवं पुण मिहुणपुरिसो आसी ।
ततो तन्मि देवलोयभूए इसविहकप्परुप्पभवभोगोपभोगपमुइयाइं कयाइ उत्तरकुरु-
इहवीरदेसे असोमपायचच्छायाए वेरुलियमणिसिलायले नवनीयसरिससंफासे सुहानिसण्णाइं
अच्छामु । देवो य तन्मि हरए मज्जिउ उप्पइओ गगणदेसं । ततो जेण नियगप्पमविण
दस दिसाओ पभासियाओ । ततो सो मिहुणपुरिसो ‘तं उर्पजलकं पस्तमाणो कि पि चित्ते-25
ऊण मोहमुवगतो । इत्थियाए य ससममुट्ठियाए पत्तपुडगहिएण सल्लिलेण सित्तो लद्ध-
सण्णो भणइ—हा! सयंपभे! कत्थ सि ? हा! सयंपभे! कत्थ सि ? , देहि मे पडिवयणं
ति । तं च तस्स पडिवयणं सोऊण इत्थी वि ‘कत्थ मण्णे मया सयंपभादिहाणं अणुभूयपुव्वं’^३
ति चित्तेमाणी तद्देव मोहमुवगया, पद्यागया भणति—अज्ज! अहं सयंपभा, जीसे भे

१ ‘समवणमति’ शा० ॥ २ ‘इ खोपरस’ शा० ॥ ३ ‘एइत्तव्व ति ली ३ ॥ ४ ‘मासेण शा० ॥ ५ तं
च उर्पिं क ३ । तमुर्पिं शा० ॥ ६ ति । ततो तस्स शा० विना ॥

गहियं नामं वि । ततो सो पुरिसो परं तुद्धिसुबहंतो भणति—अजे ! कहेहिं मे, कहां तुमं सयंपभा ? । ततो सा भणइ—कहेस्सं भे, जं मयाऽणुभूयं—

मिहुणित्थियाऽऽवेइया पुव्वभविया अत्तकहा

अत्थि ईसाणो णाम कप्पो, तस्स मज्झदेसाओ उत्तरपुरत्थिमे विसीभाए सिरिप्पभं 5 नाम विमाणं । तत्थ य ललियंगतो नाम देवो पभू, तस्स य सयंपभा अग्गमहिंसी वहुमया आसी । तस्स य देवस्स तीए सह दिव्विसयसुहसागरंगयस्स बहू कालो दिवसो इव गतो । कयाइं चिंतावरो पवायमह्वदामो अहोविट्ठी ज्ञायमाणो विण्णविओ मया सह परिसाए—देव ! कीस किं विमणा दीसह ? को भे मणसंतावो ? । ततो भणति—मया पुव्वमवे थोवो कओ तवो, तओ मे 'तुव्वे विप्पयुंजामि' त्ति परो संतावो । ततो अन्हेहिं 10 पुणरवि पुच्छिओ—कहेह, तुव्वेहिं कहां थोवो तवो कओ ? कहां वा इमो देवमवो लद्धो ? त्ति । ततो भणति—

ललियंगयदेवकहिया पुव्वभविया अत्तकहा

जंबुद्दीवे अवरविदेहे गंधिलावतिथिजये गंधमादण-चक्खारगिरिवरासणे वेय- 5 ङ्कपव्वए गंधारओ नाम जणवओ । तत्थ जणसमिद्धसेवियं गंधसमिद्धं नयरं । राया 15 राजीवविद्युद्धवणो जणवयहिओ सयवलस्स रण्णो नत्तुओ अइवलस्स सुओ महा- बलो नाम; सो अहं पिड-पियामहपरंपरागयं रज्जसिरिमणुभवामि । मम वि बालसहो सत्तियकुमारो सयंबुद्धो जिणवयणभावियमती; संभिण्णसोओ पुण मे मंती वहुसु कज्जेसु परिपुच्छणिज्जो ।

समतिल्लिए काले बहुम्मि कयाइं गीय-वाइयपडिरओ नच्चमार्णि णट्टियं पस्सामि । सयंबु- 20 ङ्केण य पण्णविओ—देव ! गीयं विलवियं विजाणठ पुरिसस्स, नट्टं विडंबणा, आभरणा भारा, कामा दुहावहा, परलोगहिए चित्तं निवेसेयव्वं, अहिओ विसयपडिबंधो असासए जीविएं त्ति । ततो मया रागेण भणिओ—कहं गीयं सवणामयं विलावो ? कहां वा नट्टं नयणंनुदयं विडंबणा ? कहां वा देहभूसणाणि भारं भासस्ति ? लोगसारभूए कामे पीइकरे दुहावह ? त्ति । ततो असंभंतेण सयंबुङ्केण भणियं—सुणह सामि ! पसन्नचित्ता जहा गीयं पलावो—

25 जहा काइ इत्थिया पवसियपइया पइणो सुमरमाणी तस्स समागमकंखिया समतीय भत्तुणो गुणे वियप्पमाणी पओस-पबूसे दुहिया विलवइ । मिच्चो वा पसुस्स कुवियस्स पसायणनिमित्तं जाणि वयणाणि भासइ पणओ दासभावेण अप्पाणं ठाविरुण, सो य विलावो । तेहव इत्थी पुरिसो वा अण्णोणसमागमाहिलासी कुवियपसायणनिमित्ते जावो काय-भण-वाइगीओ किरियाओ पंजियाओ कुसलजणधित्तियाओ विविहजाइनियद्दाओ 30 'गीयं' ति बुधइ । तं पुण धितेह सामि ! 'किं विलावपक्खे वट्टइ ? न वट्टइ ?' त्ति ॥

१ पुरयं शां ॥ २ शां विनाऽव्व—पुत्रुद्धीहामि कत्तं संसं ३० मे ॥ ३ धनयं शां ॥

इदाणि णट्टं सुणह जह विडंबणा—इत्थी पुरिसो वा जो जक्खाइटो परवत्थो, मजे पीए वा जातो फायविकखेवजातीओ दंसेइ, जाणि वा वयणाणि भासति सा विलंबणा । जइ एवं, जो य इत्थी पुरिसो वा पट्ठणो परिओसनिमित्तं निजो जिउ घणवइणो वा विउसज्ज-णनिवद्धं विहिमणुसरंतो जे पाद-सिर-नयण-कंधरादि संचालेइ सा विलंबणा परमत्थओ ॥

आभरणाणि भारो त्ति गहेयव्याणि—जो सामिणो निओए कडकाईणि आभरणाणि 5
पेहागायाणि वहेजा सो अवस्सं पीडिज्जइ भारेण । जो पुण परविन्हयनिमित्तं वाइं चैव जोगेसु सरीरत्थाणेसु सण्णिवेसियाणि चहति सो रागेण णं गणेइ भारं, अत्थि पुणो से । जो य परपरिओसनिमित्तं रंगयरो नेवत्थिओ सुमहंतं पि भारं वहेज्ज 'न मे परिस्समो' भावेणाणो । कज्जगुठययाए ण मण्णेज्ज वा भारं, तत्थ वि भारो परमत्थओ ॥

कामाणं दुहावहत्तं

10

कामा दुविहा—सदा रूवा य । तत्थ सदमुच्छिओ मिगो सँदं 'सुहँ' ति मण्णामाणो मूढ-याए अपरिगणियविणिवाओ चह-बंध-भरणाणि पावइ । सहेव इत्थी पुरिसो वा सोविंदि-यवसगतो सदाणुवाइं सदे साहारणे ममत्तमद्धबुद्धी तस्स हेवं, सारक्खणपरो परस्स फलु-सहियओ पट्टस्सइ, ततो राग-दोसंपबंधपट्टिओ रयमाइयइ, तन्निमित्तं च संसारे दुक्ख-भायणं होइ गीयरागा । तद्दा रूवे रत्तो रूवमुच्छिओ साहारणे विसयसमुदे ममत्तबुद्धी 15
रूवरक्खणपरो परस्स पट्टसइ, संकिलिट्ठचित्तो य पावकम्मं समज्जिणइ, तप्पभवं च संस-रमाणो दुक्खभायणं भवइ । एवं भोएसु वि गंध-रस-कासेसु सज्जमाणो परंसि पट्टमंतो मूढयाए कम्ममाययति, तओ य जम्म-जरा-मरणमदुलं संसारं परीइ । तेण दुक्खायदा कामा भोगा य परिच्छेइयवा सेयत्थिणा ॥

एवं भणंतो सयंबुद्धो मया भणिओ—मम हिए वट्टमाणस्स अहिओ सि, दुट्टमइं 20
वट्टसि, जो मं संसत्थियपरलोगसुहेण विलोभंतो संपयसुहं निदंतो दुदे पाडेवमि-च्छसि । ततो संभिन्नसोएण भणिओ—तामि ! सयंबुद्धो जंबुग इय मच्छकंरी मंस-पेसिं विहाय जहा निरासो जातो, तदा दिट्ठसुहं संदिद्धसुहासया परिघणंठो सोइहिति । सयंबुद्धेण भणिओ—जं तुमं तुच्छं-कप्पणामेत्तसुहमोहिओ भणसि, को वं सचेयणो पमाणं कैरेज्जा ? जो कुसलज्जणसंसियं रयणं सुहागयं फायमणियमणुसरंतो न इच्छइ 25
तं फेरिसं मण्णसि ? संभिण्णासोय ! अणियं जानिज्ज सरीर-विमवाइंणं पीए भोए धज्जहिय तवस्सी संजमे य निव्वाण-सुएसुहसंपायगे जयंति । संभिण्णसोओ मणति—सयंबुद्ध ! सक्का मरणं होहिवि सुसाणे ठाइवं तुमं, जहा टिट्ठिमी गगणपट्टण-संक्रिया धरेउकामा उद्धपाया सुयइ तदा तुमं किर 'मरणं होहिवि' ति अइपयत्तक्कपि संपयसुहं परिच्छेइय कालियं पत्तंसेसि. पत्ते य मरणत्तमए परलोणहियं आयरिस्सामो 30

१ ण ज्ञाणइ ही ३ ॥ २ सद्धो तां ० विना ॥ ३ संपयपं तां ० विना ॥ ४ परिचियम्मा तां ॥ ५ च्छ-सुहं ही ३ विना ॥ ६ को ते स ० तां ० विना ॥ ७ इत्था ही ३ तां ० विना ॥ ८ पपहिय तां ० विना ॥

सयंबुद्धेण भणिओ—मुद्ध! न जुद्धे संपलगे कुंजर-तुरगदमणं कज्जसाहंगं, ण वा णगरे उववद्धे जवसपत्तिधपोपायाणं, ण य गिहे पलित्ते कूवखणणं कज्जकरं. जइ पुण दमण-भरण-खणणाणि पुब्रक्याणि भवंति, ततो परथलमहण-चिरसहण-जलणणिञ्चावणाणि सुहेण भवंति, तद्देव जो अणागयमेव परलोगहिण ण उज्जमत्ति सो' उक्कमंतेसु पाणेसु, 5 छिज्जमाणेसु मम्मथाणेसु विंसंधवितदेहवंधो परमदुक्खाभिभूओ किह परलोगहियं अणु-द्वेहिति? एत्थ सुणाहि वियंक्खणकहियं उवएसं—

वायसाहरणं

एक्को किर हत्थी जरापरिणओ' उम्हकाले किंचि गिरिनइं समुत्तरंतो विसमे तीरे पडिओ । सो सरीरगुरुयाए दुब्बलत्तेण य असत्तो उट्ठेउं तत्थेव य कालगतो । घृग-सियालेहि 10य अवाणदेसे परित्तइओ, तेण भग्गेण वायसा अतिगया मंसमुदयं च उवजीवंता ठिया । उण्हेण उज्जमाणे कलेवरे सो पवेसो संकुचितो । वायसा तुट्ठा—अहो! निराबाहं जायं वसियधं । पाउसकाले य गिरिनदिवेण निह्लममाणं महानइसोयपडियं पत्तं समुद्धं, मच्छ-मगरेहि य छिण्णं । ततो ते जलपूरियकलेवरातो वायसा निग्गया तीरम-पस्समाणा तत्थेव णिघणमुवगया । जइ पुण अणागयमेव निग्गया होंता तो दीहकालं 15सच्छंदप्पयारा विविहाणि मंस-सोणियाणि आहारंता ।

एयस्स दिट्ठंतस्स उवसंहारो—जहा वायसा तहा संसारिणो जीवा । जहा हत्थिकले-वरपवेसो तह मणुस्सवो'दिलामो । जहा तदम्भंतरं 'मंसोदगं तहा विसयसंपत्ती । जहा मग्गस्स निरोहो तहा त्त्वभवपडिबंधो । जहा उदयसोयविच्छो'हो तहा मरणकालो । जहा वायसनिग्गमो तहा परभवसंकमो ॥

20 एवं जाण संभिन्नसोय! जो तुच्छए निस्सारे थोवकालिए कामभोगे परिचइत्ता तव-संजमुज्जोयं काहिइ सो सुगतिगतो न सोचिहिति. जो पुण विसएसु गिद्धो मरणसमयमु-दिव्खइ सो सरीरभेदे अगहियपाहेज्जो चिरं दुहिओ होहिति. मा य जंबुक इव तुच्छक-प्पणामेत्तसुहपडिवद्धो भिपुलं दीहकालियं सुहभवमण्णसु । संभिण्णसोओ भणइ—कहंदि-णे, का जंबुकसुहत्तुच्छकप्पणा? सयंबुद्धेण भणिओ—सुणाहि—

25 जंबुकाहरणं

कोर्ये किर वणयरो वणे संचरमाणो' वयत्थं हत्थि पासिऊण विसमे पएसे ठितो । एग-कंडप्पहारपडियं गयं जाणिऊण धणुं सजीवमवाकरिय, परसुं गहाय, दंत-मोत्तियहेउं गयमच्छियमाणो हत्थिपडणैपेहिएण महाकाएण सप्पेण खइओ तत्थेव. पडिओ । जंबुएण य परिव्भमंतेण दिट्ठो हत्थी मणुस्सो सएपो धणुं च । भीरुत्तणेण य अवसरिओ, मंसलो- 30 लुयाए पुणो पुणो अहीणो 'निज्जीवं' ति य निस्संको तुट्ठो अवलोपइ, चित्तेइ—'हत्थी मे

१ सो अक्कं शां ॥ २ ओ उम्हकां क ३ गो ३ । ४ ओ गिम्हकां शां ॥ ५ याहसा शां ॥ ६ कोइ किं शां विना ॥ ७ णो वणहत्थि परिसज्जं शां ॥ ८ मववित्तिं शां ॥ ९ णाववे' षी ३ ॥

जावन्नीविर्यं भक्तं, मणुरसो सप्पो य किंचि फालं होदिति, जीवाबंधनर्पदं ताव ग्यायामि' ति उपरजो भंत्तुद्धी घणुकोडीए छिण्णपडियद्वाए ताउदेसे भिण्णो मज्जो । जइ पुण अप्प-
सारं छट्ठेवं हत्थि-मणुस्सोरगकलेयरेसु सज्जंतो तो वाणि अण्णाणि य चिरं खायंतो ।
एवं च जो माणु-(मन्यामम्-४७००)स्सए सोक्खे पडियद्धो परलोगसाहणनिरयेस्सतो सो
जंबुक इय विणरिसिद्धिति ॥ 5

जं पि जंपह 'संबद्धं परलोयं, तत्पंभवं च सोक्खं' तं अत्थि. सामि ! तुग्भे कुमार-
फाले सह मया णंदणवर्णं देवुज्जाणमुवगया. तत्थ य देवो उवइओ. अग्घे तं दहूण
अपसरिया. देवो य दिघाए गतीए रणेण पत्तो अग्घ समीपं. भगिया अणेग अग्घे सोम-
रूविणा—'अहं सयबलो, महच्चल ! तय पियामहो रज्जसिंरि अर्धंगित्ताण विण्णवओ
बंधलोए कप्पे अदिघइ जातो, तं तुग्भे वि मा पमाई होद, जिणवयणेण भावेह अप्पाणं, 10
ततो सुगार्ते गमिहइ' ति. एवं योत्तूणं गतो देवो. जइ सामि ! तं सुमए ततो 'अत्थि
परलोगो' ति सहइह ।

मया भणिओ—सयंबुद्ध ! सुमरामि पियामहवरिसणं । लहानकासो य भगति पुणो
त्रि सयंबुद्धो—सुणह पुषवित्तं—

महाबल-सयंबुद्धपुषजाणं कहासंबंधो

तुग्भं पुषको राया कुरुचंदो नाम आसि, तस्स देवी कुरुमती, हरिचंदो
कुमारो । सो य राया णाहियवादी, 'इंदियत्तमागमनेत्तं पुरिसकप्पणा, मत्तंगत्तम-
वाए मयसंभव इय, न एत्तो परभवसंकमणसीलो अत्थि, न सुक्य-नुक्कयफळं देव-नेर-
इएसु कोइ अणुभवइ' ति यवसिओ, बहूण सत्ताण पहाय समुद्धिओ, सुर इय पकंत-
घारो, निस्सीलो, निव्वओ । तओ तस्स एयकम्मस्स बहू फालो अतीवो, मरणकाले य 20
असायावेयणीयवहुलयाए नरयपडिरूयपुंग्गलपरिणामो संबुत्तो—गीयं सुइमद्धरं 'अओम' ति
मण्णइ, मणोहराणि रूवाणि विकित्तौणि पस्सति, रीर-खंड-सक्कोरेयनं 'फूहं' ति मण्णइ,
चंदणाणुलेवणं सुम्मुरं ययइ, हंसतूलमउयं सेत्तं केटागसाहासमागं वेदेइ । तस्म य
तहाविहं विवरीयभावं जाणिऊण कुरुमती देवी सह हरिचंदेण पत्तण्णं पडियइ । सो
य कुरुचंदो राया एवं परमदुक्खिओ कालगतो । तस्स य नीहरणं काऊण हरिचंदो सयं 25
नयरं गंधसमिद्धं नाएण अणुपालेइ । ततो च तहामूयं पिठ्ठो मरणमशुचित्तयंत्तस्म एवं
मती समुप्पणा—अत्थि सुक्य-नुक्कयफळं ति । ततो तेण एणो रत्थियकुमारो काल-
यंसो संबिद्धो—भइए ! तुग्भं पंडियजणोवइहं घम्मसुयं मे फईयसु, एसा ते सेव ति ।
तओ सो तेण निओगेण जं जं घम्मसंसियं ययणं सुणेइ तं तं राग्गो निनेइ । सो ति

१ ँ देवो सुं विना ॥ २ कं० च ३ मे० विना—ति लवइत्तं को० थं० सो १ । वि ल वत्तं
थी ३ ॥ ३ णं कामुत्तां थी ३ ॥ ४ 'विहमित्' को० विना ॥ ५ विद्धिपणि को० विना ॥ ६ पूरं ति,
च २ विना ॥ ७ चंदनां को० विना ॥ ८ इइसु च २ मे० विना ॥
य० दि० २२

- संहंतो सुसीलयां तद्वै पदिवर्जति । कयाइं च नगरस्स नाइदूरे तद्धारुवस्स साहुणो
केवलनाहुपत्तीमहिंमं काउं देवा उवागया । तं च उवलभिऊणं सुवुद्धिणा रत्तियकुमा-
रेण रण्णो निवेदितं हरिचंदस्स । सो वि देवाऽऽगमणविन्हइओ जैयणतुरगारुढो गतो
साहुसमीवं, वंदिऊण य विणएण निसण्णो सुणइ केवलिसुहुगयं वयणामयं । संसारकइं
5 मोक्ससुहं च से सोऊण 'अत्थि परभवसंकमो'त्ति निस्संकियं जायं । ततो पुच्छइ कुरु-
चंदो राया—मम पिया भयवं! कं गइं गतो? त्ति । ततो से भयवया कहियं विवरीय-
विसउवलंभेणं सत्तमपुढवीनेरइयत्तं च—हरिचंद! तव पिया अणिवारियपावाऽऽसवो
वहुणं सत्ताणं पीढाकारी पावकम्मगुरुत्ताए णं णररं गतो. तत्थ परमदुविसहं निरुवम-
निष्पडियारं निरंतरं सुणमाणस्स वि सचेयणस्स भयजणगं दुक्खमणुभवति । तं च तद्धारुविहं
10 केवलिणा कहियं पिउणो कम्मविवागं सोऊणं संसारभीरु हरिचंदो राया वंदिऊण पर-
मरिसिं सनयरंमइगतो । पुत्तस्स रायसिरं समप्पिऊण सुवुद्धिं संदिसति—तुमं मम सुयस्स
उवएसं करेजासि त्ति । तेण विण्णविओ—सामि! जदि अहं केवलियो वयणं सोऊण
सह तुव्भेहिं न करेमि तवं तो मे न सुयं. जो पुण 'उवएसो दायवो' त्ति संदिसह तं
मम पुत्तो सामिणो कहेहि त्ति । राया पुत्तं संदिसइ—तुमे सुवुद्धिसुयसंदेसो कायवो
15 धम्माधिकारे त्ति । तुरियं निग्गओ सीहो व पलित्तगिरिकंदराओ, पवइओ केवलिसमीवे
सह सुवुद्धिणा, परमसंविग्गो सज्झायपसत्थचित्तणपरो परिखवियकिलेसजालो समुप्प-
ण्णनाणत्तिसओ परिनिव्वुओ त्ति । सुणिमो—तस्स य हरिचंदस्स रायरिसिणो धंसे
संखातीतेसु नरवईसु धम्मपरायणेषु समतीतेसु तुव्भे संपदं सामिणो, अहं पुण सुवुद्धिवंसे ।
तं एस अन्ह नियोगो बर्हुपुरिसपरंपरागतो धम्मदेसणाहिगारो ॥
- 20 जं पुण त्थ मया अयंडे विण्णविया तं कारणं सुणह—अज्ज अहं नंदणवणे गओ
आसि, तत्थ मया दिट्ठा दुवे चारणसमणा आइच्चजसो अमियतेओ य. ते मया
वंदिऊण पुच्छिया—मयवं! महावलस्स रण्णो केवइयं आउं धरइ? त्ति. तेहिं निरिद्धो—
मांसो सेसो. ततो संभंतो मि आगतो. एस परमत्थो. ततो जं जाणइ सेयं ति तं
कीरउ अकालहीणं । ताणि य उवसमवयणाणि सयंबुद्धकहियाणि सोऊण अहं धम्माभि-
- 25 सुहो आउपरिक्खयसुतीय आममट्टियाभायंणमिव सलिलपूरिज्जमाणमवसण्णहियओ भीओ
सहसा उट्टिउ कयंजली सयंबुद्धं सरणमुवागतो—वयंस! किमियाणिं भासावसेसजीवी
करिस्सं परलोगहियं? त्ति । तेण ण्ह समासासिओ—सामि! दिवसो वि धहुओ परि-
चत्तसवसावज्जजोगस्स, किमंग पुणो भासो? । तओ तस्स वयणेण पुत्तसंकामियपयापा-
लणवावारो ठिओ मि सिद्धाययणे कयभत्तपरिशाओ संधारगसमणो सयंबुद्धोपदिट्ठजिण-
- 30 महिमासंपायणसुमणसो अणिशयं संसारदुहं पाउवगमणं च वेरगजणियाणि सुणमाणो
काळगतो इह जातो । एयं थोवो मे तवो विण्णो त्ति ॥

एवं च अजललियंगएण देवेण कहियं मम सपरिवाराए । ईसाणदेवरायसमीवाओ य दढधम्मो नाम देवो आगतो । सो भणइ—ललियंगय ! देवराया नंदीसरदीवं जिणमहिंमं काडं बध्तिंति ति गच्छामि अहं, विदितं ते होउ ति । सो गतो । ततो अहं अजललियंगयदेवसहिया 'इंदाणत्तीए अवस्स गमणं होहिंति इयाणि, चैव वणामो' ति गया पुण नंदीसरदीवं स्वणेण । महिमा कया जिणाययणेसु, तिरियलोए 5 य तित्थयरवंदणं करेमाणो सासयचेइयप्यं च चुओ ललियंगओ । परमसोर्गिइण्डस्स-माणहिययचरा य अहं विवसा गया सपरिवारा सिरिप्पमं विमाणं । परिहायमाण-सोहं च ममं दट्टुण आगतो सयंजुद्धो देवो भणति—सयंपभे ! जिणमहिंमं छुणसु, चयणकालो, वोहिलाभो भविस्सइ ति । तस्स वयणं, परिगंहेउण नंदीसरे दीवे तिरिय-लोए य कयपूया अहमवि चुया सनाणी जंबुद्वीपकविदेहे पुक्खलावइविजए पुंडरगि-10 पीए नयीए वइरसेणस्स चक्कट्टिरस वसुमतीए देवीए इहिया सिरिमती नाम जाया । सा हं पिउभवणपउमसररायहंसी धावीलणपरिगहिया जमगपययसंसिया इव लया सुद्वेण वड्डिया । गहियाओ च कलाओ अभिरामियाओ ।

कयाइं च पओसे सवओभइहं पासायमभिरूडा पस्सामि नवरवाहिं देवसंपायं । ततो चिंतापरायणाए मे सुमरिया देवजाती, सुमरिउण य दुक्खेणाऽऽहया मुच्छिया । परि-15 चारिगाहिं जलकणपडिसिंता पचागयचेयणा चिंतेमि—'कत्थ मण्णे पिओ मे ललियंगतो देवो ? ति, तेण च मे विणा किं जणेण आभट्टेण' ति मूयत्तणं पकयं । भणइ परियणो—जंम-एहिं से वाया अक्खित्ता । कओ य तिगिच्छएहिं पयत्तो, कयाइं वलि-होम-मंत-रक्खाविहा-णाइं । अहं पि मूयत्तणं न मुयामि, लिहिउण य आणत्तीं देमि परिचारियाणं । उववणगायं च ममं अम्मधाती पंडिया नाम विरहे भणति—पुत्त सिरिमइ ! जइ कारणेण केणइ 20 मूइं ततो मे अजंतिया साह, ततो सत्तीए कज्जसाहणे पयइस्सं. अत्थि मे विजायलं, जेण मणुस्सलोए साहीणं पयोयणं सपाइस्सं. अह पुण सच्चमूइं देवदोसेण वो किं सक्का कावं ? । तीय वि एवं भणिए मया चिंतियं—सुहु भणइ धाई, मम हिययगयं अत्थं को साहेइ ? तं कहेमि से सव्वापं । तओ मया भणियं—जन्मो ! अत्थि कारणं, जेण संपइ-कालं मूयत्तणमं करेमि ति । ततो सा बुद्धा भणति—पुत्त ! साहसु मे कारणं, तं च सोऊण 25 जह भणसिं तह चेट्टिस्सं ति । ततो मया भणिया—सुणाहि—

सिरिमइनिवेइया निण्णामियाभयसंवद्धा अत्तकहा

अत्थि धायइसंडे दीवे पुत्रविदेहे मंगलावइविजए नंदिगामो नाम सण्णिवेसो । तत्थ अहं इओ तइयमवे दरिइइले सुलक्खण-सुमंगल-धणिणयाउड्डिगाईणं छणं

—१. उच्छि ति शा० ॥ २. अहं चंदिपु सं ते शा० विना ॥ ३. निगणा. ४. क. ३ गो ३ उ. ३० । ५. निगणा पट्ट० ही ३ ॥ ४. पकारियं शा० ॥

भगिणीणं पच्छओ जाया, न कयं च मे नामं अम्मा-पिऊहिं 'निन्नामिय'त्ति भण्णामि । सकम्मपडिबद्धा य तेसिं अवसाणं जीवामि ।

उसवे य कयाइं अहुकडिभाणि नाणाविहभक्कपहत्थगयाणि सगिहेहिंतो निग्गयाणि । ताणि य दट्ठण मया माया जाइया—अम्मो! देहि मे मोयगे अण्णं वा भक्खयं ति, 5 डिंभेहिं समं रमामि त्ति । तीए रुट्ठाए हया निच्छूढा थ गिहाओ—कओ ते इहं भक्खा ? वच्चसु अंचरतिलयं पवयं, तत्थ फलाणि रायसु मरसु थ त्ति । ततो रोवंती निग्गया मि । सरणं विमग्गमाणीए दिट्ठो य मया जणो अंचरतिलयपवयामिसुहो पत्थिओ । गया मि तेण सहिया । दिट्ठो य मया पुहवितलतिलथभूओ, विविहफलभरत्तमिरपादवसंकुलो, कुलहरभूओ सडण-मियाणं, सिहरकरेहिं गगणतलमिव मिणिडं समुज्जओ अंचरतिलगो गिरिवरो । 10 तत्थ य गेण्हइ जणो फलाणि, मया वि पक्क-पडियाणि सादूणि फलाणि भक्खियाणि ।

रमणिज्जायाए य गिरिवरस्स संचरमाणी सह जणेण गंभीरं सुणिमो सइं अइमणोहरं । तं च अणुसरंती गया मि तं पदेसं सह जणेण । दिट्ठा मया जुगंधरा नाम आयरिया, विविह-नियमधरा, चोइसपुवि-चडणाणिणो, तत्थ य जे समागया मणुया देवा य तेसिं जीवाणं बंध-भोक्खविहाणं कहयंता, संसए य विसोधिता । ततो हं तेण जणेण सह पणिवइऊण 15 निसण्णा एगदेसे सुणामि तेसिं वयणं परममहुर । कहंतरे य मया पुच्छिया—भयवं! अत्थि ममाओ कोइ दुक्खिओ (मन्थामम्-४८००) जीवो जीवलोए ? त्ति । ततो तेण भणियं—णि-ण्णामिए! तुमं सदा सुभा-ऽसुभा सुतिपहमागच्छंति, रूवाणि य सुंदर-मंगुलाणि पाससिं, गंधे सुभा-ऽसुभे अग्घायसि, रसे वि मणुण्णा-ऽमणुण्णे आसाएसि, फासे वि इट्ठा-ऽणिट्ठे संवेदेसि, अत्थि थ ते पडियारो सी-उण्ह-त्तण्हा-त्तुहाणं, निहं सुहागयं सेवसि, निवाय- 20 पवायसरणासओ वि य ते अत्थि, तमसि जोतिप्पगासेण कज्जं कुणसि. नरए नेरइयाणं निच्चं असुभा सइ-रूव-रस-गंध-फासा, निप्पडियाराणि परमदारुणाणि सी-उण्हाणि खुहा-पिवासाओ य, न खणं पि निहामुहं दुक्कपसयपीडियाणं, निच्चंधयारेसु नरएसु चिट्ठमाणा निरयपालेहिं कीरमाणाणि कारणसयाणि विवसा अणुहवमाणा वहुं फालं गमयंति. तिरिया वि सपक्क-परपक्कजणियाणि सी-उण्ह-खु-प्पिवासादियाणि य जाणि अणुभवंति, ताणि थ- 25 ट्ठणा वि कालेण नसक्का वण्णेउं. तव पुण साहारणं सुह-दुक्कं. पुवसुकयसमजियं अण्णेसिं रिद्धिं पस्समाणी दुहियमप्पाणं तक्केसि त्ति. जे तुमओ हीणा बंधणागारेसु किलिस्संति, जे य दास-भयगा परवत्तवा णाणाविहेसु देहपीडाकरेसु कम्मसेसु णित्ता किलिस्संति, आहार पि तुच्छमणिट्ठं भुंजमाणा जीविंयं पालेंति, ते वि ताव पस्ससु त्ति । मया पण-याए 'जहा भणथ त्ति तहा' पडिसुयं । तत्थ धम्मं सोऊणं केइ पवइया, केइ गिहवास- 30 जोग्गाणि सीलवयाणि पडिवण्णा । मया वि विण्णविया—जस्स णियमस्स पालणे सत्ता मि तं मे उवइसह त्ति । तओ मे तेहिं पंच अणुवयाणि उवइहाणि । वंदिऊण परितुट्ठा

जणेण सह नंदिगगामं गया, पालेसि वयाणि संतुहा । कुहुंबसंविभागेण य परिणयाय संतीय चउत्थ-छट्ट-ऽट्टमेहिं रमामि ।

एवं काले गए कम्हिइ कयभत्तपरिचाया राईए देवं पत्तामि परमदंसणीयं । सो भ-
णति—णिण्णामिए ! पत्त मं, चित्तेहि य 'होमि एयस्स भारिय' त्ति, तओ मे देवी
भविस्ससि, मया य सह दिव्वे भोए भुंजिहिसि त्ति । एवं वोत्तण अदंसणं गओ । अह-5
मवि परिओसवियसियहियया 'देवदंसणेण लभेज्ज देवत्त' ति चित्तिऊण समाहीए कालगया,
सणियाणा ईसाणे कप्पे सिरिप्पभे विमाणे ललियंगयस्स देवस्स अग्गमहिंसी सयंपमा
नाम जाया । ओहिणाणेपओगविण्णायदेवंभवकारणा य सह ललियंगएण जुगंधरगुरुवो
वंदितमवइण्णा । तं समयं च तत्थेव अंवरत्तिए मणोरमे उज्जाणे समोसरिया सगणा य ।
तओ हं परितोसवित्तिपियमुही तिऊणपयाहिणपुधं णमिऊण णियेइयणामा णट्टोवहारेण 10
महेऊण गया सविमाणं, दिव्वे कामभोए देवसहिया णिरुसुगा बहुं कालं अणुभवामि । देवो
य सो आउपरिक्खएण अम्मो ! चुओ ण याणामि कत्थ गओ ? त्ति । अहमवि य तस्स
विओगदुहिया चुया समाणी इहाऽऽयाया, देवउज्जोवदंसणसमुप्पण्णजाईसरणा तं देवं
मणसा परिवहंती मूयत्तणं करेमि 'किन्नेतेण विणा संलावेणं कएणं ?' । एस परमत्थो ॥

लद्धमणुस्सजम्मणो ललियंगयदेवजीवस्स गवेसणा

15

तं च सोऊणं अम्मधाई ममं भणति—पुत्त ! सुहु ते कहियं. एतं पुण पुत्रभवचरियं पंडे
लेहिऊणं तओ हिंदावेमि. सो य ललियंगओ जइ माणुस्सए भवे आयाओ होहिसि तओ
सचरियं दइण जाई सुमरिहिति. तेण य सह णिव्वुया विसयसुहमणुभविस्ससि चिं । तओ
तीए मएणाऽणुसज्जिओ पढो विविघवण्णाइं पट्टियाहिं दोहि वि जणीहिं । कत्थ य पढमं
पंदिग्गामो लिहिओ, अंवरत्तिएपधयससियसुहुमुमियाऽसोसणिसण्णा गुरवो य, 20
देवमिहुणं च वंदणागयं, ईसाणकप्पे सिरिप्पभं विमाणं सदेवमिहुणं, महव्वलो राया
सयंबुद्ध-संभिन्नसोयसहिओ, णिण्णामिगा य तवसोसियसरीय, ललियंगओ सयं-
पभा य सणामाणि । तओ णिण्णणे लेक्खे धाई पट्टगं गहेऊण 'धायइसंडं दीवं वयामि'
त्ति तीसे विज्जापभावेण आगासगमणं उप्पत्तिया जुवत्तियेसपास-ऊयलथ-पलाससामं
नइयळं । खणेण य पचागया पुच्छिया मया—अम्मो ! कीस लहुं णियत्ता सि ? त्ति । सा 25
भणइ—पुत्त ! सुणह कारणं—इहं अम्ह सामिणो तव पिउणो धरसवट्टमाणिणिमित्तं विज्ज-
यवासिरायणो बहुका समागया, तं जति इहेव होहिसि ते हिययसाहीणो दइओ तओ
कयमेव कज्जं ति चित्तिऊण णियत्ता. तम्मि य जइ ण होहिसि इह परिमग्गे करिस्सं जत्तं
त्ति । सुट्टियहिययौ मया भणिया । अवरज्ज(ण्ह)ए गया पट्टगं गहेऊण पचावरण्हे आगया
पसण्णमुही भणइ—पुत्त ! परिणेव्वुया होहि, दिहो ते मया सो ललियंगओ । मया 30

१ °भाव° शां० ॥ २ पच्छि ले° ली ३ उ० विना ॥ ३ सुट्टिहिया मो० सं० को ३ उ० २ । सुट्टि-
यया वच० ॥

- पुच्छिया—अम्भो !-साह—सो कहं ? ति । सा भणइ—पुत्त ! मया रायमाणे पसारिओ पट्टओ । तं च परसमाणा आलिकखकुसला आगमं पमाणं करेता पसंसंति, जे अकुसला से वण्ण-रूवाणि पासंति । दुमरिसणरायसुओ दुइंतो कुमारो, सो सुहुत्तमेत्तं पासि-
 5 ङ्गण मुच्छिओ, रणेण आसत्थो मुच्छिओ मणूसेहिं—सामि ! किं र्थं मुच्छिया ? । सो भणइ—चरियं^१ नियगं पट्टलिहियं ददूण य मे सुमरिया जाई—अहं ललियंगतो देवो आसि, सयंपभा मे देवि ति । मया पुच्छिओ—पुत्त ! साहसु को सण्णिवेसो ? । भणइ—
 पुंडरिगिणी नयरि ति । पद्यं^२ 'भेरुं' साहति, अणगारो को वि एस विस्सरइ से नामं, कप्पं सोहम्मं कहेइ, राया मंतिसहिओ को वि एस ति, का वि एसा तवरिसणी न जाणं से नामं ति । ततो 'ईश्रावगो' ति जाणिङ्गण मया भणिओ—पुत्त ! सच्चं सच्चं, जं ते जम्मंतरे
 10 वीसरियं तेण किं ? । सच्चं तुमं सि ललियंगतो । सा पुण सयंपभा नंदिग्गामे पंगुली केण वि कम्मदोसेण जायां । एवं च णाए चरियं लिहियं तव यत्तमगणहेउं । मम य धायइसं-
 डगयाए दिण्णो य पट्टओ । मया य अणुकंपाए तीसे तव परिमगणं कयं । एहि पुत्त ! जाव ते नेमि धाइसंडं ति । अवहसिओ मित्तेहिं, 'गम्मउ, पोसिजउ पंगुलि' ति । तओ अव-
 15 रणेसु असमाणो ति वइरजंघो भण्णइ । सो उवागतो पट्टगं ददूण ममं भणति—केणेयं लिहियं चित्तं ? ति । मया भणियं—किनिमित्तं पुच्छसि ? । सो भणइ—ममं एवं चरियं—
 अहं ललियंगतो नाम आसि देवो, सयंपभा देवी । 'असंसयं तीए लिहियं ति, तीए य वा च्चदेसेणं' तक्केमि । ततो मया पुच्छिओ—जइ ते चरियं, साहसु य को एस सन्निवेसो ? ।
 सो भणति—नंदिग्गामो एस, पवओ अंवरतिलओ, जुगंधरा य आवरिया, एसा
 20 रमणकिलंता णिण्णामिया, महव्वलो राया सयंबुद्ध-संभिण्णसोएहिं सह लिहिओ,
 एस ईसाणो कप्पो, सिरिप्पभं विमाणं, एयं सच्चं सपद्यं परिकहियं तेण । तओ य मया वुट्ठाए भणिओ—जा एसा सिरिमती कुमारी पिउच्छाए दुहिया सा सयंपभा, जाव
 रण्णो णिवेएमि ताव ते लब्भइ ति सुमणसो गतो । ततो मि कयकजा आगया । पुत्त ! रण्णो
 निवेएमि, ततो ते पियसमागमो भविस्सइ ति । एवं वोत्तूण गया । निवेदितमणाए रण्णो ।
 25 ततो हं सदाविया रण्णा, देवी य धसुमई । तओ दोण्ह वि राया पकहिओ—सुणइ, जो
 सिरिमतीए ललियंगओ देवो आसी । अहा णं अहं जाणं ण तथा सिरिमती—
 वइरसेणकारिओ ललियंगयदेवपरिचओ

इहेव जंबुदीवे अवरविदेहे सलिलावतिविजए वीयसोगा नयरी, जियंसतु नाम

१ कइह ही ३ ॥ २ आलेत्तं द्रां ० ॥ ३ दुमसेणरायं ली ३ । दुमविसणरायं मो० स० गो ३ ॥
 ४ किं य सुं क ३ । किं पसुं ली ३ ॥ ५ एयं पि तिं द्रां ० विना ॥ ६ उदभावं ली ३ ॥ ७ एवा आग-
 मेसु कुसला एय द्रां ० ॥ ८ एय चित्तिम ति ही ३ ॥ ९ एय स० द्रां ० ॥ १० विजयत्तं द्रां ० ॥

रागो, तस्य मणोहरी य केकर्यै य दुवे देवीओ, तासि अचलो विहीसणो य पुत्ता ।
एपरए पिउन्मि विजयद्धं भुंजंति बलदेव-वासुदेवा ।

मणोहरीं य बलदेवमाया कस्मिय काले गए पुत्तं आपुच्छवि अयलं—अणुभूया मे
भतुणो सिरी पुत्तसिरी य. पद्यवामि, परलोगहियं करिसं, विसजेहि मं ति । सो नेहेण
न विसजेह । निब्बंघे कए भणति—अम्मो ! जइ निच्छओ ते' कओ तो मं देवलोयम-5
याए वसणे पडिबोहेयबो ति । तीए पडिवन्नं । पद्यइया य परमधितिबलेण एगारसंघंधरी
वासकोडी तवमणुचरिऊण अपरिवडियवेरमा समाहीए कालगया लंतए कप्पे इंदो
आपाओ । तं ताव जाणेह ममं ।

बल-कैसवा य बहुं कालं पमुइया भोए भुंजंति । कयाइं च निमाया अणुयत्तं आसेहिं
यायजोगेण अचहिया अद्विं पवेसियाँ । गो-रहसंचारेण य न विण्णाओ मगो, जाव णं 10।
दूरं गंतूप आसा विवण्णा, विभीसणो य कालगतो । अयलौ नेहेण न जाणइ, 'मुच्छिंओ'
ति णेइ णं सीतलाणि वणगहणाणि 'सत्थो भविस्सइ' ति । अहं च लंतगकप्पगतो
पुत्तसिणेहेणं संगारं च सुमरिऊण एणेणं आगतो विहीसणरुवं विउच्चिऊण । रहगतो
मणिओ' बलो—भात ! अहं विजाहरेहिं सह जुव्धिउं गतो, ते मे पसाहिआ. तुम्हे पुण
अंतरं जाणिऊण केण वि मम रुवेणं मोहिया, वच्चिनो नयरं. एयं पुणो 'अहं' ति तुम्भेहिं 16
वृद्धं कलेवरं, सवारोसु णं । तं डहिऊण रहेण सनयरमागया पूज्जमाणा जणेणं, घरे य
पक्खासणनिसण्णा ठिया । तओ मया मणोहरीरुवं दंसियं । संमेतो य अयलो मणसि—
अम्मो ! तुम्भेत्य कओ ? । पद्यजाकालो संगारो य सबो परिकहिओ, विभीसणमरणं,
'अहं लंतगाओ कप्पाओ मंवपडिबोहणनिसिचं इहमागतो, परलोगहियं धितेहि अणिघं
मणुपरिद्धिं जाणिऊण' । गतो सकप्पं लंतगइंदो । 20

अयलो पुत्तसंक्रामियरायसिरी तवमणुचरिय ईसाणे कप्पे सिरिप्पमे विमाणे ललि-
यंगओ नाम सुरो जाओ । अहं पुण सदेवीयं पुत्तसिणेहेणं अभिक्खणं लंतयं कप्पं
नेमि ति जाहे जाहे सुमरामि । सो पुण ललियंगतो देवो सत्तनवभागे सागारोवमस्स
देवसुहं परिभोत्तूणं तवो सिरिप्पभाओ विमाणाओ चुओ, तत्य अण्णो उववण्णो । तं
पि अहं पुत्तसिणेहेणं चैव लंतयं कप्पं नेमि । एवं सत्तरस ललियंगयां आईआ । एसो 25
वि य जो मे सिरीमतीए ललियंगओ अट्टारसमो लंतयकप्पं नीमपुन्वो बहुत्तो, जागामि
णं । तओ लंतयकप्पाओ चुओ हं चइरसेणो जावो ॥

राया भणइ—सहावेह वइरजंघं ति । आणत्तो कचुंगी गतो । आगतो य यवरजंघो ।
दिट्ठो य (अध्यामम्-४९००) मया परितोसवियसियच्छीए अच्छेरयभूओ, सरपरयणि-

१ मे शां० विना ॥ २ या वसणे पडिबोहेय ति शां० ॥ ३ णवी वा० शां० विना ॥ ४ तं वा०
शां० विना ॥ ५ या । तो रहं शां० ॥ ६ ओ मोहे० की ॥ ७ णसागं शां० ॥ ८ ओ अयलो-
क ३ ॥ ९ तं जहिं सव० शां० विना ॥ १० तव डी ३ शां० ॥

यरसोमवयणचंदो, तरुणरविरसिबोहियपुंडरीयनयणो, मणिमंडियकुंडलघट्टियपीणगंडदेसो,
 गरुलाऽऽययतुंगनासो, सिलप्पवालकोमलसुरत्तदंसणच्छयणो, कुंदमउलमालासिणिद्धदसण-
 पंती, धयत्थवसभनिभखंधो, वयणतिभागूसियरयणावलिपरिणद्धगीवो, पुरफलिहाऽऽयाम-
 दीहवाहू, नयरकवाडोवमाणमंसलविसालवच्छो, करसंगेज्जमज्जदेसो, विमउलवरपंकयस-
 5 रिसनामी, मिगपत्थिव-तुरगवट्टियकडी, करिकरणिभऊरजुयलो, निगूढजाणुपदेससंगतह-
 रिणसमाणरमणिज्जंघो, सुपइट्टियकणगकुम्मसरिसलक्कणसंवाहचलणजुयलो । पणओ य
 रायणो । भणिओ य—पुत्त वइरजंघ ! पडिच्छसु पुषभवसयंपहं सिरिमत्तिं ति । अव-
 लोइया णेण अहं कैलहंसेणेव कमलिणी । विहिणा य पाणिं गाहिओ मम ताएण 'वइ-
 रजंघो !' ति मट्टुरमाभासमाणेण, दिणं विउलं घणं परिचारियाओ य । विसज्जियाणि य
 10 अम्हे गयाणि लोहभगलं । भुंजामो निरुविग्गा भोए ।

वइरसेणो वि राया लोगतियदेवपडिवोहिओ संवच्छरं किमिच्छियं दाणं दाऊण निय-
 गसुएहिं नरवईहिं य भत्तिवससमेतेहिं सह पषइओ पोक्खलपालस्स रजं दाऊण ।
 उप्पणकेवलनाणो य धम्मं देसेइ० मम वि कालेण पुत्तो जातो, सो सुहेण संवद्धिओ ।

कयाइं च पोक्खलवालस्स के वि सामंता विसंवइया । तेण अम्हं पेसियं—एउ वइर-
 15 जंघो सिरिमत्ती य ति । अम्हे विउलेण खंधावारेण पत्थियाणि पुत्तं नयरे ठवेऊणं । सर-
 चणस्स य मज्जेणं पंथो पडिसिद्धो जाणुकजणेण—दिट्ठीविसा सरवणे सप्पा, ण जाति तओ
 गंतुं ति । तं परिहरंता कमेण पत्ता पुंडरिणिणीं । सुयं च णेहिं नरवईहिं वइरजंघाऽऽ-
 गमणं । ततो ते सकिया पणया । अम्हे वि पोक्खलपालेणं रण्णा पूएऊण विसज्जिया,
 पत्थियाणि सत्तयरं । भणइ य जणो—सरचणउज्जाणमज्जेण गंतवं, सप्पा निविसा जाया,
 20 केवलनाणं तत्थ ठियस्स साहुस्स उप्पणं, देवा य उवइया, देवुज्जोएण य पडिहयं दिट्ठीगयं
 विसं सप्पाणं ति । ततो अम्हे पत्ताणि कमेण सरवणे आवासियाणि । सागरसेण-मुणिसेणां
 य मम भायरो अणगारा सगणा तत्थेव ठिया । ततो अम्हेहिं दिट्ठा तवलच्छिपडिहत्था
 सरयसरजलपसण्णहियया सारयसगलससिसोमवयणा । ते य सपरिवारा पूरेण भत्तिवहु-
 माणेणं वंदिया । सपरिवारा य फासुएणं असण-पाण-त्ताइम-त्ताइमेणं पडिलाहिया ।

25 ततो अम्हे तेसिं गुणे^३ अणुगुणेंताइं 'अहो! महाणुभावा सायरसेण-मुणिसेणा,
 अम्हे विमुक्करज्जधुरावावाराइं कया मण्णे णिस्संगाइं विहरिस्सामो ?' ति किंरागमग्गमो-
 इण्णाइं कमेण पत्ताइं सनयरं । पुत्तेण य अम्हं विरहकाले भिच्चवग्गो दाण-माएहिं रंजिओ,
 वासघरे य विसघूमो पओइओ । विसज्जियपरियणाणि य विगाडे पओसुं अइगयाणि
 वासगिहं, साहुगुणरयाणि धूमदूसितघातूणि कालगयाणि इह आयाइं उत्तरकुराए ति ।

30 तं जानाहिं अज्ज! जा णिण्णाभिका, जा य सयंपभा, जा य सिरिमत्ती सा अहं

ति जाणेह. जो महवबलो राया, जो य ललिचंगओ, जो य वहरजंघौ राया ते तुम्हे ।
एवं जीसे नामं गहियं भे सा अहं सयंपभा ॥

ततो सामिगा भणियं—अजे ! जाई सुमरिऊण देवुजोयदंसणेण चितेभि 'देयभवे
वट्टाहिं' ति, ततो य से सयंपभा आभट्टा. तं सचं एयं जं तुमे फहियं । परिवोसमण-
साणि पुत्रभवसुमरणसंभुक्कियस्सिणेहाणि ति सुहांगयविसयसुहाणि तिणिण पळिओरमाणि 5
जीमिऊण कालगयाईं सोहम्मे कप्पे देवा जाया । तत्थ वि णे परा पीई आसि । तिपटि-
ओवममियं ठिति अणुपालेऊण चुया वच्छावइविज्जए पहंकराए नयरीए तत्थ सानी
पियानहो सुविहिद्विज्जपुतो केसवो नामं जातो, अहं पुण सेट्टिपुत्तो अभयघोसो, तत्थ
वि णे सिणेहाधिकया । तत्थेव नयरे रायसुओ पुरोहितसुओ मंतिमुओ सत्थनाहसुओ य,
वेदिं वि सह मित्ती जाया । कयाईं च साह पडिमापडिवण्णो किमिडुड्डी विट्ठो समाग-10
एदिं, भणिओ य पंचहिं वि जणेहिं केसवो परिहासपुवं—तुम्होहिं नाम एरिसाणं तव-
स्सीणं तिगिच्छं न फायवं, जे अत्थवंता जणा ते तिगिच्छियव्व ति । सो मणवि—ययंस !
अहं धम्मियजणो निरुजो फायवो, बिसेसेण पुण साहवो पडिचरियवा. एस पुण साह
ओसहं पावं नेच्छह छट्टियदेहममत्तो, सो अत्थंग-मत्तरणेहिं पडिचरियवो ति, तत्थ मम
विदं अत्थि सयसहस्सनिष्फणं, गोसीसेणे चंदणेण कज्जं फंयलरयणेणं च ति । अहंहेहिं 15
पडिवन्नं—कीरव, सणं पि. संपाडेमो । रायपुत्तेण कंवलरयणं दिण्णं, चंदणं च गहियं ।
पडिमाए टिओ साह विण्णविओ—भयवं ! अहं ते हितपुद्धीए जं पीडं करेसु तं एमसु
ति । अत्थमंतिओ तेहेण, तेणऽऽहिगतं किमी संचालिया, ते परमवेदणं उदीरंता निग्गया,
सुच्छिओ ववस्सी कंवलणेण संवरिओ, तं सीयलं ति तत्थ लग्गा किमी, पप्फोडिया
सीयले पदेसे, चंदणेण लित्तो, पयागओ पुणो वि मक्खिओ, तेणेणु कमेण किमी निग्गया, 20
चंदणेण सत्थो कओ, जाहे द्वीणा किमी ताहे चंदणेण लिपिऊण गया मो सगिहाणि ।
सुयधम्मा य सच्चे पडिवंण्णा सावयधम्मं, केसवो साहुवेयावचपरो बिसेसेण तान उग्गोहिं
सीलधय-त्तवोवहाणेहिं अप्पायं भावेऊणं समाहीए काठगया अत्तुए कप्पे ईदसमागा
देवा जाया । दिवं च सुहमणुभविऊणं ठितियएण चुया कमेण केसवो वहरसेणरम
रणो पुक्खलावइविज्जए पुंडरिमिणीए नयरीए मंगलावतीए देवीए पुत्तो वहरनाभो 25
नाम । रायसुयाईं कणागनाभ-रुप्पनाभ-पीड-प्रहापीडा कमेण जाया कुमारा । अहं च
तत्थेव नयरे रायसुओ जातो, वाओ चेव वहरनाभं समहीणो सारही जातो सुजतो
नाम । वहरसेणो वहरनाभाईणं रज्जं दाऊण लोमंठियदेवपडिधोदिओ संनच्छरं कयवि-
त्तविसग्गो पवइओ, ससुप्पणकेवलनाणो धम्मं देसेइ सयंपुट्ठो । वहरनाभो समचवि-
जयाहिओ चक्कवट्टिभोए सुंजवि । भयवं तित्यपरो पुंडरिमिणीए अग्गुजाणे समोत्त- 30
रिओ । वहरनाभो वंदिउं निज्जाओ सपरिवारो, तिणमात्तियामयपरिसिचदियमो ससु-

पुण्णवेरगो पुत्तसं कामियरज्जसिरी ससहोयरो पंघइओ । अहमवि पुषसिणेहाणुराणेण वइ-
रनाभमणुपवइओ । ततो वइरनाभो लद्धिसंपन्नो थेवेण कालेण चोदसपुधी जातो, कण-
गणाभो वेयावच्चकरो । भयवया य 'वइरनाभो भरहे पढमतित्थयरो उसभो नाम
भविस्सइ' ति निहिट्ठो, 'कणगणाभो चक्कवट्ठी भरहो नाम तव पुत्तो भविस्सइ ति,
5 रूप्णभाभाई एगमणुस्सभवलाभिणो अंतं करेस्संति' । पुषभवियकेसवादीणं चरियं
सील-संजयासंजयभावुज्जलं कहियं । ततो अम्हे छ पि. जणा वहुगीओ वासकोडीओ
तवमणुचरिऊण समाहीए कालगया, कमेण य सव्वट्ठसिद्धे देवा जाया । ततो चुया इहं
जाया । मया य पियामहल्लिगदरिसणेणं पोरणाओ जाईओ सरियाओ । विण्णायं च
अण्ण-पाणं दायवं ति, न दवं तवस्सीणं ॥

10 एयं च कहं सोऊण सेज्जंओ पहट्टमणसेहिं पूइओ नरवइपभिईहिं । ततो उसभसा-
भिणो वाससहस्सेण केवलनाणं दंसणं च उप्पण्णं । सम्भत्ताइसेसपयासो भवियाणं धम्मं
देसेइ । नमि विनमी य वहुं कालं देवा इव सच्छंदगमणालया निरुविग्गा भोए भुंजंति ।
समुप्पण्णवेरग्गा य पुत्ताणं नयराणि सविभजिऊण जिणचंदसमीवे पवइया, जेसिं मया
वंसकित्तणा कया ॥

15 नीलजसापरिचओ

णामिस्स य वंसे संखातीताणि णरवतिसयाणि समतीताणि, जाणि रायसिरिं तणमिव
पढग्गलर्मा पयहिऊण पवइयाणि । तम्मि य वंसे अपरियावत्ते विहसियसेणो नाम राया,
तस्स पुत्तो पहसियसेणो णाम, तस्साहं भारिया हिरण्णमती नाम विक्खाया विजाहरलोए
नलिणिसभनगरसामिणो हिरण्णरहस्स सुया पीईवच्चणाए देवीए अत्तिया । मम य
20 सीहदाढो पुत्तो, तस्स य दुहिया नीलजसा दारिया पहाणकुलसंभवा कीलापुवं विजाणु-
वत्ती मायंगवेसा, जा तुमे दिट्ठा । एज्जासि ति तं पएसं, ततो ते सोहणं भविस्सइ ति ।
मया भणिया—जाणीहामो ति । ततो विमणा णिग्गाया 'जाणिहिसि' ति वोत्तूणं ।

अहमवि गंधवदत्ताकोवपसायणोवायचिंवापरो दिवस गमेऊण पदोसे सन्निविट्ठो सय-
णीए हत्थफासेण पडिवुद्धो चिंतेमि—अपुवो हत्थफासो, न एस गंधवदत्ताए ति । तं
25 उम्मिहियलयणो दीवमणिपगासियं पस्सामि वेयालं भीसणरूवं । चितियं मया—सुणामि,
दुविहा वेयाला—सीया उण्हा य. जे उण्हा वेयाला ते सत्तुं पवजंति विणासेउकामा.
सीया वेयाला पुण णेइ आणेइ तिं णितियं—ति एवं चिंतेमि । कट्ठति मं वेयालो बला वि
कंयाइ । मम वि चिंता जाया—नेउ ताव मं, जेणाऽऽणत्तो ति तस्स समीवं. तेण सह जं
पत्तकालं तं करिस्सं । णीओ मि णेण गच्चमिहाओ, चेडीओ पस्सामि पसुत्ताओ । चिंतेमि—
30 ओतोविया वेयालेण, जं पाएहिं वि छिक्का न चेतंति । पत्तो य दुवार, धैगच्छियं णेण

१ 'एस्स हिरण्णमती नाम अहं भारिया विक्खा' शां० ॥ २ 'ण्णधरस्स शां० ॥ ३ भेस्स' उ २ वि० ॥
४ ति य एवं शां० । ति णितियं ति एव क ३ गो ३ उ० ॥ ५ 'लाविला वि उ २ भे० वि० ॥ ६ न
विद्वति ही ३ क ३ गो ३ । न विद्वति उ० ॥ ७ अयाग' शां० ॥

वीसरियाणि कवाडाणि, निग्गएणं संमिलियं मुहं, संवरियं दुवारं । चितियं मया—वेया-
लेण कओ अवकारिणा वि उवगारो सेट्टिभवणं संवरियदुवारं करंतेणं ति । निग्गयस्म मे
सिरिदैमगंडं पाएसु लगं, तं च चंदप्पभापगासियं दट्टुणं 'से सोहणं निमित्तं' ति परिग्ग-
हियं । थोवंतरे सेओ वसभो अणुलोमो दिट्ठो, तं पि से परिग्गहियं सुंदरयुद्धीए । थोवं-
तरे हत्थी सतीतो दिट्ठो, रायगिहे य थेरियाए सदाविओ—एहि वघामो, सा ते पियौ पुत्त ! 5
पडिच्छइ त्ति । एहिं तुमं, हत्थिस्स उवरिं अच्छसु मुहुत्तं जावमहमागच्छामि । सा आरूढा,
उट्ठिओ य हत्थी, सा भीआ, (मंथापम—५०००) आहोरणेण भणिआ हसंतेण—सोभिता
सि भयवति ! त्ति । ततो मे षप्पण्णा चिंता—इमो संजोयसंलावो पसत्तं निमित्तं । पत्तामि
य चेइयपरं, साहुत्तदं च सुणामि । ततो एवंविहेहिं पसत्तयसउणेहिं अणुमणियगमणो
इय नीणिओ वेयालेणं, संपाविओ पिउवणं । दिट्ठा य मया मायंगवुद्धा किं पि जंपंती ! 10
भणिओ अणाए वेयालो—भइमुह ! संपावियं ते पयोयणं, सुट्टु कयं ति । ततो ममं मो-
त्तूणं हसिऊण अदरिसणं गतो । अहं पि णाए आभट्ठो—पुत्त ! मा ते मणुं भवउ 'वेया-
लेणाऽऽणीओ.' अहं जाणामि ते सत्तं पभावं च. न ते मया परिग्गहियस्स कायि सरिर-
पीला. 'अवमण्णसि ममं' ति तो मे एवं आणीओ. नयामि ते वेयहुं, मा किंचि भणा-
सि त्ति । मया भणिया—तुव्भे जाणह जं पत्तकालं । ततो अणाते उक्खित्तो । णेइ मं 15
मणोणुकूलाणि वयणाणि भासंती । एगम्मि य पएसे कणयधूमं पियंतं पुरिसं पत्तामि ।
पुच्छिया मया—देवी ! को एस पुरिसो ? त्ति । सा भणइ—पुत्त ! एस अंगारओ विज्जाभट्ठो
साहणं कुणति विज्जाए. वघासु से समीवं, उत्तमपुरिसदंसणेण सिज्जंति विज्जाओ. पत्तउ
तुमं ति, तो कयत्थो होहिति त्ति । मया भणिया—दूरेण परिहरह, न एयं दट्टुमिच्छामि ।
ततो तीए तं परिहरंतीए आणीओ मि रणेण वेयहुं । उज्जाणे य निक्खिउविऊण गया मं । 20

ततो मुहुत्तंतरस्स आगया पडिहारी, तीय मि सपरिचारीए कोउयसएहिं ण्हविओ,
अइणीओ मि नयरं । पत्तइ मं जणो पसंसमाणो रूवाइसयविग्गिओ 'न एस ना-
णुसो, देवाणं अण्णतरो' त्ति । पत्तो मि रायभवणं, पूजिओ मि अग्घेण, पविट्ठो मि
अभंभंतरोवट्ठणं, दिट्ठो य मया राया सीहदादो सीहासणत्थो । चितियं मया—
अवस्स शुरुजणो पूएयवो त्ति । मया य से कओ अंजली । पहट्टवयणेण राइणा 25
उट्ठिएण नमंतो छित्तो वाहुसु । ततो उवणीए आसणे उव्वेसाविओ मि रण्णा सवहु-
माणं । ततो विज्जाहर्वुद्धेहिं पवत्तांसिस्स पुरोहिएण उदीरिओ पुण्णाहो । ततो निग्गया
नीलजसा रायदुहिया णीलबलाहकसंकडाओ विव नवचंदलेहा, हंसलक्खणामि धवलाणि
खोमाणि निवासिया, सियकुमुमदुष्वापवालसणाहकेसहत्था, महग्गाऽऽभरणाळंकियां,

१ 'रिदचं गंडं पालएसु शा० विना ॥ २ 'था पिया पडि' शा० ॥ ३ आसादा वेदिओ य हत्थी उ २
कसं० भोस० विना ॥ ४ संजायसं' टी ३ । संयोगसं' शा० ॥ ५ 'रिवाराए टी ३ ॥ ६ 'ट्टेण प' शा०
विना ॥ ७ 'त्तासीसस्स शा० ॥

सहिजणपरिवारा दिसादेविपरिवारा इव वसुमती । संवच्छरेण भणियं—देव ! पसत्यं निमित्तं, सुहुत्तो य सोहणो, सामिपादा नीलजसाए पाणिं गिण्हसु त्ति । ततो पडुप्पा-
इयाणि तूरसयाणि, पगीयाओ अविधवातो, पढंति सुयमागधा । ततो हं उवगओ, विरइयं
ण्हाणपीढं । ततो नियगपक्खेण उवणीया नीलजसा । निंकायवुद्धेहिं अविहवाहि य
5 कणगकलसेहिं सुरभिसलिलभरिएहिं कओ णे अभिसेओ । हुओ हुयवहो मंतपुरोगेहिं,
गहिओ मे पाणी रायदारियाए, पयक्खिणीकओ हुयवहो, पक्खित्ता लायंजलीओ, पड-
त्तासीसाणि हंसलक्खणाणि खोमाणि परिहियाणि, पेच्छाघरनिसण्णाण य कयं पडिकम्मं,
पञ्जालियकणगदीवं अइगया मो वासगिहं सह परिचारिगाहिं । ततो सुरपतिनीलमणिसु-
कयचक्खवालं, नवकणयचियसुकयफुल्लविरत्तगंधं, नाणारागभत्तिरइयं, रयणचित्तं, चित्तक-
10 म्भविद्वोयणं, विपुलतूलीयंवेणसमुच्चणं(?) अच्छुयं, भागीरहिरम्मपुलिंणोवमं, पीढिया-
परंपरागयं, अभिरोहिणीयं, सुकयउडोयं, आविद्धमल्लदामकलावं, महसुहं सयणीयमभिरूढो
सि । अतिच्छिया मे रयणी सुहेण पवियारसुहसण्णाधा । पडिबुद्धो मि मंगलेहिं विभाए ।
कयं मे पडिकम्मं कुसळाहिं कम्मपडिगारियाहिं । निग्गओ मि पेच्छाघरं, उवट्टवियं मे
कलमभोयणं पत्थं सुहपरिणामं च, भुत्तो मि सह पियाए, गहियमुहवासओ अच्छे ।

15 सुणाभि य कोलाहलं बहुजणस्स समुदारावभूयं । पुच्छिया मया पडिहारी पभावई
नाम—किंनिमित्तो एस समुहोवमो सद्दो महाजणस्स ? त्ति । सा मं विण्णवेइ—

सुणह सामि !, णीलगिरिभि सगडामुहे नयरे अंजणसेणाए देवीए नीलधरस्स
विज्जाहररणो दुवे पुत्तमंडाणि—नीलंजणा दारिया, नीलो य कुमारो । तेसिं बालभावे
कीलंताणं इमो आलावो आसि—अन्हं जया पुत्तमंडाणि होहिंति ततो चेव विवाहियाणि
20 होहामो त्ति । णीलंजणा य नीलंधरेण पत्तजोवणा अन्हं सामिणो सीहदाढस्स दत्ता ।
नीलकुमारो वि सविसए राया, तस्स नीलकंठो नाम पुत्तो जाओ । अन्हं पुण सामि-
णीय नीलजसा । इण्णा य सीहदाढेण ब्रह्मस्सत्तिसम्मो सस नेसिती पुच्छिओ—
दारिगा कस्स देया ?, केरिसं वा भत्तारं पाविज्जा ?, तुच्चे णाणचक्खुणा अवलोपऊणं
संदिसह त्ति । तेण निमित्तवलेण भणियं—राय ! एस कण्णा अड्डुभरहसामिणो पिबस्स
25 भज्जा भवित्सइ त्ति । राइणा पुच्छिओ—सो किंथ ? किह व जाणियवो ? त्ति । तेणं
भणियं—चंपाए चारुदत्तगिहे अच्छत्ति संपयं, महासरजत्ताए दट्टवो त्ति । ततो देवीओ
निकायसहियाओ कुमारिं गहाय गयाओ, आणीया य तुम्हे इमं नीलगिरिं । नीलो
य निकायवुद्धेसु उवट्टिओ—मम दारिया पुषदत्ता सीहदाढेण धरणिगोयरस्स दत्ता,
पिच्छह नायं ति । तेहिं पुच्छिओ—किह तुहं पुषविदिण्णा ?, कइयसु त्ति । सो भणइ—

१ दिसदेवयापरि० शा० ॥ २ दूराणि शा० विना ॥ ३ नियगपु० शा० ॥ ४ ओहिपहिं शा० ॥ ५ णीय-
पवणीसमुच्चणं गो १ उ० मे० । णीयपावणीसमुच्चणं क १ । णीयवणीयपुष्पु० ही १ ॥ ६ णिणा-
यामं ही १ ॥ ७ णाहो प० शा० विना ॥ ८ कए कइ शा० विना ॥

बालभावे अहं नीलंजणा य फीलामो. ततो अहं संलावो आसि—जस्त मो एगयरस्त दारिया होजा दारगो वा ततो वेवाहिगाइं होहामि—त्ति. मम य नीलकंडो पुत्तो जाओ, नीलंजणाए देवीए नीलजसा दारिया जाया, सा मम समयओ अजाया चेव पुबदत्ता । तेहिं भणियं—न जुजइ द्वाणं. कण्णा पिउवसा, पिउणा अविदिण्णा न पभवति किंचि दाउं. अजाया तव कहं दत्ता दारिया ? . दिण्णा कण्णा भत्तुणो वसा ण पभवति अवघाणं. माया 6 उवरए भत्तुणो आभवेज्ज. तं जइ राहणा सीहदाढेण दत्ता पुविं, पच्छा घरणिगोयरस्त देइ, ततो अबवहारी होजा. मिगतण्हाए जलं पत्थेमाणो मोहं किलिस्सइ त्ति । एवं बुहुहिं भणिओ निवयणो ठिओ। एयनिमित्तं सामि ! फलकलो आसि त्ति सा गया कहेऊण ।

अहमवि पियाए नीलजसाए सह नीरुसुओ पंचलक्खणविसयसुहसायरावगाढो विहरामि । कयाइं च भणइ ममं नीलजसा—अज्जउत्त ! 'तुन्हे भविज्ज' त्ति विज्जाहरा परिभ-10 वेजा, तं सिक्खइ विज्जाओ, ततो दुद्धरिसा होहिइ त्ति । मया भणिया—एवं भवउ, जं तव रुयियं । ततो तीसे अणुमए विज्जागहणनिमित्तं अवइण्णो मि वेयइं । तत्थ य रमणीयपएसे पियासहिओ विहरामि । दिट्ठो य अणाए संचरमाणो मोरपोयओ, सिणिद्धमणहरो, पिच्छ-च्छादणो, ईसिंविभाविज्जमाणचंदकविचित्तपेहुणकलावो । सो य अहं आसन्नेण संचरइ । तं च दहूणं नीलजसा भणति—अज्जउत्त ! घेप्पउ एस मोरपोयओ, फीलणओ भविस्सइ 15 त्ति । मया भणियं—एवं होउ त्ति । अणुवयामि णं । सो य पायवसंकडाणि षणविवराणि पविसइ, सिग्घयरं च गच्छति । ततो मया भणिया—असत्तो हं मोरं घेनुं, अइसिग्घयाए नस्सइ, तुमं चेव णं गिण्ह विज्जावलेणं । सा पघाविया विज्जापभावेण उवरिं सि ट्ठिया । मोरो य तं पिट्ठीए घेत्तूणं दूरं च गंतूण अंतरं लहिऊण य उप्पइओ । मया धितियं—रामो मिणेण छलिओ, अहमवि मोरेण, नूणं हिया पिया नीलकंटेण । अहं पि अबवीए दिंढामि त्ति ॥ 20

॥ इति सिरिसंघदासगणिविरइयाए घसुदेवहिंडीए चउत्थो
नीलजसालंभो सम्मत्तो ॥

नीलजसालंभमं० ७३४ अ० १४. सर्वप्रथमम्—५०७४.

पंचमो सोमसिरिलंभो

25

हिंडंतो पत्थिओ मि एणाए दिसाए । विट्ठा य मया मिगा, ते उप्पइया दूरं गंतूणं सउणा इव निवइया । ततो मे उप्पण्णा चित्ता—एते चायमिगा विट्ठा पसत्थयंसणा गहंतं लामं वेदिहि त्ति सुवए विउसज्जाणओ । ते अइकंतो मि । विट्ठा य मया गावो जूहगयाओ, साओ ममं पस्तमाणीओ गंधेण उधिग्गाओ पहकरेण ममं उयगयाओ । तारिं सम्गइं

१ ओवजाया शा० निगा ॥ २ ओजावलेण शा० ॥ १ ओं देहिंति त्ति पु० शी १ । २ ओं वेदिहिंति
मु० उ २ मे० ॥

परिहरयो अहं आराणं उररं दुख्खे । ताओ वि परिवारेऊण उमुहीओ ठियाओ । ताओ तद्वयत्ता पस्सिऊण गोया डंढहत्वा तं पदेसमुपागया । दिट्ठो य पेहिं अहं । ततो पेहिं गाओ पारद्धाओ, अहं य पुच्छिओ—कयरो सि दंवाणं ?, कहेहि अच्छलेणं ? ति । मया भणिओ—अहं माणुसो, मा भाद, इहं जन्निराणीयं दोग्घं कलहंतीणं पडिओ' मि. साहह, को इइमो गानो ? नयरं या आसणं ? ति । ते भणंति—इहं वेदसामपुरं नयरं. तस्य कविलो राया. इहं पुण तमीचे गिरिकूडं नाम गानो । मया भणिआ—कयरो मग्गो वत्थ गंतुं ? । ते भणंति—न कोइ पत्तो, मिमंग पुण जा दुद्धवादिपहिं पदपजा कया तीएऽपुसज्जमाणो वचसु ति । तीए पदपजाए पत्थिओ दूरं गंतूयं यावि-पुक्खरिणि-नणसंढमंडियं पत्तो मि गामसमीयं ।

पस्सामि विचाइओ तेसु थाणेषु समाणए वेदपरिषयं जुणमाणे । यओ मि एणं पुक्खरिणि,
 10 अवरमादो वत्थ सिणाओ । आभरणाणि वेळंते बंधेऊण अइगओ गिरिकूडं गामं । आय-
 यणं च रमणीयं पस्सिऊण पविट्ठो य । वत्थ य माइणदारया वेपपदाणि उचारिते खलि-
 याणि पिइंति । ते य दहूण वहाणए पुच्छिओ मया माहणो—कि एते दिवादयो इह आय-
 यणे वेपपयाणि अबभसंति ? पुणो पुणो य निमाच्छंति रळिया ? कहेहि कारणं । सो
 भणति—सोम्म ! सुणाहि—इह देवदेवस्स गाममोइयस्स दुइया सोमसिरी नाम सोम-
 15 इह व अभिनया, मणोहरसरीरा, कमलनिलया इव सिरी कमलविरहिया, पत्तयकर-चरण-
 नयण-वयणा. सा उतमपुरिसभारिया आदिहा नेमिणिणा. बुहविबुधपुरओ वेदिकपुच्छं
 दाहिति तस्स दायव चि. यओ तीसे खवा-ऽऽगामविन्दइया माहणा वेदभागमंति. एयं कारणं ।
 ततो मया सो पुच्छिओ—को एत्थ उववय्यरो पहाणो ? । सो भणति—बंधमत्तो पहाणो,
 तस्स य सत्तोरणं गिहमाळोयए, गच्छ, तत्थ अहीय चि । तयो मया चितियं—आगमो
 20 महागुणो पुरिसेण सव्वपयत्तेभ य आगमेवथो । एयं संपहारेऊण पत्तो मि बंधयत्तस्स गिहं,
 दिट्ठो य मया मच्चिमवए वट्टमाणो विणीयवेसो । मया बंदिओ 'अहं खंदिलो गोयमो'
 ति (मन्यामग्—५१००) भणंतेणं ति । तेज भिहं महुरसामट्ठो—मइनुह ! ज्ञाणयं, ।
 निबिससु आसणे ति । माहणी य निग्गवा गिहदेवया इव रुविणी मंगलमेत्तभूत्तणालकिया ।
 तीए मे कओ पणिवाओ । सा भणइ ममं अवलोएऊणं—जीव पुत्त ! इहूणि वाससहरस्राणि
 25 चि । संदिट्ठा जणाए चेडी मसं पादलोयमिमिचं । कयपावसोएण य मया दिग्गणाणि कडयाणि
 माहणीए 'इमानि से इन्निखणाए लद्धाणि तुब्भे परिभुंजह' ति । सा ताणि दहूण परितो-
 समागया । दंसियाणि जणाए धेभयत्तस्स । सो भणइ मं—केणं ति आगमेणं वि
 जययी ? जमहं जाणामि तस्स पभवासि चि । मया भणिओ—वेयत्तं पदेज्जा तुब्भं अणु-
 यए । सो भणइ—एयं भवउ, वेदा इविहर, जारिया आणारिया य, कयरो सिनरसि ? ति ।
 30 मया भणियं—सुणामि विसेसं । सो आचरियं (आरियं) गेनुप्पात्तिं कहेइ—

१ 'अतो ति । सत्तो जी इ ॥ २ ए० गे० विनाऽप्यत्र—'हे वेप साम' क इ गे इ ही इ । 'हं देवसाम'
 का० ॥ ३ 'परिकटं' का० । एवमेवति ॥ ४ पदकया पत्रा, तीए जी० ॥

आर्यवेदवेदवेत्ता

इदं किल भरहे मिहुगकुमुदंबंदा कुलगरा आसि विमलवाहणादि सत्त । सत्तमस्त
 नाभिस्त्व मरुदेवा य भारिया, उसभो नाम तिहुयणगुरु इक्स्वागवंसतिलओ पुत्तो आसी ।
 सो य तिर ज्ञानमेतो चेव मेहसिहरे सुरेहिं तित्यवराभिसेण अहिसित्तो । विवहुनाणो य
 कटाविहानाणि निष्पत्तयं पराहिलो उवइसित्ता, रायधन्मं पवत्तेऊण, वीसं सचसहस्ताणि 5
 पुधाणं कुमारावासमन्नाऽऽवसिऊणं, तेनट्टिं पुवसयसहस्ताणि रायसिरिमणुमविऊण, पुत्त-
 सभस जणपर्यसत्तं विमविऊण चवदि रात्तियसहसैहिं सह निक्कंरंतो । वाससहस्तेण य
 पुरिमत्ताले उप्पाइणकेवलणणो भरहसुयं उसभसेणं पढमगणहरं उवेऊण, वंभी य
 भरहभणिणी पवत्तिणीपप, ततो भविप विवोहेमाणो सरत्तकाले रवी विव कमलायरे
 विहरति वंसुहं निरुवसरायं ।

10.

भरहो य भयवओ उसभस पढमसुओ । तस्त सामिणो केवलुप्पत्तिदिवसे रव-
 णाणि पत्रादीणि समुप्यण्णाणि । उप्पण्णरथणेण य सट्टीप वाससहस्सेहिं भरहभोयवियं ।
 ततो विणीयाप महाउवाभिसेयं पत्तो । भयवं य उसहसिरी चवरासीतीप रिमित्तह-
 स्सेहिं तीहि य अजासयसहस्सेहिं सहिलो विणीयाप नयरीप समोसरिलो । ततो भर-
 हेण उष्णा तिलि सट्टाणि सूयसथाणि संदिहाणि—जाव भयवं तित्यवरं वंदिमो जामि 15
 ताव साहुबोयं वित्तिहं भत्त-पाणं उवट्टावेजाह ति । पत्तो य भरहो भयवंतं परमगुहं
 वंदिऊण ववासए । सक्काइओ य देवा ववासया । तदंतरे उवट्टिया मत्तणसाहिगया—सा-
 मि । आणीयं भोगणं ति । ततो भरहो वंदिऊण विण्णवेद—ताव ! गिण्हंतु साहवो साहु-
 णीओ य भत्त-पाणं ति । उसभसामिणा भणियं—भरह ! साहुमित्तं भत्त-पाणं एत्थेय
 आणीयं गुयविओ य पीडाकरं वयाणं, न कप्यइ जइणं । एवं भयवया भणिए तातेदिं 20
 अहं सबहा परिचत्तो ति चित्तेऊण विसण्णो ठित्तो । सहेण य देवपइणा तस्स चित्तपसा-
 यणमित्तं भयवं पुच्छिओ—कतिविहो उग्गहो ? ति । सामिणा भणिओ—सक्क ! पंचविहो ✓
 उग्गहो—देविबोग्गहो उग्गहो गइयइवग्गहो सामारिउग्गहो साहमित्तवग्गहो । ततो
 भणति देवरावा—भयवं ! भरहे अहं यभवामि णं ? ति । भयवया भणियं—चक्कट्टिधोप-
 काले न एमयति इंदो, चक्कट्टिविरहे पुण एमवइ ति । ताहे भणति—जया अहं एमवित्तं 25
 तथा मए अणुण्णाओ उग्गहो साहूणं—दुवओ अं उवं उवउजइ, खेराओ पुण जाव लोयंवे,
 अलओ दो सापरोवमाइं, भावओ वि सुइमा विसेसा । ततो भरहेण चित्तियं—सक्को
 जया एमवित्तइ उग्गणुजाणिहित्ति । अहं वि ताव पुच्छामि उवेऊणं । वंदिऊणं भियं पुच्छ-
 ति—ताव ! अहं एमवामि भरहे वासे कित्तियस्स ? ति । सामिणा भणिओ—भरह ! तुयं एम-
 वसि सयउत्त भरहवियजयस्स । तथाऽणुपप भरहे यवावेमि गणुप, अणुजायंतो तुयं विपुच्छेणं 30
 णिजरापत्तेणं सुमुत्तिहित्ति । जया अचित्तं दणं समणाणं उवओगे वणत्ति तस्त पुयं सामी ।

१ अस्स सत्त ४) २ उं० निव ॥ २ एत्तेण सह चां० ॥

तओ पहट्टो विण्णवेइ—ताय ! मया पव्वइउकामो मणुस्सो इत्थी वा अणुण्णया, जइ इत्थीरयणं पव्वयइ, जं वा दव्वं उवउज्जति साधुवग्गस्स । एवं भणिए तित्थयरवयणामयसित्ताइं भरहस्स पंच पुत्तसयाइं सत्त य नत्तुयसयाणि पव्वइयाणि सयरहं; तं अब्भुयमिव आसि ।

भणिओ य सको भरहेणं—देव ! अहं तित्थयरसमीवे वट्टमाणं वंदण-संसयपरि-
5 च्छेओ य साहीणो, तुन्हं मणुस्सलोअमागंतव्वं वंदितं ति । सको भणइ—जो संसओ वितिमिरो न होहिति तन्निमित्तं तित्थयरसमीवमागंतव्वं. जा पुण वंदण-पज्जुवासण-पूया तत्थ वि सा सिद्धाययणसन्निहियासु पडिमासु पज्जुजति तित्थयरचित्तं निवेसेऊणं ति । एवं सोऊण जिणाययणाणि कारावियाणि वट्टइरयणेण । सक्कसंदेसेण य सावयां 'तव-सील-कलिय' ति समोसरणैगया भोइया साहुजणुदेसिककडं भत्त-पाणं ।

10 पुणो अणेण पुच्छिओ इंदो—देव ! जारिसं तुव्व रुवं देवलोए तं मे दंसेहि ति । सकेण भणिओ—भरह ! मम दिव्वं रुवं पिट्टुजणो न सत्तो दट्टुं, तुज्ज पुण एगदेसं दंसेमि ति । ततो णेण परमरूवस्स नियगस्स पदेसिणी भूसणा दंसिय ति । दट्टूण य सां आ-गिती ठाविया, महिमा य कया, ततो इंदुमहो पवत्तो ।

सावगा णेणं संदिट्ठा—पइदिव्वसं मुज्जंतु मम गिहे, भुत्ता य ममं भणंतु 'जितो भवं'
15 ति । ते परमण्णं मुज्जिऊण रायरयं दाहिणहत्थेण समुस्सवेऊण भणंति 'जिओ भवं' ति । ततो वित्तेइ—मया सागर-हिमव्रंतगिरिमेरगं निजियं भरहं, को मं जिणइ ? ति । पुणो से समतीए विचारतस्स एवं मणसी भवइ—सच्चं, जिणंति ममं इंदियविसयपसत्तं अणि-वारिया राग-दोस ति ।

एवं च काले वच्चमाणे रायदरिसणं देवदरिसणमिव मण्णमाणो कोऊहल्लिगो जणो सावगेहिं
20 समं पवित्तति, आसीसं पउज्जति । भोयणाहिगारे य दुवारनिउत्तेहिं पुरिसेहिं ते तद्दागए जाणिऊण रण्णो निवेदितं—देव ! सावगाववएसेण बहुतरा भोयणत्थाणं तुव्वे दट्टुं पविस्संति, एत्थ सामी पमाणं ति । ततो भरहेण वित्तिऊण भणिया—होउ, करिस्सं विसेसणं ति । तेसिं च पइण्णा—णं हंतवा पाणिणो, 'मा हणह जीवे' ति तओ माहण' ति बुच्चंति । सदा-वेऊण राइणा पुच्छिया—एयाणि सीलाणि जस्स जावंतियाणि सो तावंतिगाणि कहेउ ति ।

25 पत्तेयं कहेति तव-सील-गुणव्वयाणि । तत्थ जे पंचाणुव्वया तेसिं एणं कामणिरयणेणं वेग-च्छिगं रेहं करेति, जे य तिन्निगुणव्वय-अणुव्वयधरा तेसिं दुवे रेहाओ करेइ, जस्स अणुव्वय-गुणव्वय-सिक्कजावयाणि तस्स विन्नि रेहाओ करेइ, एवं च माहणा संकिया पगासा जाया । तेसिं जा आयरधम्मया सा सयसहस्सेण निवट्ठा । ततो ते एफारसउवा-सगपडिमाविहानसहियं, सीलव्वय-नियमवियप्पभूसियं, मरणविहि-सुगतियमण-सुकुलपघा-
30 याइ-योहिलामफलं, जिव्वाणमणोवायदेसणासारं वेयमारियं पढंति परमरिसिदेसियं ।

१ मीये समगं शां ॥ २ या वत्तसीं क ३ गो ३ । या वंमसीं उ० मे० ॥ ३ णमागयां उ २ मे० ॥ ४ सा अंगुली टां ली ३ । सा आगती टां शां ॥ ५ ण आदिं शां ॥ ६ णो माहण सि पुं शां कत्तं विना ॥ ७ रिसं एं शां ॥

उसहसामिनिद्याणं

मयवं च जयगुरु उसभसामी पुव्वंसयसहस्सं वाससहस्सुण्यं विहरिऊण केवली अट्टावयपव्वए सह दसहिं समणसहस्सेहिं परिनिव्वाणमुद्यगतो चोदसेणं भत्तेणं मापव-
हुले तेरसीपक्खे अभीइणा णक्खत्तेणं एगूणपुत्तसएण अट्टहि य न्तुयएहिं सह एगसमयेण
निव्वुओ । सेसाण वि य अणगाराणं दस सहस्साणि अट्टसऊणगाणि सिद्धाणि तम्मि चेव 5
रिक्खे समयंतरेसु बहुसु । ततो भरहो राया परमसंविग्गो सुरा-5सुराहिवा सहस्सनयणा-
दयो तीसु सिधिगासु थावेऊण सिद्धसरीराणि तित्थयर-इक्खणागयंस-सेसाणं अणगाराणं,
महया तूरनिताएणं कुसुमवरिसाणि वरिसंता नाइदूरं नेऊण, गोसीसचंदणचितीसु थावेऊण,
जहाकमेण थुणंता सुतिमहुराहिं थुतीहिं प्रयाहिणं करंति देव-नांधव्या सअच्छरगगा ।
ततो सक्खसंदिट्ठेहिं अग्गिकुमारेहिं देवेहिं अग्गिमुहाणं विठब्बिय अग्गी एप्पाइया, तप्प-10
भिइं रूडं लोए 'अग्गिमुहा देव' ति । ततो सुरहिगंधदव्वपच्चारं घयं महुं च पक्खिविच्चा
दहंति सिद्धसरीराणि देवा । उयहिकुमारेहिं य खीरोदसायरसलिलेण निव्वाविद्याओ चिया-
ओ । गहिया य देविंदेहिं जिणसक्खाओ मंगलत्थं, नरवईहिं य सिद्धसरीरावयवा, जणेण
माहणेहिं य अग्गी नीओ चियगार्हितो । पिहप्पिहा य थाविउं पयत्तेणं सारक्खंति । जस्स ✓
य उग्गा-काय सरीरपीडा सो तीए भूईए छित्तो सत्थो भवति । ततो ते तमग्गी चंदण-15
कट्ठेहिं सारक्खंति । भरहो य राया पूएति । वेहिंतो अग्गिकुंडउपत्ती माहणाणं । धूमा ✓
य कारिया भरहेण जिणपरिणिवाणभूमीए, महिमं च करेइ । माहणा वि जिणमत्ति(त्ति)-
चक्खवट्टिअणुमतीए महंति, समागया वि जिण-चक्खवट्टीहिया । आइच्चजसादीहिं य सुवण्ण-
सुत्ताणि दिण्णाणि माहणाणं ।

एवं आरियोणं वेयाणं माहणाणं च भरहाओ पढमचक्खवट्टीओ उग्गमो । 20
सावयपण्णत्ती, वेदो कालेणं संखित्तो तुच्छो धरति ।

॥ एसा आरियवेदउपत्ती ॥

खंदिल ! इदाणि सुणह अणारियाणं वेदाणं उपत्तिकारणं—
सगरसंबंधो

अंत्थि चारणजुवलं नाम नयरं । तत्थ अयोधणो नाम राया । तस्स दित्तिनाम महा-25
देवी । तीसे सुलसा नाम दुहिया, सा परमरूववती, सुरजुवईणं पि विन्ध्यजणणी, रूवल-
च्छीए लच्छी विव कमलवणविणिग्गया । तं च दट्टूणं तहागयं जाणिऊणं पिठणा से अजो-
धणेण सयंवरो आदिट्ठो । विदितकारणा समागया रायाणो । अपराजित्तं-जियभय-मीम-
अरिंद-सम-भीसण-मघवं-सुजात-महुपिंगल-हिरण्णं वम्म-घणरहपभित्तओ अणेगे कुल-
सील-विण्णाणसालिणे समागया रायाणो । अहिराया च तं समयं साकेए नयरे सगरो नाम 30

१° च्चिया अ° शां° विना ॥ २° रूडिं ली ३ उ० मे० ॥ ३° उ च्चय णं सा° शां° विना ॥ ४° काइ स°
उ० मे० ॥ ५° रिताणं शां° ॥ ६° रिस्सवे° शां° ॥ ७° तहमय° एी ३ मो० सं० गो ३ । त्रमय° कत्त°
उ० मे० ॥ ८° सम्म° उ० मे० ॥ ९° सुजातमहु° शां° विना ॥ १०° ण्णधम्म° शां° विना ॥
व० हिं २४

राया । तस्स पडिहारी बहुमया मंदोदरी नाम । पुरोहिओ पुण बहुस्सुओ विस्सभूती ।
ततो सगरेण पडिहारी अयोधणगिहे पेसिया (अन्व्याप्रम-५२००) 'उवळभसु सयंवरदिवस'
ति । अतिगया सा दितिदेवीगिहं । सा य पमयवणे सह सुलसाए आलावं करंती
अच्छति लयाहरे । मंदोदरी य देवीए परिजणेण न निवारिया पमयवणमतीति । सा

- 5 आसण्णा ठिया तासिं पच्छण्णा 'सुणामि ताव सिं माया-दुहियाणं रहस्स' ति । एय-
म्मि वेळाए दिती परहंती सुलसाए भणिया—अम्मो! मा रोवह, कण्णा पिइ-मायार्हि
दिण्णाओ अवस्स अम्मा-पिळ्ळिं विजुज्जंति ति । सा भणति—नाऽहं पुत्त ! 'तुमे विजु-
ज्जंहामि' ति रोवेमि । 'तुहं विदिण्णो सयंवरो पिउणा, अम्हं कुलधम्मं वइक्कमेज्जासि' ति मे
माणसं दुक्खं उप्पणं । कण्णाए भणिया—कीस एवं संउवसि ? अमंगलं करेहि वा ? कइ-
10 मिहं कुलधम्मं वइक्कमंते संका ? । दिति भणति—सुण पुत्त!—

इहं सुगसुरैर्विद्वंविद्यचलणारविदो उत्सभो नाग पढमो राया जगधियासहो आसी ।
तस्स पुत्तसयं । दुवे पहाणा—भरहो वाहुवली य । उत्सभसिरी पुत्तसयस्स पुरसयं जण-
घयसयं च दाऊण पवइओ । तत्थ भरहो भरहवासचूडामणी, तस्सेव नामेण इहं 'भर-
हवास' ति पवुषति, सो विणीयाहिवती । वाहुवली हत्थियाउर-तक्खसिलासामी ।
15 भरहस्स य रण्णो आउहयरे चकरयणं समुप्पणं । ततो चकरयणदेसियमग्गो गंगाए
महानंतीते दाहिणेण कुलेण भरहमभिज्जिणमाणो, पुरत्थिमेण भागहत्थिक्कुमारोण पूइओ
'अहं देवस्स अंतवालो आणाकरो' ति, दक्खिणेण चरदामत्थिक्कुमारोण पणपण पूइओ,
पश्चत्थिमेण पभासेण सम्माणो, ततो सिंधुदेवीए कयपणामो, वेयड्ढुकुमारपणमिओ,
तिमिसगुहाहिवकयमालदेवदत्तविचारो, उत्तरहुभरहनिवासीचिलायपक्खियमेहुमुहा
20 देवा मेहवरिसोवसग्गनिवारणं छत्तं धम्मरयणं सुणुइकयं व खंधावारकयपरित्ताणो, हिम-
वंतकुमारविणयसम्माणिय-पणमिओ, उत्सभकूडे नियनामंकियं, सिंधु-हिमवंतंते
सेणाथतिकयविजओ, नमि-विनिमिज्जाहराहिवोवणीयजुवईरयणो, गंगादेवीकयपणामो,
हिमवंत-वेयड्ढुविवरणंगानदीविजितपुवभागो, खंडप्पवायगुहाविणिग्गओ, नवनिदिक-
यपूओ, गंगा-वेयड्ढुतरनराहिवसंपेसियरयणभरियकोसो विणीयणयरिमणुपत्तो ।

- 25 एत्तो महत्तरमहायाहिसेओ अट्ठाणठविं भायरो भणति—सट्ठीए वाससहस्सेहिं निज्जि-
यं मया भरहं सविज्जाहरं. तुम्हे मम विसयवासी सेवह मं, अहवा निधिसया होइ ति ।
वे भणंति—तातेण विदिण्णविसर्याणं अम्हं आणं दावं नाऽरिहइ ति । जांहे सेयानिमिच्चं
पुणो पुणो चोएइ ताहे वे उत्सभसामिणो गया समीवं, पणया विण्णवंति—ताया ! तुम्हेहिं
कयप्पसाया, बाहति णे भरहो, संदिसइ जमम्हेहिं कययं ति । भयवया य वेरग्गजण-

१ श्रुतिता सु० शा० ॥ २ अहिसि ए० ३ क १ गो १ । अजिहिसि उ० मे० ॥ ३ सुग्गाहिमि शा० ॥
४ पुरवंदवंदि शा० ॥ ५ नदीए दा० शा० विजा ॥ ६ पंपयाणो वेय० क००. संठं० उ० मे० ॥
७ वंतुपरे शा० ॥ ८ णं तुम्हे आ० शा० ॥ ९ जापे शा० ॥ १० करणिजं ति शा० ॥

गेहिं वयणेहिं अणुसासिया अणुत्तरदेवभावं च संभारिया । ततो ते चरिमसरीरा तित्ययर-
भासियामयसित्तहियया वेयालियवित्तसंबोहिया विमुक्कवादवावारा समणा जाया ।

वाहुवलिस्स भरहेण सह जुज्झं दिक्खा णाणुप्पत्ती य ।

तओ तेसिं च पुत्ते रज्जे ठवेऊण भरहो तक्खसिलाहिवस्स पेसेइ—सेवसु ममं ति ।
वाहुवलिणा य दूओ भणियो—होउ, जियं भरहेण भरहं, को वा अण्णो अरिइति 5
पहुत्तं ? जं पुण ममं तातेण भूमीभागं विइण्णं इच्छति सेसपत्थिवसमाणं कावं, तं न
सुदु संलवइ ति । ततो दूओ गहियवयणत्थो गओ भरहसमीवं । निवेइयं अणेण सव्वं ।
ततो भरहो सघवलेणं तक्खसिलाविसयं पत्थियो । वाहुवली विसयाओ विणिग्गओ ।
समागया उ रज्जसीमंते । तो तेसिं च परिणिच्छिए उत्तमे जुज्जे दिट्ठीपराजियो जियो
वाहुवलिणा भरहो । तओ मज्झिमं मुट्ठीजुज्झमाढत्तं । तत्थ जियमप्पाणं जाणिऊण भरहो 10
धितइ—किं मण्णे अहं न होऊ चक्कवट्ठी ? वाहुवली ममाओ अहिगवलो ति । एयस्मि
समए देवयाए से चक्कं करे पक्खित्तं । तं च तहागयं ददूण वाहुवली भणति—तुमं अहमजुद्ध-
मस्सिओ, मुट्ठीजुद्धेण निज्जिओ आउइं गिण्हसि । सो भणति—न मम कामचारो, देव-
याए पक्खित्तं सत्तयं हत्थे । तओ भणति वाहुवली—जइ तुमं लोगुत्तमसुओ होऊणं
मज्जायमत्तिकमसि पिहुज्जे के गणणा ? अहवा न तुमं दोसो, विसयलोळुयाए तुमं 15
सि अपदं कारियो ‘उसभसिरिसुतो’ ति जणेण पसंसिज्जमाणो । जइ य तुम्हंविहा णं पि
पहाणपुरिसा णं विसयवसगा अकज्जुज्जाया भवंति तो अलं मे एरिसपज्जवसाणेहिं भोगेहिं ।
परिचत्तसघसावज्जोगो ठितो । ‘अहं अणुप्पन्नकेवलाइसओ य कहं डहरए भाउए दच्छित्तं ?’
ति वोसट्टकाओ ठितो । ततो भरहो जायाणुत्तओ अणुणेइ । सो वि भयवं मंदरो इव धिरज्जय-
साओ न हु ताणि अणुणयवयणाणि पसत्थज्जाणमरिसओ चित्तं निवेसेइ सयलेण विं भरह- 20
विसएण निमंतिओ । ततो भरहो राया सोमप्पहस्स रज्जं दाऊण सनयरमागतो । सो वि
वाहुवली संवच्छरं थोणभूओ चिट्ठति, अइमुत्तयवहिए य समीवजायाए पायवो विव
वेदिओ । भयवं च उसहसामी सगणो विहरमाणो तक्खसिलाए समोत्तरिओ । वंभीए
य अजाए पुच्छिओ—भयवं ! वाहुवलिस्स परमजोगिणो दुक्करतवुज्जयस्स पुढवी विव
सघफासविसहस्स केवलं कहं नोप्पज्जए ? भयवया भणियं—अज्जे ! तस्स माणपवयारूढत्स 25
न केवलनाणलंभो, तस्स ‘कहं डहरए भाउए कयकजा वंदिस्सं ?’ ति परिणामो, ततो निय-
त्तस्स उप्पज्जइ नाणं । तीए भयवं पुच्छिओ—पडिचोइथो गया विमदो लभेज्ज केवलनाणं ?
ति । ततो भयवया भणिया—आमं ति । ततो वाहुवलीअवरोहसहिया वंभिमयवती गया
तं पएसं, जत्थ ठियो महप्पा वाहुवली । यडिमं ठितो दिट्ठो य णाए ववतेयसा दिप्प-
माणो तावसेहिं ‘एस अम्हं देवय’त्ति मणिज्जमाणो सबहुनाणं, पलासपट्टपरिहिओ विव 30
सकज्जओ, जडाहिं भमरावलीहयचोरीहिं कणगपवइओ इव सिरपवत्तंजणयाउघरो,

- एकपोगलपइद्वियविसरियनिसित ब पसण्णदिट्ठी । देवीहि य 'अहो! अच्छरियं, सामी जं जंगमपवरो होइऊण थावरो सि जाओ, सुहोइएण थ तए कहं सी-उण्ह-वरिसनिवायं सहियं?' करुणं भणंतीहि वंदिओ । तओ य णाहिं वलीओ वेड्डिया । वंभीए सरस्सईए व पचक्खेणं भणिओ—जेट्ठज! ताओ आणवेइ—न मायंगामिखुदस्स केवलनाणसंपत्ती ह्वइ.
- 5 गम्मउ तित्थयरसमीवं । तं च से वयणं अमयमिव सुइपइसुवगयं विमुज्झमाणलेसस्स । 'दुट्ठु कयं, जं तिलोगगुरुपादमूलं न गओ' धितयंतो अपुबकरणं पविट्ठो । चलियमो-हावरणंतराएण य पादो चालिओ, उप्पणं च से केवलं, ताहिं वंदिओ । अहासणिएहि य देवयणहिं मुक्काओ पुप्फवुट्ठीओ, थोउं च सुतिमहुरं पवत्ता । सो वि वाहुवली सवण्णू गतो भयवतो उसभसिरिसमीवं, अइगओ केवलपरिसं । वंभी वि सपरिवारा गया
- 10 तित्थयरपादमूलं साहियकज्जा ।

कयाइं च आइच्चजसेण रण्णा सोमप्पभेण य कओ संमवाओ—अम्ह रायाणो भिचा, जइ तेसिं धूयाओ दाहामो तओ गधिया भविस्संति. अम्हं दुवे कुलाणि प्पभवंतु, परोप्परं च कण्णादाणं तओ सोहणं भविस्सइ ति । वाहुवलिवसे य अजिय-जय-संजय-विजय-वेजयंत-संख-मेहरह-समविंदु-धुंधुमारअतीतेसुं असंखेज्जेसु, सणकुमार-संति-

15 कुंधु-अर-सुभोमेसु य चक्कवट्ठीसु अतीतेसु, भवसिद्धीयनरखईसु य, पगासे वाहुवलीवंसे तिणपिंणू नाम राया आसि; तस्स अहं भगिणी । तस्स पुण तव पिबणो अयोधणस्स भगिणी सच्चजसा नाम महादेवी, तीसे पुत्तो महुपिंणलो नाम राया ।

तं पुत्त! एवं काले अतिच्छिए भरह-वाहुवलीवंसगामिणीओ कण्णाओ आसि. 'तुमं भरहस्स पढमचक्कवट्ठीणो वंसे जाया, ण जाणामि कं रुवमोहिया वरइस्सति' तिं मे रुणं ।

20 ततो सुलसाए भणिया दितिदेवी—अम्मो! न नमाओ कुलघम्मो विणस्सिहिति. अहं महु-पिंणलं वेव रायमज्जे वरइस्सं ति ॥

एवं सोऊण मंदोदरी 'एस से परमत्थो' ति चित्तेऊण थोवंतरे समोत्तरिऊण देवीस-मीवमुवगया । दितीए सभवणमइणेऊणं पूइया विसज्जिया य । सगरस्स णाए कहियं—निम्माओ देव! सयंवरो ति. तेण पुच्छियं—कहं? ति । तीए जहासुयं कहियं ति । 'केरिसी

25 सा दारिय?' ति पुच्छिया साहवि—तिलोयसुंदरि ति, न सफा तीसे एकाए जिन्माए रुव-सिरि वण्णेउं. सिरि जइ तारिसी 'कयत्थ' ति तकेमि, सुरयहूणं पि विन्हयजणणी । जह जह य वण्णेइ मंदोदरी सुलसारूवातिसयं तह तह सगरो मदणमाणभायणं जातो ।

विस्सभूइयस्स णेण विरहितेहिं कहियं—सुलसा कण्णा जइ मम न होहिति मारिया किं मे रजेण रायभावेण य?, किं च मे जीविएण? भग्गमणोरहो ति. तं चित्तेहिं, कहं मम

30 सा हत्यवर्मासं पावेज्ज? ति. विक्रमेण? उवादेण? ति । तेण भणिओ—सुण राय!, जइ वला हरसि कण्णं तो वज्जो भविस्सति रायसेण्णस्स. उवायं तथा हं चित्तेमि जहा तुमं

१ संकेओ एी ३ ॥ २ °दाणं भविं कयं. शां विना ॥ ३ अजियजस-जय-विजय° एी ३ रांसं ॥

४ सु संके° शां विना ॥ ५ ति तओ मे एी ३ ॥ ६ °सं भविज इति शां ॥

सुलसं कण्ठं लट्भिस्ति. अकल्लकं करेहि ततो संयंवरदिवसो अतिच्छिहिति. एवाओ य सुसंधी भविस्सति. ततो 'अकल्लो अहिराया सगरो' ति संविग्गो अंओधणो भविस्सइ, समागओ य खत्तिर्यजणो ति । तेण विस्सभूइमण गेलणं-दरिसियं । इयरेण तंवपत्तेसु तणुगेसु रायलक्खणं रएऊणं तिहल्लारसेणं तिम्मिऊण तंवभायणे पोत्यओ पक्खित्तो, निक्खित्तो नयरवाहिं दुघावेढमज्जे । सगरेण य विस्सभूइमण से उवागया रायाणो 5 भणिया—जावाऽहं सहो होमि ताव सहिया कत्थइ पदेसे वावीओ पोक्खरिणीओ रणावेह कित्तिहेउं । 'तमेवं भवउ' ति सवेहिं पडियणं । विस्सभूइणा य निहाणभूमी दंसिया— इमा आसणोदगा । तत्थ य णं खम्ममाणे कलसो दिट्ठो । आणीओ य रायसमीवं । 'किं होज्ज एत्थं ?' ति उग्घाडिओ, (मन्याप्रम्-५३००) दिट्ठो य पोत्यओ । 'धुवं एत्थ निहीपरिमाणं लिहियं' ति उग्घाडिओ पोत्यओ, परिमज्जिओ वाइओ य विस्सभूइणा । तत्थ लिहियं— 10

कंको रिसी जयसत्तुणा पोयणाहिवेण रणा पुच्छिओ 'भयवं! जयनामा चक्रवट्टी चोली- णो, पुरओ केरिसा रायाणो भविस्संति आगमिस्से जुने ?' भणति—सागेयाहिवो सगरो नाम राया भविस्सति। तस्स य जा सरीरागिती सा लक्खणसंजुत्ता वण्णिया । [* सगरो हिईणिर- विखयं च *] तस्स य सुलसा नाम अगमहिंसी भविस्सइ अओहणरायदुहिया, सा य मंदो- दरीअहाकहिया वण्णिया । जे य पहाणा रायाणो जेसु जेसु देसेसु तेसिं पि य जहादिट्ठाणि 15 पसत्थाणि लक्खणाणि निवद्धाणि । महुपिंगलो य सबहा गिलक्खणो वण्णिओ सुज्ज-काण- गाण, मूयं-ऽध-वहिर-वडभेहिंते [महु]पिंगलो अहमो विणीणिओ अब्भसिउ ण सको ति ।

ततो 'महुपिंगलो राया पुव्वरिसिनिदिओ' ति निब्भच्छिओ परिसामज्जे लज्जिओ निग्गतो । सगरो राईहिं पसंसिओ । खत्तियाणुमए य 'सुलसा पुव्वरिसिनिदिट्ठ' ति दिण्णा सगरस्स । महुपिंगलो वि तेण निवेएण पुत्तस्स रज्जं दाऊण तावसो पवइओ, तवमणुचरि- 20 ऊण जमस्स लोगपालस्स अमओ परमाहम्मिओ महाकालो नाम देवो जाओ । सगरो य सुलसाए सह भोगे सुंजति । महाकालो देवो विण्णायकारणो पटुट्ठो सगरस्स य, राईणं च जेहिं निब्भत्थिओ, विस्सभूइस्स य, सुलसाए य 'जं इमिणाए पढमो वरिओ, जा मम गती तीए सा अणुयत्तियवा होइ,' 'असमत्ययाए वा पाणपरिच्छाओ फायवो' ति पटुट्ठो वहेवकानो वि 'थोवदुक्खाणि मारिज्जमाणानं होहिंति' ति नरयगमणेहेउं तेसिं 25 धित्तंतो उवेक्खति दलियं विमग्गमाणो ।

नारय-पच्चयग-चसूणं संबंधो

इओ य चेईविसए सुत्तिमतीए नयरीए खीरकयंवो नाम उवज्जाओ । तस्स य पव- यओ पुत्तो, नारओ नाम माहणो, वसू य रायसुओ । सेसा (सीसा) य ते सहिया वेयमारियं पढंति । कालेण य विसयमुहाणुकूलगतीए कयाइं च साह दुवे खीरकयंवंपरे भिक्खस्स 30 ठिया । तत्थेगो अइसयनाणी, तेण इयरो भणिओ—एए जे तिणिण जणा, एएसिं एको

- राया भविस्सइ, एगो नरगगामी, एगो देवलयगामि ति । तं च सुयं खीरकदंबेण पच्छ-
णदेसट्टिण । ततो से चिंता समुप्पणा—वसू ताव राया भविस्सइ । पद्य-नारयाणं
को मण्णे नारगो भविस्सइ ? ति । तेहिं परिच्छानिमित्तं छगले णेण कित्तिमो करिओ ।
लक्खरससगग्भं च कारिऊण णारओ णेण संदिट्ठो—पुत्त ! इमो छगलो मया मंतेण
5 थंभिओ, अज्ज पहुलट्टमीए संता(झा)वेला, वधसु, जत्थ कोइ न पस्सति तत्थ णं वहेऊण
सिग्घमेहि ति । सो नारओ तं गहेऊण निग्गओ 'निस्संचाराए रच्छाप तिमिरगणे पच्छ-
णं सत्थेण वहेमि' ति चित्तेऊण 'उवरिं तारगा नक्खत्ताणि य पस्संति' ति वणगहणम-
तिगतो । तत्थ चित्तेइ—वणस्तइओ सत्थेयणाओ पस्संति । देवकुलमागतो, तत्थ वि देवो
पस्सति, ततो निग्गतो चित्तेति—भणियं 'जत्थ न कोइ पस्सति तत्थ णं वहेयवो' तो अहं
10 सपमेव पस्सामि । 'अवज्झो एसो नूनं'—ति नियत्तो । उवज्झायस्स जहाविचारियं कहेइ ।
तेण भणिओ—साहु पुत्त ! नारय ! सुट्ठु ते चित्तिंयं वव, मा कस्सइ कहयसु ति एयं
रहस्सं ति । चित्तिरयईए य पद्यओ वहेव संदिट्ठो । तेण रत्थामुहं सुणं जाणिऊण
सत्थेण आहतो, सित्तो लक्खारसेण 'रुहिरं' ति मण्णमाणो सत्थेळं पहाओ, गिहमागतो
पिउणो कहेइ । तेण भणिओ—पावकम्म ! जोइसियदेवा वणफ्फतीओ य पच्छणचारिय-
15 शुज्झा परसंति जणचरियं । सयं च पस्समाणो 'न पस्सामि' ति विवाडेसि छगळं ।
गतो सि नरगं । अवसर ति । नारदो य गहिअविज्जो खीरकयंबं पूएऊण गओ सयं
टाणं । वसू दक्खिणं दाउकामो भणिओ उवज्झाएण—वसू ! पद्यकस्स समाउयस्स
रायमावं गतो सिणेहजुत्तो भविज्जासि । एसा मे दक्खिणा, अहं नहंते ति । वसू च
राया जातो चेईए नयरीए । अडवीए य वाहेण 'मिगं वहेमि' ति सरो छूढो । आगास-
20 फलिहपत्थरिओ मिगो न विट्ठो, नियत्तो सरो । संकिएण वाहेण सरपहजाइणा विण्णा-
ओ फलिहो । 'एस रायजोगो' ति रुक्खे तच्छेऊण अभिण्णाणनिमित्तं वसुमंतिस्स
कहेइ । तेण पूइओ । आणाविओ फलिहपत्थरो । तत्थ ठवियं रायसिंहासणं । जेहिं आणीओ
मणी ते सदा रा विणासिया रहस्सभेदभीएण मंतिणा । सीहासणट्टितो य आगासत्थिओ
दीसइ जणेणं । ततो एगइं गतो 'उवरिचरो वसु' ति । खीरकदंबो य कालगतो । पव-
25 यओ उवज्झायत्तं करेइ । पद्यसीसा य कयाइं णारयसमीवं गया । ते पुच्छिआ नारएणं
वेयपयाणं अत्थं वितहं वण्णंति, जइ—'अजेहिं जठियव्वं' ति, सो य अजसदो छगलेसु
तिवरिसपज्जुवसिएसु य वीएसु वीहि-जवाणं घट्टए, पद्यसीसा छगले भासंति । नार-
एण चित्तिंयं—ववामि पद्यसमीवं । सो वितहवादी चोएयव्वो, उवज्झायमरणदुक्खिओ य
इट्ठव्वो—त्ति संपहारिऊण गतो उवज्झायगिहं । वंदिया उवज्झायिणी । पद्यओ य संभा-
30 सिओ—अप्पसोरोण होएयव्वं ति । कयाइं च महाजणमज्जे पद्यओ 'रायपूजिओ अहं'

१ क इ विजाज्यत्र—भीए संता वेला वं ४१ १ । भी पसंता वेला वं गो इ ४० मे० । भीए संतवेलाए वं शा० ॥ १ बोहेयव्वो शा० ॥

ति गविओ पण्णवेति—अजा छगला, तेहि य जइयत्वं ति । नारएण निवारिओ—मा एवं मण. समाणो वंजणाहिलावो, अत्यो पुण धण्णेसु निपतति दयापक्खण्णुमतीए य ति । मो न पडिवज्जति । ततो तेहिं समच्छरे विवादे वट्टमाणे पघयओ भणति—जइ अहं वितहयादी ततो मे जीहच्छेदो विउसाणं पुरओ, तव वा । नारएण भणिओ—किं पइण्णाए ? मा अधम्मं पडिवज्जह. उवज्झायस्स आदेसं अहं वण्णेमि । सो भणति—अहं वा किं समईए भणामि ? अटं 6 पि उवज्झायपुत्तो, पिउणा मम एवमात्तिक्खियं ति । ततो नारएण भणियं—अत्वि णे तइयओ आयरियसीसो उत्तियहरिकुल्लेप्पसूओ वसू राया उवरिचरो, तं पुच्छिमो, जंणे सो छरति तं पमाणं । पघइएण भणियं—एवं भवठ ति । ततो पघएण माऊए कइियं निवादेरत्तु । तीए भणिओ—पुत्त ! दुट्ठु ते कयं. नारओ पिउणो ते निजं सम्मओ गहण-धारणासंपण्णो । सो भणति—मा एवं संलवसि. अहं गिहीयमुत्तत्यो नारयकं वसुवयणवैदिहयं छिण्णजीहं 10 निवासेमि. दच्छिहिसि ति । सा पुत्तस्स अपत्तियंती गया वसुसमीवं । पुच्छिओ य तीए सदेहवत्थुं—किह एयं उवज्झायमुहाओ अवधारितं ? ति । सो भणति—जइ नारओ भणति वह तं, अहमवि एयंवादी । ततो सा भणति—जइ एवं तुमं सि मे पुत्तं विणासंतओ, तओ तव समीवे एव पाणे परिचयामि-त्ति जीहं पगङ्गिया । पासत्थेहि य वसू राया भणितो— देव ! उवज्झाइणीए वयणं पमाणं फायवं. जं चेत्यं पावगं तं समं विर्मेजिस्सामो 15 ति । सो तीसे मरणनिवारणत्थं पासत्थेहि य माहणेहिं पघयगपक्खिएहिं गाहिओ । ततो कंहंचि पडिवण्णो 'पघयपक्खं भणिस्स' ति । ततो माहणी कयकजा गया सगिहं । विउय-दिवसे जणो दुहा जातो—केइ नारयं पसंसिया, केइ पघयं । पुच्छिओ वसू—भण किं सच्चं ? ति । सो भणति—छगला अजा, तेहिं जइयत्वं ति । तम्मि समए देवयाए सच्चपक्खि-फाए आहयं सीहासणं भूमीए ठवियं । वसू उवरिचरो होऊण भूमीचरो जातो । अबलो-20 इया णेण पोत्याहका द्विया । तेहिं भणिय—सो चेव ते वाओ अवलंभियवो ति । सो मूढ-याए भणति—जं पघओ भणति तहा सो अत्यो । नारएण भणिओ—राय ! अणुयत्तिओ पघओ. इयार्ण पि सच्चमवलंबह द्विओ य धरणिवट्टे । तैतो दिवचोतिओ 'ते उद्धरामो अह्णे' ति भणंतो चेव रसातलं अहिगतो । धिक्कारिओ पघओ 'विणासिओ णेण रायं' ति । तद्वदे अवकंतो नारओ । कुमारा य वसुसुया अट्ट कमेण अहिसित्ता विणासिया देवयाए । एयम्मि 25 समए महाकालो देवो 'लद्धो सहाओ' ति माहणरूवं काऊण पघयसमीवमुवगतो । रोयमाणो पव्वयकेण पुच्छिओ—किं रोवसि ? ति । सो भणति—सुणाहि पुत्त !—विण्हु उदंको पव्वत्तो खीरकयंवं संडिल्लो ति गोयमस्स सीसा पंच. तत्य अहं संडिल्लो ति. मम य खीरकयंवंस्स य अतीव पीई आसि, तं मयं सोऊण तुह समीवमागतोऽहं. जं तेणाऽऽगमियं तं ते गाहेमि ति । तेण 'तह' ति पडिवण्णं । ततो देवो सुत्तिमतीए मारिं उवदंसेइ, पसुवहमते य 30

- एरुण भणति—पव्वयय ! पुत्त ! संतिं करोहि जणस्स, इमे पडसु मंते ति । सद्धिं च देवसहस्साणि आभिओग्गाणि पव्वयगपचयए तथा संसिया कहंति—पसू अन्हे देवा जाय ति । विमाणेयया दंसंति अप्पाणं । विन्धिओ जणो—अहो ! अच्छरियं ति । मारी पसरिया घरे घरे । वसु वि य ससरीरो दरिसिओ जणस्स । मंतप्पभावपडिरत्तो पडिओ संडिल्ल-
 5 देवस्स पव्वयगस्स य । ततो सगरविसए मारी विठविया । सुयं च सगरेण—चेदीविसए माहणा संतिकरा अत्थि ति । अब्भत्थिया य गया पव्वयग-संडिल्ला । तत्थ य पसूहि संती कया । दंसंति य आहिओग्गा देवा—अन्हे पसवो आसी, पव्वयसामिणा मंतेहि हया देवा जाय ति । सगरो दट्टण पाडिहेरं भणति—सामि ! जहा हं सुगतिगामी भवामि तथा मे कुणह पसायं । संडिल्लेण भणिओ—तव रज्जं पसाहमाणस्स बहुं पावं. सुण, विहीए
 10 जहा सग्गामी भवंति मणुस्सा । ततो अस्समेह-रायसुयाइहिं कया विहाणरयणा, सुणाविओ य सग्गमणफलं च । जायसद्धो सगरो सेसया रायाणो विस्सभूती य । सगरो आसमेहेण दिक्खिओ, सुलसा य पत्ती; विस्सभूती उवज्जायो सत्ताणं च बहूणं वहं कारा-
 15 विओ । अंते य सुलसा आसमेहेण भणिया—जोणं फुससु, तो विमुक्कपावा सग्गामिणी भविस्ससि ति । देवेण य (अन्थाअम्-५४००) तेणं गहिया, सुमराविया य सयंवरमहुपिंगुज्झणं । सा ति व्ववेयणापरिगया मउयसहावयाए धरणंगमहिंसी जाया । रायसुएण य दिक्खिओ सगरो । जणसंभारं च गंगा-जउणसंमागमे दिवायरदेवो रायसुओ नारयवयणेण गंगाए पक्खिवति । संडिल्लो पुच्छिओ—फो संभारं अवहरइ ? ति । भणइ—रक्खसा देवपीणगं असहंता अवहरंति. थावेज्ज उसभसामिपडिमा । यविया य जणरक्खणनिमित्तं । ततो दिवायरदेवो नारयं भणति—अज्ज ! इयाणि मम एएसिं पावकम्माणं न जाइ विग्घो काउं.
 20 विज्जापडिघाओ भवति विज्जोहराणं जिणपडिमाय अवराहं करंताणं. सं इयाणि मज्झत्था होहामो. किं वा अन्हे एएहिं दुक्कएणं संबञ्जिस्सामो-त्ति ठिओ सह नारएण । ततो सो संडिल्लो सगरं भणति—कौरंतु मे इट्टया, कलेवराणि जंगमाणं सत्ताणं विविहंणि पक्खि-
 विरुण कइमवावीसु, कुहियाणं अट्टीणि उट्टरिज्जंतु ; जाहे किमिपुंजा इव जाया संतो तीए मट्टियाए य इट्टां किज्जंति अक्खनिवंधपमाणाओ, तओ अंगुलं सेसपागेहिं हीणाओ
 25 भवंति । गाहाविओ सगरो । ततो घय-महु-वसाओ आवागे रयंतेहिं पक्खिरपंति थरे थरे । तेण वीसगंवेण सिरीसिवाणि उंइंति किमि-पिपीलिका य । ताहि य इट्टकाहिं चिती कीरइ अगापयपयट्टियपुरिसपमाणा । छगला आसा पुरिसा य वहिज्जंति पयाग-पइट्टाणमज्जे

१ कसं० संसं० विनाअय्य-अस्सेहेण मे० । अस्सेफेण शां० । अस्सोहेण ही ३ गो० गो ३ ॥

२ ण गहिं कसं० संसं० गो० गो० वा० विना ॥ ३ संसं० शां० ॥ ४ अय्यमणं त्रिं शां० ॥ ५ शां०

विनाअय्य-अरिनु ही ३ क ३ गो ३ । धीरउ उ० मे० ॥ ६ एणं एं शां० विना ॥ ७ उवरिं शां० ॥

८ एतो तेअवसिकाय इट्टिं शां० ॥ ९ गा विज्जं उ २ मे० ॥ १० नियदपं शां० ॥ ११ थरं थर शां० ॥

१२ अट्टि क ३ गो ३ उ० मे० ॥ १३ पयवहिट्टियं शां० ॥

पंगुणपणं दिवसे । फडाकळिं च पंच पंच वहुंति; वितिओ आएसो—चडसंज्ञायं पंच पंच वहुंति सत्ताणि । दक्खिणलोभीय य समागया बहवे दिया पसंसंति पद्य-संडिहे ।

. नारएण य भणिओ सगरो राया—पद्यगेण वसुराया णिहणमुवणीओ. मा एतस्स पावकम्मस्स सोऊण पाणवहं करेह ति । सो भगति—संडिहसामी पव्ययओ य मम हिया फामं, जं एते उवदिसंति तं मे पमाणं, तव न करेमि वयणं. जेण सि अत्थी तं गि-5 ण्हऊण वेषसु, अक्षरत्ति । सो एवभगपणओ दयाए दिवाकरदेवेण सह रायसुएण अव-
 षंतो । सगरस्स य दढकरणत्थं रातीण य वसू महाकालेण दंसिओ विमाणगतो । वीसंभूती य 'विहिं' ति पुद्यं पजाइओ । सगरं पि गहियनिरयगतिसंवळं जाणिऊण, 'ससरीरं सगं नेमि' ति भावेऊणं, संभारिय वेरकारणं निवाडेति अंकमुही सेणमुही महाचुडी य किर-
 यरुविणीओ । तत्थ य सोमवल्ली, तं छिदिऊण सोमपाणं । एत्थ य किल पयारया बहुका 10
 तं 'दित्तिपयाग'न्ति युचति तित्थं । परमत्थमयाणमाणेहिं य 'पयागं' ति पयासियं ।

दिवागरदेवो य कुमारो य वेदसामपुराहिवो जातो । बुह-विबुहाणं च साहूणं तम्मि समए गिरितडे केवलनाणुप्पती । अहासन्निहिया य देवया य महिमानिमित्तं उवागया । देवुज्जोयविन्धिओ य दिवाकरदेवो राया नारयसहिओ तमुवगतो । वंदिय केवलं पुच्छइ सगरगतं । केवलीहिं य से नरगगमणं वेरनिज्जामणं च महाकालदेवपउत्तं कहियं । तं 15
 च सोऊण णारओ पद्यओ भीओ संसारगमणस्स । सिद्धा य बुह-विबुहा केवलिणो । इहेव नारयसुयाणं दिवाकरदेवेणं गिरितडग्गामो दिण्णो । तेहिं बुध-विबुहोहियाओ पडिमाओ थावियाओ आयवणे ।

एवं महाकालदेवधरियं इह परंपरागयं ति । जा संडिहऽट्टाणुमयाणुसारिणी गंध-
 रयणा सो अंगारिओ वेओ ॥ 20

वसुदेवस्त वेयञ्जयणं तत्परिक्त्वा य

इहं च आसि नारओ, तस्स सुओ सारओ, ततो वहुरओ, परओ मरुंमरुओ मरुभूर्हे नारओ वीसदेवो सूरदेवो ति परंपरेण सामिणो इमस्स गामस्स. ततो खंदिल! देव-
 देवस्त सुया सोमसिरिदारिया परंमरुववती न सक्का पागयमाणुसेण बुह-विबुहपुरओ वेयं समज्जिणंति(ती) । तओ मया भणिओ—वेयं दुविहं पि पढामि ति, कुणइ पसायं ति तेण 125
 तहवभेय(?)समागंएसु वेयवाइसु ममं परिसऊण देवदेवो वंभदत्तं पुच्छति—कओ एए आगयं ? ति । तेण भणियं—मम गिहे सञ्जायपसंगेण चिट्ठंति मागह ति । तेण भणियं—
 दुहु कयं जं न ममं कहियं । तओ न कोइ वेयविऊ अणुओगं दाढमिच्छति । तुसिणीया परिसा थिमियसागरो इव द्विया । भोइएण भणियं—जइ ता कोइ न उच्छइइ वुत्तं,
 गच्छंतु जहागयं माहणा. पुणो समागमो भविस्सइ ति । ततो मया भणियं—पुच्छंतु अहि-30
 कया, कयाइ अन्हे भणिस्सामो । पुच्छिओ य । मया सरोववणं अखलियं भणियं, तस्स

१ वयसु ली ३ ॥ २ १६ ति मुक्कं पं शा० ॥
 ४० हि० २५

- परमत्यो अवितहाणुवाई अत्यो त्ति । तओ^१ भोइएणं लवियं—भो ! सुणह वेयपारगा !, जो वा अहियविज्जो, अब्भुवगच्छइ इमेसिं वेयपारगाणं बुहुणं पुरतो पुच्छं णिवत्तेइ । ततो न कोइ वेयविज्ज अणुओगं दाउमिच्छति । तुसिणीया परिसा यिमियसागरोवमा ठिया । तओ अहं लविओ उवज्जाएणं—भइसुह ! पावसु पुच्छाए फन्नारयणं ति । तओ 5 ससुद्धिओ, कओ मे प्रणामो जिणाणं । दिट्ठो हं बहुजणेण अणुओगसमागएणं कोमुइचंदो गीवाससुद्धसंतजन्नोइयपवित्तो । तओ मे लविया वेयत्यपारया बुहुवा—पुच्छह धो जत्य संसओ^२, जत्य जं वा पुच्छेयवयं । तओ गंभीरयानिग्वोसवायं सोऊण विन्हिया अणुओगया लवंति—सम्माणिओ एएणं पुच्छाहिकारो त्ति कहेइ से इमा कुडविसय-क्खरा वाय त्ति । तओ हं लविओ बुद्धेहिं—भो पियस्संख्व ! कह्यसु, को वेयस्स पर- 10 मत्यो ? त्ति । ततो मया लवियं—नेरुत्तिया भणंति—विय जाणे; तं वियंति, तेण वा विदंति, तस्मिं वा विदंति वेओ भण्णति. तस्स परमत्यो अवितहाणुवाई अत्यो त्ति । तओ परितुट्ठा वेयपारगा, लवियं च—तस्स किं फलं ? ति । मया लवियं—सो विज्जाण-फलो त्ति । तेहिं लवियं—विण्णाणस्स किं फलं ? । मया लवियं—विरई फलं ति । तेहिं लवियं—विरई किंफला ? । मया लवियं—संजमफला । तेहिं लवियं—संजमो किंफलो ? । 15 मया लवियं—अणासवफलो । तेहिं लवियं—अणासवो किंफलो ? । मया लवियं—तवोफलो । तेहिं लवियं—तवो किंफलो ? । मया लवियं—तवो निज्जराफलो । तेहिं लवियं—निज्जरा किंफला ? । मया लवियं—केवलनाणफला । तेहिं लवियं—केवलनाणं किंफलं ? । मया लवियं—अकिरियाफलं । तेहिं लवियं—अकिरिया किंफला ? । मया लवियं—अओगफला । तेहिं लवियं—अओगया किंफला ? । मया लवियं—सिद्धिगमणपज्जवसाणं अवावाइसुहफला व त्ति । 20 तओ परितुट्ठा वेयपारगा । जमगसमगं मम साहुकारेण पूरियं गगणं परिसापहाणेहिं । बुट्ठेण भोइएण 'देवाण नृणं एको तेत्तीसाए' त्ति पत्तंसिज्जमाणो नीओ घरं, पूइओ वत्या-ऽऽभरणेहिं । सोहणम्मि य दिणे सोमसिरी दिक्खिया, अहं च । उवणीयाणि मो चारवंतयं । दिट्ठा य मया सोमसिरी पसत्यसुह-नयण-दसण-कर-चरण-जहण-थणकलस मज्जणविहीए । तीसे पाणिं गाहिओ मि । रमासि य तीए सहिओ रईए विव कामो । पस्सइ मं माहणो देवय- 25 सिव । बुह-विबुहाण य णिकेते कयाइ दिवोवओ पुच्छंति य संछागमेसु । अहमवि पमवंतो चउगपस्स भणामि निन्नयं । एवं मे तत्य गिरित्ठे वसंतस्स वसति सुहेण कालो त्ति ॥

॥ इति सिरिसंघदासगणिविरइए वसुदेवहिंडीए
सोमसिरिलंभो पंचमो सम्मत्तो ॥

सोमसिरिलंभं० ३९८ अ० ९. सयंअन्यामम्-५४०२-९.

१ एो इ विनाज्यत्र—ओ भाएणं क इ गो इ उ० मे० । ओ भाणपुणं दां० ॥ २ ओ ! जं दां० ॥ ३ ओ जं दां० ॥ ४ पुहुणं दां० विना ॥ ५ या पुं दां० विना ॥ ६ गिरिइटे क इ ॥ ७ सोमसिरी-छंभो पंचमो सम्मत्तो इतिवरूपा उपिन्ना दां० ॥

छट्टो मित्तसिरि-धणसिरिलंभो

क्याहं च पस्सामि षड्हिया गानस्सं इंदजालियं । तेण पागकुमारा णग्गोहपायवम-
रिसिया दंसिया । मया चित्तियं—एस विज्ञाहरो केणइ कारणेण इहागतो, एएण सह का-
यवो संगमो त्ति । पुणो य मे वुह-विबुहायतणे य दिट्ठो । सो मं आवरेण पुणो पुणो
निज्जायइ । मया पच्चभिन्नाओ—एस सो विज्ञाहरो त्ति । पुच्छिओ य—भणह किमाग- 5
मणं ? किं वा कीरउ ? त्ति । सो पुण सुणेऊणं विरहे ममं भणति—भदमुह ! अहं विज्ञा-
हरो, अरुथि मे दुवे विज्ञाओ सुहसाहणाओ सुंभ-निसुंभाओ उप्पय-निप्पयणीओ, ताओ
तव देमि. तुमं सि वासिं भायणं. जं पुण वलिविहाणं तं अहं सव्वं उवणेमि. तुमं कालच-
उहसीए एगागी ममं मिलसु. अट्टसहस्साऽऽवसिया य ते विज्ञा सिञ्जिहिति त्ति । मया
पडिवण्णं । उउहसीए य उववासिओ । गहियाओ विज्ञाओ । भणिया य मे सोमसिरी— 10
नियमो मे को वि, आययणे वसिंसं त्ति । सोमसिरिं आपुच्छिऊण ‘मा कस्सइ कहे-
ज्जासु’ त्ति निग्गओ वियाले । तेण णीओ मि पच्चयविवरं छिण्णकडगसंसिंए य पएसे ।
कयं वलिविहाणं । भणति—आवत्तेह विज्जं, अट्टसहस्से य पुण्णे विमाणं उवयति तं
आरुह णिस्संको. सत्तट्टतलग्गाणि उप्पइओ य इच्छाए निवत्तणि आवत्तेति ततो उवयइ.
सिद्धा एय ते विज्ञा. अहं नाऽइदूरे रक्खानिमित्तं अच्छिस्सं-ति अवकंतो । अहं पिं 15
जवामि एगचित्तो । उवइयं च विमाणं घंटाजालकणरवंतं विविहकुसुमदामसुरहिगंधं ।
तत्थ य मज्जे आसणं । मया चित्तियं—सिद्धा य मे विज्ञा, आरुहामि विमाणं-ति संपहा-
रेऊणं आसीणो आसणे । उप्पयत्ति य सणियं सणियं । धोवंतरमुप्पइयं तं पच्चयकडगाणुसारेण
‘पत्तं समं’ त्ति तक्केमि । पउत्तं एक्कदिसाहिमुहं, णीणुन्नएसु रउलंतं वधति । उप्पण्णा मे
चित्ता—जहा पच्चयभित्तिमणुसरति, णिण्णुण्णयं च गच्छति रलमाणगतियं, तहा कोइ पओगो 20
होज्जा. तो उवयणिं आवत्तेमि त्ति । आवत्तिए वि वधति । मणुस्साण य परिस्समजणिय-
मुस्साससइमाकण्णेमि । विभायं च, दिट्ठा य मया तत्थऽवक्खेवेण मणुस्सा कइ पि मं
निति । चित्तेमि—रज्जुओ ओसारियं नूणं एयं कित्तिमं विमाणं केण वि पुरिसेण पउत्तं कस्स
वि मएणं त्ति । अवइण्णो मि विमाणाओ । पच्छओ य मे लग्गा मणुस्सा ‘देव ! मा भाहि,
मा पलायसु, कइं वा गच्छसि त्ति अग्हेहिं अनुषज्जमाणो ?’ त्ति जंपमाणा । अहं पि सिग्घं 25
पलायामि । जत्थ मंदायंति तत्थ वीसमामि । एवं तेहिं चिरं अणुगतो, न चातिओ गहेउं ।

दूरं च भमिऊण अवरण्हे सूरुत्थमणवेलाए परिस्संतो तिलवत्त्युगं नाम सन्निवेसं
पत्तो । दुवारं च संवरियं । न देति मणुस्सा पवेसं । मया मणियं—अहं माहणो अट्टाणेण
परिस्संतो, देह मे पवेसं त्ति । ते भणंति—(अन्याप्रमं—५५००) अग्हे पोरिसायस्त वीहेमो.

१ स्स भागइ इंदं शो० ॥ २ शो० विनाऽपत्र—^०निपयणी^० उ० मे० । ^०निभोयणी^० क २ गो ३ डी ३ ॥
३ ^०सिपच्चं शो० ॥ ४ ^०सियए पए^० शो० ॥ ५ ^०णो अणुणे वा विमा^० शो० ॥ ६ पि क्षापमि शो० ॥

माहणो समणो वा होहिति, अवेलाए जो संचरति सो रसंतो खज्जति रक्खसेणं ति । एवं
 निरणुकंप्पे जाणिऊण गामेयगो, णातिदूरें गामस्स आययणं, तस्य य मि गतो । अइगतूण
 य संवरियदुवारो पसुत्तो मि । अट्टरत्ते आगतो पुरिसो, सो उ महया सहेण भणति—
 उग्घाडेसु दुवारं पहिय !, मा ते क्वाडं भंजेऊण वहिस्सं ति । तेण सहेण पडिबुद्धो मि ।
 5 मया भणियं—अवसरह, मा मे उण्णिहयं करेह, मा ते सिक्खावयं काहं ति । ततो रुद्धो
 सुदुयरं रवति । मया य उग्घाडियं दुवारं । परसामि य पुरिसं लउडहत्थं, महाकायं,
 अचेलं, परूढनह-केस-भंसुं, भायरदसणं च, नरवसाविस्सगंधियं, खंधेण गहिरतरदंसणं ।
 महया केसभारेण विलुलिण्ण तेण मे लउडो मुक्को, सो मया वंधिओ । गीवापएसे य
 पराटुत्तो, ततो गुट्टिजुद्धं लग्गो । आहम्ममाणो य मया महया सहेण रसति, ओस-
 10 रिओ य पुणो पुणो अभिहवति । अहमवि तरस गायफरिसं परिहरंतो मुट्ठीय अग्गहत्थेहिं
 निवारेमि । गामजणो य तेण रवियसहेण पडियुद्धो पढहसदं कलकलसदं च करेइ । गहिओ
 य अणेण अहं । मया 'एसणं परिभवियओ' ति पुरिसाओ बाहुंजुचलेहिं पीलिओ रहिरं व-
 भंतो महया सहेण रसंतो पडिओ । अहमवि देवकुलमतिगओ, 'पभाए ण्हाइस्सं' ति ट्ठिओ ।
 संज्ञाकाले य साउहो बहुओ गामलोओ निग्गहो । दिट्ठो य णेहिं पुरिसाओ चार्हिं
 15 देवकुलस्स गओ विव गेरुयघाउमूसिओ पडिओ । सहे य णेहिं कओ । मया य अवलो-
 इओ जणो; निगतो म्हिं । समकं तेहिं मे कओ पणामो—'देव ! जीवह वहुणि चाससय-
 सहस्ताणि' ति । भणति—अन्हेहिं नायं—माहणो रक्खसेणं खइओ 'रवंतो भवसि' ति. तं
 सामी ! तुम्हे देवा, जेण इमस्स विसयस्स अकालमच्चू पुरिसाओ विणासिउ ति । ततो
 णेहिं सन्निवेसवहिं परितुट्ठेहिं इमस्स कलसट्टसएहिं पुंवि माहणेहिं ण्हवियो मंतपूएण य
 20 वारिणा, पच्छा बुद्धाहिं धवलपडसंबुयाहिं । ततो पच्छा कण्णाहिं विचिच्चवत्थ-महा-उणु-
 लेवणाहिं दिसादेवयाहिं विव समागयाहिं वत्था-उभरणभूसिओ, तुडियनिनाएण य महया
 रहं सेयबलिवइसंपउत्तं आरोविओ मि । मंगलवयणाभिणंदिओ कयतोरणविभागं च पहा-
 गमालोवसोहियं पविट्ठो मि तिलवत्थुयं । कयवंदणमाला-पुण्णकलससस्तिरीए आवासपडि-
 दुवारो अवइण्णो मिं रहाओ । अइगओ आवासं वित्थिण्णसयंणा-उसणं । आसीणो मिं
 25 आसणे । ततो महत्तरएहिं समवाएऊणं कण्णाओ रूववतीओ सदक्खिणां मालंक्रियाओ
 उवइवियाओ । विण्णवेंति य मनं—सामि ! तुम्हेहिं परिचातिओ इमो जणो तुहं श्याणि
 आणाविहेओ अन्नापमितिं. एयाओ दारियाओ. पहाणकुलसंभूयाओ, ताओ भवंतु सुस्स-
 सिक्काओ. पसायं कुणह ति. । ततो मया भणियं—मुणह, अहं माहणो सज्जायनिमित्तं
 निग्गओ. अळं ममं वारियाहिं. पूजिओ नाम अहं एतीए य पडिचत्तीए. एसा मे तुट्ठी

१ धी ३ विनाज्जय—'रिसो. मह' दां । 'रिसो उ मह' क ३ । 'रिसाओ मह' रो ३ मे० ॥
 २ संधिययंणेण गहिर' उ २ मे० विना ॥ ३ करोति दां ॥ ४ 'इयुगले' एी ३ फ ३ गो ३ ॥ ५ 'सेहिं
 सह' दां० विना ॥ ६ मि सयणासणे दां० कसं० विना ॥ ७ 'णमो अळं' दां० विना ॥

जं तुम्हं सिवं. विसज्जिया य मया सुहभागिणीओ हांतु-त्ति कण्णावंदं विसज्जियं । ताओ ममं पुण्णेहिं देवमिदं अवकरेऊण गयाओ सगिहाणि । पच्छिमकाले य अन्नेसिं दिज्जमा-
णीओ धि न इच्छंति भत्तारं 'अम्हं स एव भत्ता' ।

पुच्छिया मया बुद्धा—को एस पुरिसाओ ? ति । ते भणंति—सुणह—

सोयासपुरिसायस्स उप्पत्ती

5

कंचणपुराहिवस्स रण्णो एस पुत्तो सोयासो नाम मंसलोलो । रण्णा य कयाई अमा-
घाओ घोसिओ । वओ सोयासमणूसा वंसगिरीओ मऊरे आणंति कुमारस्स मंसनि-
मित्तं । सूर्यस्स य वक्खित्तस्स कप्पिओ मऊरो विरालेण दितो । सो भीओ कुमारस्स
निगतो मंसहेउं—कथं लभेज्ज भक्खमभक्खं वा ? । तेण वालरूवं परिहाए संजमयमु-
ज्जियं दिट्ठं, तस्स मंसं चकयं, भोयणकाले कुमारस्स सोयासस्स दिण्णं । 'रसियं' ति 10
मुत्त-भोयणो सूर्यं भणति—तुमं जाणमाणो अण्णया मम एरिसं न पयसि फीस ? ति । तेण
अमएण विण्णविओ—देव ! विरहे वो कारणं क्वहित्तं ति । तेण कयंजलिणा सच्चमूयं
कहियं । सो तुट्ठो, पूजितो तेण सूदो भणिओ य—सोम्म ! अलं अण्णेण मंसेण, पइदि-
वसं फीरउ जत्तो ति । ततो सयंमयाणि चाररूवाणि गवेसेंति से मणूसा, अलभंता य
पच्छण्णं वहंति वाळाणि । सो य गिट्ठो माणुसमंसस्स सेसाण न इच्छइ । पउरउवदवे य 15
रण्णा पच्छण्णं रक्खपुरिसा ठविया । तेहिं गहिया कुमारमणूसा । तेहिं पुच्छिएहिं कहि-
यं—सोयासस्स सामिणो नियोगेण अम्हे अणाहमयगाणि जींताणि य विवाडेऊण मंसं
उवणेमो ति । परिधितेऊण रुट्ठेण रण्णा निविसयो आणत्तो । एगागी मारेऊणमाऽऽमं
पउलियगं च माणुसमंसं रायइ । रक्खसेण अहिट्ठितो भंतो इमं भूमिमागतो । विसओ
तस्स मएण इहमावासिओ । तो जं पत्तति तं एकेणेव लउडडप्पहारेण मारेऊण रायति । 20
सावहं पि जणं न गणेइ । तो तुम्हेहिं जणो परित्ताइओ ति ॥

उवणीयं मे भोयणं । समागयाणं दीणा-ऽणाहाणं दिण्णं भोयणं, दिण्णसेसं भुंजामि ।
वसिऊण य तत्थ निग्गओ, गओ मि अयलगगामं । तत्थ रायपहे एकस्स सत्थवाहस्स
आवर्णं अल्लीणो । तेण अट्ठमुट्ठेऊण दिण्णं आसणं । मुहुत्तवरेण थ लामो मंहतो लट्ठो ।
तेण वि नीओ सगिहं । मज्जिओ मि सोवयारं । मुत्तभोयणस्स थ मे पणओ कहेइ— 25
सुणह सामि !—अहं धणमित्तो नाम वइसजाइओ, सिरि मे भज्जा सरिसकुलसंभवा,
तीसे दुहिया भित्तसिरी दारिया । सा मया नेमित्तियस्स कहिया—पस्स ताव दारिकं,
फेरिसी से भवियव्वया ? । तेण लक्खणाणि पत्तिऊण भणियं—एस पुईइपइणो भारिया
भविस्सति । मया भणिओ—कथं सो ? कइं वा विण्णायव्वो ? ति । सो भणति—जम्मि
ते पात्तट्ठिए सयसहरसगुणो लामो भविस्सति, तक्खणादेव तं जौणिज्जासि ति । तं एस 30
दारिया तुम्हं सुस्सुविया होउ ति ।

ततो सोभणे दिवसे पाणिग्गहणवेलाए आणिया मित्तसिरी सिरीसकुसुमसुकुमालसरीरा, सरसररररहनंयणलोभणमुही, सुहकमलभूसणकसणतारकालं कियनयणजुयला । विहीय पाणिग्गहणे वित्ते उवट्टविया सोलस कोडीओ सत्थवाहेण । ततो रनामहे सह तीए महुर-तरभासिणीए ।

- 5 तस्स य गिहस्स समीवे सोमस्स माहणस्स दइया सुमंदा नाम माहणी । तीसे पंचण्हं दारगाणं अणुमग्गजाया भणिणी धणसिरी नाम दारिया । पुत्तो य से एक्को, सो मेहावी लहो । ततो मे कहेइ मित्तसिरी—अज्जउत्त ! सोमस्स सुओ एस दारओ असत्तो वेयं पडिउं, तेण दुक्खियाणि माहणाणि. सक्केज्ज वो तिगिच्छं काउं जेण अज्जयणजोगो भवे ? । मया भणिया—तव पियनिमित्तं पत्तिस्सामि त्ति । ततो से मया कत्तरीए जीहा-
- 10 तंतु सिग्गयाए कसिणा छिण्णा, रोहणाणि से पउत्ताणि । ततो विसदवाणी संबुत्तो । वुट्ठेहि य मे धणसिरी महुमासवणसिरी विव रुविणी उवणीया—देव ! जीवाविया अन्हे दारयं तिगिच्छंतेहि । सो य मे दारओ वेयं पाडिओ, धोवेण कालेण बहु गयं । ततो हं दोहिं वि मित्तसिरी-धणसिरीहिं सहिओ कीलमाणो तथ वसामि किञ्चि कालं ति ॥

॥ इति सिरिसंघदासगणिविरहए वसुदेवहिंडीए मित्त-सिरि-धणसिरिलंभो उट्टो सम्मत्तो ॥

15

मित्तसिरि० ग्रन्थाम्-१००-६. सर्वग्रन्थाम्-५५७२-१५

सत्तमो कविलालंभो

- उपपण्णवीसंभाण य सिं दोण्ह वि जणीणं कहिओ मे पुच्छंतीणं पभवो सच्छंदविहारो य । ततो परिओसविसपमाणसोभासमुदयाओ संबुत्ताओ । अण्णया य पयहिज्जण निग्गतो 20 मि^३ गओ वेदस्सामपुरं । तत्थेव वहिया 'वीसमामि' त्ति उज्जाणमतिगतो । पस्सामि य तरुणजुवति एवाए बुद्धाए डहरएहि य चेडरूवेहिं सहियं उववणदेवयामिव किं पि हियय-गयमत्थमणुत्तंयंती लेप्पयजुवतिमिव निचलच्छी शायमौणी अच्छइ । ततो सा ममं पस्समाणी सहसा उट्टिया, कंठे गहेऊण परदिता—सहदेव ! वलह ! देवर ! कओ सि ? त्ति । ततो कु-
- 25 पिया मे वसुपालिओ नाम, तस्साहं दुहिया वणमाला णाम. सा हं पिउणा कामरूवातो नरवइनिओएण कयाइं दोषेण रा(आ)यरस सुरदेवस्स कामरूवगस्स दिण्णा. सो ममं गहेऊण रागिद्दागतो. ततो हं सहदेव ! तुमंसि पवतिए कहिं पि सुरदेवेण सुउपरस्स सुमरमाणी वस्सइ कालस्स इहाऽऽणिया. थोवस्स य कालस्स सो ताहे सुरदेवो अप्पणो मम वा मंदभागयाए पाणेहिं विउत्तो. ततो हं परमदुक्खिया गिहे रतिं अविदमाणी 30 इमीए धंहरियुद्धाए धालरूवेहिं सहिया उज्जाणमिहभागया सोगविणोयनिमित्तं. तुमं, प

१ 'णुपुवजा' शं० विना ॥ २ मित्तसिरि धणसिरीय कंभो उट्टो सम्मत्तो शं० ॥ ३ मि पयिओ मि वेदं शं० ॥ ४ चित्तिअर्थो शं० ॥ ५ 'ओ' पिच्छइ शं० विना ॥ ६ इहिं तुं शं० विना ॥

मे दिट्ठो, इयाणं धिहं लभिस्सामो-त्ति एणं कहेइ । अहं पिणं 'हुं हुं' ति करेमि । पित्तियं च मया—कयमिमीए देववनाडयं, तं पस्सामि ताव से परिणामं ति । सा य भणति—वषामो गिहं ति । ततो पत्थिया मो वेदसामपुरमज्जेण । विन्दिहो जणो. पेच्छति मं 'को णु एसो देवरूवि?' ति । अइगतो मि वसुपालियगिहं ति । वणमाला कहेइ घर-जणस्स—एस मे देवरो सहदेवो चिरपवसिओ दिट्ठो ति । तुट्ठेण च घरजणेण अच्छेर-5 यमिव दिस्सहे । कयपायसोयस्स य सिणेहऽऽभंगं-सम्मदण-पयंसण-सिण्हाणाणि वणमाला कहेइ सयं । सिणेहऽऽभंगगतस्स परिहियवत्थंस्स य चिरायमाणे वसुपालिए उवणीयं मे भोयणं । भुत्तभोयणो य आसणगतो अच्छामि । आगओ वसुपालिओ । तेण मे कओ पैणियाओ दंसणेणेव । कहियं च से वणमालाए—ताय ! एस मे देवरो सहदेवो ति । सो भणति—सागयं ते ? ति । पुणो पुणो य मे पस्सति । तीए य भणिओ—ताय ! 'तुम्हे 10 चिरायह' ति भुत्तो सहदेवो. कहाऽवक्खेवो आसि ? ति । सो भणति—सुद्धु कयं जं भुत्तो, मम पुण वक्खेवं सुणाहि—

कविलो राया भिगुणा नेमित्तिणा अण्णया भणिओ—राय ! कविला कण्णा सत्थका-राण्णुमयलक्कणोववेया अहुभरहाहिवपिउभजा भविस्सति । रण्णा पुच्छिओ—कत्थ सो होजा ? कहं वा नायवो ? ति । सो भणति—निमित्तवलेण भणामि—(मन्थाप्रम्-५६००) 15 जो फुल्लिगमुहं आसं दमेहितं वं जाणसु. सो पुण गिरितडे संपयं अच्छति देव-देवस्स गिहे । तं वयणं परिघेत्तूण महरिहवत्थाऽऽहरणा जे कुसला मणुस्सा ते भणिया—को तं गिरितडाओ इहाणेजा अविजाणियं ? । तत्थ इंदसम्मेण इंदजालिएण पडिवणं—अहं आणेमि तं तव नेमिच्चीकहियं जामाउगं ति । सो सपरिवारो गतो अज्ज बहुयस्स कालस्स आगतो कहेइ राइणो—देव ! अहं गतो गिरितडं, दिट्ठो य मया सो पुहवितलैति-20 लओ म्मणस्स अच्छेरयभूओ. विजासाहणववएसेण य निणीओ गामाओ पव्वयकडयसंसिए य पएसे. विमाणं जंतमयं रत्तुपडिवद्वं विलइओ राओ. तवो पं गगणगमणसठियं निस्संदं नेमो. विभाए च नाऊण 'हीरामि' ति पलाओ, महाजवो न सक्किओ गहेउं. इमो य मे कालो परिभसंताणं, ण य से सुत्ती वि लद्ध ति निवत्ता मो । तं एयमहं सोऊणं राया विमणो 'कहं तस्स पडिवत्ती होज्ज ?' ति वियारेमाणो अच्छति । तस्स समीचे अहं आसि । 25 पैसाऽवक्खेवो-त्ति तेण वणमालाए कहियं ।

तं च वयणं सोऊण मे धिता जाया—जातं इहं अच्छियद्वं ति । अवरत्तुके य वसुपा-लियसमक्खं वणमाला ममं भणति—सहदेवसामि ! सकेह फुल्लिगमुहं आसं दमेऊणं ? । मया भणिया—आसं दट्ठूण तस्स पगती विण्णायए । वसुपालिएणं भणियं—पस्सह आसं

१ णात्तस्स उम्महं शां विना ॥ २ प्थनियत्थस्स शां ॥ ३ पणामो दंसणेण । कं शां निदा ॥ ४ पति सुरदेवो शां ॥ ५ एत्सं(मं) गलत्तिलो शां ॥ ६ मणुस्सओ शां ॥ ७ उ० मे० विनाऽन्य-त्ति-पएणं ही र शां । पित्तियं य पएणं क र गो र ॥ ८ से पडत्ती वि क र गो ॥ ९ एमो वं शां विना ॥

ततो सोमणे दिवसे पाणिग्गहणवेलाए आणिया मित्तसिरी सिरीसकुसुमनुकुमालसरीरा, सरससररुहनेयणलोभणमुही, मुहकमलभूसणकसणतारकालंकिनयणजुयला । विहीय पाणिग्गहणे वित्ते उवट्टविया सोलस कोडीओ सत्थवाहेण । ततो रमामहे सह तीए सहुर-तरभासिणीए ।

- 5 तस्स य गिहस्स समीचे सोमस्स माहणस्स दइया सुनंदा नाम माहणी । तीसे पंचण्हं दारणाणं अणुमग्गजाया भगिणी धणसिरी नाम दारिया । मुत्तो य से एको, सो मेहावी ललो । ततो मे कहेइ मित्तसिरी—अज्जउत्त ! सोमस्स सुओ एस दारओ असत्तो वेयं पढिउं, तेण दुक्खियाणि माहणाणि. सकेज्ज वो तिगिच्छं काउं जेण अज्जयणजोगो भवे ? । मया भणिया—त्तव पियनिमित्तं घत्तिस्सामि त्ति । ततो से मया कत्तरीए जीहा-
- 10 तंतु सिग्गयाए कसिणा छिण्णा, रोहणाणि से पउत्ताणि । ततो विसदवाणी संबुत्तो । दुडेहि य मे धणसिरी सहुमासवणसिरी विव रूविणी उवणीया—देव ! जीवाविया अम्हे दारयं तिगिच्छंतेहिं । सो य मे दारओ वेयं पाढिओ, थोवेण कालेण बहु गयं । ततो हं दोहिं वि मित्तसिरी-धणसिरीहिं सहिओ कीलमाणो वत्थ वसामि किंचि कालं ति ॥

॥ इति सिरिसंघदासगणिविरुए वसुदेवहिंडीए मित्त-सिरि-धणसिरिलंभो छट्ठो सम्मत्तो ॥

15

मित्तसिरी० ग्रन्थाग्रम्-१००-६. सर्वप्रथ्याग्रम्-५५७२-१५

सत्तमो कविलालंभो

- अप्पण्णवीसंभाण य सिं दोण्ह वि जणीणं कहिओ मे पुच्छंतीणं पभवो सच्छंदविहारो च । ततो परिओसविसप्पभाणसोभासमुदयाओ संबुत्ताओ । अण्णया च पयहिऊण निग्गतो 20 मि^३ गओ वेदसामपुरं । तत्थेव वहिया 'वीसमामि' त्ति उज्जाणमतियतो । पस्सामि य त्तरुणजुवति एषाए जुहुए बहरएहि य चेइरूवेहिं सहिं उवण्णएककामिन् किं पि हियय-गयमत्थमणुत्थितंती लेप्पयजुवतिमिव निघलच्छी झायमौणी अच्छइ । ततो सा ममं परसमाणी सहसा घट्टिया, कंठे गहेऊण परुदिता—सहदेव ! वल्लह ! देवर ! कओ सि ? त्ति । ततो कुसु-मियाऽमोगच्छायासणित्तणस्स मे कहेइ रोवंती—इहं कविलस्स रण्णो महऽस्सपती 25 पिया मे वसुपालिओ नाम, तस्साहं दुहिया वणमाला णाम. सा हं पिउणा कामरूवातो नरवइनिओएण कयाई दोषेण रा(आ)यरस सुरदेवस्स कामरूपगत्स दिण्णा. सो ममं गहेऊण सगिहभागतो. ततो हं सहदेव ! तुमंसि पवसिए कहिं पि सुरदेवेण कुलयरसस सुमरमाणी कस्सइ कालस्स इहाऽऽपिया. थोवस्स य कालस्स सो तादे सुरदेवो अप्पणो मम था गंदभागयाए पाणेहिं विउत्तो. ततो हं परमदुक्खिया गिहे रतिं अविदमानी 30 श्मीए बहिरुट्टाए थालरूवेहिं सहिया उज्जाणमिहमागया सोगविणोयनिमित्तं. तुमं च

१ 'गुपुब्बजा' शो० विना ॥ २ मित्तसिरी धणसिरीय लंभो छट्ठो सम्मत्तो शो० ॥ ३ मि पियणो मि वेदं शो० ॥ ४ वित्तजंती शो० ॥ ५ णी विरुह शो० विना ॥ ६ यदि पुं शो० विना ॥

मे दिट्टो, इयाणिं धिदं लभिस्तामो-त्ति एवं कहेइ । अहं पिणं 'हुं हुं' ति करेति । पितियं च मया—कयनिमीए देवरनाडयं, तं परतामि ताव से परिणामं ति । सा व भगति—वशामो गिहं ति । ततो पत्थिया मो वेदसामपुरमशेण । विम्हितो जणो पेच्छति मं 'को णु एसो देवरूवि ?' ति । अइगतो मि वसुपालियगिहं ति । वणमाला कहेइ घर-जणरस—एस मे देवरो सहदेवो चिरपवसिओ दिट्टो ति । तुट्टेण य घरजणेण अच्छेर-5 यमिव दिस्सहे । कयपायसोयरस य सिणेहऽञ्चमंगं-सम्मदण-पधंसण-सिण्हाणाणि वणमाला कहेइ सयं । सिणेहऽञ्चमंगत्तस्स परिहियवत्थंस्स य चिरायमाणे वसुपालिए चवणीयं मे भोयणं । सुत्तभोयणो य आसणगतो अच्छामि । आगओ वसुपालिओ । तेण मे कओ पैणियाओ दंसणेणेव । कहियं च से वणमालाए—ताय ! एस मे देवरो सहदेवो ति । सो भणति—सागयं ते ? ति । पुणो पुणो य मे पस्सति । तीए य भणिओ—ताय ! 'तुत्तमे 10 चिरायह' ति सुत्तो सहदेवो । कहाऽवक्खेवो आसि ? ति । सो भणति—सुट्टु कयं जं सुत्तो, मम पुण वक्खेवं सुणाहि—

कविलो राया भिगुणा नेमित्तिणा अण्णया भणिओ—राय ! कविला कण्णा सत्थका-राऽणुमयलक्खणोववेया अङ्गुभरहाडिचपिउमजा भविस्सति । रण्णा पुच्छिओ—कत्थ सो होज्जा ? कहं वा नायवो ? ति । सो भणति—निमित्तप्रलेण भणामि—(मन्थापम्-५६००) 15 जो फुल्लिगमुहं आसं दमेहित्ति तं जाणसु । सो पुण गिरितडे संपयं अच्छत्तिं देव-देवस्स गिहे । तं वयणं परिपेत्तुण महरिहवत्थाऽऽहरणा जे कुसला मणुस्सा ते भणिया—को तं गिरितडाओ इहाणेज्जा अविजाणियं ? । तत्थ इंदसम्मणेण इंदजालिएण पडिवणं—अहं आणेमि तं तव नेमिचीकहियं जामाडगं ति । सो सपरिवारो गतो अज्ज वहुयस्स फालस्स आगतो कहेइ राइणो—देव ! अहं गतो गिरितडं, दिट्टो य मया सो पुहवित्ठंति-20 लजो मंगस्स अच्छेरयभूओ । विज्जासाहणववसेण य निर्णीओ गामाओ पव्वयकडयसंठिए य पएत्ते । विमाणं जंतमयं रज्जुपडिवद्धं विलइओ राओ । ततो णं गगणगमणसंठियं निस्संदं नेमो । विमाए च नाज्जण 'हीरामि' ति पलाओ, महाजवो न सक्किओ गहेउं, इमो य मे काओ परिभ्रमंताणं, ण य से सुत्ती वि लद्ध ति निवत्ता मो । तं एयमट्ठं सोऽऊणं राया विमणो 'कहं तस्स पडिवत्ती होज्ज ?' ति वियारेमाणो अच्छवि । तस्स सभीवे अहं आसि । 25 एसोऽवक्खेवो-त्ति तेण वणमालाए कहियं ।

तं च वयणं सोऽऊण मे विवा जाया—जातं इहं अड्डियुद्धं ति । अवरज्जुके य वसुपा-लियसमक्खं वणमाला मयं भणति—सहदेवसामि ! सक्केह फुल्लिगमुहं आसं दमेऊणं ? । मया भणिया—आसं दडूण तस्स पगती विण्णायए । वसुपालिएणं भणियं—पस्सह आसं

१ आगतस्स उम्मइं शां० विना ॥ २ एयनियव्वस्स जां० ॥ ३ पयामो दंसणेण । कं शां० विना ॥ ४ ति सुरदेवं शां० ॥ ५ लसं(मं)गलतिलं शां० ॥ ६ मणुस्सजं शां० ॥ ७ उ० मे० विनाऽन्वय—पति-वपए० ही ३ शां० । पियए य पए० क ३ गो ३ ॥ ८ से पडत्ती वि क ३ गो० ॥ ९ एमो वं शां० विना ॥

सच्छदेणं । विद्वो य मया फुलिंगमुहो बालकुमुयपत्तरासिवण्णो, उक्किट्ठप्पमाणो, पण्णत्तारि
 अंगुलाणि कसिओ, अट्ठसयंगुलपरिणाहो, बत्तीसगुलितयण्णे, आवत्तमुद्धो, पत्तयत्तुर वण्ण-
 कैस-त्तर-सठाण-णायण-जंघो, अतितेयस्सियाए अणारोहणीओ । तं दट्ठण य मया भणिओ—
 सक्का आसं दमेऊण वि । वसुपालितो भणत्ति—रण्णा पुव सदिद्धो मि—जो इच्छति आसं
 5 दमेऊण तस्स विर्यंरह कामओ. दमियं च मम निवेदेसुं ति. तं संदिमह जं एत्थं कायव्वं ।
 मया से वत्तिविहाण सदिद्ध, कुंचमुहीओ संकला पड्डियद्धाओ 'सूईओ चत्तारि कारह' ति ।
 तेण जहासदिद्ध वयं । अहं पि कयमंगलो फुलिंगमुहमिरुद्धो । सूईओ सकलिय पल्ला-
 णस्स चउसु अगेसु सन्नियेसियाओ । जओ षडिडमिच्छति ततो सूतीपडिपेल्लिओ ठाति ।
 उद्धाओ निवारिज्ज, न य से सेयं होति । ततो ठाउं इच्छति, तं वहिउमारद्धो । राया
 10 अवलोयणगतो पस्सति । वायगजणो य सिक्काकुमलो विन्दिओ य पस्सति साहुण्णर-
 सुहलो । तओ मया तोसिओ य राया, दमिओ फुलिंगमुहो । इंदसम्मो य पस्सिऊण ममं
 पडिओ पाएसु—उमह जं अहेहिं तुम्हं भवियवं अयाणमाणेहिं चेत्थियं गिरित्ठे ।

ततो सोहणे दिवसे कविला रायकण्णा दिक्खिया, अहं च । उवणीया य मे समीवं
 कणगसुवोयनिम्मिया विव देवया, निव्वयणिज्जमणोहरत्तरीरा, सरयपत्ताहियसंरकोमलकंस-
 15 उवयणा । तओ हुओ विहिणा हुयासणो पुरोहिण्ण । गाहिओ मि पाणि कविलाए राय-
 वरकण्णाए कविलेण । ततो मे परमपरितोसविसप्पियनयणजुयलेण पपक्खिणीकओ जलण-
 देवो, छ्वा अयंजलीओ । उवणीया बत्तीस कोडीओ विलियण कविलेण । धुवदंत्तणसुम-
 णसो य कविलाय सह मुदितो वसामि कविलरायगिहे । तस्स य सुओ अंसुमंतो नाग
 कुमारो, सो न सेयति विणीओ । गाहेमि णं कलासु विसेस । कविलासुणपठिरत्तस्स
 20 निरत्तुसुयस्स य मे वचति कालो । जणेमि णं तत्थ ह कविलं नाम कुमार ॥

॥ इति सिरिसंधदासगणिविरहए वसुदेवहिंदीए
 कविल(ला)लंभो सत्तमो सम्मत्तो ॥

कविलालमन्त्र्याग्रम्—श्लोक ६३ अ० १७. सपंचन्याग्रम्—श्लोक ५६३६

